

Crna Gora
Ministarstvo javne uprave

IZVJEŠTAJ O RADU I STANJU U UPRAVNIM OBLASTIMA MINISTARSTVA JAVNE UPRAVE ZA 2023. GODINU

<https://www.gov.me/mju>

kabinet@mju.gov.me

Rimski trg 45, Podgorica

+382 20 482 131

SADRŽAJ

UVOD.....	2
AKTIVNOSTI MINISTARSTVA JAVNE UPRAVE PO PROGRAMU RADA VLADE.....	8
AKTIVNOSTI MINISTARSTVA JAVNE UPRAVE PO PROGRAMU RADA MINISTARSTVA.....	14
PRIKAZ AKTIVNOSTI PO ORGANIZACIONIM JEDINICAMA MINISTARSTVA	16
1. DIREKTORAT ZA INOVACIJE, OTVORENOST JAVNE UPRAVE I SARADNJU SA NVO.....	17
2. DIREKTORAT ZA STRATEŠKO PLANIRANJE U JAVNOJ UPRAVI, MEĐUNARODNU SARADNJU I IPA FONDOSVE.....	23
3. DIREKTORAT ZA NORMATIVNO UREĐENJE SISTEMA JAVNE UPRAVE I HARMONIZACIJU PROPISA	32
4. DIREKTORAT ZA EFIKASNU IMPLEMENTACIJU DOBRE JAVNE UPRAVE ..	47
5. DIREKTORAT ZA INFRASTRUKTURU, INFORMACIONU BEZBJEDNOST, DIGITALIZACIJU I E-SERVISE	55
6. ODJELJENJE UPRAVNE INSPEKCIJE	100
7. ODJELJENJE ZA UNUTRAŠNJU REVIZIJU.....	105
8. ODJELJENJE ZA REVIZIJU INFORMACIONIH SISTEMA	108
9. KABINET MINISTRA/KE.....	111
10. SLUŽBA ZA KADROVSKE, OPŠTE POSLOVE I JAVNE NABAVKE.....	114
11. SLUŽBA ZA FINANSIJE I RAČUNOVODSTVO	118
PREDLOG MJERA ZA UNAPRJEĐENJE STANJA	120
GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O RADU UPRAVE ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE ZA 2023. GODINU	
GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O RADU UPRAVE ZA LJUDSKE RESURSE ZA 2023.GODINU	
PREDLOG ZAKLJUČKA.....	332

UVOD

Zakonom o državnoj upravi ("Sl. list CG" br. 78/18, 70/21 i 52/22) propisano je da Ministarstvo, najmanje jednom godišnje, podnosi Vladi izvještaj o radu o stanju u upravnoj oblasti za koju je osnovano, a koji sadrži prikaz ostvarenih ciljeva postavljenih u programu rada Vlade, programu rada ministarstva i strategijama i programima. Nadalje propisano je i da izvještaj sadrži i pregled mjera i aktivnosti preduzetih za izvršavanje postavljenih ciljeva, prikaz izvršavanja zakona i drugih propisa, predlog mjera za unaprjeđenje stanja u oblasti za koju je ministarstvo osnovano, kao i finansijski izvještaj ministarstva.

Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Sl. list CG" br. 98/2023, 102/2023 i 113/2023) propisano je da Ministarstvo po pravilu, u prvom kvartalu tekuće godine, podnosi Vladi izvještaj o radu i stanju u određenoj upravnoj oblasti za prethodnu godinu, koji obavezno sadrži prikaz: ostvarenih ciljeva sadržanih u programu rada Vlade, programu rada ministarstva i strategijama i programima propisanim zakonom kojim se uređuje državna uprava, mjera i aktivnosti preduzetih za izvršavanje postavljenih ciljeva, izvršavanja zakona i drugih propisa, realizacije zaključaka Vlade, realizovanih aktivnosti u vršenju upravnog nadzora, predloga mjera za unaprjeđenje stanja u oblasti za koju je ministarstvo osnovano, i podataka iz finansijskog izvještaja ministarstva.

Shodno Uredbi o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Sl. list CG" br. 98/2023, 102/2023 i 113/2023), Ministarstvo javne uprave vrši poslove uprave koji se odnose na: oblast državne uprave u dijelu organizacije, načina i metoda rada, upravljanja, odgovornosti, odnosa, saradnje, javnosti i transparentnosti rada organa državne uprave; oblast službeničkih odnosa, kancelarijskog poslovanja, upravnog postupka i inspekcijaskog nadzora; inspekcijaski nadzor u pogledu pridržavanja zakona i drugih propisa kojima se uređuju državna uprava, prava i obaveze državnih službenika i namještenika, upravni postupak, izgled, upotreba i postupak izrade i uništenja pečata državnih organa, zabrana diskriminacije, birački spisak, slobodan pristup informacijama, upotreba rodno osjetljivog jezika, kao i inspekcijaski nadzor u pogledu pridržavanja drugih zakona i propisa u kojima se utvrđuje nadležnost upravne inspekcije; pripremu predloga propisa iz oblasti državne uprave, službeničkih odnosa, upravnog postupanja i slobodnog pristupa informacijama; davanje mišljenja na akte o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji organa državne uprave u dijelu koji se odnosi na kriterijume za formiranje organizacionih jedinica i broj izvršilaca u organizacionim jedinicama; pripremu predloga propisa koji se odnose na osnivanje i djelovanje nevladinih organizacija i političkih partija

i vođenje propisanih evidencija u skladu sa zakonom; razvijanje saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija; praćenje kvaliteta sprovođenja javnih rasprava u pripremi zakona i strategija; uvođenje i upravljanje kvalitetom u radu institucija u javnoj upravi; poslove u vezi sa programiranjem i upravljanjem fondovima Evropske unije iz nadležnosti javne uprave, kao i poslove u vezi sa programiranjem i upravljanjem fondovima Evropske unije namijenjenim nevladinim organizacijama čije je sjedište u Crnoj Gori; pečate državnih organa; pripremu predloga propisa iz oblasti lokalne samouprave; organizaciju i poslove lokalne samouprave; funkcionisanje i primjenu propisa iz oblasti lokalne samouprave iz nadležnosti ovog ministarstva; teritorijalnu organizaciju lokalne samouprave; međunarodnu saradnju jedinica lokalne samouprave sa jedinicama lokalne samouprave drugih država; sprovođenje međunarodnih ugovora iz nadležnosti ministarstva; davanje mišljenja na predloge zakona i drugih propisa ili opštih akata koji se odnose na pitanja u vezi sa državnom upravom i lokalnom samoupravom, kao i na predloge zakona kojima se

uređuju odstupanja od upravnog postupka; pristup informacijama u posjedu organa vlasti; pristup informacijama u posjedu organa vlasti u otvorenom formatu; saradnju sa međunarodnim i regionalnim organizacijama iz oblasti javne uprave; vođenje propisanih evidencija; pripremu predloga zakona i drugih propisa iz oblasti elektronske uprave, elektronske identifikacije i elektronskih usluga povjerenja elektronskog dokumenta i informacione bezbjednosti, kao i praćenje primjene i usaglašavanje navedenih propisa sa propisima Evropske unije; davanje mišljenja na predloge zakona, podzakonskih akata i drugih dokumenata ostalih organa državne uprave sa aspekta elektronske uprave, elektronske identifikacije usluga povjerenja, elektronskog dokumenta i informacione bezbjednosti; izradu strategijskih, planskih dokumenata i studija iz oblasti informacionog društva, informaciono-komunikacionih tehnologija, informacione bezbjednosti i digitalizacije, kao i usklađivanje sa međunarodnim standardima i praćenje njihove primjene; saradnju sa domaćim i međunarodnim organizacijama, privatnim i civilnim sektorom u oblasti informacione bezbjednosti, elektronske uprave, elektronske identifikacije i elektronskih usluga povjerenja, kao i planiranje, koordinaciju i upravljanje nacionalnim i međunarodnim projektima iz navedenih oblasti; zaključivanje i implementaciju međunarodnih sporazuma i ugovora iz oblasti informacionog društva, elektronske uprave, digitalne transformacije i informacione bezbjednosti; vođenje evidencije i registra davalaca elektronskih usluga povjerenja, kao i registra sistema elektronske identifikacije i sprovođenje postupka za utvrđivanje ispunjenosti uslova davalaca elektronskih usluga povjerenja i davalaca elektronske identifikacije; planiranje, upravljanje, razvoj i koordinaciju projektima u oblasti razvoja informacionog društva, elektronske uprave, digitalizacije i informacione bezbjednosti za potrebe organa državne uprave i državnih organa; uspostavljanje i razvoj inovativnih platformi i rješenja iz nadležnosti ministarstva; uspostavljanje, upravljanje i unapređenje jedinstvenog informacionog sistema, uključujući Data centar i Disaster recovery centar u skladu sa međunarodnim standardima; upravljanje i razvoj informaciono- komunikacione mreže državnih organa, organa državne uprave, državnih agencija, državnih fondova i drugih

nosioca javnih ovlaštenja organa; uspostavljanje tehnološke i bezbjednosne informatičke infrastrukture u organima državne uprave i državnim organima; racionalizaciju upotrebe informaciono-komunikacionih tehnologija u organima državne uprave i državnim organima; utvrđivanje tehničkih i drugih pravila upotrebe informaciono-komunikacionih tehnologija u organima državne uprave i državnim organima; davanje saglasnosti organima državne uprave na idejno rješenje, kao i projektnu dokumentaciju za uspostavljanje i unapređenje informacionih sistema; davanje saglasnosti organima i drugim subjektima za korišćenje jedinstvenog informacionog sistema i informaciono-komunikacione mreže, razmjenu podataka iz elektronskih registara i informacionih sistema koje sami uspostave, kao i za pružanje usluga elektronske uprave preko informacionih sistema koji sami uspostave; uspostavljanje i vođenje evidencije elektronskih registara i informacionih sistema državnih organa i organa državne uprave; upravljanje komunikacijom, apliciranje i realizaciju projekata u oblasti informacione bezbjednosti i digitalizacije; promociju projekata i projektnih aktivnosti iz nadležnosti ministarstva; upravljanje i razvoj elektronskih analitičkih platformi u cilju kreiranja i vođenja politika u nadležnosti ministarstva i organa uprave nad kojima ministarstvo vrši nadzor; stvaranje uslova za elektronsku razmjenu elektronskih dokumenata između organa, kao i organa i stranaka i administraciju bez papira kroz implementaciju sistema za elektronsko upravljanje dokumentima i uslugu preporučene dostave; digitalizaciju poslovanja organa državne uprave kroz planiranje, razvoj i podršku u implementaciji elektronskih usluga na jedinstvenom mjestu portalu elektronske uprave za elektronske usluge, kao i planiranje, razvoj i podršku u implementaciji elektronskih usluga; uspostavljanje nacionalnog okvira interoperabilnosti; upravljanje i razvoj Web portalom Vlade, sistemom za elektronsku razmjenu podataka (GSB) i upravljanje Nacionalnim sistemom za elektronsko plaćanje i kontrolu naplate javnih prihoda (NS NAT), Sistemom za elektronsku identifikaciju i autentifikaciju korisnika (NS eID), kao i drugih dijeljenih aplikativnih i internet sistema; upravljanje i razvoj nacionalne platforme programa Digitalne akademije za unapređenje digitalnih vještina i kompetencija građana iz oblasti digitalizacije i informacione bezbjednosti kroz implementaciju nacionalnih programa i obuka; obezbjeđivanje prava na korišćenje i nadogradnju jedinstvenih licenci operativnih, bezbjednosnih (anti virus, anti spam, anti malver, anti ransomver i drugih), za virtuelizacione platforme i računarske programe za organe državne uprave kroz obavljanje objedinjene nabavke softverskih licenci potrebnih za rad organa državne uprave; utvrđivanje standarda informacione bezbjednosti koji se primjenjuju za sprovođenje mjera informacione bezbjednosti; za virtuelizacione platforme i računarske programe za organe državne uprave kroz obavljanje objedinjene nabavke softverskih licenci potrebnih za rad organa državne uprave; utvrđivanje standarda informacione bezbjednosti koji se primjenjuju za sprovođenje mjera informacione bezbjednosti; zaštitu mrežnih i informacionih sistema organa državne uprave od sajber prijetnji, ozbiljnih sajber prijetnji i incidenata; nacionalnu jedinstvenu kontakt tačku za informacionu bezbjednost i saradnju sa nacionalnim kontakt tačkama drugih država; vođenje Zbirnog registra ključnih i važnih subjekata; izradu Nacionalnog plana za odgovor na sajber prijetnju, ozbiljnu sajber

prijetnju, incidente i sajber krizu; skeniranje mrežnih i informacionih sistema organa državne uprave u cilju otkrivanja ranjivosti tih sistema; donošenje uputstva i procedura koje se sprovode prilikom procjene informacione bezbjednosti mrežnih i informacionih sistema organa državne uprave; postupanje po prijavljenim incidentima na mrežnim i informacionim sistemima organa državne uprave; vođenje evidencije o prijavljenim incidentima na mrežnim i informacionim sistemima organa državne uprave; saradnju sa ključnim i važnim subjektima kao nosiocima kritične informatičke infrastrukture u primjeni mjera informacione bezbjednosti i prevenciji i zaštiti od sajber prijetnji, ozbiljnih sajber prijetnji i incidenata; monitoring serverske i informaciono-komunikacione infrastrukture, informaciono-komunikacione mreže organa i monitoring svih bezbjednosnih platformi; podizanje svijesti o informacionoj bezbjednosti kod organa kroz kreiranje platformi, organizovanje obuka, davanje smjernica, izradu uputstava i procedura i drugih edukativnih aktivnosti; upravljanje, razvoj i unapređenje certifikacionog tijela za pružanje elektronskih usluga povjerenja organima državne uprave; inspekcijski nadzor nad primjenom propisa iz oblasti elektronske uprave, elektronske identifikacije i usluga povjerenja, elektronskog dokumenta i informacione bezbjednosti; upravni nadzor u oblastima za koje je ministarstvo osnovano; kao i druge poslove koji su mu određeni u nadležnost.

Shodno Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva javne uprave usvojenom u junu 2022. godine, koji je mijenjan u decembru 2022. godine i u junu 2023. godine, organizacione jedinice Ministarstva javne uprave su:

1. DIREKTORAT ZA INOVACIJE, OTVORENOST JAVNE UPRAVE I SARADNJU SA NVO

1.1. Direkcija za saradnju sa NVO

1.2. Direkcija za inovacije i otvorenost u javnoj upravi

2. DIREKTORAT ZA STRATEŠKO PLANIRANJE U JAVNOJ UPRAVI, MEĐUNARODNU SARADNJU I IPA FONDOVE

2.1. Direkcija za strateško planiranje u javnoj upravi i praćenje implementacije strateških dokumenata

2.2. Direkcija za međunarodnu saradnju i IPA fondove

3. DIREKTORAT ZA NORMATIVNO UREĐENJE SISTEMA JAVNE UPRAVE I HARMONIZACIJU PROPISA

- 3.1. Direkcija za sistem državne uprave i drugih nosioca javnih ovlaštenja
- 3.2. Direkcija za upravni postupak i slobodan pristup informacijama
- 3.3. Direkcija za službenički system
- 3.4. Direkcija za sistem funkcionisanja lokalne samouprave

4. DIREKTORAT ZA EFIKASNU IMPLEMENTACIJU DOBRE JAVNE UPRAVE

- 4.1. Direkcija za upravno postupanje, nadzor i praćenje primjene propisa
- 4.2. Direkcija za implementaciju principa dobre javne uprave, analitiku i izvještavanje

5. DIREKTORAT ZA INFRASTRUKTURU, INFORMACIONU BEZBJEDNOST, DIGITALIZACIJU I E-SERVISE

- 5.1. Direkcija za sistemsku i informaciono-komunikacionu infrastrukturu
 - 5.1.1. Odsjek za sistemsku infrastrukturu
 - 5.1.2. Odsjek za informaciono-komunikacionu infrastrukturu
- 5.2. Direkcija za informacionu bezbjednost (Vladin CIRT)
- 5.3. Direkcija za upravljanje informatičkim resursima i informatičku podršku
- 5.4. Direkcija za standardizaciju informacionih sistema
- 5.5. Direkcija za normativu, elektronsku identifikaciju i elektronske usluge povjerenja
- 5.6. Direkcija za digitalizaciju i elektronsku upravu
 - 5.6.1. Odsjek za razvoj i unapređenje usluga elektronske uprave
 - 5.6.2. Odsjek za razvoj dijeljenih sistema i unapređenje administracije bez papira.

6. ODJELJENJE UPRAVNE INSPEKCIJE

7. ODJELJENJE ZA UNUTRAŠNJU REVIZIJU

8. ODJELJENJE ZA REVIZIJU INFORMACIONIH SISTEMA

9. KABINET MINISTRA/KE

10. SLUŽBA ZA KADROVSKE, OPŠTE POSLOVE I JAVNE NABAVKE

10.1. Biro za kadrovske i opšte poslove

10.2. Biro za javne nabavke

11. SLUŽBA ZA FINANSIJE I RAČUNOVODSTVO

AKTIVNOSTI MINISTARSTVA JAVNE UPRAVE PO PROGRAMU RADA VLADE

Programom rada Vlade za 2023. godinu, bilo je planirano sljedećih 24 obaveze Ministarstva javne uprave, od kojih je 9 realizovano a 15 nerealizovano:

Izveštaj o realizaciji Akcionog plana 2022-2024 za sprovođenje Strategije reforme javne uprave za 2022. godinu-realizovano

- Usvojen izvještaj o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije reforme javne uprave za 2022. godinu. Izvještaj o realizaciji Strategije RJU za 2022. godinu je pripremljen u skladu sa Metodologijom razvijanja politika, izrade i praćenja sprovođenja strateških dokumenata, koja upućuje da se izvještaj sačinjava za svaku godinu implementacije. Izvještajnim periodom su obuhvaćene aktivnosti čiji početak realizacije je 2022, a rok realizacije obuhvata kako 2022, tako i naredne godine važenja akcionog plana.

Izveštaj o realizaciji Akcionog plana 2022-2023 za sprovođenje Strategije saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija, za 2022. godinu-realizovano

- Usvojen izvještaj o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija, za 2022.godinu.
- Izmijenjena struktura izvještaja s unaprijeđenim statističkim podacima i dodavanjem informacija o zadovoljstvu učesnika u radnim grupama, godišnja evaluacija procesa održanih javnih konsultacija

Izveštaj o primjeni Uredbe o izboru predstavnika NVO u radna tijela organa državne uprave i sprovođenju javnih rasprava u pripremi zakona i startegija za 2022. godinu-realizovano

- Izvještaj usvojen na sjednici Vlade Crne Gore od 27.8.2023. godine
- Ministarstvo javne uprave je pripremio Izvještaj o primjeni Uredbe o izboru predstavnika nevladinih organizacija u radna tijela organa državne uprave i sprovođenju javnih rasprava u pripremi zakona i startegija, za 2022. godinu.

Proces prikupljanja podataka sproveden je po metodologiji koju je kreiralo Ministarstvo javne uprave, uz ekspertsku podršku SIGMA/OECD.

Izveštaj o stanju u upravnim stvarima za 2022. godinu-nerealizovano

- Izveštaj je pripremljen i razmatran od strane Savjeta za reformu javne uprave na sjednici od 26.12.2023. godine. Naime, kako je zauzet stav da ovaj Izveštaj treba biti razmatran od strane ovog Savjeta, te kako je održavanje sjednice bilo planirano sredinom decembra, pa odloženo za 26.12.2023. godine nije bilo moguće podnijeti ovaj Izveštaj Vladi Crne Gore. To će biti učinjeno na prvoj sjednici Vlade u januaru 2024. godine.

Analiza funkcionisanja Sistema lokalne samouprave u Crnoj Gori-nerealizovano

- Analiza je pripremljena i razmatrana od strane Savjeta za reformu javne uprave na sjednici od 26.12.2023. godine, te će u januaru 2024. godine biti podnijeta Vladi Crne Gore na usvajanje.
- Analiza funkcionisanja Sistema lokalne samouprave u Crnoj Gori je document kojeg će se sprovesti reforma sistema lokalne samouprave i unaprijediti decentralizacija, a sve u cilju obezbjeđenja efikasnijeg i kvalitetnijeg zadovoljenja potreba lokalne zajednica i građana.

Godišnji izvještaj o sprovođenju aktivnosti iz Nacionalnog akcionog plana za sprovođenje inicijative Partnerstvo za otvorenu upravu za 2023. godinu-realizovano

- Izvještaj sadrži podatke o realizovanim aktivnostima iz NAP-a u 2023. godine.

Predlog zakona o Vladi -nerealizovano

- Radno tijelo za pripremu Predloga zakona o Vladi koje je formirano sredinom juna 2022. pripremlilo je Nacrt zakona. Nakon sprovedene javne rasprave, okruglog stola i dodatnih međuresorskih konsultacija tekst zakona je unaprijeđen u skladu sa pristiglim komentarima.
- Nacrt zakona o Vladi dostavljen je i SIGMI na uvid i komentare, a nakon određenih usaglašavanja sa komentarima dobijenim od njihovih predstavnika, tekst ovog Nacrta dostavljen i Evropskoj komisiji, a zatim Venecijanskoj komisiji koja je na plenarnom zasijedanju u oktobru 2023, usvojila mišljenje o Nacrtu zakona, u kojem je ovaj zakonski tekst dobio pozitivnu ocjenu sa određenim sugestijama i preporukama za dalje poboljšanje.

- U decembru 2023. Ministarstvo javne uprave organizovalo je Okrugli sto pod nazivom „Zakon o Vladi - otvorena pitanja“. Nacrt zakona dalje je unaprijeđen nakon dobijenih komentara sa okruglog stola, kao i sa mišljenjem Venecijanske komisije.
- Na okrogлом stolu iznijet je i stav da će se Nacrt zakona uskladiti i sa GRECO preporukama.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o inspekcijskom nadzoru-nerealizovano

- Pripremljen je Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o inspekcijskom nadzoru, koji je početkom maja 2022. godine, u skladu sa Zaključkom Vlade povučen iz skupštinske procedure. Nakon toga shodno proceduri propisanoj Poslovnikom Vlade Crne Gore isti je poslat na mišljenje nadležnim organima. Nakon usaglašavanja sa mišljenjima i novim inicijativama Predlog zakona će biti upućen Vladi na utvrđivanje.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o slobodnom pristupu informacijama-realizovan

- Početkom maja 2022. godine, u skladu sa Zaključkom Vlade iz skupštinske procedure između ostalih povučen je i Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o slobodnom pristupu informacijama.
- Shodno proceduri koja je propisana Poslovnikom Vlade Crne Gore, isti je poslat na mišljenje nadležnim organima. Po dobijanju mišljenja od strane nadležnih organa Ministarstvo javne uprave je inoviralo tekst zakona i isti dostavilo Misiji Crne Gore u Briselu. Nakon dobijanja pozitivne ocjene od strane Evropske komisije, Predlog zakona je utvrđen od strane Vlade Crne Gore, 7. marta 2023. godine i upućen u skupštinsku procedure. Nakon formiranja 44. Vlade u skladu sa Zaključkom Vlade Predlog zakona je ponovo povučen iz skupštinske procedure.
- Ministarstvo javne uprave je shodno Poslovniku Vlade Crne Gore, ponovo poslalo tekst zakona na mišljenje nadležnim organima i potom isti uputila Vladi, koja je na sjednici od 29.12.2023. godine utvrdila Predlog zakona, a koji će biti upućen u skupštinsku proceduru.

Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nevladinim organizacijama-nerealizovano

- U 2023. godini Radno tijelo je nastavilo sa radom na pripremi Nacrta zakona. Predstavnici Ministarstva javne uprave, nakon više održanih sastanka i pristiglih komentara svih članova Radnog tijela radili su na pripremi Nacrta izmjena i

dopuna Zakona o NVO, koji će nakon toga biti stavljen na javnu raspravu skladu sa propisima. Treba napomenuti i to da je u izvještajnom periodu sproveden postupak međuresorskih konsultacija, radi zauzimanja stava oko bitnih pitanja koja se uređuju zakonom, kao što su na primjer konsultacije sa Ministarstvom finansija oko pitanja finansiranja NVO i sl.

- Ističemo i to, da je za izradu ovog zakona obezbijeđena podrška eksperta, koji je angažovan kroz EU projekat koji finansira Evropska komisija.
- Izmjenama i dopunama zakona će se unaprijediti i olakšati način registracije NVO, njihovo finansiranje i monitoring sprovedenih programa i projekata, osigurati dugoročno, pouzdano kvalitetno partnerstvo između države s jedne strane i nevladinih organizacija s druge strane.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnim službenicima i namještenicima- nerealizovano

- Ministarstvo javne uprave je u maju 2023. godine obrazovalo Radno tijelo za izradu Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnim službenicima i namještenicima kojeg čine predstavnici relevantnih institucija i nevladinog sektora. MJU pripremiло pregled odredbi zakona koje je neophodno mijenjati, a u obzir su uzeti i pristigli komentari tokom konsultovanja zainteresovane javnosti kao i komentari koje su dali članovi Radnog tijela. Pripremljena je radna verzija Nacrta zakona.

Izvještaj o realizaciji Akcionog plana 2022 - 2023, za 2022. godinu, Strategije digitalne transformacije Crne Gore 2022-2026-realizovano

- Na sjednici Vlade Crne Gore održanoj 12.07.2023. godine usvojen je Izvještaj o realizaciji Akcionog plana 2022-2023.godine za 2022. godinu, Strategije digitalne transformacije Crne Gore 2022-2026. godine.

Akcioni plan 2024- 2025 za implementaciju Strategije digitalne transformacije 2022- 2026 s Izvještajem za 2023-nerealizovano

- Nakon zvaničnih konsultacija sa predstavnicima Generalnog Sekretarijata Vlade, donijet je zaključak da je neophodno planirati u i kvartalu 2024. godine Izvještaj o realizovanim aktivnostima Akcionog plana 2022- 2023, godina za 2023. godinu sa novim akcionim planom 2024 i 2025. godine. Strategije digitalne transformacije 2022-2026. godine.

Unapređenje sistema za upravljanje dokumentima-nerealizovano

- Vlada Crne Gore na sjednici od 01.12.2023. godine, razmotrila je i usvojila Informaciju o Implementaciji platforme za Certifikaciono tijelo (CA) i Informatičnog sistema za elektronsko upravljanje dokumentima i upravljanje procesom elektronskih sjednica Vlade Crne Gore. Cilj implementacije i integracije informatičnih sistema CA/eDMS/eSV je realizacija koncepta "Administracije bez papira" u Vladi Crne Gore i organima državne uprave. Tokom 2024. sa implementacijom novog softverskog rješenja radiće se na proširenju sistema na nove organe državne uprave.

Unapređenje elektronske razmjene podataka između registara-realizovano

- Vlada Crne Gore na sjednici od 21.12.2023. godine, razmotrila je i usvojila Informaciju o razmjeni podataka između registara. Cilj unapređenja platforme za razmjenu podataka je povećanje broja registara koji razmjenjuju podatke i razvoj novih web-servisa za razmjenu podataka, a koja je planirana za 2024. godinu.

Projekat Digitalna Evropa-nerealizovano

- Realizacija u toku, nakon potpisivanja Sporazuma o pristupanju programu „Digitalna Evropa" u junu 2023. godine, svim zainteresovanim stranama u Crnoj Gori biće otvorena mogućnost učešća u brojnim projektima koji se finansiraju iz navedenih pet ključnih oblasti Programa. Do sada je realizovan značajan broj aktivnosti na stvaranju povoljnog ambijenta za saradnju javnog i privrednog sektora. Realizacija ove aktivnosti se očekuje u prvoj polovini januara 2024. godine.

Izveštajo realizaciji Akcionog plana 2022-2023, za 2022. godinu, Strategije sajber bezbjednosti Crne Gore 2022-2026-nerealizovano

- Realizacija u toku, aktivnost je prebačena u PRV 2024 sa rokom završetka u I kvartalu 2024. godine.

Akcioni plan 2024-2025.godine za implementaciju Strategije sajber bezbjednosti 2022- 2026 s Izveštajem za 2023-nerealizovano

- Realizacija u toku, aktivnost je prebačena u PRV 2024 sa rokom završetka u I kvartalu 2024. godine.

Implementacija certifikacionog tijela (CA) u cilju digitalizacije servisa i pružanja elektronskih usluga povjerenja za organe uprave-realizovano

- Na 5. sjednici Vlade Crne Gore od 01.12.2023. godine, usvojena je Informacija o

implementaciji platforme za Certifikaciono tijelo (CA) i Informatičnog sistema za elektronsko upravljanje dokumentima i upravljanje procesom elektronskih sjednica Vlade Crne Gore.

Izveštaj o radu Vladinog CIRT-a-nerealizovano

- Realizacija u toku, izvještaj o radu Vladinog CIRT-a je pripremljen i biće dostavljen Vladi Crne Gore na razmatranje i usvajanje do 20.01.2024. godine.

Izveštaj o preduzetim aktivnostima na uspostavljanju Agencije za sajber bezbjednost-nerealizovano

- Realizacija u toku, izvještaj o preduzetim aktivnostima na uspostavljanju Agencije za sajber bezbjednost planiran je da se razmatra i usvoji na sjednici Vlade do 20.01.2024. godine.

Predlog Zakona o informacionoj bezbjednosti-nerealizovano

- Realizacija u toku, Predlog zakona o informacionoj bezbjednosti usaglašen je sa relevantnim institucijama u skladu sa Poslovníkom Vlade Crne Gore (Sekretarijat za zakonodavstvo, Ministarstvo pravd ei Ministarstvo finansija) i upućen Evropskoj komisiji na mišljenje dana 18.09.2023. godine. Predlog zakona je u postupku usaglašavanja sa Evropskom komisijom. Utvrđivanje Predloga zakona očekuje se u 2024. godini.

Digitalna akademija-realizovano

- Vlada Crne Gore na sjednici od 21.12.2023. godine, razmotrila je i usvojila Informaciju o Digitalnoj akademiji – plan budućeg razvoja.

Program podrške razvoju IT vještina studenata na Univerzitetu CG kroz program podrške u osnivanju Instituta za programiranje u saradnji sa poslovnom zajednicom-nerealizovano

Informacija o Programu podrške razvoju IT vještina studenata na Univerzitetu Crne Gore nije pripremljena iz razloga što Elaborat Programa cjeloživotnog učenja koji je pripremio Univerzitet Crne Gore i uputio Agenciji za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja na razmatranje, još uvijek nije akreditovan da bi isti mogao da se primjenjuje.

AKTIVNOSTI MINISTARSTVA JAVNE UPRAVE PO PROGRAMU RADA MINISTARSTVA ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2023. GODINE

Program rada Ministarstva javne uprave donijet je u martu mjesecu 2023. godine za period januar-decembar 2023. godine.

Ovim Programom planirano je 65 obaveza. Odjeljenja upravne inspekcije, za unutrašnju reviziju i za reviziju informacionih sistema imaju svoje posebne godišnje planove rada, pa u skladu sa tim ovim Programom nisu bile predviđene obaveze tih organizacionih jedinica.

Priprema predloga Odluke na osnovu pojedinačnih prijedloga organa državne uprave koji će programirati oblasti od javnog interesa
Priprema objedinjenog godišnjeg Izvještaja na osnovu pojedinačnih izvještaja dostavljenih od strane organa državne uprave koji su bili obuhvaćeni Odlukom o utvrđivanju prioriternih oblasti od javnog interesa i visine sredstava za finansiranje projekata i programa NVO u 2022. godini
Održati obuke o centralnoj kontroli kvaliteta javnih rasprava za sve organe državne uprave; Održavanje sastanaka sa svim partnerima, monitoring mjera/aktivnosti
Sprovesti nacionalnu kampanju o mogućnostima učešća javnosti (e-participacija i ostali oblici učešća)
Održati radionice o građanskom aktivizmu i mogućnostima učešća građana u procesima odlučivanja za građane
Promovisati pristup portalu otvorenih podataka na webu svih državnih organa i JLS
Pokretanje čvorišta otvorenih podataka (Open Data Hub) koje podrazumijeva otvoreno članstvo predstavnika javne uprave, privrede, NVO, naučno- obrazovne akademske zajednice, sa misijom unaprjeđenja ekosistema otvorenih podataka i promocije ponovnog korištenja setova podataka na portalu
Izraditi smjernice za objavljivanje podataka o trošenju/distribuciji sredstava lokalnih budžeta (uključujući i podatke o poreskom dugu i reprogramu opština)
Sprovesti edukacije o tome kako budžete opština objavljivati u otvorenim podacima s vizuelnom prezentacijom strukture budžeta (budžeti za građane)
Izraditi analizu pregled postojećeg stanja transparentnosti rada lokalnih parlamenata i pripremiti Smjernice za njihovo unaprjeđenje
Održati radionice za službenike u JLS o otvaranju podataka
Sprovesti analizu o ulozi mjesnih zajednica u neposrednom učešću građana o odlučivanju u Crnoj Gori
Organizovati in-house konsultativne sastanke sa rukovodećim kadrovima u JLS o otvorenim podacima

Izrada analize dostupnosti javno istaknutih kontaktnih podataka u organima lokalne samouprave i u DOO čiji je osnivač LSU
Urgencije za delegiranje predstavnika visokorukovodnog kadra
Okrugli sto za dan otvorenih podataka i predstavljanje izvještaja UNDP-a i smjernice za unapređenje Administriranja portala OD i OGP
Sprovođenje javnog konkursa i raspodjela sredstava
Izveštaj o realizaciji Akcionog plana 2022-2024 za sprovođenje Strategije reforme javne uprave za 2022. godinu, sa izvještajem o radu Savjeta za reformu javne uprave
Informacija o implementaciji Sektorske budžetske podrške (SBP) za Reformu javne uprave u upravljanje javnim finansijama (PAR i PFM)
Mapa puta za upravljanje kvalitetom u javnoj upravi Crne Gore 2022-2024
Izveštaj o realizaciji Akcionog plana 2022-2023 za sprovođenje Strategije saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija, za 2022. godinu
Predlog zakona o Vladi
Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o inspekcijskom nadzoru Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o slobodnom pristupu informacijama Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nevladinim organizacijama
Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnim službenicima i namještenicima Analiza funkcionisanja sistema lokalne samouprave u Crnoj Gori
Izveštaj o stanju u upravnim stvarima za 2022. godinu, uz informaciju o stanju u upravnim stvarima za 2021. godinu
Izveštaj o primjeni Uredbe o učešću predstavnika NVO u radna tijela organa državne uprave Nadzor nad primjenom Zakona o lokalnoj samoupravi u dijelu praćenja rada skupština opština, donošenje i realizacije lokalnih kadrovskih planova, praćenje usaglašenosti pravilnika o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u organima lokalne uprave, posebnim i stručnim službama sa zakonom
Uputstvo o načinu upravljanja i funkcionisanja informacionog sistema za upravljanje dokumentima
Uputstvo o načinu upravljanja i funkcionisanja Web portala Vlade Crne Gore
Infomaciju o stanju u oblasti elektronske identifikacije i elektronskih usluga povjerenja u Crnoj Gori
Izveštaj o radu Savjeta za elektronsku upravu
Informacija o implementaciji Sporazuma o uzajamnom priznavanju elektronskih usluga povjerenja i sistema elektronske identifikacije između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Srbije, na nivou tehničke interoperabilnosti
Predlog Zakona o informacionoj bezbjednosti
Izrada Informacije o sačinjenom dokumentu „Feasibility study for identification of technical interoperability in Montenegro”
Procedura za postupanje po zahtjevima za dobijanje saglasnosti na idejno rješenje, odnosno projektnu dokumentaciju za uspostavljanje, odnosno unapređenje informacionog sistema organa državne uprave

Informator o postupku ocjenjivanja ispunjenosti uslova za dobijanje saglasnosti na idejno rješenje, odnosno projektnu dokumentaciju za uspostavljanje, odnosno unapređenje informacionog sistema organa državne uprave
Procedura za postupanje po zahtjevima za izdavanje Microsoft licenci organima državne uprave Procedura za postupanje po zahtjevima za izdavanje Oracle licenci organima državne uprave Izveštaj o radu Savjeta za informacionu bezbjednost
Informaciju o implementaciji novog tehnološkog rješenja - Web portal Vlade Crne Gore – GOV.ME (I i II faza) sa ocjenom kvaliteta administracije postojećih internet stranica
Informacija o implementaciji informacionog sistema za identifikaciju i autentifikaciju i sistema za elektronsko plaćanje i kontrolu naplate
Informacija o statusu projekta “eUsluge i digitalna infrastruktura kao mjera odgovora na COVID-19” Informacija o komunikacionoj kampanji u oblasti digitalne transformacije
Pružanje usluga telekomunikacionih linkova, i servisa državnim organima i organima državne uprave
Redovno i periodično održavanje sistema u objektima
Izrada procedura za korišćenje resursa Data centra i Disaster recovery centra
Unapređenje rada Help Desk-a
Izveštaj rada Ministarstva javne uprave za 2023. Godinu-analiza rizika
Izveštaj rada Ministarstva javne uprave za 2023. Godinu-kadrovsko i tehničko unapređenje SOC-a
Izveštaj rada Ministarstva javne uprave za 2023. Godinu-unapređenje systemske i informaciono komunikacione infrastrukture
Izveštaj rada Ministarstva javne uprave za 2023. Godinu-organizacija događaja za sajber bezbjednost
Izrada zahtjeva za dodjelu budžetskih sredstava za 2024. godinu
Priprema kadrovskog plana za 2023. godinu Donošenje Plana javnih nabavki za 2023. godinu
Statistički izvještaj o sprovedenim postupcima javnih nabavki i zaključenim ugovorima o javnim nabavkama
Izveštaj o sprovedenim nabavkama i zaključenim ugovorima/računima za jednostavne nabavke za 2022. godinu
Izrada nove Knjige procedura Ministarstva javne uprave

PRIKAZ AKTIVNOSTI PO ORGANIZACIONIM JEDINICAMA MINISTARSTVA

U okviru Ministarstva javne uprave djeluje pet direktorata, tri odeljenja, dvije službe i kabinet ministra. Aktivnosti svih organizacionih jedinica prikazane su u nastavku.

1. DIREKTORAT ZA INOVACIJE, OTVORENOST JAVNE UPRAVE I SARADNJU SA NVO

U Direktoratu za inovacije, otvorenost javne uprave i saradnju sa NVO obavljaju se poslovi koji se odnose na: pripremu i primjenu inovativnih metodologija u radu, kao što su agilni menadžment, dizajn usmjeren na potrebe građana i drugih korisnika (human centric design i service design) u dizajniranju javnih politika; sprovođenje optimizacije i modernizacije procesa u javnoj upravi; uspostavljanje i vođenje laboratorije za kreiranje dizajna javnih politika; punu implementaciju principa zabrane diskriminacije, poštovanja različitosti, jednakosti, inkluzivnosti, rodne ravnopravnosti i pristupačnosti svim građanima i građankama u javnoj upravi; upravljanje poslovima za inkluzivnost, pravičnost i otvorenost; unapređenje i kontrola kvaliteta procesa javnog konsultovanja u organima državne uprave; sprovođenje aktivnosti u vezi sa implementacijom inicijative Partnerstva za otvorenu Vladu; podsticanje većeg pristupa informacijama o aktivnostima javnopravnih organa na svim nivoima; standardizaciju principa transparentnosti na nivou javne uprave; upravljanjem portalom otvorenih podataka; upravljanje poslovima na osnivanju Digitalne akademije za lidere i državne i lokalne službenike; pružanje podrške jedinicama lokalne samouprave za uvođenje novih inovativnih metodologija u radu i upravljanju, optimizaciji i modernizaciji procesa, uvođenju pristupa dizajna politika i usluga usmjerenih na građane i privredu; podrška lokalnim samoupravama u podizanju nivoa otvorenosti i transparentnosti rada; ostvarivanje saradnje sa akademskom zajednicom, ICT sektorom, biznis zajednicom, istraživačkim centrima, nevladinim organizacijama, međunarodnim organizacijama, obavljanje i drugih poslova iz djelokruga rada Direktorata u skladu sa zakonom i drugim propisima.

• **Obuke za državne službenike**

Uz obezbijeđenu ekspertsku podršku od strane projekta Tehničke podrške koji je finansirala Delegacija EU u Crnoj Gori, a u saradnji sa Upravom za ljudske resurse, pripremljen je Program obuka za državne službenike. Ovim programom planirane su obuke o saradnji s NVO koje su namijenjene kontakt osobama u organima državne uprave; obuke za cjekupan proces finansiranja projekata i programa NVO iz državnog budžeta namijenjene komisijama za raspodjelu sredstava kao i službenicima koji su podrška ovom procesu; obuke za nezavisne procjenjivače sa utvrđene Liste, kao i plan obuka za buduće trenere.

U maju 2023. godine održane su dvije obuke za trenere, na kojima je prisustvovalo po osam polaznika.

U periodu od 31 oktobra do 8 novembra, održane su ukupno četiri obuke za državne službenike za sve oblasti obuhvaćene ovim programom.

Obuka na temu Programiranje prioriternih oblasti od javnog interesa i visine sredstava za finansiranje projekata i programa NVO, je realizovana 31.10. 2023., i istoj je prisustvovalo 20 polaznika.

Na obuci organizovanoj za nezavisne procjenjivače, realizovanoj 02.11.2023, prisustvovalo je sedam polaznika. Obuka na temu Raspodjela sredstava je realizovana 07.11. 2023, i istoj je prisustvovalo je 21 polaznik.

Obuka na temu Monitoring i evaluacija realizovana je 08.11.2023., i istoj je prisustvovalo 27 polaznika.

• **Internet stranica sveonvo.me**

Uz podršku TA projekta, kreirana je internet stranica sveonvo.me, koja je zamišljena kao centralni, jedinstveni portal, koji će sadržati sve podatke o pitanjima značajnim za djelovanje NVO (javni konkursi za finansiranje i kofinansiranje projekata i programa NVO, javni pozivi nevladinim organizacijama za konsultacije o nacrtu sektorskih analiza, odluke o raspodjeli sredstava za finansiranje projekata i programa NVO, registar NVO i dr. Na ovaj portal su migrirani i podaci sa portala finansiranjenvo.me, na kojem se nalaze podaci o podržanim projektima NVO iz javnih izvora od 2009. godine do danas). Portal se redovno ažurira sa najnovijim podacima.

• **Pripremljen Prijedlog odluke o utvrđivanju prioriternih oblasti od javnog interesa i visine sredstava za finansiranje projekata i programa NVO u 2024. godini**

U skladu sa Zakonom o nevladinim organizacijama ("Službeni list CG" 39/11 i 37/17), Vlada je na sjednici od 14. decembra 2023. godine na predlog Ministarstva donijela Odluku o utvrđivanju prioriternih oblasti od javnog interesa i visine sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija u 2024. godini ("Službeni list CG" 119/23).

Odlukom je utvrđeno 13 prioriternih oblasti od javnog interesa, a istom je obuhvaćeno deset ministarstava, kojima je opredijeljeno ukupno 5.586.183,80 EUR za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija u oblastima od javnog interesa i oblasti zaštita lica sa invaliditetom.

• **Utvrđena Lista nezavisnih procjenjivača za 2024. godinu**

Javni poziv za prijavu kandidata za Listu nezavisnih procjenjivača za 2024. godinu objavljen je u septembru 2023. godine i bio je otvoren 45 dana od dana objavljivanja, odnosno do 14. novembra 2023. Na konačnoj listi nalazi se 28 procjenjivača.

♦ **Realizovan Javni konkurs za kofinansiranje projekata i programa nevladinih organizacija podržanih iz fondova EU u 2023. godini.**

Za kofinansiranje projekata i programa nevladinih organizacija podržanih iz fondova EU, u 2023. godini opredijeljeno je 1.270.000,00 eura. Javni konkurs je objavljen 28. februara 2023. godine i bio je otvoren do 1. decembra 2023. godine. Ukupno je raspodijeljeno 1.266.248,66 eura, za podršku 48 projekata NVO.

♦ **Izveštaj o realizaciji javnih konkursa i odobrenih projekata NVO u 2022. u skladu sa Zakonom o NVO**

Pripremljen je Izveštaj o realizaciji javnih konkursa i odobrenih projekata, u skladu sa Zakonom o NVO u 2022. godini, koji je Vlada usvojila na sjednici održanoj 28. septembra 2023. godine.

U skladu sa podacima iz Izveštaja, u 2022. godini raspisano je 29 javnih konkursa za raspodjelu sredstava za finansiranje i kofinansiranje projekata i programa nevladinih organizacija. Ukupno opredijeljeni iznos sredstava za ove namjene bio je 5.050.00,00 EUR, dok je raspodijeljeno 4.116.984,32 EUR, što predstavlja 81,52% ukupno opredijeljenog iznosa.

Od početka primjene postojećeg modela finansiranja, za finansiranje i kofinansiranje projekata i programa NVO, zaključno sa 2022. godinom, opredijeljen je iznos sredstava od 23.741.524,62 EUR, od čega je 21.090.858,59 EUR raspodijeljeno, odnosno 88,84%.

♦ **Ostale aktivnosti:**

Direkcija za saradnu sa NVO je informativni, komunikacioni i koordinacioni kanal saradnje između organa državne uprave i nevladinih organizacija, i u tom smislu pruža i stručnu podršku drugim organima i nevladinim organizacijama o svim pitanjima od značaja za međusektorsku saradnju i djelovanje NVO. Takođe, zaposlene u Direkciji su prisutvovala raznim okruglim stolovima, obukama, konferencijama i drugim događajima u organizaciji nevladinih organizacija i drugih organa državne uprave.

Zaposlene u Direkciji su u 2023. godini bile i članice sljedećih radnih tijela:

- Radna grupa za izmjene i dopune Zakona o nevladinim organizacijama;
- Radna grupa za izradu Strategije saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija 2022-2026. godine;
- Međuresorski operativni tim za praženje implementacije Akcionog plana 2022-2023. godinu za sprovođenje Strategije saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija 2022-2026. godine.
- Radna grupa za izradu Analize zloupotrebe nevladinih/neprofitnih organizacija u svrhe finansiranja terorizma.

Takođe, zaposlene su bile i članice:

- Upravnog odbora TA projekta „Tehnička podrška Vladi za unapređenje saradnje sa civilnim društvom u Crnoj Gori“, koji je finansiran od strane Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori;
- Upravnog odbora projekta „M'base“, koji sprovodi Centar za građansko obrazovanje a koji je finansiran od strane Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori i kofinansiran od strane Ministarstva javne uprave; HELP;
- Savjetodavnog odbora projekta „Resursni centar za organizacije civilnog društva – faza II“, koji realizuje Centar za razvoj nevladinih organizacija a koji je finansiran od strane Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori.

♦ **Nacionalni akcioni plan Partnerstva za otvorenu upravu Crne Gore**

Nacionalni akcioni plan Partnerstva za otvorenu upravu Crne Gore 2023- 2024. je donijet u decembru 2022. godine i time je Crna Gora zadržala svoje članstvo u ovoj inicijativi.

- 12.01.2023. godine Vlada je Donijela Zaključak o usvajanju Nacionalnog akcionog plana Partnerstva za otvorenu upravu 2023- 2024
- 24.02.2023. godine Potpisan Memorandum o saradnji Ministarstva javne uprave i NDI-a: Podrška otvorenoj i transparentnoj javnoj uprave
- 28.02.2023, godine održana Prezentacija Nacionalnog akcionog plana Partnerstva za otvorenu upravu 2023 - 2024: Uspostavljanje odgovorne, transparentne imoderne uprave (<https://www.gov.me/clanak/prezentacija-nacionalnog-akcionog-plana-partnerstva-za-otvorenu-upravu-2023-2024-uspostavljanje-odgovorne-transparentne-i-moderne-uprave>)
- Objavljena tri javna poziva NVO za predlaganje devet predstavnika/predstavnica za članove/članice Operativnog tima Partnerstva za

otvorenu upravu kako bi shodno Odluci bile zastupljene sve navedene oblasti djelovanja NVO.

- 29-30. jun 2023. godine, u Hotelu Bianka, Kolašin održana je Radionica jačanja kapaciteta predstavnika/ca organizacija cilnog društva u Operativnom timu za praćenje realizacije Nacionalnog akcionog plana u okviru Partnerstva za otvorenu upravu

• **Proces formiranja Operativnog tima Partnerstva za otvorenu upravu**

U cilju formiranja Operativnog tima u skladu sa Odlukom Vlade o obrazovanju Operativnog tima Partnerstva za otvorenu upravu Crne Gore ("Službeni list CG", br. 110/22), u toku 2022. godine primljena su imenovanja od strane ministarstava za 13 članova Operativnog tima, pri čemu je uslijed kadrovskih promjena postupak više puta ponovljen u toku 2023. Imajući u vidu da je Odlukom predviđeno 9 predstavnika nevladinog sektora u toku 2022. godine objavljena su tri javna poziva za predlaganje članova NVO, a u toku 2023. godine objavljena su još tri javna poziva za oblasti za koje nije bilo prijavljenih kandidata. S obzirom na to, da je došlo do imenovanja nove Vlade Crne Gore i da je donešena nova Uredba o organizaciji i načinu rada državne uprave, neophodno je izvršiti izmjenu i dopunu Odluke o obrazovanju operativnog tima i potom imenovati i njegove članove u 2024. godini.

• **Open data**

Imenovanje članova Savjeta za upravljanje otvorenim podacima je jedna od aktivnosti koja nije realizovana iz objektivnih razloga i to: reorganizacija Vlade Crne Gore, kadrovskih promjena, kao i odustanka pojedinih kandidata (predstavnik medija). U narednom periodu je neophodno izvršiti izmjenu Odluke o formiranju Savjeta za upravljanje otvorenim podacima, s obzirom na to da je došlo do imenovanja nove Vlade Crne Gore i da je donijeta nova Uredba o organizaciji i načinu rada državne uprave.

Određeni broj mjera i aktivnosti iz Nacionalnog akcionog plana za sprovođenje inicijative Partnerstvo za otvorenu upravu u Crnoj Gori 2023 - 2024. u čijoj je izradi Ministarstvu javne uprave partner bio NDI, odnosi se upravo na oblast otvorenih podataka, kao i na promociju portala otvorenih podataka, što samo po sebi govori da Crna Gora pridaje važnost ovoj oblasti u skladu s očekivanjima evropske Direktive o otvorenim podacima.

Nakon sajber napada na mrežnu infrastrukturu Vlade Crne Gore, IT sistemi su se stavljali u ponovnu funkciju planiranom dinamikom i shodno prioritetima. Javni modul portala otvorenih podataka je ponovo dostupan od 19.05.2023. godine.

Crna Gora je, kao i prethodnih godina, učestvovala u istraživanju globalne inicijative Open data Maturity Reportkoju svake godine sprovodi Kancelarija za publikacije Evropske unije koja je zvanični pružalac izdavačkih usluga svim institucijama, tijelima i

agencijama EU.

Ovaj izvještaj za 2023.godinu (<https://data.europa.eu/en/news-events/news/2023-open-data-maturity-report-has-been-released>) je pokazao da je među zemljama kandidatima za članstvo u EU Crna Gora postigla najveći napredak u oblasti otvaranja podataka.

Medjutim, iako su neke dimenzije političkog, socijalnog i ekonomskog uticaja otvaranja podataka porasle, usljed posljedica sajber napada u avgustu 2022, nije bilo moguće oporaviti jedan dio portala, tačnije modul za administraciju, iako su svi podaci objavljeni do tada sačuvani i vidljivi na javnom sajtu. Shodno pomenutom, potrebno je izraditi novo tehnološko rješenje u skladu sa svim tehničkim specifikacijama i EU standardima iz oblasti otvaranja podataka u posjedu organa vlasti. S tim u vezi, sredinom 2023 godine se krenulo u izradu Projektnog zadatka za novo softversko rješenje nacionalnog Portala otvorenih podataka.

Uporedo sa izradom novog portala, radilo se na identifikaciji high value data setova, a koji su u posjedu organa vlasti, u okviru istraživanja i analize koje je sproveo UNDP sa Ministarstvom javne uprave u okviru zajedničkog projekta „Ubrzanje digitalnog upravljanja”. U pomenutoj analizi su i date preporuke za objavljivanje data setova visoke vrijednosti na portalu otvorenih podataka.

Od strane Nacionalnog demokratskog instituta (NDI), sa kojim je MJU potpisalo memorandum o saradnji, dobili smo expertsku podršku u vidu angažmana kanadskog eksperta koji je dao izvjesne preporuke za izradu funkcionalnih zahtjeva u cilju zadovoljenja kriterijuma i standarda EU iz oblasti otvaranja podataka.

2. DIREKTORAT ZA STRATEŠKO PLANIRANJE U JAVNOJ UPRAVI, MEĐUNARODNU SARADNJU I IPA FONDOVE

U Direktoratu za strateško planiranje u javnoj upravi, međunarodnu saradnju i IPA fondove obavljaju se poslovi koji se odnose na: razvoj i unapređenje kvaliteta rada javne uprave na osnovu preporuka i predloga drugih organizacionih jedinica Ministarstva; pripremu i praćenje implementacije strateških dokumenata i akcionih planova u oblasti: reforme javne uprave, organizacije i optimizacije javne uprave, upravnog postupanja, službeničkog sistema, lokalne samouprave, kadrovske politike, stručnog usavršavanja kadrova i u drugim segmentima ljudskih resursa, kao i oblasti slobodnog pristupa informacijama, uspostavljanja inkluzivne javne uprave i usluga zasnovanih na jednakosti, pristupačnosti i inkluzivnosti, saradnje sa nevladinim organizacijama i unapređenja podsticajnog okruženja za djelovanje NVO; pružanje stručne i administrativne podrške radu tijela za reformu javne uprave i tijelu za saradnju sa nevladinim organizacijama; upravljanje Sektorskim reformskim ugovorom radi ostvarenja međunarodne preuzete obaveze u oblasti reforme javne uprave; saradnju i učestovanje u programima međunarodnih i regionalnih organizacija od značaja za razvoj javne uprave; pripremu analitičko-informativnih i drugih materijala; sagledavanje uporednih iskustava i drugih materijala od značaja za unapređivanje i razvoj sistema javne uprave; iniciranje pripreme, usaglašavanja i pregovaranja predloga međunarodnih dokumenata iz nadležnosti Ministarstva; koordinacija usklađivanja zakonodavstva iz nadležnosti Ministarstva sa međunarodnim standardima i normativno-pravnom tekovinom EU; učešće u radnim tijelima u vezi sa procesom evropskih integracija, revizijom i dopunom Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji; pripremanje platforme za razgovore sa stranim delegacijama, posjete i učešće na međunarodnim skupovima i sačinjavanje izvještaja sa tih skupova; prikupljanje podataka i izrada informacija iz nadležnosti Ministarstva neophodnih za pripremu akcionih planova, izvještaja i drugih materijala u procesu pridruživanja i pristupanja EU, implementacije projekata finansiranih iz IPA fondova; pružanje stručne i tehničke podrške predstavnicima Ministarstva u strukturama IPA fondova i drugih tijela formiranih za realizaciju fondova dostupnih na korišćenje, učešće u planiranju, realizaciji i praćenju projekata finansiranih iz fondova EU; učešće u realizaciji i razvoju IPA projekata kroz plan aktivnosti i praćenje realizacije; praćenje i evidencija sprovođenja programa pomoći i podrške, obavezna saradnja sa drugim direktoratima i nižim organizacionim jedinicama Ministarstva radi ostvarenja funkcije Ministarstva i obavljanje drugih poslova iz djelokruga rada Direktorata u skladu sa zakonom i drugim propisima.

• Posebna grupa za reformu javne uprave

Posebna grupa za reformu javne uprave (PAR SG) formirana između Evropske komisije

i Crne Gore, održava se dva puta godišnje i predstavlja politički dijalog u dijelu pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji, koji se tiče reforme javne uprave i dio je strukture sprovođenja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju Evropskoj uniji. Imajući u vidu da je reforma javne uprave jedna od tri fundamentalne reforme na putu Crne Gore ka EU, ovaj dialog predstavlja forum za razmjenu informacija, sagledavanje ostvarenih rezultata i definisanje narednih koraka u cilju praćenja napretka. U izvještajnom periodu su održana dva sastanka i to:

- U junu 2023. održan je follow up sastanak. Sastanak je organizovan u cilju razmatranja statusa realizacije operativnih zaključaka devetog sastanka Posebne grupe za reformu javne uprave. Takođe, definisani su naredni koraci saglasno strateškim dokumentima.
- Redovni sastanak Posebne grupe održan je 15 novembra 2023. godine, u Podgorici. Sastanak su otvorile generalna direktorica za strateško planiranje u javnoj upravi, međunarodnu saradnju i IPA fondove u Ministarstvu javne uprave, Marija Hajduković i zamjenica šefa jedinice za Crnu Goru i Srbiju u Generalnom direktoratu EK za susjedsku politiku i politiku proširenja, Sindi van den Bogert.

Na sastanku je crnogorska strana predstavila status aktivnosti vezanih za reformu javne uprave. Takođe, istaknut je značaj dijaloga sa EK i dodatno promovisanje uloge koju Posebna grupa za reformu javne uprave ima kao platforma za razmjenu informacija i rezultata u fundamentalnoj oblasti reforme javne uprave, ali i kao podsticaj za sprovođenje reformi na putu ka EU. Na kraju, definisani su i usaglašeni operativni zaključak. U cilju kvalitetne pripreme održano je nekoliko pripremnih sastanaka sa svim predstavnicima Posebne grupe, iz relevantnih institucija. Direkcija za međunarodnu saradnju i IPA fondove radila je na pripremi nacrtu agende sa predstavnicima DG NEAR-a i Misije Crne Gore pri EU, koordinirala pripremu priloga za sastanak i bila u stalnoj komunikaciji sa svim zainteresovanim stranama. Pripremljena je i zabilješka sastanka, koja je usaglašena sa predstavnicima Evropske komisije i potpisana od strane DG NEAR-a i Ministarstva javne uprave.

Održavanje narednog follow up sastanka će biti 17 aprila 2024. godine, kada će se razmatrati status realizacije operativnih zaključaka. Takođe, na zajedničku inicijativu Crne Gore i Evropske komisije, Ministarstvo javne uprave preuzima korake koji će doprinijeti jačanju dijaloga o reformi javne uprave. Jedan od značajnih preduzetih koraka biće i održavanje sljedećeg redovnog sastanka PAR SG u Briselu u novembru 2024. godine. Kao inicijalni korak ka gore pometnutim unapređenjima, u planu je organizacija radionica, na kojima će poseban fokus biti kako na najbolji način predstaviti postignute rezultate Evropskoj komisiji, kao i na identifikovanju najboljih praksi i izazova. Ove radionice će postavljati temelje za predstojeći redovni sastanak u novembru 2024, u Briselu.

• **Sektorska budžetska podrška - IPA III**

Podrška reformi javne uprave i upravljanju javnim finansijama realizuje se kroz Godišnji akcijski program za Crnu Goru za 2022. godinu u vidu sektorske budžetske podrške (SBP). Stupanjem na snagu Finansijskog sporazuma u junu 2023. godine, opredijeljena je finansijska podrška od 14 miliona eura, u cilju poboljšanja kvaliteta života građana i unapređenja ekonomskog rasta, stvaranjem profesionalne, funkcionalne i digitalizovane javne uprave, koja će biti dostupna svim građanima. Od ukupnog iznosa od 14 miliona eura, planirano je 10,5 miliona eura kroz direktnu finansijsku podršku budžetu Crne Gore, dok je 3,5 miliona eura komplementarna podrška sprovođenju Strategije reforme javne uprave (PAR) i Programa reforme upravljanja javnim finansijama (PFM). Komplementarna podrška se implementira kroz dva projekta tehničke podrške za reformu javne uprave i program reforme upravljanja javnim finansijama, kao i zajednički projekat "Podrška koordinaciji, praćenju i izvještavanju o Strategiji reforme javne uprave i Programu reforme upravljanja javnim finansijama 2022-2026".

- Projekat tehničke podrške za reformu javne uprave "Projekat tehničke pomoći" Crnoj Gori u pružanju javnih usluga i upravljanju ljudskim resursima "EU4PA", u vrijednosti od 1.3 miliona eura, koji sprovodi međunarodna mreža KPMG, otpočeo je u decembru 2023. godine.
- Projekat "Podrška koordinaciji, praćenju i izvještavanju o Strategiji reforme javne uprave i Programu reforme upravljanja javnim finansijama 2022-2026", u vrijednosti od 700.000 eur, koji sprovodi CEF (Centar izvrsnosti u finansijama), otpočeo je u septembru 2023. godine.

U decembru 2023. godine, kao odgovor na izazov nedovoljno razvijenih kapaciteta u javnoj upravi za povlačenje sredstava EU, predviđena su dodatna finansijska sredstva u iznosu od 5.6 miliona EUR u cilju pružanja podrške jačanju ljudskih resursa u dva prioritetna sektora - zaštita životne sredine i zapošljavanja i socijalne politike. Ova aktivnost realizovaće se u okviru dopunjenog Akcionog dokumenta kroz direktnu budžetsku podršku, kao i kroz program EUIF 2024 u vidu komplementarne podrške.

Direkcija za međunarodnu saradnju i IPA fondove koordinirala je ovim procesom, uz organizaciju više međuresorskih sastanaka i dijaloga sa Delegacijom EU u Crnoj Gori i uspješno sprovela programiranje dodatnog IPA sredstava.

• **Strategija unapređenja saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija 2022 – 2026, sa Akcionim planom 2022 – 2023.**

U okviru nadležnosti Direktorata je, takođe, monitoring Strategije saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija 2022–2026 (Strategija NVO).

U kontekstu monitoringa Strategije NVO, pripremljena je Odluka o obrazovanju Međuresorskog operativnog tima za praćenje implementacije Akcionog plana 2022-2023. za sprovođenje Strategije NVO 2022-2026. Organizovan je i održan prvi sastanak Međuresorskog operativnog tima, kao i niz sastanaka sa nosiocima (drugim institucijama) pojedinačnih aktivnosti. Proces prikupljanja podataka za pripremu prvog Izvještaja odvijao se kroz svakodnevnu komunikaciju sa institucijama i akterima uključenim u proces saradnje sa NVO sektorom.

Saglasno navedenom, Izrađen je prvi Izvještaj o realizaciji Akcionog plana 2022-2023. za sprovođenje Strategije NVO, za 2022. (Izvještaj NVO za 2022) i usvojen na Vladi Crne Gore 18. maja 2023, a koji je planiran i Programom rada Vlade CG za 2023. Ovim dokumentom, te monitoringom Strategije NVO jačamo saradnju NVO sektora sa državom u pripremi javnih politika i pružanju usluga građanima.

Izvještaj je pokazao da je u toku realizacija ključnih aktivnosti: izrada Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nevladinim organizacijama, Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnoj imovini, kao i aktivnosti na formiranju Savjeta. Takođe, izvještajem su prikazana ključna dostignuća - kreirana je platforma www.sveonvo.me - po principu svi podaci od značaja za rad NVO na jednom mjestu, održana donatorska konferencija na kojoj je predstavljena Strategija saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija za period 2022 – 2026. i izrađena je inovirana metodologija za dostavljanje podataka za potrebe sačinjavanja Izvještaja o primjeni Uredbe o izboru predstavnika NVO u radna tijela organa državne uprave i sprovođenju javne rasprave u pripremi zakona i strategija, u skladu s kojom je sačinjen i Izvještaj za 2021. godinu.

Uz podršku projekta „Tehnička podrška Vladi za jačanje saradnje sa civilnim društvom Crne Gore“ pripremljen je i promotivni materijal u okviru videa u kojem su prikazane ključne poruke i dostignuća Izvještaja NVO za 2022. godinu.

Nastavljen je monitoring Strategije NVO u vidu komunikacije sa institucijama i akterima uključenim u proces saradnje sa nevladinim organizacijama sa ciljem pripreme drugog Izvještaja o realizaciji Akcionog plana 2022-2023, za period 2023, a čija izrada je u toku.

Radna grupa za izradu novog Akcionog plana za period 2024-2026. Strategije NVO pristupila je pripremi ovog dokumenta i održala niz sastanaka sa ciljem osnaživanja civilnog dijaloga kroz definisanje aktivnosti za unapređenje pravnog, institucionalnog i finansijskog okvira za djelovanje NVO, te njihove primjene, a u kontekstu nastavka implementacije strateškog dokumenta.

• Strategija reforme javne uprave 2022 – 2026. sa Akcionim planom 2022 – 2024.

Vlada Crne Gore u svojim prioritarnim oblastima visoko pozicionira profesionalnu javnu upravu, koja kvalitetno pruža usluge građanima i privredi i ima adekvatne kapacitete za pristupanje Evropskoj uniji. Dok je reforma javne uprave jedno od fundamentalnih pitanja proširenja Evropske unije i predstavlja jedan od najsloženijih zadataka sa kojima se Crna Gora suočava u procesu pretpripravnih pregovora, čineći temelj svih reformskih procesa.

Vlada Crne Gore u svojim prioritarnim oblastima visoko pozicionira profesionalnu javnu upravu, koja kvalitetno pruža usluge građanima i privredi i ima adekvatne kapacitete za pristupanje Evropskoj uniji. Dok je reforma javne uprave jedno od fundamentalnih pitanja proširenja Evropske unije i predstavlja jedan od najsloženijih zadataka sa kojima se Crna Gora suočava u procesu pretpripravnih pregovora, čineći temelj svih reformskih procesa.

U tom smislu, zadatak Direktorata, između ostalog, je kreiranje Strategije reforme javne uprave koja je usvojena za period 2022-2026, kao i monitoring i izvještavanje realizacije aktivnosti prepoznatih Akcionim planom 2022-2024. S tim u vezi pripremljen je Izvještaj o implementaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije reforme javne uprave 2022 - 2026, za 2022, koji je Vlada usvojila 26. maja 2023. godine.

Ključni nalazi iz Izvještaja pokazuju da je u prethodnoj godini fokus bio na pripremi evropski usklađenog normativnog okvira u oblasti reorganizacije državne uprave (Zakon o slobodnom pristupu informacijama, Zakon o zaradama zaposlenih u javnom sektoru, Zakon o Vladi i dr.) dok je poseban osvrt dat na oblast unapređenja rada javne uprave, pružanja usluga, službeničkog sistema, transparentnosti i otvorenosti javne uprave.

Izvještaj je prepoznao glavne uzroke negativnog trenda u postizanju pojedinih ciljeva, što je proizvelo prolongiranje rokova u sprovođenju značajnog broja aktivnosti. Saglasno ovim izazovima, u izvještaju su date i konkretne preporuke za njihovo prevazilaženje i dalju implementaciju aktivnosti u procesu reforme javne uprave.

U cilju obezbjeđivanja kontinuiranog monitoringa i redovnog izvještavanja o procesu reforme javne uprave u Crnoj Gori, izrađena je Informacija o aktivnostima koje se sprovode u procesu reforme javne uprave, koju je Vlada Crne Gore razmatrala na sjednici održanoj 18. januara 2024. godine. Informacija obezbjeđuje osvrt na stepen realizacije aktivnosti, prepoznaje izazove u implementaciji strateškog okvira dajući preporuke za prevazilaženje istih.

U kontekstu monitoringa, priprema Izvještaja o implementaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije reforme javne uprave 2022 - 2026, za 2022 i Informacije o aktivnostima koje se sprovode u procesu reforme javne uprave se odvijala saglasno dinamici praćenja i sprovođenja aktivnosti, napretku indikatora i dostizanju ciljeva, kroz uspostavljenu institucionalnu strukturu, na temeljima saradnje i razmjene informacija, kako bi se dobile tačne i potrebne informacije o implementaciji aktivnosti. S tim u vezi, održano je niz sastanaka i konsultacija sa predstavnicima resornih institucija i vođena je intenzivna komunikacija s kontakt tačkama zaduženim za konkretne aktivnosti, u cilju pravovremenog dobijanja podataka i predstavljanja rezultata koji će na najbolji način da oslikaju stepen sprovođenja strateškog rješenja. Takođe, izvršen je uvidu u dostavljene i/ili javno dostupne izvještaje o radu institucija, a kao izvor podataka su korištene i druge zvanične informacije (saopštenja i zaključci Vlade, obavještenja na sajtovima resornih organa, nalazi NVO i dr).

• **Savjet za reformu javne uprave**

Ministarstvo javne uprave, odnosno Direktorat za strateško planiranje u javnoj upravi, međunarodnu saradnju i IPA fondove, pruža administrativno tehničku podršku radu Savjeta za reformu javne uprave koji kao savjetodavno tijelo Vlade, shodno Odluci o osnivanju, prati realizaciju Strategije reforme javne uprave i Programa upravljanja javnim finansijama.

Uloga Savjeta za reformu javne uprave jeste da, s političkog aspekta pruža podršku u realizaciji aktivnosti koje se odnose na organizaciju javne uprave, jačanje procesa upravljanja javnim politikama, razvoj modernog i profesionalnog službeničkog sistema, unapređenje sistema lokalne samouprave, unapređenje transparentnosti i otvorenosti rada uprave u cjelini, jačanje interne i eksterne kontrole javne uprave. Savjetom predsjedava premijer Vlade Crne Gore.

Tokom mandata 43. Vlade, Savjet je održao četvrtu sjednicu u tom mandatu koja je održana 5. V 2023. godine, na kojoj su razmatrana dokumenta od značaja za proces reforme javne uprave i to Izvještaj o implementaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije reforme javne uprave 2022-2026, za 2022 i Izvještaj o radu Savjeta za reformu javne uprave za 2022. Utvrđivanjem ovih važnih dokumenata zaokružen je izvještajni ciklus za 2022. godinu i napravljen presjek postignutih rezultata na planu reforme javne uprave u Crnoj Gori.

Nakon održavanja parlamentarnih izbora, u junu 2023. godine i konstituisanja 44. Vlade 31. oktobra 2023, Savjet je nastavio rad u novom sazivu saglasno Rješenju o imenovanju članova Savjeta za reformu javne uprave koje je Vlada Crne Gore donijela na sjednici održanoj 14. decembra 2023, kojem je prethodilo usvajanje Odluke o izmjeni i Odluke o obrazovanju Savjeta za reformu javne uprave u novembru 2023, kao i sprovođenje procedure za izbor predstavnika nevladinih organizacija za članstvo u Savjetu

Prva sjednica Savjeta je održana 26. decembra 2023. godine, a razmatrani su: Poslovnik o radu Savjeta za reformu javne uprave, Informacija o načinu rada i koordinacionoj strukturi Savjeta za reformu javne uprave, Informacija i kratak pregled o aktivnostima koje se sprovode u procesu reforme javne uprave, Analiza funkcionisanja sistema lokalne samouprave u Crnoj Gori, Izvještaj o postupanju u upravnim stvarima za 2022. godinu, sa osvrtom na 2021. godinu kao i Zahtjev Asocijacije menadžera Crne Gore za članstvo u Savjetu za reformu javne uprave. Saglasno zaključku Savjeta za reformu javne uprave usvojenom na sjednici iz decembra 2023, a na predlog Ministarstva javne uprave, Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj 2. februara 2024. godine donijela Odluku o dopuni Odluke o obrazovanju Savjeta za reformu javne uprave, koja je objavljena u „Službenom listu Crne Gore“, broj 14/24.

• **Ostale aktivnosti Direktorata**

Direktorat za strateško planiranje u javnoj upravi, međunarodnu saradnju i IPA fondove je u 2023. godini realizovao niz aktivnosti iz svoje nadležnosti i to kroz saradnju sa međunarodnim i regionalnim organizacijama i partnerima (Delegacija EU u Crnoj Gori, UN specijalizovane agencije, Svjetska banka, EIPA, EUPAN, SIGMA, Berlinski proces i RCC, ReSPA, CEFTA i dr), pripreme sastanaka i 11 službenih posjeta delegacije Ministarstva javne uprave, programiranje IPA sredstava, pregovore sa EU u dijelu reforme javne uprave, koordinaciju, podršku izradi međunarodnih ugovora (memorandumi o razumijevanju, sporazumi o saradnji i sl). Kroz informacije o saradnji sa drugim državama i predloge modela moguće saradnje iz oblasti reforme javne uprave, digitalne transformacije, inovacija i normativnih rješenja, redovno se dostavljaju podaci resornoj instituciji za oblast vanjskih i evropskih poslova. Prosljeđene su informacije o saradnji sa Moldavijom, Ujedinjenim Kraljevstvom Velike Britanije i Sjeverne Irske, Republikom Italijom, Republikom Maltom, Republikom San Marino, Gruzijom, Republikom Hrvatskom, SAD, Republikom Albanijom, Sjevernom Makedonijom, Poljskom, Kosovom itd, kao i informacije u kontekstu aktivnosti realizovanih kroz Poglavlje 10, Informatičko društvo i mediji i aktivnosti u okviru Berlinskog procesa na temeljima regionalne saradnje u okviru Inicijative za Zapadni Balkan.

U kontekstu saradnje sa međunarodnim partnerima, u martu 2023. godine, Ministarstvo javne uprave organizovalo je Donatorski koordinacioni sastanak, u cilju predstavljanja postignutih rezultata u prethodnom periodu, kao i prioriteta za naredni period u oblasti reforme javne uprave, digitalne transformacije, sajber bezbjednosti i saradnje sa civilnim društvom. Sastanku je prisustvovalo preko 45 predstavnika diplomatsko-konzularnih predstavništava i međunarodnih organizacija.

U izvještajnom periodu pripremljene su brojne zvanične posjete ministra mr Dukaja, od kojih je posebno važno istaći dvije uspješne posjete Briselu, tokom kojih je crnogorska delegacija imala niz uspješnih sastanaka sa visokim zvaničnicima EU, NATO i

relevantnim institucijama Belgije, kao i sljedećim državama: SAD, Hrvatska, Albanija, Ujedinjeni Arapski Emirati, Kosovo, Litvanija, Sjeverna Makedonija, kao i učešće na SIGMA konferenciji u Parizu, Republika Francuska i učešće na sjednici Venecijanske komisije, Venecija, Republika Italija. 2022. Službenici Direkcije za međunarodnu saradnju i IPA fondove imali su intenzivnu komunikaciju sa partnerima iz pomenutih zemalja, kao i sa diplomatama u ambasadama zemalja u kojima su realizovane posjete, te uradili sve neophodne pripreme.

Direktorat za strateško planiranje u javnoj upravi, međunarodnu saradnju i IPA fondove, u saradnji sa ostalim direktoratima Ministarstva javne uprave i u saradnji sa Ministarstvom vanjskih poslova čini sve neophodne korake u pripremi i potpisivanju memoranduma o razumijevanju i sporazuma o saradnji u oblastima iz nadležnosti Ministarstva.

U izvještajnom periodu je Crna Gora pristupila Programu Evropske unije "Digitalna Evropa" (Digital Europe) i potpisan je Međunarodni sporazum između Evropske unije i Crne Gore o učešću Crne Gore u programu Unije "Digitalna Evropa" za period 2021-2027.

Takođe, Ministarstvo javne uprave potpisalo je više međunarodnih ugovora u izvještajnom periodu:

- Memorandum o razumijevanju između Ministarstva javne uprave Crne Gore i Savjeta za sajber bezbjednost Ujedinjenih Arapskih Emirata o sajber bezbjednosti i sajber saradnji
- Memoranduma o razumijevanju između Ministarstva javne uprave Crne Gore i Ministarstva informacionog društva i uprave Republike Sjeverne Makedonije u oblasti digitalizacije i informacione bezbjednosti
- Sporazum o finansiranju između Ministarstva javne uprave Crne Gore i Programa Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP), koji je omogućio saradnju na realizaciji projekta "Efikasija javna uprava u službi građana".

Ministarstvo javne uprave koordiniralo je potpisivanje ugovora o osnivanju Centra za sajber-kapacitete Zapadnog Balkana (WB3C).

U okviru ovih aktivnosti Direkcija za međunarodnu saradnju i IPA fondove upućuje nacрте međunarodnih ugovora MVP-u na mišljenja, priprema i upućuje predloge osnove za vođenje pregovora, informacije o zaključivanju međunarodnih ugovora, izvještaje o završnim pregovorima, kao i izvještaje o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa (RIA) kada to sporazumi zahtijevaju.

U cilju nastavka i unapređenja bilateralne i regionalne saradnje Direktorat je takođe radio na pripremama za učešće ministra mr Dukaja na više skupova, od kojih izdvajamo:

Konferencija na visokom nivou povodom novih SIGMA principa javne uprave, Pariz, Republika Francuska, Konferencija "Zapadni Balkan: Transatlantska i regionalna saradnja – Izgradnja snažnijih saveza", Vašington, SAD, Regulatorni Dijalog između EU i Zapadnog Balkana, Brisel, Belgija i sastanak Upravnog odbora ReSPA na ministarskom nivou.

U kontekstu procesa pristupanja Evropskoj uniji, pripremani su prilozi za Izvještaj EK o Crnoj Gori, za Pododbor za inovacije, ljudske resurse, informatičko društvo i socijalnu politiku, kao i za Odbor za stabilizaciju i pridruživanje, a evidentno je i aktivno učešće predstavnika Direktorata na ovim sastancima sa predstavnicima Evropske komisije.

Predstavnici Ministarstva javne uprave su imali aktivno učešće u konsultacijama povodom predstavljanja nacrtu revidiranih SIGMA principa javne uprave, kroz dostavljanje komentara i sugestija.

Ovi principi čine sveobuhvatan okvir standarda koji odražava vrijednosti i postupke koje građani i kompanije očekuju od moderne javne uprave. Revidirano izdanje 2023. godine je razvijeno s ciljem da se okvir ažurira najnovijim razvojem standarda i praksi u EU, OECD i drugim međunarodnim organizacijama, te da se bolje odgovori izazovima društva kao što su digitalna transformacija i ekološka održivost.

U izvještajnom periodu pripremana su mišljenja i odgovori iz okvira nadležnosti Direktorata na:

- Program suzbijanja neformalne ekonomije za Crnu Goru 2024-2026
- Nacrt Strategije razvoja poštanske djelatnosti za period 2024-2028

Zaposleni u Direktoratu su imenovani za članove radnih grupa za izradu strateških dokumenata drugih institucija. U svojstvu predstavnika Ministarstva javne uprave, zaposleni su uzeli aktivno učešće na izradi i monitoringu istih.

Rađeno je i na pripremi Izvještaja za registar rizika i Izvještaja za plan integriteta Direktorata za prethodnu godinu.

3. DIREKTORAT ZA NORMATIVNO UREĐENJE SISTEMA JAVNE UPRAVE I HARMONIZACIJU PROPISA

U Direktoratu za normativno uređenje sistema javne uprave i harmonizaciju propisa obavljaju se poslovi koji se odnose na: pripremu propisa u oblasti sistema državne uprave i drugih nosioca javnih ovlašćenja, upravnog postupanja i slobodnog pristupa informacijama, službeničkog sistema i sistema lokalne samouprave, kao i državnog pečata i pečata državnih organa; osnivanja i djelovanja nevladinih organizacija; davanje mišljenja i objašnjenja, pripremu stručnih uputstava i instrukcija za rad javnopravnim organima u pogledu primjene propisa iz djelokruga rada Direktorata; pripremu mišljenja na nacрте i predloge zakona i drugih propisa sa aspekta njihove usklađenosti sa propisima iz djelokruga rada Direktorata; praćenje sudske prakse, uporednih iskustava i međunarodnih preporuka i standarda EU iz oblasti koje su u djelokrugu rada Direktorata; predlaganje mjera za unaprijeđenje stanja u sistemu javne uprave u saradnji sa Direktoratom za efikasnu implementaciju dobre javne uprave; saradnju sa državnim organima, lokalnim samoupravama, nevladinim organizacijama, međunarodnim i regionalnim institucijama i drugim subjektima; sačinjavanje godišnjih i povremenih (mjesečnih) izvještaja o radu Direktorata, obaveznu saradnju sa drugim direktoratima i nižim organizacionim jedinicama Ministarstva radi ostvarenja funkcije Ministarstva i obavljanje drugih poslova iz djelokruga rada Direktorata u skladu sa zakonom i drugim propisima.

Proces reforme državne uprave u 2023. godini, nastavljen je pripremom i donošenjem novih propisa, kao i primjenom važećih u cilju uspostavljanja transparentne, efikasne i odgovorne državne uprave.

ORGANIZACIJA DRŽAVNE UPRAVE

• Nacrt zakona o Vladi

- U izvještajnom periodu nastavljen je rad na pripremi Nacrta zakona o Vladi i isti je dostavljen SIGMI na uvid i komentare, a nakon određenih usaglašavanja sa komentarima dobijenim od njenih predstavnika, tekst ovog Nacrta dostavljen i Evropskoj komisiji, a zatim Venecijanskoj komisiji koja je na plenarnom zasijedanju u oktobru 2023. godine, usvojila mišljenje o Nacrtu zakona, u okviru kojeg je ovaj zakonski tekst dobio pozitivnu ocjenu sa određenim sugestijama i preporukama za dalje poboljšanje.

- Nadalje, u decembru 2023. godine Ministarstvo javne uprave organizovalo je Okrugli sto pod nazivom „Zakon o Vladi - otvorena pitanja“. Na Okruglom stolu, između ostalog iznijet je i stav da će se Nacrt zakona uskladiti i sa GRECO preporukama. Nacrt zakona dalje je unaprijeđen nakon dobijenih komentara sa Okruglog stola, kao i sa mišljenjem Venecijanske komisije.
- Cilj donošenja ovog zakona je sistemsko uređenje svih pitanja od značaja za organizaciju i funkcionisanje Vlade što bi bio osnov i svakoj budućoj izvršnoj vlasti da, u skladu s najboljim praksama i principima dobrog upravljanja, vrši svoju funkciju.

• **Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o NVO**

- U 2023. godini, Radno tijelo je nastavilo sa radom na pripremi Nacrta zakona. Predstavnici Ministarstva javne uprave, nakon više održanih sastanka i pristiglih komentara svih članova Radnog tijela radili su na pripremi Nacrta izmjena i dopuna Zakona o NVO, koji će nakon toga biti stavljen na javnu raspravu u skladu sa propisima. Treba napomenuti i to da je u izvještajnom periodu sproveden postupak međuresorskih konsultacija, radi zauzimanja stava oko bitnih pitanja koja se uređuju zakonom, kao što su na primjer konsultacije sa Ministarstvom finansija oko pitanja finansiranja NVO i sl.
- Ističemo i to, da je za izradu ovog zakona obezbijedena podrška eksperta, koji je angažovan kroz EU projekat koji finansira Evropska komisija.
- Izmjenama i dopunama zakona će se unaprijediti i olakšati način registracije NVO, njihovo finansiranje i monitoring sprovedenih programa i projekata, osigurati dugoročno, pouzdano i kvalitetno partnerstvo između države s jedne strane i nevladinih organizacija s druge strane.

• **Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave**

- Ovaj Direktorat pripremio je Predlog uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave, a koja je objavljena u “Službenom listu Crne Gore” broj 98/23, a nakon čega je na osnovu pristiglih inicijativa drugih organa dva puta istu mijenjao, a koje izmjene su objavljene u “Službenom listu Crne Gore”, br. 102/23 i 113/23.

• **Uredba o dopuni Uredbe o kriterijumima za unutrašnju organizaciju i sistematizaciju poslova u organima državne uprave**

- Ovaj Direktorat pripremio je Predlog Uredbe o dopuni Uredbe o kriterijumima za unutrašnju organizaciju i sistematizaciju poslova u organima državne uprave, a koja je objavljena u “Službenom listu Crne Gore” broj 109/23.

• **Odluka o određivanju ministarstava koja mogu imati državne sekretare**

- Ovaj Direktorat pripremio je Predlog odluke o određivanju ministarstava koja mogu imati državne sekretare, a koja je objavljena u “Službenom listu Crne Gore”, broj 98/23.

SLUŽBENIČKI SISTEM

• **Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnim službenicima i namještenicima**

U izvještajnom periodu Ministarstvo je sprovedo postupak konsultovanja zainteresovane javnosti povodom pripreme Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnim službenicima i namještenicima. Potom je raspisani javni poziv za izbor predstavnika NVO za učešće u Radnom tijelu koja će pripremati izmjene i dopune zakona, nakon čega je sredinom maja 2023. godine donijeto rješenje o obrazovanju Radnog tijela, koje čine članovi iz reda relevantnih institucija koji će dati svoj doprinos ovom procesu.

Ministarstvo je priprenilo pregled odredbi koje je potrebno mijenjati, a kroz Nacrt teksta u obzir su uzeti pristigli komentari tokom javnih konsultacija kao i komentari koji su dati od strane članova Radnog tijela. U izvještajnom periodu održana su dva sastanka Radnog tijela.

Izmjenama i dopunama Zakona o državnim službenicima i namještenicima prije svega će se izvršiti izmjene koje se odnose na uslove za zvanja za obavljanje poslova radnog mjesta, koji uslovi su smanjeni amandmanima koje je Skupština donijela u januaru 2021, a na šta je Evropska komisija ukazala kao negativan korak u postupku profesionalizacije. Takođe, pristupiće se i izmjenama određenih instituta čija primjena izazivala nedoumice i nejasnoće u praksi.

SLOBODAN PRISTUP INFORMACIJAMA I INSPEKCIJSKI NADZOR

• **Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o slobodnom pristupu informacijama**

U 2023. godini, po izboru 44. Vlade Crne Gore Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o slobodnom pristupu informacijama je ponovo povučen iz skupštinske procedure, kao i svi zakoni koji su u tom momentu bili u skupštinskoj proceduri a koje je predložila prethodna Vlada.

Vlada Crne Gore je u decembru 2023. godine utvrdila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o slobodnom pristupu informacijama, nakon pribavljenih mišljenja nadležnih resora, nakon čega je isti upućen u skupštinsku procedure.

Izmjene i dopune ovog zakona doprinijeće djelotvornijem ostvarivanju prava na slobodan pristup informacijama te stvaranju neophodnih mehanizama, kako bi sve ono što su identifikovani problemi u primjeni ovoga zakona bili prevaziđeni. Direktni efekti predloženih izmjena zakona imaće pozitivne uticaje na građane, u smislu efikasnijeg ostvarivanja prava na slobodan pristup informacijama, što će omogućiti da građani budu dobro i pravovremeno informisani o pitanjima o kojima treba da se opredjeljuju ili donose odluke. S druge strane, direktni efekti predloženih izmjena i dopuna odraziće se i na efikasniji rad organa vlasti koji će djelovati proaktivno i objavljivati sve podatke od javnog interesa, sužavajući na taj način mogućnosti za zloupotrebe, podsticajno djelujući na zakonitost i pravilnost u postupanju te doprinijeti još većoj otvorenosti i transparentnosti organa vlasti.

•Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o inspekcijskom nadzoru

Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o inspekcijskom nadzoru, nakon povlačenja iz Skupštinske procedure, shodno proceduri propisanoj Poslovníkom Vlade Crne Gore poslat je na mišljenje nadležnim organima. U izvještajnom periodu, nacrt zakona je usaglašavan sa nadležnim organima i inoviran u skladu sa pristiglim inicijativama, mišljenjima i sugestijama, a nakon čega će biti poslan Sekretarijatu za zakonodavstvo.

UPRAVNO POSTUPANJE

•Pravilnik o sadržaju godišnjeg izvještaja o postupanju u upravnim stvarima i bližem sadržaju i načinu vođenja evidencije o postupanju u upravnim stvarima

Ovaj Direktorat pripremio je Predlog pravilnika o sadržaju godišnjeg izvještaja o postupanju u upravnim stvarima i bližem sadržaju i načinu vođenja evidencije o postupanju u upravnim stvarima, a koji je objavljen u "Službenom listu Crne Gore" broj 59/23.

Vlada Crne Gore je u decembru 2023. godine utvrdila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o slobodnom pristupu informacijama, nakon pribavljenih mišljenja nadležnih resora, nakon čega je isti upućen u skupštinsku proceduru.

Izmjene i dopune ovog zakona doprinijeće djelotvornijem ostvarivanju prava na slobodan pristup informacijama te stvaranju neophodnih mehanizama, kako bi sve ono što su identifikovani problemi u primjeni ovoga zakona bili prevaziđeni. Direktni efekti predloženih izmjena zakona imaće pozitivne uticaje na građane, u smislu efikasnijeg

ostvarivanja prava na slobodan pristup informacijama, što će omogućiti da građani budu dobro i pravovremeno informisani o pitanjima o kojima treba da se opredjeljuju ili donose odluke. S druge strane, direktni efekti predloženih izmjena i dopuna odraziće se i na efikasniji rad organa vlasti koji će djelovati proaktivno i objavljivati sve podatke od javnog interesa, sužavajući na taj način mogućnosti za zloupotrebe, podsticajno djelujući na zakonitost i pravilnost u postupanju te doprinijeti još većoj otvorenosti i transparentnosti organa vlasti.

IZVRŠAVANJE ZAKONA I DRUGIH PROPISA

U izvještajnom periodu pripremana su stručna mišljenja, odgovori, objašnjenja, u vezi stanja i primjene propisa iz oblasti državne uprave u dijelu organizacije, načina i metoda rada, upravljanja, odgovornosti, odnosa, saradnje, javnosti i transparentnosti rada organa državne uprave, oblasti službeničkih odnosa, kancelarijskog poslovanja, upravnog postupka i inspeksijskog nadzora, radnih odnosa u organima državne uprave i upravnog rješavanja i slobodnog pristupa informacijama, i to:

- **24 mišljenja na predloge pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji ministarstava i organa uprave, kao i predloge pravilnika o izmjenama i dopunama pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, i to:**
- Ministarstva pravde;
- Ministarstva finansija;
- Ministarstva rada i socijalnog staranja;
- Ministarstva saobraćaja i pomorstva;
- Ministarstva energetike i rudarstva;
- Ministarstva evropskih poslova;
- Ministarstva zdravlja;
- Ministarstva prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine;
- Ministarstva turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera;
- Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija;
- Ministarstva odbrane - izmjene i dopune;
- Ministarstva vanjski poslova - izmjene i dopune;
- Ministarstva kulture i medija- izmjene i dopune;
- Uprave za ljudske resurse;

- Uprave za katastarski državnu imovinu;
- Uprave za inspekcijske poslove;
- Uprava za igre na sreću;
- Uprave za izvršenje krivičnih sankcija;
- Sekretarija za zakonodavstvo;
- Uprave prihoda i carina - izmjene i dopune;
- Uprave za inspekcijske poslove - izmjene i dopune;
- Zavoda za metrologiju - izmjena i dopuna;
- Zavoda za metrologiju – izmjena;
- Sekretarija za zakonodavstvo - izmjena i dopuna.

• **49 mišljenjena nacрте i predloge zakona i drugih propisa, i to:**

- Predlog zakona o zdravstvenoj zaštiti;
- Predlog zakona o međunarodnoj razvojnoj saradnji i humanitarnoj pomoći;
- Predlog zakona o unutrašnjim kontrolama i unutrašnjoj reviziji u javnom sektoru;
- Predlog zakona o pomorsko – agencijskoj djelatnosti;
- Predlog zakona o zaštiti jednakosti i zabrani diskriminacije;
- Predlog zakona o centralnoj banci;
- Predlog zakona o turizmu i ugostiteljstvu;
- Predlog zakona o sigurnosti pomorske plovidbe;
- Predlog zakona o Agenciji za nacionalnu bezbjednost;
- Predlog zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika;
- Predlog zakona o sanaciji kreditnih institucija;
- Predlog zakona o unutrašnjoj trgovini;
- Predlog zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma;
- Predlog zakona o psihološkoj djelatnosti;
- Predlog zakona o pomorsko-agencijskoj djelatnosti;
- Predlog zakona o obnovi nakon elementarne nepogode, tehničko-tehnološke i druge nesreće;
- Predlog zakona o upravljanju otpadom;
- Predlog zakona o spoljnoj trgovini robom, koja bi se mogla koristiti za izvršenje smrtne kazne, mučenje ili drugo okrutno, neljudsko ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje;
- Predlog zakona o šumama;
- Predlog zakona o biocidnim proizvodima;
- Predlog zakona o zaštiti od jonizujućeg zračenja radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti;
- Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjoj trgovini;

- Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sanaciji kreditnih institucija;
 - Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti od buke u životnoj sredini;
 - Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o stečaju i likvidaciji banaka;
 - Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zanatstvu;
 - Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o privrednoj komori;
 - Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Centralnoj banci;
 - Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sigurnosti pomorske plovidbe; Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju;
 - Predlog zakona o izmjenama i dopunama zakona o autorskim i srodnim pravima;
 - Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obligacionij odnosima i osnovama svojinsko pravnih odnosa u vazdušnom saobraćaju;
 - Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o biocidnim proizvodima;
 - Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o građevinskim proizvodima;
 - Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o igrama na sreću;
 - Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o rudarstvu;
 - Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o strancima;
 - Predlog zakona o dopuni Zakona o industrijskim emisijama;
 - Nacrt zakona o međunarodnoj razvojnoj saradnji i humanitarnoj pomoći;
 - Predlog uredbe o načinu saradnje i razmjeni informacija između nadležnih organa radi pristupa ili pružanja usluga;
 - Predlog uredbe o načinu sprovođenja carinskih postupaka i carinskih formalnosti;
 - Predlog uredbe o osiguranju izvoza od netržišnog rizika;
 - Predlog odluke o utvrđivanju Nacionalne kontrolne liste robe dvostruke namjene;
 - Predlog odluke o utvrđivanju Nacionalne kontrolne liste naoružanja i vojne opreme;
 - Nacrt odluke o jedinstvenoj kontakt tački;
 - Predlog pravilnika o ovjeri potpisa rukopisa i prepisa;
 - Predlog pravilnika o bližim uslovima i načinu izdavanja dozvole za privremeni boravak digitalnom nomadu;
 - Nacrt strategije razvoja poštanske djelatnosti u Crnoj Gori za period 2024-2028 sa Akcionim planom za 2024-2025. godinu;
 - Predlog programa za suzbijanje neformalne ekonomije i Akcioniplan za period 2024- 2026. godinu;
- **46 mišljenja na zahtjeve za tumačenje odredbi Zakona o državnim službenicima i namještenicima, podnijetih od strane:**
 - Vlade Crne Gore - Kabinet predsjednika Vlade - donošenje novih rasporednih rješenja;

- Vlade Crne Gore - Generalni sekretarijat - zamjena za vrijeme roditeljskog odsustva;
- Vlade Crne Gore - Generalni sekretarijat - korišćenje prava po dva osnova;
- Ministarstva unutrašnjih poslova - privremeni raspored;
- Ministarstva unutrašnjih poslova - privremeno ograničenje vršenja dužnosti;
- Ministarstva unutrašnjih poslova - davanje uputstva o načinu postupanja prilikom ocjenjivanja;
- Ministarstva unutrašnjih poslova - trajni raspored;
- Ministarstvo ekonomskog razvoja - vršilacdužnosti;
- Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma - javni konkurs za visoki rukovodni kadar;
- Ministarstvo vanjskih poslova - popuna radnih mjesta koja nijesu predviđena Kadrovskim planom;
- Ministarstvo kapitalnih investicija - pravo nakon prestanka mandata;
- Ministarstvo kapitalnih investicija -privremeno ograničenje vršenja dužnosti;
- Ministarstva kapitalnih investicija - privremeno raspoređivanje u drugi organ;
- Ministarstva sporta i mladih - privremeno raspoređivanje u drugi organ;
- Uprave za inspekcijske poslove- postupak ocjenjivanja;
- Uprave za inspekcijske poslove - unos podataka u centralnu kadrovsku evidenciju;
- Uprave za inspekcijske poslove - raspoređivanje nakon prestanka mandata;
- Uprave za inspekcijske poslove - trajni raspored;
- Uprave za ljudske resurse- raspoređivanje nakon prestanka mandata;
- Uprave za ljudskeresurse - komisija za provjeru kandidata po javnom konkursu;
- Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove - posebna zvanja državnih službenika;
- Uprave prihoda i carina - probni rad;
- Uprave prihoda i carina - raspoređivanje;
- Uprave prihoda i carina - raspoređivanje inspektora; Uprave prihoda i carina - reorganizacija ;
- Fonda PIO - vršilac dužnosti;
- Fonda za zdravstveno osiguranje - uvjerenjeo radnom iskustvu;
- Fonda za zdravstveno osiguranje - privremeno raspoređivanje;
- Fonda za zdravstveno osiguranje - sukobi interesa i ograničenja;
- Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore - obavljanje razgovora sa kandidatima za izbor;
- Upravnog Odbora Fonda rada - popuna radnog mjesta po javnom konkursu;
- Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore - politička neutralnost i nepristrasnost u vršenju poslova;
- Zavoda za zapošljavanje Crne Gore - sastav Komisije za provjeru kompetencije za popunu radnog mjesta direktora ZZZCG;

- Agencije za investicije Crne Gore – raspoređivanje;
 - Osnovnog suda Kotor - ocjenjivanje;
 - Bošnjačkog vijeća u Crnoj Gori - uslovi za starosnu penziju;
 - Milene Vojinović Šoškić - dopunski rad u trajanju od jedne polovine radnog vremena;
 - Irme Selmanović - prestanak mandata;
 - Ana Dragutinović - raspoređivanje državnih službenika u veći nivo zvanja;
 - Irme Selmanović - raspored po prestanku mandata;
 - Marije Radunović- dodatni rad;
 - Kane Tomašević- probni rad;
 - Nikole Veljovića- status zaposlenog nakon prestanka mandata;
 - Denisa Bećirovića - stručni ispit za rad u državnim organima.
- **23 mišljenja na zahtjeve za tumačenje odredbi Zakona o lokalnoj samoupravi, podnijetih od strane:**
 - Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma – prikupljanje podataka u vezi sa Detaljnim urbanističkim planom "Sutomore-centar" Opština Bar;
 - Ministarstva prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine – mišljenje na Nacrt Prostorno–urbanističkog plana Opštine Budva;
 - Ministarstva prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine – mišljenje na Nacrt Prostorno– urbanističkog plana Opštine Berane;
 - Opštine Nikšić – radno iskustvo;
 - Opštine Žabljak – *mirovanje* prava i obaveza iz radnog odnosa;
 - Fonda za zdravstveno osiguranje Crne Gore – status opštinskih preduzeća i način njihovog finansiranja;
 - Prijestonice Cetinje – preuzimanje zaposlenog po osnovu sporazuma poslodavaca;
 - Skupštine opštine Mojkovac – način ostvarivanja i iznos otpremine u slučaju sporazumnog prestanka radnog odnosa;
 - Opštine Herceg Novi – načina postupanja u postupku utvrđivanja uslova kandidata;
 - Opštine Ulcinj – Glavni administrator kao član komisije za provjeru kompetencija, znanja, sposobnosti za visoko rukovodni kadar, rad po ugovoru o djelu kao radno iskustvo, radno iskustvo, lista kandidata;
 - Opštine Tivat – izvršenje prvostepenog rješenja;
 - Opština Herceg Novi – ispunjenost uslova traženih oglasom;
 - Prijestonice Cetinje – odlaganje obavezne provjere sposobnosti od strane Komisije za provjeru sposobnosti;
 - Opštine Šavnik – primjena zakona u postupku donošenja rješenja o zaradi za radno mjesto sekretara Skupštine Opštine Šavnik;
 - Glavnog grada Podgorica – angažovanja licencirane firme koja bi izvršila popis i

- skeniranje zaostale arhivske građe;
 - Opštine Herceg Novi – pravo na naknadu inspektorima kome je prestao mandat na lični zahtjev;
 - Opštine Gusinje – trajanje mandata potpredsjednicima opštine u situaciji kada je predsjednik opštine podnio ostavku;
 - Glavnog grada Podgorica – popuna radnih mjesta; Opštine Petnjica – raspoređivanje službenika;
 - Opštine Zeta – prekoračenje rokova propisanih odredbama Zakona o lokalnoj samoupravi i Statuta
 - Opštine Zeta u postupku odlučivanja o predlogu za razrješenje predsjednika Skupštine Opštine Zeta;
 - Opštine Tuzi – funkcija predsjednika Skupštine opštine koji je korisnik starosne penzije tj, ima navršenih 66 godina života;
 - Đorđa Crnogorčević – objavljivanje oglasa od strane organa lokalne samouprave za posao pripravnika koji ima VII2 nivo kvalifikacije obrazovanja;
 - Srđana M. Vuković, advokat – tumačenje rješenja Sekretarijata za privredu;
 - Brnović Željka, komunalni inspektor – naknada po prestanku mandata;
- **5 mišljenjana zahtjeve za tumačenje odredbi Zakona o državnoj upravi, podnijetih od strane:**
 - Generalnog sekretarijata VladeCG - utvrđivanje nadležnosti; Uprave za gazdovanje šumama- nadležnost Uprave;
 - Uprave za zaštitu kulturnih dobara - prenošenje poslova;
 - Državnog arhiva - postupanje po zahtjevima za dostavu podataka od strane drugog organa-saradnja. Zavoda za zapošljavanje CG - tumačenja odredbi koje se tiču organa državnog fonda.
- **6 mišljenjana zahtjeve za tumačenje odredbi Zakona o nevladinim organizacijama, podnijetih od strane:**
 - Ministarstva rada i socijalnog staranja- obavljanje privredne djelatnosti NVO i poslova koji su u nadležnosti državnih organa;
 - Ministarstva rada i socijalnog staranja- finansiranje NVO;
 - Odjeljenje za inspeksijski nadzor MJU - izbor organa upravljanja NVO;
 - Centralne banke CG - vršenje inspeksijskog nadzora nad primjenom zakona;
 - NVO Alter Modusa - tumačenja odredbi koje se tiču prodaje imovine NVO - 2 zahtjeva.

- **Mišljenje na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o lokalnoj samoupravi, koji su Skupštini Crne Gore podnijeli poslanici: Vasilije Čarapić, Slaven Radunović, Boris Bogdanović, Milan Knežević, Bogdan Božović i Nikola Camaj.**
- **Mišljenje na zahtjeve za tumačenje odredbi Zakona o slobodnom pristupu informacijama, podnijetih od strane Ministarstvo ekonomskog razvoju odnosu na član 14.**
- **Mišljenje na zahtjeve za tumačenje odredbi Zakona o upravnom postupku, podniet od strane Opštine Bar u odnosu na član 87.**
- **Mišljenje na zahtjeve za tumačenje odredbi Uredbe o kancelarijskom poslovanju organa državne uprave, podniet od strane Glavnog grada Podgorice.**
- **Saglasnost za povećanje broja komunalnih policajaca, podnijetih od strane:**
 - Opštine Herceg Novi – saglasnost za povećanje broja komunalnih policajaca;
 - Opštine Tivat – saglasnost za povećanje broja komunalnih policajaca;
 - Opštine Bijelo Polje – saglasnost za povećanje broja komunalnih policajaca.

UČEŠĆE U RADNIM TIJELIMA, SASTANCIMA, KONFERENCIJAMA, SEMINARIMA, MEDIJSKIM AKTIVNOSTIMA

- Učešće u radu Međuresorskog operativnog tima za praćenje implementacije Strategije saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija 2022-2026;
- Učešće u radu Međuresorske radne grupe za pripremu Analize regulatornog okvira za razvrstavanje organizacija koje ne obavljaju privrednu djelatnost;
- Učešće u radu Radnog tijela za izradu Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sportu;
- Učešće u radu Radnog tijela za pripremu Zakona o obnovi nakon elementarnih nepogoda, tehničko- tehnoloških i drugih nesreća;
- Učešće u radu Radnog tijela za izradu Predloga odluke o utvrđivanju godišnjeg broja dozvola za privremeni boravak i rad stranaca za 2024. godinu;
- Učešće u radu Radnog tijela povodom izrade metodologije za nagrađivanje;
- Učešće u radu Radnog tijela Ministarstva zdravlja povodom Analize zvanja u zdravstvenom sistemu;

- Učešće u projektu Osnaživanje kapaciteta i procesa za dobro upravljanje u Crnoj Gori;
- Učešće u Komisiji za procjenu prihvatljivosti zahtjeva za kofinansiranje projekata i programa NVO podržanih iz fondova EU za 2023. godinu;
- Učešće na radionici organizaciji RESP-e u Beogradu, na temu zapošljavanje na osnovu zasluga i ocjenjivanje državnih službenika i namještenika;
- Učešće na radionici u organizaciji RESP-e u Tirani, na temu „Razvoj karijere kao alat za privlačenje i zadržavanje zaposlenih“ (Career Development as a Tool for Staff Attraction and Retention);
- Učešće na radionici u organizaciji RESP-e u Tirani, na temu uspostavljanja CAF sistema; Učešće na radionici u organizaciji RESP-e u Budvi, na temu uspostavljanja CAF sistema;
- Učešće na radionici u organizaciji NDI u hotelu Ramada, povodom izgradnje kapaciteta za zaposlene u Ministarstvu javne uprave o Partnerstvu za otvorenu upravu (POU) i Nacionalnom akcionom planu (NAP) Crne Gore za 2023-2024. godinu;
- Učešće na radionici u Baru, koju je organizovalo MJU - Direktorat za infrastrukturu, informacionu bezbjednost, digitalizaciju i e-servise;
- Učešće na radionici "Leading with Vision: Cultivating Foresightful Leadership – Pariz";
- Radna posjeta u organizaciji RESPA-e ministarstvima Vlade Slovenije u vezi oblasti javnog konsultovanja, strateškog planiranja i mehanizama koordinacije zakonodavstva na nacionalnom i na nivou EU;
- Učešće na online konferenciji RESPA-e, na temu Talent Management in the Public Service;
- Rad na RESPA-inoj samoprocjeni u dijelu zapošljavanja i ocjenjivanja državnih službenika i namještenika (popunjavanje upitnika i sastanci);
- Učešće na više Nacionalnih konsultacija "Efikasna kontrola upotrebe u Crnoj Gori: mitovi, izazovi i rješenja" u organizaciji Svjetske zdravstvene organizacije;
- Učešće na dvodnevnom treningu na temu „Konfliktni menadžment u javnoj upravi“;
- Radna posjeta Evropskoj komisiji, EPSO u Briselu;
- Studijska posjeta Ljubljani i Zagrebu radi razmjene iskustva u oblasti saradnje sa NVO;
- Sastanci u vezi sa projektom- implementacija CAF modela u Ministarstvu;
- Sastanci u vezi projekta iz Sektorske budžetske podrške za podršku reformi javne uprave PAR i programu reformi javnih finansija PFM, u okviru IPA III perspektive;
- Priprema odgovorana novinarska pitanja iz nadležnosti Direktorata i TV gostovanja.

OSTALE AKTIVNOSTI

- Rad na pripremi Registra državnih organa i institucija na centralnom i na lokalnom nivou - Ministarstvo javne uprave je u saradnji sa UNDP-om uspostavilo Registar državnih organa i institucija na centralnom i lokalnom nivou;
- Učešće u otpočinjanju pripreme na radu Analize o identifikovanim izazovima i preporukama o potrebi uspostavljanja normativnog okvira javnih ustanova;
- Priprema II priloga Izvještaj EK o Crnoj Gori 2023;
- Priprema Priloga za Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji (PPCG) 2023-2024 iz nadležnosti Direktorata;
- Priprema Izvještaj za Odbor za stabilizaciju i pridruživanje iz nadležnosti Direktorata;
- Priprema priloga za sastanak Pod odbora za pravdu, slobodu i bezbjednost, iz nadležnosti Direktorata;
- Priprema priloga za sastanak Posebne grupe za reformu javne uprave iz okvira nadležnosti Direktorata;
- Kontinuirani rad u Komisiji za polaganje stručnog ispita za rad u državnim organima sa VSS i SSS; Izvještavanje o zaključcima Vlade iz nadležnosti Direktorata;
- Priprema komentara na Nacrt nacionalnog akcionog plana za sprovođenje inicijative Partnerstvo za otvorenu upravu u Crnoj Gori 2020- 2024;
- Izvještavanje o aktivnostima iz Akcionog plana za Strategiju reforme javne uprave;
- Priprema odgovora i dostava podataka iz nadležnosti Direktorata, a povodom zahtjeva za slobodan pristup informacijama;
- Priprema vodiča administrativnih procedura iz okvira nadležnosti Direktorata;
- Priprema nedeljnih, mjesečnih i kvartalnih izvještaja o radu, ako i godišnjeg izvještaja o radu;
- Prosleđivanje zahtjeva na dalju nadležnost u skladu sa odredbama ZUP- a;
- Odgovor na žalbu izjavljenu na rješenje o određivanju dodatka zaradu;
- Odgovor Vladi u vezi nadležnosti za postupanje po zahtjevu Irme Selmanović, za raspored u izvršenju presude;
- Priprema izvještaja povodom primjene odredbi Tromske konvencije;
- Izvještavanje o aktivnostima u odnosu preporuke Moneyval-a koje se odnose na

- unaprijeđenje Zakona o NVO;
- Učešće o pripremi Izvještaja o uključenosti privatnog sektora u proces izrade zakona za 2023.godinu;
 - Priprema odgovora povodom predlaganja aktivnosti za budžet ministarstva;
 - Odgovor u vezi aktivnosti iz Akcionog plana za rodnu ravnopravnost;
 - Priprema izjašnjenja Agenciji za sprječavanje korupcije;
 - Komentari na Metodologiju za nagrađivanje službenika;
 - Popunjavanje upitnika Regionalni indeks otvorenosti-CEMI;
 - Saglasnost povodom procjena potreba i uslova za sprovođenje Protokola o eliminaciji nezakonite trgovine duvanom;
 - Davanje predloga u toku izrade Analize o funkcionisanju sistema lokalne samouprave;
 - Aktivnosti na izradi Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o lokalnoj samoupravi;
 - Održan I sastanak Radnog tijela za izradu Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o lokalnoj samoupravi;
 - Priprema polaznih osnova za izradu Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o lokalnoj samoupravi.

OCJENA STANJA

Direktorat za državnu upravu je u 2023. godini sproveo normativne aktivnosti sa ciljem preciznijeg uređivanja rada i organizacije Vlade, te njene transparentnosti i otvorenosti, kao profesionalizacije i saradnje sa nevladinim sektorom. Posebno bi izdvojili rad na:

- **Nacrtu zakona o Vladi;**
- **Nacrtu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o slobodnom pristupu informacijama;**
- **Nacrtu zakona o nevladinim organizacijama;**
- **Nacrtu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o inspekcijskom nadzoru;**
- **Nacrtu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnim službenicima i namještenicima;**
- **Uredbi o organizaciji i načinu rada državne uprave;**
- **Odluci o određivanju ministarstava koja mogu imati državne sekretare;**
- **Pravilniku o sadržaju godišnjeg izvještaja o postupanju u upravnim stvarima i bližem sadržaju i načinu vođenja evidencije o postupanju u upravnim stvarima.**

Treba napomenuti da su u kašnjenju pri izradi gore navedenih zakona doprinijele promjene u 43., a potom I 44. Vladi CG.

I pored ograničenja koja su se odnosila na nepopunjenost i angažovanost svih službeničkih radnih mjesta u ovom Direktoratu, i brojnih njegovih nadležnosti koje se odnose na davanje stručnih mišljenja, odgovora, objašnjenja, uputstava, instrukcija za rad u vezi stanja i primjene propisa iz oblasti državne uprave u dijelu organizacije, načina i metoda rada, upravljanja, odgovornosti, odnosa, saradnje, javnosti i transparentnosti rada organa državne uprave, oblasti službeničkih odnosa, kancelarijskog poslovanja, upravnog postupka i inspekcijskog nadzora, radnih odnosa u organima državne uprave i upravnog rješavanja i slobodnog pristupa informacijama (**dato ukupno 157 mišljenja**), kao i na organizovanje polaganja stručnog ispita, realizovane su brojne planirane i neplanirane normativne aktivnosti.

U cilju blagovremene realizacije svih obaveza koje su pred ovim Direktoratom u 2024. godini, pored pune mobilizacije svih raspoloživih kapaciteta ove organizacione jedinice, neophodno je ojačati kadrovske kapacitete ovog Direktorata, kako bi se blagovremeno i efikasno odgovorilo na sve veće zahtjeve u procesu reforme javne uprave i evropskih integracija.

4. DIREKTORAT ZA EFIKASNU IMPLEMENTACIJU DOBRE JAVNE UPRAVE

U Direktoratu za efikasnu implementaciju dobre javne uprave obavljaju se poslovi koji se odnose na: proaktivno i blagovremeno objavljivanje informacija od javnog značaja iz djelokruga rada Ministarstva, u oblicima koji su lako dostupni, razumljivi i upotrebljivi širokoj javnosti, kao i u oblicima koji olakšavaju njihovo ponovno korišćenje; vođenje upravnog postupka i odlučivanje po zahtjevima za slobodan pristup informacijama; vođenje upravnog postupka u oblasti registracije političkih partija i nevladinih organizacija, vođenje propisanih evidencija iz oblasti NVO i političkih partija; sprovođenje postupka za izradu pečata državnih organa i vođenje propisanih evidencija o pečatima; upravno rješavanje po pravnim sredstvima na rješenja upravnih inspektora i po prigovorima na upravne aktivnosti ovlašćenih službenih lica ministarstva; priprema odgovora na tužbe kojim se pokreće upravni spor; praćenje sprovođenja propisa iz nadležnosti ministarstva u dijelu sistema javne uprave i priprema analize, informacije i izvještaja potrebnih za utvrđivanje i sprovođenje politike u ovim oblastima; upravni nadzor nad radom Uprave za kadrove, nadzor nad koordinisanim radom inspekcija organa uprave nadležnog za inspeksijske poslove; praćenje usaglašenosti materijalnih i procesnih zakona sa Zakonom o upravnom postupku (npr. poreski postupci, carinski postupci, drugi posebni upravni postupci itd.) i sačinjavanje Izvještaja o istom; praćenje izvršavanja zakona, drugih propisa i opštih akata i praćenje sprovođenja strateškog plana razvoja opštine i drugih razvojnih planova i programa, kao i strateških dokumenata od državnog značaja od strane predsjednika opštine i gradonačelnika, te blagovremeno informisanje Vlade o istom; pripremu predloga sa obrazloženjem za razrješenje predsjednika jedinice lokalne samouprave u slučaju da predsjednik jedinice lokalne samouprave, u vremenu dužem od šest mjeseci, ne vrši poslove iz svoje nadležnosti; pripremu predloga za obustavu izvršenja opšteg/pojedinačnog akta skupštine ili predsjednika jedinice lokalne samouprave kojim se narušavaju ili ograničavaju Ustavom ili zakonom utvrđene slobode i prava građana; predlaže pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti ili zakonitosti opšteg/pojedinačnog akta skupštine ili predsjednika jedinice lokalne samouprave pred nadležnim sudom; prikupljanje i analiza podataka od organa državne uprave o vršenju prenijetih odnosno povjerenih poslova jedinicama lokalne samouprave za potrebe kontrole monitoringa rada lokalne samouprave u vršenju ovih poslova; predlaganje i preduzimanje mjera za unapređenje stanja u oblastima iz djelokruga rada Ministarstva; praćenje, provjeru i ocjenu efikasnosti, ekonomičnosti i efektivnosti u primjeni propisa iz djelokruga rada Ministarstva, praćenje implementacije evropskih principa i praksi u oblasti javne uprave; ocjenu svrsishodnosti organizacije obavljanja poslova i praćenje odnosa državnih službenika i namještenika prema strankama, fizičkim i pravnim licima, u funkciji obezbjeđivanja pravilnog pravilnog odnosa službenika radi efikasnog ostvarivanja njihovog prava i izvršavanja obaveza

organa, te s tim u vezi predlaganje odgovarajućih korektivnih i drugih mjera propisanih zakonom; mjerenje zadovoljstva i sprovođenje evaluacije zadovoljstva korisnika usluga od javnog interesa, a u cilju uspostavljanja i upravljanja sistemom kvaliteta i učinkovitosti, jačanje principa odgovornosti, međusobne saradnje, preventivnog djelovanja, razmjene iskustva i dobrih praksi na svim niovima javne uprave, te s tim u vezi obrađivanje i analiziranje podataka, identifikacija slabosti u implementaciji i predlaganje mjera za njihovo prevazilaženje; upravljanje rizikom, izrada registra rizika, identifikacija rizika na opštem nivou i na nivou organizacionih jedinica, uzimajući u obzir utvrđene ciljeve (strateške, godišnje i operativne), zakonitost poslovanja, ekonomično, efektivno i efikasno korišćenje sredstava, pouzdano i blagovremeno izvještavanje, zaštitu imovine, obaveze i druge resurse u slučaju neodgovornog upravljanja, neopravdanog trošenja i korišćenja, kao i nepravilnosti i prevare; procjena rizika odnosno identifikovanje i analiza eksternih i internih rizika koji ugrožavaju postizanje ciljeva misije jedne organizacije, sačinjavanje Izvještaja o upravnom rješavanju koji se dostavlja Vladi i drugih izvještaja o upravnom rješavanju radi praćenja stanja iz oblasti upravnog rješavanja; analiza rada i izvještavanje o radu upravne inspekcije i vođenje propisanih evidencija o radu upravnih inspektora, te s tim u vezi vođenje elektronskih evidencija o postupanjima upravne inspekcije; pružanje pomoći u pripremi Plana inspeksijskog nadzora Odjeljenja Upravne inspekcije, nakon sprovedenih analiza o stanju u različitim upravnim oblastima u kojima je potrebno vršenje inspeksijskog nadzora od strane Upravne inspekcije; priprema periodičnih i godišnjih izvještaja o postupanju upravne inspekcije kao i o izvršenim upravnim nadzorima, kontrolama i evaluacijama sa analizom stanja po upravnim oblastima iz nadležnosti Ministarstva i predlaganje mjera radi unapređenje stanja u ovim upravnim oblastima, sačinjavanje godišnjih i povremenih (mjesečnih) izvještaja o radu Direktorata, obavezna saradnja sa drugim direktoratima i nižim organizacionim jedinicama Ministarstva radi ostvarenja funkcije Ministarstva, predlaganje mjera radi definisanja strateških pravaca Ministarstva u ovim oblastima i obavljanje drugih poslova iz djelokruga rada Direktorata u skladu sa zakonom i drugim propisima.

UPRavno POSTUPANJE, NADZOR I PRAĆENJE PRIMJENE PROPISA

U izvještajnom periodu primljeno je 1491 zahtjeva. Rješenja su donijeta u skraćenom postupku. Način podnošenja zahtjeva: Predaja zahtjeva putem pošte i neposredno arhivi organa. Samo neznatan broj zahtjeva predat je putem elektronske pošte. Broj predatih zahtjeva prema načinima podnošenja nije moguće utvrditi iz razloga što u izvještajnom periodu nije bio u upotrebi elektronski sistem upravljanja dokumentima.

Po zahtjevu stranke pokrenuto je 1491 postupaka. Nije bilo postupaka pokrenutih po

službenoj dužnosti.

Od ukupnog broja podnijetih zahtjeva - 1491, riješena su 1473 zahtjeva, od čega:

- 407 rješenja o upisu u Registar NVO
- 307 rješenja o upisu promjene činjenica u Registar NVO;
- 16 rješenja o brisanju iz Registra NVO;
- 75 rješenja o odbijanju zahtjeva;
- 12 rješenja kojima je postupak obustavljen;
- 1 postupak je prekinut zbog rješavanja prethodnog pitanja.
- donijeta su 3 rješenja o upisu političkih partija u Registar političkih partija;
- donijeto je 4 rješenja o upisu promjene činjenica u Registar političkih partija;
- postupljeno je po 570 zahtjeva za izdavanje uvjerenja o činjenicama o kojima se vodi službena evidencija;
- postupljeno je po 22 zahtjeva za izradu pečata državnih organa;
- postupljeno je po 56 zahtjeva za izdavanje kopije dokumentacije;

U postupku rješavanja je ukupno 18 neriješenih zahtjeva, od čega je svih 18 procesuirano u izvještajnom periodu.

Iz prethodnog izvještajnog perioda preneto je 150 neriješenih predmeta od kojih je u izvještajnom periodu riješeno 150.

Ukupan broj upućenih zahtjeva za otklanjanje nepravilnosti u podnijetim zahtjevima je 649. Prigovora u izvještajnom periodu nije bilo. Zaključenih upravnih ugovora nije bilo u radu.

Broj zahtjeva riješenih u roku je 1473. U ukupnom broju riješenih zahtjeva usvojeno je 1385 zahtjeva, a odbijena 75 zahtjeva, dok je u odnosu na 12 zahtjeva postupak obustavljen, a po jednom zahtjevu postupak prekinut zbog rješavanja prethodnog pitanja. Odluke o odbijanju, odnosno obustavi, donijete su iz razloga što stranka u ostavljenom roku nije postupila po zahtjevu organa za otklanjanje nepravilnosti u zahtjevu i dokumentaciji dostavljenoj uz zahtjev (odbijanje zahtjeva), odnosno iz razloga odustanka stranke od zahtjeva (obustava postupka).

• **Način rješavanja u upravnom sporu, analiza ukidnih razloga iz presuda Upravnog suda, rezultati upotrebe vanrednih pravnih lijekova:**

Broj podnijetih tužbi u izvještajnom periodu je 4 (četiri), što govori u prilog činjenici da se prilikom rješavanja upravnih stvari u svemu poštuju načela utvrđena Zakonom o upravnom postupku. Upravni spor nije okončan u izvještajnom periodu u pomenutim

slučajevima.

U upravnom sporu u vezi sa tužbama podnijetim na rješenja iz prethodnog izvještajnog perioda donijete su ukupno dvije presude kojima je tužba odbijena i jedna presuda kojom je tužba usvojena.

Pred Upravnim sudom je u toku jedan postupak po tužbi iz prethodnog izvještajnog perioda.

- Izmjenjenih rješenja po tužbama nije bilo.
- Nije bilo podnijetih zahtjeva Vrhovnom sudu za ispitivanje sudske odluke-Presuda Upravnog suda.

• **Ocjena o radu organa državne uprave sa stanovišta zakonitosti, efikasnosti i ekonomičnosti:**

Predstavljeni rezultati ukazuju da je u upravnom rješavanju potvrđena primjena uspostavljenih načela i pravila upravnog postupka, sa ciljem omogućavanja efikasnijeg pružanja javnih usluga i ostvarivanja prava građana pred javnom upravom. Pored poštovanja procesnih načela, pravilno su primjenjivani i materijalno pravni propisi u odnosu na svaki konkretan slučaj, te je i u istovjetnim pravnim situacijama postupano na jednak i predvidljiv način.

Prilikom odlučivanja u upravnom postupku, po službenoj dužnosti vrši se uvid u službene evidencije ovog javnopravnog organa i pribavljaju podaci od drugih nadležnih organa. Kada je riječ o pribavljanju dokaza i podataka po službenoj dužnosti to se uglavnom odnosilo na pribavljanje podataka iz Uprave prihoda i carina, u postupku brisanja nevladinih organizacija iz Registra, kao i na podatke o kojima službenu evidenciju vode Državna izborna komisija i opštinske izborne komisije. Na taj način, strankama i drugim učesnicima u upravnom postupku omogućava se da lakše i efikasnije ostvare prava i pravne interese, sa manje troškova. Prilikom rješavanja o pravima, obavezama i pravnim interesima određenog pravnog subjekta valja napomenuti da je strankama i drugim učesnicima omogućena aktivna pomoć u cilju ostvarivanja njihovih prava i pravnih interesa, kako neznanje ili neukost stranke, odnosno drugog učesnika u upravnom postupku ne bi bilo na štetu zaštite njihovih prava i pravnih interesa.

Strankama se blagovremeno dostavljaju informacije i mišljenja vezano za postupak registracije (upis, promjena činjenica i brisanje iz Registra) i u slučaju kada se naznačenim povodom za informaciju obrate elektronskim putem.

Komunikacija sa strankama uređena je na način da su strankama omogućene konsultacije, neposredno i putem telefona, ponedjeljkom, srijedom i petkom, u vremenu od 12-14 časova. Rad sa strankama sprovodi se u za to određenom vremenskom

periodu, tokom radnog vremena, neposredno, putem mejla i putem telefona, ponedjeljkom, srijedom i petkom u intervalu od 12:00-14:00h. Dakle, način komunikacije sa strankama, uređen je na način da su strankama omogućene konsultacije, na način da se ne remeti i narušava kontinuitet rada i efikasnost u radu. Stranke mogu da se informišu u vezi sa postupanjem po podnijetim

zahtjevima, da preuzmu pozitivne propise, izvrše uvid u evidencije i registre koje vodi ministarstvo, kao i da preuzmu forme odgovarajućih zahtjeva.

Ovo posebno radi lakšeg i efikasnijeg vođenja upravnog postupka, obzirom na činjenicu da se radi o predmetima za koje je neophodno sprovesti administrativnu provjeru zahtjeva, tj. njihovu ispravnosti u formalno pravnom smislu, zatim u sadržinskom smislu, u pogledu saobraznosti sadržine akata sa pravilima utvrđenim propisima, nakon čega se donosi odgovarajuća odluka u upravnoj stvari.

Upravi za statistiku i Upravi prihoda i carina ažurno su, na mjesečnom nivou, dostavljane informacije o donošenju rješenja o brisanju NVO iz Registra.

Sačinjen je Izvještaj o postupanju u upravnim stvarima za period 01.01.2022. - 31.12.2022. godine.

Sproveden postupak ocjenjivanja državnih službenika i namještenika raspoređenih u rad u Direkciji za upravno postupanje, nadzor i praćenje primjene propisa.

U izvještajnom periodu nastavljene su aktivnosti na planu ažuriranja uspostavljenih Regostara kao i servisa na Portalu e-Uprave i stranice Direktorata na Portalu Ministarstva, radi poboljšanja servisiranja potreba građana.

Izrađena je, kroz aktivnost MRG nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nevladinim organizacijama.

Službenici su ispunjavali obaveze na planu stručnog usavršavanja i pohađali odgovarajuće obuke.

Unos podataka u pisane Registre je ažuran, dok je ažuriranje eRegistra, usled zastoja funkcionisanja uzrokovanog sajber napadom, bilo otežano, ali je vanrednim naporima i preduzimljivošću zaposlenih u Direkciji, ažuriranje, u trenutku sačinjavanja ovog Izvještaja, realizovano u potpunosti.

Konačno, po ocjeni ove Direkcije, osim neophodnog povećanja broja izvršilaca, mjere kojima se može poboljšati rad organa prilikom upravnog postupanja, jesu one koje bi

dovele do unapređenja elektronske komunikacije, te efikasnijeg korišćenja i međusobnog razmjenjivanja podataka iz elektronskih evidencija, između javnopravnih organa pri pribavljanju podataka po službenoj dužnosti. Tome je takođe u Direkciji dat značajan doprinos kroz učešće u MRG na donošenju Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nevladinim organizacijama, izradi tehničke specifikacije Registra i donošenju neophodnih procedura u poslovima iz nadležnosti Direkcije.

Takođe, u odnosu na stanje iz izvještaja o radu za 2022.godinu, izuzev u smislu objektivnih slabosti na koje je predhodno ukazano, stanje je unapređeno u pogledu efektivnosti i efikasnosti rada.

PRAĆENJE PRINCIPA DOBRE JAVNE UPRAVE, ANALITIKE I IZVJEŠTAVANJA

U Direkciji za praćenje principa dobre javne uprave, analitiku i izvještavanje vršeni su poslovi koji se odnose na sprovođenje nadzora nad primjenom propisa u jedinicama lokalne samouprave, analitiku, odnosno sačinjavanje analiza i izvještaja, poslovi drugostepenog postupanja na rješenja upravnih inspektora, kao i aktivnosti na planu unaprijeđenja digitalizacije na lokalnom nivou u saradnji sa Direktoratom za infrastrukturu, informacionu bezbjednost, digitalizaciju i e-servise.

• **Nadzor nad primjenom propisa u jedinicama lokalne samouprave**

U izvještajnom periodu vršen je redovan upravni nadzor nad jedinicama lokalne samouprave sa ciljem da se, kroz partnerski odnos i međusobnu saradnju, preventivnim djelovanjem mapiraju problemi u implementaciji propisa kako bi se isti mijenjali i prilagođavali realnim mogućnostima i potrebama, kao i pružanje podrške i osnaživanje zakonitosti rada lokalnih samouprava.

U tom smislu, realizovane su aktivnosti u pogledu sprovođenja upravnog nadzora nad implementacijom propisa iz nadležnosti ovog Ministarstva od strane jedinica lokalne samouprave, a prije svih Zakona o lokalnoj samoupravi i Zakona o teritorijalnoj organizaciji Crne Gore.

U okviru praćenja primjene Zakona o lokalnoj samoupravi, vršen je redovni upravni nadzor, kao i vanredni upravni nadzor sproveden po pristiglim inicijativama za vršenje nadzora.

Direktorat je vršio redovni nadzor nad primjenom Zakona o lokalnoj samoupravi i u tom cilju kontinuirano je prikupljao podatke od strane jedinica lokalne samouprave o:

- dinamici rada lokalnih parlamenata;
- donošenju lokalnih kadrovskih planova;
- donošenju strateških planova razvoja;
- sprovođenju procjene analize uticaja propisa koje donose Skupština opštine i Predsjednik opštine;
- konstituisanja lokalnih parlamenata u skladu sa Zakonom, u opštinama u kojima su održani izbori;
- donošenju Poslovnika o radu SO Zeta;
- imenovanju potpredsjednika opština od strane predsjednika opština.

Pored praćenja primjene Zakona o lokalnoj samoupravi, posvećeno smo radili i na praćenju primjene Zakona o teritorijalnoj organizaciji Crne Gore i Zakona o upravnom postupku.

Praćenje primjene Zakona o teritorijalnoj organizaciji Crne Gore vršeno je u odnosu konstituisanje novoosnovane opštine Zeta, odnosno rokova za donošenje statuta, odluke o organizaciji i načinu rada organa lokalne uprave i odluke o budžetu opštine.

Kumulativno posmatrano izvršeno je ukupno 203 nadzora, nad devet instituta iz Zakona o lokalnoj samoupravi i Zakona o teritorijalnoj organizaciji Crne Gore.

• **Analitika i izvještavanje**

U izvještajnom periodu u Direkciji pripremljena je **Analiza funkcionisanja sistema lokalne samouprave u Crnoj Gori**. Riječ je o najvažnijem dokumentu u novijem periodu na osnovu kojeg će se sprovesti reforma sistema lokalne samouprave i unaprijediti decentralizacija, a sve u cilju obezbjeđenja efikasnijeg i kvalitetnijeg zadovoljenja potreba lokalne zajednica i građana.

Za potrebe izrade ovog dokumenta formirana je Radna grupa koja je obuhvatila članove iz institucija centralnog i lokalnog nivoa, ali i akademske zajednice i nevladinih organizacija. Takođe, izrađena je i metodologija za izradu Analize, koja je podrazumijevala puno uključivanje svih struktura na nivou lokalne samouprave (organa lokalne samouprave, lokalne uprave i javnih službi), kao i centralne organe, ali i nezavisne državne organe poput Državne revizorske institucije. Čitavom procesu podršku su pružili eksperti SIGMA/OECD. Ovaj dokument sadrži analizu stanja u crnogorskim opštinama sa aspekta nadležnosti i stepena decentralizacije koja je do sada sprovedena, kadrovskih i finansijskih potencijala, međuopštinske i međunarodne saradnje, kao i stanje u pogledu odnosa centralnih i lokalnih organa.

Analiza je razmatrana na Savjetu za reformu javne uprave, a nakon toga je i usvojena od strane Vlade Crne Gore.

U izvještajnoj godini poseban fokus bio je na praćenje primjene Zakona o upravnom postupku, za čije potrebe je razvijena nova metodologija i usvojen novi Pravilnik o sadržaju godišnjeg izvještaja o postupanju u upravnim stvarima i bližem sadržaju i načinu vođenja evidencije o postupanju u upravnim stvarima.

Zahvaljujući novom pristupu i metodologiji dobijeni su važni podaci koji ukazuju na konkretne probleme u pojedinačnim upravnim postupcima na lokalnom nivou, ali su identifikovani izazovi u pogledu primjene načela „samo jednom“, instituta skraćenog postupka, te primjene devolutivnog dejstva žalbe.

Direkcija je uz podršku OECD/SIGMA održala je i okrugli sto "Monitoring primjene Zakona o upravnom postupku za 2022. godinu", na kojem su učestvovali glavni administrator opština, Zajednica opština Crne Gore i predstavnici Uprave za ljudska resurse. Tom prilikom razmatrani su nalazi iz izvještaja, ali i načini unaprijeđenja obuka o primjeni Zakona o upravnom postupku.

Direkcija je pripremila **Izvještaj o postupanju u upravnim stvarima za 2022. godinu**, sa osvrtom na 2021. godinu, koji je razmatran na Savjetu za reformu javne uprave, nakon čega je usvojen i od strane Vlade Crne Gore.

Direkcija za praćenje principa dobre javne uprave, analitiku i izvještavanje vršila je poslove koji se odnose na praćenje primjene Uredbe o izboru predstavnika nevladinih organizacija u radna tijela organa državne uprave i sprovođenju javne rasprave u pripremi zakona i strategija. Tim povodom prikupljeni su podaci od strane organa državne uprave (ministarstava) po inoviranoj metodologiji razvijenoj u saradnji sa SIGMA/OECD.

Izvještaj o primjeni primjene Uredbe o izboru predstavnika nevladinih organizacija u radna tijela organa državne uprave i sprovođenju javne rasprave u pripremi zakona i strategija, za 2022. godinu usvojen je od strane Vlade Crne Gore.

• **Drugostepeno postupanje**

U Direkciji za praćenje principa dobre javne uprave, analitiku i izvještavanje vršeni su poslovi koji se odnose na drugostepeni postupak na rješenja upravnih inspektora. U to dijelu u 2023. godini podnijeto je 294 žalbe i donijeto je isto toliko rješenja.

• **Unaprijeđenje digitalizacije na lokalnom nivou**

Direkcija praćenje principa dobre javne uprave, analitiku i izvještavanje u saradnji sa Direktoratom za infrastrukturu, informacionu bezbjednost, digitalizaciju i e-servise i Kancelarijom Ujedinjenih nacija za projektne usluge (UNOPS), organizovao okrugli sto

„Inovativno udruživanje u digitalnoj transformaciji na lokalnom nivou“ za predstavnike opština, sa ciljem prezentacije tekućih i budućih projekata Ministarstva javne uprave i unapređenja digitalizacije na lokalnom nivou.

5. DIREKTORAT ZA INFRASTRUKTURU, INFORMACIONU BEZBJEDNOST, DIGITALIZACIJU I E-SERVISE

U Direktoratu za infrastrukturu, informacionu bezbjednost, digitalizaciju i e-servise obavljaju se poslovi koji se odnose na: izradu strateških i planskih dokumenata i propisa iz oblasti IT sistema; davanje mišljenja na iste; monitoring mreže sa ciljem identifikacije eventualnih problema i nedostataka i unapređenje bezbjednosti iste; kreiranje strateškog pravca i bezbjednosnih politika; podizanje nivoa informacione bezbjednosti u mreži državnih organa, instalacija hardvera i softvera; održavanje hardvera i aktivne mrežne opreme u Data centru, Disaster recovery centru, instalacija softvera i antivirusnih rješenja; sprovođenje mjera sigurnosti na nivo kvalifikacija operativnog sistema; održavanje portala za podršku korisnicima; donošenje i sprovođenje nacionalnog okvira interoperabilnosti; uspostavljanje i vođenje evidencije elektronskih registara i informacionih sistema državnih organa i organa državne uprave; upravljanja infrastrukturom certifikacionog tijela, generisanja i sigurnog upravljanja kriptografskim ključevima certifikacionog tijela; informatizaciju poslovanja organa državne uprave kroz planiranje, razvoj i podršku u implementaciji elektronskih usluga; podrška u implementaciji portala za informisanje i komunikaciju sa građanima; promocija e-uprave i elektronskih usluga; razvoj digitalnog društva; razvoj aplikativnih rješenja za upravljanje dokumentima, razmjena dokumenata i podataka između organa državne uprave i integraciju informacionih sistema u ovoj oblasti; priprema propisa i strateško-analitičkih dokumenata iz oblasti e-uprave, davanje mišljenja na iste, primjena elektronske identifikacije u Crnoj Gori i obavljanje drugih poslova iz djelokruga Direktorata.

Programom rada Vlade za 2023. godinu, u okviru oblasti 5. Digitalna transformacija pod ciljem 5.2 Jačanje Vladine informatičke infrastrukture, kao aktivost pod br. ND 130 predviđen je Predlog zakona o informacionoj bezbjednosti, čiji rok završetka je bio planiran za III kvartal 2023. godine.

Shodno navedenom Ministarstvo javne uprave u 2023. godini, pripremilo je novi Predlog zakona o informacionoj bezbjednosti. U vezi sa izradom Predlogom zakona sproveden je postupak javne rasprave u skladu sa Zakonom o državnoj upravi ("Službeni list CG", br. 78/18, 70/21 i 52/22), kao i dobijena mišljenja na Predlog zakona od strane Sekretarijata za zakonodavstvo, Ministarstva pravde i Ministarstva finansija, u skladu sa Poslovníkom Vlade Crne Gore "Službeni list CG" br. 3/12, 31/15, 48/17, 62/18 i 121/23.

Predlog zakona o informacionoj bezbjednosti u septembru 2023,. godine, upućen je i Evropskoj komisiji na mišljenje, posredstvom Ministarstva evropskih poslova.

Novi izazov sa kojim se Crna Gora suočila tokom sajber napada visokog nivoa sofisticiranosti koji se dogodio u avgustu 2022. godine, zahtijeva osnaživanje postojećih mehanizama za odgovor na iste, kao i stvaranje novih mehanizama, sa posebnim akcentom na upravljanje kriznim situacijama, koje u važećoj zakonskoj regulativi nijesu bile prepoznate.

U cilju efikasnijeg odgovora na sajber prijetnje, ozbiljne sajber prijetnje, incidente i sajber krizu, planirano je uspostavljanje Agencije za sajber bezbjednost, kao i podizanje kapaciteta za sajber odbranu između ostalog i kroz formiranje i stavljanje u funkciju tima za odbranu od sajber prijetnji i incidenata - CIRTa državne uprave, organizacione jedinice u Ministarstvu javne uprave koje je u skladu sa posebnim zaduženo za upravljanje Vladinom informačkom infrastrukturom i informaciono-komunikacionom mrežom organa.

Kako bi se realizovale planirane aktivnosti u cilju podizanja informacione i sajber bezbjednosti na najviši nivo, neophodno je ovu oblast normativno urediti, čime bi se definisale nadležnosti Agencije za sajber bezbjednost i CIRT-a državne uprave. Takođe, po prvi put ovim zakonom definišće se ključni i važni subjekti kao nosioci kritične informatičke infrastrukture, mjere informacione bezbjednosti, uključujući mjeru upravljanja rizicima u oblasti sajber bezbjednosti, kao i postupak kontrole primjene tih mjera kroz uspostavljanje stručnog nadzora čime će biti omogućena regulatorna funkcija nad ključnim i važnim subjektim.

Donošenjem novog Zakona o informacionoj bezbjednosti značajno bi se unaprijedila ova oblast, uspostavile jasne nadležnosti i procedure u slučaju budućih eventualnih sajber prijetnji i incidenata, kao i mjere informacione bezbjednosti koje prate trendove Evropske unije. Takođe, uspostavio bi se održiv sistem za efikasno otkrivanje i odbranu od sajber prijetnji i incidenata visokog nivoa sofisticiranosti i osigurao kontinuitet pružanja usluga u slučaju budućih incidenata, čime se doprinosi efikasnijem funkcionisanju privrede i društva uopšte i jačanju povjerenja korisnika elektronske uprave u zaštitu njihovih podataka.

• **Davanje mišljenja na predloge zakona, podzakonskih akata, odluka i dr.**

Sa aspekta Zakona o elektronskoj upravi, Zakona o elektronskoj identifikaciji i elektronskom potpisu, Zakona o elektronskom dokumenta i Zakona o informacionoj bezbjednosti, data su mišljenja na sljedeće propise, i to:

1. Predlog zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika Crne Gore;
2. Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sigurnosti pomorske plovidbe;
3. Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Centralnoj banci Crne Gore;
4. Predlog zakona o zaštiti jednakosti i zabrani diskriminacije;
5. Predlog zakona o turizmu i ugostiteljstvu;
6. Nacrt zakona o međunarodnoj razvojnoj saradnji i humanitarnoj pomoći;
7. Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o biocidnim proizvodima;
8. Predlog zakona o zdravstvenoj zaštiti;
9. Predlog zakona o sanaciji kreditnih institucija;
10. Predlog zakona o Agenciji za nacionalnu bezbjednost;
11. Predlog odluke o načinu saradnje i razmjene informacija preko jedinstvene kontakt tačke;
12. Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjoj trgovini;
13. Predlog uredbe o osiguranju izvoza od netržišnih rizika;
14. Predlog zakona o izmjenama i dopunama zakona o zaštiti od buke u životnoj sredini;
15. Predloga zakona o unutrašnjim kontrolama i unutrašnjoj reviziji u javnom sektoru;
16. Predlog uredbe o načinu saradnje i razmjeni informacija između nadležnih organa radi pristupa ili pružanja usluga;
17. Predlog zakona o izmjenama i dopunama zakona o stečaju i likvidaciji banaka;
18. Predlog zakona o psihološkoj djelatnosti;
19. Predloga zakona o izmjenama i dopunama zakona o strancima;
20. Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o šumama;
21. Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju;
22. Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Privrednoj komori Crne Gore;
23. Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zanatstvu;
24. Predlog zakona o pomorsko-agencijskoj djelatnosti;
25. Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o autorskim i srodnim pravima;
26. Predlog zakona o izmjenama i dopuni Zakona o obligacionim odnosima i osnovama svojinsko-pravnih odnosa u vazdušnom saobraćaju;
27. Predlog zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranju terorizma;
28. Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o građevinskim dozvolama;
29. Predlog zakona o obnovi nakon elementarne nepogode, tehničko-tehnološke i druge nesreće;
30. Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o igrama na sreću;
31. Predlog odluke o utvrđivanju nacionalne kontrolne liste naoružanja i vojne opreme;
32. Predlog zakona o upravljanju otpadom;

33. Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o rudarstvu;
34. Predlog zakona o spoljnoj trgovini robom, koja bi se mogla koristiti za izvršenje smrtne kazne, mučenje ili drugo okrutno, neljudsko ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje;
35. Predlog zakona o dopuni Zakona o industrijskim misijama.

ELEKTRONSKA IDENTIFIKACIJA I ELEKTRONSKE USLUGE POVJERENJA

Ministarstvo javne uprave, kao organ državne uprave nadležan za razvoj informacionog društva i elektronske uprave, shodno Zakonu o elektronskoj identifikaciji i elektronskom potpisu ("Službeni list CG", br. 31/2017 i 72/2019), podzakonskim aktima i međunarodnim standardima, uređuje oblast elektronske identifikacije i elektronskih usluga povjerenja u Crnoj Gori.

S tim u vezi, Ministarstvo javne uprave ocjenjuje i vodi postupak upisa u:

- Registar sistema elektronske identifikacije,
- Evidenciju davalaca elektronskih usluga povjerenja,
- Registar kvalifikovanih davalaca elektronskih usluga povjerenja
- Listu kvalifikovanih sredstava za izradu elektronskog potpisa, odnosno pečata.

Navedena Evidencija i Registri javno su objavljeni na linku **[Elektronska identifikacija i elektronske usluge povjerenja \(www.gov.me\)](http://www.gov.me)** .

U odnosu na **Registar sistema elektronske identifikacije** u skladu sa navedenim Zakonom, podzakonskim aktima i međunarodnim standardima iz ove oblasti Ministarstvo javne uprave sprovelo je postupak utvrđivanja ispunjenosti uslova i određivanja stepena sigurnosti sistema elektronske identifikacije za Coreit doo Podgorica.

Postupak se sastoji iz dva dijela, u prvom dijelu vrši se ocjenjivanje predmetne dokumentacije dok se u drugom dijelu vrši provjera bitnih elemenata u sistemu elektronske identifikacije, ispunjenost tehničkih i organizacionih zahtjeva poslovanja, primjena minimalnih tehničkih standarda i procedura koje se odnose na bezbjednosni sistem i tehničku infrastrukturu, obilazak tehničkih prostorija odnosno Data centra, i u konačnom određivanje stepena sigurnosti.

Takođe, od strane Pošte Crne Gore a.d. Podgorica pokrenut je postupak za upis u Registar sistema elektronske identifikacije i preduzete su aktivnosti za utvrđivanje

ispunjenosti uslova i određivanja stepena sigurnosti sistema elektronske identifikacije za Poštu Crne Gore a.d. Podgorica, u skladu sa navedenim zakonom.

Isto tako, u Registar sistema elektronske identifikacije, u skladu sa Zakonom o elektronskoj identifikaciji i elektronskom potpisu izvršena je promjena podataka u odnosu na pružaoca usluge elektronske identifikacije Crnogorski Telekom a.d. Podgorica zbog potrebe definisanja elektronskog identiteta fizičkog lica koje zastupa pravno lice.

U vezi sa Evidencijom davalaca elektronskih usluga povjerenja pokrenut je postupak za upis u evidenciju od strane PPL doo Podgorica u vezi sa pružanjem usluge elektronske preporučene dostave i preduzete su aktivnosti za utvrđivanje ispunjenosti uslova u odnosu na tu uslugu.

U vezi sa Registrom kvalifikovanih davalaca elektronskih usluga povjerenja izvršene su sljedeće aktivnosti:

- Upisana je kvalifikovana usluga elektronske preporučene dostave koju pruža Crnogorski Telekom a.d. Podgorica,
- Izvršena je promjena podataka u vezi sa prijavljenim sistemom QTSA Pošte Crne Gore a u odnosu na generisanje novih parova ključevai odgovarajućih certifikata za TSU01 i TSU02 koji su dio tog sistema. Takođe, izvršena je promjena u odnosu na kvalifikovanu elektronsku preporučenu dostavu u odnosu na generisanje novih parova ključeva koji se koriste za tu uslugu.
- Izvršena je promjena podataka u vezi sa prijavljenim sistemom QTSA Crnogorskog Telekoma a.d. Podgorica a u odnosu na generisanje novih parova ključeva i odgovarajućih certifikata za TSU01 koji su dio tog sistema.
- U vezi sa upisom u pomenuti Registar pokrenut je postupak i preduzete aktivnosti za utvrđivanje ispunjenosti uslova u vezi sa vršenjem kvalifikovane usluge verifikacije kvalifikovanih elektronskih potpisa/pečata od strane Coreit doo Podgorica.

Službenici Ministarstva javne uprave, u skladu za Zakonom o elektronskoj identifikaciji i elektronskom potpisu vrše redovno vođenje, ažuriranje i objavljivanje pomenutih registara, evidencije i liste kao i redovnu komunikaciju sa sadašnjim i budućim davaocima elektronskih usluga povjerenja i usluga elektronske identifikacije.

TRUST LISTA CRNE GORE

Ministarstvo vodi i javno objavljuje javnu listu elektronskih usluga povjerenja, u formatu pogodnom za automatsku obradu podataka, u skladu sa tehničkim uslovima i praksom za liste elektronskih usluga povjerenja na nivou Evropske unije. Na taj način se trećim stranama obezbjeđuje pouzdana informacija o statusu davalaca elektronskih usluga povjerenja i njihovih usluga. Ova lista je kreirana u skladu sa važećim tehničkim standardom ETSI TS 119 612 i u međunarodnoj praksi je poznata pod imenom Trust lista. Javna lista elektronskih usluga povjerenja (Trust lista Crne Gore) kao i podaci o certifikatu kojim se lista potpisuje, dostupni su na internet stranici Ministarstva (Elektronska identifikacija i elektronske usluge povjerenja (www.gov.me))

Službenici Ministarstva javne uprave, vrše redovno ažuriranje i vođenje Trust Liste Crne Gore, u skladu sa Zakonom i tehničkim standardom ETSI TS 119 612.

REGIONALNA SARADNJA CRNE GORE I ZEMALJA ZAPADNOG BALKANA

- **AKTIVNOSTI NA IMPLEMENTACIJI POTPISANIH SPORAZUMA O UZAJAMNOM PRIZNAVANJU ELEKTRONSKIH USLUGA POVJERENJA I SISTEMA ELEKTRONSKE IDENTIFIKACIJE**

Ministarstvo javne uprave je, u ime Vlade Crne Gore 2019. godine potpisalo dva bilateralna sporazuma, jedan sa Republikom Sjevernom Makedonijom a drugi sa Republikom Srbijom, o uzajamnom priznavanju elektronskih usluga povjerenja i sistema elektronske identifikacije.

Potpisivanjem tih sporazuma stvorena je pravna osnova za uzajamno priznavanje kvalifikovanih elektronskih usluga povjerenja (kvalifikovani elektronski potpis, kvalifikovani elektronski pečat i kvalifikovani vremenski pečat) kao i sistema elektronske identifikacije između Crne Gore i pomenutih zemalja.

Tokom 2023. godine, službenici Ministarstva javne uprave su sprovodili aktivnosti na tehničkoj implementaciji pomenutog sporazuma sa Republikom Srbijom čija konačna realizacija se očekuje tokom 2024. godine. Aktivnosti su podrazumijevale intenzivnu komunikaciju i zajedničko testiranje sa timom Ministarstva informisanja i telekomunikacija Republike Srbije kao i davaocem elektronske usluge povjerenja „usluga verifikacije kvalifikovanog elektronskog potpisa i kvalifikovanog elektronskog pečata“ iz Crne Gore koji je upisan u Registar kvalifikovanih davalaca elektronskih

usluga povjerenja a u cilju stvaranja tehničkih preduslova za povezivanje Trust liste Crne Gore (koju vodi ovo ministarstvo) i Trust liste Republike Srbije, u skladu sa standardom ETSI TS 119 612.

SAVJET ZA ELEKTRONSKU UPRAVU

U 2023. godinu, Savjet za elektronsku upravu održao je sedam sjednica na osnovu kojih je donijet niz zaključaka, preporuka, inicijativa, a što se iskazuje posebnim Izvještajem o radu Savjeta za 2023. godinu koji se dostavlja Vladi na usvajanje.

SAVJET ZA INFORMACIONU BEZBJEDNOST

Savjet za informacionu bezbjednost obrazovan je Odlukom o obrazovanju na osnovu člana 13a stav 1 Zakona o informacionoj bezbjednosti („Službeni list CG“, br. 14/10, 40/16 i 67/21).

U 2023. godini, Savjet je održao pet sjednica na kojim je donijet niz zaključaka i preporuka koje su detaljno elaborirane u Izvještaju o radu Savjeta za 2023. godinu.

Kroz rad Savjeta unaprijeđena je međuinstitucionalna saradnja, redovna komunikacija i razmjena informacija, dok isti predstavlja važan međuresorski mehanizam koji ima značajnu savjetodavnu, regulatornu i ekspertsku ulogu po pitanju jačanja informacione i sajber bezbjednosti u Crnoj Gori.

TEMATSKE AKTIVNOSTI:

- **Informacija o implementaciji platforme za Certifikaciono tijelo (CA) i Informacionog sistema za elektronsko upravljanje dokumentima i upravljanje procesom elektronskih sjednica Vlade Crne Gore**

Ministarstvo javne uprave radi na stvaranju ambijenta za modernu digitalnu upravu po mjeri građana, zasnovanu na čvrstoj i bezbjednoj digitalnoj infrastrukturi i ključnim interoperabilnim sistemima za bržu i lakšu upotrebu elektronskih usluga. Implementacija novog softverskog rješenja za elektronsko upravljanje dokumentima unutar i između organa državne uprave, kao i između građana i organa, preduslov je za efikasniju i transparentniju Vladu. Informacija o implementaciji platforme za Certifikaciono tijelo (CA) i Informacionog sistema za elektronsko upravljanje

dokumentima i upravljanje procesom elektronskih sjednica Vlade Crne Gore, usvojena je na sjednici Vlade 01.12.2023. godine.

- **Informacija o elektronskoj razmjeni podataka između registara (JSERP)**

Efikasno upravljanje podacima koji se vode u državnim evidencijama postiže se njihovom razmjenom i dijeljenjem čime se uvećava njihova vrijednost, a boljim uvidom u podatke se uspostavljaju veća odgovornost i transparentnost javne uprave, a u konačnom se podržava strateško donošenje odluka. Informacija o elektronskoj razmjeni podataka između registara je usvojena na sjednici Vlade 21.12.2023. godine.

- **Informacija o implementaciji sistema za elektronsku identifikaciju i autentifikaciju i sistema za elektronsku naplatu i kontrolu naplata administrativnih taksi i naknada**

Ministarstvo javne uprave u skladu sa nadležnostima prepoznatim posebnim propisima sa posebnom pažnjom radi na razvoju elektronske uprave, stvaranjem sigurnih digitalnih prostora i usluga. Informacija o implementaciji sistema za elektronsku identifikaciju i autentifikaciju i sistema za elektronsku naplatu i kontrolu naplata administrativnih taksi i naknada je usvojena na sjednici Vlade 21.12.2023. godine.

- **Informacija o statusu projekta „eUsluge i digitalna infrastruktura kao mjera odgovora na „COVID-19“**

Digitalna transformacija visoko je na agendi Vlade Crne Gore i ima za cilj brzu implementaciju isplativih, bezbjednih i rodno odgovornih e-usluga orijentisanih na građanke i građane, kao i na koordinaciju implementacije ICT politika. Vlada Crne Gore je zadužila sva ministarstva da Ministarstvu javne uprave dostave predlog usluga za digitalizaciju koje mogu biti podržane kroz projekat „eUsluge i digitalna infrastruktura kao mjera odgovora na COVID-19“. Informacija o statusu projekta „eUsluge i digitalna infrastruktura kao mjera odgovora na „COVID-19“ je usvojena na sjednici Vlade 21.12.2023. godine.

- **Informacija o Digitalnoj akademiji – plan budućeg razvoja**

Ministarstvo je pokrenulo proces uspostavljanja Digitalne akademije - online platforme za edukaciju i povezivanje svih relevantnih aktera koji rade na građenju digitalnih i liderskih vještina javnih službenika, studenata i ranjivih grupa od strateškog značaja. Informacija o Digitalnoj Akademiji – plan budućeg razvoja je usvojena na sjednici Vlade 21.12.2023. godine.

- **Izveštaj o realizaciji Akcionog plana 2022- 2023, za 2022. godinu, Strategije digitalne transformacije Crne Gore 2022-2026**

Strategijom digitalne transformacije Crne Gore u skladu Metodologijom za izradu politika predviđena je izrada godišnjeg izvještaja. S tim u vezi, Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj 12. 07. 2023. godine usvojila Izvještaj o realizaciji Akcionog plana Strategije digitalne transformacije Crne Gore za 2022. godinu.

PROJEKTI

- **Digitalna Akademija**

Ministarstvo javne uprave je strateškim dokumentima, kao i Srednjoročnim programom rada Vlade Crne 2022- 2024. identifikovalo potrebu za uspostavljanje savremene online platforme za edukaciju javnih službenika, učenika, studenata, mladih, ranjivih kategorija društva. Ministarstvo je pokrenulo proces uspostavljanja Digitalne akademije - online platforme za edukaciju i povezivanje svih relevantnih aktera koji rade na građenju digitalnih i liderskih vještina javnih službenika, studenata i ranjivih grupa od strateškog značaja. Suština Digitalne akademije je kreiranje brzih programa za unapređenje kompetencija i vještina za digitalnu transformaciju Crne Gore, kao i jačanje digitalne svijesti crnogorskog društva i digitalne konkurentnosti ICT sektora. Digitalna akademija pružice snažnu podršku procesu digitalne transformacije između ostalog i stvaranjem mogućnosti novih vidova prenosa znanja, poslovanja, integracije i fokusiranjem na najrelevantnije teme u oblasti. Prije svega nudi programe, materijale i alate koji su usmjereni na sticanje vještina potrebnih digitalnom društvu i na njihovu praktičnu primjenu.

Na web portalu Vlade Crne Gore kreirana je posebna stranica namjenjena Digitalnoj akademiji sa osnovnim informacijama o samom konceptu buduće online platforme, dostupnim modulima obuka i njihovim sadržajem. U aprilu 2023. godine sprovedena je anketa kako bi se identifikovale potrebe za jačanjem kapaciteta. Na osnovu rezultata navedene ankete, u junu 2023.godine usvojen je Plan programa obuka koje su planirane da se realizuju u drugoj polovini tekuće godine, i to:

- Budućnost javne uprave - primjena veštačke inteligencije
- ChatGPT - primjene, izazovi i etička pitanja
- Upravljanje konfliktima u javnoj upravi
- Transformativno liderstvo i upravljanje promjenama,

- "Human-Centered Design" - uvod u dizajn usmjeren na čovjeka

Najava početka implementacije Digitalne akademije je započeta sa održavanjem prve online edukacije Strength finder koja je bila namjenjena donosiocima odluka i službenicima u javnoj upravi u Crnoj Gori i drugim zemljama Zapadnog Balkana, zatim OCD-u, ICT i biznis sektoru, a koji djeluju u oblasti digitalizacije.

Tokom sprovođenja edukacija putem Digitalne akademije korišćeni su različiti digitalni alati, zavisno od teme i oblasti: pojedine su bile live u prostorijama MTEL Digitalne Fabrike, određene u online formatu, a konkretno najinteresantnije teme u hibridnom formatu. U toku 2023. godine uspješno je realizovano 6 programa edukacija iz različitih oblasti, gdje je 120 polaznika Akademije odslušalo iste fizičkim prisustvom ili putem online. Isto tako, za pojedine edukacije kao što su ChatGPT, Primjena vještačke inteligencije obezbjeđen je live streaming putem Youtube kanala Ministarstva javne uprave, gdje je na dan 06.12.2023. godine bilo više od 500 pregleda. U sledećoj tabeli prikazan je broj prijavljenih polaznika, broj polaznika koji su ispratili edukacije, kao i načinu praćenja edukacije (live, online, hibridni).

Naziv treninga	Oblik treninga	Broj prijavljenih	Broj učesnika		Broj pregleda putem live streaming kanala	
			1. dan	2. dan	1. dan	2. dan
Transformativno liderstvo i upravljanje promjenama	Online	40	28	24	-	-
"Human-Centered Design" - uvod u dizajn usmjeren na čovjeka	Online	40	20	13	-	-
"Cybersecurity" - informaciona bezbjednosti i zaštita podataka	Uživo	15	7	-	-	-
"Security awareness and tools to meet the challenges"	Online	100	26	-	-	-
"Cyber Security for System Administrators"	Hibridno	20	17	-	190	-
"Konfliktni menadžment u javnoj upravi"	Uživo	22	19	18	-	-
"Budućnost digitalizacije: Primjena vještačke inteligencije i mašinskog učenja"	Hibridno	30	8	6	83	105
"ChatGPT: Primjena, izazovi i etička pitanja"	Hibridno	77	14	9	75	46
Ukupno		344	-	120	348	151

Na trenutno dostupnoj stranici omogućeno je budućim polaznicima Akademije da se prijave kako za dostupne module, tako i da iskažu interesovanje za obukama za koje smatraju da su im neophodne za prilagođavanje svakodnevnim promjenama u digitalnom okruženju. Takođe, omogućen je posebni prijavni formular za predavače koji žele da se pridruže u kreiranju novih programa/modula i da daju sveopšti doprinos društvenoj zajednici.

- **Projekat „eUsluge i digitalna infrastruktura kao odgovor na COVID-19“**

Donacijom delegacije Evropske Unije, a u saradnji sa UNDP-em pokrenuta je realizacija aktivnosti iz projekta “eUsluge i digitalna infrastruktura kao mjera odgovora na COVID-19” sa ciljem da se ubrza digitalna transformacija javne uprave u Crnoj Gori uz razvoj novih i nadogradnju postojećih platformi i složenih softverskih sistema, kao i kompleksnih elektronskih usluga koje zadovoljavaju, prije svega, potrebe građana i privrede. Jedna od prioriternih aktivnosti koja je prepoznata navedenim projektom je uspostavljanje efikasnog i održivog integrisanog sistema pojednostavljenih elektronskih procedura za građane i privredu, što će se prevashodno realizovati kroz implementaciju prioriternih elektronskih usluga koje imaju veliki uticaj na građane i privredu u saradnji sa institucijama koje pružaju ove usluge.

Digitalna transformacija visoko je na agendi Vlade Crne Gore i ima za cilj brzu implementaciju isplativih, bezbjednih i rodno odgovornih e-usluga orijentisanih na građanke i građane, kao i na koordinaciju implementacije ICT politika.

Tokom procesa implementacije navedenog projekta prilikom digitalizacije određenih usluga identifikovane su barijere, kao i već predviđeni planovi institucija po pitanju digitalizacije usluga iz njihove nadležnosti. Samim tim kroz dalju analizu su pokrenute aktivnosti i na realizaciji drugih elektronskih usluga kao što su:

- Online pregled kazni i online plaćanje, kaznena/prekršajna evidencija;
- Online apliciranje za studentske kredite i stipendije;
- Online potpisivanje Ugovora između studenata i Univerziteta CG;
- ePoslovanje – unapređenje sistema javnih nabavki u cilju online provjere statusa
- privrednih subjekata putem JSERPa;
- Digitalizacija Konkursa za sufinansiranje naučno-istraživačke djelatnosti;
- Elektronsko podnošenja zahtjeva za upis, promjenu podataka, brisanje iz Registra, kao i
- automatsko izdavanja izvoda iz registra sportskih organizacija;
- e-Prijava za polaganje stručnih ispita za srednju i visoku stručnu spremu iz oblasti zdravlja;

- eNVO – registracija, promjena i brisanje NVOa uz uspostavljanje novog Registra;
- Online prijava vjenčanja na nivou Glavnog grada;
- Online plaćanje poreza na nepokretnost na nivou Glavnog grada;

Usluge koje su realizovane u potpunosti su usluge iz nadležnosti Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija i to: Zahtjev za za dodjelom studentskog kredita i stipendija, digitalno potpisivanje ugovora između studenata i Univerziteta Crne Gore sa novom ličnom kartom, Upis na fakultete kao i Online apliciranje za đачke i studentske domove. Aktivnosti na realizaciji online usluga: prijava rođjenja i prijava smrti od strane Kliničkog centra prema Ministarstvu unutrašnjih poslova putem elektronske razmjene podataka, kao i online zakazivanje vjenčanja i online plaćanje poreza na nepokretnost sa Glavnim gradom, su stopirane do prevazilaženja određenih izazova koji su uslijedili nakon organizacionih promjena kako na lokalnom tako i na centralnom nivou. Ministarstvo javne uprave je u procesu izrade novog informacionog sistema u cilju unapređenja Registra nevladinih organizacija i političkih partija, sa mogućnošću automatskog generisanja izvoda o upisu u NVO registar, kao i digitalizaciji kompletnog procesa. Tenderski postupak za razvoj NVO registra i pratećih e-usluga je objavljen u februaru 2024. godine.

Unapređenje e-registra NVO i političkih partija doprinijeće digitalizaciji svih procesa koji se odnose na predmetni registar. Ovaj sistem je zamišljen da pored modula za obrađivače i organizacije ima i javni modul gdje će zainteresovana javnost pristupiti osnovnim podacima kao i partnerski modul za organe javne uprave, lokalne samouprave, tužilaštvo itd. Nadalje, u procesu unapređenja su usluge i iz nadležnosti Ministarstva pravde Zahtjev za izvod iz kaznene i prekršajne evidencije uz mogućnost onlina plaćanja istih, kao i uspostavljanje nove e-usluga Online pregled kazni - koja će obezbjediti mogućnost elektronske provjere od strane građana i pravnog lica, prekršajnu i kaznenu evidenciju, sa mogućnošću elektronskog plaćanja kazne ukoliko ista postoji. Radi se i na nadogradnji procesa sistema javnih nabavki na način da prvorangirani privredni subjekat bude oslobođen dostavljanja dijela obavezne dokumentacije kao što je dokaz o izmirenim poreskim obavezama i dokaz da se protiv tog privrednog subjekta ne vodi krivični postupak.

Sproveden je II ciklus Istraživanja o zadovoljstvu građana i biznis zajednice postojećim i identifikaciji potreba za novim e-uslugama, sa ciljem da se ocijeni stepen zadovoljstva postojećim e-uslugama koje nudi javna uprava, kao i da se utvrde stavovi i preferencije o korišćenju e-usluga i daju prijedlozi za unapređenje. Takođe, nastavljene su aktivnosti na jačanju ICT mreže državnih službenika koji se bave razvojem interoperabilnih usluga javne uprave kroz organizovanje interaktivnih radionica.

• **Projekat „Digitalna transformacija na lokalnom nivou“**

Nacionalnim akcionim planom za implementaciju Partnerstva za otvorenu upravu u Crnoj Gori 2023-2024 prioritetno je prepoznato pet oblasti, gdje se jedna od dvadeset prepoznatih mjera upravo odnosi na digitalizaciju usluga na lokalnom nivou. Ministarstvo javne uprave i Kancelarija Ujedinjenih nacija za projektne usluge (UNOPS) su 08. septembra 2023. godine ozvaničili međusobnu saradnju zaključivanjem Memoranduma o razumijevanju između Ministarstva javne uprave Crne Gore i Kancelarije Ujedinjenih nacija za projektne usluge (UNOPS), a koji treba između ostalog da omogući saradnju na realizaciji navedenog projekta u narednom periodu. Opšti cilj projekta „Digitalna transformacija na lokalnom nivou“ je doprinos povećanju odgovornosti, transparentnosti, inkluzivnosti, efikasnosti i efektivnosti uprave na lokalnom nivou, dok se pod specifičnim ciljem podrazumijeva unapređenje funkcionisanja elektronske uprave i pružanja elektronskih usluga na lokalnom nivou u Crnoj Gori. Implementacija projekta je planirana da se primjeni na svih 25 lokalnih samouprava u Crnoj Gori, dok je predviđen period implementacije od 24 mjeseca.

• **Portal Vlade - GOV.ME**

Portal predstavlja glavni komunikacioni kanal Vlade, ministarstava i organa uprave i pruža jedinstveno korisničko i vizuelno iskustvo, koje se ogleda u unicifiranom onlajn nastupu. Portal je optimizovan za mobilne uređaje, posjeduje naprednu pretragu sadržaja, omogućava direktnu komunikaciju s korisnicima, obezbijedena je puna primjena standarda pristupačnosti preporučena Zakonom o elektronskoj upravi, kao i mogućnost čitanja sadržaja. Ministarstvo javne uprave kontinuirano radi na unapređenju u tehničkom i funkcionalnom smislu, kao i na razvoju procedura za korišćenje platforme i povećanju kvaliteta pripreme sadržaja.

Tokom 2022. godine izvršeno je unapređenje portala u dijelu izrade posebnih funkcionalnih cjelina za optimizovano postavljanje velikih fajlova, dizajn i razvoj kalendara događaja, dizajn i razvoj funkcionalnosti imenika na nivou cijelog portala, dizajn i razvoj Kataloga elektronskih usluga, dizajn i razvoj Sistema za prikazivanje arhivskih fotografija u posjedu Generalnog sekretarijata Vlade - Digitalni muzej, kao i dizajn i razvoj posebnog podportala posvećenog digitalnim nomadima. Sva ova unapređenja implementirana su tokom 2023. godine. Sajtovi vezani za prikazivanje arhivskih fotografija i informacija vezanih za program privlačenja digitalnih nomada su objavljeni i moguća je dalja obrada i postavljanje sadržaja.

U toku 2023. godine Portal GOV.ME imao je preko 1.600.000 posjetilaca. Najposjećenije su bile stranice za naprednu pretragu portala, naslovna stranica Vlade CG, Biblioteka, stranica Uprave za ljudske resurse, Organizaciona struktura Vlade

Crne Gore. Najveći broj posjetilaca je logično iz Crne Gore, nakon čega slijede posjetioci iz Republike Srbije, Sjedinjenih američkih država, UK, Njemačke itd.

Ministarstvo javne uprave je u saradnji sa UNDP započelo aktivnosti na sprovođenju Istraživanja o korisničkom iskustvu portala GOV. ME, koje je sproveo CEED Consulting doo, a čije rezultate očekujemo u I kvartalu 2024.godine.

Ministarstvo javne uprave je u toku 2023. godine, u saradnji sa Upravom za ljudske resurse realizovalo dvije dvodnevne radionice na temu upravljanja elementima tehničkog rješenja u cilju podizanja kvaliteta objavljenih sadržaja za urednike/administratore podportala GOV.ME, sa posebnim akcentom na pripremu pristupačnih dokumenata.

• **Katalog usluga elektronske uprave**

Ministarstvo javne uprave je u saradnji sa UNDP-em u prethodnom periodu, pokrenulo realizaciju niza aktivnosti iz projekta “eUsluge i digitalna infrastruktura kao mjera odgovora na COVID-19” sa ciljem da se ubrza digitalna transformacija javne uprave u Crnoj Gori uz razvoj novih i nadogradnju postojećih platformi i složenih softverskih sistema, kao i kompleksnih elektronskih usluga koje zadovoljavaju, prije svega, potrebe građana i privrede. S tim u vezi, Ministarstvo javne uprave je u prethodnom periodu imalo više iteracija kod ovog procesa u cilju definisanju kataloga usluga elektronske uprave, te započelo sami proces definisanja određene strukture tog kataloga, u cilju objedinjavanja istog. Kako bismo dali dobar primjer ostalim institucijama, neophodno je da proces digitalizacije prioritetno implementiramo u naše ministarstvu, te smo kroz implementaciju pomenutog projekta pokrenuli aktivnosti na izradi Vodiča administrativnih postupaka Vlade Crne Gore, koji ima za cilj da objedini sve usluge koje pruža državna uprava i predstavi građanima i privredi na jedinstven način.

Vodič sadrži i unificirane obrasce zahtjeva koje stranke mogu preuzeti prilikom informisanja o načinu ostvarivanja svojih prava i obaveza. Na ovaj način će se strankama omogućiti uvid u sve relevantne informacije na jednom mjestu, elektronski i u štampanom izdanju, čime će uštedjeti značajno vrijeme koje je potrebno provesti u istraživanju (pretraživanje portala, pozivanje putem telefona, obilazak šaltera, slanje upita i dr.). Sa druge strane, institucije će povećati efikasnost, jer će uštedjeti vrijeme na informisanju stranaka i slanju zahtjeva za kompletiranje dokumentacije. U konačnom, projekat povećava transparentnost u radu javne uprave, gdje se sve stranke dovode u isti položaj kada je u pitanju informisanost o načinu ostvarivanja prava i obaveza. Vodičem je predviđeno da svaka institucija izradi svoju elektronsku i štampanu verziju administrativnih postupaka, sa ličnim pečatom kada je u pitanju

brendiranje, a isti će kasnije biti objedinjeni na novom Portalu eUprave u cilju pristupa svim uslugama sa jednog mjesta.

Vodič kroz administrativne postupke Ministarstva javne uprave, predstavlja značajnu prekretnicu u našim tekućim naporima da poboljšamo pristupačnost, efikasnost i transparentnost usluga javne uprave. Dizajniran da pojednostavi interakciju građana sa državnim službama na način da svoja prava i obaveze pred organom realizuju na brži, kraći i jednostavniji način, a naš glavni cilj je da sve usluge objedinimo i učinimo pristupačnim svima. U ovom Vodiču će se pronaći sve potrebne informacije, koje će eliminisati potrebu za dodatnim upitima, smanjujući birokratske prepreke. Takođe, u Vodiču se mogu pronaći i sveobuhvatne informacije o iznosu naknada, administrativnih taksi i ostalih javnih prihoda koje se mogu finalizovati putem portala za online naplatu administrativnih taksi i naknada, čime građanima osiguravamo sigurne transakcije, ali i uštedu vremena i novca.

Svaka usluga uključuje segment o pravnom lijeku, u kom su navedeni dalji koraci u slučaju nezadovoljstva ishodom postupka, obezbjeđujući pravičnost i jasno definisanu odgovornost. Postavljeni način prikupljanja ovih podataka, pored lakšeg rukovođenja sa budućim pristiglim podacima od strane institucija, svakako vidi mogućnost u sagledavanju eventualnih budućih novih elektronskih usluga, imajući u vidu da smo insistirali da institucije unesu i sve one usluge koje nijesu elektronske, dakle koje se pružaju na tradicionalan način.

Vlada je zadužila Ministarstva da u saradnji sa Ministarstvom javne uprave izrade Vodič administrativnih postupaka iz svoje nadležnosti u toku 2024. godine.

• **Portal elektronskih sjednica Vlade (eSV)**

Softversko rješenje za elektronske sjednice Vlade Crne Gore, odnosno Portal elektronskih sjednica Vlade Crne Gore prati kompletan proces priprema sjednica, elektronskog zasijedanja, kako Vlade Crne Gore, tako i njenih komisija i savjeta, praćenje programa rada Vlade kao i praćenje realizacije zaključaka Vlade. Aplikativni softver funkcioniše u punom kapacitetu od 2011. godine.

Redovne aktivnosti na pružanju podrške korisnicima portala prilikom pripreme i realizacije elektronskih zasijedanja Vlade i radnih tijela. Takođe, usled kadrovskih izmjena izvršeno je ažuriranje najvećeg broja korisničkih naloga u toku 2023. godine (preko 200).

• **Sistem za elektronsko plaćanje i kontrolu naplate – (NS NAT)**

Sistem za elektronsku naplatu, koji razvija i kojim upravlja Ministarstvo javne uprave, predstavlja sistem koji građanima omogućava plaćanje administrativnih taksi, naknada i ostalih javnih prihoda, elektronskim putem uz upotrebu platnih kartica, kako bi elektronsku uslugu plaćanja, mogli izvršiti bez odlaska na šalter institucija.

Ministarstvo javne uprave intenzivno radi na unapređenju sistema kako bi građanima omogućili da na što jednostavniji način plate neku uslugu. Pored olakšavanja i ubrzavanja procesa plaćanja i evidencije korisničkih transakcija, jedan od glavnih ciljeva je i smanjivanje mogućnosti za greške prilikom plaćanja.

Sistem pruža mogućnost građanima da administrativne takse, naknade i dr. plaćaju elektronski platnim karticama bez dolaska na šaltere institucija, komercijalnih banaka i pošte putem Web portala <https://eplacanje.gov.me> . Na ovaj način štedimo vrijeme i novac naših građana jer su oslobođeni plaćanja provizije ukoliko preko ovog sistema plaćaju administrativne takse.

Sva plaćanja javnih prihoda se evidentiraju u sistemu za kontrolu koji je zaposlenima u organima državne uprave dostupan na <http://ekontrola.gov.me>, što omogućava laku provjeru i statističku obradu naplate. Implementacijom ovog sistema znatno smanjujemo mogućnost zloupotreba, što se odražava na veće prihode u centralnom budžetu.

Građani imaju trajnu evidenciju i praćenje svih svojih uplata preko <https://provjeriuplate.gov.me> nakon identifikacije preko sistema za elektronsku identifikaciju (NS eID) uz upotrebu certifikata sa elektronske karte.

Pripremljena je tehnička dokumentacija (Payment Gateway) i omogućeno je institucijama da se integrišu i unaprijede svoje online sisteme na jednostavan način da kroz programsko okruženje integrišu online plaćanja u svojim servisima, kako bi građanima omogućili, da pored podnošenja zahtjeva za određene online usluge imaju mogućnosti i da izvrše uplate potrebnih taksi i/ili naknada.

Tokom 2023 godine na portalu za ePlaćanje postavljene su administrativne takse/naknade iz sledećih institucija:

Institucija	Administrativne takse	Naknade
<i>Ministarstvo ekonomskog razvoja</i>	65	39
<i>Ministarstvo javne uprave</i>	0	1
<i>Ministarstvo kulture i medija</i>	0	1
<i>Ministarstvo pravde</i>	5	10
<i>Ministarstvo saobracaja i pomorstva</i>	10	10
<i>Ministarstvo zdravlja</i>	24	28
<i>Zavod za metrologiju</i>	11	0
Ukupno	115	95

Ministarstvo kontinuirano radi na promociji, administraciji sistema i kreiranju korisničkih podataka, u cilju povećanja broja administrativnih taksi i naknada na portalu za ePlaćanje.

• **Sistem za elektronsku razmjenu podataka (JSERP)**

Ministarstvo javne uprave upravlja sistemom za elektronsku razmjenu podataka između registara koji omogućava interoperabilnu razmjenu podataka između više informacionih sistema iz različitih državnih institucija. Osnovna uloga JSERP sistema je siguran prenos podataka/poruka između članova sistema putem standardizovanog protokola za razmjenu poruka, a na osnovu sertifikata za autentifikaciju i potpisivanje poruka, kao i čuvanje logova razmjene podataka u standardnom i mašinski čitljivom formatu.

Od početka implementacije JSERP sistema kontinuirano su realizovane mnogobrojne aktivnosti kojima je cilj ne samo korišćenje ovog sistema, već i njegovo dalje unapređenje, promocija i izrada procedura za održivost u narednom periodu.

Početkom 2023. godine urađena je migracija ovog softverskog rješenja i svih aktivnih ruta preko kojih se odvijala razmjena podataka na novu virtuelnu platformu u Ministarstvu javne uprave, koja obezbjeđuje veći kvalitet u pogledu brzine i sigurnosti rada sistema. U međuvremenu postojeća platforma svakako funkcioniše omogućavajući aktivnu razmjenu podataka između registara.

Trenutno, pristup platformi ima 18 institucija, i to:

1. Glavni Grad Podgorica,

2. Ministarstvo unutrašnjih poslova,
3. Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija,
4. Ministarstvo rada i socijalnog staranja,
5. Ministarstvo javne uprave,
6. Poreska uprava,
7. Agencija za zaštitu životne sredine,
8. Fond za zdravstveno osiguranje,
9. Ministarstvo pravde,
10. Ministarstvo odbrane,
11. Ministarstvo finansija,
12. Uprava za nekretnine,
13. Uprava za statistiku Monstat,
14. Uprava za ljudske resurse,
15. Agencija za sprječavanje korupcije,
16. Fond penzijskog i invalidskog osiguranja,
17. Sudski savjet,
18. Investiciono razvojni fond

U Metaregistru (evidencija u elektronskom obliku o elektronskim registrima i informacionim sistemima koji se vode u organima, odnosno kojima upravljaju organi javne uprave) je prijavljeno 40-ak registara, a trenutno su aktivne elektronske razmjene podataka između 17 parova registara između kojih se odvija razmjena podataka putem nekog određenog web servisa.

Tokom 2023. godine bilo je preko 2,5 miliona upita preko ovog sistema, od kojih se najviše upita obavlja preko servisa informacionog sistema Socijalnog kartona. Pokrenuta su dva ključna servisa: jedan prema Centralnom registru stanovništva u Ministarstvu unutrašnjih poslova, a drugi prema Centralnom registru poreskih obveznika i osiguranika u Upravi prihoda i carina. Jedna od važnih činjenica upotrebe drugih registara putem ovog sistema jeste da se u jednom danu servis CRS-a koristi u prosjeku oko 10.000 puta, a servis Uprave prihoda i carina preko 500 puta.

Veoma je važno napomenuti da zahvaljujući razmjeni podataka preko ovog sistema, realizuje se niz elektronskih usluga iz različitih domena djelovanja javne uprave prema samoj upravi, građanima i privredi. Neke od usluga koje se realizuju zahvaljujući razmjeni podataka putem JSERP-a, te građani i privrednici ne moraju sami prikupljati potrebna dokumenta prilikom ostvarivanja prava na ove usluge kod nadležnih institucija, su:

• **Ostvarivanje prava propisanih Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti:**

- Materijalno obezbjeđenje;
- Lična invalidnina;

- Dodatak za njegu i pomoć;
 - Zdravstvena zaštita; - Troškovi sahrane;
 - Jednokratna novčana pomoć
 - Naknada roditelju ili staratelju korisnika prava na ličnu invalidninu;
 - Ostvarivanja besplatnog toplog obroka, i drugih povlastica u procesu obrazovanja za korisnike materijalnog obezbjeđenja;
 - Dječiji dodatak.
- **Preuzimanje podataka o zaposlenima i učenicima za potrebe Informatičnog Sistema obrazovanja Crne Gore (MEIS) i omogućavanja:**
 - Elektronskog upisa djece u predškolsko;
 - Elektronskog upisa u škole (osnovne, srednje, muzičke);
 - Elektronskog upisa na fakultete E-student;
 - Elektronskog upisa u djačke i studentske domove;
 - Elektronske prijave za studentske kredite i stipendije
 - Obračun i naplata lokalnih javnih prihoda (Glavi Grad Podgorica):
 - Preuzimanja podataka iz Uprave prihoda i carina za potrebe Informatičnog sistema Fonda za zdravstveno osiguranje Crne Gore;
 - Preuzimanje podataka o preduzećima koji zagadjuju životnu sredinu;
 - Preuzimanje podataka iz registra kaznene evidencije (za fizička i pravna lica) za potrebe postupka elektronskih javnih nabavki (testni mod);
 - Elektronski servis "Glas građana - ePeticija" na kome svaki punoljetni državljanin Crne Gore ili stranac sa stalnim nastanjanjem u našoj zemlji može podnijeti ili glasati za elektronsku peticiju koja se odnosi na neku od oblasti rada Vlade Crne Gore;
 - Preuzimanje podataka o statusu izmirenih poreskih obaveza iz Uprave prihoda i carina za potrebe postupka elektronskih javnih nabavki (u toku je implementacija);
 - Zakazivanje vjenčanja - Glavni grad (u toku implementacija);
 - Online prijava rođenih i umrlih iz KCCG (u toku implementacija).

Planom javnih nabavki za 2024. godinu planirana je izrada novog informatičnog sistema za digitalizaciju/automatizaciju poslovnih procesa sa modulom za razmjenu i integraciju podataka. Nova platforma za razmjenu i integraciju podataka mora da omogući brzo i efikasno povezivanje novih članova sa sistemom JSERP, bezbjedan prenos podataka između članova JSERP i čuvanje evidencija u standardnom i mašinski čitljivom formatu.

• Portal eUprave

Na Portalu eUprave je na kraju 2023. godine objavljeno 389 usluge, od čega je 87 elektronskih i 302 informativne, 255 za pravna lica, 123 za fizička lica i 11 za javnu upravu. Takođe, broj aktivnih korisnika na Portal eUprave iznosi 109.510. Kada je u pitanju sistema ePraticipacije, na istom je ukupno za izvještajni period bilo objavljeno 133 javnih rasprava, obavještenja i poziva. Tokom 2023. godine otvoreno je 7371 naloga na Portalu, dok se ulogovalo 11.965 korisnika.

Tokom 2023. godine objavljen je tenderski postupak za implementaciju novog portala elektronske uprave, sa krajnjim ciljem obezbjeđivanja svih uslova za razvoj elektronske uprave odnosno savremenog Portala eUprave koji će pružiti usluge najvećeg nivoa sofisticiranosti. Takođe, intencija je objedinjavanje svih usluga na jednom mjestu i uspostavljanje novih elektronskih usluga visokog nivoa sofisticiranosti. Isti će se implementirati tokom 2024. godine.

• Sistem za elektronsko upravljanje dokumentima – (eDMS)

Sistem za elektronsko upravljanje dokumentima – eDMS prati kompletan životni ciklus dokumenata (prijem, evidenciju, signiranje, obradu, verifikaciju, otpremu i arhiviranje). Cilj implementacije sistem je povećanje efikasnosti rada u institucijama, smanjenje troškova (troškovi skladištenja dokumentacije, troškovi fotokopiranja), poboljšanje nivoa usluga, zaštita životne sredine itd.

U tabeli u nastavku dat je pregled institucija i broja predmeta/dokumenata evidentiranih tokom 2023. godine u eDMS sistemu.

Organizacija	Broj predmeta	Broj dokumenata
Ministarstva turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera	445	865
Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma	13.301	29. 676
Ministarstvo ekonomije	8 .222	13. 062
Ministarstvo evropskih poslova	4 601	3. 622
Ministarstvo kulture i medija	4.366	6 .445
Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja	2.606	2. 701
Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja	23.470	53.443
Ministarstvo pravde	13.581	4 .778

Ministarstvo prosvjete	7.425	9.809
Ministarstvo rada i socijalnog staranja	9.502	14.532
Ministarstvo sporta i mladih	3.160	4.422
Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	1.466	856
Ministarstvo zdravlja	8.075	20.420
Uprava policije	46	47
Uprava za ljudske resurse	4.818	27.278
Zaštitnik imovinsko pravnih interesa	9.917	8.325
Ukupno	115.001	200.281

• **Informacioni sistem za elektronsko upravljanje dokumentima (eDMS) i upravljanje procesom elektronskih sjednica Vlade (eSV)**

Ministarstvo javne uprave radi na uspostavljanju novog tehnološkog rješenja informacionog sistema za elektronsko upravljanje dokumentima (eDMS) i upravljanje procesom elektronskih sjednica Vlade (eSV) koji će omogućiti svim zaposlenim u organima državne uprave da elektronski upravljaju procesima u radu sa dokumentima, unificiranje poslovnih procesa, razmjenu elektronskih dokumenata unutar i između organa državne uprave, kao i između građana i organa.

Uvođenjem ovog sistema stvara se ambijent za efikasniju i transparentniju Vladu. Krajni cilj je koncept „administracija bez papira”, odnosno potpuno isključivanje iz upotrebe štampane verzije dokumenata. Planirano je da do kraja 2024. godine sistem koristi više od 3 000 službenika javne uprave, što samo po sebi predstavlja veliki izazov za implementaciju.

Upućivanje materijala iz ministarstava na sjednice Vlade, ali i prosleđivanje zaključaka Vlade institucijama koje su zadužene za realizaciju zaključaka, biće moguće isključivo kroz sistem za elektronsko upravljanje dokumentima. Implementacija sistema ubrzava procese vezane za sprovođenje odluka Vlade Crne Gore, a samim tim odziv administracije na potrebe građana i privrede.

Osim uštede vremena, elektronsko upravljanje dokumentima doprinosi uštedi vremena za obradu dokumentacije, prostora za skladištenje, ali i zaštiti životne sredine. Takođe, integracija sa CA sistemom omogućava elektronsku dostavu dokumenata, što će biti dodatni benefit za građane.

Realizovane aktivnosti u toku 2023. godine po pitanju navedenog projekta su:

- Ministarstvo javne uprave je pripremio i realizovalo javnu nabavku za razvoj novog tehnološkog rješenja i potpisalo Ugovor sa izvođačem 06.10.2023. godine, nakon čeka se krenulo u realizaciju projekta.
- Utvrđena je metodologija vođenja projekta i izradjen je detaljan Plan projekta.
- Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj 1. decembra 2023. godine usvojila i razmotrila informaciju o implementaciji informacionog sistema za elektronsko upravljanje dokumentima i upravljanje procesom elektronskih sjednica Vlade Crne Gore i donijela zaključke o formiranju projektnih timova za realizaciju projekta.
- Radni tim za praćenje realizacije projekta čine predstavnici Generalnog sekretarijata Vlade, Ministarstva javne uprave i izvođača koji preduzima aktivnosti u cilju izvršenja projektnog plana za implementaciju informacionog sistema, predlaže aktivnosti za otklanjanje eventualnih problema i rizika, razmatra najsloženija pitanja i donosi odluke u vezi implementacije informacionog sistema.
- Radni tim za implementaciju projekta (operativni tim) čine po jedan predstavnik iz Generalnog sekretarijata Vlade Crne Gore i ministarstava koji su odgovorni za realizaciju projekta u svojoj instituciji, praćenja stepena realizacije i komunikaciju sa timom za upravljanje projektom.
- Izvršena je detaljna biznis analiza svih poslovnih procesa, kao i dekompozicija poslovnih procesa. Na ovim poslovima radi se kontinuirano sa članovima operativnog tima.
- Održan je niz sastanaka sa sekretarima Vladinih komisija i drugim službenicima Generalnog sekretarijata Vlade zaduženim za pripremu elektronskih zasijedanja, a u cilju optimizacije poslovnog procesa evidencije, obrade i razmjene dokumenata za sjednice. Pripremljen je predlog dokumenta integracije dijela sistema za elektronsko upravljanje dokumentima i portala za održavanje sjednica.
- Urađeno je aplikativno rješenje na testnom okruženju.

Za 2024. godinu planiran je nastavak aktivnosti u cilju potpune implementacije novog IS.

• Uspostavljeno Koordinaciono tijelo za upravljanje procesom digitalne transformacije Crne Gore

Vlada Crne Gore je na sjednici od 02. februara 2023. godine usvojila Informaciju o formiranju Koordinacionog tijela za upravljanje procesom digitalne transformacije, te shodno Zaključku broj 07-011/23-387/2 zadužila Ministarstvo javne uprave da isto formira i utvrdi njegovu strukturu. Formiranjem navedenog tijela uspostavlja se artikulacija odgovarajućeg liderstva i izgradnja modela odlučivanja kroz grupisanja znanja, dok će se animiranjem šireg kruga uključenih zainteresovanih strana

uspostaviti stabilan sistem, dovoljno fleksibilan da odgovori budućim izazovima i zahtjevima digitalne transformacije, kao i brzih tehnoloških i društvenih promjena.

S tim u vezi, Ministarstvo javne uprave je Rješenjem broj 01-078/24-923 od 28. februara 2024. godine formiralo Koordinacioni tijelo, kao radni tim, za upravljanje procesom digitalne transformacije kojim predsjedava ministar javne uprave, a ostali članovi su predstavnici relevantnih ministarstava, privrednih i poslovnih udruženja, relevantnih agencija, naučno-obrazovne zajednice i ICT zajednice koji će aktivno učestvovati u radu ovog tijela.

Rad Koordinacionog tijela je usmjeren na postizanje međusektorskih razvojnih postignuća koji će ubrzati razvoj države, te omogućiti korišćenje razvojnih potencijala digitalizacije sa ciljem pozicioniranja Crne Gore kao referentnog digitalnog okruženja, zatim digitalizacije industrije i preduzetništva, ubrzanje procesa digitalizacije usluga prema građanima i privredi i sl. Ovo tijelo će koordinirati i sprovoditi aktivnosti digitalnog razvoja Crne Gore sa ciljem:

- ubrzanja digitalne transformacije Crne Gore;
- prilagođavanja regulative u skladu sa novim svjetskim trendovima;
- koordinacije strategija i koncepata, traženje sinergije, povezivanje zainteresovanih strana;
- rasta privredne/ekonomske uspješnosti i mogućnosti zapošljavanja;
- povećavanja upotrebe digitalnih rješenja, usluga i infrastrukture, koja će se zasnivati na otvorenosti, sigurnosti, privatnosti, jednakopravnom pristupu te će doprinijeti smanjenu uticaja na životnu sredinu;
- razvoj IT načina razmišljanja, dijeljenja informacija, preporuka i smjernica o najboljim praksama za razvoj digitalnih vještina;
- poboljšanja e-inkluzije i omogućavanja pristupa e-uslugama svim grupama stanovništva, posebno starijim, i ostalim ranjivim grupama;
- poboljšanje e-vještina, e-inkluzije i ukupnog kvaliteta života građana;
- većeg uključivanje IKT-a u obrazovanje i cjeloživotno učenje radi uključivanja u digitalno društvo;
- većoj upotrebi e-usluga i ubrzano uvođenje IKT u javni sektor;
- uspješnog sprovođenja Strategije digitalne transformacije Crne Gore.

- **NS -eID**

Tokom 2023. godine, u odnosu na NS-eID sistem vršene su sljedeće aktivnosti:

- Testiranje funkcionalnosti sistema,
- Analiza i detektovanje grešaka u sistemu sa aspekta korisnika,
- Učestovanje u analizi korisničkog iskustva kao i predlaganje mjera oko njegovog poboljšanja,

- Kontrola redovnih ažuriranja softverskog rješenja sa aspekta informacione bezbjednosti,
- Komunikacija sa ponuđačem kao i sa kolegama iz Direkcije sa sistemsku i informaciono komunikacionu infrastrukturu i Direkcijom za informacionu bezbjednost.
- Testiranje povezanosti sistema NS – eID i NS – NAT sistema za elektronsko plaćanje.

• **Izrada Studije izvodljivosti za izgradnju Državnog Data centra, Disaster Recovery Data centra i prateće infrastrukture**

Digitalna tehnologija i digitalna infrastruktura igraju ključnu ulogu u savremenom društvu, oblikujući način na koji ljudi žive, rade i komuniciraju. Digitalna transformacija donosi sa sobom brojne prednosti koje oblikuju društvo u cjelini i od suštinskog je značaja za državu, jer omogućava brže donošenje odluka, optimizaciju poslovnih procesa i unapređenje efikasnosti u različitim sektorima.

Državni Data centar, Disaster Recovery centar i digitalna infrastruktura predstavljaju osnovu za uspešnu digitalizaciju države, omogućavajući centralizovano skladištenje, obradu i deljenje podataka među različitim državnim institucijama. Uz činjenicu da se na ovaj način povećava efikasnost administracije, poboljšava se transparentnost i smanjuje rizik od gubitka podataka.

U okviru projekta „Podrška digitalnoj transformaciji u Crnoj Gori“, koji finansira Vlada Crne Gore, a sprovodi Kancelarija Ujedinjenih nacija za Projektne usluge (UNOPS) u Crnoj Gori, Ministarstvo javne uprave realizuje aktivnosti koje se odnose na izradu Studije izvodljivosti za izgradnju Državnog Data centra, Disaster Recovery Data centra i prateće infrastrukture.

Predmetna Studija izvodljivosti treba da omogući Ministarstvu javne uprave da adekvatno sagleda sve aspekte i ima jasnu predstavu o neophodnim radnjama, u svrhu sačinjavanja kvalitetne projektne dokumentacije za izgradnju Državnog Data centra i Disaster Recovery Data centra i prateće infrastrukture.

Ključni benefiti koje donosi realizacija ovog projekta su:

- Izrađena odgovarajuća Studija izvodljivosti za izgradnju Državnog Data centra, Disaster Recovery centra i prateće infrastrukture;
- Mogućnost da se na osnovu analize u predmetnoj studiji planiraju dalji koraci po osnovu izgradnje Državnog Data centra, Disaster Recovery centra i prateće infrastrukture;

- Pružanje stručne pomoći Ministarstvu javne uprave Crne Gore prilikom analize raznih relevantnih aspekata poduhvata i pružanje detaljnih prijedloga za izgradnju Državnog Data centra i Disaster Recovery centra;
- Mogućnost definisanja optimalnog modela finansiranja izgradnje Državnog Data centra, Disaster Recovery centra i prateće infrastrukture.

Realizacija Projekta je otpočela u IV kvartalu 2023. godine i isti će biti realizovan do IV kvartala 2024. godine.

• **Uspostavljanje novog Certifikacionog tijela (GovME CA)**

Ministarstvo javne uprave, u skladu sa Zakonom o elektronskoj identifikaciji i elektronskom potpisu, pruža elektronske usluge povjerenja organima državne uprave, odnosno obezbjeđuje i izdaje digitalne sertifikate za zaposlene u organima državne uprave (shodno važećoj Uredbi o organizaciji i načinu rada državne uprave za ukupno 19 ministarstava i 27 organa uprave).

Elektronska identifikacija je postupak korišćenja identifikacionih podataka u elektronskom obliku, koji na jedinstven način predstavljaju fizičko lice, pravno lice ili organ vlasti. Budući da je strateško opredjeljenje Vlade Crne Gore uspostavljanje elektronskih servisa za građane i privredu, pojednostavljenje procedura i administraciju bez papira, postojanje savremene infrastrukture javnih ključeva (PKI), tj. sistema za pružanje elektronskih usluga povjerenja i Certifikacionog tijela (CA) predstavlja jedan od ključnih projekata za digitalizaciju društva, uzimajući u obzir da se zahtjevi koji se podnose elektronskim putem, između ostalog, potpisuju naprednim elektronskim potpisom i na taj način postaju validni u elektronskoj formi.

Uvođenjem internog Certifikacionog tijela, tj. implementacijom novog GovME CA sistema, Ministarstvo javne uprave će, kao organ u čijoj je nadležnosti oblast elektronskih/kvalifikovanih elektronskih usluga povjerenja, dobiti status kvalifikovanog davaoca elektronskih usluga povjerenja, a organima državne uprave, a kad je to propisano zakonom i za druge organe vlasti, omogućiti vršenje elektronskih/kvalifikovanih elektronskih usluga povjerenja u elektronskom poslovanju na adekvatan način i uz upotrebu što većeg broja tih usluga, u skladu sa Zakonom o elektronskoj identifikaciji i elektronskom potpisu.

Nakon implementacije nove CA platforme, u odnosu na prethodni period kada je bilo moguće izdati samo digitalni potpis za službenike i digitalni sertifikat za servere, Ministarstvo javne uprave će sticanjem statusa kvalifikovanog davaoca elektronskih usluga povjerenja biti u mogućnosti da vrši usluge za:

1. izradu sertifikata za elektronski potpis i pečat,

2. izradu sertifikata za autentifikaciju internet stranice,
3. izradu elektronskog vremenskog pečata,
4. elektronsku preporučenu dostavu,
5. kvalifikovanu usluga verifikacije kvalifikovanih elektronskog potpisa i pečata,
6. kvalifikovanu elektronsku preporučenu dostavu,
7. udaljeni elektronski potpis.

Aktivnosti na realizaciji projekta su otpočele nakon uspješno okončanog tenderskog postupka u oktobru 2023. godine. Predviđeno je da projekat bude realizovan u roku od sedam mjeseci od početka projektnih aktivnosti.

Ministarstvo javne uprave je u toku novembra i decembra 2023. godine oformilo Upravljačko tijelo za pružanje elektronskih usluga povjerenja i usluga elektronske identifikacije (GovME CA PMA) i Operativno tijelo za pružanje elektronskih usluga povjerenja i usluga elektronske identifikacije (GovME CA OA). U narednom periodu će biti formirano i jedno registraciono tijelo, čiji je osnovni zadatak prijem i obrada zahtjeva za izdavanje usluga povjerenja, koje podnose organi državne uprave.

• **Digitalna Evropa**

Program: Digitalna Evropa (Digital Europe Programme – DIGITAL) predstavlja program koji je osnovan od strane Evropske komisije, sa ciljem izgradnje digitalnih kapaciteta i infrastrukture, te podršku digitalnom jedinstvenom tržištu. Ujedno, fokusiran je na uvođenje digitalne tehnologije u javnu upravu, za građane i za privredu. Investicije u okviru programa Digitalna Evropa podržavaju dva paralelna cilja EU, „Digitalnu transformaciju“ i „Zelenu tranziciju“, ali i jačaju otpornosti i stratešku autonomiju Evropske Unije.

Ovaj program je podijeljen na tri radna programa:

- prvi, koji obuhvata 2021. i 2022. godinu,
- drugi, koji je trenutno aktivan i obuhvata 2023. i 2024,
- treći, koji obuhvata period od 2025. do 2027. godine.

Program DIGITAL je, osim za članice EU, otvoren i za pridružene zemlje, države kandidate za članstvo (Crna Gora) i potencijalne kandidate. Na taj način, države mogu učestvovati u ukupno pet oblasti, koje obuhvataju: računarstvo visokih performansi (super-računarstvo), vještačku inteligenciju, sajber bezbjednost, napredne digitalne vještine i postavljanje i najbolju upotrebu digitalnih kapaciteta i interoperabilnosti.

Krajem juna 2023. godine u Briselu, Crna Gora je potpisala Sporazum o pristupanju Programu Digitalna Evropa i time postala članica ovog programa.

U ovom momentu, Crna Gora, kao i ostale pridružene članice može da učestvuje u svim oblastima, osim u oblasti sajber bezbjednosti. Cilj Evropske komisije je da i za ove države u okviru trećeg radnog programa (2025-2027. godine) obezbijedi učešće i u oblasti sajber bezbjednosti.

Od novembra 2023. godine, Ministarstvo javne uprave, kao organ državne uprave koji upravlja navedenim programom, ima svog predstavnika u Upravnom odboru (Steering Committee).

Ministarstvo javne uprave, kao nosilac svih ključnih aktivnosti po osnovu ovog Programa, aktivno podstiče kooperaciju sa privredom. S tim u vezi, u toku decembra 2023. godine su organizovana dva informativna dana, gdje su aktivno učešće uzeli predstavnici IT i inovativne zajednice, kojima je pružena prilika da na kvalitetan način pokrenu diskusiju i dodatno osnaže sinergiju između privatnog i javnog sektora.

S obzirom da je jedan od specifičnih ciljeva orijentisan, između ostalog, na razvoj mreže evropskih digitalnih inovacionih habova (EDIH), Ministarstvo javne uprave je, u saradnji sa Ministarstvom prosvjete, nauke i inovacija oformilo tim za pripremu poziva „Evropski habovi za digitalne inovacije“, koji je u okviru DIGITAL objavljen 20. decembra 2023. godine. Poziv je otvoren za apliciranje do 10. aprila 2024. godine, a njegov cilj je izgradnja mreže inovacionih habova na nacionalnom nivou, čime će se steći uslovi za priključivanje široj, panevropskoj mreži Evropskih habova za digitalne inovacije, što predstavlja jedan od ciljeva Radnog programa 2023-2024 u okviru DIGITAL.

• **Centar za razvoj sajber kapaciteta Zapadnog Balkana (WB3C)**

Pismo namjere za uspostavljanje Centra za razvoj sajber kapaciteta Zapadnog Balkana (WB3C) je potpisano 16. novembra 2022. godine u Podgorici. Pismo su potpisali predstavnici zemalja osnivača.

Osnivanje WB3C sa sedištem u Podgorici predstavlja značajan korak u regionalnom povezivanju i saradnji u oblasti sajber bezbednosti. Centar ima za cilj da okupi stručnjake i resurse iz regiona u cilju izgradnje jačih sajber kapaciteta, razvoja zajedničkih politika, kao i koordinacije odgovora na sajber incidente na nivou Zapadnog Balkana.

U toku 2023. godine, predstavnici Ministarstva javne uprave su dali veliki doprinos u aktivnostima koje se odnose na uspostavljanje Centra za razvoj sajber kapaciteta Zapadnog Balkana (WB3C), kao i organizaciji programskih sadržaja. Naime, Ministarstvo javne uprave ima svog predstavnika u Upravnom odboru WB3C (Steering

Committee). Takođe, predstavnik ovog ministarstva je Nacionalni koordinator za Crnu Goru.

Na marginama Samita lidera Berlinskog procesa, potpisan je Ugovor o osnivanju Centra za razvoj sajber kapaciteta Zapadnog Balkana (WB3C), sa sjedištem u Podgorici. Ugovor je potpisan od strane predstavnika sve tri države osnivača, čime su se stekli formalno-pravni uslovi za osnivanje WB3C kao međunarodne organizacije.

Kao početna aktivnost WB3C smatra se prvi trening, koji je održan početkom maja 2023. godine, pod nazivom „Train the Trainers in Cyber Hygiene“.

Početak oktobra 2023. godine uspješno je održana obuka „Train the Trainers for Academies of Justice“, koja je imala cilj da osposobi polaznike da mogu sprovesti edukaciju o sajber kriminalu, kao krajnji benefit Centra za obuku u sudstvu i državnom pravosuđu, kao i sudija za prekršaje.

U novembru 2023. godine održane su još dvije obuke. Najprije, obuka „Train the Trainers for Police Academies“ na kojoj su učešće uzeli policijski istražitelj koji nijesu već specijalizovani za oblast sajber kriminala, a koji su spremni da se upuste u borbu protiv sajber kriminala i kojima će biti data mogućnost da vrše obuku ostalih pripadnika Uprave policije. Zatim, obuka na temu „Training for CISOs of Critical infrastructure in the Western Balkans“, koja je bila namijenjena službenicima koji upravljaju informacionom bezbjednošću kod predstavnika kritične infrastrukture, kako bi bili u prilici da adekvatnije organizuju i upravljaju svojim timovima, podižu svijest o sajber bezbjednosti i budu u prilici da donose odluke o upotrebi alata za borbu protiv sajber prijetnji.

U narednom periodu će biti potrebno izvršiti veliki broj aktivnosti koje se odnose na pravne procedure za osnivanje WB3C kao međunarodne organizacije sa sjedištem u Podgorici. Uz navedeno, neophodno je ratifikovati potpisani Ugovor u sva tri parlamenta država osnivača.

Kada govorimo o programskim sadržajima, fokus u narednoj godini će biti na oblasti sajber kriminala. Samim tim, obuke će biti organizovane za finansijske istražitelje u oblasti kriptovaluta, lokalne policijske istražitelje i lokalne tužioce.

Uz obuke za navedene kategorije, biće organizovani forumi i konferencije za specijalizovane istražiteljske jedinice u policiji, kao i rukovodioce nacionalnih institucija iz oblasti sajber bezbjednosti. Takođe, u fokusu će biti i institucije koje su predstavnici kritične infrastrukture.

• Upravljanje Data centrom

Ministarstvo javne uprave upravlja Data centrom u kojem su smješteni ključni informacijski sistemi i servisi Vlade, od kojih su najvažniji:

- sistem za elektronsko upravljanje dokumentima (eDMS),
- elektronske sjednice Vlade (eSV),
- Vladin e-mail sistem,
- Portal Vlade – gov.me
- Nacionalni sistem za identifikaciju i autentifikaciju (NS-eID),
- Nacionalni sistem za elektronsko plaćanje (NS-NAT),
- Nacionalni sistem za razmjenu podataka između državnih organa (GSB),
- portal eUprave,
- portal ePetitije,
- portal nevladinih organizacija,
- portal otvorenih podataka.

• Unapređenje resursa informaciono-komunikacione mreže

U toku 2023. godine izvršene su brojne aktivnosti na povećanju stepena informacione bezbjednosti, u smislu neovlaštenog pristupa podacima, sajber napada i dostupnosti servisa kroz implementaciju bezbjednosnih firewall neophodnih za kontrolu saobraćaja i kriptovanu komunikaciju između tačaka na informaciono-komunikacionoj mreži organa, kao i aktivne mrežne opreme koja obezbjeđuje veću pouzdanost i brzinu toka podataka kroz mrežu organa državne uprave. Na taj način je u velikoj mjeri smanjen stepen nedostupnosti mrežnih servisa uslijed problema sa aktivnom mrežne opreme.

Aktivna mrežna oprema je zamijenjena u ukupno sedam (7) državnih institucija i to u: Vladi Crne Gore, Skupštini Crne Gore, Ministarstvu finansija, Ministarstvu ekonomskog razvoja i turizma, Ministarstvu prosvjete, Instituciji Predsjednika Crne Gore i Upravi za ljudske resurse.

Ministarstvo javne uprave, shodno svojim nadležnostima, u kontinuitetu vrši nabavku komunikacionih linkova i internet servisa za državne organe i organe državne uprave.

U ovom momentu, telekomunikacioni linkovi su obezbijeđeni za ukupno 549 državnih institucija, od čega:

- internet servisi – za potrebe 36 institucija,
- mjesni i međumjesni linkovi – za potrebe 100 institucija,
- optički linkovi – za potrebe 90 institucija,

- MPLS linkovi – za potrebe 323 institucije.

• **Unapređenje hardverskih resursa**

U toku 2023. godine evidentan je porast zahtjeva za korištenje virtuelizacije platforme Vlade Crne Gore od strane organa državne uprave, što ide u prilog činjenici da Ministarstvo javne uprave u kontinuitetu unapređuje informaciono-komunikacionu infrastrukturu u operativnom i bezbjednosnom smislu. Primjeri institucija koje su prepoznale značaj ovog načina upravljanja hardverskim resursima i smještanja svojih informacionih sistema na infrastrukturu u okviru Data centra su:

1. Ministarstvo ekonomije

- Veb portal za programe podrške privredi
- Veb portal za centralni turistički registar
- Veb portal za podršku malim i srednjim preduzećima
- Informacioni sistem za patentni registar
- Veb portal jedinsvena kontakt tačka
- Portal javnih nameta
- Portal za ruralni turizam
- Informacioni sistem za programe evropske unije.

2. Ministarstvo kapitalnih investicija

- Informacioni sistem za monitoring i uštedu energije i informacioni sistem za kontrolu rada naponske mreže

3. Ministarstvo nauke

- Registar subjekata inovacione djelatnosti

4. Ministarstvo evropskih poslova

- Veb portal za IPA projekte

5. Uprava za kadrove

- Informacioni sistem za elektronsko testiranje kandidata

6. Predsjednik Crne Gore

- Veb portal institucije

7. Uprave za inspeksijske poslove

- Jedinostveni inspeksijski informacioni sistem
- Veb portal za zaštitu potrošača

8. Fond za inovacije

- Veb portal za podnošenje elektronskih zahtjeva za upis u Registar subjekata inovacione djelatnosti

9. Uprava za bezbjednost hrane i pica

- Fitosanitarni informacioni sistem
- Veterinarski informacioni sistem.

10. Agencija za zaštitu ličnih podataka

- Registar

11. Genralni sekretarijat Vlade Crne Gore

- Informacioni sistem za praćenje rada Vlade Crne Gore i ministarstava

Naime, u toku 2023. godine, 22 nova informaciona sistema je implementirano na Vladinoj private cloud infrastrukturi, za 11 institucija, čime se dolazi do broja od ukupno 53 informaciona sistema, 22 servisna sistema za ukupno 18 državnih institucija. Za potrebe svih informacionih sistema na kraju 2023. godine konfigurisano je ukupno 172 virtuelna servera.

Ujedno, dodatnih 6 institucija je instaliralo autonomnu sistemsku i informaciono-komunikacionu opremu u Data centar kojim upravlja Ministarstvo javne uprave, za potrebe funkcionisanja 12 informacionih sistema, što u konačnom zbiru implicira da je ukupno 24 institucije smjestilo 87 informacionih sistema na više od 200 virtuelnih i fizičkih servera u ovom Data centru.

Pored centralizacije informacionih sistema na jedinstvenoj platformi, centralizovani su i dodatni sistemi, na kojima se na kraju 2023. godine nalazi:

- Sistem za upravljanje korisničkim nalogima – za 68 institucija i 6945 korisnika,
- E-mail sistem – za 74 institucije i 6500 korisnika,
- Sistem antivirusne zaštite – za 41 instituciju i 2459 korisnika,
- Sistem udaljenog pristupa – za 59 sistema i 258 korisnika.

• Ostvarivanje ušteta / Optimizacija

Uz činjenicu da je prethodno navedena organizacija upotrebe serverskih i mrežnih resursa, sa operativnog i bezbjednosnog aspekta, najracionalniji način upotrebe, treba uzeti u obzir i da ista donosi smanjenje drugih troškova za državne institucija. Ovi troškovi se odnose na održavanje opreme, koji se nerijetko se kreću od 10-15% od vrijednosti same opreme, na godišnjem nivou.

Ujedno, ukupne uštete u odnosu na korišćenje centralizovanog načina čuvanja podataka i smještanja informacionih sistema okvirno iznosi 700.000,00 € samo za nabavku opreme, a ukoliko bi tome dodali i pružanje usluga upotrebom softverskih alata za sajber bezbjednost i usluge održavanja opreme, platformi i alata, ova cifra bi, aproksimativno, iznosila i do 1.500.000,00 €.

• **Projekat VDI (Virtual Desktop Infrastructure)**

VDI (Virtual Desktop Infrastructure) je tehnologija koja omogućava korisnicima pristup virtualnim radnim stolovima putem interneta. Osnovna ideja VDI-a je da se korisnicima pruži iskustvo kao da rade na svom ličnom računaru, ali svi podaci i aplikacije se nalaze na centralnom serveru.

Često se koristi u poslovnim okruženjima gdje se podaci i aplikacije čuvaju na sigurnom serveru, a korisnicima se omogućava pristup putem različitih uređaja. Ova tehnologija takođe doprinosi boljoj skalabilnosti i efikasnosti resursa u organizacijama.

Dakle glavni cilj, pored veće bezbjednosti jeste da se omogući i veći nivo otpornosti, tj. efikasniji i brži oporavak u slučaju bilo koje vrste ispada sistema.

U ovom segmentu identifikovali smo kritične radne stanice u okviru kabineta ministarstava i ostalih segmenata (kao što su javne nabavke i arhiva) koji bi morali imati u veoma kratom roku dostupan sistem.

Za ovakve radne stanice u 2023. godini obezbijeđena je serverska infrastrukturu i softver koje omogućava da se nezavisno od klijentske radne stanice izvrši oporavak sistema preko virtuelne platforme. Sistem je implementiran na 5 radnih stanica, kao pilot projekat, dok je nastavak projekta planiran za u 2024. godinu.

U toku 2024. godine u planu je nastavak aktivnosti na daljoj instalaciji navedenog softvera na kritičnim klijentskim radnim stanicama.

Na ovaj način će se obezbijediti i brz oporavak i sigurno skladištenje podataka kritičnih korisničkih sistema na virtuelnoj platformi. U planu je realizacija sistema na sekundarnoj lokaciji.

Glavna svrha navedene tehnologije je da:

- Olakša proces oporavka od sajber napada ili drugih nepredviđenih incidenata. Kroz ovu aplikaciju, moguće je kreirati gold image sistema, koja predstavlja referentnu tačku za stabilno i pouzdano funkcionisanje.
- Omogućava centralizovano upravljanje image-ima sistema, što olakšava ažuriranje, primjenu sigurnosnih zakrpa i upravljanje konfiguracijama na udaljenim računarima. To pomaže u održavanju konzistentnosti i sigurnosti sistema na svim udaljenim lokacijama.
- Donosi brojne prednosti, uključujući smanjenje vremena i resursa potrebnih za obnovu sistema, povećanje produktivnosti i smanjenje prekida u radu. Takođe omogućava brzu i efikasnu implementaciju

sistema na više udaljenih računara, čime se olakšava upravljanje infrastrukturom.

U državnoj upravi, gdje je važno održavati visoke standarde sigurnosti, efikasnosti i transparentnosti, VDI može biti korisna tehnologija koja doprinosi modernizaciji radnih procesa i pruža fleksibilnost zaposlenima. U VDI okruženju, kada korisnici pristupaju virtualnim radnim stolovima na centralnom serveru, pitanje štampe može postati izazovno, ali se često rješava uz pomoć centralizovanih štampača, što je aktivnost takođe planirana do kraja 2024. godine. Nekoliko aspekata povezanosti:

Centralizovano upravljanje štampačima: VDI omogućava centralizovano upravljanje resursima, uključujući i štampače. Administratori mogu konfigurisati i upravljati štampačima na centralnom serveru, čime pojednostavljaju administraciju i održavanje. Centralizovano upravljanje omogućava konfigurisanje pristupa štampačima bez potrebe za instalacijom drajvera na svakom pojedinačnom uređaju.

Optimizacija štampe: U nekim VDI implementacijama, postoji mogućnost optimizacije štampe kako bi se smanjio promet mreže i poboljšala efikasnost. To može uključivati kompresiju podataka i druge tehnike kako bi se smanjila količina podataka koja se šalje između centralnog servera i uređaja za štampanje.

Podrška za različite uređaje: VDI okruženja obično podržavaju različite vrste uređaja za štampanje, uključujući lokalne štampače povezane sa korisničkim uređajima i centralizovane mrežne štampače.

Sigurnost štampe: Centralizacija štampe može doprinijeti boljoj sigurnosti jer se podaci za štampanje mogu rukovati i čuvati na centralnom serveru, umjesto na lokalnim uređajima.

Ukratko, centralizovani štampači pružaju rješenje za efikasno i upravljivo štampanje u VDI okruženjima, doprinoseći ukupnoj performansi i upravljanju resursima.

Projekat unapređenja sistema za ažuriranje radnih stanica (WSUS)

Implementiran je Windows Server Update Services (WSUS) čija je uloga da planiranje, upravljanje i primjena ažuriranja, zakrpa i hitnih ispravki za Windows servere, klijentske operativne sisteme (OS) i drugi Microsoft softver.

Ovo je jako bitno sa aspekta sajber bezbjednosti podataka i mreže državnih organa budući da su većina radnih stanica i servera upravo na Microsoft operativnim sistemima. Sistem omogućava administratorima sistema da kontrolišu kada i kako sistemi instaliraju ažuriranja i pruža centralnu tačku za klijente da dobiju ažuriranja.

Bez WSUS-a, klijenti bi vršili instaliraciju ažuriranja čim budu dostupna od Microsofta. Ovo može dovesti do toga da klijenti budu na različitim nivoima zakrpe, da instaliraju zakrpe koje prekidaju softver ili se instaliraju usred radnog dana, uzrokujući zastoje na mreži, te prouzrokuju zastoje u funkcionisanju redovnih poslovnih procesa.

Takođe, korišćenje WSUS-a daje administratorima sistema vremena da testiraju da li ažuriranja funkcionišu sa njihovom mrežom i omogućava im da instaliraju ažuriranja tokom vremenskog perioda održavanja tako da to ne utiče na rad proizvodnje. Na primer, organizacija bi želela da izbegne instaliranje ažuriranja za računovodstveno odeljenje tokom pripreme poreza.

Kontinuirano unapređenje sigurnosni politika i internih procedura u cilju usklađivanja sa sigurnosnim standardima

U 2023. kreirana je procedura za izradu rezervnih kopija podataka i servisa kojim upravlja Ministarstvo javne uprave te je jasno definisano da se aktivnosti izrade kopija sprovodi redovno, kako bi se osiguralo da se informacioni sistemi mogu oporaviti nakon katastrofe, incidentne situacije, greške ili kvara na medijumima. U tu svrhu, poštuju se raspored izrade rezervnih kopija i isti je u potpunosti dokumentovan.

Kompletna dokumentacija u okviru izrade rezervnih kopija, uključujući i kompletne zapise o tome za šta je izrađena rezervna kopija, zajedno sa procedurom za oporavak, definisano je da se osim na glavnoj lokaciji, arhivira se i čuva na udaljenoj lokaciji (Disaster Recovery lokaciji). Uz navedeno, na ovoj lokaciji se čuvaju i magnetne trake na kojima se nalaze validne rezervne kopije. Udaljena lokacija (Disaster Recovery lokacija) je dovoljno udaljena, kako bi se izbeglo da i ona bude pogođena katastrofom koja može zadesiti primarnu lokaciju.

Određuje se klasifikacija na proceduru izrade rezervnih kopija za kritične informacione sisteme i za ostale bitne informacione sisteme. Klasifikaciju navedenih sistema vrši Ministarstvo, shodno prioritetu u funkcionalnosti informacionih sistema.

Za upravljanje procesom izvršenja izrade rezervnih kopija, uspostavlja se platforma za centralizovano upravljanje procedurom izrade rezervnih kopija i uspostavlja automatizacija za izvršenje izrade inkrementalne i kompletne rezervne kopije na sistem za skladištenje podataka. Međutim, kako se radi o izuzetno važnom procesu, neophodan je konstantan monitoring funkcionalnosti kreiranih procesa od strane administratora rezervnih kopija.

Takođe, sami kapaciteti smještaja rezervnih kopija su povećani u 2023. godini.

• Disaster Recovery

U prethodnom potpunosti implementiran sistem Disaster Recovery servisa na DR lokaciji u Bijelom Polju što je i obaveza Ministarstva koja proizilazi iz Zakona o elektronskoj, pa samim tim predstavlja jednu od ključnih aktivnosti koja je uspješno realizovana u tekućoj godini.

Nakon sajber napada, kojim je bio pogođen i Disaster Recovery data centar, u 2023. godini je izvršena ponovna inicijalizacija sistema, te je isti spreman za replikaciju kritičnih informacionih sistema sa primarne lokacije u Podgorici u prvom redu mail sistema i aktivninog direktorijuma.

Glavna funkcionalnost disaster recovery sistema je da se navedeni kritični informacioni sistemi redovno repliciraju u realnom vremenu, te da bi u slučaju elementarne nepogode ili druge vrste incidenta koja bi zadesila primarni Data centar, sistemi mogli nastaviti nesmetano funkcionisanje, do potpunog oporavka primarne lokacije.

Trenutna infrastruktura obezbeđuje otpornost podataka, međutim, u slučaju katastrofe u primarnom centru podataka, postoje značajni problemi u vezi sa oporavkom korišćenjem ovog scenarija:

Ispadi usluga dok se usluge ponovo ne izgrade u primarnom ili sekundarnom centru podataka

Potreban je značajan napor da bi se ponovo pokrenule usluge, što je rezultiralo značajnim prekidom dostupnosti usluge za krajnje korisnike

Gubitak podataka između vremena prekida rada i poslednjeg rezervnog vremena

Trenutne procijene su da se prekidi usluga mogu proceniti u satima ili danima.

Lokacija za prelazak na grešku (failover site) i lokacija za rezervnu kopiju (backup site) služe različitim svrhama u smislu planiranja kontinuiteta.

Dakle DR treba da obezbjedi dvije funkcionalnosti:

Funkcionalnost prelazak na grešku (failover site) je dizajnirana da neprimetno preuzme operacije u slučaju da primarna lokacija doživi kvar, obezbeđujući minimalno vreme zastoja,

S druge strane, veb lokacija za rezervnu kopiju (backup site) uključuje redovno pravljenje rezervnih kopija podataka i sistema, ali može zahtevati više ručne intervencije za vraćanje usluga u slučaju kvara.

MJU je tokom 2023. pored reincijsalizacije DR servisa, obezbjedila funkcionalnost lokacije za rezervnu kopiju i u 2024. ima za cilj da realizuje lokaciju za prevazilaženje greške koja koristi sekundarni centar podataka gde mogu da čuvaju rezervne podatke i automatizuju prelazak na grešku (failover site) svojih usluga za ključne i bitne informacione sisteme.

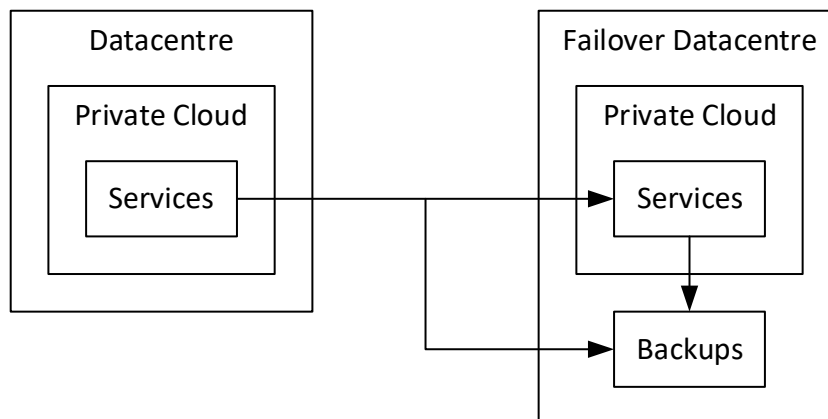
Strategija prelaska na grešku će dati MPA sledeće prednosti u odnosu na rezervni scenario predviđen tokom katastrofalnog događaja:

Besprekorna, automatizovana migracija IT usluga u okruženje za prelazak na grešku (centar podataka)

Minimalni napori da se nastavi kontinuitet usluge (minimalni prekidi usluga krajnjim korisnicima)

Minimalni gubitak podataka (manje oslanjanje na rezervne kopije za vraćanje podataka) tokom restauracije usluga.

Disaster recovery funkcionalnosti

U cilju realizacije lokaciju za prevazilaženje greške koja koristi sekundarni centar podataka gde mogu da čuvaju rezervne podatke i automatizuju prelazak na grešku (failover site) svojih usluga za ključne i bitne informacione sisteme.

Tokom 2023. godine izvršena je analiza disaster recovery sistema i napravljena procjena potreba u cilju uspostavljanja funkcionalnosti automatizuju prelazak na grešku (failover site), a odnose se na nabavku sledećih stavki:

- Dodatni redundantni link kapaciteta 1Gbps između primarne i sekundarne lokacije.
- BGP (Border Gateway Protocol) rutera koji treba da obezbeđuju funkcionalnost rutiranja prvenstveno između sajtova, ali i do Interneta. Trenutno ovi uređaji su van podrške i nalaze se samo na primarnoj lokaciji. Ruteri moraju biti grupisani da obezbede redundantnost na primarnoj lokaciji i sekundarnoj lokaciji.
- Par klasterizovanih zaštitnih zidova (internet firewall) koji mogu da obezbede mogućnosti sledeće generacije za zaštitu unutrašnjih mreža i dozvoljavaju samo važeći saobraćaj u i van mreže, za sekundarnu lokaciju.
- Veb aplikativni zid (web application firewall) na sekundarnoj lokaciji.

Pored Ministarstva javne uprave koje upravlja virtualizacionom platformom Vlade Crne Gore i upravlja DR servisom za korisnike navedene platforme, ovu lokaciju su do sada koristili i druge institucije na svojim nezavisnim sistemima i to:

- Poreska uprava,
- Ministarstvo finansija i socijalnog staranja,
- Investiciono razvojni fond,
- Ustavni sud.
- Agencija za nadzor osiguranja
- Skupština Crne Gore

Institucije koje koriste virtualizacionu platformu kojom upravlja Ministarstvo javne uprave nemaju potrebu da nabavljaju opremu za DR lokaciju, već su po automatizmu korisnici DR servisa i samim tim je obezbeđen kontinuitet rada informacionih sistema u slučaju incidenta.

• **Rekonstrukcija data centra**

Izvršene su značajne izmjene pasivne mrežne opreme na nivou mreže data centra kojim upravlja Ministarstva javne uprave, poštujući preporuke TIA-942 standarda, što je rezultiralo nizom benefita ključnih za ostvarivanje većeg stepena otpornosti na ispade prouzrokovane nepravilnim funkcionisanjem aktivne ili pasivne mrežne opreme ili drugog incidenta, te smanjenja vremena odgovora na otklanjanju istih.

Projekat rekonstrukcije data centra je završen obuhvatao je sledeće aktivnosti:

- Virtuelizacija sistema – prelaskom sa tradicionalnog načina hostovanja jedan server jedna aplikacija na centralizovani robusni serverski sistem, uklonjena je dotrajala serverska, pasivna i aktivna mrežna oprema čime je iz data centra kojim upravlja Ministarstvo javne uprave uklonjeno preko 150 fizičkih servera i 40 uređaja aktivne mrežne opreme. Ujedno navedenom migracijom izvršeno je ažuriranje sistemski i aplikativnih komponenti sistema, te su se isti integrisali u centralizovano rešenje za online i offline kreiranje rezervnih kopija, te su ostvareni brojni benefiti u vidu racionalizacije administracije, finansijskih sredstava, informacione bezbednosti, održavanja sistema i potrošnju energije za oko 60%.
- Provjera UPS uređaja – izvršena je provjera redundantnih napajanja u okviru kompletnog data centra, te su zamjenjene dotrajale baterije na pomenutim uređajima.
- Rekonstrukcija slabe struje – izvršena je izmjena i pakovanje pasivne mrežne opremu unutar i između rek plakara, te su zamjenjene bakarni kablovi kategorija 5 i 5e novijom i bržom kategorijom 6.

Ostvareni benefiti:

- Brzina – povećana je brzina protoka informacija u jezgru mreže.
- Interferencija - smanjena pojava uzajamnog uticaja talasa, čiji rezultat može biti njihovo slabljenje, pojačavanje ili poništavanje između mrežnih kablova.
- Flipovanje portova zbog neispravnih kablova i konektora.
- Pouzdanije napajanje infrastrukturne opreme u odnosu na UPS uređaje.
- Smanjeno vrijeme odgovora na incident.

Sajber napad velikog intenziteta iz avgusta 2022. godine kojim je bila pogođena vladina informatička infrastruktura i informaciono-komunikaciona mreža državnih organa, ukazala je na neophodnost unapređenja postojećih mehanizama za odgovor na sve kompleksnije izazove koji dolaze iz domena sajber prostora.

Prepoznajući potrebu da se zaštita informatičke infrastrukture i informaciono-komunikacione mreže državnih organa dodatno osnaži, u decembru 2022. godine formirana je Direkcija za informacionu bezbednost u Ministarstvu javne uprave, odnosno Vladin CIRT (Computer Incident Response Team) sa funkcijom SOC-a (Security Operation Center).

Uloga Vladinog CIRT-a je da vrši monitoring uspostavljenog sajber ekosistema i rješava sajber incidente unutar mreže organa državne uprave u režimu 24/7/365, kao i da u kontinuitetu radi na unapređenju politika i praksi, kao i edukaciji zaposlenih u javnoj upravi u oblasti informacione bezbjednosti.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva javne uprave planirano je da u Vladinom CIRT-u bude angažovano 7 službenika, a kako bi se obezbjedila njegova puna funkcionalnost.

U izvještajnom periodu, uspostavljeno je 24/7h nadgledanje mreže organa državne uprave, i s tim u vezi:

- Kontinuirano se sprovodilo penetraciono testiranje (analiza ranjivosti) 55 informacionih sistema i portala, na osnovu čega su implementirane preporučene sigurnosne zakrpe i ažuriranja aplikativnog i sistemskog softvera;
- U okviru monitorina identifikovano je i izolovano 111 računara, kao i upućena obavještenja nadležnim institucijama, te preduzete aktivnosti na uklanjanju ranjivosti;
- Izdato je 60 upozorenja vezanih za identifikovane prijetnje;

Uspostavljen je portal cirt.gov.me s ciljem podizanja svijesti o sajber bezbjednosti kroz aktivno informisanje zaposlenih u javnoj upravi, ali i šire javnosti o aktuelnim bezbjednosnim trendovima i protokolima, kao i obukama i programima edukacije.

U okviru projekta podrške EU, čiji je implementator bila estonska e-GA (e-Governance Academy), podržana je organizacija 16 obuka iz oblasti rješavanja sajber kriza, kriznog menadžmenta i sajber higijene. Predmetne obuke pohađalo je 260 zaposlenih iz 20 državnih i privatnih institucija (koje su prepoznate kao nosioci kritičnih informatičkih servisa).

Kao dio interne kampanje „Sajber higijena“, koju je realizovala Vlada Crne Gore u saradnji sa Britanskom Ambasodom u Podgorici, zaposleni u Vladinom CIRT-u su pripremili tri edukativna video sadržaja objavljena u okviru pod-portala Vlade Crne Gore (<https://www.gov.me/budite-sajber-svjesni>);

Pripremljen je pilot projekat Sajber bezbjednost - bezbjednosna kultura i zaštita podataka, u okviru Digitalne akademije - platforme za edukaciju državnih službenika i građana, i realizovano inicijalno predavanje od strane predstavnika Vladinog CIRT-a.

Prema Programu stručnog osposobljavanja i usavršavanja državnih službenika i namještenika Uprave za ljudske resurse, realizovana je obuka na temu Sajber bezbjednosti od strane predstavnika Vladinog CIRT-a.

U okviru treninga iz oblasti sajber higijene u javnoj administraciji, koji je predstavljao početnu aktivnost novouspostavljenog Regionalnog centra za sajber bezbjednost i razvoj sajber kapaciteta (WB3C) u Rektoratu Univerziteta Crne Gore, u maju 2023. godine, predstavnik Vladinog CIRT-a je održao nekoliko predavanja koja pohađali zaposleni u javnim upravama zemalja zapadnog balkana.

Povodom oktobra mjeseca sajber bezbjednosti održan je školski čas - predavanje učenicima završnih razreda OŠ „Dr Dragiša Ivanović” u Podgorici.

Inicirana je realizacija takmičenja za učenike III i IV razreda srednjih škola “Cyber odgovorni” u saradnji sa UNDP, kroz projekat podržan od strane Evropske unije.

Održano je i više sastanaka kao mehanizam za kontinuirano jačanje saradnje sa međunarodnim strateškim partnerima u oblastima unapređenja mehanizama za zaštitu od sajber prijetnji i napada sistema organa državne uprave, edukacije zaposlenih i/ nabavke potrebne informaciono-komunikacione opreme.

U narednom periodu, planiran je nastavak i finalizacija niza aktivnosti, i to:

- Saradnja sa EU i estonskom akademijom, e-GA (e-Governance Academy) kroz projekat „Rapid Repose 2”a u okviru kojeg će biti pružena pomoć u oblastima:
 - optimizacije i unapređenje procesa rada Direkcije za informacionu bezbjednost (Gov-CIRT-a) u cilju efikasnije identifikacije i odgovora na sajber prijetnje,
 - edukacije državnih službenika i namještenika koji se bave poslovima informacione bezbjednosti kroz specijalističe obuke i vježbe kao i,
 - donacije u vidu specijalističke opreme i alata za sajber bezbjednost.

- Projekat sa SAD ambasadom, analiza, otkrivanje i neutralisanje ranjivosti i prijetnji u okviru mreže i informacionih sistema organa državne uprave.
- Nastavak saradnje sa UNDP kroz organizovanje godišnjeg takmičenja u oblasti sajber bezbjednosti za studente, obezbeđivanje podrške za efikasan odgovor na sajber napade visokih razmjera i ekspertske podrške.
- Opremanje posebne prostorije Vladinog CIRT-a za obavljanje forenzičke analize što će usloviti potrebu angažovanja dodatnog stručnog kadra;
- Stvaranje uslova za učlanjenje Vladinog CIRT-a u FIRST (Forum of Incident Response and Security Teams), te upisivanje u registar evropske agencije ENISA (European Network and Information Security Agency).
- Priprema online obuke o osnovama informacione bezbjednosti i obavezujućeg online testa za sve zaposlene u javnoj upravi koji koriste informacionu infrastrukturu državnih organa.
- Usvajanje Izvještaja o realizaciji Akcionog plana 2022-2023. Strategije sajber bezbjednosti Crne Gore i donošenje novog Akcionog plana za 2024. godinu.

OSTALE REDOVNE AKTIVNOSTI DIREKTORATA

Postupanje po zahtjevima za dobijanje saglasnosti na idejno rješenje, odnosno projektnu dokumentaciju za uspostavljanje, odnosno unapređenje informacionog sistema organa državne uprave.

Shodno članu 32 Zakona o elektronskoj upravi („Sl. list CG“, br. 72/19), organ državne uprave je dužan da prije uspostavljanja, odnosno unapređenja informacionog sistema kojim upravlja pribavi saglasnost Ministarstva javne uprave na idejno rješenje, kao i na projektnu dokumentaciju za taj informacioni sistem.

U toku 2023. godine nastavljene su aktivnosti koje se odnose na postupanje po zahtjevima za dobijanje saglasnosti na idejno rješenje, odnosno projektnu dokumentaciju za uspostavljanje, odnosno unapređenje informacionog sistema organa državne uprave.

Naime, Ministarstvo javne uprave je u proteklom periodu učinilo značajne napore na podizanju svijesti u organima državne uprave o zakonskoj obavezi pribavljanja navedene saglasnosti. S tim u vezi, vidljivo je povećan intenzitet podnošenja zahtjeva, što je rezultiralo izdavanjem saglasnosti za značajan broj novih i unapređenje postojećih informacionih sistema organa državne uprave.

U svrhu dodatne klarifikacije procesa za dobijanje navedene saglasnosti i pojednostavljivanja administrativnih procedura, Ministarstvo javne uprave je u toku 2023. godine pokrenulo niz aktivnosti, koje se odnose na izradu internih procedura koje uređuju proces postupanja po zahtjevima, kao i Informatora o postupku ocjenjivanja ispunjenosti uslova za dobijanje saglasnosti na idejno rješenje, odnosno projektnu dokumentaciju za uspostavljanje, odnosno unapređenje informacionog sistema organa državne uprave.

- Davanje mišljenja na nacрте i predloge zakona, podzakonskih akata i drugih odluka, sa aspekta propisa iz nadležnosti Direktorata za infrastrukturu, informacionu bezbjednost, digitalizaciju i e-servise;
- Davanje mišljenja u vezi tumačenja odredbi Zakona o elektronskoj upravi i Zakona o elektronskoj identifikaciji i elektronskom potpisu, Zakon o elektronskom dokumentu i dr.;
- Pružanje podrške na nivou Direktorata u postupanju po zahtjevima za dobijanje saglasnosti na idejno rješenje, odnosno projektnu dokumentaciju za uspostavljanje, odnosno unapređenje informacionog sistema organa državne uprave, shodno Zakonu o elektronskoj upravi i pratećem podzakonskom aktu;
- Učestvovanje u procesu implementacije projekta GovME CA kroz rad upravljačkog tijela Ministarstva javne uprave za pružanje elektronskih usluga povjerenja i usluga elektronske identifikacije, što podrazumijeva:
- Učestvovanje u donošenju odluka koje se tiču uspostavljanja i funkcionisanja certifikacionog tijela,
- Učestvovanje u izradi internih akata koja se odnose na elektronske usluge povjerenja koje se uspostavljaju,
- Učestvovanje u izradi pravila i procedura drugih tijela koja funkcionišu u okviru GovME CA.

- Rad na usklađivanju seta procedura za korišćenje resursa Informatičke infrastrukture koju pruža Ministarstvo javne uprave;
- Izvještaj o popisu pokretne imovine (osnovnih sredstava, informatičke opreme, kancelarijskog namještaja i voznog parka) Ministarstva javne uprave, digitalnog društva i medija za 2022.godinu.
- Učešće u radu Radne grupe za izradu i implementaciju Industrijske politike za Crnu Goru 2019-2023
- Podrška administriranju i održavanju Infrastrukturnih sevisa i opreme u Data centru i Disaster recovery centru u Bijelom Polju;
- Upravljanje sistemom kontrole pristupa i video nadzora i monitoring istog u objektima Data centra i Disaster recovery centra u Bijelom Polju;
- Administriranje i održavanje Data Centra na primarnoj lokaciji i Disaster recovery centra u Bijelom Polju;
- Pružanje informatičke podrške korisnicima;
- Rad na konsolidaciji serverske i komunikacione opreme u Data centru i Disaster recovery centru sa kojim upravlja Ministarstvo javne uprave;
- Podrška institucijama koje hostuju opremu u Data centarima Ministarstva;
- Podrška funkcionalnosti Jedinственom informacionom sistemu;
- Podrška korisnicima na mreži državnih organa;
- Podrška korisnicima informacionih sistema državne uprave
- Praćenje baze o informatičkoj opremi i izdavanje opreme na revers;
- Upravljanje sa osnovnim sredstvima i informatičkom opremom Ministarstva;
- Podrška na povezivanje institucija na mreži državnih organa sa kojom upravlja Ministarstvo a u skladu sa aktivnim Ugovorom o pružanju usluga i linkova sa izabranim pravajderom;
- Rješavanje tekućih problema sa klimatizacijom, naponskom mrežom, agregatnim sistemom, kontrolom pristupa i video nadzorom;
- Podrška na aktivaciji mrezne infrastrukture i (aktivne i pasivne opreme) na informaciono komunikacionim čvorištima mrežne infrastrukture
- Podrška informacionim sistemima Uprava prihoda i carina e-Fiskalizacija, Investiciono razvojnog fonda, Agencije za nadzor osiguranja, Skupštine Crne Gore koji su implementirani u Disaster recovery centru u Bijelom Polju
- Aktivnosti na povezivanju određenih državnih institucija na telekomunikacione linkove i saradnja sa provajderima u cilju unapređenja navedenih usluga u skladu sa potpisanim Ugovorima;
- Implementacija sigurnosnih alata na korisničkim nalozima;

- Sprovedeni svi postupci javne nabavke za nabavku linkova za potrebe državnih organa i organa državne uprave.

- **Nerealizovane aktivnosti po Programu rada Vlade za 2023. godinu**

- **Program podrške razvoju IT vještina studenata na Univerzitetu CG kroz program podrške u osnivanju Instituta za programiranje u saradnji sa poslovnom zajednicom**

U februaru 2022. godine potpisan je Sporazum o saradnji na realizaciji programa obrazovanja i projekata iz oblasti IT, između Ministarstva javne uprave, Univerziteta Crne Gore i ICT Cortex-a. Krajnji rezultat potpisanog Sporazuma jeste uspostavljanje Programa za unapređenje kompetencija u oblasti savremenih informaciono-komunikacionih tehnologija. Informacija o Programu podrške razvoju IT vještina studenata na Univerzitetu Crne Gore nije pripremljena iz razloga što Elaborat Programa cjeloživotnog učenja koji je pripremio Univerzitet Crne Gore i uputio Agenciji za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja na razmatranje, do kraja 2023. godine nije akreditovan da bi isti mogao da se primjenjuje.

- **Akcioni plan 2024- 2025 za implementaciju Strategije digitalne transformacije 2022- 2026 s Izvještajem za 2023.godinu**

Strategijom digitalne transformacije Crne Gore u skladu Metodologijom za izradu politika predviđena je izrada godišnjeg izvještaja. Prethodni Akcioni plan je planiran za 2022. i 2023, a u cilju održavanja kontinuiteta aktivnosti iz Strategije Digitalne transformacije neophodno je definisati novi AP 2024 - 2025.

Nakon zvaničnih konsultacija sa predstavnicima Generalnog Sekretarijata Vlade, donijet je zaključak da je neophodno planirati u II kvartalu 2024. godine Izvještaj o realizovanim aktivnostima Akcionog plana 2022-2023, za 2023. godinu sa novim akcionim planom 2024 - 2025 Strategije digitalne transformacije.

6. ODJELJENJE UPRAVNE INSPEKCIJE

U Odjeljenju upravne inspekcije obavljaju se poslovi koji se odnose na: vršenje inspekcijskog nadzora u pogledu pridržavanja zakona i drugih propisa kojima se uređuje: državna uprava, prava i obaveze državnih službenika i namještenika, upravni postupak, izgled, upotreba i postupak izrade i uništenja pečata državnih organa, zabrana diskriminacije, birački spisak, slobodan pristup informacijama, upotreba rodno-osjetljivog jezika, kao i inspekcijski nadzor u pogledu pridržavanja drugih zakona i propisa u kojima je utvrđena nadležnost upravne inspekcije, u cilju obezbjeđivanja poštovanja načela zakonitosti, efikasnosti i blagovremenosti u radu subjekata nadzora; preduzimanje upravnih i drugih mjera i radnji u cilju da se utvrđene nepravilnosti otklone i obezbijedi pravilna primjena propisa; podnošenje zahtijeva za pokretanje prekršajnih postupaka; podnošenje krivičnih i drugih odgovarajućih prijava (iniciranje postupaka pred nadležnim organima); vođenje propisanih evidencija o izvršenim inspekcijskim nadzorima u skladu sa propisima i dostavljanje istih Direktoratu za efikasnu implementaciju dobre javne uprave, radi sačinjavanja periodičnih i godišnjih izvještaja i potrebnih analiza; donošenje godišnjeg Plana inspekcijskog nadzora u skladu sa Zakonom o upravnoj inspekciji, obavljanje drugih poslova iz djelokruga rada Odjeljenja u skladu sa zakonom i drugim propisima.

Upravna inspekcija, saglasno nadležnostima koje su definisane Zakonom o upravnoj inspekciji (Sl. list CG, br.42/16), vrši inspekcijski nadzor kod ministarstava i drugih organa uprave, državnih organa, organa lokalne samouprave, organa lokalne uprave i službi opštine, Glavnog grada, Prijestonice i drugih oblika lokalne samouprave, ustanova i drugih subjekata koji vrše javna ovlašćenja. Upravna inspekcija, u cilju obezbjeđivanja poštovanja načela zakonitosti, efikasnosti i blagovremenosti u radu subjekata nadzora, vrši nadzor nad primjenom propisa kojima se uređuju državna uprava, prava i obaveze državnih službenika i namještenika, upravni postupak, izgled, upotreba i postupak izrade i uništenja pečata državnih organa, kao i zabrana diskriminacije. Upravna inspekcija, u skladu sa zakonom, vrši inspekcijski nadzor i u drugim oblastima. Zakon o upravnoj inspekciji standardizuje inspekcijski nadzor prema vrsti, na redovan, vanredni i kontrolni. Prema obliku, inspekcijski nadzor može biti terenski i kancelarijski.

Upravna inspekcija sprovodi inspekcijski nadzor u skladu sa godišnjim Planom rada redovnog nadzora ili po nalogu glavnog upravnog inspektora, starješine organa državne uprave nadležne za poslove uprave ili po inicijativi pravnih i fizičkih lica (vanredni inspekcijski nadzor) ili radi utvrđivanja izvršenja mjera koje su predložene

ili naređene subjektu nadzora u okviru redovnog ili vanrednog inspekcijskog nadzora (kontrolni inspekcijski nadzor).

U vršenju inspekcijskog nadzora upravni inspektor, shodno zakonu, obavlja prvenstveno preventivnu funkciju, a preduzima upravne mjere i radnje kada se preventivnom funkcijom ne može obezbijediti svrha i cilj nadzora. U postupku vršenja inspekcijskog nadzora upravni inspektor postupuje saglasno načelima srazmjernosti, javnosti, samostalnosti, zaštite javnog interesa, istine i supsidijarnosti. Saglasno Zakonu o inspekcijskom nadzoru, inspekcijski nadzor vrši se u cilju ostvarivanja i zaštite javnog interesa, kao i interesa fizičkih i pravnih lica kada je to u skladu sa javnim interesom. Postupak inspekcijskog nadzora pokreće se i vodi po službenoj dužnosti, a svako može podnijeti inicijativu za pokretanje postupka inspekcijskog nadzora, koju je inspektor dužan razmotriti i o tome obavijestiti podnosioca inicijative.

Prema Zakonu o upravnoj inspekciji, poslove upravne inspekcije vrše glavni upravni inspektor i upravni inspektori. Za izvještajni period 01.01.-31.12.2023. godine poslove upravne inspekcije vršili su 5 upravnih inspektora.

Upravni inspektor, kao službenik sa posebnim ovlaštenjima i odgovornostima, samostalan u vršenju inspekcijskog nadzora, ovlašten je i obavezan da preduzima radnje i mjere u okviru prava i dužnosti koje su utvrđene Zakonom o upravnoj inspekciji, Zakonom o inspekcijskom nadzoru, Zakonom o upravnom postupku i drugim propisom.

Planom inspekcijskog nadzora za 2023. godinu, saglasno zakonu, utvrđeni su predmet i subjekat/ti inspekcijskog nadzora, dinamika inspekcijskog nadzora i raspored upravnih inspektora u odnosu na predmet i subjekat inspekcijskog nadzora.

Kao nastavak dobre prakse, pri izradi Plana inspekcijskog nadzora za 2023. godinu, vodilo se računa o raspoloživim kadrovskim kapacitetima, finansijskim efektima i drugim raspoloživim materijalnim i tehničkim sredstvima, kako bi inspekcijski nadzori bili sprovedeni sa što manje troškova, uz nužno obezbjeđenje uslova za profesionalno obavljanje posla i čuvanje ugleda državnog organa. Dinamika planiranih aktivnosti određena je po datumima, uz vođenje računa da između nadzora bude ostavljeno dovoljno vremena za izradu zapisnika, kao i za rad po inicijativama.

U toku izvještajne godine nastavljeno je sa pružanjem svake vrste stručne pomoći nadziranim subjektima, u svakodnevnim kontaktima za oblasti iz zakonom utvrđenih nadležnosti upravne inspekcije.

PREDMET INSPEKCIJSKOG NADZORA U 2023. GODINI

Planom rada za 2023. godinu obuhvaćen je redovni inspekcijski nadzor nad primjenom:

1. zakona i drugih propisa kojima se uređuju službenički odnosi;
2. propisa kojima se uređuje vođenje biračkog spiska;
3. propisa o državnoj upravi koji se odnose na pravila kancelarijskog poslovanja;
4. zakona i drugih propisa kojima se uređuje državna uprava koji se odnose na postupanje po predstavkama i pritužbama na rad ministarstava i drugih organa uprave.

Redovni inspekcijski nadzor sprovodio se:

- nad primjenom propisa o državnim službenicima i namještenicima, kao i lokalnim službenicima i namještenicima, u okviru kojeg se naročito nadziralo poštovanje obaveze sprovođenja javnih konkursa; zakonitost sprovođenja internog i javnog oglasa; sprovođenje postupka provjere ispunjenosti opštih i posebnih uslova za konkurisanje na upražnjeno radno mjesto, kao i zakonskih ograničenja za zasnivanje radnog odnosa; zakonitost raspoređivanja, preuzimanja i napredovanja državnih i lokalnih službenika; donošenje kadrovskog plana; postupak ocjenjivanja rada službenika i namještenika; zaključivanje ugovora o povremenim i privremenim poslovima, ugovora o djelu i drugih vrsta ugovora o angažovanju; ažuriranje podataka u Centralnu kadrovsku evidenciju; ažuriranje podataka u evidenciju internog tržišta rada, i drugo;
- nad primjenom Zakona o biračkom spisku u okviru kojeg se nadziralo ažuriranje biračkog spiska, a nadzor se vršio provjerom svih službenih evidencija, kao i dokaza na osnovu kojih se vrše promjene u biračkom spisku;
- nad primjenom zakona i drugih propisa kojima se uređuje državna uprava koji se odnose na postupanje po predstavkama i pritužbama na rad ministarstava i drugih organa uprave i na pravila kancelarijskog poslovanja, a u okviru kojih se nadzirala i primjena propisa kojima se uređuje upravni postupak u dijelu preduzimanja radnji i rješavanja u upravnim stvarima u propisanim rokovima, te ekonomičnost i efikasnost ostvarivanja i zaštite prava i pravnih interesa građana i drugih stranaka; određivanje ovlašćenog službenog lica koje vodi upravni postupak i donosi upravni akt; poštovanje obaveze pribavljanja podataka po službenoj dužnosti; poštovanje obaveze pružanja pravne pomoći strankama u upravnom postupku; davanje mogućnosti izjašnjenja stranci u upravnom postupku; omogućavanje razgledanja spisa predmeta stranci u upravnom postupku; dostavljanje spisa predmeta Upravnom sudu Crne Gore u

vezi sa pokrenutim upravnim sporom; izdavanje uvjerenja i drugih isprava o činjenicama o kojima se vode službene evidencije; druga postupanja subjekta nadzora, u skladu sa pravilima upravnog postupka.

Pored kontrole zakona koji su bili predviđeni Planom inspekcijskog nadzora, po podnesenim inicijativama vršena je kontrola i nad primjenom sledećih zakona i drugih propisa:

- Zakona o zabrani zlostavljanja na radu
- Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata
- Zakon o radu (shodna primjena)
- Zakon o komunalnoj policiji
- Zakon o volonterskom radu
- Zakon o nevladinim organizacijama
- Zakon o državnom pečatu i pečatima državnih organa

SUBJEKTI NADZORA

Polaznu osnovu za izbor predmeta kontrole i subjekata nadzora činile su analize izvještaja o radu i stanju u upravnim oblastima, kao i analize informacija o postignutim rezultatima i preduzetim mjerama u postupcima inspekcijskih nadzora, kako prema godišnjem planu nadzora, tako i povodom inicijativa.

STATISTIČKI PODACI I ISHODI POSTUPAKA INSPEKCIJKOG NADZORA

Inspekcijski nadzor po Planu inspekcijskog nadzora za 2023. godinu izvršen je kod ukupno 218 subjekata nadzora. U 2023. godini, upravni inspektori su primili u rad 436 inicijativa. Takođe, napominjemo da su u cilju efikasnosti i ekonomičnosti postupka, spajani su postupci po inicijativama kod istog subjekta nadzora, ukoliko su se inicijative odnosile na isti ili sličan pravni i činjenični osnov. Iz navedenih podataka se može zaključiti da je tokom jedne inspekcijske kontrole kod istog subjekta nadzora postupano povodom većeg broja inicijativa iz slične ili iste pravne stvari. U jednom broju subjekata nadzora inspekcijski nadzor je vršen više puta, a u jednom inspekcijskom nadzoru može biti kontrolisana primjena više propisa.

Inspekcijskim pregledima kod svih subjekata nadzora preduzete su sledeće radnje i mjere

- sačinjen zapisnik sa obustavom postupka – 156
- sačinjen zapisnik sa ukazivanjem za otklanjanje nepravilnosti- 194
- sačinjena službena zabilješka - 105
- donijeto rješenje o naredbi za otklanjanje nepravilnosti - 15
- donijeto obavještenje o vršenju nadzora/postupanju- 737
- sačinjena urgencija za dostavljanje dokumentacije- 14
- utvrđena nenadležnost – 210

OSTALE AKTIVNOSTI I MOGUĆI PRAVCI EFIKASNIJEG I EFEKTNIJEG DJELOVANJA

Kao jedan od zahtijeva u cilju unaprjeđivanja organizacije i rada upravne inspekcije, preduzeće se sve neophodne aktivnosti na osmišljavanju i predlaganju bolje informacione podrške, u smislu lakšeg pristupa podacima važnim za rad inspektora, kao podrška procesu inspekcijskog nadzora, čime se obezbjeđuje racionalizacija korišćenja raspoloživog resursa. Istovremeno, ostvarila bi se najneposrednija saradnja sa drugim organima, uključujući i pravosudne, kako bi se obezbijedila maksimalna međusobna informisanost, sinfronizovanost akcija i efikasnost u preduzimanju mjera i praćenju toka i ishoda inspekcijskog nadzora.

Proučavanje iskustava drugih zemalja u oblasti organizacije i funkcionisanja službi koje obavljaju inspekcijski nadzor, kao i oblika odgovornosti inspektora, obima ovlašćenja i efikasnosti njihovog djelovanja, a u svrhu poboljšanja važeće pravne regulative u Crnoj Gori i usklađivanja sa evropskom legislativom i najboljom praksom, takođe predstavlja jednu od aktivnosti u narednoj godini.

Važno je napomenuti da je postupak inspekcijskog nadzora poseban upravni postupak koji se pokreće i vodi po službenoj dužnosti - ex officio (po inicijativi, godišnjem Planu rada ili po nalogu ovlašćenog lica). Podnosilac inicijative nije stranka u postupku inspekcijskog nadzora, ali može imati status zainteresovanog lica, ako pokrenuti postupak dira u njegova prava ili pravni interes, pa samim tim utiče i na porast eventualnih sporova pred Upravnim sudom Crne Gore, u kojima se nezadovoljni podnosioci inicijative pojavljuju kao tužioci. Upravo iz ovog razloga, redovan inspekcijski pregled upravne inspekcije (prema godišnjem Planu nadzora) trebao bi da bude primaran u odnosu na vanredni pregled (povodom inicijative), što često nije slučaj zbog velikog broja podnijetih inicijativa.

Praksa je ukazala i na potrebu izmjene normativnih rješenja u Zakonu o upravnoj inspekciji i Zakonu o inspekcijskom nadzoru kojima se propisuje obaveza inspektora

da uzmu u postupak svaku inicijativu iz njihove nadležnosti i da o rezultatima postupka, tj. preduzetim mjerama obavijeste podnosioca inicijative. Postupanjem po svakoj prijavi, čak i kada je u potpunosti jasna situacija da se radi o neosnovanim prijavama, praktično se obesmišljava planiranje inspekcijskog nadzora.

7. ODJELJENJE ZA UNUTRAŠNJU REVIZIJU

U Odjeljenju za unutrašnju reviziju obavljaju se poslovi koji se odnose na: operativno planiranje, organizovanje i obavljanje unutrašnje revizije svih poslovnih funkcija iz nadležnosti Ministarstva, u skladu sa Međunarodnim standardima unutrašnje revizije, Etičkim kodeksom unutrašnjih revizora, a u cilju poboljšanja poslovanja; procjenu sistema finansijskog upravljanja i kontrola na osnovu upravljanja rizicima; pripremu izvještaja unutrašnje revizije koje dostavlja ministru, i odgovornom licu organizacione jedinice kod koje je obavljena revizija; obavljanje posebne revizije na zahtjev ministra i revizije korišćenja sredstava Evropske unije; praćenje sprovođenja preporuka datih u izvještajima iz prethodno obavljenih revizija; davanje savjeta i stručnih mišljenja kada se uvode novi sistemi i procedure; izradu strateškog i operativnih planova i programa rada koji su osnova za realizaciju funkcije unutrašnje revizije kao i praćenje i izvršenje istih; izradu periodičnih i godišnjeg izvještaja o radu unutrašnje revizije; saradnju sa jedinicom za centralnu harmonizaciju finansijskog upravljanja i kontrole i unutrašnje revizije u javnom sektoru Ministarstva finansija, što uključuje i obavezu dostavljanja godišnjeg izvještaja; saradnju sa Državnom revizorskom institucijom, međunarodnim i domaćim strukovnim institucijama i udruženjima; praćenje sprovođenja preporuka Državne revizorske institucije i obavljanje drugih poslova iz djelokruga rada Odjeljenja u skladu sa zakonom i drugim propisima

Odjeljenje za unutrašnju reviziju, u skladu sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru (Službeni list Crne Gore, broj: 75/18) i Pravilnikom o metodologiji rada unutrašnje revizije u javnom sektoru (Službeni list Crne Gore, broj: 001/20) obavlja poslove unutrašnje revizije u Ministarstvu javne uprave (u daljem tekstu: Ministarstvo), dok u skladu sa Uredbom o uspostavljanju unutrašnje revizije u javnom sektoru (Službeni list Crne Gore, broj 70/19) vrši unutrašnju reviziju i kod Uprave za ljudske resurse i Uprave za inspekcijske poslove.

Unutrašnja revizija je nezavisno, objektivno uvjeravanje i savjetodavna aktivnost, koja ima za cilj da doda vrijednost i unaprijedi poslovanje subjekta. Ona pomaže subjektu da ostvari svoje ciljeve obezbjeđujući sistematičan, disciplinaran pristup ocjeni i poboljšanju efektivnosti procesa upravljanja rizikom, kontrolama i procesa upravljanja.

Svrha unutrašnje revizije je davanje nezavisnog i objektivnog uvjeravanja i pružanja savjetodavnih usluga u cilju unapređenja poslovanja subjekta čime će se doprinijeti postizanju ciljeva Ministarstva i poboljšanju poslovanja. Svojim aktivnostima unutrašnja revizija doprinosi sprovođenju politika i programa, kao i efektivnom, efikasnom i ekonomičnom upravljanju resursima.

Misija unutrašnje revizije je unapređenje rada Ministarstva i subjekata kod kojih se vrši unutrašnja revizija, kroz pružanje uvjeravanja o upravljanju, upravljanju rizicima i kontrolama u odnosu na operativne, finansijske, regulatorne i druge rizike koji su prepoznati u organizaciji. Misija unutrašnje revizije je da unaprijeđuje i štiti organizacione vrijednosti kroz pružanje usluga na riziku zasnovanog: uvjeravanja, savjeta, uvida.

Unutrašnja revizija pomaže subjektu u ostvarivanju ciljeva uz primjenu sistematičnog i disciplinarnog pristupa u ocjenjivanju poslovanja subjekta:

- planiranjem poslova revizije, identifikovanjem i procjenom prirode i nivoa rizika u vezi sa svakom aktivnošću kod subjekta;
- procjenom efektivnosti procesa upravljanja i kontrola u odnosu na:
 - ostvarivanje ciljeva subjekta;
 - obavljanja poslovanja na ekonomičan, efektivan i efikasan način;
 - usaglašenost poslovanja sa zakonima i drugim propisima i internim pravilima;
 - tačnost, pouzdanost i potpunost finansijskih i drugih poslovnih informacija (internih i eksternih)
 - zaštitu sredstava od gubitaka prouzrokovanih nepravilnim upravljanjem, neopravdanim raspolaganjem kao i zaštite od drugih nepravilnosti i davanjem preporuka subjektu za poboljšavanje procesa upravljanja, upravljanja rizicima i kontrolama.

AKTIVNOSTI ODJELJENJA ZA UNUTRAŠNJU REVIZIJU U 2023. GODINI

Aktivnosti Odjeljenja za unutrašnju reviziju u toku 2023. godine obavljale su se u skladu sa Godišnjim planom rada unutrašnje revizije za 2023. godinu, koji je donešen na osnovu Strateškog plana rada unutrašnje revizije za 2021-2023. godinu. Godišnji plan unutrašnje revizije za 2023. godinu je od strane rukovodioca subjekta potpisan 27.12. 2023. godine (broj 01-401/23-6230) i uključio je tri revizije.

Pregled obuhvaćenih revizija:

- Revizija planiranja budžeta u Upravi za ljudske resurse;
- Revizija izrade pečata državnih organa i vođenje evidencija o pečatima;
- Revizija procesa izvršenja budžeta u Upravi za inspekcijske poslove.

Za revizije koje su obavljene u 2023. godini dato je ukupno 7 preporuka, a sve u cilju unapređenja upravljanja u revidiranim procesima i smanjenja nivoa rizika koji mogu da utiču na ostvarivanje utvrđenih ciljeva u ovim procesima.

Odjeljenje za unutrašnju reviziju Ministarstva je, pored prethodno navedenih obavljalo i sledeće aktivnosti:

- Donošenje Strateškog plana rada unutrašnje revizije za 2024-2026. godinu;
- Donošenje Godišnjeg plana unutrašnje revizije za 2024. godinu;
- Donošenje Plana kontinuiranog profesionalnog usavršavanja unutrašnjih revizora za 2024. godinu;
- Praćenje sprovođenja preporuka datih u izvještajima o obavljenim unutrašnjim revizijama;
- Praćenje realizacije aktivnosti iz Godišnjeg plana rada unutrašnje revizije za 2023. godinu;
- Ažuriranje Centralnog registra za praćenje preporuka unutrašnje revizije;
- Ažuriranje stalnog revizorskog dosijea;
- Ažuriranje tekućih revizorskih dosijea;
- Izrada izvještaja o postupanju u upravnim stvarima Odjeljenja za unutrašnju reviziju za 2023.godinu;
- Izrada izvještaja o radu Odjeljenja za unutrašnju reviziju za 2022. godinu
- Godišnji izvještaj o radu unutrašnje revizije i izvršenju godišnjeg plana unutrašnje revizije za 2022. godinu za Ministarstvo javne uprave;
- Godišnji izvještaj o radu unutrašnje revizije i izvršenju godišnjeg plana unutrašnje revizije za 2022. godinu za Upravu za inspekcijske poslove;
- Godišnji izvještaj o radu unutrašnje revizije i izvršenju godišnjeg plana unutrašnje revizije za 2022. godinu za Upravu za ljudske resurse
- Saradnja sa svim organizacionim jedinicama Ministarstva;
- Saradnja sa Direktoratom za centralnu harmonizaciju Ministarstva finansija;
- Saradnja sa Državnom revizorskom institucijom;

Odgovorna lica u Ministarstvu su tokom 2023. godine sprovodila sve neophodne aktivnosti u cilju implementacije preporuka datih od strane unutrašnje revizije.

8. ODJELJENJE ZA REVIZIJU INFORMACIONIH SISTEMA

U Odjeljenju za reviziju informacionih sistema obavljaju se poslovi koji se odnose na: obavljanje unutrašnje revizije informacionih sistema kroz provjeru funkcionalnosti svih djelova informacionih sistema, provjeru pouzdanosti informacionih sistema, provjeru bezbjednosti informacionih sistema, provjeru efikasnosti i efektivnosti upotrebe informacionih sistema, provjeru usklađenosti upotrebe informacionih sistema sa važećom propisima i međunarodnim standardima; izradu izvještaja o izvršenoj unutrašnjoj reviziji informacionih sistema koje dostavlja ministru, starješini organa uprave i/ili odgovornom licu organizacione jedinice kod koje je obavljena unutrašnja revizija informacionih sistema; obavljanje posebne unutrašnje revizije informacionih sistema na zahtjev ministra; praćenje i sprovođenje datih mjera i preporuka iz izvještaja o prethodno obavljenim unutrašnjim revizijama informacionih sistema; iniciranja; izradu predloga strateškog, godišnjeg i pojedinačnih planova rada unutrašnje revizije informacionih sistema, kao i druge poslove iz djelokruga rada Odjeljenja u skladu sa zakonom i drugim propisima.

Misija Odjeljenja je da kroz reviziju informacionih sistema u organima državne uprave doda vrijednost i unaprijedi efikasnost i efektivnost procesa upravljanja i upotrebe informacionih sistema i time unaprijedi okvir i kvalitet ostvarivanja ciljeva digitalne transformacije i reforme javne uprave. Odjeljenje za reviziju informacionih sistema postoji nepune dvije godine i svojim aktivnostima fokusira se na sljedeće strateške ciljeve:

- Redovne angažmane revizije IS koji imaju za cilju davanje uvjerenja o efektivnosti upotrebe i upravljanja IS, u skladu sa propisima kojima se definiše unutrašnja revizija i revizija informacionih sistema
- Jačanje kapaciteta Odjeljenja putem sticanja sertifikata iz oblasti unutrašnje revizije, a zatim i kontinuirane edukacije i sticanja specifičnih znanja potrebnih za sprovođenje angažmana revizije IS
- Promovisanje statusa i funkcije revizije IS kao alata za dobro upravljanje IS

AKTIVNOSTI REVIZIJE

Svoj rad Odjeljenje zasniva prije svega na Godišnjem planu rada definisanom na osnovu procjene rizika informacionih sistema i IT procesa.

U protekloj godini Odjeljenje je radilo na angažmanu revizije sedam informacionih sistema, dok jedna revizija nije realizovana jer informacioni sistem nije bio dostupan zbog sajber napada:

- Revizija upravljanja promjenama sistema za centralni obračun zarada
 - Revizija bezbjednosti informacionog sistema Uprave pomorske sigurnosti i upravljanja lukama
 - Revizija bezbjednosti sistema za elektronsko testiranje kandidata
 - Revizija bezbjednosti registra planske i tehničke dokumentacije
 - Revizija upotrebe web portala Vlade gov.me
 - Revizija efektivnosti upravljanja portalom e-Inovacije
 - Revizija upravljanja Geodetsko- katastarskim informacionim sistemom
- Ukupno je donijeto 38 preporuka u toku 2022. godine

Pored planiranih angažmana revizije u Odjeljenju je realizovano sljedeće:

- Usvojen je Godišnji plan rada za 2024. godinu;
- Kreiran je sveobuhvatan revizorski univerzum sa ključnim podacima o IS u organima državne uprave (evidentirano 112 IS);
- Praćeno je sprovođenja preporuka datih u izvještajima o obavljenim revizijama IS;
- U cilju mjerenja kvaliteta procesa revizije anketirani su subjekti revizije;
- Izvršena je godišnja interna ocjena rada kroz samoocjenu kvaliteta i usklađenosti sa standardima revizije
- Izrađen Godišnji izvještaj o radu unutrašnje revizije i izvršenju godišnjeg plana unutrašnje revizije za 2023. godinu koji se podnosi Ministarstvu finansija, shodno Zakonu o upravljanju i unutrašnjim kontrolama;

JACANJE KADROVSKIH KAPACITETA

U Odjeljenju su na kraju 2024. godine raspoređene 4 zaposlene. U toku 2023. godine dvije zaposlene su stekle sertifikat za unutrašnjeg revizora u javnom sektoru a dvije zaposlene su pohađale i završile teorijski dio obuke za sticanje ovog sertifikata.

Imajući u vidu specifičnost revizije informacionih sistema kao i potrebu za stalnim usavršavanjem, Odjeljenje posvećuje veliku pažnju kontinuiranoj edukaciji. Zaposleni su u toku godine su pohađali sljedeće obuke:

- „Revizija Upravljačke odgovornosti“ u organizaciji Uprava za ljudske resurse
- „Upravljanje revizijom“ u organizaciji Uprava za ljudske resurse
- „Angažman uvjeravanja sa posebnim akcentom na kvalitet revizorskih dokaza“ u organizaciji Uprava za ljudske resurse
- „The implementation of EU Cybersecurity Law“ u organizaciji e-Governance Akademije iz Estonije
- „Information Security Risk Management and Baseline for Organization“ u organizaciji e-Governance Akademije iz Estonije
- „Digitalization of Internal Audit and Ensuring Quality“ u organizaciji Center of Excellence iz Ljubljane
- „Strengthening Communication Skills: From Verbal Communication to Reporting Audit Results“ u organizaciji Center of Excellence iz Ljubljane

Takođe, u saradnji sa SIGMA, tokom 2023. godine realizovani su brojni online sastanci, u okviru posebnog projekta saradanje koji je započeo aprila 2023. godine. Cilj projekta je razmjena iskustava i znanja u oblasti revizije informacionih sistema. U cilju usklađenosti sa međunarodnom dobrom praksom i standardima angažovana je konsultatantkinja koja je tokom 2023. godina saradivala sa timom Odjeljenja za reviziju IS na izradi odgovarajućeg metodološkog okvira u odnosu na potrebe I zakonski okvir Crne Gore u ovoj oblasti. Sastanci radne grupe se održavaju po projektom predviđenoj dinamici.

Predstavnici Odjeljenja za reviziju informacionih sistema su novembru 2023. u Upravi za kadrove održali četiri radionice na temu “IT kontrole i revizija informacionog sistema“ za unutrašnje revizore u javnom sektoru. Cilj edukacija je bilo upoznavanje sa procesom revizije informacionih sistema, njenom značaju i ključnim IT kontrolama. Obuci je prisustvovalo preko 50 polaznika.

9. KABINET MINISTRA/KE

U Kabinetu ministra/ke obavljaju se poslovi koji se odnose na: organizacione i administrativno-tehničke poslove potrebne za ostvarivanje funkcije ministra; saradnju, pribavljanje dokumentacije i materijala od drugih organizacionih jedinica Ministarstva, u skladu s odlukama i nalogima ministra; obezbjeđivanje blagovremenog i potpunog informisanja ministra o pojavama, događajima i saznanjima od značaja za rad Ministarstva; komunikaciju prema Vladi i drugim organima državne uprave i lokalne samouprave i građanima; pripremu materijala za sastanke ministra; organizaciju sastanaka ministra; pripremanje materijala za potrebe ministra; pripremu sjednica kolegijuma ministra i praćenje sprovođenja zaključaka; poslove protokola za potrebe ministra, pripreme posjeta stranih zvaničnika, kao i druge poslove od značaja za ostvarivanje funkcije ministra; blagovremeno, kontinuirano i tačno informisanje javnosti o aktivnostima ministra i Ministarstva; priprema potrebnih saopštenja, biltena, publikacija i drugih štampanih materijala, video materijala i sl.; analiziranje izvještavanja domaćih i stranih medija, pripremanje dnevnih, sedmičnih, mjesečnih i godišnjih informacija o izvještavanju medija iz nadležnosti Ministarstva; organizovanje konferencija za štampu, foruma, skupova, prezentacija Ministarstva, na kojima se daju obavještenja javnosti o radu ministra i ministarstva; verifikaciju sadržaja za objavljivanje; organizovanje i davanje smjernica za istupanje ministra i predstavnika Ministarstva u medijima; ostvarivanje saradnje sa Biroom za odnose sa javnošću Vlade i medijima, kao i druge poslove od značaja za ostvarivanje funkcije ministra/ke.

U kabinetu ministra javne uprave, tokom 2023. godine, u kontinuitetu su realizovane aktivnosti koordinacije i praćenja bilateralnih susreta, konferencija, radnih sastanaka, okruglih stolova i javnih obraćanja ministra mr Marasha Dukaja, u Crnoj Gori i inostranstvu, za potrebe ostvarivanja i predstavljanja funkcije ministra javne uprave.

Tokom 2023. godine redovno su se sprovodile aktivnosti koje se odnose na poslove odnosa sa javnošću, kroz svakodnevnu komunikaciju sa zaposlenima, saradnicima, međunarodnim i domaćim partnerima kao i medijima i građanima.

U skladu sa prioritetom osnaživanja lokalnih samouprava, ministar Dukaj je posjetio opštine Bar, Ulcinj, Zetu, Budvu, Kotor, Herceg Novi, Tivat, Rožaje, Mojkovac, Berane i Glavni grad Podgorica sa tendencijom nastavka obilaska lokalnih samouprava.

Ministar Dukaj, sastao se i razgovarao o aktuelnim temama sa brojnim ambasadorima, predstavnicima međunarodnih i domaćih organizacija i partnera. U izvještajnom periodu, ministar Dukaj se susreo sa: ambasadorom Republike Estonije u Crnoj Gori,

Raulom Tomasom, predsjednicom Republike Kosova, Vjosom Osmani, ambasadorom Ukrajine Olehom Herasimenkom, novoimenovanim ambasadorom Republike Sjeverne Makedonije u Crnoj Gori, Zećirom Ramčilovićem, predstavnicom UNDP-a u Crnoj Gori Danielom Gašparikovom, redstavnicima UNOPS-a, ambasadorom Italije u Crnoj Gori, Andreinom Marsellom, abasadorom Države Palestine u Crnoj Gori, Rabii Alhantoulijem, ambasadorom Savezne Republike Njemačke u Crnoj Gori, Peter Feltenom, stalnom predstavnicom Programa ujedinjenih nacija za razvoj UNDP-a, Ekaterinom Paniklovom, direktorom Međunarodne unije za telekomunikacije ITU-a, Cosmas Zavazavom i šefom kancelarije ITU-a za Evropu, direktoricom kancelarije NDI-a, Slavicom Biljarskom, direktoricom CEF-a (Centar izvrsnosti u finansijama), Janom Repanšek, ambasadorom Austrije u Crnoj Gori, Karlom Milerom, ambasadorom Republike Turske u Crnoj Gori, Barišom Kalkavanom, predstavnicima NVO Saveza Udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju "Naša inicijativa", predstavnicima Unije poslodavaca, generalom Philippe Lavigne - Vrhovnim savezničkim komandantom za transformaciju NATO-a, asocijacijom menadžera Crne Gore, ambasadorom Francuske u Crnoj Gori An Mari Maske i direktorom Regionalnog centra za sajber bezbjednost i razvoj sajber kapaciteta (WB3C), Cédric Grousset, predstavnicima UNOPS-a, ambasadorom Republike Kosovo u Crnoj Gori, Arijanom Zherka- Hoxha, izvanrednim i opunomoćenim ambasadorom Narodne Republike Kine u Crnoj Gori, Fan Kunom, rezidentnim koordinatorom Ujedinjenih nacija u Crnoj Gori, Piterom Lundbergom, britanskom ambasadorom Don Meken, delegacijom Svjetske banke koju je predvodio šef Kancelarije Svjetske banke za Crnu Goru i Bosnu i Hercegovinu, Kristofer Šeldon, direktoricom Regionalne škole za javnu upravu (ReSPA) Majom Handjijskom-Trendafilovom, ambasadorom Bosne i Hercegovine u Crnoj Gori, Branimirom Jukićem, predstavnikom delegacije Evropske unije u Crnoj Gori, Orlandom Fuskom i ambasadorom Republike Italije u Crnoj Gori, Andreinom Marselom.

Ministar Dukaj je u ovom periodu učestvovao i govorio, na više od 10 konferencija, međunarodnih skupova i događaja, od kojih izdvajamo: Obilježavanje Dana sigurnog interneta, na kojem se ministar uključio online, u organizaciji i saradnji sa m:tel Digitalnom fabrikom; Panel diskusija na temu „Inovativno udruživanje u digitalnoj transformaciji Crne Gore” u organizaciji Ministarstva javne uprave i Univerziteta Crne Gore; Događaj povodom prve obuke WB3C, iz oblasti sajber bezbjednosti na temu sajber higijena, u organizaciji Regionalnog centra za sajber bezbjednost i razvoj sajber kapaciteta; Završna prezentaciji rezultata projekta “Javna uprava u funkciji potreba građana” u organizaciji NVO “Novi Horizont”, u Ulcinju; Konferencija “Regulatorni dijalog između EU i Zapadnog Balkana”, koju je organizovala Evropska komisija; Govorio je na Digitalnom samitu, u okviru sesije ”Digitalna bezbjednost Zapadnog Balkana” u Talinu; Prisustvovao i govorio na otvaranju osnovne škole u Dacićima; Konferencija na visokom nivou ”Pokretanje revidiranih principa javne uprave”, u organizaciji SIGMA/OECD u Parizu; Ministarski panel “How can governments win the talent race?” u online formatu u okviru političkog dijaloga na

visokom nivou o reformi javne uprave u organizaciji Regionalne škole za javnu upravu (ReSPA), uz podršku Evropske unije u Sarajevu; Regionalna konferencija „Podrška EU za Zapadni Balkan, izgradnja kapaciteta sajber bezbjednosti”; Konferencija “Sajber sigurnost:” Digitalna budućnost Zapadnog Balkana”; Događaj „Administracija bez papira“ ; Događaj “Razmjena znanja i ideja za otvorene i transparentne uprave u Crnoj Gori” u organizaciji Ministarstva javne uprave i Nacionalnog demokratskog instituta (NDI) u Crnoj Gori; Četvrta regionalna Cyber Security konferencija, na temu „Bezbjedna kritična infrastruktura – Korak ispred sajber prijetnji”; Tradicionalni godišnji sastanak, premijera Milojka Spajića i ministara sa privrednicima, u Privrednoj komori.

Ministar Dukaj je u ovom periodu učestvovao i govorio na više radnih sastanaka, okruglih stolova, posjeta konferencijama, javnih rasprava; Javna rasprava o tekstu Nacrta zakona o informacionoj bezbjednosti sa ciljem unapređenja nacionalnog okvira za upravljanje sajber bezbjednošću, u organizaciji Ministarstva; Donatorski koordinacioni sastanak u cilju predstavljanja postignutih rezultata u prethodnom periodu, kao i prioriteta za naredni period; Ministarstvo javne uprave u saradnji sa m:tel kompanijom i uz podršku Ministarstva prosvjete je obilježilo Međunarodni dana djevojčica u ICT-u na temu „Djevojčice će osnažiti ICT budućnost“; Radni doručak sa predstavnicima crnogorskih medija; Obilježen Međunarodni dan javne uprave- Dodijeljene nagrade najboljim službenicima; Okrugli sto „Zakon o Vladi - otvorena pitanja”.

Ministar Dukaj je, u ovom periodu, boravio u radnoj ili zvaničnoj posjeti: Ujedinjenim Arapskim Emiratima, Briselu, Republici Kosovo, Litvaniji, Hrvatskoj, Albaniji, Sjevernoj Makedoniji, Talinu, Veneciji, Francuskoj. Tokom posjeta razmjenjivana su iskustva iz oblasti unapređenja kvaliteta javne uprave - harmonizacije zakonodavnog okvira, unapređenja sajber bezbjednosti, digitalizacije, i drugih oblasti od značaja za djelokrug rada Ministarstva. S obzirom na sajber napade koji su se desili u Crnoj Gori, iskustva razvijenih zemalja, su od izuzetnog značaja za unapređenje otpornosti i sprečavanje sličnih napada u budućnosti. Posebno je bila važna serija direktnih uvida u način organizovanja, kapacitete i vizije razvoja relevantnih državnih institucija u posjećenim zemljama iz oblasti sajber bezbjednosti.

Tokom izvještajnog perioda, ministar Dukaj je u cilju unapređenja saradnje u prioritetnim oblastima potpisao Memorandume o saradnji i razumijevanju sa: šefom Savjeta za sajber bezbjednost UAE u Dubaiju, sa NDI, m:tel kompanijom, UNOPS-om.

Na marginama konferencije EU - Western Balkans Regulatory Dialogue, ministar javne uprave, mr Marash Dukaj i direktorica ReSPA-e, Maja Handjiska Trendafilova, potpisali dokument u cilju sprovođenja projektnog zadatka - Implementacija Zajedničkog okvira (CAF) u Ministarstvu javne uprave. Crna Gora je potpisala

Sporazum o pristupanju programu unije „Digitalna Evropa“ - Crna Gora je postala članica Programa Evropske unije „Digitalna Evropa“. Takođe je potpisan Memorandum o razumijevanju u oblasti digitalizacije i informacione bezbjednosti sa ministrom informacionog društva i uprave Republike Sjeverne Makedonije

Povodom svih ključnih tema i aktivnosti, kojima se Ministarstvo bavilo tokom 2023. godine ministar Dukaj se, odazvao pozivima za javne nastupe, intervjuje, izjave, press konferencije kako u sredstvima informisanja, tako i na konferencijama, okruglim stolovima, savjetima, radnim tijelima i prilikom susreta sa mnogim zvaničnicima. Na različitim ...TV Vijesti, RTCG... imao je više puta izjave u živom programu, o trenutnoj situaciji zbog ... tema: Zakonodavni okvir, sajber, lokalne samouprave...

Obraćajući se na više javnih skupova, saradjući sa NVO sektorom, objavivši autorske tekstove, odgovarajući na zahtjeve građana, ministar Dukaj je i u ovom periodu reprezentovao pristupačnost i otvorenost prema svim javnostima.

10. SLUŽBA ZA KADROVSKE, OPŠTE POSLOVE I JAVNE NABAVKE

U Službi za kadrovske, opšte poslove i javne nabavke obavljaju se poslovi koji se odnose na upravljanje, planiranje i razvoj ljudskih resursa; prijem i raspoređivanje službenika i namještenika; ostvarivanje prava i obaveza iz radnog odnosa zaposlenih; praćenje službeničkih karijera; planiranje obuka zaposlenih; formiranje personalnih dosijea i vođenje kadrovske evidencije službenika i namještenika; ažuriranje podataka u Centralnu kadrovsku evidenciju; prijavljivanje i odjavljivanje službenika i namještenika kod nadležnih fondova i drugih državnih organa; praćenje disciplinskih postupaka, posredovanje u slučajevima zabrane zlostavljanja na radu (mobing), učestvovanje u pripremi i realizaciji programa stručnog osposobljavanja lica sa stečenim visokim obrazovanjem i stručnog osposobljavanja pripravnika; izrada i praćenje realizacije Kadrovske plana; priprema Plana integriteta Ministarstva, obavljanje poslova koji se odnose na rodnu ravnopravnost; ostvarivanje saradnje sa Zaštitnikom imovinsko-pravnih interesa Crne Gore, Agencijom za mirno rješavanje radnih sporova i drugim javno-pravnim organima u cilju rješavanja pitanja od značaja za ostvarivanje pravnih interesa Ministarstva; izrada opštih pravnih akata Ministarstva; primanje, raspoređivanje, evidentiranje i dostavljanje akata u rad i njihovo otpremanje; arhiviranje predmeta; fotokopiranje i umnožavanje; trebovanje kancelarijskog materijala; poslove vozača – kurira, tekuće održavanje i drugi pomoćni poslovi; priprema upravnih akata iz nadležnosti ministarstva koja su izvršna; stručne i administrativne poslove za potrebe obrazovanih radnih tijela u skladu sa propisima iz ove oblasti, izrada plana javnih nabavki i sprovođenje postupaka javne nabavke;

praćenje tendera i ukupne potrošnje; praćenje i kontrolu finansijske realizacije ugovora zaključenih u postupku javnih nabavki i obavljanje drugih poslova iz djelokruga rada Službe u skladu sa zakonom i drugim propisima.

KADROVSKI POSLOVI

U toku 2023.godine Vlada Crne Gore je utvrdila Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva javne uprave, od 03. februara 2023. godine i Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva javne uprave, od 23.06.2023. godine, shodno kojim pravilnicima je izvršen raspored službenika.

Takođe nakon stupanja na snagu Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave („Službeni list CG“, br. 98/23 i 102/23), Vlada Crne Gore je utvrdila Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva javne uprave od 05.12.2023. godine, kojim pravilnikom, je pored ostalih, utvrđena organizaciona jedinica Služba za kadrovske, opšte i kancelarijske poslove. Navedenim Pravilnikom za vršenje poslova iz djelokruga Ministarstva, pored ministra i dva državna sekretara, utvrđena su službenička radna mjesta za 165 izvršilaca. Shodno navedenom Pravilniku izvršen je raspored službenika, te je od sistematizovanih radnih mjesta u ministarstvu trenutno popunjeno 104, dok za 8 službenika zbog privremene spriječenosti za rad, nisu donijeta rasporedna rješenja.

Pravilnici o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji usklađeni sa posljednjim izmjenama Zakona o državnim službenicima i namještenicima i drugim opštim propisima, kao i ažurna Centralna kadrovska evidencija su preduslov i osnova za donošenje Kadrovskeg plana, obračuna zarada, prijava za različite module i programe stručnog usavršavanja.

KADROVSKI PLAN ZA 2023. GODINU

Kadrovskim planom za 2023. godinu, planirano je zapošljavanje 15 lica iz kategorije ekspertske-rukovodnog, eksperstskog i izvršnog kadra. U izvještajnom periodu, u skladu sa Kadrovskim planom za 2023. godinu, u toku 2023. godine realizovan je postupak popunjavanja 6 radnih mjesta putem javnih oglasa, dok je za 1 javni oglas postupak u izvještajnom periodu ostao u toku obzirom da je objavljen krajem 2023. godine.

Imajući u vidu da popunjavanje određenih radnih mjesta nije bilo predviđeno Kadrovskim planom za 2023.godinu, zbog potrebe kontinuiranog obavljanja poslova, realizovan je postupak popunjavanja 3 radna mjesta iz kategorije ekspertske i izvršnog kadra, putem javnog oglasa u skladu sa članom 38 stav 2 Zakona o državnim službenicima i namještenicima.

• Plan integriteta

Ministarstvo javne uprave je u oktobru 2022. godine izradilo Plan integriteta, koji se primjenjuje u periodu od dvije godine i koji je dostavljen nadležnom organu i objavljen na internet stranici ministarstva. Saglasno članu 77 Zakona o sprječavanju korupcije, Ministarstvo priprema Izvještaj o sprovođenju Plana integriteta za 2023. godinu, koji je se u zakonskom roku dostavlja Agenciji za sprječavanje korupcije.

• Javne nabavke

U skladu sa članom 84 Zakona o javnim nabavkama (Službeni list Crne Gore, br.74/19 i 03/23), Ministarstvo javne uprave, donijelo je u zakonski predviđenom roku, Plan javnih nabavki za 2023. godinu kojim je definisano 24 postupka ukupne vrijednosti javnih nabavki sa PDV-om u iznosu od 5.335.999,00€. Amandmanom I od 05.05.2023. godine na Plan javnih nabavki za 2023. godinu Ministarstva javne uprave, definisano je 22 postupka ukupne vrijednosti javnih nabavki u iznosu od 5.307.999,00€ sa PDV-om. Amandmanom II od 06.06.2023. godine na Plan javnih nabavki za 2023. godinu Ministarstva javne uprave, definisano je 24 postupka ukupne vrijednosti javnih nabavki u iznosu od 5.672.999,00€ sa PDV-om. Amandmanom III od 13.10.2023. godine na Plan javnih nabavki za 2023. godinu Ministarstva javne uprave, nije bilo izmjena u iznosu Plana javne nabavke niti u broju postupaka, već samo u nazivu jednog predmeta nabavke.

U skladu sa Pravilnikom za sprovođenje jednostavnih nabavki (Službeni list CG, br. 16/23, 20/23, 36/23 i 114/23), putem CEJN- a sprovedeno je 6 postupaka jednostavnih nabavki, od kojih je jedan poništen postupak, a zaključeno je 5 ugovora o jednostavnim nabavkama. Ukupan ugovoreni iznos koji je realizovan postupcima jednostavnih nabavki je 109.854,10€, dok su ostale jednostavne nabavke sprovedene direktnim prihvatanjem profakture/predračuna ili ugovora od strane određenih ponuđača u zavisnosti od vrste predmeta nabavke.

U skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, sprovedeno je 17 postupaka javnih nabavki, od kojih je jedan postupak sproveden uz primjenu okvirnog sporazuma

(druga godina okvirnog sporazuma). Od ukupnog broja sprovedenih postupaka, okončano je 11 postupaka javnih nabavki, četiri postupka javnih nabavki su poništeni, dok su dva okončana u januaru 2024. godine (potpisani Ugovori). Ukupan ugovoreni iznos koji je realizovan sprovođenjem postupaka javnih nabavki je 4.163.617,43€, odnosno 5.037.977,09€ sa PDV-om.

Ukupan iznos sredstava Ministarstva javne uprave potrošen preko javnih nabavki je 5.452.018,91€ sa PDV-om.

U skladu sa članom 182 Zakona o javnim nabavkama, Ministarstvo je u zakonski predviđenom roku podnijelo izvještaj - Polugodišnji izvještaj o sprovedenim postupcima javnih nabavki i zaključenim ugovorima o javnim nabavkama, Izvještaj o sprovedenim nabavkama i zaključenim ugovorima/računima za jednostavne nabavke za period od 1. januara do 30. juna 2023. godine. Osim toga, izrađene su Metodologija analize rizika u vršenju kontrole u postupcima javnih nabavki i Evidencija sukoba interesa, odnosno kršenje antikorupcijskog pravila za 2023. godinu.

Ministarstvo javne uprave je u skladu sa Uredbom o načinu planiranja i sprovođenja centralizovanih javnih nabavki, blagovremeno dostavilo nadležnom organu za centralizovane javne nabavke koji u ime državnih organa i organa državne uprave sprovodi iste - Upravi za katastar i državnu imovinu, Plan potreba za centralizovanim javnim nabavkama Ministarstva javne uprave za 2023.godinu u skladu sa iznosima sredstava koja su odobrena za objedinjene javne nabavke Zakonom o budžetu za 2023. godinu (81.501,00 eura), kao i tehničke specifikacije i sve neophodne informacije za sprovođenje postupaka centralizovanih javnih nabavki (za nabavke: kancelarijski materijal, gorivo i motorna ulja, kancelarijski namještaj, osiguranje imovine – pokretne i nepokretne kojom raspolaže Ministarstvo javne uprave, osiguranje državnih službenika i namještenika)

• **Ostale aktivnosti**

U izvještajnom periodu, službenici Ministarstva javne uprave pohađali su obuke po programu Uprave za ljudske resurse, kao i obuke organizovane od strane drugih institucija, između ostalog na temu: “Javne nabavke” i “Elektonski sistem javnih nabavki”.

Dalje, službenici za javne nabavke su učestvovali u procjeni Sistema javnih nabavki Crne Gore pomoću MAPS tehnologije, koji se vršio u okviru projekta koji je Svjetska banka sprovodila sa Direktoratom za politiku javnih nabavki, Ministarstva finansija. Takođe službenica za javne nabavke je bila član CAF grupe za samoprocjenu u sklopu

Projekta - Implementacija Zajedničkog okvira procjene (CAF) u Ministarstvu javne uprave Crne Gore.

11. SLUŽBA ZA FINANSIJE I RAČUNOVODSTVO

U Službi za finansije i računovodstvo obavljaju se poslovi koji se odnose na: izradu i realizaciju Budžeta Ministarstva; izradu finansijskog plana; pripremanje periodičnih izvještaja o ostvarenju budžeta; blagovremeno i namjensko korišćenje sredstava za namjene predviđene Budžetom i finansijskim planom; vođenje poslovnih knjiga, periodičnih obračuna i završnih računa, izradu finansijskih iskaza i dostavljanje podataka trezoru; provjera finansijske dokumentacije (ugovora, računa, obračuna i dr.); kreiranje zahtjeva za plaćanje ugovorenih obaveza; vođenje registra izvršenih plaćanja; dostavljanje izvještaja o izvršenim transakcijama; saradnju sa Ministarstvom finansija - Sektorom za trezor u dijelu izvršenja zahtjeva kroz SAP; kontakt sa poslovnim bankama; pripremu obračunskih lista za obračun zarada i drugih primanja Ministarstva; obavljanje knjigovodstveno-računovodstvenih poslova, praćenje finansijskog poslovanja Ministarstva; blagajničko poslovanje; vođenje evidencija putnih naloga i njihovog knjiženja uključujući plaćanja i finansijska praćenja svih projekata blagajničkog poslovanja javne nabavke; praćenje tendera i ukupne potrošnje; praćenje i kontrolu finansijske realizacije ugovora zaključenih u postupku javnih nabavki i druge finansijsko-računovodstvene poslove; priprema upravnih akata iz nadležnosti ministarstva koja su izvršna; stručne i administrativne poslove za potrebe obrazovanih radnih tijela u skladu sa propisima iz ove oblasti i drugi poslovi po nalogu sekretara Ministarstva i ministra; i obavljanje drugih poslova iz djelokruga rada Službe u skladu sa zakonom i drugim propisima.

U okviru Službe za finansije i računovodstvo, u izvještajnom periodu pripremljeni i dostavljeni su finansijski izvještaji budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave za I, II i III kvartal 2023. godine, godišnji finansijski izvještaji za 2022. godinu, kao i ostali izvještaji iz nadležnosti Službe.

U izvještajnom periodu redovno su vršena plaćanja pristiglih obaveza, pripremane odluke o plaćanju obaveza, ažurirani registri zahtjeva za plaćanje i knjiženi računi glavne knjige, pripremani i objedinjavani mjesečni podaci za obračun zarada, kao i ostale interne evidencije.

Služba za finansije i računovodstvo stara se o izvršenju budžeta ministarstva, praćenju utroška finansijskih sredstava koja su godišnjim zakonom o budžetu odobrena za rad.

PLAN BUDŽETA

Zakonom o budžetu za 2023. godinu potrošačkoj jedinici Ministarstvo javne uprave, odobren je ukupan iznos sredstava od 10.526.631,38 eura. Tekući budžet na kraju izvještajnog perioda, nakon preusmjerenja sredstava je iznosio 10.694.098,53 eura

Navedeni iznos sredstava raspodijeljen je u okviru tri potprograma i to:

- Informaciono društvo sa budžetom od 6.210.699,01 eura;
- Reforma javne uprave ukupnog budžeta 1.099.169,00 eura;
- Stručni i operativni poslovi Ministarstva javne uprave sa budžetom od 3.384.230,52 eura;

•Izvršenje budžeta

U 2023. godini, utrošeno je ukupno 10.133.507,32 eura što čini 94,76% tekućeg budžeta. Potrošnja na potprogramu "Informaciono društvo" u izvještajnom periodu iznosila je 5.953.650,31 eura što čini 95,86% tekućeg budžeta ovog potprograma. Potrošnja na potprogramu "Reforma javne uprave" u izvještajnom periodu iznosila je 895.104,27 eura što čini 81,43% tekućeg budžeta ovog potprograma. Na potprogramu "Stručni i operativni poslovi Ministarstva javne uprave" je utrošeno 3.284.752,74 eura, odnosno 97,06% tekuće budžeta.

•Potprogram: Informaciono društvo

U okviru potprograma Informaciono društvo, kome je opredijeljen iznos od 6.210.699,01 eura su dvije Aktivnosti: eUprava – sa budžetom od 737.443,83 eura i Razvoj i održavanje informaciono-komunikacione tehnologije sa budžetom od 5.473.255,18 eura. Potrošnja na Aktivnosti eUprava u 2023. godini iznosi 609.231,64 eura, dok potrošnja na Aktivnosti Razvoj i održavanje informaciono-komunikacione tehnologije iznosi 5.344.418,67 eura.

•Potprogram: Reforma javne uprave

Ukupno odobreni iznos sredstava potprogramu "Reforma javne uprave", iznosio je 1.099.169,00 eura, odnosio se na realizaciju aktivnosti u skladu sa Akcionim planom 2022-2024 za sprovođenje Strategije reforme javne uprave za period 2022-2026.

•Potprogram: Stručni i operativni poslovi Ministarstva javne uprave

Od ukupno odobrenog iznosa sredstava na ovom potprogramu 2.991.788,19 eura, nakon preusmjerenja sredstava tekući budžet iznosio je 3.384.230,52 eura. Ovaj potprogram se, najvećim dijelom, odnosi na kofinansiranje i finansiranje nevladinih organizacija i od ukupno odobrenog iznosa sredstava od 1.480.396,33 eura, u izvještajnom periodu utrošeno je 1.464.113,98 eura.

PREDLOG MJERA ZA UNAPRJEĐENJE STANJA

U narednom periodu Ministarstvo javne uprave će nastaviti posvećeno da realizuje sve svoje obaveze shodno Programu rada Vlade, Programu rada Ministarstva javne uprave, kao i brojne druge obaveze i aktivnosti koje ovo Ministarstvo ima u svojoj nadležnosti shodno strateškim i normativnim aktima. Program rada Ministarstva javne uprave je dokument koji jasno oslikava planove ovog organa u 2024. godini.

Ministarstvo javne uprave će raditi na jačanju međunarodne saradnje i unapređenju bilateralnih odnosa saglasno procesu reforme javne uprave i digitalne transformacije. S tim u vezi, potrebno je osnaživati saradnju sa drugim institucijama, kao i unutar samog Ministarstva, a prvenstveno sa međunarodnim partnerima, na temu očuvanja kontinuiteta započetih aktivnosti i projekata, kao i planiranja i sprovođenja novih programa saradnje.

Digitalna transformacija javne uprave ima snažan potencijal za unapređenje kvaliteta same uprave i odnosa s građanima. Kako bi se prilagodila potrebama savremenog društva i pružila efikasnije, efektivnije i kvalitetnije e-usluge, javna uprava mora razumjeti potrebe građana i privrede i na osnovu tog uvida unaprijediti sistem koji će osigurati brz i jednostavan pristup javnim uslugama. Samim tim u cilju pružanja usluga koje građani žele, a koje posjeduju brzinu, jednostavnost, transparentnost i ekonomičnost – uključujući i pristup sa jedne tačke za više usluge, u toku 2024.godine aktivno ćemo raditi na implementaciji više projekata, a koji će obezbijediti ubrzanje digitalne transformacije javne uprave u Crnoj Gori uz razvoj novih i nadogradnju postojećih platformi i složenih softverskih sistema, kao i razvoj i implementacija kompleksnih elektronskih usluga koje zadovoljavaju potrebe građanki i građana Crne Gore.

Kako bismo smanjili birokratiju, pojednostavili procedure pažljivo oslušujemo potrebe poslovne zajednice, a sve u cilju daljeg razvoja digitalne ekonomije, ali i jačanja ekonomskog rasta. Naš cilj je da gradimo upravu koja je servisno orjentisana na građane i privredu, a na bazi njihovih potreba. Jedan od prioriteta ciljeva za naredni period jeste uspostavljanje novog portala elektronske uprave, kao i unapređenje Jedinog sistema za elektronsku razmjenu podataka sa ciljem obezbjeđivanja svih preduoslova za implementaciju elektronskih usluga najveđeg nivoa sofisticiranosti.

Od izuzetnog je značaja posvetiti pažnju i digitalizaciji na lokalnom nivou. S tim u vezi, prepoznali smo implementaciju projekta „Digitalna transformacija na lokalnom nivou“ kao doprinos povećanju odgovornosti, transparentnosti, inkluzivnosti, efikasnosti i efektivnosti uprave na lokalnom nivou. Na ovaj način unaprijediće se funkcionisanje elektronske uprave i pružanje elektronskih usluga na lokalnom nivou u Crnoj Gori.

Modernizacija institucija, jačanje administrativnih kapaciteta zaposlenih u javnoj upravi, transparentnost i efikasnost rada javne uprave biće prioriteta Ministarstva javne uprave na putu ka punopravnom članstvu u EU. Glavni cilj biće bolja organizacija javne uprave, unapređenje sistema lokalne samouprave i njenu decentralizaciju, razvoj modernog i profesionalnog službeničkog sistema, reformu inspeksijskih službi, digitalizaciju i razvoj e-uprave, unapređenje transparentnosti i otvorenosti rada javne uprave. Sprovođenje reforme javne uprave podrazumijeva i normativni okvir usaglašen sa evropskim standardima i praksom sa posebnim akcentom na potrebu usvajanja Zakona o Vladi i Zakona o državnim službenicima i namještenicima.

Kroz postojeći strateški okvir za jačanje saradnje države i NVO sektora i nastavićemo da osnažujemo civilni dijalog. Na taj način pružamo smjernice i osiguravamo dugoročno, strateško i kvalitetno partnerstvo između države i organizacija civilnog društva koje će pomoći u zajedničkom kreiranju usluga za sve građane i građanke Crne Gore.

Revizija informacionih sistema svoju ulogu treba da osnaži kroz ocjenu ključnih oblasti od značaja za digitalnu transformaciju i sajber bezbjednost u javnoj upravi. Na taj način, preporuke date od strane Odjeljenja za reviziju informacionih sistema treba da budu podrška razvoju ne samo pojedinačnih informacionih sistema već i unapređenju sveobuhvatnog upravljanja IT funkcijom u organima državne uprave. Izrada metodologije revizije informacionih sistema, koja bi bila usmjerena na ključne potrebe javne uprave i koja se oslanja na standarde i dobru praksu u ovoj oblasti, predstavlja jedan od važnih preduoslova za dalji razvoj ove oblasti. Sa druge strane, stalno usavršavanje i sticanje dodatnih znanja koja su potrebna revizorima, imajući u vidu ubrzan razvoj tehnologija i različita stručna znanja iz oblasti informacionih tehnologija, nesumnjivo zahtijevaju kontinuirano ulaganje u jačanje kadrovskih resursa kroz sticanje novih kompetencija i vještina. Takođe, nalazi pojedinačnih revizija mogu predstavljati dobru osnovu za svojevrsni uvid u stanje i zrelost upravljanja, sistema

unutrašnjih IT kontrola i stepena upravljanja IT rizicima u javnoj upravi. Na taj način, odjeljenje može dati doprinos Ministarstvu javne uprave, kao instituciji nadležnoj za uspostavljanje okvira za upravljanje informacionim sistemima organa državne uprave i državnih organa u skladu sa međunarodnim standardima.

Osim navedenih predloga u odnosu na nadležnosti organizacionih jedinica, u narednom periodu neophodno je planirati unapređenje u oblasti administrativnih ali i prostornih kapaciteta. Naime, činjenica koja se može odraziti na proces rada u Ministarstvu javne uprave jeste i to što su organizacione jedinice ovog Ministarstva raspoređene na tri različite adrese, što dovodi do teže koordinacije rada i nesmetanog funkcionisanja ovog ministarstva.

Takođe, potrebno je raditi na jačanju administrativnih kapaciteta Ministarstva prvenstveno kroz motivisanje postojećih službenika na dodatno usavršavanje, al i kroz zapošljavanje novih službenika u skladu sa Kadrovskim planom i Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva javne uprave.

CRNA GORA
UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE

IZVJEŠTAJ O RADU
UPRAVE ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE
ZA 2023. GODINU

Mart 2024. godine

I UVOD	3
II ORGANIZACIJA I RESURSI	5
III INSPEKCIJSKI NADZOR	7
A. SEKTOR ZA ZAŠTITU TRŽIŠTA I EKONOMIJE, IGRE NA SREĆU I JAVNE NABAVKE	12
1. <i>Tržišna inspekcija</i>	12
2. <i>Turistička inspekcija</i>	31
3. <i>Inspekcija rada</i>	37
4. <i>Inspekcija zaštite i zdravlja na radu</i>	44
5. <i>Inspekcija za igre na sreću</i>	48
6. <i>Inspekcija za javne nabavke</i>	52
7. <i>Metrološka inspekcija</i>	57
B. SEKTOR ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE, BEZBJEDNOST I ZDRAVLJA LJUDI I ZAŠTITU DRŽAVNIH RESURSA	62
1. <i>Zdravstveno - sanitarna inspekcija</i>	62
2. <i>Inspekcija šumarstva, lovstva i zaštite bilja</i>	71
3. <i>Ekološka inspekcija</i>	73
4. <i>Inspekcija za vode</i>	77
5. <i>Inspekcija za geodeziju</i>	80
6. <i>Geološka inspekcija</i>	83
7. <i>Rudarska inspekcija</i>	86
8. <i>Inspekcija za ugljovodnike</i>	89
9. <i>Elektroenergetska inspekcija</i>	90
10. <i>Termoenergetska inspekcija</i>	97
C. SEKTOR ZA ZAŠTITU DJELATNOSTI OD JAVNOG INTERESA	100
1. <i>Prosvjetna inspekcija</i>	101
2. <i>Inspekcija za sport</i>	104
3. <i>Inspekcija za zaštitu kulturnih dobara</i>	108
4. <i>Inspekcija za kulturnu baštinu</i>	110
1. <i>Inspekcija za arhivsku djelatnost</i>	112
2. <i>Inspekcija socijalne i dječje zaštite</i>	115
3. <i>Inspekcija za stanovanje</i>	119
4. <i>Inspekcija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost</i>	122
5. <i>Inspekcija za usluge informacionog društva</i>	124
III a POJAČANI INSPEKCIJSKI NADZOR	125
D. SEKTOR ZA MEĐUNARODNU SARADNJU	127
E. SLUŽBA ZA ZASTUPANJE I PRAĆENJE SPROVOĐENJA PROPISA U OBLASTI INSPEKCIJSKOG NADZORA, RAZVOJ ELEKTRONSKIH BAZA I PODATAKA, ANALITIKE I IZVJEŠTAVANJA	129
1. <i>Kancelarija za zastupanje u oblasti inspekcijaskog nadzora</i>	130
<i>U Kancelariji za zastupanje u oblasti inspekcijaskog nadzora sistematizovano je devet radnih mjesta, od kojih su četiri popunjena.</i>	130
2. <i>Kancelarija za praćenje sprovođenja propisa u oblasti inspekcijaskog nadzora</i>	132
3. <i>Kancelarija za oblast razvoja i održavanja elektronskih baza podataka i inspekcijaskih informacionih sistema</i>	132
4. <i>Kancelarija za oblast analitike i izvještavanja u okviru inspekcijaskog nadzora</i>	136
F. SLUŽBA ZA OPŠTE POSLOVE I LJUDSKE RESURSE	140
1. <i>Kancelarija za administrativne poslove</i>	140
2. <i>Kancelarija za vozni park</i>	141
3. <i>Kancelarija za ljudske reursre</i>	142
G. SLUŽBA ZA FINANSIJE I JAVNE NABAVKE	143
ZAKLJUČAK	149

I UVOD

U 2023. godini Uprava za inspekcijske poslove (u daljem tekstu: Uprava) je realizovala svoje aktivnosti u okviru propisanih nadležnosti rukovodeći se programom rada i dinamičkim planovima rada inspekcija, koji su zasnovani i na strateškim dokumentima Vlade Crne Gore.

Dakle, Uprava je pripremila inspekcije da planirano i očekivano intenziviranje aktivnosti u pojedinim djelatnostima, u izvještajnoj godini, isprate na odgovarajući način. U tom smislu, na analizi rizika u privrednim sektorima, posebno aktivnim tokom sezone, kreiran je i poseban plan pojačanog inspekcijskog nadzora u turističkoj sezoni, s obzirom na značaj turističke privrede za nacionalnu ekonomiju, pa s tim u vezi, potrebu zaštite javnog interesa u uslovima povećanog prisustva potrošača i poslovnih subjekata, praćenog povećanim obimom prometa robe i usluga i drugih poslovnih aktivnosti.

Cilj ovakvog planiranja nadzora je da se u kontinuitetu i naglašeno u pomenutim okolnostima i periodima obezbijede jednaki uslovi poslovanja, uz poštovanje propisa, za sve poslovne subjekte, što će rezultirati zaštitom javnih interesa u svim upravnim oblastima koje su pod nadzorom inspekcija Uprave, razvrstane u sektorima za zaštitu tržišta i ekonomije, bezbjednost i zdravlja ljudi, životne sredine, državnih resursa i djelatnosti od javnog interesa. Dakle, cilj je da se u specifičnim uslovima u izvještajnoj godini, planiranjem i sprovođenjem efikasnog i efektivnog nadzora u svim oblastima dodijeljenim u nadležnost inspekcija Uprave, utiče na podizanje kvaliteta života građana i unapređivanje poslovnog ambijenta.

Direktorica Uprave za inspekcijske poslove je član Savjeta za trgovinske olakšice i praćenja primjene sporazuma o trgovinskim olakšicama STO, CEFTA i drugih bilateralnih i multilateralnih sporazuma iz ove oblasti.

Poseban doprinos zaštiti državnih i prirodnih resursa Crne Gore u borbi protiv nelegalne eksploatacije šuma i mineralnih sirovina-šljunka, starješina organa je dala kao član Nacionalnog savjeta za borbu protiv korupcije.

Najvažniji strateški dokumenti Vlade i njenih tijela, koji su bili u osnovi planiranja i realizacije inspekcijskog nadzora u izvještajnoj godini, su:

- Strategija upravljanja hemikalijama 2022-2027. godine, sa Akcionim planom 2022-2027;
- Strategija razvoja turizma Crne Gore 2022-2025, sa Akcionim planom;
- Strategija za unapređenje zaštite i zdravlja na radu u Crnoj Gori 2022-2027. godine, sa Akcionim planom implementacije;
- Strategija razvoja sistema socijalne i dječije zaštite za period 2023-2027. godine i godišnji Akcioni plan za 2023. godinu;
- Strategija razvoja sistema javnih nabavki za period 2021-2025. godine, sa Akcionim planom za 2023. godinu;

- Strategija razvoja energetike 2015-2030. godine;
- Strategija za borbu protiv trgovine ljudima za period 2019-2024. godine i godišnji Akcioni plan;
- Strategija razvoja šuma i šumarstva 2014-2023. godine;
- Strategija upravljanja otpadom Crne Gore do 2030.godine;
- Strategija upravljanja vodama Crne Gore do 2035.godine;
- Strategija za smanjenje rizika od katastrofa u Crnoj Gori za period 2018-2023;
- Strategija razvoja poštanske djelatnosti u Crnoj Gori za period 2019-2023;
- Strategija razvoja informacionog društva Crne Gore do 2020;
- Nacionalna strategija održivog razvoja Crne Gore do 2030. godine;
- Nacionalni program zaštite potrošača 2022-2023. godine i godišnji Akcioni plan za sprovođenje ovog programa;
- Nacionalna strategija upravljanja kvalitetom vazduha, sa Akcionim planom za period 2017-2020. (po kojoj se i dalje realizuju aktivnosti);
- Nacionalni plan implementacije Minamatske konvencije o živi, s Akcionim planom za period 2021-2025. i Izvještajem o Minamata inicijalnoj procjeni;
- Nacionalni plan za implementaciju Stokholmske Konvencije za period 2019-2023;
- Nacionalna strategija rodne ravnopravnosti 2021-2025. godine sa Akcionim planom;
- Akcioni plan za suzbijanje sive ekonomije donijet 2017. godine (po kome se i dalje realizuju aktivnosti);
- Akcioni plan za pripremu ljetnje turističke sezone za 2023. godinu
- Akcioni plan za postepeno usklađivanje sa pravnom tekovinom EU i izgradnju neophodnih kapaciteta za implementaciju i sprovođenje pravne tekovine EU za Poglavlje 19 - Socijalna politika i zapošljavanje;
- Akcioni plan za postepeno usklađivanje sa pravnom tekovinom EU i izgradnju neophodnih kapaciteta za implementaciju i sprovođenje pravne tekovine EU za Poglavlje 2 - Sloboda kretanja radnika;
- Akcioni plan za ispunjavanje završnih mjerila u Poglavlju 27 - Životna sredina i klimatske promjene;
- Akcioni plan nacionalne stambene strategije za period 2015 - 2020. godine (po kojem se i dalje realizuju aktivnosti);
- Akcioni plan za suzbijanje bespravnih aktivnosti u šumarstvu za period 2019-2023. godine
- Program razvoja lovstva za period 2014 - 2024. godine;
- Program pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2021-2023. godine;
- Opšti program nadzora proizvoda na tržištu za 2023. godinu.

U pripremi jednog broja gorepomenutih strategija i akcionih planova, Uprava je uzela učešća, dok je za pojedine bila i nosilac aktivnosti. Takođe, Uprava je, na osnovu Akcionog plana Vlade za pripremu ljetnje turističke sezone, pripremila sopstveni Plan

pripreme ljetnje turističke sezone i Plan pojačanog inspekcijskog nadzora u ljetnjoj turističkoj sezoni 2023. Pripremljen je i Plan pojačanog inspekcijskog nadzora u zimskoj turističkoj sezoni 2023/2024. Osim navedenih planskih dokumenata, inspekcije Uprave su u izvještajnoj godini postupale i po zaključcima Vlade.

II ORGANIZACIJA I RESURSI

U 2023. godini je izvršena jedna izmjena Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Uprave za inspekcijske poslove iz prethodne godine, pri čemu je broj izvršilaca ostao nepromijenjen. Nadležnosti Uprave ostvarivale su se u okviru osam organizacionih cjelina: četiri sektora (od kojih se u okviru tri nalazi 21 odsjek, sa ukupno dvadeset šest inspekcija), tri službe i jedno odjeljenje za unutrašnju reviziju.

Kadrovski resursi

Broj zaposlenih u Upravi na kraju izvještajne godine je bio **316 (114 muškaraca i 202 žene)**, pri čemu su dva službenika neraspoređena (jedan muškarac i jedan žena). Visoko rukovodni kadar je **direktorica** (žena) i tri pomoćnika direktorice (dva muškarca i jedna žena). Uprava broji 234 inspektora od čega su 100 muškarci i 134 žene, uključujući i glavne inspektore (11 muškaraca i četiri žene). Najviše zaposlenih inspektora je sa mjestom rada u Podgorici - 119 (uključujući 15 glavnih inspektora/ki i dvije inspektorke koordinatorke, 58 muškarca i 61 žena), dok su ostali raspoređeni u drugim opštinama: Nikšić (12 -tri muškarca i devet žena), Bijelo Polje (16 - sedam muškaraca i devet žena), Bar (11 - jedan muškarac i 10 žena), Pljevlja (devet - četiri muškarca i pet žena), Herceg Novi (osam – jedan muškarac i sedam žena), Berane (11 - uključujući jednog inspektora koordinatora, šest muškaraca i pet žena), Budva (devet žena), Tivat (pet - jedan muškarac i četiri žene), Rožaje (11 - uključujući jednog inspektora koordinatora, osam muškaraca i tri žene), Ulcinj (devet– četiri muškarca i pet žena), Plav (četiri muškarca), Kotor (četiri - jedn muškarac i tri žene), Mojkovac (tri žene), Cetinje (jedna žena), Kolašin (jedan muškarac) i Žabljak (jedan muškarac).

U izvještajnoj godini zaposleno je 39 izvršilaca, od čega su tri pomoćnika direktorice (dva muškarca i jedna žena), jedan glavni inspektor (jedan muškarac), 26 inspektora (12 muškaraca i 14 žena), pet samostalnih savjetnika (jedan muškarac i četiri žene), jedan savjetnik (jedan žena) i tri samostalna referenta (tri muškarca).

Upravu je napustio 21 zaposleni, od čega 16 inspektora (11 muškaraca i pet žena), tri samostalna savjetnika (tri muškarca) i jedan samostalni referent (jedan muškarac), kao i jedan pomoćnik direktora (jedna žena); od čega devet službenika po sili zakona zbog navršenih 67 godina starosti (šest muškaraca i tri žene), tri službenika po sili zakona usljed smrti (dva muškarca i jedna žena), jedan inspektor po sopstvenom zahtjevu po ispunjenosti uslova za odlazak u penziju (jedan muškarac), jedan inspektor usljed gubitka

radne sposobnosti (jedan muškarac) i jedan inspektor sporazumnim prestankom radnog odnosa (jedan muškarac).

Takođe, u izvještajnoj godini Upravu je napustio jedan javni funkcioner po rješenju Vlade (jedna žena), rješenje o prestanku radnog odnosa/otkazom koji je dao državni službenik donijeto je za dva inspektora (jedan muškarac i jedna žena), rješenje o stavljanju na interno tržište rada donijeto je za jednog službenika (jedan muškarac), dok je rješenje o prestanku radnog odnosa po sili zakona zbog neopravdanog izostanka sa posla pet radnih dana uzastopno donijeto za dva službenika (dva muškarca).

U odnosu na važeći akt o sistematizaciji, na kraju izvještajne godine, ostalo je nepopunjeno 141 radno mjesto.

Informaciono-komunikacioni resursi

Važan segment u radu Uprave je osavremenjivanje rada Uprave kroz uvođenje Jedinog inspekcijskog informacionog sistema (JIIS). Osnovni modul ovog Informacionog sistema (IS) koji se odnosi na elektronsku razmjenu dokumenata (EDMS) u Upravi se koristi od početka 2021. godine. Moduli koji se odnose na inspekcijski nadzor i izvještavanje o istom se i dalje postepeno implementiraju, prilagođavajući se svakoj inspekciji ponaosob.

U izvještajnoj godini, nakon sajber napada tokom prethodne godine, na kompletnu ICT infrastrukturu Vladinog domena, odnosno svih servera, te velikog broja računara korišćenih unutar mreže državnih organa, tokom ove izvještajne godine radilo se na oporavku i na unapređivanju bezbjednosti računarske mreže Uprave za inspekcijske poslove.

Važno je istaći da se, nakon cyber napada, koji se desio u avgustu 2023. godine, a u cilju zaštite od ponovnog napada instalacija programa na radnim stanicama se radila na mnogo restriktivniji način, što je uzrokovalo mnogo poteškoća u daljem instaliranju računara (posebno u dijelu instalacije/korišćenja štampača, drugih potrebnih softverskih alata, izrade back up podataka i sl.) i stoga zahtjevalo puno više vremena nego što je to uobičajeno.

Ovaj sajber napad je i razlog zbog koga će se u ovom izvještaju, a i uopšte u daljem radu svih IS aktivnosti dijeliti na dva dijela – prije sajber napada i nakon toga.

Više o Informaciono-komunikacionim resursima u dijelu ***Kancelarija za oblast razvoja i održavanja elektronskih baza podataka i inspekcijskih informacionih sistema.***

Poslovni prostor i tehnička opremljenost

Uprava nema svoj poslovni prostor, a zaposleni, samo u Podgorici kao sjedištu Uprave, smješteni su na četiri različite lokacije, od kojih su dvije zakupljene. Takođe, zakupljene su prostorije u opštinama: Cetinje, Nikšić, Bijelo Polje, Rožaje, Berane, Plav, Ulcinj i Herceg Novi dok su inspekcije u opštinama: Budva, Tivat, Kotor, Bar, Kolašin, Mojkovac,

Pljevlja i Žabljak smještene u prostorijama koje su vlasništvo ili države ili lokalne samouprave.

Vozni park Uprave za inspekcijske poslove raspolaže sa **97** vozila. Pored navedenog, Uprava u svom radu koristi dodatnih 40 vozila, uzetih u zakup.

Budžet Uprave

Budžet Uprave za izvještajnu godinu iznosio je 6.518.804,18 €, što nije bilo dovoljno za servisiranje pojedinih kategorija troškova. Naime, priroda inspekcijskog nadzora podrazumijeva stalno prisustvo inspektora na terenu (uz njihovu obaveznu rotaciju sa jednog na drugo područje), što zahtijeva obezbjeđivanje odgovarajućih sredstava za nabavku i održavanje vozila, dnevnica i smještaj inspektora.

S obzirom na objedinjavanje dijela javnih nabavki, sredstva za Upravu u iznosu od 479.501,00 €, u izvještajnoj godini, bila su opredijeljena u programu Objedinjene javne nabavke kod Uprave za katastar i državnu imovinu. Treba istaći da je dosadašnje iskustvo objedinjavanja javnih nabavki pokazalo kašnjenje u realizaciji postupaka javnih nabavki, što se u konačnom nepovoljno odražava na organizaciju inspekcijskog nadzora.

III INSPEKCIJSKI NADZOR

U okviru tri sektora Uprave, propisane nadležnosti ostvaruje 26 inspekcija (Tržišna inspekcija, Turistička inspekcija, Inspekcija rada, Inspekcija zaštite i zdravlja na radu, Inspekcija za igre na sreću, Inspekcija za javne nabavke, Metrološka inspekcija, Zdravstveno-sanitarna inspekcija, Inspekcija šumarstva, lovstva i zaštite bilja, Ekološka inspekcija, Inspekcija za vode, Inspekcija za geodeziju, Geološka inspekcija, Rudarska inspekcija, Inspekcija za ugljovodonike, Elektroenergetska inspekcija, Termoenergetska inspekcija, Prosvjetna inspekcija, Inspekcija za sport, Inspekcija za zaštitu kulturnih dobara, Inspekcija za kulturnu baštinu, Inspekcija za arhivsku djelatnost, Inspekcija socijalne i dječije zaštite, Inspekcija za stanovanje, Inspekcija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost i Inspekcija za usluge informacionog društva).

U izvještajnoj godini inspekcije Uprave su izvršile ukupno **65.602** inspekcijska nadzora, od čega **57.989** na unutrašnjem tržištu, a **7.613** u spoljnotrgovinskom. Redovnih inspekcijskih pregleda na unutrašnjem tržištu bilo je **38.013**, po inicijativama **7.519** i zahtjevima **10.154** (2.541 u unutrašnjem, a 7.613 u spoljnotrgovinskom prometu), dok je kontrolnih pregleda, u kojima su inspektori pratili postupanje subjekata nadzora po nalogima za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti, izvršeno **9.916**. Inspekcijski pregledi u spoljnotrgovinskom prometu vršeni su po zahtjevima privrednih subjekata.

Podaci o izvršenim inspekcijskim pregledima i preduzetim mjerama

Nadzor i mjere		Na unutrašnjem tržištu	U spoljnotrgovinskom prometu	UKUPNO
1.	Broj inspekcijskih pregleda	57.989	7.613	65.602
	- redovni	38.013	-	38.013
	- po inicijativi	7.519	-	7.519
	- po zahtjevu	2.541	7613	10.154
	- kontrolni	9.916	-	9.916
2.	Broj utvrđenih nepravilnosti	22.875	-	22.875
3.	Broj ukazivanja	6.580	-	6.580
4.	Broj rješenja	7.646	147	7.793
5.	Broj uzetih uzoraka	66	60	126
6.	Broj prekršajnih naloga	17.867	-	17.867
7.	Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim nalogima	7.046.600,00€	-	7.046.600,00€
8.	Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	790	-	790
9.	Iznos izrečenih novčanih kazni u prekršajnim postupcima i troškovi postupka ¹	470.290,00€	-	470.290,00€
10.	Broj zaključaka o novčanom kažnjavanju	130	-	130
11.	Iznos izrečenih novčanih kazni zaključcima ²	195.700,00 €	-	195.700,00 €
12.	Broj krivičnih prijava	100	-	100
13.	Naknada za sanitarnu saglasnost	20.046,00 €	-	20.046,00 €
14.	Naknade i takse za kontrolu u spoljnotrgovinskom prometu	-	242.642,43 €	242.642,43 €
15.	Finansijski efekti nadzora	7.732.636,00 €	242.642,43 €	7.975.278,43 €

U nadzoru je utvrđeno ukupno **22.875** nepravilnosti. Inspekcije Uprave su u izvještajnoj godini donijele ukupno **7.793** rješenja, od čega se **7.646** odnosi na promet na unutrašnjem tržištu, dok se na spoljnotrgovinski promet odnosi **147** rješenja.

Od ukupnog broja rješenja donesenih u nadzoru na unutrašnjem tržištu (**7.646**), 4.048 se odnosi na otklanjanje nepravilnosti. Ostala rješenja se odnose na: zabranu prometa robe

¹ Novčane kazne izrečene po zahtjevima za pokretanje prekršajnog postupka i zahtjevima za sudsko odlučivanje (podnjetim u izvještajnoj godini i u ranijem periodu).

² Novčane kazne koje su inspektori izrekli u postupku prinudnog izvršenja rješenja.

(872), zabranu obavljanja djelatnosti (419), dostavljanje dokumentacije na uvid (726), rješenja o privremenoj zabrani obavljanja djelatnosti pečaćenjem (243), rješenja o oduzimanju robe (151), itd.

Broj uloženi žalbi na rješenja donijeta u 2023. godini u nadzoru na unutrašnjem tržištu je 91. U izvještajnoj godini riješeno je 77 žalbi, uključujući i 17 žalbi koje su podnijete u prethodnom periodu (u šest slučajeva inspektor je donio novo rješenje, u jednom slučaju je žalba odbijena, a u jednom slučaju stranka je odustala, dok je u postupku kod drugostepenog organa u 38 slučajeva žalba odbijena, poništeno je 19 rješenja (u 18 slučajeva rješenje je poništeno u cjelini, a u jednom slučaju rješenje je poništeno djelimično) i u 11 slučajeva žalba je usvojena.

Ovi podaci ukazuju da je u vršenju inspekcijskog nadzora uglavnom obezbijeđena primjena pravila postupka inspekcijskog nadzora i upravnog postupka.

U nadzoru u spoljnotrgovinskom prometu donešeno je **7.613** rješenja. Pregledano je i **626** brodova prilikom kojih su date dozvole za slobodan saobraćaj istih.

U postupku inspekcijskog nadzora uzeto je ukupno 126 uzoraka (igračke, gorivo, otpadne vode, kozmetički proizvodi, biocidi i ostalo) i predato nadležnim laboratorijama na ispitivanje. U unutrašnjem prometu uzeta su 66 uzorka, od kojih je neispravno bilo 20 (ostale vode, igračke, gorivo). U spoljnotrgovinskom prometu uzeto je 60 uzoraka.

U izvještajnoj godini izdato je ukupno **17.867** prekršajnih naloga, kojima je izrečeno **7.046.600,00 €** novčanih kazni.

Od ukupnog broja predmeta koji se vode pred prekršajnim sudovima (**1376**), od čega po zahtjevima za pokretanje prekršajnog postupka (**1081**), riješeno je 721, i to: 563 u kojima su izrečene novčane kazne u ukupnom iznosu od **346.185,00 €**, 44 u kojima je izrečena opomena, 22 u kojima je donijeta oslobađajuća odluka, 87 u kojem je obustavljen prekršajni postupak (od kojih 49 zbog zastare), pet predmeta u kojima je odbačen zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka. Kod ostalih predmeta (360) postupci su u toku.

Po zahtjevima za sudsko odlučivanje (**295**) riješeno je 183 zahtjeva, i to: 131 u kojima su izrečene novčane kazne u ukupnom iznosu od **124.105,00 €**, pet u kojima je izrečena opomena, sedam u kojima je donesena oslobađajuća odluka, 37 u kojima je obustavljen prekršajni postupak (od kojih 12 zbog zastare), jedan predmet u kojem je odbačen zahtjev za sudsko odlučivanje i dva predmeta u kojima su prekršajni nalozi stavljeni van snage. Kod ostalih predmeta (112) postupci su u toku.

Treba istaći da se evidencija naplate novčanih kazni izrečenih u prekršajnim postupcima vodi kod područnih sudova za prekršaje, tako da Uprava ne raspolaže tim podacima.

U izvještajnom periodu podnijeto je **100 krivičnih prijava** i to: Inspekcija za igre na sreću 3, Inspekcija šumarstva, lovstva i zaštite bilja 43, Ekološka inspekcija 15, Inspekcija za vode 21, Inspekcija za geodeziju 1, Inspekcija za prosvjetu 2, Inspekcija za kulturnu baštinu 9, Inspekcija za kulturnu baštinu 3, Inspekcija za arhivsku djelatnost 3.

Podnijete krivične prijave odnosile su se na: nelegalno priređivanje igara na sreću (3), krivolov (2), bespravne aktivnosti u šumarstvu (27), nesavjestan rad u službi, zloupotreba službenog položaja (8), ometanje u vršenju inspekcijskog nadzora (1), neposjedovanje dozvole za obavljanje djelatnosti (5), zbog povrede službenog pečata (3), zbog nepropisnog upravljanja posebnim vrstama otpada (4), zbog zagađivanja vazduha (1), zbog obavljanje djelatnosti u zaštićenom prirodnom dobru bez dozvole nadležnih organa (3), zbog stavljanja divljih vrsta životinja u promet (4), zbog nelegalne eksploatacije riječnog materijala, odnosno krađe prirodnog dobra (18), zbog izvođenja radova na vodnom dobru bez pribavljenih vodnih saglasnosti (3), zbog ometanja inspektora u radu (2), zbog podstrekavanja službenog lica na vršenje krivičnog djela (1), zbog uništenja registratorske ili arhivske građe (3), zbog navodjenja organa na ovjeru neistinitog sadržaja (1), itd.

Usaglašavanje utvrđenog stanja na terenu s propisima, čime se ostvaruje zaštita javnog interesa, što je osnovni cilj inspekcijskog nadzora, postiže se upravnim mjerama inspektora usmjerenim na otklanjanje nepravilnosti, ali i sankcionisanjem, posebno onih koji namjerno i uporno krše propise. Širok spektar efekata nadzora u sektorima u kojima nadzor sprovode inspekcije Uprave, između ostalog, rezultira i boljom naplatom budžetskih prihoda po osnovu prometa robe i pružanja usluga, po osnovu zarada zaposlenih u raznim djelatnostima i, istovremeno, smanjenjem sive ekonomije, zaštite lojalne konkurencije, zaštite potrošača, zaštite zaposlenih itd.

INSPEKCIJSKI NADZOR PO SEKTORIMA

U nadzoru nad primjenom materijalnih propisa iz svoje nadležnosti, inspekcije su postupale u skladu sa: Zakonom o inspekcijskom nadzoru, Zakonom o upravnom postupku, Zakonom o unutrašnjoj trgovini, Zakonom o zanatstvu, Zakonom o zaštiti potrošača, Zakonom o potrošačkim kreditima, Zakonom o nadzoru proizvoda na tržištu, Zakonom o opštoj bezbjednosti proizvoda, Zakonom o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti, Zakonom o efikasnom korišćenju energije, Zakonom o građevinskim proizvodima, Zakonom o primjeni propisa kojima se uređuje zaštita prava intelektualne svojine, Zakonom o autorskom i srodnim pravima, Zakonom o žigu, Zakonom o patentima, Zakonom o pravnoj zaštiti industrijskog dizajna, Zakonom o oznakama geografskog porijekla, Zakonom o zaštiti topografija poluprovodnika, Zakonom o kinematografiji, Zakonom o optičkim diskovima, Zakonom o duvanu, Zakonom o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda, Zakonom o metrologiji, Zakonom o kontroli predmeta od dragocjenih metala, Zakonom o lijekovima, Zakonom o privremenim mjerama za ograničavanje cijena proizvoda od posebnog značaja za život i zdravlje ljudi, Zakonom o energetici, Zakonom o turizmu i ugostiteljstvu, Zakonom o skijalištima,

Zakonom o raftingu, Zakonom o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, Zakonom o zabrani diskriminacije, Zakonom o kretanju lica sa invaliditetom uz pomoć psa pomagača, Zakonom o radu, Zakonom o strancima, Zakonom o štrajku, Zakonom o reprezentativnosti sindikata, Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom, Zakonom o volonterskom radu, Zakonom o zabrani zlostavljanja na radu, Zakonom o rodnoj ravnopravnosti, Zakonom o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom, Zakonom o stručnom osposobljavanju lica sa stečenim visokim obrazovanjem, Zakonom o zaštiti građana Crne Gore na radu u inostranstvu, Zakonom o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti, Zakonom o sportu, Zakonom o sigurnosti pomorske plovidbe, Zakonom o zaštiti i zdravlju na radu, Zakonom o igrama na sreću, Zakonom o poreskoj administraciji, Zakonom o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma, Zakonom o računovodstvu, Zakonom o javnim nabavkama, Zakonom o metrologiji, Zakonom o kontroli predmeta od dragocjenih metala, Zakonom o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanje usaglašenosti, Zakonom o sanitarnoj inspekciji, Zakonom o vodama, Zakonom o kozmetičkim proizvodima, Zakonom o hemikalijama, Zakonom o biocidnim proizvodima, Zakonom o obezbjeđivanju zdravstveno ispravne vode za ljudsku upotrebu, Zakonom o zdravstvenoj ispravnosti životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe, Zakonom o opštoj bezbjednosti proizvoda, Zakonom o zdravstvenoj inspekciji, Zakonom o zdravstvenoj zaštiti, Zakonom o lijekovima, Zakonom o medicinskim sredstvima, Zakonom o apotekarskoj djelatnosti, Zakonom o pravima pacijenata, Zakonom o zbirkama podataka u oblasti zdravstva, Zakonom o hitnoj medicinskoj pomoći, Zakonom o liječenju neplodnosti asistiranim reproduktivnim sredstvima, Zakonom o uslovima i postupku za prekid trudnoće, Zakonom o obezbjeđivanju krvi, Zakonom o zdravstvenom osiguranju, Zakonom o sprečavanju zloupotrebe droga, Zakonom o kontroli proizvodnje i prometa supstanci koje se mogu upotrijebiti u proizvodnji opojnih droga i psihotropnih supstanci, Zakonom o šumama, Zakonom o divljači i lovstvu, Zakonom o reproduktivnom materijalu šumskog drveća, Zakonom o nacionalnim parkovima, Zakonom o životnoj sredini, Zakonom o upravljanju otpadom, Zakonom o zaštiti vazduha, Zakonom o procjeni uticaja na životnu sredinu, Zakonom o zaštiti prirode, Zakonom o zaštiti od buke u životnoj sredini, Zakonom o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu, Zakonom o industrijskim emisijama, Zakonom o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti, Zakonom o zaštiti od nejonizujućih zračenja, Zakonom o odgovornosti za štetu u životnoj sredini, Zakonom o biocidnim proizvodima, Zakonom o zaštiti od negativnog uticaja klimatskih promjena, Zakonom o stranim invanzivnim vrstama, Zakonom o genetski modifikovanim organizmima, Zakonom o upravljanju komunalnim otpadnim vodama, Zakonom o finansiranju upravljanja vodama, Zakonom o ratifikaciji ugovora između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Hrvatske o međusobnim odnosima u oblasti upravljanja vodama, Zakonom o državnom premjeru i katastru nepokretnosti, Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata, Zakonom o geološkim istraživanjima, Zakonom o rudarstvu, Zakonom o istraživanju i proizvodnji ugljovodonika, Zakonom o energetici, Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata, Zakonom o standardizaciji, Zakonom o akreditaciji, Zakonom

o zapaljivim tečnostima i gasovima, Zakonom o zaštiti i spašavanju, Opštim zakonom o obrazovanju i vaspitanju, Zakonom o predškolskom obrazovanju i vaspitanju, Zakonom o osnovnom obrazovanju i vaspitanju, Zakonom o gimnaziji, Zakonom o stručnom obrazovanju, Zakonom o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama, Zakonom o visokom obrazovanju, Zakonom o obrazovanju odraslih, Zakonom o nacionalnom okviru kvalifikacija, Zakonom o nacionalnim stručnim kvalifikacijama, Zakonom o sportu, Zakonom o spomen – obilježjima, Zakonom o zaštiti kulturnih dobara, Zakonom o zaštiti prirodno i kulturno-istorijskog područja Kotora, Zakonom o muzejskoj djelatnosti, Zakonom o bibliotečkoj djelatnosti, Zakonom o kinematografiji, Zakonom o arhivskoj djelatnosti, Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti, Zakonom o povlastici na putovanje lica sa invaliditetom, Zakonom o izvršenju Odluke Ustavnog suda Crne Gore, Zakonom o održavanju stambenih zgrada , Zakonom o svojinsko-pravnim odnosima, Zakonom o socijalnom stanovanju, Zakonom o elektronskim komunikacijama, Zakonom o poštanskim uslugama, Zakonom o elektronskoj trgovini, Zakonom o elektronskoj upravi, Zakonom o informacionoj bezbjednosti, Zakonom o elektronskom dokumentu, Zakonom o elektronskoj identifikaciji i elektronskom potpisu, kao i u skladu sa Opštim kolektivnim ugovorom, granskim kolektivnim ugovorima, kolektivnim ugovorima kod poslodavca i velikim brojem podzakonskih akata donešenih na osnovu navedenih zakona.

A. SEKTOR ZA ZAŠTITU TRŽIŠTA I EKONOMIJE, IGRE NA SREĆU I JAVNE NABAVKE

U ovom sektoru svoje nadležnosti ostvaruju sljedeće inspekcije: Tržišna inspekcija, Turistička inspekcija, Inspekcija rada, Inspekcija zaštite i zdravlja na radu, Inspekcija za igre na sreću, Inspekcija za javne nabavke i Metrološka inspekcija.

1. Tržišna inspekcija

Tržišna inspekcija vrši nadzor u okviru četiri grupe poslova (tri područne jedinice i grupa poslova za tehnički nadzor). Od ukupno sistematizovanih 61 radnih mjesta za inspektora, zaposleno je 48, uključujući i glavnog inspektora (19 dipl. ekonomista, 18 dipl. pravnika, 5 dipl. ing. poljoprivrede, 3 dipl. menadžera, 1 dipl. tehnolog, 1 dipl. ing. elektrotehnike, 1 dipl. politikolog). Od ukupnog broja zaposlenih inspektora, 23 su sa mjestom rada u Podgorici, dok su ostali raspoređeni u drugim gradovima: Cetinje jedan, Kolašin jedan (Mojkovac), Nikšić (Plužine i Šavnik) pet, Budva dva, Ulcinj tri, Bar tri, Kotor jedan, Herceg Novi dva, Bijelo Polje dva, Plav (Andrijevića i Gusinje) 0, Rožaje (Petnjica) tri, Pljevlja (Žabljak) jedan, Berane jedan.

Nadležnosti

Tržišna inspekcija sprovodi nadzor nad primjenom sljedećih zakona: Zakon o unutrašnjoj trgovini, Zakon o zanatstvu, Zakon o zaštiti potrošača, Zakon o potrošačkim kreditima, Zakon o nadzoru proizvoda na tržištu, Zakon o opštoj bezbjednosti proizvoda, Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti, Zakon o efikasnom korišćenju energije, Zakon o građevinskim proizvodima, Zakon o autorskom i srodnim pravima, Zakon o žigu, Zakon o patentima, Zakon o pravnoj zaštiti industrijskog dizajna, Zakon o oznakama geografskog porijekla, Zakon o zaštiti topografija poluprovodnika, Zakon o kinematografiji, Zakon o optičkim diskovima, Zakon o duvanu, Zakon o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda, Zakon o metrologiji, Zakon o kontroli predmeta od dragocjenih metala, Zakon o lijekovima, Zakon o privremenim mjerama za ograničavanje cijena proizvoda od posebnog značaja za život i zdravlje ljudi, Zakon o energetici i dr. Nadzor se sprovodi i nad primjenom velikog broja podzakonskih akata donesenih na osnovu navedenih zakona.

Nadzorom je obuhvaćena primjena propisa koji uređuju navedene oblasti u pogledu uslova za pristup djelatnosti i obaveza u obavljanju tih djelatnosti, a u funkciji legalnog tržišta robe i usluga, zaštite ekonomskih interesa potrošača, bezbjednosti neprehrambenih proizvoda na tržištu, zaštite prava intelektualne svojine, zaštite od nelojalne konkurencije i dr, sa ciljem da se obezbijedi njihova puna primjena.

Inspekcijski nadzor

Tržišna inspekcija se, u realizaciji planiranih aktivnosti, rukovodila i vremenskim intervalima pojačanog prometa roba i usluga, a posebno stanjem na terenu. Pažnja je bila usmjerena posebno na trgovinu i pojedine zanatske i dr. usluge, sa posebnim osvrtom na suzbijanje sive ekonomije, zaštitu prava intelektualne svojine, zaštitu prava potrošača (ekonomskih interesa i zaštita od nebezbednih proizvoda). Više u odjeljku - Nadzor po oblastima.

Tržišna inspekcija je izvršila ukupno 18.529 inspekcijskih pregleda, u kojima je utvrđeno ukupno 5.624 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	18.529
- Redovni	13.397
- po inicijativi	1.295
- po zahtjevu	51
- kontrolni	3.786
Broj utvrđenih nepravilnosti	5.624
Broj ukazivanja	675
Broj rješenja	4.949

Broj prekršajnih naloga	8.187
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim naložima	2.323.760,00€
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	22

Posmatrano *po vrstama djelatnosti*, ukupan broj inspekcijskih pregleda je 18.577 i to: (promet robe – 17.458, zanatstvo i lične usluge – 1.025, usluge u prometu robe – 53 i javne usluge – 21 i ostalo 20), što je za 48 pregleda više u odnosu na ukupan broj inspekcijskih pregleda dat u tabeli, budući da je u pojedinim inspekcijskim pregledima istovremeno vršen nadzor više vrsta djelatnosti.

Utvrđene nepravilnosti: U izvještajnoj godini utvrđeno je ukupno 5.624 nepravilnosti, a odnosile su se na povredu propisa o: pravima potrošača (2.843), unutrašnjoj trgovini (2.063), bezbjednosti proizvoda (498), zanatstvu (78), zaštiti prava intelektualne svojine (108), duvanu i duvanskim proizvodima (26), kontroli kvaliteta tečnih goriva naftnog porijekla (dvije), nepravilnosti po Zakonu o privremenim mjerama za ograničavanje cijena proizvoda od posebnog značaja za život i zdravlje ljudi (četiri) i nepravilnost po Zakonu o inspekcijskom nadzoru (dvije).

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti (5.624), inspektori su mjerom ukazivanja ili rješenjem subjektima nadzora davali naloge za postupanje u određenom roku.

U navedenom periodu izrečeno je ukupno 675 ukazivanja. Ukupan broj donesenih rješenja, uključujući i rješenja u slučaju nepostupanja po ukazivanju je 4.949.

Struktura mjera i radnji obuhvaćenih rješenjima

Ukupno rješenja	4.949
- Otklanjanje nepravilnosti	2.956
- Zabrana prometa robe	872
- Dostavljanje dokumentacije na uvid	726
- Privremena zabrana obavljanja djelatnosti/pečaćenje	224
- O vještačenju	18
- Oduzimanje robe/predmeta	151
- Zabrana prometa tečnog goriva naftnog porijekla	2

Ukupna vrijednost robe čiji je promet privremeno ili trajno zabranjen je 1.063.183,89 € (872 slučajeva), od čega se na privremenu zabranu prometa odnosi 750 slučajeva u vrijednosti od 1.005.317,79 €, a na trajnu 122 slučajeva u vrijednosti od 57.866,10 €.

Razlozi za *privremenu* zabranu prometa su bili: opasni neprehrambeni proizvodi na tržištu, tj. proizvodi koji ne ispunjavaju propisane zahtjeve bezbjednosti i u drugim slučajevima, npr. zbog nepropisnog označavanja robe, neevidentiranja robe u poslovnoj dokumentaciji, neisticanja ili nepropisnog isticanja cijena, nepropisnog sprovođenja prodajnih pogodnosti itd.

Razlozi za *trajnu* zabranu prometa odnose se na prisustvo opasnih proizvoda sa ozbiljnim rizikom na tržištu.

U 520 slučajeva, nakon otklanjanja nepravilnosti (po nalogu inspektora), stavljena je u promet roba u ukupnoj vrijednosti od 848.648,30 €. Najčešće se radilo o robi kod koje su otklonjeni utvrđeni propusti: u označavanju robe, o robi koja je naknadno evidentirana u poslovnoj dokumentaciji, kao i o opasnim proizvodima usaglašenim sa propisanim zahtjevima bezbjednosti i o robi kod koje su otklonjene nepravilnosti u vezi sa isticanjem cijena, označavanjem sniženja robe.

Mjera privremene zabrane obavljanja djelatnosti izvršena je pečaćenjem objekta i to u **224** slučaja, zbog neposjedovanja prijave za obavljanje djelatnosti, kao i zbog obavljanja trgovine na malo nedeljom i u dane državnih praznika.

U 151 slučaju privremeno je oduzeta roba u vrijednosti od 85.414,91 € zbog stavljanja iste u promet bez dokaza o nabavci, odnosno zbog povrede prava intelektualne svojine (žig). Radilo se o raznim vrstama robe: odjevni predmeti, cigarete, rezani duvan, filteri za cigarete, obuća, galanterija, oprema za auto (gume, felne), bižuterija, uređaji (bušilice, mašince za oštrenje olovaka), opreme za telefone (maske, adapteri, slušalice), alkoholna i gazirana pića i dr. roba.

Mjera privremene zabrane prometa tečnog goriva naftnog porijekla izvršena je u dva slučaja, zbog toga što isto nije bilo propisanog kvaliteta, i to pečaćenjem rezervoara sa zatečenim zalihama goriva službenim pečatom.

Utvrđene nepravilnosti (dvije) u oblasti inspekcijskog nadzora su se odnosile na to da subjekat nadzora nije postupio po naredbi inspektora u određenom roku.

U dva slučaja izrečena je novčana kazna kao upravna mjera, zbog neizvršenja rješenja.

Izvršenje rješenja: Od ukupno 4.949 donesenih rješenja u izvještajnom periodu, izvršeno je 4.942. Dobrovoljno je izvršeno 4.547 rješenja, dok je 377 rješenja izvršeno administrativno, a u 18 slučajeva postupak je obustavljen (subjekti nadzora nerezidenti). Na kraju godine ostalo je neizvršeno ukupno sedam rješenja (donesena krajem decembra). U izvještajnoj godini dobrovoljno je izvršeno i osam rješenja, prenijetih iz prethodne godine.

Protiv rješenja inspektora u izvještajnoj godini podnijeto je 19 žalbi, od čega je odlučeno po njih 15.

Drugostepeni organ je rješavao po 15 žalbi, od čega je u četiri slučaja žalba odbijena, u pet slučajeva žalba je usvojena, dok je u šest slučajeva poništeno rješenje (u cjelini).

Kod drugostepenog organa u četiri slučaja postupak po žalbi je u toku.

Takođe, u 2023. godini riješeno je šest žalbi koje su podnesene u 2022. godini i ranije. Drugostepeni organ je u pet slučajeva usvojio žalbu, dok je u jednom slučaju poništeno rješenje inspektora (u cjelini).

U 2023. godini riješen je jedan upravni postupak koji je pokrenut u 2022. godini, u kojem je Upravni sud donio rješenje o odbijanju.

Prekršajna odgovornost : Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini inspektori su izdali 8.187 prekršajnih naloga, sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 2.323.760,00 €, od čega:

- odgovornom i pravnom licu 6.820 naloga, sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 1.991.940,00 €;
- preduzetniku 1.202 naloga, sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 306.270,00 €; i
- fizičkom licu 165 naloga, sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu 25.550,00 €.

Za 35 prekršajnih naloga podneseni su zahtjevi za sudsko odlučivanje, dok za četiri prekršajna naloga do kraja izvještajne godine nije istekao rok za naplatu.

Tržišni inspektori su za 283 nenaplaćena prekršajna naloga (koji su postali konačni i izvršni), Centralnoj banci i poslovnim bankama podnijeli naredbe o prinudnoj naplati.

Pored izdatih prekršajnih naloga, inspektori su područnim sudovima za prekršaje podnijeli 22 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

Od strane nadležnih sudova za prekršaje, u izvještajnom periodu je riješeno 37 zahtjeva uključujući i 30 zahtjeva iz prethodnog perioda (19 za pokretanje prekršajnog postupka i 18 za sudsko odlučivanje). Izrečene su 22 novčane kazne (u 11 slučajeva ispod propisanog minimuma) u ukupnom iznosu od 26.340,00 € (sa troškovima postupka). U sedam slučajeva postupak je obustavljen (od čega tri zbog zastarjelosti), u pet slučajeva doneseno je rješenje o oslobađanju, u jednom slučaju izrečena je opomena, u jednom slučaju prekršajni nalog je stavljen van snage i u jednom slučaju sud se oglasio mjesno nenadležnim.

Na rješenja suda za prekršaje u izvještajnom periodu, podnijeto je ukupno pet žalbi, od čega su tri bile od strane Uprave i dvije od strane subjekata nadzora. Viši sud je postupao po svim žalbama (tri žalbe su odbijene, a u dva slučaja žalbe su usvojene).

Nadzor po oblastima

Trgovina: U izvještajnoj godini, Tržišna inspekcija je u oblasti trgovine posebnu pažnju posvetila provjeri porijekla robe u prometu, njenom evidentiranju (nabavke i prodaje), evidentiranju ostvarenog prometa i poštovanju obaveze u vezi sa formiranjem cijena proizvoda, u skladu sa Zakonom o unutrašnjoj trgovini i Pravilnikom o evidenciji nabavke i prodaje robe i pružanju trgovinskih usluga, kao i drugim zakonima koji uređuju trgovinu

pojedinih vrsta robe. Dakle, nadzorom su obuhvaćeni svi segmenti bitni za postizanje legalnosti unutrašnjeg tržišta i fer konkurencije, uključujući i obaveze u pogledu podnošenja prijave trgovine nadležnim organima, ispunjenosti minimalno-tehničkih uslova.

Nadzor u oblasti trgovine je intenziviran u pojedinim vrstama trgovine (promet na veliko i promet na malo i dr.) i za pojedine vrste robe u određenim vremenskim periodima i na pojedinim prodajnim mjestima, u skladu sa Planom rada inspekcije. U tom smislu, vršen je nadzor kod trgovaca koji obavljaju promet robe preko štandova i tezgi na pijacama i drugim otvorenim i zatvorenim prostorima sa aspekta prijave trgovine, porijekla robe, vođenja evidencije o nabavci i prodaji robe. Takođe, vršen je pojačani nadzor nad prometom duvanskih proizvoda, tečnih goriva naftnog porijekla (kvaliteta), građevinskog materijala, alatki i mašina za poljoprivredu, auto-dijelova, proizvoda drvoprerade, namještaja, bijele tehnike, udžbenika i školskog pribora, lijekova i druge robe u apotekama, odjeće i obuće za djecu, pekarskih proizvoda i dr. Sa stanovišta vođenja propisane evidencije vršen je i nadzor prometa, izrade i opravke predmeta od dragocjenih metala, kao i nadzor otkupa lomljenog zlata i srebra.

Poseban akcenat u nadzoru dat je i na primjeni odredbe člana 35a Zakona o unutrašnjoj trgovini, u vezi sa zabranom rada nedjeljom i u dane državnih i drugih praznika, u trgovini na veliko i trgovini na malo.

Kontrole su organizovane i po inicijativama privrednih i drugih subjekata, koje su se odnosile na rad bez prijave trgovine, bez propisanih uslova za vršenje djelatnosti, kao i na sumnju u porijeklo robe i dr.

U kontroli primjene Zakona o unutrašnjoj trgovini utvrđeno je ukupno 2.063 nepravilnosti, koje se odnose na: nepropisno vođenje evidencije o nabavci i prodaji robe (1.012), obavljanje trgovine bez podnošenja prijave (116), nedostupnost evidencije u toku kontrole (726), stavljanje u promet robe bez dokaza o nabavci (43), neisticanje i nepridržavanje radnog vremena (22), rad nedjeljom i u dane državnih praznika (141), ostale oblasti trgovine (3).

U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti u oblasti unutrašnje trgovine, izrečeno je 137 ukazivanja i doneseno 1.926 rješenja. Za utvrđene prekršaje je izdato 3.066 prekršajnih naloga u iznosu od 956.580,00 €, a podneseno je i sedam zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

Pojačani nadzor prometa duvanskih proizvoda: Kontrole nad prometom duvanskih proizvoda vršene su kontinuirano, sa aspekta primjene zakona koji uređuju ovu oblast (Zakon o duvanu i Zakon o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda), kao i Zakona o unutrašnjoj trgovini, u odnosu na poštovanje odredbi koje uređuju vođenje evidencije i Zakona o zaštiti potrošača, u odnosu na isticanje cijena na propisan način, izdavanje računa, itd. Kontrolama su bili obuhvaćeni maloprodajni objekti, veleprodajna skladišta, kao i druga prodajna mjesta (štandovi/tezge) i pijačni prostori.

U izvještajnom periodu izvršena su 3.184 inspekcijska pregleda u prometu duvana i duvanskih proizvoda, a utvrđeno je 48 nepravilnosti koje se odnose na: neposjedovanje dokaza o nabavci robe shodno Zakonu o unutrašnjoj trgovini (22) i neisticanje oznake o zabrani prodaje duvanskih proizvoda licima mlađim od 18 godina, shodno Zakonu o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda (26).

Za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti inspektori su donijeli jedno ukazivanje i 47 rješenja (25 rješenja o otklanjanju nepravilnosti i 22 rješenja o privremenom oduzimanju robe), kojom prilikom su oduzete 852 paklice cigareta u ukupnoj vrijednosti od 1.781,00 €, 950 grama rezanog duvana i 48 komada filtera za cigarete u ukupnoj vrijednosti od 73,00€. Izdato je 87 prekršajnih naloga u iznosu od 34.800,00 €.

Kontrola kvaliteta tečnih goriva naftnog porijekla:

Tržišna inspekcija je u izvještajnoj godini vršila kontrole kvaliteta tečnog goriva naftnog porijekla u prometu isključivo po prijavama potrošača. U vezi sa ovom vrstom kontrole, treba istaći da je donesen Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o kvalitetu i kontroli kvaliteta tečnih goriva naftnog porijekla "Sl.list CG", br. 31/21 - stupio na snagu 1. aprila 2022. godine, koji je izmijenio ulogu nadležne inspekcije na način suprotan Zakonu o energetici i Zakonu o inspekcijskom nadzoru, tj. isključio Tržišnu inspekciju iz kontrole kvaliteta goriva. Kontrole po navedenim prijavama potrošača su vršene u saradnji sa Institutom za transport D.O.O. „INTRA“ Podgorica, kao ovlašćenim akreditovanim tijelom za uzorkovanje tečnog goriva.

U navedenom periodu izvršeno je pet inspekcijskih pregleda, kojima je obuhvaćeno pet točnih aparata, sa kojih je uzeto ukupno pet uzoraka i to tečno gorivo Eurodizel (četiri uzorka) i motorni benzin Eurosuper 95 (jedan uzorak).

U ovim kontrolama u dva slučaja utvrđene su nepravilnosti. U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti od strane inspektora, preduzete su sledeće mjere: dva rješenja o privremenoj zabrani prometa tečnog goriva naftnog porijekla uz istovremenu mjeru zabrane točenja goriva do otklanjanja nepravilnosti. Izdata su četiri prekršajna naloga (dva odgovornom licu u iznosu od 600,00 € i pravnom licu u iznosu od 6.000,00 €) u ukupnom iznosu od 6.600,00 €.

S obzirom na problem važećeg Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o kvalitetu i kontroli kvaliteta tečnih goriva naftnog porijekla na osnovu kojeg Tržišna inspekcija ne može vršiti nadzor dok se isti ne usaglasi sa zakonom, Uprava je inicirala izmjene predmetnog Pravilnika, čija realizacija je u toku.

Kontrola osnovnih životnih namirnica - Tržišna inspekcija je u izvještajnom periodu vršila inspekcijski nadzor nad primjenom Zakona o privremenim mjerama za ograničavanje cijena proizvoda od posebnog značaja za život i zdravlje ljudi i listi proizvoda („Sl. list CG“, br. 52/22), kao i Odluke o privremenim mjerama za ograničavanje

cijena proizvoda od posebnog značaja za život i zdravlje ljudi („Sl.list CG“, br. 68/22, 69/23), kojima se ograničava visina marže za određene proizvode od posebnog značaja za život i zdravlje ljudi, kao i cijene peleta.

U izvještajnom periodu tržišni inspektori su izvršili ukupno 666 kontrola kod trgovaca čiji je nadzor isključivo usmjeren na formiranje maloprodajnih cijena osnovnih životnih namirnica, u skladu sa navedenom Odlukom, gdje se ograničava cijena proizvoda od posebnog značaja za život i zdravlje ljudi regulisanjem maksimalne visine marže u trgovini na veliko u iznosu od 5% i malo u iznosu od 7%. Kontrolisani su proizvodi od posebnog značaja za život i zdravlje ljudi i to: pšenično brašno tip – 400, pšenično brašno tip – 500, šećer kristal, jestivo suncokretovo ulje i so za ljudsku ishranu – kuhinjska so od 1kg. U ovim kontrolama utvrđene su četiri nepravilnosti, kod kojih su inspektori donijeli četiri rješenja, a za počinjene prekršaje izdato je sedam prekršajnih naloga, u iznosu od 17.000,00 €.

Zanatstvo: U oblasti zanatstva, u izvještajnoj godini, kontrolisani su: frizeri, obučari, auto-mehaničari, krojači, perači prevoznih sredstava, vulkanizeri, kao i pružaoci drugih ličnih usluga (fotokopirnice, saloni ljepote i dr).

Izvršeno je ukupno 1.025 kontrola i utvrđeno je 78 nepravilnosti, koje su se odnosile na obavljanje zanatske djelatnosti bez podnošenja prijave nadležnom organu lokalne uprave.

Pored navedenih nepravilnosti, kod zanatstva su utvrđene i nepravilnosti koje se odnose na povrede prava potrošača, kao što su: neisticanje cijena, neizdavanje računa korisnicima usluga, neisticanje obavještenja o mjestu i načinu podnošenja prigovora i dr. (više u dijelu *Zaštita potrošača*).

Za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti, u odnosu na primjenu Zakona o zanatstvu, izrečena je mjera ukazivanja u dva slučaja i doneseno je 76 rješenja. Za utvrđene prekršaje izdato je 95 prekršajnih naloga, kojima su izrečene novčane kazne u iznosu od 11.820,00 €.

Zaštita potrošača: Područje zaštite potrošača bilo je jedan od prioriteta u postupanju Tržišne inspekcije, kako u dijelu zaštite ekonomskih prava, tako i u dijelu zaštite potrošača od opasnih proizvoda na tržištu (više u dijelu o *Bezbjednosti proizvoda*). Osnov za nadzor na ovom području, pored plana nadzora, bile su i žalbe potrošača, kao i informacije dobijene iz drugih izvora, po kojima se postupalo bez odlaganja.

Kada je u pitanju zaštita ekonomskih interesa potrošača, nadzor je vršen u pogledu poštovanja obaveza od strane trgovaca i davalaca usluga, propisanih Zakonom o zaštiti potrošača i Zakonom o potrošačkim kreditima, u okviru nadležnosti Tržišne inspekcije.

U ovoj oblasti, ukupan broj izvršenih inspekcijskih pregleda je 12.531, od čega je 11.669 u redovnom nadzoru (uključujući i kontrole po nalogima), 862 po žalbama potrošača (više u dijelu *Postupanje po inicijativama*).

U ovim kontrolama utvrđeno je ukupno 2.841 nepravilnost, koje su se odnosile na: neisticanje cijene ili neisticanje na propisani način (1.163), nepridržavanje utvrđenih i istaknutih cijena, od strane trgovca, nepoštovanje obaveza koje se odnose na način isticanja cijena sa popustom, sniženja i dr, neposjedovanje evidencije prigovora potrošača (648), neisticanje obavještenja o mjestu i načinu podnošenja prigovora (235), neisticanje obavještenja o robi na propisani način (196), uračunavanje težine materijala za pakovanje u neto masu (170), neizdavanje računa ili izdavanje računa koji nijesu propisane sadržine (161), posebne uslove prodaje (67), saobraznost (66), posebne prodajne pogodnosti (19), zloupotrebu izraza garancije (devet), prigovor po osnovu prava na garanciju (devet), označavanje upotrebljavane robe (osam), prigovor po osnovu reklamacije proizvoda – cijene (šest), obmanjujuća poslovna praksa (šest), distanciona prodaja (dvije), dostupnost rezervnih djelova (dvije), javne usluge (jedna) i ostalo (73).

Za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti u oblasti zaštite ekonomskih interesa potrošača (2.841), inspektori su izrekli mjeru ukazivanja u 168 slučajeva i donijeli 2.673 rješenja, a za počinjene prekršaje izdato je 4.804 prekršajna naloga, u iznosu od 1.147.260,00€ i podneseno je 10 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

U skladu sa odredbama Zakona o potrošačkim kreditima, Tržišna inspekcija je izvršila 14 inspekcijskih pregleda u kojima su utvrđene dvije nepravilnosti koje su se odnosile na pružanje usluge potrošačkog kreditiranja ili posredovanja u kreditiranju bez prethodnog upisa u evidenciju. Za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti (dvije) izrečena je mjera ukazivanja.

Tržišna inspekcija je i preko web sajta www.potrosac.me, vršila prijem žalbi i pitanja potrošača i drugih građana i privrednih subjekata, te davala odgovore i postupala po žalbama.

Bezbjednost proizvoda (tržišni nadzor): U izvještajnom periodu Tržišna inspekcija je bila posvećena nadzoru proizvoda na tržištu, tj. kontroli bezbjednosti i usaglašenosti neprehrambenih proizvoda na tržištu, i preduzimala je mjere, kako bi na tržištu bili plasirani isključivo bezbjedni proizvodi. Radi se o posebnom obliku inspekcijskog nadzora koji ima za cilj zaštitu potrošača od opasnih proizvoda, a privrednih subjekata od nelojalne konkurencije i to na način da se ne utiče na slobodan protok roba.

Provjera bezbjednosti i usaglašenosti proizvoda na tržištu je vršena primjenom proaktivnog i reaktivnog nadzora, u skladu sa odredbama Zakona o nadzoru proizvoda na tržištu, Zakona o opštoj bezbjednosti proizvoda, Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti, Zakona o efikasnom korišćenju energije, Zakona o građevinskim proizvodima, podzakonskim aktima donesenim na osnovu ovih propisa, kao i važećim standardima za kontrolisane grupe proizvoda.

Inspekcijski pregledi su sprovedeni putem administrativne provjere označavanja i prateće dokumentacije i pregledom fizičkih karakteristika proizvoda, uz vršenje procjene rizika za pojedine proizvode.

U skladu sa Opštim programom nadzora proizvoda na tržištu za 2023.godinu, Tržišna inspekcija je kontrolisala sljedeće proizvode: električne mašine za šišanje, proizvode sa aspekta energetske efikasnosti i ekodizajna (izvori svjetlosti), krevete na sprat i visoki kreveti, zaštitne rukavice, ručni električni trimeri za travu i parket.

U produženom nadzoru proizvoda (iz prethodnih godišnjih programa za nadzor proizvoda na tržištu) kontrolisani su: dječja odjeća, hranilica za bebe, hodalica za bebe, produžni kabl, stona lampa, podna lampa, lampa, dječja lampa, LED sijalica, punjač za mobilni telefon, punjač za baterije, fen za kosu, uvijač za kosu, električni toster, električni rešo, električno kuvalo, električni aparat za kafu, aparat za brijanje, električni mikser, električna grijalica, električni uljani radijator, ekspres lonac, svijetleći niz, ubodna testera, ugaona brusilica, motorna testera, frižider, dječje sjedište za biciklo, pomoćno sredstvo za plutanje prilikom obuke u plivanju, aerosolni raspršivači, namještaj, baštenski namještaj, roleri, skejtboard, dječje naočare za sunce, zaštitne rukavice, zaštitna obuća, štitičnik sluha, skijaška kaciga, biciklistička kaciga, zaštitni industrijski šljem, klima uređaj, merdevine, maske za zavarivanje, ventilator, konvektor i beton.

U ovoj oblasti, u izvještajnom periodu, izvršena su ukupno 1.192 inspekcijska pregleda, od čega je u proaktivnom nadzoru, shodno Opštem programu nadzora proizvoda na tržištu (uključujući i produženi nadzor proizvoda), izvršeno 1.115 pregleda. U reaktivnom nadzoru izvršeno je 77 inspekcijskih pregleda, od čega 63 po RAPEX obavještenjima, po obavještenju iz drugih izvora - obavještenja proizvođača pet pregleda, po obavještenjima iz Regionalne mreže za razmjenu informacija o opasnim proizvodima devet pregleda.

U ovom periodu, utvrđeno je 497 nepravilnosti, od čega se 105 nepravilnosti odnosilo na povredu Zakona o opštoj bezbjednosti proizvoda (102 nepravilnosti – plasiranje na tržište nebezbednih (opasnih) proizvoda, tri nepravilnosti – nepružanje potrošačima i drugim korisnicima odgovarajućih informacija i uputstva za procjenu rizika), 379 nepravilnosti se odnosilo na povredu Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti (303 nepravilnosti - u promet su stavljeni proizvodi koji nisu u skladu sa propisanim tehničkim zahtjevima, 76 nepravilnosti – neobezbjedivanje da proizvod prati propisana dokumentacija), osam nepravilnosti se odnosilo na povredu Zakona o efikasnom korišćenju energije (4 nepravilnosti - dobavljač proizvoda nije obezbijedio tehničku dokumentaciju, četiri nepravilnosti – neispunjavanje zahtjeva u pogledu označavanja), dok se pet nepravilnosti odnosilo na povredu Zakona o građevinskim proizvodima (proizvod ne prati izjava o svojstvima i tehnička dokumentacija).

Na tržištu Crne Gore, Tržišna inspekcija je pronašla 963 vrste opasnih i neusaglašenih proizvoda, u količini od 37.242 komada i 6.421,46m².

Naziv proizvoda	Broj vrsta proizvoda	Uvezeno (kom)	Na tržištu (kom)	Prodato (kom)	Ozbiljan rizik kom/vrsta	Opoziv proizvoda kom/vrsta	Neusaglašeni proizvodi kom/vrsta	Opasni proiz. bez ozbiljn. rizika kom/vrsta	Izvršeno usklađivanje
Dječja odjeća	108	1660	1.545	115	108/1.545	1/115			
Prenosna dječja svjetiljka	13	693	166	527	12/161	4/527		1/5	1/5
Produžni kabl	14	91	91		8/15			6/76	6/76
Skejtboard	12	218	111	107	2/13	1/107	5/54	5/44	5/44
Svijetleći lanci	15	558	503		7/169	1/55		8/334	8/334
Električna lampa	55	178	178		4/8		18/75	33/95	33/95
Električno kuvalo	8	403	313	90	4/62	1/90		4/251	4/251
Podsklop za produžni kabl	5	58	58		4/47			1/11	1/11
Dječje naočare za sunce	48	715	715		4/60			44/655	44/655
Laserski pokazivači	6	87	87		3/63		3/24		
Punjač za mobilni telefon	94	2.427	2.427		1/6		1/1	92/2.420	92/2.420
Aparat za uništavanje insekata	9	39	39		½		2/3	6/34	6/34
Hranilica za bebe	1	1	1		1/1				
Aerosolni raspršivač	98	6.663	6.663					98/6.663	98/6.663
Merdevine	28	48	48					28/48	28/48
Fen za kosu	7	183	183					7/183	7/183
Zaštitne rukavice	40	2.407	2.407				5/204	35/2.203	35/2.203
Reflektujući prsluk	13	3.407	3.407				4/79	9/3.328	9/3.328
Zaštitna maska za zavarivanje	11	143	143				5/17	6/126	67/126

Baštenski namještaj	22	307	307				2/8	20/299	20/299
Industrijski zaštitni šljem	15	327	327				3/27	12/300	12/300
Električna mašinica za šišanje	33	1.651	1.651					3/1.651	3/1.651
Power bank	28	329	329					28/329	28/329
Roleri	5	187	187				1/7	4/180	4/180
Aprat za kafu	9	116	116					9/116	9/116
Biciklistička kaciga	4	59	59					4/59	4/59
Ventilator	15	151	151					15/151	15/151
Štitnik sluha	3	20	20					3/20	3/20
Pomoćna sredstva za plivanje	5	28	28		5/28				
Električni razvodnik	4	25	25		4/25				
Globus lampa	1	1	1					1/1	1/1
Ubodna testera	1	1	1					1/1	1/1
Elektrokvarcna peć	1	45	45		1/45				
Dječja kaciga za bicikliste	7	55	55					7/55	7/55
Električna topilica za vosak	6	17	17					6/17	6/17
Aparat za čišćenje	1	9	9					1/9	1/9
Električni toster	24	73	73				1/2	23/71	24/73
Konvektorska grijalica	13	375	375				1/1	12/374	13/375
Električna grijalica	5	168	168				1/147	4/21	5/168
Uvijač za kosu	2	5	5					2/5	2/5
Presa za kosu	3	8	8					3/8	3/8
Aparat za nadogradnju kose	1	2	2					1/2	1/2
Zaštitna obuća	1	2	2					1/2	1/2
Aparat za pripremu hrane	2	3	3					2/3	2/3
Dječja stolica za hranjenje	4	8	8					4/8	4/8

Dječji krevet na sprat	9	91	91					9/91	9/91
Električni aparat za depilaciju	1	4	4					1/4	1/4
Električni masažer	1	2	2					1/2	1/2
Električna kozmetička brusilica	1	2	2					1/2	1/2
Električni osvježivač vazduha	4	48	48					4/48	4/48
Punjač za lap top	3	79	79					3/79	3/79
Zaštitna reklektujuća jakna	1	6	6					1/6	1/6
Električni kalolifer	5	862	862					5/862	5/862
Dječji krevet	13	47	47					13/47	13/47
Električna mašinica za brijanje	19	47	47					19/47	19/47
Kaciga za bicikliste i korisnike skejborda	3	16	16					3/16	3/16
Kaciga za planinarenje	1	12	12					1/12	1/12
Dječje sjedište za biciklo	2	26	26					2/26	2/265
Aparat za vafle	5	10	10					5/10	5/10
Električni grijač	1	2	2					1/2	1/2
Skijaška kaciga	1	4	4					1/4	1/4
Električna LED lampa	5	14	14				2/2	3/12	3/12
Električni figaro za kosu	2	4	4					2/4	2/4
Električna četka za kosu	2	12	12					2/12	2/12
Električna staklokeramička ploča	1	57	52	5		1/5	1/52		
Električni kokičar	1	8	8					1/8	1/8
Ekspres lonac	6	376	376					6/376	6/376
LED sijalica	14	11.674	11.674				9/10.410	5/1.264	5/1.264
Električna pegla	1	274	274					1/274	1/274
Udarna bušilica	1	1	1					1/1	1/1
Punjiva četkica za zube	4	5	5					4/5	4/5

Punjač za kontrolore	1	10	10					1/10	1/10
Adapter	8	174	174					8/174	8/174
Aparati za palačinke	1	1	1					1/1	1/1
Aparat za bakin kolač	1	1	1					1/1	1/1
Električni grijač za bočice za bebe	3	3	3					3/3	3/3
Električni luster	1	2	2					1/2	1/2
Dječji šator	1	1	1					1/1	1/1
Električna hranilica	1	1	1					1/1	1/1
Električna džezva	1	12	12					1/12	1/12
Dječja ljuljaška	1	1	1					1/1	1/1
Dječji bicikl	1	2	2					1/2	1/2
USB kabl za punjenje	2	19	19					2/19	2/19
Hodalica za bebe	1	10	10					1/10	1/10
Električna svjetleća jelka	2	2	2					2/2	2/2
Dječja LED lampa	2	7	7					2/7	2/7
Električni mikser	1	55	55					1/55	1/55
Električni trimer za travu	4	61	61					4/61	4/61
Autopunjač	1	32	32					1/32	1/32
Električni pištolj za lijepak	6	113	113					6/113	6/113
Parket	17	6.421,46 m ²	6.421,46 m ²					17/6.421,46 m ²	17/6.421,46 m ²
Ukupno:	963	38.141 i 6.421,46 m²	37.242 i 6.421,46 m²	899	169/2.250	9/899	64/11.113	730/23.879 i 6.421,46m²	733/24.029 i 6.421,46m²

Privrednim subjektima je naloženo povlačenje sa tržišta i trajna zabrana prometa 230 vrsta opasnih i neusaglašenih proizvoda, u količini od 13.213 komada (za opasne proizvode koji predstavljaju ozbiljan rizik ukupno 169 vrsta u količini od 2.250 komada, za neusaglašene proizvode ukupno 61 vrsta u količini od 10.963 komada).

Za devet vrsta opasnih proizvoda, u količini od 899 komada naložena je mjera opoziva proizvoda od potrošača (dječja odjeća, prenosna dječja svjetiljka, skejtbord, svjetleći lanci, električno kuvalo).

Obavještenja o opozivima, objavljena su u dnevnim novinama i istaknuta na vidnom mjestu u objektu.

Za opasne proizvode sa ozbiljnim rizikom i neusaglašene proizvode koji su povučeni sa tržišta i čiji je promet trajno zabranjen, sprovedena je mjera uništenja za 79 vrsta u količini od 862 komada, i to:

- za opasne proizvode sa ozbiljnim rizikom, ukupno 55 vrsta u količini 691 komad (prenosna dječja svjetiljka, produžni kabl, svijetleći lanci, električna lampa, električno kuvalo, podsklop za produžni kabl, dječje naočare za sunce, laserski pokazivači, aparat za uništavanje insekata, hranilica za bebe, električni razvodnik),

- za neusaglašene proizvode ukupno 24 vrste u količini 171 komad (skejtbord, električna lampa, laserski pokazivači, punjač za mobilni telefon, aparat za uništavanje insekata, zaštitne rukavice, zaštitni reflektujući prsluk, industrijski zaštitni šljem, roleri, pomoćna sredstva za plivanje, električni toster, konvektorska grijalica, električna grijalica, električna LED lampa, LED sijalica).

Po nalogu inspektora, proizvođaču/distributeru je vraćeno 151 vrsta opasnih proizvoda sa ozbiljnim rizikom i neusaglašenih proizvoda u količini od 12.351 komad, i to:

- opasnih proizvoda sa ozbiljnim rizikom, ukupno 118 vrsta u količini 1.757 komada (dječja odjeća, prenosna dječja svjetiljka, produžni kabl, skejtbord, svijetleći lanci, električna lampa, električno kuvalo, podsklop za produžni kabl, dječje naočare za sunce, laserski pokazivači, aparat za uništavanje insekata, hranilica za bebe, električni razvodnik),

- neusaglašenih proizvoda, ukupno 33 vrste u količini 10.594 komada (električna lampa, zaštitne rukavice, industrijski zaštitni šljem, zaštitna maska za zavarivanje, baštenski namještaj, električna LED lampa, električna staklokeramička ploča, LED sijalica).

Podnijeta su dva zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka sudu za prekršaje.

Zbog prodaje građevinskog proizvoda "beton" bez izjave o svojstvima donijeta su 2 rješenja o otklanjanju neusklađenosti i izdata dva prekršajna naloga u iznosu 2.800 eura.

Proizvodi koji ne predstavljaju ozbiljan rizik i neusaglašeni proizvodi čiji je promet privremeno zabranjen, nakon otklanjanja utvrđenih nepravilnosti, vraćeni su u promet (733 vrste u količini 24.029 komada i 6.421, 46m²), i to:

- za proizvode koji ne predstavljaju ozbiljan rizik, do otklanjanja utvrđenih neusaglašenosti za 730 vrsta u količini 23.879 komada i 6.421, 46m² (prenosna dječja svjetiljka, produžni kabl, skejtbord, svijetleći lanci, električna lampa, električno kuvalo, podsklop za produžni kabl, dječje naočare za sunce, punjač za mobilni telefon, aparat za uništavanje insekata, aerosolni raspršivač, merdevine, fen za kosu, zaštitne rukavice, reflektujući prsluk, zaštitna maska za zavarivanje, baštenski namještaj, industrijski zaštitni šljem, električna mašinicica za šišanje, power bank, roleri, aparat za kafu, biciklistička kaciga, ventilator, štitnik sluha, globus lampa, ubodna testera, elektrokvarcna peć, dječja kaciga za bicikliste, električna topilica za vosak, aparat za čišćenje, električni toster, konvektorska

grijalica, električna grijalica, uvijač za kosu, presa za kosu, aparat za nadogradnju kose, zaštitna obuća, aparat za pripremu hrane, dječja stolica za hranjenje, dječji krevet na sprat, električni aparat za depilaciju, električni masažer, električna kozmetička brusilica, električni osvježivač vazduha, punjač za lap top, zaštitna reklektujuća jakna, električni kalolifer, dječji krevet, električna mašinica za brijanje, kaciga za bicikliste i korisnike skejborda, kaciga za planinarenje, dječje sjedište za biciklo, aparat za vafle, električni grijlač, skijaška kaciga, električna LED lampa, električni figaro za kosu, električna četka za kosu, električni kokičar, ekspres lonac, LED sijalica, električna pegla, udarna bušilica, punjiva četkica za zube, punjač za kontrolore, adapter, aparati za palačinke, aparat za bakin kolač, električni grijlač za bočice za bebe, električni luster, dječji šator, električna hranilica, električna džezva, dječja ljuljaška, dječji bicikl, usb kabl za punjenje, hodalica za bebe, električna svijetleća jelka, dječja LED lampa, električni mikser, električni trimmer za travu, autopunjač, električni pištolj za lijepak, parket).

- za neusaglašene proizvode, za tri vrste u količini 150 komada (električni toster, konvektorska grijalica, električna grijalica).

Kontrolisani subjekti su pokazali potreban nivo saradnje u izvršavanju mjera koje su inspektori nalagali, u cilju povlačenja opasnih proizvoda sa tržišta i opoziva od potrošača.

Shodno Memorandumu o saradnji, Tržišna inspekcija je nastavila uspješnu saradnju u oblasti tržišnog nadzora, i u tom smislu redovno dostavljala Upravi prihoda i carina skraćene ček liste za proizvode, koji su bili obuhvaćeni Opštim programom nadzora proizvoda na tržištu. Uprava prihoda i carina je u saradnji sa Tržišnom inspekcijom u izvještajnom periodu realizovala zajedničke akcije o pojačanoj kontroli robe i to za 6 proizvoda.

Takođe, ova inspekcija, kao kontakt tačka u nacionalnom sistemu za brzu razmjenu podataka o opasnim proizvodima, a shodno potpisanom Memorandumu, redovno je koristila bazu podataka IT sistema Uprave prihoda i carina.

Kao kontakt tačka Regionalne mreže za razmjenu informacija o opasnim proizvodima koji predstavljaju rizik, Tržišna inspekcija je sa zemljama u regionu (Srbija, Bosna i Hercegovina, Makedonija, Albanija i Kosovo) razmjenjivala informacije o opasnim proizvodima pronađenim na tržištu. U izvještajnoj godini kontakt tačka je kroz ovaj sistem prosljedila notifikacije za osam nađenih opasnih proizvoda na tržištu Crne Gore, dok je iz zemalja regiona primila notifikacije za 35 proizvoda.

Intelektualna svojina: U oblasti zaštite prava intelektualne svojine, Tržišna inspekcija je sprovodila nadzor po službenoj dužnosti i po zahtjevima nosilaca prava intelektualne svojine, sa ciljem da se spriječi neovlašćeno korišćenje i zloupotreba tih prava.

Izvršena su ukupno 832 inspeksijska pregleda, u kojim je utvrđeno ukupno 108 nepravilnosti.

Po službenoj dužnosti izvršeno je 770 inspeksijskih pregleda, a po zahtjevima 51, dok je 11 inspeksijskih pregleda izvršeno po zaduženim prijavama.

Od ukupnog broja inspekcijskih pregleda, 21 je izvršeno u oblasti *autorskog i srodnih prava* i 811 u oblasti *prava industrijske svojine*.

Svi inspekcijski pregledi u oblasti *autorskih i srodnih prava* izvršeni su po službenoj dužnosti.

U oblasti *prava industrijske svojine* izvršen je ukupno 811 inspekcijski pregled, od čega 749 po službenoj dužnosti, 51 po opštim i pojedinačnim zahtjevima i 11 po zaduženim prijavama. U izvršenim inspekcijskim pregledima utvrđeno je 108 nepravilnosti, koje su se odnosile na neovlašćeno korišćenje robnog znaka/žiga. Za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti doneseno je 108 rješenja o privremenom oduzimanju robe. Privremeno je oduzeta roba u vrijednosti od 76.846,00 €, o čemu su obaviješteni nosioci prava, koji su protiv tih trgovaca pokrenuli postupke kod nadležnih sudova. Za učinjene prekršaje inspektori su izdali 157 prekršajnih naloga, u vrijednosti od 165.700,00 €. Podnijeta su i tri zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

Inače, u izvještajnom periodu, Tržišnoj inspekciji je podnijeto ukupno 13 zahtjeva za zaštitu prava intelektualne - industrijske svojine, i to: četiri opštih zahtjeva, koji su se odnosili na zaštitu znaka/žiga robne marke („Grand“, „Hugo Boss“, „Nike“, „UGG“) i devet pojedinačnih zahtjeva koji su se odnosili na zaštitu znaka/žiga robne marke („K Fashion“, „Longchamp“, „Minhen“, „Chanel“, „Calvin Klein“, „Medeno srce“, „Tommy Hilfiger“, „Luxotica“, „Moncler“).

Postupanje po inicijativama: Tržišna inspekcija je primila ukupno 1.295 inicijativa (prijave, žalbe, zahtjevi), od čega su 862 žalbe potrošača. Ostale inicijative (433) su podnesene od strane organa/institucija (51), privrednih subjekata (17) i fizičkih lica (365).

U 862 primljene žalbe potrošača prijavljena je 881 nepravilnost, koje se odnose na: nedostatak na robi (546), cijene (91), prigovor za ostvarivanje prava iz garancije (94), nedostatak kod usluge (34), dok su se ostale (116) odnosile na uskraćivanje prava potrošaču na kupovinu proizvoda u tačnoj mjeri i količini, na kupovinu proizvoda po objavljenim uslovima prodaje, na tačne podatke o proizvodu, ili je potrošaču obustavljeno pružanje javne usluge isključenjem sa distributivne mreže u toku postupka u kojem se račun osporava, neobezbjedjivanje potrebne dokumentacije koja prati robu u prometu, neisporučivanje plaćene robe, uslovljavanje potrošača prilikom kupovine proizvoda, nevraćanje kusura u apoenima manjim od pet centi, naplaćivanje kesa za nošenje sa logotipom firme i dr.

Po inicijativama, kojih je bilo 433, prijavljeno je 470 nepravilnosti, koje su se odnosile na: neizdavanje računa o kupovini proizvoda (151), nelegalan rad (190), neisticanje cijena i obmanjujuće oglašavanje (34), neisticanje obavještenja o robi (8), a ostalo (87) se odnosilo na promet robe bez dokaza o porijeklu, neisticanje firme na prodajnom objektu, nepoštovanje radnog vremena, nepoštenu poslovnu praksu, neoznačavanje polovne robe u prometu, kvalitet goriva, zahtjeve za davanje mišljenja i dr.

Od ukupno 1.295 primljenih inicijativa (uključujući i žalbe potrošača), 86 je proslijeđeno drugom nadležnom organu na postupanje, dok je u 60 slučajeva podnosilac odustao od podnesene prijave, tako da je Tržišna inspekcija postupila po 1.149 inicijativa koje su riješene na sljedeći način: zamjena robe za novu (172 slučaja), povraćaj novca (124 slučaja), otklanjanje nedostatka na robi (42 slučaja), smanjenje cijene (40 slučaja), a u ostalim slučajevima (254 slučaja) inicijative su riješene na drugi način: potrošaču omogućena kupovina proizvoda u tačnoj mjeri i količini, potrošaču omogućena kupovina proizvoda po objavljenim uslovima prodaje, potrošaču su obezbijeđeni tačni podaci o proizvodu, potrošaču je omogućeno pružanje javne usluge priključenjem na distributivnu mrežu u toku postupka u kojem se račun osporava, potrošaču je predata dokumentacija koja prati robu u prometu, potrošaču je isporučena plaćena roba, potrošaču je vraćen kusur u apoenima manjim od pet centi. U 45 slučajeva inicijativa je djelimično prihvaćena, u 21 slučaju inspektori su uputili potrošače da svoje pravo zaštite zatraže u sudskom postupku, dok su u 411 slučajeva inspektori inicijative odbili kao neosnovane, a u 40 slučajeva inspektori su dali mišljenje.

Za utvrđene nepravilnosti (677) inspektori su preduzeli mjeru ukazivanja u 187 slučajeva, po kojima su subjekti nadzora postupili, a u 490 slučajeva su donesena rješenja (o otklanjanju nepravilnosti, o zabrani prometa robe, o vještačenju...). Izdato je 670 prekršajnih naloga i podnijeta su tri zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

Ostale aktivnosti

Registar prijava trgovine: U skladu sa Zakonom o unutrašnjoj trgovini i Pravilnikom o sadržini prijave trgovine i registra za vođenje evidencije trgovaca, Tržišna inspekcija vodi Registar prijava trgovine (za trgovinu za koju posebnim zakonom nije propisana drugačija procedura za početak obavljanja djelatnosti). Prijave su zaprimane i evidentirane u svim kancelarijama Tržišne inspekcije u Crnoj Gori, od strane inspektora po utvrđenom rasporedu, a u kancelariji u Podgorici to je bila obaveza dežurnog inspektora.

Tržišna inspekcije je *kontakt tačka sistema za brzu razmjenu informacija o opasnim proizvodima* u koji je uključeno više inspekcija (koje se bave nadzorom na tržištu) Uprave za inspekcijske poslove i drugih organa (Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove), kao i Uprava carina. Od avgusta 2022. godine, zbog Cyber napada na IT sistem državnih organa Crne Gore, IT sistem www.potrosac.me preko kojeg je Tržišna inspekcija, kao kontakt tačka sistema, pratila podatke o opasnim proizvodima i informisala javnost o opasnim proizvodima je prestao sa radom. U međuvremenu je otpočela sa radom CEFTA centralna baza podataka o nebezbednim/neusaglašenim proizvodima.

Tržišna inspekcija je kontakt tačka *Regionalne mreže za razmjenu informacija o opasnim proizvodima koji predstavljaju rizik*, pa je razmjenjivala informacije o opasnim proizvodima pronađenim na tržištu sa zemljama u regionu do 01.11. putem mejla, a od 01.11.2023.

godine preko CEFTA centralne baze podataka o nebezbednim/neusaglašenim proizvodima.

CEFTA centralna baza podataka o nebezbednim/neusaglašenim proizvodima pronađenim na CEFTA tržištu je uspostavljena 01.11.2023. godine. Višejezični informacijski sistem omogućava i olakšava razmjenu podataka, dokumenata, znanja i iskustva između relevantnih institucija koje se bave bezbjednošću proizvoda i unapređuje saradnju u cilju da se spriječi stavljanje na CEFTA tržište nebezbednih ili neusaglašenih proizvoda kako ne bi završili u ruke potrošača. Korisnici sistema su sve inspekcije koje se bave nadzorom proizvoda na tržištu CEFTA zemalja (Crna Gora, Srbija, Bosna i Hercegovina, Sjeverna Makedonija, Kosovo*, Albanija i Moldavija). O nebezbednim i neusaglašenim proizvodima javnost se može informisati putem linka: <https://cefta-portal.azurewebsites.net/ProductSafety/IndexPublic>

Internet stranica: Tržišna inspekcija, preko svog Web sajta (www.potrosac.me), plasira informacije u vezi sa sprovođenjem nadzora iz svoje nadležnosti. Preko ovog sajta potrošači su se mogli informisati o svojim pravima prilikom kupovine robe i usluga, kao i o načinu njihovog ostvarivanja i zaštite. Na pripremljenom obrascu mogli su dostaviti žalbu, postaviti pitanje, obavijestiti o nepravilnostima na tržištu i dati druge inicijative. Web sajt koristili su i poslovni subjekti, kako bi se informisali o propisanim obavezama u vršenju djelatnosti, u kojima je nadležna Tržišna inspekcija, postavljali su pitanja i tražili mišljenja od značaja za njihovu djelatnost.

Predstavnici Tržišne inspekcije su prisustvovali seminarima i radionicama na više tema, kao što su: redovna sjednica Savjeta za zaštitu potrošača u Ministarstvu ekonomskog razvoja, regionalni sastanak projekta EU4Business u Skoplju (povodom izrade preporuka o sprovođenju tržišnog nadzora u skladu sa EU smjernicama za razmjenu informacija o opasnim proizvodima), sastanak u Privrednoj komori povodom kontrola nelegalne online trgovine, regionalni sastanak u okviru EU projekta za biznis „Podsticanje zajedničkog regionalnog tržišta kroz infrastrukturu kvaliteta i e-trgovinu“, okrugli sto o pravima potrošača po osnovu nesaobraznosti robe i usluga koji je organizovan od strane Centra za zaštitu potrošača, okrugli sto na temu “Pravilnik o tehničkim zahtjevima eko dizajna za elektronske displeje“ u Privrednoj komori, seminar pod nazivom “State of the art in european accreditation” + u okviru EU IPA projekta tehničke podrške, namijenjenog dijelom i jačanju administrativnih kapaciteta Akreditacionog tijela Crne Gore, regionalni sastanku na temu – Procjena rizika u sektoru mašina koji je održan u organizaciji GIZ projekta u Albaniji, regionalna konferencija o trgovinskim olakšicama u organizaciji projekta GIZ u Tirani, itd.

Ocjena stanja i predlog mjera

Tržišna inspekcija je, u izvještajnom periodu, uglavnom realizovala planirane aktivnosti uprkos otežanom radu zbog i dalje neizmijenjenih propisa u pojedinim djelatnostima.

Poseban akcenat je dat na suzbijanju sive ekonomije i pronalaženju rješenja u cilju sprovođenja inspekcijskog nadzora koji će dati puni doprinos u suzbijanju nelegalnog rada subjekata nadzora.

Unapređivanje tehničke opremljenosti inspektora, kao i jačanje kadra kako kroz zapošljavanje, tako i kroz sprovođenje kontinuirane edukacije, jedni su od daljih izazova u radu ove inspekcije.

2. Turistička inspekcija

U Odsjeku za turističku inspekciju sistematizovano je 36 radnih mjesta za inspektore, od kojih su popunjena 23, (pravni fakultet – 6, ekonomski - 7, prirodno-matematički - 4, turistički – 3, antropološki – 1, politikolog – 1 i društveno-humanistički – 1). Od ukupnog broja zaposlenih, šest je sa mjestom rada u Podgorici, Tuzima, Cetinju i Danilovgradu, dok su ostali raspoređeni u drugim gradovima: Bijelo Polje, Kolašin i Mojkovac - jedan, Rožaje – jedan, Berane i Andrijevica – dva, Plav i Gusinje - jedan, Nikšić - dva, Ulcinj - dva, Bar - jedan, Budva tri, Tivat - jedan, Kotor - jedan i Herceg Novi – dva.

Nadležnosti

Turistička inspekcija sprovodi nadzor nad primjenom sljedećih zakona: Zakon o turizmu i ugostiteljstvu, Zakon o skijalištima, Zakon o raftingu, Zakon o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda, Zakon o zaštiti potrošača, Zakon o autorskom i srodnim pravima, Zakon o primjeni propisa kojima se uređuje zaštita prava intelektualne svojine, Zakon o zabrani diskriminacije, Zakon o kretanju lica sa invaliditetom uz pomoć psa pomagača, kao i nad primjenom velikog broja podzakonskih akata donesenih na osnovu navedenih zakona.

Inspekcijski nadzor

U izvještajnoj godini Turistička inspekcija je realizovala svoje aktivnosti u okviru propisanih nadležnosti, a u skladu sa prilagođenim (uslovima u izvještajnoj godini) godišnjim programom rada Uprave i dinamičkim planovima rada, koji su, između ostalog, zasnovani i na strateškim dokumentima i akcionim planovima Vlade Crne Gore: Plan za pripremu ljetnje turističke sezone za 2023. godinu; Nacionalni program zaštite potrošača 2022-2024. godine i godišnji Akcioni plan za sprovođenje ovog programa.

U izvještajnoj godini Turistička inspekcija je izvršila ukupno 7.899 inspekcijskih pregleda, u kojima je utvrđeno ukupno 3.195 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	7.899
- redovni	6.379
- po inicijativi	895
- kontrolni	625
Broj utvrđenih nepravilnosti	3.195
Broj ukazivanja	829
Broj rješenja	124
Broj prekršajnih naloga	2.236
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim naložima	1.059.670,00€
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	135

Utvrđene nepravilnosti: U izvještajnoj godini utvrđeno je ukupno 3.195 nepravilnosti, od kojih je 2.768 iz oblasti ugostiteljstva i 427 iz oblasti turističke djelatnosti.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti (3.195), inspektori su u 829 slučajeva izrekli mjeru ukazivanja i donijeli 124 rješenja, od čega je 11 o otklanjanju nepravilnosti i 113 rješenja o zabrani obavljanja djelatnosti (od kojih su 19 rješenja o zabrani obavljanja djelatnosti pečaćenjem).

Izvršenje rješenja: U izvještajnoj godini od 124 donijeta rješenja, 105 rješenja su izvršena dobrovoljno, a 19 rješenja administrativnim putem.

Drugostepeni organ je rješavao po pet žalbi, od čega je u tri slučaja žalba odbijena, u dva slučaja su usvojene i vraćene na ponovni postupak. Protiv jednog rješenja drugostepenog organa, kojim je odbijena žalba stranke, pokrenut je upravni spor i postupak je u toku kod Upravnog suda.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini inspektori su izdali 2.236 prekršajnih naloga, sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 1.059.670,00€.

U izvještajnom periodu naplaćeno je ukupno 1.653 prekršajnih naloga, što je 74% od broja izdatih. Za 129 prekršajnih naloga podneseni su zahtjevi za sudsko odlučivanje, dok za 389 prekršajnih naloga do kraja izvještajne godine nije istekao rok za naplatu.

Turistički inspektori su za 65 nenaplaćenih prekršajnih naloga (koji su postali konačni i izvršni), Centralnoj banci i pravnim licima podnijeli naredbe o prinudnoj naplati.

Pored izdatih prekršajnih naloga, inspektori su područnim sudovima za prekršaje podnijeli 135 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, kojima je obuhvaćeno 138 prekršaja. Protiv pravnih lica (i odgovornog lica u pravnom licu) podnjet je 121 zahtjev, 12 zahtjeva je podneseno protiv fizičkih lica i dva zahtjeva protiv preduzetnika.

Od strane nadležnih sudova za prekršaje, u izvještajnom periodu su riješena 54 zahtjeva uključujući i 132 zahtjeva iz prethodnog perioda (101 za pokretanje prekršajnog postupka i 31 za sudsko odlučivanje). Izrečena je 51 novčana kazna (u 33 slučaja ispod propisanog minimuma, a u jednom slučaju je izrečena opomena) u ukupnom iznosu od 46.330,00€ (sa troškovima postupka). U tri slučaja postupak je obustavljen.

Protiv rješenja područnih sudova za prekršaje u izvještajnoj godini podnijeto je 27 žalbi, od čega su 22 od strane Uprave za inspekcijske poslove i pet od strane subjekata nadzora. Viši sud je postupao po žalbama od čega su četiri odbijene, u tri slučaja su žalbe usvojene, dok je u 20 slučajeva postupak u toku.

Nadzor po oblastima

Ugostiteljstvo: Kada je u pitanju ugostiteljska djelatnost, posebna pažnja je posvećena primjeni odredbi Zakona o turizmu i ugostiteljstvu (posjedovanju odobrenja za rad za odgovarajuću vrstu ugostiteljske djelatnosti, izdavanju fiskalnih računa gostima, reklamiranje objekata u skladu sa dodijeljenom vrstom i kategorijom, posjedovanju normativa namirnica za usluge hrane i pića, naplati usluga u skladu sa važećim cjenovnikom, evidenciji gostiju kod ugostiteljskih objekata za pružanje usluga smještaja), kao i poštovanju zakonskih odredbi Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda (upotreba duvanskih proizvoda u zatvorenom javnom prostoru i isticanje propisanih oznaka o zabrani pušenja) i Zakona o autorskim i srodnim pravima, u dijelu posjedovanja Ovlašćenja od nadležne organizacije za kolektivno ostavriavanje prava za korišćenje autorskih muzičkih djela u ugostiteljskim objektima.

Nepravilnosti u oblasti ugostiteljstva (2.768) odnosile su se na:

Nepravilnost	Broj
Zakon o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda	827
Zakon o srodnim i autorskim pravima	334
Zakon o turizmu i ugostiteljstvu	
rad bez odobrenja	151
neispunjavanje minimalno-tehničkih uslova	176
neobezbijeđeni ili neistaknuti cjenovnici usluga, kao i nepridržavanje istaknutih	202
neutvrđeni normativi hrane i pića	212
nevođenje knjige prigovora	244
neisticanje vrste i kategorije objekta	119
neposjedovanje obavještenja o svojstvima, kvalitetu, deklaraciji i sl.	34
neizdavanje fiskalnih računa	134
nedržanje odobrenja za rad u objektu	39
neistaknuta tabla sa oznakom kategorije	22
neposjedovanje rješenja o kategoriji objekta/rekategorizacija	26

neosiguranje gostiju	21
neažurno vođenje knjige domaćih i stranih gostiju	10
o promjeni podataka nije obavijestio nadležni organ u roku od 8 dana	10
javno oglašavanje suprotno rješenju o obavljanju djelatnosti i oglašavanje	55
nepostupanje po nalogu inspektora	69
ostalo	83
Ukupno	2.768

Tokom 2023. godine, zbog nepravilnosti - neposjedovanja odobrenja za obavljanje ugostiteljske djelatnosti (151), donijeto je 99 rješenja o zabrani rada, od kojih se 16 odnosi na pečačenje objekata. Ostalih 83 rješenja o zabrani odnose se na ugostiteljske objekte koji nijesu mogli biti zapečaćeni, kao što su: ugostiteljski objekti u kojima se obavlja i druga djelatnost (pekare, igre na sreću, trgovinska djelatnost), dok se za preostalih 41 nepravilnost nijesu donosila rješenja iz razloga što su subjekti nadzora dostavljali pisano izjašnjenje na ispitni postupak shodno Zakonu o upravnom postupku, a koji su u ostavljenom roku otklonili nepravilnost. Za ovaj prekršaj inspektori su izdali 102 prekršajna naloga u ukupnom iznosu od 69.400,00€ i podnijeli 12 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

Najveći broj nepravilnosti po osnovu nepoštovanja Zakona o turizmu i ugostiteljstvu, odnose se na: neispunjenost minimalno-tehničkih uslova (176); neobezbjedene i neistaknute cjenovnike usluga, kao i nepridržavanje istaknutih cijena usluga (202), neutvrđivanje normativa o utrošku namirnica (212), neisticanje vrste i kategorije objekta (119), javno oglašavanje suprotno rješenju o obavljanju djelatnosti i oglašavanje djelatnosti bez predhodno pribavljenog odobrenja za rad (55). Za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti inspektori su izdali 79 prekršajnih naloga u ukupnom iznosu od 63.250,00€ i podnijeto je 14 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka. Takođe, ova inspekcija je djelovala i preventivno tj. upozoravala subjekte da otklone zatečene nepravilnosti.

Određeni broj nepravilnosti (134) se odnosio na neizdavanje fiskalnih računa za svaku pruženu ugostiteljsku uslugu, pa su inspektori izdali 160 prekršajnih naloga u ukupnom iznosu od 113.800,00€ i podnijeli sedam zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

Po osnovu Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda, Turistička inspekcija je u izvještajnoj godini izvršila 2.481 kontrolu, pri čemu je konstatovano 827 nepravilnosti, koje su sankcionisane sa 1.179 prekršajnih naloga u novčanom iznosu od 336.380,00€. Inspektori su podnijeli i 82 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka. Nepravilnosti su se odnosile na upotrebu duvanskih proizvoda u zatvorenom javnom prostoru ugostiteljskog objekta ili neisticanje oznake o zabrani upotrebe duvanskih proizvoda.

Turističke usluge: Kada je u pitanju turistička djelatnost, inspeksijski nadzor je bio usmjeren na organizaciju kupališta: posjedovanje odobrenja za rad, ispunjenost minimalno-tehničkih uslova (opremljenost i uređenost kupališta) i organizovanje

spasilačke službe na kupalištima, izdavanje fiskalnih računa; nadzor turističkih agencija u dijelu: posjedovanja licence za obavljanje turističke djelatnosti, obezbjeđenja garancije banke ili osiguravajuće kuće za slučaj nastanka i nadoknade štete putniku, na zaključivanje ugovora između turističkih agencija i putnika, pružanje usluga prema utvrđenom programu putovanja; pružanje usluga raftinga; kao i na nadzor skijališta u dijelu: posjedovanja odobrenja za rad, ispunjenost minimalno-tehničkih uslova, uređenost, signalizaciju i obilježavanje staza, evidenciju povreda korisnika usluga i pružanje usluga subjekata koji obavljaju djelatnost podučavanja sportovima na snijegu.

U oblasti turističke djelatnosti (turističke agencije, turistički vodiči, nautički turizam, kupališta, skijališta i rafting) utvrđene nepravilnosti (427) su se odnosile na sljedeće:

Nepravilnost	Broj
rad bez odobrenja - rafting	11
rad bez odobrenja – skijalište	1
rad bez odobrenja – škola skijanja	4
rad bez odobrenja – nautički turizam	25
rad bez odobrenja – kupališta	85
rad bez odobrenja – turističke agencije	4
rad bez odobrenja – turistički vodiči	3
neorganizovanje spasilačke službe	115
neoslobođenost ½ kupališta od plažnog mobilijara	74
minimalno-tehnički uslovi na kupalištu	58
nezaključen ugovor o putovanju	1
neizdavanje računa	20
ostalo	26
UKUPNO	427

Zbog neposjedovanja odobrenja za rad izdatog od strane nadležnih organa utvrđene su 133 nepravilnosti, pri čemu je izdato 14 rješenja o zabrani rada, izdat je 141 prekršajni nalog u ukupnom iznosu od 75.230,00€ i podnijeto je sedam zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, dok se za preostalih 119 nepravilnosti nijesu donosila rješenja iz razloga što su subjekti nadzora dostavljali pisano izjašnjenje na ispitni postupak shodno Zakonu o upravnom postupku, a koji su u ostavljenom roku otklonili nepravilnost. Po

osnovu nepoštovanja odredbi Zakona o turizmu i ugostiteljstvu koje se odnose na rad i uređenje kupališta na moru u izvještajnom periodu izrečeno je:

- za neorganizovanje spasilačke službe izdata su 143 prekršajna naloga, u ukupnom iznosu od 77.530,00 € i podnijet je 1 zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka;
- za neoslobođenost ½ kupališta od plažnog mobilijara izdato je 96 prekršajnih naloga, u ukupnom iznosu od 48.200,00 €;
- za neispunjavanje minimalno-tehničkih uslova na kupalištu izdata su 53 prekršajna naloga, u ukupnom iznosu od 28.200,00 € i podnijeta su 3 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.
- za neizdavanje fiskalnih računa izdato je 20 prekršajnih naloga, u ukupnom iznosu od 7.850,00 € i podnijet je jedan zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka

Postupanje po inicijativama: Prioritet u radu Turističke inspekcije predstavljale su inicijative – žalbe/primjedbe gostiju, građana i svih nezadovoljnih korisnika usluga, po kojima se blagovremeno postupalo, shodno Internim procedurama Uprave za inspeksijske poslove.

U izvještajnoj godini podnijeto je ukupno **1.246** primjedbi/žalbi na rad ugostiteljskih i turističkih subjekata. Znatian broj primjedbi odnosio se na: prisustvo “sive ekonomije” (obavljanje ugostiteljske/turističke djelatnosti bez odobrenja za rad - 161, neizdavanje fiskalnih računa - 279, usluge turističkih agencija/vodiča - 15, neistaknutost cijena usluga ili nepridržavanje istih - 11, rad plovniha objekta bez odobrenja - 16; pružanje usluga na kupalištima – 313 (neoslobođenost ½ plaže od plažnog mobilijara – 65, naplata ulaza na plaži – 33, neorganizovana spasilačka služba – 41, neispunjenost uslova na kupalištu – 136, zabrana prilaska plaži – 11, ostalo - 56); upotreba duvanskih proizvoda u ugostiteljskim objektima - 225; obmana korisnika usluga – 23, neispunjenost minimalno-tehničkih uslova – 9, usluge u domaćinstvu/privatni smještaj – 42 i ostalo - 152.

Od ukupnog broja primljenih žalbi, 122 nijesu bile u nadležnosti Turističke inspekcije, već su iste prosljeđene nadležnim organima na dalje postupanje.

Ostale aktivnosti

U cilju unapređivanja nadzora u oblasti turizma i ugostiteljstva potrebna je dalja edukacija turističkih inspektora. Pojava novih oblika obavljanja turističkih djelatnosti, savremeni način komunikacije sa posjetiocima, kao i razvoj informacionih tehnologija u svim oblastima, pa i u oblasti turizma, dodatno potkrepljuju potrebu usavršavanja rada inspektora. Bilo bi korisno uspostaviti saradnju sa inspekcijama iz regiona i drugih država, kao i realizovati posjetu sajmovima turizma.

Ocjena stanja i predlog mjera

Tokom 2023.godine organizovane su pojačane radne aktivnosti tokom zimske i ljetnje turističke sezone, gdje je rad organizovan u skladu sa planom rada u šest primorskih opština, centralnom dijelu, kao i svim opštinama na sjeveru Crne Gore.

Tokom zimske turističke sezone nijesu uočene veće nepravilnosti sa tendencijom ponavljanja. U zimskim turističkim centrima, kao što su Žabljak i Kolašin, kao i drugim sjevernim opštinama, potrebno je obezbijediti prisustvo inspektora i u ljetnjem periodu, kada je evidentan znatno veći broj gostiju u odnosu na zimski period. U prilog navedenom govori činjenica da se u toku ljetnjih mjeseci organizuju razne aktivnosti koje afirmišu planinska mjesta i kao takva privlače veliki broj posjetilaca iz svih zemalja svijeta.

Prije otpočinjanja ljetnje turističke sezone organizovane su aktivnosti kontrole ugostiteljskih objekata za pružanje usluga smještaja i pružanje usluga hrane i pića (hoteli i sl.) u svim crnogorskim opštinama, sa akcentom kontrole poštovanja propisanih standarda i uslova za kategorizaciju.

Tokom ljetnje turističke sezone evidentno je prisustvo sive ekonomije u turističkoj oblasti, posebno u nautičkom turizmu, gdje je pored turističkih inspektora potrebno angažovati i lokalnu turističku inspekciju (u dijelu oglašavanja i reklamiranja ove djelatnosti bez odobrenja za rad, izdavanja karata i ulaznica u NP), kao i Lučku kapetaniju koja bi pružala asistenciju. Na ovaj način bi se svaki aspekt ove pojave doveo u legalne tokove.

Takođe, veliki problem predstavlja i neorganizovanje spasilačke službe na kupalištima i to za mjesec jula i avgusta, u gotovo svim primorskim opštinama, a posebno u Ulcinju zbog same konfiguracije plaža (dužina i površina). Kapaciteti licenciranih spasilaca kojim raspolaže Crveni krst Crne Gore nijesu u mogućnosti da zadovolje potreban broj istih za navedeni period. Stoga kaznena politika, koliko god da se primjenjuje, ne daje željeni efekat. Potrebno je klasifikovati „zone“ na crnogorskom primorju, od „bezbjedne do rizične“, u ovom kontekstu, shodno analizi nesrećnih događaja, te na osnovu toga prilagođavati broj spasilaca po zonama.

U zadnjem kvartalu 2023.godine vršene su pojačane radne aktivnosti u svim opštinama sa akcentom na primjenu Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda, jer stanje na terenu diktira intenzivnije kontrole u ovoj oblasti.

3. Inspekcija rada

U inspekciji rada sistematizovano je 39 radnih mjesta za inspektore, od kojih su na kraju izvještajne godine popunjena 29, uključujući i glavnog inspektora (svi diplomirani pravnici). Od ukupnog broja zaposlenih inspektora rada, 8 je sa mjestom rada u Podgorici, dok su ostali raspoređeni u drugim gradovima: Bijelo Polje - 3, Rožaje –1, Berane - 1, Pljevlja – 2, Plav - 1, Nikšić - 2, Ulcinj - 2, Bar - 2, Budva - 2, Tivat - 1, Kotor -1 i Herceg Novi – 2.

Nadležnosti

Inspekcija rada sprovodi nadzor nad primjenom sljedećih zakona: Zakona o radu, Zakona o strancima, Zakona o štrajku, Zakona o reprezentativnosti sindikata, Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom, Zakona o volonterskom radu, Zakona o zabrani zlostavljanja na radu, Zakona o rodnoj ravnopravnosti, Zakona o zabrani diskriminacije, Zakona o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom, Zakona o stručnom osposobljavanju lica sa stečenim visokim obrazovanjem, Zakona o zaštiti građana Crne Gore na radu u inostranstvu, Zakona o posredovanju u zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti, Zakona o sigurnosti pomorske plovidbe i Zakona o sportu. Ova inspekcija vrši i nadzor nad primjenom Opšteg kolektivnog ugovora, granskih kolektivnih ugovora, kolektivnih ugovora kod poslodavca i drugih podzakonskih akata kojima se uređuje oblast radnih odnosa i zapošljavanja.

Inspekcijski nadzor

U izvještajnoj godini Inspekcija rada je izvršila ukupno **6.867** inspekcijskih pregleda, u kojima je utvrđeno ukupno 3.229 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	6.867
- Redovni	3.936
- po inicijativi	2.089
- kontrolni	842
Broj utvrđenih nepravilnosti	3.229
Broj ukazivanja	1.227
Broj rješenja	57
Broj prekršajnih naloga	3.358
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim naložima	2.088.120,00 €
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	193

Najviše inspekcijskih pregleda izvršeno je u: uslugama smještaja i ishrane, trgovini i ostalim uslužnim djelatnostima³.

Inspekcijski pregledi po djelatnostima

Djelatnost	Broj	%
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	389	5,66
Državna uprava i odbrana, obavezno socijalno osiguranje	13	0,18
Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	31	0,45

³ Razvrstano po Metodologiji MONSTAT-a

Građevinarstvo	337	4,90
Informisanje i komunikacije	56	0,81
Obrazovanje	195	2,83
Ostale uslužne djelatnosti ⁴	1.485	21,62
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	24	0,34
Prerađivačka industrija	144	2,09
Saobraćaj i skladištenje	155	2,25
Snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	19	0,27
Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	17	0,24
Trgovina na veliko i trgovina na malo, popravka motornih vozila i motocikala	1.211	17,63
Umjetnost, zabava i rekreacija	129	1,87
Usluge smještaja i ishrane	1.478	21,52
Vađenje ruda i kamena	34	0,49
Zdravstvena i socijalna zaštita	367	5,34
Ostalo	640	9,31
Obezbjedenje objekata	112	1,63
Održavanje ulaza	31	0,45

Utvrđene nepravilnosti: U izvještajnoj godini utvrđeno je ukupno 3.229 nepravilnosti, a najveći dio odnosio se na: angažovanje lica za obavljanje određenih poslova kod poslodavca bez zaključenog ugovora o radu i neprijavlivanje na obavezno socijalno osiguranje, radno angažovanje stranaca bez prethodno pribavljene dozvole za boravak i rad, ili potvrde o prijavi rada, prekovremeni rad, nedonošenje pisane odluke o rasporedu radnog vremena zaposlenih, o rasporedu zaposlenih po smjenama, neutvrđivanje rasporeda sedmičnog odmora, kašnjenje u isplati zarada i neuručivanje obračuna zarada zaposlenima i dr. vrste nepravilnosti.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti (3.229), inspektori su u 1.227 slučajeva izrekli mjeru ukazivanje i donijeli 57 rješenja o otklanjanju nepravilnosti.

⁴ Ugostiteljstvo bez hotela i restorana i zanatstvo

Izvršenje rješenja: Od ukupno 57 donesenih rješenja u izvještajnom periodu, dobrovoljno je izvršeno 39, za jedno rješenje je obustavljeno izvršenje. Na kraju godine ostalo je neizvršeno ukupno 17 rješenja. U izvještajnoj godini dobrovoljno je izvršeno dva, a prinudno dva rješenja, prenijetih iz prethodne godine.

Protiv rješenja inspektora u izvještajnoj godini podnijeto je 27 žalbi, od čega je odlučeno po njih 19 (za dvije je donijeto novo rješenje u postupku kod inspektora), dok je drugostepeni organ rješavao po 17 žalbi, od čega je u 16 slučajeva žalba odbijena, a u jednom slučaju žalba je usvojena. Kod drugostepenog organa je u osam slučajeva postupak po žalbi u toku.

Protiv 18 rješenja drugostepenog organa, kojim je potvrđeno rješenje inspektora, pokrenut je upravni spor, od čega je u jednom slučaju tužba odbijena, u dva slučaja tužba je usvojena, a u 15 slučajeva je postupak u toku.

Takođe, u 2023. godini riješene su četiri žalbe koje su podnesene u 2022. godini i ranije. Drugostepeni organ je u tri slučaja odbio žalbu, a u jednom slučaju žalba je usvojena.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini inspektori su izdali 3.358 prekršajnih naloga, sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 2.088.120,00 €.

U izvještajnom periodu naplaćeno je ukupno 2.699 prekršajnih naloga, što je **80,37%** od broja izdatih. Za 211 prekršajnih naloga podneseni su zahtjevi za sudsko odlučivanje, dok za 33 prekršajna naloga do kraja izvještajne godine nije istekao rok za naplatu.

Inspektori su za 415 nenaplaćenih prekršajnih naloga (koji su postali konačni i izvršni), Centralnoj banci i poslovnim bankama podnijeli naredbe o prinudnoj naplati.

Pored izdatih prekršajnih naloga, inspektori su područnim sudovima za prekršaje podnijeli 193 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

Od strane nadležnih sudova za prekršaje, u izvještajnom periodu je riješeno 149 zahtjeva uključujući i 93 zahtjeva iz prethodnog perioda (104 za pokretanje prekršajnog postupka i 45 za sudsko odlučivanje). Izrečeno je 120 novčanih kazni u ukupnom iznosu od 150.795,00€ (sa troškovima postupka). U 17 slučajeva postupak je obustavljen (od čega osam zbog zastare), u četiri slučaja zahtjev je odbačen, u tri slučaja doneseno je rješenje o oslobađanju i u pet slučajeva izrečena je opomena.

Na rješenja suda za prekršaje u izvještajnom periodu, podnijeto je ukupno devet žalbi, od čega su četiri bile od strane Uprave i pet od strane subjekata nadzora. Viši sud je postupao po šest žalbi (četiri žalbe su odbijene, a u dva slučaja žalbe su usvojene), za preostale tri žalbe postupak je u toku.

Nadzor po oblastima

U fokusu inspekcije rada tokom izvještajnog perioda bile su sljedeće oblasti:

Suzbijanje rada na crno: Inspekcija rada je sprovodila pojačani nadzor u cilju suzbijanja „rada na crno”, koji je najizraženiji u vrijeme turističke sezone, kada je povećan broj

poslodavaca sa sezonskim odobrenjem za rad (u raznim djelatnostima koje su u funkciji turizma - ugostiteljstvo, trgovina, turističke i druge usluge, kao i u građevinarstvu), kao i broj angažovanih lica (naročito iz regiona) za obavljanje sezonskih poslova.

U nezakonitom radu zatečeno je 1.356 lica (stranci – 895, crnogorski državljani: 461), od čega je, po nalogu inspektora, radni odnos u skladu sa zakonom zasnovalo 186 lica (stranci -73, crnogorski državljani: 113).

Mjere za suzbijanje sive ekonomije, odnosno rada “na crno”, su kontinuirano preduzimane uz vođenje rodno osjetljive statistike.

Suzbijanje nezakonitog prekovremenog rada: Inspekcija rada je u izvještajnom periodu kontinuirano kontrolisala primjenu odredaba Zakona o radu u pogledu trajanja radnog vremena zaposlenih, te s tim u vezi kontrolisala poslodavce da li su donijeli pisane odluke o rasporedu radnog vremena zaposlenih i o rasporedu zaposlenih po smjenama. Takođe, kontrolisano je da li su poslodavci utvrdili raspored sedmičnog odmora, kao i da li zaposleni koriste dnevni odmor na propisan način. U pogledu gore navedenog, inspekcija rada je utvrdila 1.099 nepravilnosti, za koje je izdala 1.044 prekršajnih naloga u ukupnom iznosu od 564.500,00 €, te podnijela 52 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

Nezakonito angažovanje maloljetnih lica: U okviru svojih redovnih aktivnosti, ova inspekcija je, tokom izvještajne godine, posebno tokom ljetnje turističke sezone kada se radno angažuje veći broj djece, evidentirala 149 slučajeva nezakonitog radnog angažovanja djece, starosti od 15 do 18 godina. Nezakonitosti su se odnosile na rad maloljetnih lica bez sedmičnog odmora u trajanju od dva uzastopna dana, rad noću, prekovremeni rad, rad bez saglasnosti roditelja, rad bez nalaza nadležnog zdravstvenog organa kojim se utvrđuje sposobnost maloljetnika za obavljanje poslova za koje zaključuje ugovor o radu. Inspektori su za utvrđene nepravilnosti izricali novčane kazne poslodavcima i ukazivali da se otklone nepravilnosti, kako bi se ispunili uslovi za zakonit rad djece. Djeca su uglavnom zatečena u obavljanju poslova u ugostiteljskim i trgovinskim objektima (radnici u kuhinjama i restoranima u okviru hotela, prodavci u trgovačkim objektima), pa Inspekcija rada nije evidentirala slučajeve koji bi se mogli tretirati kao najgori oblik radnog angažovanja djece u bilo kojoj djelatnosti. Stavljanjem posebne pažnje na radno angažovanje maloljetnika, inspekcija rada je postupila po preporuci Zaštitnika ljudskih prava i sloboda.

Takođe, u nadzoru subjekata koji radno angažuju veliki broj lica, posebno u turizmu i ugostiteljstvu, trgovini i građevinarstvu, pažnja je bila usmjerena i sa aspekta potencijalnih žrtava trgovine ljudima u svrhu radne eksploatacije. Nije identifikovana nijedna potencijalna žrtva trgovine ljudima.

Efekti nadzora:

-Povećanje broja zakonito zaposlenih lica (regulisan radno - pravni status) po nalogu inspektora rada, što istovremeno utiče na smanjenje stope nezaposlenosti i priliv

sredstava u državni budžet po osnovu uplaćenih doprinosa za obavezno socijalno osiguranje, neposredni su efekti nadzora Inspekcije rada.

U izvještajnoj godini zatečeno je 1.356 lica u nezakonitom radu (895 stranaca i 461 crnogorskih državljana), a nakon preduzetih mjera od strane Inspekcije rada, njih 186 (73 stranaca i 113 crnogorskih državljana) zasnovali su radni odnos u skladu sa Zakonom o radu i Zakonom o strancima. Za jedan broj zatečenih stranaca nijesu se mogle preduzeti mjere u cilju regulisanja njihovog radno - pravnog statusa, jer su isti bili bez ikakve dokumentacije, pa im je od strane MUP-a otkazan dalji boravak u Crnoj Gori, ali je Inspekcija rada sankcionisala njihove poslodavce.

-Poštovanje radnog vremena zaposlenih i ostvarivanja prava na sedmični odmor u skladu sa Zakonom o radu. Efikasnim inspeksijskim nadzorima u značajnoj mjeri je uticano na suzbijanje nezakonito uvedenog prekovremenog rada, koji je uglavnom bio organizovan suprotno odredbama Zakona o radu. Efekte djelovanja inspekcije u pogledu suzbijanja prekovremenog rada osjetili su zaposleni iz svih djelatnosti, a naročito oni iz sektora trgovine, s obzirom je veći broj poslodavaca skratio radno vrijeme ili uveo međusmjene, kako bi omogućio puno ostvarivanje prava zaposlenih u pogledu radnog vremena i korišćenja sedmičnog odmora.

-Transformacija radnog odnosa: Po osnovu čl. 37 i 38 Zakona o radu, izvršen je inspeksijski nadzor kod 31 poslodavca i po nalogu inspektora rada transformisan je radni odnos sa određenog na neodređeno vrijeme za 37 zaposlenih. Zapaženo je da su poslodavci često radno angažovali lica preko Agencije za privremeno ustupanje zaposlenih.

Pored postupanja po pisanim inicijativama, koje su zaprimane preko Call centra Uprave za inspeksijske poslove ili redovnom poštom, treba pomenuti i savjetodavni karakter Inspekcije rada, koja je u proteklom periodu primila veliki broj upita (telefonskim ili elektronskim putem), pa je davala pojašnjenja i svjete kako zaposlenim, tako i poslodavcima, u vezi sa njihovim pravima i obavezama.

Postupanje po inicijativama: Pored planiranog inspeksijskog nadzora, značajan dio rada ove inspekcije odnosio se na postupanje po inicijativama, kojih je u izvještajnoj godini bilo 2.089. Najveći broj inicijativa odnosio se na: ostvarivanje prava iz rada i po osnovu rada zaposlenih u javnim ustanovama i drugim pravnim licima čiji je osnivač država ili lokalne samouprave, a inicijative su se uglavnom odnosile na zakonitost postupka zapošljavanja, transformaciju radnog odnosa sa određenog na neodređeno vrijeme, kao i na ostvarivanje drugih prava iz rada. Što se tiče poslodavaca iz realnog sektora značajan broj inicijativa se odnosio na nezaključivanje ugovora o radu, neprijavljivanje zaposlenih na obavezno socijalno osiguranje, prekovremeni rad, neredovnu isplatu zarada, uskraćivanje prava na odmore (sedmičnog i godišnjeg).

Od ukupnog broja inicijativa, 26 se odnosilo na mobing, a Inspekcija rada je utvrdila nepravilnost u jedanaest slučajeva u dijelu nepoštovanja zakonske procedure za zaštitu od mobinga kod poslodavca (neodređivanje posrednika za vođenje postupka kod

poslodavca, neobavještanje zaposlenih o prepoznavanju, postupku i načinu zaštite od mobinga), na osnovu čega su inspektori preduzeli mjere iz svoje nadležnosti, na način što su poslodavcima izricali novčane kazne i ukazivali da otklone nepravilnosti (iste su otklonjene). U ostalim slučajevima nijesu konstatovane nepravilnosti iz nadležnosti Inspekcije rada. Utvrđivanje radnji i ponašanja koja imaju obilježja mobinga nije u nadležnosti inspekcije, pa su podnosioci inicijativa upućivani na sudsku zaštitu ili zaštitu pred Agencijom za mirno rješavanje radnih sporova i Centrom za alternativno rješavanje sporova.

Na prijavu diskriminacije odnosilo se pet inicijativa, po kojima je pokrenut postupak inspeksijskog nadzora i nakon provjere navoda nijesu utvrđene nepravilnosti, odnosno povrede prava iz radnog odnosa kroz diskriminaciju zaposlenih. Podnosioci su upućivani da pokrenu postupak pred Agencijom za mirno rješavanje radnih sporova, Centrom za alternativno rješavanje sporova i nadležnim sudom, ukoliko smatraju da u postupcima poslodavca ima elemenata diskriminacije.

Ostale aktivnosti

Inspekcija rada je u značajnoj mjeri unaprijedila svoju efikasnost u odnosu na prethodne godine. Pored kontinuiranog rada u pogledu suzbijanja "rada na crno", inspekcija se na temeljan način bavila i pitanjem nezakonito uvedenog prekovremenog rada i radom maloljetnika, u kom dijelu su postignuti značajni rezultati. Veliki broj kontrola izvršen je van gradskog jezgra, tačnije u poslovnim objektima koji se nalaze po ruralnim područjima, gdje su po pravilu, konstatovane značajnije nepravilnosti. Brojni poslodavci su po prvi put od osnivanja bili kontrolisani od strane inspekcije rada. Dobre rezultate dali su i česti pojačani nadzori po opštinama, kojom prilikom su inspektori vršili nadzore u onim opštinama koje se nalaze van njihovog mjesta rada.

Da bi se postizali dobri rezultati rada, nepochodno je da se u što većoj mjeri sprovede redovni nadzori, kako bi inspekcija svojim kontrolama obuhvatila značajniji broj zaposlenih, shodno planiranim aktivnostima.

Međutim, na realizaciju planiranih aktivnosti inspekcije u velikoj mjeri utiču zaprimljene inicijative za vršenje inspeksijskog nadzora, koje imaju prioritet u postupanju inspektora, shodno važećim internim procedurama. Kroz pružanje pravne zaštite zaposlenima raste i povjerenje građana u Inspekciju rada, te je za očekivati i veći trend porasta broja inicijativa, što će u konačnom uticati i na realizaciju planiranih aktivnosti. Kako bi se postigla veća efikasnost u pogledu zaštite javnog interesa (borba protiv "rada na crno" i ostvarivanje elementarnih prava zaposlenih u pogledu zaštite od nezakonitog prekovremenog rada, korišćenja prava na dnevni, sedmični i godišnji odmor), potrebno je revidirati internu procedure Uprave koja se odnosi na postupanje po inicijativama. U tom smislu, nesporno je da inicijativama u kojima zaposleni traži zaštitu svojih prava treba dati prioritet u postupanju. Međutim, kada su u pitanju inicijative koje se odnose na zaštitu prava drugih lica, a ne neposrednog podnosioca inicijative, kao i inicijative koje su

anonimne, treba ostaviti na ocjenu inspektorima da li se radi o težem kršenju prava iz radnih odnosa koje zahtijeva prioritarno postupanje.

Među najvažnijim redovnim aktivnostima Inspekcije rada (izuzimajući postupanje po inicijativama) je suzbijanje sive ekonomije, tj. borba protiv "rada na crno" i ostvarivanje elementarnih prava zaposlenih, kao što su pravo na dnevni, sedmični i godišnji odmor, zaštita od nezakonitog prekovremeneog rada, isplata zarade i slično.

Takođe, za efikasno obavljanje redovnih inspekcijских nazdora veoma su važni kadrovski kapaciteti Inspekcije rada. Sa trenutno popunjenih 28 radnih mjesta za inspektore, a imajući u vidu veliki broj inicijativa koje zaprima Inspekcija rada, nije moguće sa sigurnošću predvidjeti u kojem obimu će se planirane redovne aktivnosti realizovati.

4. Inspekcija zaštite i zdravlja na radu

U Inspekciji zaštite i zdravlja na radu sistematizovano je 15 radnih mjesta, od čega je 14 inspektora i jedan samostalni savjetnik. Zaposleno je ukupno 11 inspektora, (dipl. ing. različitih tehničko-tehnoloških struka). Od ukupnog broja zaposlenih inspektora, četiri je sa mjestom rada u Podgorici (glavni inspektor) i tri inspektora rada za oblast zaštite i zdravlja na radu (za opštine Podgorica, Tuzi, Zeta, Danilovgrad i Cetinje), Nikšić jedan (za opštine Nikšić, Šavnik i Plužine), Tivat jedan (za opštine Tivat i Budva), Bar jedan (za opštine Bar i Ulcinj), Herceg Novi jedan (za Herceg Novi i Kotor), Bijelo Polje jedan (za opštine Bijelo Polje, Mojkova i Kolašin), Berane jedan (za opštine Berane, Plav, Rožaje, Andrijevica, Gusinje i Petnjica), Pljevlja jedan (za opštine Pljevlja I Žabljak).

Nadležnosti

Inspekcija zaštite i zdravlja na radu vrši nadzor nad sprovođenjem Zakona o zaštiti i zdravlju na radu, propisa donijetih na osnovu istog i tehničkim i drugim mjerama koje se odnose na zaštitu i zdravlje naradu vrši, ako zakonom nije određeno da nadzor u sprovođenju tih propisa u određenim djelatnostima vrše i drugi organi.

Inspekcijски nadzor

U izvještajnoj godini ova inspekcija je realizovala aktivnosti u okviru propisanih nadležnosti, a u skladu sa godišnjim programom rada, zasnovanim između ostalog i na strateškim dokumentima Vlade.

Prioritetan zadatak Inspekcije zaštite i zdravlja na radu u izvještajnoj godini, je obezbjeđivanje bezbjednog radnog mjesta, sa aspekta zaštite i zdravlja na radu.

Inspekcijски nadzor u oblasti zaštite i zdravlja na radu, pažnja je posvećena kontroli: obezbjeđivanja mjera zaštite i zdravlja na radu, odnosno uslova na radu koji ne dovode

do povreda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi sa radom, usklađivanja normativnih akata sa odredbama Zakona o zaštiti i zdravlju na radu, obezbjeđivanja pregleda i ispitivanja sredstava za rad i ispitivanja uslova radne sredine u propisanim rokovima, osposobljavanja zaposlenih za bezbjedan rad, obezbjeđivanja specijalističkih zdravstvenih pregleda zaposlenih koji rade na radnim mjestima sa posebnim uslovima rada, odnosno povećanim rizikom, organizovanja poslova zaštite i zdravlja na radu kod poslodavca, vođenja evidencija iz zaštite i zdravlja na radu, nabavke, izdavanja i obezbjeđivanja sredstava i opreme lične zaštite na radu, kolektivnog osiguranja zaposlenih, preduzimanja potrebnih mjera i određivanja zaposlenih za pružanje prve pomoći, zaštite od požara i evakuacije zaposlenih i donošenja akta o procjeni rizika.

U izvještajnom periodu, Inspekcija zaštite i zdravlja na radu izvršila je ukupno 2.677 inspekcijskih pregleda, u kojima je utvrdila ukupno 4.505 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	2.677
- redovni	1.491
- po inicijativi	108
- po zahtjevu - uviđaj	18
- kontrolni	1.060
Broj utvrđenih nepravilnosti	4.505
Broj ukazivanja	1.182
Broj rješenja	74
Broj prekršajnih naloga	637
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim naložima	232.490,00 €
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	11
Broj krivičnih prijava	-

Inspekcijski pregledi po djelatnostima

Djelatnost	Broj	%
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	62	2,32
Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	46	1,72
Građevinarstvo	905	33,79
Informisanje i komunikacije	32	1,19
Obrazovanje	205	7,65
Ostale uslužne djelatnosti ⁵	348	12,99

Prerađivačka industrija	135	5,04
Saobraćaj i skladištenje	87	3,25
Snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	46	1,72
Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	16	0,63
Trgovina na veliko i trgovina na malo, popravka motornih vozila i motocikala	347	12,96
Umjetnost, zabava i rekreacija	95	3,55
Usluge smještaja i ishrane	120	4,48
Vađenje ruda i kamena	4	0,15
Zdravstvena i socijalna zaštita	229	8,55

Utvrđene nepravilnosti: Najčešće nepravilnosti (4.505), koje su utvrđene u *oblasti zaštite i zdravlja na radu*, su: poslodavac ne nabavlja i ne izdaje na upotrebu zaposlenima sredstva za rad neophodna za njihovo radno mjesto, sa stručnim nalazom i ocjenom da su na njima obezbijeđene propisane mjere zaštite na radu; rad zaposlenih bez uvjerenja o osposobljenosti za bezbjedan rad i bez ljekarskih uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti za radna mjesta sa posebnim uslovima rada, odnosno povećanim rizikom; nevođenje evidencija iz oblasti zaštite i zdravlja na radu, dok se ostalo odnosilo na nepoštovanje obaveza od strane poslodavca u pogledu nabavke, izdavanja na upotrebu i obezbjeđenja korišćenja sredstava i opreme lične zaštite na radu; neposjedovanje akta o procjeni rizika za sva radna mjesta; nepoštovanje obaveza od strane poslodavca u pogledu preduzimanja potrebnih mjera i određivanja zaposlenih za pružanje prve pomoći, zaštitu od požara i evakuaciju zaposlenih i dr. nepravilnosti.

U toku 2023. godine je izvršeno ukupno 18 uviđaja povreda na radu, i to: jedna smrtna i 17 teških povreda na radu, što je smanjenje za **18,18%**, u odnosu na 2022. godinu, a čak za 74,29% u odnosu na 2008. godinu, kada je zabilježen najveći broj povreda na radu (smanjenje smrtnih povreda je 91,67%, a teških povreda na radu 70,18%). Nadzorom je konstatovano da je najčešći uzrok povreda na radu: neprimjenjivanje mjera zaštite i zdravlja na radu (pad sa visine ili u dubinu, udar električne struje, udar/prignječenje trupca/kamena), angažovanje lica koja nijesu osposobljena za bezbjedan rad na poslovima koje obavljaju i kod kojih nije izvršena prethodna provjera zdravstvene sposobnosti; dotrajalost sredstava za rad, kao i upotreba istih bez prethodnog pregleda i ispitivanja, odnosno bez pribavljenih stručnih nalaza od ovlašćenih organizacija za poslove zaštite i zdravlja na radu. Ukoliko je utvrđena neposredna opasnost po život ili je ugroženo zdravlje zaposlenih, izricana je mjera zabrane rada ili zabrana upotrebe sredstava za rad na kojima se desila povreda, preduzimane su druge mjere i radnje iz nadležnosti Inspekcije zaštite i zdravlja na rada, a izvještaji o povredi na radu su dostavljeni nadležnim sudskim organima ili tužilaštvu.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti (4.505), izrečeno je 1.182 mjera ukazivanja. Takođe su donijeta 74 rješenja, od kojih se: 64 odnosi na otklanjanje nepravilnosti, a 10 na privremenu zabranu rada i to zbog neposredne

opasnosti po život i zdravlje zaposlenih i neprimjenjivanje mjera zaštite i zdravlja na radu. Od 1.466 zaključaka, četiri se odnose na izricanje novčanih kazni 2.500,00 € u postupku administrativnog izvršenja rješenja, a ostali na obustavu postupka (kada su otklonjene nepravilnosti kod subjekta nadzora).

Izvršenje rješenja: Od ukupno 74 donesenih rješenja u izvještajnom periodu, izvršeno je 58. Dobrovoljno je izvršeno 57 rješenja, dok je jedno rješenje izvršeno administrativno. Na kraju godine ostalo je neizvršeno ukupno 14 rješenja (donesena krajem decembra). U izvještajnoj godini dobrovoljno je izvršeno i devet rješenja, prenijetih iz prethodne godine.

Protiv rješenja inspektora u izvještajnoj godini podnijete su dvije žalbe, od čega je odlučeno po njih dvije.

Drugostepeni organ je rješavao po dvije žalbe, i obje žalbe su odbijene.

Nije bilo pokrenutih upravnih sporova protiv rješenja drugostepenog organa.

Takođe, u 2023.godini riješeno je jednoj žalbi koja je podnesena u 2022.godini i ranije. Drugostepeni organ je odbio žalbu.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini inspektori su izdali 637 prekršajnih naloga, sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 232.490,00 €.

U izvještajnom periodu naplaćeno je ukupno 628 prekršajnih naloga, što je **98,59%** od broja izdatih. Za šest prekršajnih naloga podneseni su zahtjevi za sudsko odlučivanje, dok za tri prekršajna naloga do kraja izvještajne godine nije istekao rok za naplatu.

Inspektori su za 16 nenaplaćenih prekršajnih naloga (koji su postali konačni i izvršni), Centralnoj banci i poslovnim bankama podnijeli naredbe o prinudnoj naplati.

Pored izdatih prekršajnih naloga, inspektori su područnim sudovima za prekršaje podnijeli šest zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

Od strane nadležnih sudova za prekršaje, u izvještajnom periodu je riješeno 11 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka (šest podnijetih u toku izvještajne godine i pet iz prethodnog perioda). U svih 11 slučajeva su izrečene novčane kazne u ukupnom iznosu od 11.090,00€ (sa troškovima postupka). U istom periodu je u šest slučajeva podnešen zahtjev za sudsko odlučivanje od kojih je pet predmeta završeno i izrečene novčane kazne, a jedan predmet je obustavljen zbog zastare.

Na rješenja suda za prekršaje u izvještajnom periodu, nije bilo podnijetih žalbi.

Postupanje po inicijativama: Inspekcija zaštite i zdravlja na radu u izvještajnoj godini je, pored redovnih aktivnosti, postupala i po primljenim inicijativama (108). Najveći broj inicijativa se odnosio na neprimjenjivanje propisanih mjera zaštite i zdravlja na radu i neostvarivanje prava po osnovu povrede na radu.

Za utvrđene nepravilnosti (4.505) inspektori su preduzeli mjeru ukazivanja u 1.182 slučaja, po kojima su subjekti nadzora postupili, a u 64 slučaja je doneseno rješenje za

otklanjanje nepravilnosti. Izdato je 637 prekršajnih naloga i podnijeto je šest zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

Ostale aktivnosti

Predstavnik Inspekcije zaštite i zdravlja na radu je Focal Point menadžer Evropske agencije za zaštitu i zdravlje na radu i sprovodi sve aktivnosti ove agencije na teritoriji Crne Gore, koje se sprovode u zemljama EU i zemljama kandidatima i potencijalnim kandidatima za članstvo u EU.

Predstavnici Inspekcije zaštite i zdravlja na radu su članovi radne grupe za pregovaračka Poglavlja 2- Sloboda kretanja radnika i 19- Socijalna politika i zapošljavanje. U vezi sa tim, redovno se sačinjavaju izvještaji o podacima iz nadzora, tj. sprovođenju propisa iz okvira nadležnosti, kao i o ostalim relevantnim podacima koji su sastavni dio priloga Izvještaja Evropske komisije o napretku Crne Gore.

Takođe, predstavnik ove inspekcije je uzeo učešće: na projektu Unaprijeđeno kreiranje politika zasnovanih na dokazima, implementacija praksi i koordinacija u sektorima zapošljavanja i socijalne politike i ojačani kapaciteti za učešće u Evropskom socijalnom fondu, na Focal Point sastanku Evropske agencije za zaštitu i zdravlje na radu i obilježavanju EU predsjedništva Španije u Toledu (Španija), na dvonedjeljnoj Akademiji u vezi sa radnim pravima i inspekcijskog nadzora, koju je organizovala Međunarodna organizacija rada, u Međunarodnom trening centru u Torinu (Italija), na završnoj konferenciji ESAP2 projekta koji finansira EU, a sprovodi Međunarodna organizacija rada, kao i na Regionalnom forumu za prava po osnovu rada u Prištini.

Ocjena stanja i predlog mjera

Radi postizanja efikasnijeg i efektivnijeg inspekcijskog nadzora, osim povećanja broja inspektora rada za oblast zaštite i zdravlja na radu, potrebna je i kontinuirana obuka inspektora.

5. Inspekcija za igre na sreću

U Inspekciji za igre na sreću sistematizovano je osam radnih mjesta za inspektore, uključujući glavnog inspektora. Ove godine je popunjeno još jedno upražnjeno mjesto inspektor I, pa je trenutno popunjeno šest (jedan dipl. pravnik, dvoje dipl. ekonomista, jedan diplomirani menadžer, jedan specijalista kriminalistike i bezbjednosti i jedan dipl. inženjer informatike), svi sa mjestom rada u Podgorici, odakle se vrši nadzor na čitavoj teritoriji Crne Gore.

Nadležnosti

Inspekcija za igre na sreću vrši nadzor nad sprovođenjem Zakona o igrama na sreću, Zakona o poreskoj administraciji (u pogledu utvrđivanja varijabilnog dijela koncesione

naknade), kao i podzakonskih akata za primjenu ovog zakona. Takođe, ova inspekcija u finansijskom nadzoru kontroliše sprovođenje odredbi Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma, kao i odredbe Zakona o računovodstvu.

Nadzor se sprovodi i nad primjenom velikog broja podzakonskih akata donesenih na osnovu navedenih zakona.

Inspekcijski nadzor

Ova inspekcija je realizovala svoje aktivnosti u okviru propisanih nadležnosti, a u skladu sa prilagođenim (uslovima u izvještajnoj godini) godišnjim programom rada, koji je između ostalog, zasnovan i na Akcionom planu za suzbijanje sive ekonomije. Korektivni faktor planu rada u izvještajnoj godini, bile su i inicijative za vršenje inspekcijskog nadzora, po kojima se prioritarno postupalo.

Ukupan broj koncesionara koji se bavio priređivanjem igara na sreću je 36, od kojih 13 priređivača imaju ugovor o koncesiji za priređivanje igara na sreću putem interneta i drugih telekomunikacionih sredstava, a broj objekata u kojima su se priređivale igre na sreću je 1.152, i to: 998 kladionica, 150 automat klub, jedna tombola zatvorenog tipa, tri kazina. Pored ovih, nadzorom su obuhvaćeni i oni koji nelegalno priređuju igre na sreću.

U izvještajnom periodu Inspekcija za igre na sreću je izvršila ukupno 1069 inspekcijskih nadzora, u kojima je utvrđeno 119 nepravilnosti.

Od 1069 kontrola, 12 se odnosilo na pregled tačnosti obračuna varijabilnog dijela koncesione naknade (finansijske kontrole) i 64 kontrole poštovanja Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma, a ostale kontrole su bile u dijelu posjedovanja ugovora o koncesiji, povezanosti priređivača sa ISONIS sistemom Uprave za igre na sreću, na prestanak rada pojedinih objekata, učešću maloljetnih lica u igrama na sreću i dr.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	1.069
- redovni	642
- po inicijativi	372
- kontrolni	55
Broj utvrđenih nepravilnosti	119
Broj ukazivanja	79
Broj rješenja	24
Broj prekršajnih naloga	46
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim nalogima	80.860,00 €
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	14
Broj krivičnih prijava	3

Utvrđene nepravilnosti: Inspekcijskim nadzorom utvrđeno je 119 nepravilnosti, koje su se uglavnom odnosile na rad bez koncesije, nepovezanost sa sistemom ISONIS Uprave za igre na sreću, nepoštovanje Zakona o sprječavanju pranja novca, višak automata za igre na sreću u automat klubovima, učešće maloljetnih lica u igrama na sreću i dr.

U inspekcijskim pregledima tačnosti obračuna varijabilnog dijela koncesione naknade, nijesu utvrđene nepravilnosti. Kod kontrola poštovanja Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma obavljene su 64 kontrole, utvrđeno je 52 nepravilnosti jer priređivači igara na sreću nijesu bili povezani na on line platformu Uprave policije, Sektora za finansijsko obavještajne poslove (što su i završili, a neki od njih su se povezali u toku kontrole), a neki priređivači (oni koji su bili obavezni) nijesu bili registrovani u Registru stvarnih vlasnika, ukazivanjem im je ostavljen rok za otklanjanje nepravilnosti, koji su ispoštovali.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja nepravilnosti, izrečeno je 79 mjera ukazivanja (kontrolnih pregleda je bilo 55 jer je u 24 slučaja nepravilnost otklonjena u toku kontrole), donijeto je 24 rješenja kojima je izrečena mjera privremene zabrane obavljanja djelatnosti.

Izvršenje rješenja: U izvještajnom periodu su donesena 24 rješenja i sva su izvršena dobrovoljno, iako je protiv jednog rješenja inspektora podnijeta žalba, koja je u roku, prosljeđena Ministarstvu finansija, kao drugostepenom organu, ali još nije odlučeno o istoj. Nije bilo žalbi protiv rješenja inspektora iz prethodnog perioda.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini inspektori su izdali 46 prekršajnih naloga, sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 80.860 €.

U izvještajnom periodu naplaćeno je ukupno 46 prekršajnih naloga, što je **100%** od broja izdatih.

Pored izdatih prekršajnih naloga, inspektori su područnim sudovima za prekršaje podnijeli 14 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, protiv pravnog lica i odgovornog lica u pravnom licu.

Od strane sudova za prekršaje, u izvještajnom periodu riješeno je šest zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka. Izrečene su novčane kazne u ukupnom iznosu od 10.640,00 €. U toku je 11 predmeta i to tri iz 2022. godine i osam predmeta iz 2023. godine.

U izvještajnom periodu podnijete su tri krivične prijave zbog nelegalnog priređivanja igara na sreću, dvije u saradnji sa Upravom policije (na osnovu zajedničkog inspekcijskog nadzora), a jedna samostalno od strane inspektora ove inspekcije, a za sve tri je postupak u toku.

Postupanje po inicijativama: Inicijative za vršenje inspekcijskog nadzora (372) uglavnom su se odnosile na priređivanje igara na sreću bez posjedovanja koncesija, na nepovezanost na ISONIS sistem Uprave za igre sreću, na učešće maloljetnih lica u

igrama na sreću, višak automata za igre na sreću u automat klubovima. Bilo je i 30-tak inicijativa od strane igrača, koje su se odnosile na neisplaćivanje dobitaka, po kojima je inspekcija postupala tako što je posredovala u sporu između priređivača i igrača, u cilju prevazilaženja problema, iako nema zakonska ovlaštenja da „presuđuje“ u sporovima između igrača i priređivača.

U izvještajnoj godini je bila dobra saradnja sa Upravom policije, u kojoj je izvršeno nekoliko zajedničkih kontrola u kojima su za utvrđene nepravilnosti preduzete kaznene mjere pred nadležnim organima.

Izvršeno je i 55 kontrolnih nadzora, nakon kojih su, ukoliko nije otklonjena nepravilnost na koju je ukazano, preduzimane kaznene mjere u skladu sa zakonom.

Ostale aktivnosti

Popunjeni i poslani, Upitnik o tehničkoj usklađenosti i Upitnika MEQ-o efektivnosti, po zahtjevu Uprave policije Sektora za SPNFT i evaluatora Moneyval-a u okviru V kruga evaluacije. Po zahtjevu evaluatora nekoliko puta su slati odgovori, dopune, informacije, objašnjenja i prevodi (na engleski jezik) raznih dokumenta. Predstavnici Odsjeka su aktivno učestvovali na sastancima sa evaluatorima u okviru V kruga evaluacije MONEYVAL-a on-line, a i na neposrednim sastancima u Podgorici.

Upitnik koji je poslat priređivačima je dobijen popunjen povratno, a rezultati su poslužili u daljem radu za izradu Sektorske analize rizika u oblasti igara na sreću u dijelu SPNFT.

Nastavljena saradnja sa Programskom kancelarijom Savjeta Evrope u Podgorici, koja je u okviru programa pomoći “Horizontal Facility III”, angažovala stranog eksperta, oko nastavka izrade Analize rizika u Sektoru igara na sreću.

Predstavnik Odsjeka je prisustvovao drugoj sjednici Upravnog odbora “Projekta za borbu protiv ekonomskog kriminala u Crnoj Gori”, održanoj 08.12.2023.godine, kao i prvom sastanku Upravnog odbora institucija korisnika programa “Horizontal Facility III” koji je održan 20.12.2023. godine u Podgorici.

Kada je u pitanju usavršavanje znanja inspektora, kao jedan od uslova za unapređivanje efikasnosti nadzora, treba istaći da je praksa pokazala da mogućnosti za edukaciju u oblasti igara na sreću nijesu tako izdašne, pri čemu su i budžetska sredstva limitirajući faktor, što onemogućava ozbiljnije praćenje savremenih kretanja u oblasti igara na sreću u svijetu.

Iz navedenih razloga, neophodno je tražiti rješenja u pravcu otvaranja više mogućnosti za edukaciju. U prilog tome treba pomenuti uputstvo MONEYVAL-a, kojim se potencira neophodnost stalnog usavršavanja kako bi se mogle preduzimati neophodne mjere u cilju sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma.

U izvještajnoj godini, inspektori za igre na sreću su prošli internu obuku za korišćenje JIIS-a.

Predstavnici inspekcije su 31.05.2023. i 01.06.2023. bili na sajmu u Beogradu i prisustvovali manifestaciji "Belgrade Future Gaming", a učestvovali su i na radionici „Efektivni nadzor zasnovan na procjeni rizika u vezi sa pranjem novca i finansiranjem terorizma u oblasti igara na sreću“, održanoj 28-29.11.2023. godine, u organizaciji Programске kancelarije Savjeta Evrope u Podgorici.

Ocjena stanja i predlog mjera

U izvještajnoj godini se nije desilo ništa posebno što bi imalo uticaja na inspeksijski nadzor u ovoj oblasti, jer nije bio donesen novi Zakon o igrama na sreću, a činjenica je da nedostatak valjanog zakona i odgovarajućih podzakonskih akata predstavlja limitirajući faktor za efikasniji inspeksijski nadzor.

Uz navedeno, treba istaći i da postojeće nepreciznosti, nedorečenosti, nelogičnosti, bilo da potiču od pravnog okvira ili prakse njegovog tumačenja sa više adresa, ostavljaju trag na ukupan ambijent na tržištu igara na sreću, što ionako složenu situaciju, još više usložnjava, pa čak i na nivou odnosa nadležnih državnih organa. To doprinosi konfuziji, koja vlada u ovoj upravnoj oblasti, pa višegodišnje iskustvo upućuje na zaključak da je, uz novi pravni okvir, prijeko potrebna i reforma sistema – institucionalnog okvira za priređivanje i kontrolu priređivanja igara na sreću.

6. Inspekcija za javne nabavke

U Inspekciji za javne nabavke sistematizovana su radna mjesta za deset inspektora uključujući i mjesto glavnog inspektora (četiri diplomiranih ekonomista, jedan diplomirani politikolog, jedan dipl.spec međunarodnih odnosa i jedan spec. finansijskog menadžmenta), od čega je popunjeno sedam radnih mjesta i to u: Podgorici pet, Baru jedan i Bijelom Polju takođe jedan.

Nadležnosti

Inspekcija za javne nabavke vrši nadzor nad primjenom Zakona o javnim nabavkama i podzakonskih akata donijetih na osnovu ovog zakona.

Inspeksijski nadzor

Inspekcija za javne nabavke je u izvještajnoj godini realizovala aktivnosti u okviru propisanih nadležnosti, a u skladu sa prilagođenim (uslovima u izvještajnoj godini) godišnjim programom rada koji je, između ostalog, zasnovan i na Strategiji razvoja sistema javnih nabavki za period 2021-2025. godine, kao i po inicijativama za vršenje inspeksijskog nadzora.

U izvještajnoj godini, Inspekcija za javne nabavke je izvršila ukupno 346 inspekcijskih pregleda, u kojima je utvrđena 151 nepravilnost.

Inspekcijski nadzor je vršen kod 317 subjekata koji se bave nabavkom robe, radova i usluga, i to: državni organi (46), jedinice lokalne samouprave (19), javne službe ili privredna društva (239), javni naručioci iz oblasti: električne energije, gasa i toplotne energije, vodoprivrede, saobraćaja, aerodroma i morskih luka, poštanskih usluga, istraživanja i proizvodnje nafte, uglja i drugih čvrstih goriva (13).

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	346
- redovni	279
- po inicijativi	66
- kontrolni	1
Broj utvrđenih nepravilnosti	151
Broj ukazivanja	82
Broj rješenja	2
Broj prekršajnih naloga	55
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim nalogima	77.350,00 €
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	10
Broj krivičnih prijava	-

U izvršenim inspekcijskim pregledima (346), u izvještajnom periodu, obuhvaćeno je 26 predmeta nadzora (u 3.894 kontrola - slučajeva), u kojima je utvrđena 151 nepravilnost:

R.br.	Predmet inspekcijskog nadzora	Broj kontrola po predmetima nadzora	Broj utvrđenih nepravilnosti
1.	Donošenje, izmjene, dopune i objavljivanje plana javnih nabavki	275	0
2.	Ispunjenost uslova za obavljanje poslova službenika za javne nabavke i komisije za otvaranje i vrednovanje ponuda	216	15
3.	Ispunjenost uslova za pokretanje postupaka javne nabavke	14	1
4.	Vođenje evidencije i čuvanje dokumentacije o javnim nabavkama - za javne nabavke	183	20
5.	Vođenje evidencije i čuvanje dokumentacije o javnim nabavkama - za jednostavne nabavke i izuzeća	13	1

6.	Obaveza naručioca da utvrdi obavezne uslove za učešće u postupku javne nabavke i obavezne osnove za isključenje privrednog subjekta iz postupka javne nabavke	88	0
7.	Obavezu naručioca da zahtijeva dostavljanje garancije ponude i sredstava finansijskog obezbjeđenja ugovora o javnoj nabavci, kao i obavezu da tenderskom dokumentacijom odredi vrstu, period važenja i uslove za aktiviranje sredstava finansijskog obezbjeđenja, u skladu sa ovim zakonom;	131	0
8.	Obaveza Naručioca da aktivira sredstvo finansijskog obezbjeđenja, ako nastupi slučaj zbog kojeg je traženo.	5	2
9.	Kontrola bankarskih garancija	272	2
10.	Određivanje i produžavanje rokova za podnošenje i otvaranje prijave za kvalifikaciju, odnosno ponuda;	7	0
11.	Poštovanje propisanog roka za donošenje odluke o izboru najpovoljnije ponude i zaključivanje ugovora o javnoj nabavci	132	3
12.	Primijenu antikorupcijskih mjera i mjera sprečavanja sukoba interesa u postupku javne nabavke	458	12
13.	Sprovođenje Jednostavnih nabavki (u okviru čega i podjelu predmeta nabavke kojom se izbjegava primjena ovog zakona)	531	59
14.	Izvjestaj o sprovedenim javnim nabavkama	207	2
15.	Dostavljanje polugodišnjih izvještaja Ministarstvu	240	2
16.	Sprovođenje postupka javne nabavke iz člana 26 stav 1 tač. 4, 5 i 6 ovog zakona, osim ako ovim zakonom nije drugačije propisano (član 27 stav 2)	24	3
17.	Zaključivanje ugovora o javnim nabavkama	330	3
18.	Ugovor o javnoj nabavci tokom njegovog trajanja je izmijenjen suprotno odredbama člana 151 stav 1 ovog zakona	6	2
19.	Dostavljanje ugovora i izmjene ugovora o javnoj nabavci nadležnom organu u roku od tri dana od dana zaključivanja radi objavljivanja na ESJN	312	4
20.	Realizacija ugovora o javnim nabavkama	229	2
21.	Izveštaj o realizaciji ugovora ne sačini i objavi u ESJN u roku od 30 dana od dana realizacije istog	108	16
22.	Postupanje po odluci Komisije za zaštitu prava	2	1
23.	Sprovođenje konkurentskog postupka sa pregovorima, pregovaračkog postupka bez prethodnog objavljivanja poziva za nadmetanje, partnerstva za inovacije, konkurentskog dijaloga, pregovaračkog postupka sa prethodnim objavljivanjem poziva za nadmetanje pod uslovima utvrđenim ovim zakonom	4	0
24.	Kontrola nabavki male vrijednosti i hitnih nabavki	19	1
25.	Donošenje Rješenja o izboru najpovoljnije ponude i objavljivanje na portalu JN	69	0

26.	Određivanje lica odgovornog za realizaciju ugovora o javnoj nabavci, odnosno okvirnog sporazuma u roku iz stava 14 ovog člana.	19	0
Ukupno:		3.894	151

Utvrđene nepravilnosti: Posmatrano po predmetima nadzora, najveći broj utvrđenih nepravilnosti, u odnosu na broj kontrolisanih slučajeva, odnosi se na: sačinjavanje izvještaja o realizaciji ugovora i objavljivanje u ESJN u roku od 30 dana od dana realizacije istog (14,81%), sprovođenje postupka javne nabavke iz člana 26 stav 1 tač. 4, 5 i 6 ovog zakona, osim ako ovim zakonom nije drugačije propisano (12,50%), vođenje evidencije i čuvanje dokumentacije o javnim nabavkama (10,93%), sprovođenje jednostavnih nabavki (od čega se jedna trećina odnosi na podjelu predmeta nabavke kojom se izbjegava primjena ovog zakona) (10,84%), vođenje evidencije i čuvanje dokumentacije za jednostavne nabavke i izuzeća (7,69%), ispunjenost uslova za pokretanje postupaka javne nabavke (7,14%), ispunjenost uslova za obavljanje poslova službenika za javne nabavke i komisije za sprovođenje postupka javne nabavke (6,94%), kontrola nabavki male vrijednosti i hitnih nabavki (5,26%), primjenu antikorupcijskih mjera i mjera sprečavanja sukoba interesa u postupku javne nabavke (2,61%), poštovanje propisanog roka za donošenje odluke o izboru najpovoljnije ponude i zaključivanje ugovora o javnoj nabavci (2,27%), dostavljanje ugovora i izmjene ugovora o javnoj nabavci nadležnom organu u roku od tri dana od dana zaključivanja radi objavljivanja na ESJN (1,28%). Za predmete nadzora koje se odnose na izvještaj o sprovedenim javnim nabavkama, zaključivanje ugovora o javnim nabavkama, realizacija ugovora o javnim nabavkama, dostavljanje polugodišnjih izvještaja Ministarstvu i kontrola bankarskih garancija, procenat nepravilnosti u odnosu na broj kontrolisanih slučajeva je ispod 1%.

Treba napomenuti da su u šest kontrolisanih slučajeva koje se odnose na izmijenjen ugovor o javnoj nabavci tokom njegovog trajanja suprotno odredbama člana 151 stav 1 ovog zakona i u pet kontrolisanih slučajeva kod obaveze Naručioca da aktivira sredstvo finansijskog obezbjeđenja, ako nastupi slučaj zbog kojeg je traženo, utvrđene po dvije nepravilnosti, kao i jedna nepravilnost u dva kontrolisana slučaja u pogledu postupanja po odluci Komisije za zaštitu prava

Kao što se vidi iz tabele, kod sedam predmeta nadzora nijesu utvrđene nepravilnosti, iako su bili predmet kontrole 593 puta.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti (151), inspektori su u 82 slučaja izrekli mjeru ukazivanje i donijeli dva rješenja, koja su se odnosila na: Rješenje o otklanjanju nepravilnosti i Rješenje o zabrani rada.

Izvršenje rješenja: Oba donesena rješenja u izvještajnom periodu su dobrovoljno izvršena.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini inspektori su izdali 55 prekršajna naloga, sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 77.350,00 €.

U izvještajnom periodu naplaćeno je ukupno 41 prekršajni nalog, što je 74,54% od broja izdatih. Za pet prekršajnih naloga podneseni su zahtjevi za sudsko odlučivanje.

Pored izdatih prekršajnih naloga, inspektori su područnim sudovima za prekršaje podnijeli 10 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

Od strane nadležnih sudova za prekršaje, u izvještajnom periodu riješena su tri zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, uključujući i sedam zahtjeva iz prethodnog perioda. Izrečeno je sedam novčanih kazni (u pet slučajeva ispod propisanog minimuma) u ukupnom iznosu od 5.870,00€ (sa troškovima postupka). U tri slučaja postupak je obustavljen (od čega dva zbog zastarjelosti), u jednom slučaju sud je kaznio pravno lice a oslobodio odgovorno lice u pravnom licu.

Ostale aktivnosti

U izvještajnoj godini, inspektori za javne nabavke su u cilju unapređenja znanja i sticanja vještina u ovoj upravnoj oblasti prisustvovali Međuregionalnom forumu javnih nabavki, u organizaciji Public Finance Office - Srbija, radionici na temu Centralizovane javne nabavke u praksi u organizaciji Direktorata za politiku javnih nabavki Ministarstva finansija, Regionalnoj konferenciji o javnim nabavkama u organizaciji Agencija za javne nabavke - Podgorica, zatim sastanku u okviru projekta "Javne nabavke pod lupom - Čuvari da čuvaju!", uz podršku Ambasade Kraljevine Holandije u Srbiji i Crnoj Gori, kroz MATRA program podrške, u organizaciji NVO Instituta Alternativa, dok su u svojstvu govornika predstavnici ove inspekcije podijelili iskustva inspekcije za javne nabavke u okviru konferencija, u organizaciji Instituta za ekonomiju i pravo, Centra za radno i poslovno pravo, kao i godišnjoj regionalnoj konferenciji o stanju stvari i korupcije u javnim nabavkama u zemljama Zapadnog Balkana – u okviru projekta Balkan Tender Watch koji zajednički sprovode Fondacija za otvoreno društvo Skoplje, Centar za primenjene evropske studije – CPES iz Srbije, FOL Movement - Levizja FOL sa Kosova, Eda - Agencija za razvoj preduzeća Bosna i Hercegovina, Res Publica Centre : Qendra Res Publica iz Albanije i Mreža za afirmaciju nevladinog sektora - MANS(Crna Gora).

Ocjena stanja i predlog mjera

Problemi koji prate rad inspekcije su, kako u pravnom okviru, tako i u materijalno - tehničkom pogledu.

Kako izmjene i dopune Zakona o javnim nabavkama u određenim segmentima nijesu ispunila očekivanja u inspeksijskom nadzoru, naročito kod sprovođenja jednostavnih

nabavki gdje je ukidanje prekršajne odredbe za ovaj predmet nadzora onemogućilo inspektorima sankcionisanje prekršioca zakona, inspektori su dali svoje prijedloge za unapređanje zakonskog okvira, pa su očekivanja da će naredna izmjena zakona, uz izmjene i podzakonskih akata, biti optimalan pravni okvir.

Kako se intezivno radi na unapređenju Jedinstvenog inspeksijskog informacionog Sistema (JIS), očekivanja su da će u skorijem periodu inspektori za javne nabavke koristiti kontrolne liste, sistem praćenja rizika u postupcima javnih nabavki kao i analize rizika u planiranju rada ove inspekcije, što će unaprijediti i olakšati rad inspektora.

Takođe, od uspostavljanja Elektronskog sistema javnih nabavki, ova inspekcija i dalje nema adekvatan uvid u aktivnosti naručilaca kroz elektronski sistem, što predstavlja poteškoću u radu inspektora za javne nabavke.

Imajući u vidu činjenicu da je inspeksijski nadzor u ovoj upravnoj oblasti veoma kompleksan i zahtjevan, neophodno je i dalje unapređivati znanje inspektora. U tom smislu bilo bi nužno da se omogući edukacija i putem studijskih posjeta zemljama sa unaprijeđenim sistemom javnih nabavki, s obzirom da u okruženju i šire ne postoji inspekcija za nadzor u ovoj upravnoj oblasti, pa ni uporedna praksa i iskustvo nadzora te vrste.

7. Metrološka inspekcija

U Metrološkoj inspekciji sistematizovana su radna mjesta za šest inspektora od kojih su pet popunjena, uključujući i mjesto glavnog inspektora (dipl. inž. metalurgije, dva spec.sci.fizika, dipl. inž. hem. tehnologij i dipl.ing.mašinstva), i svi su sa mjestom rada u Podgorici. Slobodna je pozicija metrološki inspektor III.

Nadležnosti

Metrološka inspekcija sprovodi nadzor nad primjenom sljedećih zakona: Zakona o metrologiji, Zakona o kontroli predmeta od dragocjenih metala, Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanje usaglašenosti, Zakona o zaštiti potrošača i Zakona o nadzoru proizvoda na tržištu, kao i nad podzakonskim aktima donijetim na osnovu pomenutih zakona.

Inspeksijski nadzor

Metrološka inspekcija vrši inspeksijski nadzor koji obuhvata kontrolu zakonskih mjerila i predmeta od dragocjenih metala, na koji način se ostvaruje zaštita potrošača i ostalih učesnika na tržištu. Aktivnosti nadzora se realizuju u okviru propisanih nadležnosti, uglavnom u skladu sa godišnjim programom rada, zasnovanim između ostalog i na

strateškim dokumentima Vlade, npr. Nacionalni program zaštite potrošača, Akcioni plan za suzbijanje sive ekonomije, kao i Opšti program nadzora proizvoda na tržištu za 2023. godinu, te po inicijativama za vršenje inspekcijskog nadzora.

Inspekcijski nadzor je vršen kod privrednih subjekata koji se bave prometom, ugradnjom, upotrebom, održavanjem i popravkom zakonskih mjerila, uključujući i nadzor bezbjednosti proizvoda, kao i kod privrednih subjekata koji se bave proizvodnjom, uvozom i prometom predmeta od dragocjenih metala. Što se tiče provjere tačnosti količina naznačenih i sadržanih u prethodno upakovanim proizvodima, u izvještajnoj godini nije bilo inicijativa te vrste, a kako inspekcija ne posjeduje odgovarajuću opremu (po potrebi koristi opremu Zavoda za metrologiju), tako nije ni vršen nadzor u toj oblasti.

U izvještajnoj godini Metrološka inspekcija je izvršila ukupno **1.341** inspekcijskih pregleda, od čega se 1.198 odnosi na zakonska mjerila, a 143 na predmete od dragocjenih metala, u kojima je utvrđeno ukupno 133 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	1198	143	1341
- redovni	1065	115	1180
- po inicijativi	18	/	18
- kontrolni	115	28	143
Broj utvrđenih nepravilnosti	111	22	133
Broj ukazivanja	9	1	10
Broj rješenja	103	21	124
Broj izdatih prekršajnih naloga	24	22	46
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim nalogima	5.660,00 €	6.530,00 €	12.190,00€
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	4	0	4
Broj zaključaka (rješenja) o novčanom kažnjavanju	1	/	1
Iznos izrečene kazne zaključcima (rješenjima)	500,00 €	/	500,00 €

Utvrđene nepravilnosti: Od ukupnog broja utvrđenih nepravilnosti (133), 111 nepravilnosti je utvrđeno u oblasti zakonskih mjerila (u kojima su uključene i nepravilnosti iz oblasti zaštite potrošača koje su utvrđene u postupanju po žalbama potrošača), a 22 nepravilnosti u oblasti kontrole predmeta od dragocjenih metala. U oblasti bezbjednosti proizvoda nijesu utvrđene nepravilnosti.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti (133), inspektori su u deset slučajeva izrekli mjeru ukazivanja i donijeli 124 rješenja, od kojih se 103 odnose na oblast zakonskih mjerila, a 21 na oblast kontrole predmeta od dragocjenih metala.

Takođe, treba navesti da se od ukupnog broja donijetih rješenja, 18 rješenja odnose na rješenja donijeta kod subjekta nadzora "Vodovod" (u 18 opština). Po nalogu Metrološke inspekcije svake godine sa mreže se ukloni određeni broj neovjerenih vodomjera, čiji se broj uvećava iz godine u godinu. Cilj je da se u narednih nekoliko godina sa mreže uklone svi neovjereni vodomjeri. U izvještajnoj godini sa mreže je uklonjeno oko 13.000 vodomjera. Radi otklanjanja utvrđenih nepravilnosti, inspektor je podnio zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka sudu za prekršaje protiv subjekta nadzora „Vodovod i kanalizacija" d.o.o. Berane, za koji je postupak u toku. Kod subjekta nadzora „Komunalno i vodovod" d.o.o. Žabljak, zbog djelimičnog izvršenja rješenja, donesen je zaključak koji se odnosi na izricanje novčanih kazni zbog neizvršenja rješenja (u ukupnom iznosu od 500,00 €).

Izvršenje rješenja: Od ukupnog broja donijetih rješenja (124), u izvještajnoj godini izvršena su dobrovoljno 114 rješenja. Od deset neizvršenih rješenja, za jedno rješenje u izvještajnoj godini nije dospio rok za izvršenje, za četiri rješenja je donijet rješenje o odlaganju. Pet rješenja su u postupku izvršenja.

U izvještajnom periodu donijet je jedan zaključak koji se odnose na izricanje novčanih kazni zbog neizvršenja rješenja (u ukupnom iznosu od 500,00 €) i pokrenuta su dva zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka zbog neizvršenja rješenja.

Takođe, u izvještajnoj godini je dobrovoljno izvršeno i sedam rješenja iz prethodnog perioda.

Protiv rješenja inspektora u izvještajnoj godini nije bilo podnijetih žalbi na ista.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje, u izvještajnoj godini inspektori su izdali 46 prekršajnih naloga u ukupnom novčanom iznosu od 12.190,00 €, od navedenog broja 45 naplaćenih, jedan nije bio izvršan iz decembra 2023.dodine.

Pored izdatih prekršajnih naloga, inspektori su podnijeli četiri zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka područnim sudovima za prekršaje, dva zahtjeva zbog stavljanja u upotrebu zakonskog mjerila koje ne posjeduje važeći državni žig o ovjeravanju mjerila i dva zbog neizvršenja rješenja. Dva zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka su riješena, doksu dva u toku.

Od strane područnih sudova za prekršaje, u izvještajnom periodu riješeno je pet zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka dva iz 2023.godine i tri zahtjeva iz prethodnog perioda (jedan predmet iz 2021.godine i dva iz 2022.godine). U svih pet slučaja izrečene su novčane kazne u ukupnom iznosu od 4.740,00€ (sa troškovima postupka).

Nadzor po oblastima

Metrološka inspekcija tokom prehodne godine vršila je inspekcijske nadzore pravnih lica u svim opštinama na teritoriji Crne Gore i to: Andrijevića 10, Bar 94, Budva 103, Berane 43, Bijelo Polje 52, Cetinje 31, Danilovgrad 37, Gusinje 12, Herceg Novi 84, Kolašin 28, Kotor 106, Mojkovac 17, Nikšić 113, Petnjica 4, Plav 17, Plužine 10, Pljevlja 47, Podgorica 350, Rožaje 24, Šavnik 6, Tivat 44, Tuzi 19, Zeta 11, Ulcinj, 64 i Žabljak 16.

Kontrola zakonskih mjerila: U izvještajnoj godini izvršena su 1198 inspekcijska pregleda, od strane metroloških inspektora što je kao rezultat imalo porast postupaka ovjeravanje većine mjerila kod Zavoda za metrologiju. U nastavku su navedeni zbirini podaci o ovjeravanju svih zakonskih mjerila kao i podaci o najzastupljenijim mjerilima a koja su predmet kontrole ove inspekcije. U prošloj godini je ovjereno preko 37 hiljada mjerila, od čega najviše vodomjera 21.500 komada, 8.000 komada električnih brojila, taksimetara 2.300 komada i vaga sa neautomatskih funkcionisanjem klase III do 9000kg je 2.680 komada.

Kontrole predmeta od dragocjenih metala: U izvještajnoj godini izvršena su 143 inspekcijska pregleda, što je za retezultat imalo povećanje broja žigosanih predmeta od dragocjenih metala kod Zavoda za metrologiju. U toku prošle godine žigosano je oko 100 kilograma predmeta od zlata, 232 kilograma predmeta od srebra i 300 grama predmeta od platine. U Zavodu za metrologiju je registrovano 194 uvoznika i 48 proizvođača predmeta od dragocjenih metala. Šest proizvođača predmeta od dragocjenih metala je tokom prošle godine obnovilo registraciju u postupku utvrđivanja uslova za proizvodnju predmeta od dragocjenih metala.

Kontrola bezbjednosti proizvoda na tržištu – vršen je tržišni nadzor (provjera usaglašenosti proizvoda sa propisanim zahtjevima) i preduzimate su mjere, kako bi na tržište bili plasirani isključivo bezbjedni proizvodi. U skladu sa Opštim programom nadzora na tržištu, kontrolisani su: vodomjeri, manometri za kontrolu krvnog pritiska, manometar za kontrolu pritiska u pneumaticima i vage klase II i III. Nadzor je vršen putem administrativne provjere prateće dokumentacije, vizuelnom kontrolom. U izvještajnoj godini nije bilo RAPEX obavještenja o prisustvu na tržištu nebezbjednih proizvoda iz nadležnosti ove inspekcije.

Postupanje po inicijativama:

Tokom izvještajne godine primljeno je 12 inicijativa, po kojima je izvršeno 18 inspekcijskih nadzora. U inicijativama su prijavljeni problemi iz oblasti metrologije, i to u odnosu na: električna brojila (tri), vodomjere (dva), taksimetre (jedan), mjerila goriva na benzinskim stanicama (dva), manometre za pneumatike na benzinskim stanicama (jedan), manometre za mjerenje krvnog pritiska (jedan) i vage klase III do 9.000 kg - trgovačke vage (dva). U jednom slučaju inicijativa je podnijeta od strane organa uprave a 11 inicijativa su žalbe potrošača, od kojih su inspektori u jednom slučaju utvrdili nepravilnost (manometri za mjerenje krvnog pritiska bez važećeg žiga o ovjeravanju mjerila), za čije otklanjanje su preduzete zakonom propisane mjere. U oblasti kontrole predmeta od

dragocjenih metala, nije bilo podnijetih inicijativa.

Ostale aktivnosti

U toku 2020.godine pokrenuta je inicijativa za potpisivanje Memoranduma o razumijevanju i saradnji između Zavoda za metrologiju i Uprave za inspekcijske poslove, u čijem sastavu je Metrološka inspekcija. Cilj inicijative je da se intenzivira saradnja koja je u zajedničkom interesu oba organa. Nakon sastanka predstavnika ova dva organa, pripremljen je predlog teksta koji je poslat Zavodu za metrologiju, ali nije bilo povratne informacije. Iz tog razloga, trebalo bi jačati saradnju sa Zavodom za metrologiju i Ministarstvom ekonomskog razvoja, kako bi se metrološkim inspektorima omogućilo učešće na obukama i metrološkim organizacijama, a sve u cilju nastavka kontinuiranog usavršavanja inspektora. Zavod za metrologiju je ponovo ovoj inspekciji vratio mogućnost učešća jednog predstavnika u radu WELMEC GRUPE 5 (metrološko-tržišni nadzor).

Predstavnik Metrološke inspekcije je član WELMEC Grupe 5 i Grupe za administrativnu saradnju (ADCo MI) čiji je osnivač Evropska komisija i isti je učestvovao na sastancima ove grupe organizovanim tokom 2023.godine.

Ocjena stanja i predlog mjera

Može se konstatovati da je Metrološka inspekcija u izvještajnoj godini funkcionisala na zadovoljavajućem nivou, sa povećanim intezitetom u odnosu na 2022. godinu. Povećanje broja inspektora omogućilo je i veći broj inspekcijskih pregleda i kontrolisanih subjekata u oblasti zakonskih mjerila, koja u ranijem periodu nijesu bila obuhvaćena ili su bila u manjem obimu. Takođe, u izvještajnoj godini je bio veći i broj kontrola i povećanje broja ovjerenih mjerila i žigosanih predmeta od dragocjenih metala, što je u funkciji bolje zaštite potrošača i smanjenja sive ekonomije u ovoj oblasti.

Pored opreme nabavljene u ranijem periodu, trebalo bi nabaviti nedostajuću mjernu opremu za kontrole na terenu, prije svega jednu vagu klase tačnosti II za kontrolu prethodno upakovanih proizvoda, kao i mjerni uređaj za kontrolu električnih brojila, zbog prijava potrošača na ovaj tip mjerila.

Radi postizanja efikasnijeg i efektnijeg inspekcijskog nadzora, osim zapošljavanja još jednog metrološkog inspektora za kojeg postoji pozicija u postojećoj sistematizaciji, potrebna je i kontinuirana obuka inspektora.

B. SEKTOR ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE, BEZBJEDNOST I ZDRAVLJA LJUDI I ZAŠTITU DRŽAVNIH RESUSRSA

U okviru ovog sektora svoje nadležnosti ostvaruju sljedeće inspekcije: Zdravstveno - sanitarna inspekcija, Inspekcija šumarstva, lovstva i zaštite bilja, Ekološka inspekcija, Inspekcija za vode, Inspekcija za geodeziju, Geološka inspekcija, Rudarska inspekcija, Inspekcija za ugljovodonike, Elektroenergetska inspekcija i Termoenergetska inspekcija.

1. Zdravstveno - sanitarna inspekcija

U zdravstveno sanitarnoj inspekciji sistematizovana su radna mjesta za 48 inspektora uključujući glavnog inspektora (9 zdravstvenih i 38 sanitarnih). Od ukupnog broja radnih mjesta popunjeno je 39 (32 sanitarnih, šest zdravstvenih i jedan glavni inspektor). Svi inspektori su sa visokom školskom spremom, raznih profila zanimanja (dr medicine, dr stomatologije, dipl. farmaceuti, inž. tehnolozi, dipl. biolozi, dipl. hemičari, dipl. veterinar i dipl. sanitarni inženjeri).

Sa mjestom rada u Podgorici (za Podgoricu, Cetinje i Danilovgrad) je ukupno 15 inspektora i to: 11 sanitarnih i četiri zdravstvena inspektora, dok su ostali raspoređeni u drugim gradovima: Nikšić (Plužine i Šavnik) dva, Budva dva, Ulcinj dva, Bar dva, Kotor jedan, Tivat dva, Herceg Novi dva, Bijelo Polje- četiri i to tri sanitarna i jedan zdravstveni, Rožaje- dva, Pljevlja (Žabljak)- jedan, Berane -tri (dva sanitarna i jedan zdravstveni).

Takođe, sistematizovano je i pet radnih mjesta i to dva za samostalnog savjetnika, dva za samostalnog referenta i jedan za referenta, od čega su popunjena tri radna mjesta- dva radna mjesta samostalnog referenta i jedno mjesto referenta.

Sanitarna inspekcija

Nadležnosti

Sanitarna inspekcija sprovodi nadzor nad primjenom sljedećih zakona: Zakon o sanitarnoj inspekciji, Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, Zakon o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda, Zakon o kozmetičkim proizvodima, Zakon o zaštiti potrošača, Zakon o hemikalijama, Zakon o biocidnim proizvodima, Zakon o obezbjeđivanju zdravstveno ispravne vode za ljudsku upotrebu, Zakon o opštoj bezbjednosti proizvoda.

Nadzor se sprovodi i nad primjenom velikog broja podzakonskih akata donesenih na osnovu navedenih zakona.

Inspekcijski nadzor

Unutrašnje tržište

Sanitarni inspektori su vršili nadzor u oblastima: zaštita stanovništva od zaraznih bolesti, bezbjednost predmeta opšte upotrebe u proizvodnji, prometu i uvozu, promet igračaka, javno snabdijevanje stanovništva vodom za piće, ograničenje upotrebe duvanskih proizvoda, promet hemikalija, biocida, sanitarno-higijenski uslovi u zdravstvenim objektima, kozmetičko-frizerskim salonima, školama, vrtićima, objektima sporta i rekreacije i dr.

U izvještajnoj godini sanitarna inspekcija je izvršila ukupno **7.891** inspekcijski pregled, u kojima je utvrđeno ukupno 2.645 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	7.891
- redovni	5.550
- po inicijativi	304
- po zahtjevu	563 (254 ss i 309 po)
- kontrolni	1.474
Broj utvrđenih nepravilnosti	2.645
Broj ukazivanja	1.241
Broj rješenja	1.035
Broj prekršajnih naloga	2.524
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim naložima	842.600,00
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	284

Utvrđene nepravilnosti: U izvještajnoj godini utvrđeno je ukupno 2.645 nepravilnosti, a odnosile su se na: neispunjenost opštih i posebnih higijenskih zahtjeva, nevršenje obaveznog zdravstvenog pregleda, nesprovođenje opštih i posebnih higijenskih mjera u skladu sa Zakonom o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, povredu propisa o zdravstveno ispravnoj vodi za ljudsku upotrebu i bazenskoj vodi, nebezbedne kozmetičke proizvode/igračke, neisticanje oznake o zabrani pušenja, upotrebu duvanskih proizvoda, neposjedovanje dokumentacije u momentu inspekcijskih pregleda, neposjedovanje sanitarne saglasnosti i dr.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti (2645), inspektori su u 1241 slučaja izrekli mjeru ukazivanje i donijeli 472 rješenja, koja su se odnosila na : 400 rješenja kojim se zabranjuje rad licima bez sanitarne knjižice ili kliconošama, 21 rješenje

kojim se nalaže vršenje mjera preventivne dezinfekcije i deratizacije, 12 rješenja o zabrani upotrebe vode (lokalno vodosnabdijevanje), četiri rješenja o otklanjanju ostalih nepravilnosti, dva rješenja o zabrani upotrebe bazenske vode, devet rješenja kojim se nalaže analiza vode za piće, 13 rješenja o privremenom povlačenju kozmetičkih i biocidnih proizvoda, osam rješenja o povlačenju igračaka, dva rješenja kojim se nalaže sanitarna saglasnost i jedan rješenje kojim se nalaže vanredni sanitarni pregled.

Po zahtjevu stranke doneseno je 254 rješenja o ispunjenosti sanitarno higijenskih uslova (naknada 15.920,9 eura) kao i 309 rješenja o prenosu posmrtnih ostataka (od čega 242 sa sprovodnicom).

Izvršenje rješenja: Od ukupno 472 donesenih rješenja u izvještajnom periodu, izvršeno je 442. Dobrovoljno su izvršena 442 rješenja, tri rješenja su obustavljena jer su poslodavci prestali sa radom obavljanja djelatnosti. Na kraju godine ostalo je neizvršeno ukupno 27 rješenja (donesena tokom decembra). U izvještajnoj godini dobrovoljno je izvršeno i 54 rješenja, prenijetih iz prethodne godine.

Protiv rješenja inspektora u izvještajnoj godini podnijeta je jedna žalba, po kojoj je drugostepeni organ odlučio tako što je žalba usvojena.

Protiv rješenja drugostepenog organa, Uprava je uložila žalbu Višem sudu za prekršaje.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini inspektori su izdali 2524 prekršajna naloga, sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 842.600,00 €.

Po Zakonu o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti izdato je 2321 nalog u iznosu od 768.550 eura, Zakonu kozmetičkim proizvodima 72 naloga u iznosu od 25.400 eura, Zakonu o zaštiti potrošača 90 naloga u iznosu od 35.100 eura, Uredbi o zabranjenim odnosno dozvoljenim načinima upotrebe hemikalija koje predstavljaju opasan rizik po zdravlje i životnu sredinu 16 naloga u iznosu od 8.320 eura i Zakonu ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda 25 naloga u iznosu od 5.230 eura.

U izvještajnom periodu naplaćeno je ukupno 2191 prekršajni nalog. Za 56 prekršajnih naloga podnijeti su zahtjevi za sudsko odlučivanje, dok za 10 prekršajnih naloga do kraja izvještajne godine nije istekao rok za naplatu.

Sanitarni inspektori su za 82 nenaplaćena prekršajna naloga u iznosu od 30.490 eura (koji su postali konačni i izvršni), Centralnoj banci i poslovnim bankama podnijeli naredbe o prinudnoj naplati.

Pored izdatih prekršajnih naloga, inspektori su područnim sudovima za prekršaje podnijeli 284 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka. Od ukupnog broja zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka podnijeto je 269 zahtjeva zbog toga što roditelji nisu omogućili obaveznu imunizaciju djece; 12 zahtjeva zbog toga što pravno lice nije obezbjedilo obavezan zdravstveni pregled zaposlenih; jedan zahtjev zbog toga što nije izvršena kontrola mikrobiološke čistoće, jedan zahtjev zbog ovjere sanitarnih knjižica od strane lica koje nije epidemiolog i jedan zahtjev zbog neizvršenja rješenja.

Od strane nadležnih sudova za prekršaje, u izvještajnom periodu je riješeno 114 zahtjeva i 90 zahtjeva iz prethodnog perioda (160 za pokretanje prekršajnog postupka i 44 za sudsko odlučivanje). Izrečeno je 120 novčanih kazni u ukupnom iznosu od 25.630 € (sa troškovima postupka). U 31 slučaj postupak je obustavljen (od čega 14 zbog zastarjelosti), u dva slučaja doneseno je rješenje o oslobađanju, u 48 slučaja izrečena je opomena, po jednom zahtjevu je odlučeno da se odbacuje i u dva slučaja prekršajni nalog je stavljen van snage.

Postupanje po inicijativama: Sanitarna inspekcija je u izvještajnom periodu primila ukupno 304 inicijative, od čega je 42 žalbe potrošača. Ostale inicijative (262) su podnesene od strane organa/institucija (19), privrednih subjekata (8), i fizičkih lica (235).

U 42 primljene žalbe potrošača prijavljene su nepravilnosti, koje se odnose na: nesaobraznost proizvoda (4), nedostatak na robi obavještenja na Brajevo pismo (36), istekli rok trajanja kozmetičkim proizvodima (2).

Po inicijativama, kojih je bilo 304, prijavljene nepravilnosti su se odnosile uglavnom na: ispunjenost opštih i posebnih higijenskih zahtjeva, vršenje obaveznog zdravstvenog pregleda, sprovođenje opštih i posebnih higijenskih mjera u skladu sa Zakonom o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, povredu propisa o zdravstveno ispravnoj vodi za ljudsku upotrebu i bazenskoj vodi, kozmetičke proizvode, igračke, upotrebu duvanskih proizvoda, neposjedovanje sanitarne saglasnosti.

Od ukupno 304 primljene inicijative (uključujući i žalbe potrošača), 11 je proslijeđeno drugom nadležnom organu na postupanje, tako da je sanitarna inspekcija postupila po 293 inicijative koje su riješene na sljedeći način: zbog utvrdjenih nepravilnosti ukazano je u 87 slučaja, donijeto 18 rješenja o otklanjanju nepravilnosti, izdato 120 prekršajna naloga i podnijeto osam zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

Nadzor po oblastima

Voda za piće: U izvještajnoj godini praćena je zdravstvena ispravnost vode za ljudsku upotrebu, kao i stanje objekata, uređaja i opreme za vodosnabdijevanje. Od 116 uzetih uzoraka vode za laboratorijsko ispitivanje, dostavljene analize su pokazale da je 84 uzoraka bilo ispravno, dok su 32 uzorka bila hemijski neispravno. Voda gradskih vodovoda u Pljevljima je bila povremeno higijenski neispravna zbog povećane mutnoće i u tim slučajevima je nadležno preduzeće davalo saopštenje za javnost.

Bezbjednost proizvoda - nadzor na tržištu: U skladu sa Godišnjim programom nadzora na tržištu za 2023. godinu, sanitarni inspektori su vršili proaktivni (planirani) i reaktivni nadzor proizvoda na tržištu. Vršen je nadzor bezbjednosti neprehrambenih proizvoda na tržištu i preduzimane su mjere u cilju obezbjeđivanja da proizvodi isporučeni na tržište ispunjavaju zahtjeve koji obezbjeđuju visok nivo zaštite javnog interesa, a naročito zaštite zdravlja i bezbjednosti potrošača (posebno djece) i drugih krajnjih korisnika.

Nadzor je vršen kao proaktivni (planirani) i reaktivni nadzor (po informacijama iz sistema brze razmjene informacija o opasnim proizvodima u Evropskoj uniji - RAPEX sistem, kao

i informacijama iz Regionalne mreže za razmjenu informacija o opasnim proizvodima i drugim izvorima).

Programom nadzora proizvoda na tržištu bile su obuhvaćene četiri kategorije proizvoda i to: biocidni proizvodi – sredstva za dezinfekciju, kozmetički proizvodi (kreme za lice, kupke i šamponi za djecu i proizvodi za sunčanje), obmanjujući proizvodi i igračke.

Prilikom neposrednih inspekcijskih pregleda kod subjekata nadzora vršena je administrativna provjera prateće dokumentacije, fizički pregledi i laboratorijsko ispitivanje proizvoda.

Izvršeno je ukupno 325 inspekcijskih pregleda objekata, od čega 158 pregleda u proaktivnom nadzoru (po programu - redovni, produženi) i 167 pregleda u reaktivnom nadzoru (po RAPEX obavještenjima 159 pregleda i po informacijama iz Regionalne mreže za razmjenu informacija o opasnim proizvodima osam pregleda).

Prilikom pregleda po RAPEX i obavještenjima Regionalne mreže na tržištu Crne Gore nijesu nađeni opasni proizvodi.

Proaktivni nadzor

Na tržištu Crne Gore u proaktivnom nadzoru pronađeno je 13 vrsta opasnih proizvoda sa ozbiljnim rizikom (plastičnih igračaka) u ukupnoj količini od 187 komada. Za počinjene prekršaje, inspektoris u izdali 16 prekršajnih naloga u ukupnom novčanom iznosu od 8.320,00 €.

Tabela br. 1 – Broj pronađenih opasnih proizvoda na tržištu – ukupno

Naziv proizvoda	Vrsta proizvoda	Uvezeno (kom)	Na tržištu (kom)	Prodato (kom)	Ozbiljan rizik (kom/vrsta)	Opoziv proizvoda (kom/vrsta)	Opasni proizvodi bez ozbiljn.rizika	Izvršeno uništenje
Igračke	13	969	187	782	187	782	/	187
Biocidi (sredstva za dezinfekciju)	450 kom	0	0	0	450l		/	Vraćeno isporučiocu
Ukupno	463	969	187	782	637	782	/	637

Izvršeno je ukupno 207 pregleda objekata i pregledano 267 vrsta proizvoda i to:

1. Biocidni proizvodi – 27 pregleda objekata – pregledano 78 vrsta,
2. Kozmetički proizvodi – 166 pregleda objekata, pregledano 189 vrsta proizvoda i to: (kreme za lice – 40 pregleda, pregledano 39 vrsta; kupke i šamponi za djecu – 70 pregleda, pregledano 125 vrste i kreme za sunčanje – 42 pregleda, pregledano 25 vrsta),
3. Obmanjujući proizvodi – pregledano 14 objekata i nijesu zatečeni obmanjujući proizvodi

Za laboratorijska ispitivanja uzeto je 36 uzoraka (plastičnih igračaka). Laboratorijske analize su pokazale da je bilo nebezbedno 13 uzoraka/vrsta igračaka jer su analize

pokazale da je sadržaj ftalata u ispitivanim uzorcima bio veći od dozvoljene koncentracije. Pronađeno je 13 vrsta opasnih proizvoda u količini od 187 komada.

Subjekti nadzora su dobrovoljno trajno stavili van prometa opasne proizvode i nakon sprovedenih postupaka opoziva uništili 187 komada igračkaka (13) vrsta u skladu sa propisima. Obavještenja o opozivu su objavljivana preko dnevnih novina i isticanjem obavještenja u objektima.

Takođe, vršena je kontrola biocidnih proizvoda –10 pregleda objekata : pregledano 12 vrsta, uzeto 10 uzoraka od kojih devet ispravno i jedan neispravan (sredstvo za dezinfekciju ne sadrži procenat etanola kao što je deklarirano). Količina od 450 L je vraćena isporučiocu.

Reaktivni nadzor

Pored planiranog nadzora, inspektori su vršili i reaktivni nadzor po obavještenjima iz RAPEX izvještaja, 159 pregleda objekata i osam po informacijama iz Regionalne mreže za razmjenu informacija o opasnim proizvodima. Prilikom pregleda po ovim obavještenjima na tržištu CG nijesu nađeni opasni proizvodi.

Spoljnotrgovinski promet

Radi sprečavanja unošenja zaraznih bolesti na teritoriji Crne Gore, na graničnim prelazima i drugim mjestima gdje se vrši carinjenje, Sanitarna inspekcija je vršila nadzor nad putnicima, njihovim stvarima, saobraćajnim sredstvima u međunarodnom saobraćaju, kao i nad uvozom predmeta opšte upotrebe, kozmetičkih proizvoda, biocida i hemikalijama.

U izvještajnom periodu kontrolisano je 626 brodova. Izdato je šest potvrda o oslobodjenju od deratizacije, dvije potvrde o izvršenoj deratizaciji i 626 potvrda (dozvola) za slobodan saobraćaj brodova, a zdravstvenim nadzorom obuhvaćeno 326.565 putnika i posade na brodovima.

Na graničnim prelazima, u postupku zdravstvenog nadzora nad putnicima, izdato je 147 rješenja o zdravstvenom nadzoru u cilju sprečavanja unošenja u zemlju, širenja i pojave zaraznih bolesti, koji dolaze iz zemalja sa povećanim rizikom.

Podnijeto je ukupno 7.613 zahtjeva u spoljnotrgovinskom prometu (predmeti opšte upotrebe, kozmetički proizvodi, hemikalije, biocidi).

Po osnovu 1.097 podnijetih zahtjeva, koji su se odnosili na hemikalije i biocide, izvršen je pregled 3.469.052,78 kg, za koje je odobren uvoz i promet.

Po osnovu 6.516 zahtjeva koji su se odnosili na predmete opšte upotrebe/kozmetičke proizvode, pregledano je 13.754.380,8 kg. Tom prilikom je uzeto 60 uzoraka za laboratorijska ispitivanja radi ispitivanja zdravstvene ispravnosti.

Prilikom pregleda brodova i predmeta opšte upotrebe, po osnovu naplate administrativne takse, naplaćeno je ukupno 206.638,00 €, dok je po osnovu naknade za zdravstveni pregled pošiljki naplaćeno ukupno 36.004,43 €.

U sprovođenju nadzora u spoljnotrgovinskom prometu, Sanitarna inspekcija je naplatila ukupno 242.642,43 €.

Zdravstvena inspekcija

Zdravstvena inspekcija vrši inspeksijski nadzor nad primjenom zakona i drugih propisa u oblasti zdravstvene zaštite, kao i nadzor nad sprovođenjem propisanih mjera zdravstvene zaštite.

Nadležnosti

Zakoni nad čijom primjenom zdravstvena inspekcija sprovodi nadzor su: Zakon o zdravstvenoj inspekciji, Zakon o zdravstvenoj zaštiti, Zakon o medicinskim sredstvima, Zakon o apotekarskoj djelatnosti, Zakon o pravima pacijenata, Zakon o zbirkama podataka u oblasti zdravstva, Zakon o hitnoj medicinskoj pomoći, Zakon o liječenju neplodnosti asistiranim reproduktivnim sredstvima, Zakon o uslovima i postupku za prekid trudnoće, Zakon o obezbjeđivanju krvi, Zakon o zdravstvenom osiguranju, Zakon o sprečavanju zloupotrebe droga, Zakon o kontroli proizvodnje i prometa supstanci koje se mogu upotrijebiti u proizvodnji opojnih droga i psihotropnih supstanci, kao i veći broj podzakonskih akata donešenih u cilju primjene navedenih zakona.

Inspeksijski nadzor

U izvještajnoj godini zdravstveni inspektori su izvršili ukupno **698** inspeksijskih pregleda, u kojima su utvrđene 424 nepravilnosti.

Inspeksijski nadzor je vršen u javnim zdravstvenim ustanovama (144), privatnim zdravstvenim ustanovama (493) i ostalo (61).

Podaci iz nadzora

Broj inspeksijskih pregleda	698
- redovni	474
- po inicijativi	136
- kontrolni	88
Broj utvrđenih nepravilnosti	424
Broj ukazivanja	51
Broj rješenja	42

Broj prekršajnih naloga	424
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim naložima	170.510,00 €
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	9

Utvrđene nepravilnosti: Od ukupnog broja utvrđenih nepravilnosti (424), najveći broj se odnosio na: neposjedovanje dokumentacije za zdravstveni kadar u momentu inspeksijskog pregleda u zdravstvenim ustanovama, neobezbjedivanje kontinuiteta zdravstvene zaštite, neposjedovanje rješenja Ministarstva zdravlja o ispunjenosti propisanih uslova za obavljanje zdravstvene djelatnosti ili dijela zdravstvene djelatnosti, izdavanje lijeka bez recepta čije izdavanje je propisano za izdavanje na recept, rad apoteka za vrijeme odsustva farmaceuta, nepropisno vođenje medicinske dokumentacije, neposjedovanje dokumentacije u zdravstvenoj ustanovi u skladu sa propisima, neposjedovanje dokumentacije u momentu inspeksijskog pregleda i dr.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti (424), inspektori su u 52 slučaja izrekli mjeru ukazivanje i donijeli ukupno 42 rješenja, i to: osam rješenja o otklanjanju nepravilnosti, 13 rješenja o zabrani obavljanja djelatnosti, jedno rješenje o zabrani obavljanja određenih poslova zdravstvene djelatnosti u privatnim zdravstvenim ustanovama, pet rješenja o zabrani obavljanja zdravstvene djelatnosti zdravstvenom radniku bez licence, jedno rješenje o usklađivanju rada apoteke sa radom farmaceuta, 14 rješenje o zabrani obavljanja dopunskog rada bez saglasnosti.

U izvještajnom periodu, prilikom nadzora nad sprovođenjem Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda, izvršeno je 107 inspeksijskih pregleda u zdravstvenim ustanovama. U izvršenim inspeksijskim pregledima utvrđene su tri nepravilnosti, zbog čega je izdato pet prekršajnih naloga u ukupnom iznosu od 1.230 eura.

Po Pravilniku o bližim uslovima za obavljanje dopunskog rada zdravstvenih radnika u mreži zdravstvenih ustanova izvršene su 42 kontrole, utvrđeno 16 nepravilnosti, izdato 16 prekršajnih naloga u iznosu od 4.000,00 eura i podnijet jedan zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka.

Izvršenje rješenja: U izvještajnoj godini od 42 donijeta rješenja, 37 rješenja su izvršena dobrovoljno, jedno izvršno rješenje nije izvršeno, dok za preostala četiri rješenja nije istekao rok za izvršenje.

Protiv rješenja inspektora u izvještajnoj godini izjavljena je jedna žalba, po kojoj još nije odlučeno od strane drugostepenog organa.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje, u izvještajnoj godini, inspektori su izdali 424 prekršajna naloga u ukupnom novčanom iznosu od 170.510,00 €. Od ukupnog broja naloga po Zakonu o zdravstvenoj zaštiti izdato 108 naloga u iznosu od 48.000 eura; Zakonu o apotekarskoj djelatnosti 272 naloga u iznosu od 110.900 eura; Zakonu o medicinskim sredstvima dva naloga u iznosu od 750 eura; Zakonu o inspeksijskom

nadzoru dva naloga u iznosu od 530 eura; Zakonu o zaštiti prava pacijenata 18 naloga u iznosu od 6.250 eura; Zakonu o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda pet naloga u iznosu od 1.230 eura i Zakonu o zbirkama podataka u oblasti zdravstva 17 naloga u iznosu od 2.850 eura.

Pored izdatih prekršajnih naloga, inspektori su u izvještajnom periodu podnijeli 9 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka područnim sudovima za prekršaje. Od ukupnog broja zahtjeva sedam zahtjeva je podnijeto shodno Zakonu o sportu, jedno na osnovu Zakona o zdravstvenoj zaštiti i jedan zahtjev na osnovu Zakona o zaštiti prava pacijenata.

Od strane nadležnih sudova za prekršaje, u izvještajnom periodu je riješeno sedam zahtjeva iz prethodnog perioda (jedno za pokretanje prekršajnog postupka i šest za sudsko odlučivanje). Izrečene su četiri novčane kazne u ukupnom iznosu od 4.660 € (sa troškovima postupka).

Na rješenja suda za prekršaje u izvještajnom periodu, podnijeta je jedna žalba od strane subjekta nadzora. Viši sud je postupajući po istoj odbio i potvrdio rješenje Suda za prekršaje.

Postupanje po inicijativama: Zdravstvena inspekcija je u izvještajnom periodu izvršila 136 inspekcijskih nadzora po primljenim inicijativama. Inicijative su se odnosile na: izdavanje lijekova bez recepta, rad apoteka bez odgovarajućeg kadra, rad laboratorija bez rješenja Ministarstva zdravlja, prigovor na rad ljekara, promet lijekova bez prevedenog uputstva za upotrebu na crnogorskom jeziku, provjeru odobrene privremene spriječenosti za rad, obavljanje prometa medicinskih sredstava suprotno propisima i dr. Od ukupnog broja inicijativa, drugim organima je proslijeđeno devet inicijativa. Zbog utvrđenih nepravilnosti ukazano je u 13 slučajeva, donijeto devet rješenja o otklanjanju nepravilnosti, izdato 35 prekršajnih naloga i podnijeto osam zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

Ostale aktivnosti

Radne grupe čiji su članovi zdravstveno-sanitarni inspektori: Komisija za vode; Koordinaciono tijelo Savjeta za trgovinske olakšice;

Održane su *online* radionice za inspektore:

- Online training session for unsafe products software module;
- AdCo grupa za bezbjednost igrača;
- Radionica webinar: Otvorena sjednica Foruma za razmjenu informacija i primjeni REACH I CLP regulative -2023 forum and BPRS Open Session, u organizaciji ECHA
- Sastanak ekspertske grupe za bezbjednost igračaka, organizator Generalni direktorat EK za unutrašnje tržište, industriju, preduzetništvo i MSP (DG Grow)

Sanitarni inspektori su aktivno učestvovali na radionicama:

- Primjena IHR programa u Crnoj Gori, u organizaciji Robert Koch Instituta iz Berlina

- Implementacija zakonodavnog okvira za GMO u Crnoj Gori
- Seminar o pristupu pravdi i mehanizmima zaštite od diskriminacije OSI.

Ocjena stanja i predlog mjera

Važno je napomenuti da je potrebno jačati već ostvarenu saradnju sa drugim državnim organima, koja prije svega podrazumijeva razmjenu podataka između pojedinih organa u cilju sprečavanja i suzbijanja zaraznih bolesti kao i usaglašavanje mjera na otklanjanju identifikovanih problema i kreiranje najefikasnih postupaka za postizanje efekata kontrole (Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo poljoprivrede šumarstva i vodoprivrede, Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, Ministarstvo ekonomskog razvoja, Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, Agencija za zaštitu prirode i životne sredine i dr).

2. Inspekcija šumarstva, lovstva i zaštite bilja

U Inspekciji za šumarstvo, lovstvo i zaštitu bilja sistematizovano je 14 radnih mjesta za inspektore, od kojih je popunjeno 11, uključujući i glavnog inspektora (šumarski fakultet). Od ukupnog broja zaposlenih, tri je sa mjestom rada u Podgorici, Tuzima, Cetinju, Danilovgradu, Budvi, Ulcinju, Baru, Kotoru i Herceg Novom dok su ostali raspoređeni u drugim gradovima: Bijelo Polje -jedan, Kolašin i Mojkovac - jedan, Rožaje – jedan, Berane i Petnjica - jedan, Plav, Gusinje i Andrijevića - jedan, Nikšić, Plužine, Šavnik i Žabljak - dva, Pljevlja - jedan.

Nadležnosti

Inspekcija za šumarstvo, lovstvo i zaštitu bilja sprovodi nadzor nad primjenom sljedećih zakona: Zakon o šumama, Zakon o divljači i lovstvu, Zakon o reproduktivnom materijalu šumskog drveća, Zakon o nacionalnim parkovima.

Nadzor se sprovodi i nad primjenom velikog broja podzakonskih akata donijetih na osnovu navedenih zakona.

Inspekcijski nadzor

U izvještajnoj godini Inspekcija za šumarstvo, lovstvo i zaštitu bilja je izvršila ukupno **1.598** inspekcijskih nadzora, u kojima je utvrđena ukupno 331 nepravilnost.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	1.598
- redovni	1.294
- po inicijativi	168

- kontrolni	136
Broj utvrđenih nepravilnosti	331
Broj ukazivanja	231
Broj rješenja	59
Broj prekršajnih naloga	239
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim naložima	101.930,00€
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	21
Broj krivičnih prijava	43

Utvrđene nepravilnosti: U izvještajnoj godini utvrđeno je ukupno 331 nepravilnost, a iste su se odnosile na povredu propisa iz oblasti šumarstva (295) i oblasti lovstva (36).

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti (331), inspektori su u 221 slučaju izrekli mjeru ukazivanje i donijeli 59 rješenja, koja su se odnosila na: rješenja kojima se nalaže otklanjanje nepravilnosti, rješenja kojima se nalaže izvršavanje planiranih i drugih potrebnih radova, naredbu o obustavi: čiste sječe, sječe velikog intenziteta i drugih protipravnih sječa stabala, rješenja kojima se zabranjuje izvođenje radova u šumi – zabrana lova i rješenja kojima se nalaže obnova/ sanacija sastojine.

Izvršenje rješenja: Od ukupno 59 donijetih rješenja u izvještajnom periodu, izvršeno je 57. Dobrovoljno je izvršeno 57 rješenja, preostala dva rješenja nijesu izvršena. Za jedno rješenje nije dospio rok za izvršenje, a za drugo rješenje je zbog neizvršenja podnijeta krivična prijava. Na kraju godine ostalo je neizvršeno ukupno dva rješenja.

Protiv rješenja inspektora u izvještajnoj godini podnijeta je jedna žalba.

Drugostepeni organ je rješavao po jednoj žalbi i postupak je u toku.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini inspektori su izdali 239 prekršajnih naloga, sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 109.130,00 €.

U izvještajnom periodu naplaćeno je ukupno 236 prekršajnih naloga, što je 98,7% od broja izdatih. Za jedan prekršajni nalog podniet je zahtjev za sudsko odlučivanje. Inspektori su za dva nenaplaćena prekršajna naloga (koji su postali konačni i izvršni), Centralnoj banci i poslovnim bankama podnijeli naredbe o prinudnoj naplati.

Pored izdatih prekršajnih naloga, inspektori su područnim sudovima za prekršaje podnijeli 21 zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka.

Postupanje po inicijativama: Inspekcija za šumarstvo, lovstvo i zaštitu bilja je u izvještajnom periodu primila ukupno 163 inicijative od čega su 124 iz oblasti šumarstva i 39 iz oblasti lovstva. Inicijative koje su se odnosile na nepoštovanje propisa iz oblasti šumarstva i lovstva, primljene su od strane Uprave za gazdovanje šumama i lovištima, koncesionara/korisnika šuma, privatnih vlasnika šuma i pojedinaca.

Za utvrđene nepravilnosti (331) inspektori su preduzeli mjeru ukazivanja u 221 slučaju, po kojima su subjekti nadzora postupili, a u 59 slučajeva je donijeto rješenje za otklanjanje nepravilnosti. Izdato je 239 prekršajnih naloga i podnijet je 21 zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka.

Ocjena stanja i predlog mjera

Za nesmetano izvršavanje planiranih radnih zadataka, usavršavanje metoda rada i podizanje nivoa efikasnosti u radu, potrebno je obezbijediti odgovarajuću edukaciju inspektora.

Osim zajedničkog nadzora sa drugim inspekcijama Uprave i, po potrebi, sa drugim inspekcijским organima, ostvarivaće se saradnja i sa ostalim organima državne i lokalne uprave, organima pravosuđa, stručnim institucijama infrastrukture kvaliteta i tijelima za ocjenu usaglašenosti i kontrolu kvaliteta, agencijama, nevladinim organizacijama, kao i sa međunarodnim organizacijama.

Takođe, ova inspekcija je pored redovnih aktivnosti, djelovala u zajedničkim aktivnostima sa drugim državnim organima na osnovu Akcionog plana za borbu protiv bespravnih aktivnosti u šumarstvu. Inspekcija za šumarstvo, lovstvo i zaštitu bilja učestvovala je na radionicama Zaštita šuma Komova i Prokletija i zaštita šuma u NP Prokletije.

3. Ekološka inspekcija

U Ekološkoj inspekciji sistematizovano je 15 radnih mjesta (14 radnih mjesta za inspektore i jedno radno mjesto za savjetnika), od kojih je popunjeno devet radnih mjesta za inspektore uključujući i mjesto glavne inspektorke i jedno radno mjesto samostalnog savjetnika.

Nadležnosti

Ekološka inspekcija sprovodi nadzor nad: Zakonom o životnoj sredini, Zakonom o upravljanju otpadom, Zakonom o zaštiti vazduha, Zakonom o procjeni uticaja na životnu sredinu, Zakonom o zaštiti prirode, Zakonom o zaštiti od buke u životnoj sredini, Zakonom o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu, Zakonom o hemikalijama, Zakonom o nacionalnim parkovima, Zakonom o industrijskim emisijama, Zakonom o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti, Zakonom o zaštiti od nejonizujućih zračenja, Zakonom o odgovornosti za štetu u životnoj sredini, Zakonom o biocidnim proizvodima, Zakonom o zaštiti od negativnog uticaja klimatskih promjena, Zakonom o stranim invanzivnim vrstama, Zakonom o genetski modifikovanim organizmima, kao i nad velikim brojem podzakonskih akata donesenih u cilju primjene navedenih zakona.

Inspekcijski nadzor

Ekološka inspekcija je u izvještajnom periodu izvršila **2.335** inspekcijskih pregleda u kojima je utvrdila 1063 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	2.335
- redovni	1.221
- po inicijativi	325
- kontrolni	789
Broj utvrđenih nepravilnosti	1.063
Broj ukazivanja	237
Broj rješenja	690
Broj prekršajnih naloga	14
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim naložima	2.960 €
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	57
Broj zaključaka/rješenja o novčanom kažnjavanju	46
Iznos izrečenih novčanih kazni zaključkom / rješenjem	66.800,00 €
Broj krivičnih prijava	15

Utvrđene nepravilnosti: U izvještajnoj godini utvrđeno je ukupno 1.063 nepravilnosti, a najčešće su se odnosile na: obavljanje djelatnosti bez dozvole i saglasnosti nadležnih organa; kvalitet tehnoloških voda ne odgovara uslovima za ispuštanje u javnu kanalizaciju i prirodni recipijent propisan zakonom (kada obaveza kontrole kvaliteta otpadnih voda proizilazi iz Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu); obavljanje djelatnosti u zaštićenom prirodnom dobru bez dozvole nadležnih organa; držanje zaštićenih vrsta u zatočeništvu bez dozvola ili u neadekvatnim uslovima, kvalitet ispuštenih gasova iz ložišta i drugih tehnoloških ispusta ne odgovara uslovima propisanim zakonom; nepreduzimanje mjera iz Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu; upravljanje otpadom na način kojim se stvara negativan uticaj na životnu sredinu; nepostupanje po planovima i programima na koje je data saglasnost od strane nadležnih organa; nesprovođenje monitorngna segmenata životne sredine; povećan nivo buke u životnoj sredini; nedostavljanje podataka iz katastra zagađivača nadležnom organu; nevršenje zdravstvenih pregleda profesionalno izloženih lica koja rade u zoni zračenja; nevršenje dozimetrijskih ispitivanja, kontrole radne sredine i mjerenja u cilju sprovođenja programa osiguranja i kontrole kvaliteta za izvore jonizujućeg zračenja; neposjedovanje rješenja o ispunjenosti propisanih uslova za korišćenje izvora jonizujućeg zračenja, neadekvatno skladištenje hemikalija, promet hemikalija bez dozvole nadležnog organa, nedostavljanje obavještenja o seveso postrojenjima, mjerenje nivoa nejonizujućeg zračenja i dr.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti (1063), inspektori su izrekli 237 mjera ukazivanja i donijeli 690 rješenja, od kojih je 670 rješenja o otklanjanju nepravilnosti, 17 rješenja o zabrani obavljanja djelatnosti, odnosno o izvođenju radova i tri rješenja o pečaćenju.

U izvještajnom periodu, donijeto je 46 zaključaka koja se odnose na izricanje novčanih kazni zbog neizvršenja rješenja (u ukupnom iznosu od 66.800,00 €).

Podnijeto je 15 krivičnih prijava.

Izvršenje rješenja: Od ukupno 690 donešenih rješenja u izvještajnom periodu, izvršeno je 569. Dobrovoljno su izvršena 525 rješenja, dok su 44 rješenja izvršena administrativno. Od 121 neizvršenih rješenja, za 93 rješenja u izvještajnoj godini nije dospio rok za izvršenje, dok su preostala 28 u postupku izvršenja, odnosno tokom 2024. godine treba da budu izvršeni kontrolni inspekcijski nadzori.

Od 159 rješenja donešena u prethodnom periodu, u izvještajnoj godini izvršeno je 135 (127 dobrovoljno i osam prinudno), dok je kod 24 rješenja, ova inspekcija pristupila administrativnom izvršenju novčanom kaznom. Za izvršenje naloženih mjera iz predmetnih rješenja, potrebna su velika finansijska ulaganja za: instaliranje najbolje dostupne opreme, sistema za prečišćavanje vode i vazduha, kao i za trajno zbrinjavanje otpada.

Protiv rješenja inspektora u izvještajnoj godini podnijeto je šest žalbi. U dva slučaja žalba je usvojena i rješenje je izmijenjeno, dok je u četiri slučaja žalba dostavljena drugostepenom organu na dalje odlučivanje i postupak po žalbama je u toku.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini inspektori su izdali 14 prekršajnih naloga u ukupnom novčanom iznosu od 2.960,00 €. Po svih 14 prekršajnih naloga izvršena je uplata u iznosu od 2.023,39 €, gdje su okrivljeni iskoristili mogućnost plaćanja u roku kraćem od osam dana od dana izdavanja prekršajnog naloga.

Pored izdatih prekršajnih naloga, inspektori su područnim sudovima za prekršaje podnijeli 57 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

Postupanje po inicijativama: U izvještajnom periodu podnijeto je 325 inicijativa civilnog sektora, NVO organizacija i subjekata nadzora po kojima je Ekološka inspekcija vršila inspekcijske nadzore, a koje su se najčešće odnosile na: oblast uklanjanja otpada, realizaciju mjera iz elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu, buku, izvođenje radova u zaštićenim područjima. Takođe, dio inspekcijskih nadzora, odnosno njih 21 od prije navedenih 325, su izvršeni po inicijativama koje su podnijete od samih subjekata nadzora a u cilju utvrđivanja usklađenosti sa regulativom iz oblasti zaštite životne sredine.

Ostale aktivnosti

Agencija za zaštitu životne sredine preko projekta „Plan eliminacije HCFC supstanci koje oštećuju ozonski omotač“ u saradnji sa UNIDO kao implementirajućom agencijom obezbijedila je za Upravu za inspekcijske poslove – Odsjek za ekološku inspekciju jedan identifikator/analizator rashladnih fluida. Prije navedeno će omogućiti funkcionisanje i bolju kontrolu sistema dozvola za uvoz i izvoz ovih i alternativnih supstanci i sprječavanje ilegalne trgovine istima.

Predstavnici ekološke inspekcije dostavili su Ministarstvu ekologije, prostornog planiranja i urbanizma mišljenje, primjedbe i sugestije na Predlog memoranduma o saradnji u vršenju zajedničkog inspekcijskog nadzora sa Uputstvom za sprovođenje inspekcijskog nadzora usklađenosti rada operatera s dozvolama izdatim u skladu sa Zakonom o industrijskim emisijama.

U toku 2023 godine predstavnici ekološke inspekcije učestvovali su u radu radne grupe formirane od strane Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma za razmatranje stanja na bazenima crvenog mulja koji je zaostao od rada KAP-a a u cilju izrade informacije i dostavljanja prijedloga za rješavanje navedenog stanja.

Takođe, predstavnici ekološke inspekcije su učestvovali na sastancima sa predstavnicima Agencije za zaštitu životne sredine, Uprave za bezbjednost hrane, fitosanitarne poslove i veterinu a u vezi uslova za držanje jedinke divlje vrste životinje – medvjeda na imanju u mjestu Blizna, Podgorica, kao i u vezi sa aktivnostima na realizaciji odgovarajućih uslova.

U toku 2023. godine predstavnici ekološke inspekcije učestvovali su na sastancima u vezi realizacije projekta „Jačanje sinergije između Bazelske, Stokholmske, Roterdamske i Minamata konvencije“, kao i u davanju komentara i preporuka za unaprjeđenje dokumenata koji su izrađeni kroz ovaj projekat: - Izveštaj o analizi nedostataka i potreba postojećeg zakonodavstva u vezi sa sinergijskom implementacijom konvencija i Zajednički Akcioni plan za sinergiju u implementaciji konvencija.

Shodno zahtjevu Ministarstva unutrašnjih poslova – Uprava policije – Sektor za borbu protiv kriminala a u vezi sa zahtjevom Odsjeka za međunarodnu operativnu policijsku saradnju Interpol-Europol-Sirene koji se odnosi na učešće nadležnih institucija u Regionalnoj operaciji TOX 2023, inspektori Odsjeka za ekološku inspekciju vršili su kontrole po pitanju deponija i objekata za upravljanje otpadom.

U toku 2023. godine predstavnici ekološke inspekcije učestvovali su na više sastanaka radne grupe za izradu Zakona o zaštiti prirode.

Ekološka inspekcija dostavila je Ministarstvu ekologije, prostornog planiranja i urbanizma odgovore na pitanja koje su shodno već poznatoj pisanoj proceduri postavile strane ugovornice Konvencije o nuklearnoj sigurnosti a koja su se odnosila na inspekcijski

nadzor iz oblasti zaštite od zračenja, a vezano za Treći nacionalni izvještaj o implementaciji obaveza koje proističu iz Konvencije o nuklearnoj sigurnosti.

U toku 2023 godine od strane ekološke inspekcije dato je i Mišljenje na Predlog strategije za razvoj 5G mobilnih komunikacionih mreža u Crnoj Gori.

Ocjena stanja i predlog mjera

Kako je u nadležnosti ekološke inspekcije praćenje i implementacija velikog broja zakona i podzakonskih akata, neophodno je povećati broj inspektora, naročito za sjeverni region. Ukazujemo da je urgentno potrebno povećati broj inspektora za oblast zaštite prirode (po obrazovanju biologa) a iz razloga povećanog broja zaštićenih područja kako na kopnu tako i na moru, te krijumčarenja i držanja u zatočeništvu divljih vrsta životinja. Neophodno je povećati i broj inspektora za oblast jonizujućeg i nejonizujućeg zračenja. Takođe, potrebno organizovati stalne obuke inspektora jer se radi o specifičnim oblastima za koje su potrebna određena specijalistička znanja i iskustva.

4. Inspekcija za vode

U Inspekciji za vode sistematizovano je devet radnih mjesta za inspektore, od kojih je popunjeno osam, uključujući i glavnog inspektora, dok je za deveto radno mjesto izvršen izbor kandidata krajem godine, ali postupak zapošljavanja još nije završen.

Nadležnosti

Inspekcija za vode sprovodi nadzor nad primjenom sljedećih zakona: Zakona o vodama, Zakona o upravljanju komunalnim otpadnim vodama, Zakona o finansiranju upravljanja vodama, Zakona o ratifikaciji ugovora između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Hrvatske o međusobnim odnosima u oblasti upravljanja vodama, kao i nad primjenom podzakonskih akata donesenih na osnovu ovih zakona.

Inspekcijski nadzor

U izvještajnoj godini, Inspekcija za vode je izvršila 992 inspekcijska pregleda, u kojima je utvrđeno 153 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	992
- redovni	716
- po inicijativi	125
- kontrolni	151
Broj utvrđenih nepravilnosti	153
Broj ukazivanja	18
Broj rješenja	49
Broj prekršajnih naloga	25
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim naložima	10.780,00 €
Broj zaključaka / rješenja o novčanom kažnjavanju	62
Iznos izrečenih novčanih kazni zaključkom / rješenjem	107.900,00 €
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	6
Broj krivičnih prijava	21

Utvrđene nepravilnosti: U izvještajnoj godini utvrđeno je 153 nepravilnosti koje su se najčešće odnosile na: eksploataciju riječnih nanosa bez propisane saglasnosti, kontrolu kvaliteta ispuštene otpadne vode, kontrolu ispunjenosti uslova iz vodnih akata, deponovanje materijala na vodnom zemljištu, kontrolu kvaliteta vode za kupanje i ispuštanje otpadne vode neposredno u prijemnik, pri čemu nije obezbijeđeno prečišćavanje otpadnih voda do nivoa koji odgovara propisima o efluentima (emisiji).

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti (153), inspektori su izrekli 18 ukazivanja sa mjerama za otklanjanje nepravilnosti i donijeli 49 rješenja o otklanjanju nepravilnosti od čega su: četiri rješenja kojima se izriču obustavljanja izvođenja bilo kakvih daljih radova na vodnom dobru do pribavljanja propisanih vodnih akata, četiri rješenja kojima se izriču zabrane eksploatacije riječnog materijala, jedno rješenje kojim se izriče mjera zabrane raspolaganja i korištenja prirodnog resursa za koji je utvrđeno da je nelegalno eksploatisan sa vodnog dobra, dva rješenja kojima su izrečene mjere redovnog sprovođenja monitoringa EPP i obustave rada mHE, ako se utvrdi da je EPP ispod utvrđenog minimuma, jedno rješenje kojim je naloženo očitavanje EPP i vršenje ispitivanja kvaliteta površinskih voda prije i nakon vodozahvata, tri rješenja kojima se nalaže pribavljanje vodne dozvole i ispitivanja kvaliteta otpadnih voda, jedno rješenje kojim je naložena opravka zatvarača na sistemu atmosferske kanalizacije i sprovođenje ispitivanje kvaliteta površinskih voda, jedno rješenje kojima se nalaže sprovođenje ispitivanje kvaliteta površinskih voda, pet rješenja kojim se produžuje rok za dobrovoljno izvršenje rješenja, 10 rješenja kojima se nalaže pribavljanje vodne dozvole, jedno rješenje kojim je izrečena mjera zabrane eksploatacije prirodnog resursa sa vodnog dobra, šest rješenja kojima se nalaže subjektu nadzora da izvrši ispitiva je

tretirane vode sa postrojenja za tretman otpadnih voda, jedno rješenje kojim se nalaže subjektu nadzora da ispita kvalitet površinske vode za kupanje, pet rješenja kojim se subjektu nadzora zabranjuje privremeno korišćenje voda za kupanje, dva rješenja kojim je naloženo subjektu nadzora da dovede PPOV u ispravno i funkcionalno stanje i dva rješenja kojima je naloženo subjektu nadzora uklanjanje deponovanog materijala sa vodnog dobra.

U izvještajnom periodu donijeta su 62 rješenja (ili zaključka) koja se odnose na izricanje novčanih kazni u postupku administrativnog izvršenja rješenja, u ukupnom iznosu od 107.900,00 €.

Od 62 izrečene novčane kazne (četiri) su dobrovoljno uplaćene u ukupnom iznosu od 9.700,00 €. Za ostalih 58 postupak je u toku, u ukupnom iznosu od 98.200,00 €, uz napomenu da se novčana kazna ne naplaćuje ukoliko subjekat nadzora izvrši naređenu mjeru u roku određenom od strane inspektora.

U izvještajnoj godini po rješenjima o novčanom kažnjavanju iz prethodnog perioda su dobrovoljno uplaćene tri novčane kazne u iznosu od 3.000,00 €, dok je broj novčanih kazni iz prethodnog perioda naplaćenih administrativnim putem takođe tri u ukupnom iznosu od 10.000,00 €.

Ukupan broj donijetih rješenja u 2023. godini je 111.

Uzeto je 11 uzoraka vode za laboratorijsko ispitivanje i to: četiri uzorka otpadnih voda, i sedam uzoraka površinske vode.

Izvršenje rješenja: Od ukupno 49 donešenih rješenja u izvještajnom periodu, izvršeno je 32. Dobrovoljno su izvršena svih 32 rješenja. Od 17 neizvršenih rješenja su u postupku izvršenja.

U izvještajnoj godini izvršeno je pet rješenja, prenijeto iz prethodnog perioda, dok je za 40 postupak izvršenja u toku.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini inspektori su izdali 25 prekršajnih naloga u ukupnom novčanom iznosu od 10.780,00 €, od čega je naplaćeno 23 prekršajna naloga u ukupnom iznosu od 8.676,33 €, dok je za dva prekršajna naloga u iznosu od 1.400,00 € podnijet zahtjev za sudsko odlučivanje.

Prekršajni nalozi su izdati zbog: neizvršenja rješenja (12), eksploatacije rječnih nanosa bez propisane saglasnosti (sedam), zbog neodržavanja postrojenja za tretman otpadnih voda u ispravnom stanju (četiri), dok su zbog unošenja u prijemnik supstanci koje mogu izazvati zamuljivanje, zasljanjivanje i taloženje supstanci izdata dva prekršajna naloga.

Pored izdatih prekršajnih naloga, inspektori su nadležnim sudovima za prekršaje podnijeli šest zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka. Zahtjevi su podnijeti zbog neizvršenja rješenja, odnosno nepostupanja po nalogu inspektora (četiri) i zbog izvođenja radova na

vodnom dobru i eksploataciju prirodnog materijala sa vodnog dobra bez propisane vodne saglasnosti (dva).

U izvještajnoj godini podnijeta je 21 krivična prijava i jedna dopuna krivične prijave i to: 18 prijava zbog nelegalne eksploatacije riječnog materijala bez propisane saglasnosti, odnosno krađe prirodnog dobra i tri zbog izvođenje radova na vodnom dobru – morskoj obali bez propisane dokumentacije i vodne saglasnosti.

Postupanje po inicijativama: U izvještajnom periodu, primljeno je 125 inicijativa i zahtjeva, a najčešće su se odnosile na: eksploataciju šljunka i pijeska iz vodotoka rijeka; ispuštanje neprečišćenih otpadnih voda u prirodni recepijent; izvođenje radova suprotno izdatim vodnim aktima (saglasnostima i dozvolama).

Ocjena stanja i predlog mjera

Zbog velikog broja nadležnosti, a u cilju efikasnijeg rada ove inspekcije, neophodno je prije svega sistemski urediti oblast upravljanja vodama i vodnim dobrom uspostavljanjem i jačanjem funkcije čuvanja i zaštite vodnog dobra, te uspostavljanje vodnog informacionog sistema (kod upravljača vodama).

Potpuno ostvarivanje uloge Inspekcije za vode na savremen i efikasan način, moguće je u optimalnom pravnom okviru. Stoga je usavršavanje zakonodavstva potreba, u čijoj realizaciji inspektori moraju sarađivati i doprinositi svojim iskustvima iz nadzora nad primjenom propisa u praksi.

5. Inspekcija za geodeziju

U Odsjeku za inspekciju za geodeziju sistematizovana su radna mjesta za četiri inspektora, uključujući i glavnog inspektora, od kojih je popunjeno jedno radno mjesto inspektorka III (dipl. inž. geodezije).

Nadležnosti

Zakon o državnom premjeru i katastru nepokretnosti, kao i nad podzakonskim aktima za primjenu ovih zakona, uključujući i tehničke normative i standarde.

Inspeksijski nadzor

U izvještajnom periodu u okviru Odsjeka za inspekciju za geodeziju izvršeno je ukupno 45 inspeksijskih pregleda, u kojima je utvrđeno 33 nepravilnosti.

Predmet inspeksijskog nadzora su: kontrola privatnih geodetskih organizacija (uglavnom u centralnoj regiji) koje izvođe geodetske radove u različitim oblastima državnog premjera i katastra nepokretnosti, odnosno izrađuju tehničku dokumentaciju kako bi se utvrdilo da

li iste ispunjavaju propisane uslove za izvođenje tih radova; da li se geodetski radovi izvode prema tehničkoj dokumentaciji i da li je ta dokumentacija izrađena u skladu sa propisima (Elaborati o snimanju i prikupljanju podataka o promjenama nastalim na nepokretnostima u oblasti održavanja katastra nepokretnosti i vodova); kontrola izvođenja geodetskih radova od strane licenciranih geodetskih organizacija u smislu posjedovanja uvjerenja o utvrđenim metrološkim svojstvima i pregledu za mjerne uređaje kojima raspolažu i kojima se vrše geodetska mjerenja; kontrola geodetskih organizacija da li vodi dnevnik radova i knjigu inspekcije na propisan način.

U izvještajnom periodu kontrolisan je i rad organa uprave nadležnog za upis prava i održavanje katastra nepokretnosti (područne jedinice Uprave za katastar i državnu imovinu).

U izvještajnom periodu inspekcijski nadzori vršeni su kod subjekata nadzora u sljedećim opštinama (tri u Ulcinju, četiri u Baru, šest u Budvi, dva u Kotoru, pet u Herceg Novom, jedan u Tivtu, 12 u Podgorici, četiri u Nikšiću, tri u Bijelom Polju, dva u Beranama i tri u Žablaku). Kontrolisano je ukupno 157 obaveza.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	45
- Redovni	25
- po inicijativi	10
- kontrolni	10
Broj utvrđenih nepravilnosti	33
Broj ukazivanja	9
Broj rješenja	4
Broj podnijetih prijedloga za oduzimanje licence (sertifikata)	3
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	5
Broj krivičnih prijava	1

Utvrđene nepravilnosti: Najčešće utvrđene nepravilnosti su se odnosile na: nepostupanje geodetskih organizacija u skladu sa propisanim dužnostima koje iste imaju prema Upravi za katastar i državnu imovinu (prijava promjene: sjedišta poslovanja geodetske organizacije, strukture zaposlenih lica geodetske struke, kao i svih nastalih promjena u Centranom registru privrednih subjekata koje se odnose na poslovanja geodetskih organizacija), neispunjavanje uslova koji su potrebni za obavljanje određene vrste geodetskih radova i izradu tehničke dokumentacije (po izdatim licencama organa uprave), kod dva subjekata je utvrđeno da licence nijesu izdate u skladu sa zakonom, te je istima izrečena mjera ukazivanja, takođe je u smislu metrološkog obezbijeđenja izvođenja geodetskih radova utvrđeno da nijesu izvršeni pregledi mjernim instrumentima od strane

ovlašćene laboratorije ili da nijesu izvršeni u propisanom periodu od dvije godine i na adekvatan način.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti izrečeno je ukupno 11 mjera ukazivanja i donijeta su četiri rješenja od kojih je: jedno rješenje o zabrani izvođenja geodetskih radova po izdatoj licenci do otklanjanja nepravilnosti, tri rješenja o ukidanju mjere zabrane izvođenja radova (od čega dva u daljem postupku iz prethodne izvještajne godine).

Takođe, podnijeta su i tri predloga za oduzimanje licence za izvođenje geodetskih radova na održavanju katastra nepokretnosti i vodova.

Izvršenje rješenja: U izvještajnoj godini donešena su ukupno dva rješenja i oba su izvršena dobrovoljno. Takođe, u izvještajnoj godini izvršena su i dva rješenja iz prethodnog perioda.

Protiv rješenja inspektora u izvještajnoj godini nije bilo podnijetih žalbi.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini, podnijeto je pet zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka nadležnim sudovima za prekršaje.

Od strane nadležnih sudova za prekršaje, u izvještajnom periodu riješena su dva zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka uključujući i jedan zahtjev iz prethodnog perioda i izrečene je jedna novčana kazna u ukupnom iznosu od 1130 € (sa troškovima postupka). Po jednom zahtjevu iz 2021.godine je donijeta jedna presuda o obustavi postupka radi zastare.

Na rješenje suda za prekršaje u predmetu iz prethodnog izvještajnog perioda, a u toku 2023.godine podnijeta je jedna žalba, od strane subjekta nadzora. Viši sud je postupao po žalbi (žalba je odbijena).

Postupanje po inicijativama: U izvještajnom periodu od ukupno 15 primljenih inicijativa, inspekcija za geodeziju postupila je po 10 inicijativa, a kod pet inicijativa ovaj odsjek nije bio nadležan za dalje postupanje, od čega su četiri inicijative proslijeđene drugom organu na postupanje, po jednoj podnijetoj inicijativi inspekcija je obustavila postupak jer je nepravilnost otklonjena u toku postupka. Po jednoj podnijetoj inicijativi, podnijeta je i jedna krivična prijava, a po pet podnijetih inicijativa je obaviješteno Osnovno državno tužilaštvo na ocjenu da li ima elementa krivičnog djela u postupanju subjekata nadzora ili drugih lica.

Inicijative su se odnosile na prijave nepravilnosti u radu organa uprave nadležnog za upis prava i održavanje katastra nepokretnosti (Područna jedinica Nikšić i Bijelo Polje), zatim nepravilnosti nastale prilikom izvođenja geodetskih radova na održavanju katastra nepokretnosti od strane licenciranih privatnih geodetskih organizacija i izrade dokumentacije u vidu elaborata originalnih terenskih podataka (na teritoriji opštine Bar, Budva, Kotor, Tivat i Podgorica).

Ocjena stanja i predlog mjera

Za uspješno ostvarivanje uloge geodetske inspekcije, potrebno je dalje usavršavati uslove u pogledu zaokruživanja zakonodavnog okvira, organizacije i kadrovskog kapaciteta (imajući u vidu da jedan inspektor pokriva kompletan nadzor u ovoj oblasti za čitavu teritoriju Crne Gore).

Potrebno je istaći potrebu za izmjenama i dopunama postojećeg Zakona o državnom premjeru i katastru nepokretnosti, imajući u vidu međunarodnu praksu najboljih evropskih katastara, kako bi se uspostavio elektronski šalter kao jedinstveni centralni sistem za povezivanje Uprave za katastar i državnu imovinu sa institucijama i organima državne uprave, pravnim licima koja obavljaju poslove od javnog interesa, a na koji način bi se korišćenjem ovog e-servisa znatno smanjilo vrijeme, troškovi i broj procedura u postupku registracije nepokretnosti, kao i broj nepravilnosti s kojima se ova inspekcija svakodnevno susrijeće. Pojedina rješenja se moraju redefinisati kako bi se definisale pojedine situacije koje se pojavljuju u praksi, a koje nijesu uređene važećim tekstom Zakona, kao i uskladiti važeća rješenja sa pozitivnim propisima. Takođe, potreban je veći stepen harmonizacije sa propisima EU.

U cilju potpunog ostvarivanja nadležnosti, usvajanja savremenih metoda rada, ujednačavanja prakse u nadzoru i preduzimanju mjera, neophodno je stalno usavršavanje znanja inspektora. To podrazumijeva blagovremeno upoznavanje sa novim propisima iz nadležnosti geodetske inspekcije i njenom ulogom u kontroli njihove primjene, upoznavanje sa pravom EU i iskustvima u EU i okruženju, saradnja sa nadležnim organima i institucijama u CG i izvan CG, specijalizacije inspektora za određene oblasti nadzora i td.

Što se tiče tehničke opremljenosti, u izvještajnom periodu je obezbijedena nabavka programskog paketa ZWCAD, te je u cilju svrsishodnijeg i bržeg nadzora u narednom periodu neophodno obezbijediti nabavku jednog mjernog uređaja GPS prijemnika i jednog ručnog laserskog daljinomjera.

6. Geološka inspekcija

U Odsjeku za geološku, rudarsku i inspekciju za ugljovodonike sistematizovano je osam radnih mjesta, od kojih se tri radna mjesta odnose na Geološku inspekciju, a ista nijesu popunjena. Poslove Geološke inspekcije je, u toku 2023. godine, obavljao glavni inspektor u Odsjeku za geološku, rudarsku i inspekciju za ugljovodonike.

Nadležnosti

Geološka inspekcija vrši nadzor nad primjenom Zakona o geološkim istraživanjima, kao i nad primjenom podzakonskih akata donešenih na osnovu ovog zakona.

Inspekcijski nadzor

U izvještajnoj godini Geološka inspekcija je izvršila ukupno **188** inspekcijskih pregleda. Ukupno je donijeto pet rješenja od čega su se dva rješenja odnosila na produženje roka za otklanjanje nepravilnosti.

Inspekcijski nadzor je vršen: kod koncesionara koji imaju zaključene ugovore o pravu na detaljna geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina; kod JU Zavod za geološka istraživanja - Podgorica, koja vrši poslove geoloških istraživanja od interesa za Crnu Goru; i kod investitora i izvođača detaljnih geoloških istraživanja tla koja su se izvodila za potrebe izgradnje, sanacije ili rekonstrukcije objekata i detaljnih hidrogeoloških istraživanja terena.

Kod koncesionara koji imaju zaključene ugovore o pravu na detaljna geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina izvršena su 23 inspekcijska pregleda (7 redovnih inspekcijskih pregleda, tri inspekcijska pregleda po inicijativi i 13 kontrolnih inspekcijskih pregleda).

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	188
- Redovni	9
- po inicijativi	150
- kontrolni	29
Broj utvrđenih nepravilnosti	20
Broj rješenja	5
Broj ukazivanja	17

Utvrđene nepravilnosti: U izvještajnoj godini utvrđeno je ukupno 20 nepravilnosti koje su se odnosile na:

- neposjedovanje od strane koncesionara: Elaborata o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi tehničko-građevinskog kamena ležišta „Okruglički krš” - Štitarica, opština Mojkovac, stanje 31.12.2022. godine; Elaborata o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi tehničko-građevinskog kamena ležišta „Taskavac” - Štitarica, opština Mojkovac, stanje 31.12.2022. godine; Elaborata o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi tehničko-građevinskog kamena ležišta „Možura-Orlovo”, opština Bar, stanje 31.12.2022. godine; Elaborata o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi tehničko-građevinskog kamena ležišta „Rajčevo brdo”, opština Pljevlja, stanje 31.12.2022. godine;

Elaborata o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi tehničko-građevinskog kamena ležišta „Otilovići“, opština Pljevlja, stanje 31.12.2022. godine; Elaborata o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi tehničko-građevinskog kamena ležišta „Visočica“, Danilovgrad, stanje 31.12.2022. godine; i Elaborata o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi tehničko-građevinskog kamena ležišta „Grabova kosa“, opština Nikšić, stanje 31.12.2022. godine;

- neizvršavanje svih projektovanih istražnih radova (laboratorijskih i kabinetskih) od strane izvođača radova po sledećim projektima istraživanja: Projektu detaljnih geoloških istraživanja tehničko-građevinskog kamena ležišta “Milošev krš“, Prijestonica Cetinje; Projektu detaljnih geoloških istraživanja tehničko-građevinskog kamena ležišta “Ristova punta“, opština Ulcinj; i Projektu detaljnih geoloških istraživanja tehničko-građevinskog kamena ležišta “Sađavac“, kod Danilovgrada; i

- neizvršavanje svih projektovanih istražnih radova (laboratorijskih i kabinetskih) od strane izvođača radova po sljedećim projektima istraživanja: Stanje, zaštita i valorizacija podzemnih voda Zetske ravnice (2022. godina); Geološka prospekcija i osnovna geološka istraživanja dolomita na teritoriji Crne Gore; Definisane i determinacije perspektivnih prostora u cilju ocjene potencijalnosti arhitektonsko-građevinskog kamena na teritoriji Crne Gore; Geološka prospekcija i osnovna geološka istraživanja vulkanskih stijena na prostoru Crne Gore; Rudno formaciona analiza karbonatnih sedimenata na prostoru između Nikšića i Bijelih poljana sa aspekta otkrivanja novih ležišta arhitektonsko-građevinskog kamena; Geološka prospekcija prostora za istraživanje i eksploataciju tehničko-građevinskog kamena u cilju izmještanja eksploatacije šljunka i pijeska iz vodotoka; Geološka karta Crne Gore, 1:50 000, list „Pljevlja“-3; Osnovna geološka istraživanja arhitektonsko-građevinskog kamena na području zapadne Crne Gore; Osnovna hidrogeološka karta lista „Šavnik“, 1:100 000; i Stanje, zaštita i valorizacija podzemnih voda Zetske ravnice (2023. godina).

Inspeksijskim pregledima terenskih radova koji su se izvodili po projektima detaljnih geoloških istraživanja tla za potrebe izgradnje, sanacije ili rekonstrukcije objekata i detaljnih hidrogeoloških istraživanja terena, utvrđeno je da su terenski radovi izvođeni u skladu sa projektima istraživanja, a da su u toku laboratorijska ispitivanja na uzetim uzorcima tla i stijena, obrada podataka i izrada elaborata o izvršenim istraživanjima.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti, izrečeno je 17 mjera ukazivanja i donijeta su tri rješenja kojima je naloženo kocesionarima da urade elaborata o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi mineralnih sirovina (donijeta su i dva rješenja za produženja roka za izradu Elaborata).

Izvršenje rješenja: U izvještajnoj godini dobrovoljno su izvršena tri rješenja, a koja su se odnosila na izradu elaborata o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi mineralnih sirovina. Takođe su koncesionari obezbijedili da se, shodno izrečenim mjerama ukazivanja, urade elaborati o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi mineralnih sirovina za sedam ležišta mineralnih sirovina. JU Zavod za geološka istraživanja –

Podgorica je, shodno izrečenim mjerama ukazivanja, završila projektovane laboratorijske i kabinetske radove, uključujući i izrade godišnjih izvještaja, za osam projekata istraživanja, dok je završetak radova po dva projekta istraživanja u toku.

Postupanje po inicijativama: U izvještajnoj godini primljeno je 147 inicijativa koje su se odnosile na prijave: izvođača radova o početku izvođenja detaljnih geoloških istraživanja tla za potrebe izgradnje, sanacije ili rekonstrukcije objekata i detaljnih hidrogeoloških istraživanja terena; o početku izvođenja terenskih radova po pojedinim projektima, koji se odnose na geološka istraživanja od interesa za državu, a koji se realizuju po programima geoloških istraživanja u Crnoj Gori; te po prijavama izvođača radova o početku izvođenja detaljnih geoloških istraživanja mineralnih sirovina, koja se izvide za potrebe koncesionara. Obaveza izvođača radova je da početak i završetak istražnih radova prijavi Geološkoj inspekciji.

Ostale aktivnosti

Glavni inspektor u Odsjeku za geološku, rudarsku i inspekciju za ugljovodonike je član Radne grupe koju je formiralo Ministarstvo kapitalnih investicija, a za potrebe izrade Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o geološkim istraživanjima.

Ocjena stanja i predlog mjera

Za nesmetano izvršavanje planiranih radnih zadataka, usavršavanje metoda rada i podizanje nivoa efikasnosti u radu ove inspekcije, potrebno je obezbijedi odgovarajuću edukaciju inspektora.

7. Rudarska inspekcija

U Odsjeku za geološku, rudarsku i inspekciju za ugljovodonike sistematizovano je osam radnih mjesta, od kojih se tri radna mjesta odnose na Rudarsku inspekciju, od kojih je popunjeno jedno (rudarski inspektor I - dipl.inž.rudarstva), sa mjestom rada u Podgorici i nadležan je u inspekcijским nadzorima, u svim opštinama u Crnoj Gori.

Nadležnosti

Zakoni nad kojima ova inspekcija vrši nadzor su: Zakon o rudarstvu, Zakon o zaštiti i zdravlju na radu, Zakon o upravljanju otpadom, kao i nad podzakonskim aktima za primjenu ovih zakona, uključujući i tehničke normative i standarde.

Inspekcijски nadzor

U izvještajnom periodu Rudarska inspekcija je izvršila ukupno 163 inspekcijска nadzora u kojima su utvrđene 32 nepravilnosti.

Predmeti inspeksijskog nadzora bili su: kontrola saglasnosti i odobrenja, kontrola licenci za izvođenje rudarskih radova, kontrola održavanja rudarskih objekata i postrojenja, izgradnje novih rudarskih objekata i postrojenja, kontrola eksploatacionih polja, kontrola rudarskih planova, sprovođenje mjera zaštite na radu, kontrola ventilacije, odvodnjavanja, transportnih hodnika, vršenje uviđaja u slučaju povreda na radu, kontrola rudarskih planova, kontrola izvođenja rudarskih radova da li se ista vrši u skladu sa tehničkom dokumentacijom koncesionara, kao i kontrola upotrebe eksploziva i eksplozivnih materija u rudnicima.

Inspeksijskim pregledima su obuhvaćeni koncesionari koji su zaključili ugovore o pravu na detaljna geološka istraživanja i eksploataciju pojedinih metaličnih i nemetalčnih mineralnih sirovina. Provjera ležišta mineralnih sirovina kojima su nekada raspolagala privredna društva sa kojima su raskinuti ugovori o koncesiji, ili su isti istekli, vršena su po Akcionom planu Vlade Crne Gore za suzbijanje sive ekonomije, isključivo u smislu pravljenja informacija prema drugim organima.

Podaci iz nadzora

Broj inspeksijskih pregleda	163
- Redovni	84
- po inicijativi	48
- kontrolni	31
Broj utvrđenih nepravilnosti	32
Broj ukazivanja	27
Broj rješenja	10
Broj prekršajnih naloga	4
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim naložima	8.230,00€
Broj krivičnih prijava	3

Utvrđene nepravilnosti: U izvještajnoj godini utvrđene su ukupno 32 nepravilnosti, a odnosile su se na: nedovoljne kontrole sprovođenja propisa i mjera zaštite na radu od strane pojedinih službi zaštite na radu u rudarskim preduzećima, neposjedovanje licenci, obavezu uklanjanja pojedinih rudarskih objekata i postrojenja sa eksploatacionih polja, neodržavanja rudarskih objekata i postrojenja, nedovoljnu površinu odobrenih eksploatacionih polja, pojave klizišta i pukotina na pojedinim eksploatacionim poljima, neprijavlivanje početka radova na izradi rudarskog objekta od strane koncesionara, neposjedovanje obaveznog osiguranja radnika sa aspekta Zakona o zaštiti i zdravlju na radu.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti (32), rudarski inspektor je u 27 slučajeva izrekao mjere ukazivanja, dok su u pet slučajeva subjekti nadzora odustajali od daljeg izvođenja rudarskih radova, zbog nedostatka licenci.

Izvršenje rješenja: Od ukupno 10 donesenih rješenja u izvještajnom periodu, samo dva su donesena u postupku inspekcijskog nadzora, a isti su se odnosili na probni rad rudarskih postrojenja. Od ostalih osam rješenja, ista su se odnosila na odbijanje inicijativa za vršenje inspekcijskih nadzora, po osnovu nenadležnosti, neblagovremenog izjavljivanja žalbi na rješenja i po osnovu nedostavljanja dopuna inicijativa za vršenje inspekcijskih nadzora.

Protiv rješenja inspektora u izvještajnoj godini podnijete su dvije žalbe, od kojih je jedna odbačena, kao neblagovremeno izjavljena.

Drugostepeni organ nije rješavao po žalbi. Kod drugostepenog organa je u jednom slučaju postupak po žalbi u toku.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini inspektori su izdali četiri prekršajna naloga, sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 8.230,00 €.

U izvještajnom periodu naplaćena su ukupno četiri prekršajna naloga, što je 100 % od broja izdatih.

U izvještajnom periodu podnešene su preko UP-e , tri krivične prijave i to:

- dvije zbog ometanja inspektora u radu;
- podstrekavanja službenog lica na vršenje krivičnog dijela.

Postupanje po inicijativama: Rudarska inspekcija je u izvještajnom periodu primila ukupno 55 inicijativa, od čega je postupila u 48 slučajeva, dok je sedam inicijativa odbijeno rješenjima. Broj inicijativa koje su podnijete od strane organa/institucija (10), privrednih subjekata (19) i fizičkih lica i nevladinih organizacija (26).

Po inicijativama, kojih je bilo 48, prijavljeno je 32 nepravilnosti, koje su se odnosile na nedovoljno sprovođenje mjera zaštite i zdravlja na radu, pojavu pukotina i klizišta, povećanje osiromašenja mineralne sirovine usljed efekata „više sile“, loše ventilacije, podgradjivanja i održavanja pojedinih rudarskih objekata i postrojenja, neprijavljivanja termina početka izvođenja rudarskih radova, neposjedovanja licenci za izvođenje rudarskih radova i td.

Za utvrđene nepravilnosti (32) inspektor je preduzeo mjeru ukazivanja u 27 slučajeva.

Ostale aktivnosti

Rudarska inspekcija je tokom prve polovine 2023.godine aktivno učestvovala u nadgledanju procesa koji se tiču nelegalne eksploatacije šljunka i time doprinjela u borbi protiv iste. Pored nadzora, ova inspekcija je sprovodila i aktivnosti na razmjeni informacija sa Upravom policije.

Ocjena stanja i predlog mjera

Potrebno je obezbijediti konstantnu edukaciju inspektora.

8. Inspekcija za ugljovodonike

U Odsjeku za geološku, rudarsku i inspekciju za ugljovodonike sistematizovano je osam radnih mjesta, od kojih se jedno radno mjesto odnosi na Inspekciju za ugljovodonike, koje je i popunjeno (master inženjer zaštite životne sredine).

Nadležnosti

Inspekcija za ugljovodonike vrši nadzor nad primjenom Zakona o istraživanju i proizvodnji ugljovodonika, kao i nad podzakonskim aktima za primjenu ovog zakona.

Ostale aktivnosti

Inspektorka za ugljovodonike u navedenom periodu, s obzirom da je došlo do raskida Ugovora o koncesiji između Vlade Crne Gore i koncesionara Energean Montenegro Ltd. d.s.d. Podgorica i konzorcijuma Eni-Novatek, zbog nedostatka posla iz svoje oblasti, vršila je administrativne poslove za rudarsku i geološku inspekciju. Tokom 2023. godine Inspekcija za ugljovodonike je radila na obradi i sumiranju rezultata dostavljenih od strane koncesionara Emi Montenegro Podgorica koji je u proteklom period izvodio radove na istraživanju ugljovodonika.

Ocjena stanja i predlog mjera

Kako je koncesionar Eni Montenegro završio radove na prvoj istražnoj bušotini te nijesu pronađeni ugljovodonici, trenutno se odustalo od daljih istražnih radova u crnogorskom podmorju.

Koncesionar Energean Montenegro Ltd. d.s.d. Podgorica je krajem 2021. godine započeo pripreme radnje u smislu traženja poslovnog partnera neophodnog za početak realizacije radova na izradi istražne-gasne bušotine u crnogorskom podmorju. Kako koncesionar nije prikazao partnera Vladi Crne Gore u odobrenom roku, niti u produženim rokovima, odustao je od istražnih radova.

Ako se nastave aktivnosti na istraživanju i proizvodnji ugljovodonika na teritoriji Crne Gore inspekcija za ugljovodonike bi trebala pohađati veći broj seminara u vezi sa ovom oblasti, što bi dovelo do veće efikasnosti i efektivnosti u rada.

Za nesmetano izvršavanje planiranih radnih zadataka, usavršavanje metoda rada i podizanje nivoa efikasnosti u radu ove inspekcije, potrebno je stalno usavršavanje znanja inspektora, upoznavanje sa novim propisima EU, kao i usvajanja savremenih metoda rada.

9. Elektroenergetska inspekcija

U elektroenergetskoj inspekciji sistematizovana su četiri radna mjesta za inspektore, od kojih su popunjena dva, uključujući i glavnog inspektora (dipl. inž. elektrotehnike). Od ukupnog broja zaposlenih, oba inspektora su sa mjestom rada u Podgorici.

Nadležnosti

Zakoni nad čijom primjenom ova inspekcija sprovodi nadzor su: Zakon o energetici, Zakon o uređenju prostora i izgradnji objekata, Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata, Zakon o zaštiti i zdravlju na radu, Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti, kao i nad brojnim podzakonskim aktima za primjenu ovih zakona, uključujući i tehničke normative i standarde.

Po Zakonu o energetici ova inspekcija vrši nadzor u oblastima: projektovanja, proizvodnje, izgradnje, eksploatacije i održavanja objekata za proizvodnju, prenosa, distribucije električne energije i drugih elektroenergetskih postrojenja i instalacija.

Elektroenergetska inspekcija ima pravo i dužnost da nadzire primjenu zakona, normativa, standarda i tehničkih propisa:

- u postupku pribavljanja energetske dozvole i odobrenja za izgradnju i rekonstrukciju elektroenergetskih objekata, odnosno izvođenja radova na montaži i ugradnji instalacija, uređaja i opreme;
- u toku izrade tehničke dokumentacije za izgradnju i rekonstrukciju elektroenergetskih objekata;
- pri proizvodnji elektroenergetskih uređaja i opreme i izgradnji, odnosno proizvodnji elektroenergetskih objekata, odnosno izvođenju radova na montaži i ugradnji instalacija, uređaja i opreme;
- pri obavljanju djelatnosti proizvodnje, prenosa i distribucije električne energije i snabdijevanja u okviru nadležnosti inspekcije;
- pri održavanju i eksploataciji elektroenergetskih objekata, uređaja, mjernih sklopova, postrojenja i instalacija;
- po osnovu stručne i radne osposobljenosti lica koja rukovode i rukuju elektroenergetskim objektima i opremom, kao i lica koja rade na održavanju i izgradnji elektroenergetskih objekata, uređaja, postrojenja i instalacija;
- po osnovu pouzdanosti i sigurnosti pogona elektroenergetskih objekata;
- po osnovu kvaliteta napona električne energije iz člana 48 stav 1 tačka 2 ovog zakona.

Elektroenergetska inspekcija vrši i druge poslove utvrđene zakonom ili propisom donijetim na osnovu zakona.

Kada je u pitanju pravni okvir za ovu oblast nadzora, treba istaći da su tehnički propisi o izgradnji, zaštiti, eksploataciji, odnosno održavanju elektroenergetskih objekata u cjelosti nasljeđeni iz bivše savezne države. Elektroenergetska inspekcija je, mnogo puta u prethodnom periodu, ukazivala na problem normativne neuređenosti ove oblasti. Naime, da bi se implementirali standardi i učinili obaveznim za postupanje u ovoj oblasti, moraju se donijeti tehnički propisi, kojim će odgovarajući standardi biti sastavni dio obavezujuće norme. Napominjem da su standardi u Crnoj Gori doneseni u značajnoj mjeri, u oblasti energetike, ali bez tehničkih propisa nije obavezno postupanje po njima.

Inspekcijski nadzor

U izvještajnoj godini elektroenergetska inspekcija je izvršila ukupno **601** inspekcijski nadzor, u kojima je utvrđeno ukupno 145 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora:

Broj inspekcijskih pregleda	601
- Redovni	277
- po inicijativi	45
- po zahtjevu	168
- kontrolni	111
Broj utvrđenih nepravilnosti	145
Broj ukazivanja	158
Broj rješenja	47
Broj prekršajnih naloga	0
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim naložima	0
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	1

Utvrđene nepravilnosti: U izvještajnoj godini utvrđeno je ukupno 145 nepravilnosti, a odnosile su se na: održavanje i eksploataciju distributivne i prenosne mreže, odnosno tehničke ispravnosti objekata, te pogon pojedinih objekata prenosnog i distributivnog sistema. Nepravilnosti koje su utvrđene prema inicijativama u dijelu zaštite potrošača su u najvećem broju slučajeva nekvalitetna isporuka električne energije (napon niži od propisanog, trajanje prekida isporuke više od prihvatljivog, kašnjenje u nastavku isporuke kad nastane prekid planirano ili zbog kvara itd), nepropisno priključenje na distributivnu mrežu, pitanja imovinskih odnosa prilikom izgradnje elektroenergetskih objekata. Kada su u pitanju nepravilnosti koje se utvrđuju pri kontroli eksploatacije, održavanja i investicione izgradnje elektroenergetskih objekata, karakteristične po određenim pitanjima su: građenje drugih objekata u zoni elektroenergetskih objekata (po tom osnovu je, nakon utvrđivanja činjeničnog stanja pokrenuta inicijativa kod nadležne inspekcije u 23

slučaja, za preduzimanje mjera usklađivanje sa propisima objekata, koji se grade, sa elektroenergetskim objektima); primjena propisanih procedura pri građenju elektroenergetskih objekata (upitan kvalitet izrade dokumentacije, nedostatak licenciranih kompanija i lica za projektovanje i izgradnju složenih inženjerskih objekata-elektroenergetskih - nema tehničkih propisa kojim se implementiraju usvojeni standardi Crne Gore, izvođači radova iz inostranstva izvode radove preko kooperanata koji nemaju, po pravilu, nikakve reference za složene objekte, duge i složene administrativne procedure za pribavljanje potrebne dokumentacije, što obavezno prouzrokuje nepoštovanje rokova, izuzetno je teško obezbijediti kontrolu kvaliteta izvođenja radova zbog naslijeđenih navika u radu nadzorne službe i dr), utvrđene su i nepravilnosti u postupanju osoblja koje upravlja pogonima u TS (organizacija rada se provodi da se dispečerski vodi pogon, putem SCADA, ali ovaj dio nije usklađen sa realnim stanjem pojedinih TS, a poseban je problem što je neusklađen postupak operatora prenosa i distribucije, a štetu, odnosno duge prekide u isporuci i štete imaju potrošači); dosta nepravilnosti se odnosi na konkretne probleme u dijelu zaštite od opasnog dejstva struje (sigurnosna rastojanja i visine, uzemljenje elektroenergetskih objekata, prelazi i ukrštanja sa drugim objektima.).

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti (145), inspektori su u 158 slučajeva izrekli mjeru ukazivanje i donijeli 47 rješenja, koja su se odnosila na: otklanjanje nepravilnosti, zabranu obavljanja djelatnosti, probni rad elektroenergetskih objekata, privremeni pogon EEO, produženju roka izvršenja i o odbijanju podneska.

Izvršenje rješenja : Od ukupno 47 donesenih rješenja u izvještajnom periodu, izvršeno je 38. Dobrovoljno je izvršeno 38 rješenja, a u tri slučaja postupak je obustavljen. Na kraju godine ostalo je neizvršeno ukupno šest rješenja (donesena krajem decembra).

Protiv rješenja inspektora u izvještajnoj godini podnijete su tri žalbe.

U postupku kod inspektora je rješavano po jednoj žalbi.

Drugostepeni organ je rješavao po dvije žalbe, od čega je u jednom slučaju žalba odbijena, a u jednom slučaju žalba je usvojena.

Protiv jednog rješenja drugostepenog organa, kojim je potvrđeno rješenje inspektora, pokrenut je upravni spor i postupak je u toku.

Prekršajna odgovornost : Podniet je jedan zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka o kojem nije odlučivano u 2023. godini.

Nadzor po oblastima

Nelegalna gradnja u zoni dalekovoda:

U toku izvještajnog perioda nastavljene su aktivnosti iz prethodnog perioda u cilju rješavanja problema ugroženosti pogona elektroenergetskih objekata zbog nelegalne gradnje stambenih i drugih objekata u zoni dalekovoda. Izgrađeni objekti ugrožavaju

pogon elektroenergetskih objekata sa aspekta sigurnosnih visina i udaljenosti, ali su ugroženi i ljudi i imovina. Naime, na ovim dalekovodima su nepravilnosti i neusaglašenosti sa propisima posljedica izgradnje objekata u zoni dalekovoda bez pribavljanja dozvole za građenje u zoni dalekovoda koju izdaje energetski subjekat, a istovremeno za takve objekte, uglavnom, nije pribavljena ni građevinska dozvola. Napajanje potrošača električnom energijom je ugroženo, a isključenjem dalekovoda čiji pogon je ugrožen, kompletni gradovi ili djelovi gradova u Crnoj Gori bi ostali bez napajanja električnom energijom. U toku 2023. godine inspekcija je postupala po svim prijavama o ugrožavanju pogona elektroenergetskih objekata nepropisnom izgradnjom drugih objekata u njihovoj zoni. Očekivanja su bila da će, sa primjenom novog Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, kroz postupak legalizacije, doći do ubrzanog rješavanja nelegalne gradnje u zoni elektroenergetskih objekata i priključenja nelegalnih objekata na mrežu, ali taj postupak se ne odvija propisanim dinamikom, tako da je pitanje sprečavanja gradnje u zoni elektroenergetskih objekata i ugroženosti koridora izuzetno aktuelno, kao i neriješen status „nelegalnih potrošača“.

EPCG – FC Proizvodnja:

Proizvodni objekti su u pogonu dugi niz godina i za njih je propisima i godišnjim bilansom utvrđen period kad se vrše remont i zimske njege. Inspekcija je utvrdila da su rokovi u izvještajnoj godini dosljedno ispoštovani i nije bilo prigovora na kvalitet sprovedenih remonata. Redovni remont u TE Pljevlja I HE Piva je izvršen u skladu sa propisanim procedurama, saglasno planu i Elektroenergetskom bilansu za 2023. godinu, a obavljaju se na način da se obim radova utvrđuje prema potrebama pogona, pogonskim događajima u prethodnom periodu i propisanim periodičnim kontrolama, ispitivanjima i zamjeni amortizovane opreme. U HE Piva došlo je do havarije transformatora 220/15,75 kV snage 120 MVA (2T1) i zbog toga je od maja mjeseca 2022. godine, i nakon svih izvedenih radova na blok transformatoru, isti je pušten u rad 9.11.2023. godine.

U toku 2023. su počele aktivnosti na realizaciji projekta ekološke rekonstrukcije TE Pljevlja koje su i dalje u toku.

CEDIS - Crnogorski elektrodistributivni sistem:

Postupanje Elektroenergetske inspekcije kod CEDIS-a se odnosi na pregled objekata, projektne i pogonske dokumentacije, kojom se dokazuje propisano postupanje pri izgradnji, rekonstrukcijama, remontima, održavanju i eksploataciji objekta, kao i pribavljenih dokumenata o periodičnim mjerenjima, ispitivanjima i kontroli tehničke ispravnosti uređaja opreme i instalacija.

Održavanje objekata, uređaja i postrojenja se odvija saglasno godišnjim planovima koji se zasnivaju na raspoloživim sredstvima, a ne na starosti objekata, njihovim pregledima i drugim relevantnim parametrima. Ističe se da je u toku 2023. godine nastavljena značajna investiciona aktivnost na remontima, zamjeni dotrajale, amortizovane opreme adaptaciji velikog broja trafostanica, dalekovoda i NN mreže, nastavljena je nabavka i ugradnja reklozera, sekcionera i prateće opreme za DV 10 kV, što će u bitnom poboljšati

kvalitet isporuke električne energije. Pored značajnog napretka još nijesu dostignuti kriterijumi kvaliteta isporuke električne energije, tako da trajanje prekida u isporuci nijesu na zadovoljavajućem nivou. Način organizovanja operativnog održavanja u CEDIS-u (kompletna centralizacija i upravljanje svim postupcima iz jednog centra) dodatno produžava vrijeme trajanja prekida i vrijeme potrebno da se izvrši manipulacija, odnosno opravka kvarova. To je posebno značajno u otežanim vremenskim uslovima. U postupku razgraničenja objekata sa CGES-om nije riješeno pitanje operativnog vođenja pogona 35 kV mreže koja je vlasništvo CEDIS-a, a priključena je na postrojenja CGES-a. Takođe, trafostanice 110/10 kV i 35/10 kV uglavnom nemaju posadu. Sve ovo utiče na smanjeni kvalitet usluge isporuke električne energije i duže trajanje prekida u isporuci električne energije. Kada je u pitanju inspekcijski nadzor kod CEDIS-a i EPCG-Snabdijevanje, ističemo značajne probleme koji se javljaju u dijelu zaštite potrošača. Naime, normativno nije usaglašen institut zaštite potrošača u Zakonu o energetici i Zakonu o zaštiti potrošača. Nadležnost inspekcija je neprecizno utvrđena, a najveći dio inicijativa potrošača, po podzakonskim aktima koje su donijeli energetske subjekti ili Regulatorna agencija za energetiku, tretiraju se kao ugovorni odnos, čije sporove rješavaju sudovi. Potrošačima se usluga otkazuje jednostrano, a sudska zaštita se ostvaruje kroz postupke koji traju značajno vrijeme. U ovom dijelu i dalje nema efikasnog postupanja i kvalitetne zaštite potrošača.

Crnogorski elektroprenosni sistem /CGES:

Kod CGES-a je i dalje u toku investiciona aktivnost vezano za realizaciju projekta: TS 400/110/35 kV Lastva i dalekovoda 400 kV Lastva- Čevo, odnosno DV 400 kV Čevo – Pljevalja. U toku 2023. godine elektroenergetska inspekcija je izvršila više inspekcijskih nadzora po zahtjevima CGES-a, i izdala sledeće saglasnosti: za privremenu vezu TS 400/110 kV Lastva – TS 110/35 kV Brezna, za privremeni pogon objekta TS 110/35 kV „Žabljak“, za privremeni pogon DV 110(35) kV Brezna–Žabljak.

Dostavljene su upotrebne dozvole za objekte: DV 2x400 kV Lastva-Trebinje i Lastva-Pljevlja (dionica Lastva-Lapčiči) i DV 400 kV Lastva-Podgorica (dionica Lastva-Lapčiči) i UPI 10-333/23-719/3 od 30.06.2023. godine DV 2x400 kV Lastva-Trebinje (dionica Lapčiči-Čevo) i Lastva-Pljevlja i DV 400 kV Lastva-Podgorica(dionica Lapčiči-Čevo).

Potrebno je istaći da realizacija projekata izgradnje velikih infrastrukturnih objekata (posebno DV) prati veoma veliki problem rješavanja imovinsko – pravnih odnosa, odnosno rješavanje problema eksproprijacije. Mnogo je otvorenih pitanja oko vlasništva i sticanja prava da se zemljište, kao privatna imovina, zauzme bez naknade, a sa obavezom da vlasnik ne smije da mu promijeni namjenu, u koridoru elektroenergetskog objekta. Pored toga što nema jasnih i kvalitetnih rješenja kako to rješavati, izgradnja objekata kasni pa se Investitori suočavaju sa problemima ispunjenja ugovorenih obaveza i u konačnom postaje upitna realizacija projekata (najizraženije je na dionici Brezna Njegovuđa Pljevlja).

Terna iz Italije:

je investitor projekta: Interkonekcija HVDC ± 500 kV Italija-Crna Gora, podmorski kabal i konvertorsko postrojenje u Lastvi, koji zajedno sa TS 400/110/35 kV Lastva i dalekovodom 400 kV Lastva- Čevo, odnosno DV 400 kV Čevo - Pljevlja, predstavljaju jednu od najvećih i najznačajnijih interkonektivnih veza na prostoru, ne samo Crne Gore, nego i cijelog Balkana. Projekat je realizovan u dijelu polaganje jednog podmorskog kabla na dionici crnogorskog podmorja u morskom dijelu, (po projektu 2 energetska i jedan optički kabal), što je polovina projektovanog kapaciteta. Ostaje dilema kakvi su efekti ove investicije za Crnu Goru u novim uslovima (projektovani kapacitet 1000 MW, a izgrađeni 500 MW). Konvertorsko postrojenje je izgrađeno u cjelosti (POL1 i POL2), ali za monopolarni režim rada umjesto projektovanog bipolarnog. Za podmorsko/podzemni kabal i Konvertorsko postrojenja je, nakon postupka tehničkih pregleda i izjašnjenja Komisija za tehnički pregled, projekatnata i Nadzora, data saglasnost za Probni rad krajem 2019. godine, u trajanju od devet mjeseci, kako bi se izvršilo ispitivanje i usklađivanje izgrađenih objekata sa projektom dokumentacijom, zakonom i propisima. Elektroenergetska inspekcija je tokom 2020.godine pratila aktivnosti na otklanjanju nepravilnosti i ispitivanja u probnom radu. Za ove objekte je nadležna inspekcija (Urbanističko –građevinska) donosilac rješenja o probnom radu, tako da je ta inspekcija, po zahtjevu investitora produžila rok trajanja probnog pogona do Aprila 2021.godine. Inspekcija redovno kontroliše sve ove radove, u okviru svojih nadležnosti.

U toku 2022. godine izdata je upotrebna dozvola za optički kabal koji predstavlja tehničko tehnološku i funkcionalnu cijelinu u okviru izgradnje ± 500 kV HVDC podmorsko/podzemnog kabla za prenos električne energije, dionica kroz Crnu Goru.

Za cijelinu koja sadrži instalaciju jednog podzemnog/podmorskog 500kV HVDC kabla (Pol1), instalaciju kompletnog elektroodnog sistema i izvodjenja svih građevinskih radova na kopnenom dijelu trase kabla – dionica kroz Crnu Goru u sklopu Interkonekcije HVDC 500kV "Italija-Crna Gora" i za cijelinu Konvertorsko postrojenje (stanica), skladišni objekat i pristupnu saobraćajnicu u sklopu Interkonekcije HVDC 500kV "Italija-Crna Gora" dobijena je upotrebna dozvola u toku 2023. godine.

Obnovljivi izvori energije:

U toku izvještajne godine inspekciji nijesu pristizali zahtjevi o postupanju iz oblasti obnovljivih izvora energije. U toku 2023. je nastavljena izgradnja solarnih elektrana u okviru projekata 500+ i 3000+. U toku izvještajne godine je otpočela je sa radom prva solarna elektrana instalisane snage 3,25 MW-„ČEVO SOLAR“. U toku su radovi na izgradnji više solarnih elektrana na teritoriji Crne Gore.

Auto-put: U toku 2023. godine vršene su aktivnosti na dobijanju upotrebni dozvola za elektroenergetske objekte i na prevođenju objekata u vlasništvo CEDIS-a i CGES-a.

Veliki potrošači:

Pogoni elektroenergetskog razvoda kod "velikih potrošača", kao što je Tosčelik-Željezara Nikšić, su tehnološki stari, amortizovani, sa nedovoljnim ulaganjem u održavanje. KAP se krajem 2021. godine našao pred gašenjem zbog spora oko cijena el. energije između te privatne kompanije i Elektroprivrede i kombinat ne koristi usluge EPCG vezano sa snadbijevanje električnom energijom. Krajem 2022. godine Elektroprivreda je postigla dogovor sa vlasnicima Tosčelika, da postanu stoprocentni vlasnici Željezare Nikšić planirajući da osnuju ćerku firmu koja će se baviti solarnom industrijom i zvati se "Željezara Solar Nikšić", te prema tome pitanje snadbijevanja Željezare električnom energijom nije u interesovanju EEI sa aspekta velikih potrošača.

Željeznička infrastruktura je značajan potrošač, posebno sa aspekta pouzdanosti pogona. Upravljanje tim pogonom od strane Nacionalnog dispečerskog centra je pitanje na kome je Inspekcija potencirala i projekat je uspješno završen i doveden u skladu sa propisima i Pravilima za funkcionisanje prenosnog sistema električne energije.

U zadnjih par godina došlo je do izgradnje velikog broja objekata od strane tri velika turistička subjekta - Portomontenegro Tivat, Portonovi Kumbor i Luštica BAY Tivat, koji su za potrebe obezbjeđenja električne energije izgradili sopstvene elektroenergetske objekte.

Postupanje po inicijativama: Elektroenergetska inspekcija je u izvještajnom periodu primila ukupno 45 inicijativa, od čega je pet žalbi potrošača. Ostale inicijative (40) su podnijete od strane organa/institucija (9), privrednih subjekata (5), i fizičkih lica (26).

U pet primljenih žalbi potrošača prijavljene su dvije nepravilnosti, koje se odnose na: kvalitet napajanje električnom energijom (1), isključenje sa elektroenergetske mreže (1).

Od ukupno 45 primljene inicijative (uključujući i žalbe potrošača), osam je proslijeđeno drugom nadležnom organu na postupanje, dok je u pet slučajeva podnosilac odustao od podnijete prijave, tako da je Elektroenergetska inspekcija postupila po 32 inicijative koje su riješene na sljedeći način: nalog nadležnom organu za otklanjanje nepravilnosti (27), u dva slučaja inspektori su uputili potrošača da svoje pravo zaštite zatraži u sudskom postupku, u tri slučaja inspektori su dali mišljenje.

Za utvrđene nepravilnosti (145) preduzete su mjere ukazivanja u 158 slučajeva, po kojima su subjekti nadzora postupili, a u četiri, slučaja je doneseno rješenje za otklanjanje nepravilnosti. Podnijet je jedan zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka.

Ocjena stanja i predlog mjera

Elektroenergetska inspekcija je sprovodila inspekcijski nadzor na planiranom nivou u okviru svoje nadležnosti. Subjekti nadzora su, u mjeri raspoloživih resursa, uvažavajući ukupne ekonomske i druge okolnosti, uskladili svoja postupanja sa zakonskom regulativom. Nastavljena je aktivnost u dijelu rješavanja problema ugroženosti pogona elektroenergetskih objekata zbog nelegalne gradnje stambenih i drugih objekata u zoni dalekovoda. Izostalo je postupanja po Zakonu o planiranju prostora i izgradnji objekata u

dijelu „regulacije“, odnosno rješavanja problema građenja u zoni elektroenergetskih objekata i priključenja nelegalno izgrađenih objekata u 2023. godini.

Problem normativnog uređenja u oblasti elektroenergetike se i dalje ne rješava. Još uvijek nijesu donijeti tehnički propisi kojim se implementiraju odgovarajući standardi. Institut za standardizaciju Crne Gore je donio 385 standarda iz oblasti elektroenergetike, ali bez tehničkih propisa nije obavezna njihova primjena. Nadzor koji se odnosi na tehničke zahtjeve za proizvode i ocjenjivanje usaglašenosti, ne sprovodi se jer nijesu imenovana tijela za ocjenu usaglašenosti, izdavanje ovlaštenja za obavljanje djelatnosti i dr. Primjena Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata u dijelu Složeni inženjerski objekti nije donijela kvalitativnu promjenu, već je stvorila nove neusaglašenosti i dodatno produženje rokova na administrativnim poslovima.

Za dalji uspješan rad Elektroenergetske inspekcije neophodno je redefinisanje pravnog okvira (donošenju tehničkih propisa iz oblasti energetike), kako bi se obezbijedila primjena usvojenih standarda u Crnoj Gori, kao i povećati broj elektroenergetskih inspektora.

10. Termoenergetska inspekcija

U Odsjeku za termoenergetsku inspekciju sistematizovana su tri radna mjesta za inspektore i jedno za glavnog inspektora, od kojih je popunjeno jedno - termoenergetski inspektor I (diplomirani mašinski inženjer). Zaposleni inspektor je sa mjestom rada u Podgorici.

Nadležnosti

Ova inspekcija vrši nadzor nad: Zakonom o energetici, Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata, Zakonom o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti, Zakonom o zaštiti potrošača, Zakonom o standardizaciji, Zakonom o akreditaciji, Zakonom o zapaljivim tečnostima i gasovima, Zakonom o zaštiti i spašavanju, Zakonom o nadzoru proizvoda na tržištu i Zakonom o opštoj bezbjednosti proizvoda, kao i nad nad primjenom velikog broja podzakonskih akata donešenih na osnovu navedenih zakona.

Inspekcijski nadzor

U izvještajnoj godini Termoenergetska inspekcija je izvršila ukupno 192 inspekcijska pregleda, u kojima je utvrđena 61 nepravilnost.

Predmet inspekcijskog nadzora su sva termoenergetska, termotehnička, gasna i procesna postrojenja i instalacije. Nadzor se obavlja kod objekata za proizvodnju električne energije (termoelektrana, vjetroelektrana i hidroelektrana), termoenergetskih i drugih postrojenja kod industrijskih subjekata, termotehničkih i drugih postrojenja kod

javnih objekata (bolnice, škole, hoteli i dr), gasnih instalacija u širokoj potrošnji (domaćinstava, manjih ugostiteljskih objekata i dr).

Značajan broj inspekcijskih pregleda izvršen je na objektima benzinskih stanica i skladišnih rezervoara radi utvrđivanja postupanja nosilaca licence za obavljanje energetske djelatnosti u skladu sa zakonom, kojim je utvrđena obaveza dostavljanja inspekcijskog izvještaja u postupku dobijanja licence energetskog subjekta.

Po zahtjevima subjekata koji koriste termoenergetska postrojenja i instalacije vršeni su inspekcijski pregledi radi: davanja saglasnosti : za probni rad gasnih instalacija i sl., na tehničku dokumentaciju i izvedene radove na gasnim instalacijama, a u cilju prvog punjenja instalacija TNG-om u vezi mišljenja kako bi se utvrdila ispunjenost uslova i zahtjeva utvrđenih tehničkim propisima, za funkcionalnost opreme za točenje TNG, za dobijanje ili produženje licenci od REGAGEN, u vezi sa ocjenom stanja kotlovskih postrojenja i sl.

Pored samog inspekcijskog nadzora propisanog Zakonom o energetici, ova inspekcija je vršila i tržišni nadzor, tj. provjeru bezbjednosti pojedinih grupa proizvoda na tržištu, u skladu sa tehničkim propisima koji uređuju ovu oblast. U tržišnom nadzoru kojim je ova inspekcija u izvještajnom periodu obuhvatila gasnu opremu i posude pod pritiskom, nijesu pronađeni nebezbedni proizvodi, kao ni proizvodi koji su stavljeni na tržište u suprotnosti sa Zakonom o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	192
- Redovni	75
- po inicijativi	15
- po zahtjevu	58
- kontrolni	44
Broj utvrđenih nepravilnosti	61
Broj ukazivanja	18
Broj rješenja	48
Broj prekršajnih naloga	6
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim naložima	4.890,00 €
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	1

Utvrđene nepravilnosti: U izvještajnoj godini utvrđena je ukupno 61 nepravilnost, a odnosile su se na: nepoštovanje tehničkih propisa u pogledu održavanja, pregleda i ispitivanja energetskih postrojenja, kao i korišćenje energetskih postrojenja bez prethodno ispunjenih uslova propisanih zakonima (licence, upotrebne dozvole i sl).

U tržišnom nadzoru kojim je ova inspekcija u izvještajnom periodu obuhvatila gasnu opremu i posude pod pritiskom, nijesu pronađeni nebezbedni proizvodi, kao ni proizvodi koji su stavljeni na tržište u suprotnosti sa Zakonom o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti (61), izrečeno je 15 mjera ukazivanja i doneseno 48 rješenja, od čega su 23 rješenja o otklanjanju nepravilnosti, šest rješenja o zabrani korišćenja objekta, tri rješenja o zabrani obavljanja djelatnosti, dva rješenja o davanju saglasnosti na produženje roka, sedam rješenja o novčanom kažnjavanju, kao i četiri rješenja o davanju saglasnosti za probni rad i funkcionalna ispitivanja. U izvještajnoj godini donesena su i dva rješenja o odbijanju inicijative zbog nenadležnosti, kao i jedno rješenje o odbijanju zahtjeva za produženje roka.

Izvršenje rješenja: Od ukupno 48 donesenih rješenja u izvještajnom periodu, izvršeno je 45. Dobrovoljno je izvršeno 45 rješenja, dok je za dva rješenja u toku postupak administrativnog izvršenja, a u jednom slučaju postupak je obustavljen. Na kraju godine ostala su neizvršena ukupno dva rješenja (u toku je postupak administrativnog izvršenja). U izvještajnoj godini dobrovoljno je izvršeno i jedno rješenje, prenijeto iz prethodne godine.

Protiv rješenja inspektora u izvještajnoj godini podnijeta je jedna žalba, po kojoj je i odlučeno.

Drugostepeni organ je rješavao po jednoj žalbi i ista je usvojena. Kod drugostepenog organa nema postupaka po žalbi koji su u toku.

U izvještajnom periodu nije bilo rješenja drugostepenog organa kojim je potvrđeno rješenje inspektora, pa samim tim nema ni pokrenutih upravnih sporova.

Takođe, u 2023.godini nije bilo rješavanja po žalbama koje su podnijete u 2022.godini i ranije iz razloga što takvih nije ni bilo.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini izdato je šest prekršajnih naloga, sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 4890 €.

U izvještajnom periodu naplaćeno je ukupno šest prekršajnih naloga, što je 100% od broja izdatih. Nije bilo prekršajnih naloga da su po njima podneseni zahtjevi za sudsko odlučivanje, takođe nema prekršajnih naloga kojima do kraja izvještajne godine nije istekao rok za naplatu.

Pored izdatih prekršajnih naloga, podnijet je jedan zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka područnom sudu za prekršaje.

Od strane nadležnih sudova za prekršaje, u izvještajnom periodu je riješeno po tri zahtjeva, pri čemu su sva tri zahtjeva iz prethodnog perioda (tri zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka i nijedan za sudsko odlučivanje). Izrečeno je šest novčanih kazni

(u dva slučaja ispod propisanog minimuma) u ukupnom iznosu od 2.860 € (sa troškovima postupka).

Postupanje po inicijativama: Termoenergetska inspekcija je u izvještajnom periodu primila ukupno 64 inicijative, od čega je jedna žalba potrošača. Ostale inicijative (63) su podnijete od strane organa/institucija (11), privrednih subjekata (39) i fizičkih lica (13).

Jedna primljena žalba potrošača prijavljena je jedna nepravilnost, koja se odnosila na neispravnost ventila na plinskoj boci koju su kupili na jednoj benzinskoj stanici.

Od ukupno 64 primljene inicijative (uključujući i žalbe potrošača), tri su prosljeđene drugom nadležnom organu na postupanje, dok nije bilo slučajeva da je podnosilac odustao od podnesene prijave, tako da je termoenergetska inspekcija postupila po 61 inicijativi.

Za utvrđene nepravilnosti (61) inspektor je preduzeo mjeru ukazivanja u 18 slučajeva, po kojima su subjekti nadzora postupili, a u 32 slučaja je doneseno rješenje za otklanjanje nepravilnosti. Izdato je šest prekršajnih naloga i podnijet je jedan zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka.

Ostale aktivnosti:

U izvještajnom periodu termoenergetski inspektor je bio uključen u rad komisije Ministarstva kapitalnih investicija (Ministarstva energetike i rudarstva) za polaganje ispita stručne osposobljenosti za održavanje i rukovanje energetskim postrojenjima, uređajima i opremom (za 265 kandidata).

Takođe, u izvještajnom periodu inspektor je učestvovao u radu radne grupe Ministarstva kapitalnih investicija za izradu pravilnika iz oblasti energetike.

Ocjena stanja i predlog mjera

Na kraju, treba istaći da je za postizanje boljih rezultata neophodno donijeti podzakonska akta (pravilnike) koja definišu oblast nadzora termoenergetske inspekcije. Treba istaći da je dio pravilnika nasljeđe SFRJ, pa su u velikoj mjeri neusklađeni sa važećom zakonskom regulativom. Takođe, neophodno je jačati kadrovske kapacitete inspektora, kako povećanjem broja inspektora, tako i sprovođenjem obuka. Neophodno je jačati saradnju kako sa ministarstvima nadležnim za energetiku, izgradnju objekata i unutrašnje poslove, tako i sa Regulatornom agencijom za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti.

C. SEKTOR ZA ZAŠTITU DJELATNOSTI OD JAVNOG INTERESA

U ovom sektoru svoje nadležnosti ostvaruju sljedeće inspekcije: Prosvjetna inspekcija, Inspekcija za sport, Inspekcija za zaštitu kulturnih dobara, Inspekcija za kulturnu baštinu, Inspekcija za arhivsku djelatnost, Inspekcija socijalne i dječje zaštite, Inspekcija za

stanovanje, Inspekcija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost i Inspekcija za usluge informacionog društva.

1. Prosvjetna inspekcija

U Prosvjetnoj inspekciji sistematizovano je 14 radnih mjesta za inspektore, od kojih su popunjena 13, uključujući i glavnu inspektorku (fakultet fizičke kulture – dva, fakultet društvenih nauka - sedam, pravni fakultet - jedan, ekonomski fakultet – jedan, fakultet biznisa – jedan i fakultet za poslovni menadžment - jedan). Od ukupnog broja zaposlenih, devet je sa mjestom rada u Podgorici, dok su ostali raspoređeni u drugim gradovima: Bar- jedan, Bijelo Polje- jedan, Pljevlja- jedan, Rožaje- jedan.

Nadležnosti

Prosvjetna inspekcija sprovodi nadzor nad primjenom sljedećih zakona: Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju, Zakona o predškolskom obrazovanju i vaspitanju, Zakona o osnovnom obrazovanju i vaspitanju, Zakona o gimnaziji, Zakona o stručnom obrazovanju, Zakona o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama, Zakona o visokom obrazovanju, Zakona o obrazovanju odraslih, Zakona o nacionalnom okviru kvalifikacija, Zakona o nacionalnim stručnim kvalifikacijama, kao i nad velikim brojem podzakonskih akata i drugih propisa koji su doneseni za primjenu navedenih zakona.

Inspeksijski nadzor

U izvještajnoj godini, inspeksijski nadzor u ustanovama iz oblasti predškolskog obrazovanja i vaspitanja vršen je u javnim i privatnim predškolskim ustanovama u odnosu na: ostvarivanje predškolskog vaspitanja i obrazovanja; broj vaspitnih grupa i djece u njima; broj vaspitnih jedinica van sjedišta ustanove i djece u njima; trajanje obrazovnog programa; vaspitno stručni kadar i uslove za izvođače vaspitno-obrazovnog rada; norme časova; vođenje pedagoške evidencije; rad stručnih organa, organa upravljanja i rukovođenja u ustanovi.

Takođe, inspeksijski nadzor u pogledu pridržavanja zakona, drugih propisa i opštih akata u ustanovama iz oblasti osnovnog obrazovanja i vaspitanja, srednjeg opšteg obrazovanja, stručnog obrazovanja, obrazovanja odraslih i visokog obrazovanja vršen je u odnosu na: organizaciju obrazovno - vaspitnog rada u ustanovi; rad stručnih organa, organa upravljanja i rukovođenja u ustanovama obrazovanja i vaspitanja; upis, prava i obaveze djece, učenika i polaznika obrazovanja; upis, prava i obaveze, prestanak statusa studenata i isključenje studenata; način ocjenjivanja i napredovanja učenika; naplatu

naknada, školarina i drugih naknada koje plaćaju djeca, učenici, polaznici obrazovanja i studenti; način obavljanja pripravničkog staža i postupak polaganja stručnog ispita; vođenje propisane evidencije i dokumentacije i izdavanje javnih isprava u ustanovi, te andragoškog osposobljavanje izvođača obrazovnog programa kod organizatora obrazovanja odraslih.

U izvještajnoj godini Prosvjetna inspekcija je izvršila ukupno 1056 inspekcijskih pregleda, u kojima je utvrđeno ukupno 197 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	1.056
- Redovni	104
- po inicijativi	851
- kontrolni	101
Broj utvrđenih nepravilnosti	197
Broj ukazivanja	205
Broj rješenja	12
Broj prekršajnih naloga	24
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim nalogima	7.200,00 €
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	21
Broj krivičnih prijava	2

Utvrđene nepravilnosti: U izvještajnoj godini utvrđeno je ukupno 197 nepravilnosti, koje su se odnosile na: nestručnu zastupljenost nastave; zapošljavanje nastavnika (do 30 dana, bez raspisivanja konkursa, bez položenog stručnog ispita i licence za rad, sporazumom o dopuni norme časova i sporazumom o preuzimanju nastavnika); raspisivanje konkursa (bez dokaza Ministarstva prosvjete da su obezbijeđena finansijska sredstva), podjelu predmeta na nastavnike i razredna starješinstva; ocjenjivanje učenika i izdavanje javnih isprava; prava djece, učenika i studenata; prava nastavnog i drugog osoblja u ustanovama obrazovanja i vaspitanja; izdavanje javnih isprava polaznicima obrazovanja odraslih; neispunjavanje osnovno-školske obaveze; vjerodostojnost javnih isprava koje izdaju ustanove obrazovanja i vaspitanja; obavljanje pripravničkog staža i stručnog osposobljavanja nastavnika; polaganje stručnog ispita nastavnika; rad organa upravljanja i rukovođenja u ustanovama obrazovanja i vaspitanja; rad neregistrovanih pravnih i fizičkih lica koja se bave radom sa djecom i učenicima, vođenje propisane evidencije i dokumentacije u ustanovama.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti 197, inspektori su u 205 slučajeva izrekli mjeru ukazivanje i donijeli 12 rješenja, koja su se odnosila na poništenje stručnog ispita (pet), privremenu zabranu rada bibliotekaru (jedan),

privremenu zabranu rada nastavniku (jedan), nepravilnost u postupku izbora članova nastavničkog vijeća za članove školskog odbora (jedan), nepravilnosti u postupku izbora nastavnika po konkursu (dva), nepravilnost u zapošljavanju nastavnika u internatu (jedan) i nepravilnost u radu nastavničkog vijeća i školskog odbora (jedan).

Izvršenje rješenja: Od ukupno 12 donesenih rješenja u izvještajnom periodu, izvršeno je 11. Dobrovoljno je izvršeno 11 rješenja, a u jednom slučaju postupak je obustavljen. Protiv rješenja inspektora u izvještajnoj godini podnijete su četiri žalbe, od čega je odlučeno po njih četiri.

Drugostepeni organ je rješavao po četiri žalbe, od čega je u jednom slučaju žalba odbijena, a u tri slučaja žalba je usvojena.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini inspektori su izdali 24 prekršajna naloga, sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 7.200,00 €.

U izvještajnom periodu naplaćeno je ukupno 22 prekršajna naloga, što je 91% od broja izdatih. Za dva prekršajna naloga podneseni su zahtjevi za sudsko odlučivanje.

Pored izdatih prekršajnih naloga, inspektori su područnim sudovima za prekršaje podnijeli 21 zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka.

Od strane nadležnih sudova za prekršaje, u izvještajnom periodu je riješeno pet zahtjeva uključujući i jedan zahtjev iz prethodnog perioda (jedan za pokretanje prekršajnog postupka). Izrečeno je pet novčanih kazni (u tri slučaja ispod propisanog minimuma) u ukupnom iznosu od 2.695,00€ (sa troškovima postupka). U jednom slučaju postupak je obustavljen (od čega jedan zbog zastarjelosti).

Postupanje po inicijativama: Prosvjetna inspekcija je u izvještajnom periodu primila ukupno 851 inicijativu, a koje su se najčešće odnosile na: zapošljavanje nastavnika bez javnog konkursa; prijavu na izbor kandidata po konkursu; pritužbu na neregularno zasnivanje radnog odnosa po osnovu stručnosti; dopunu do norme časova; sporazumno preuzimanje nastavnika; raspoređivanje časova; provjeru vjerodostojnosti diploma, odnosno javnih isprava; stručni ispit; komisijisku provjeru znanja učenika; prigovor na ocjenu; nepohađanje nastave od strane učenika; povredu prava učenika i studenta, rad organa upravljanja i rukovođenja u ustanovi, rad stručnih organa i rad neregistrovanih pravnih i fizičkih lica koja se bave radom sa djecom i učenicima.

Ostale aktivnosti

U navedenom periodu prosvjetni inspektori su izvršili redovan inspeksijski nadzor u javnim i privatnim predškolskim ustanovama, kao i u javnim i privatnim srednjim škola na teritoriji Crne Gore.

Predmet nadzora u *javnim i privatnim predškolskim ustanovama* obavio se u pogledu: ostvarivanja predškolskog vaspitanja i obrazovanja, broja vaspitnih grupa, broja djece u

vaspitim grupama, broja vaspitnih jedinica van sjedišta ustanove, broja djece u njima, trajanja obrazovnog programa, vaspitno stručnog kadra i uslova za izvođače vaspitno-obrazovnog rada, norme časova, vođenja pedagoške evidencije, rada stručnih organa, organa upravljanja i rukovođenja u ustanovi.

Predmet nadzora u *javnim i privatnim srednjim školama* obavljao se u pogledu:

- rada stručnih organa, organa upravljanja i rukovođenja u ustanovi;
- organizacije obrazovno vaspitnog rada u ustanovi (organizovanje nastave po odjeljenjima, odnosno grupama; sedmični broj časova nastave; raspored nastavnika po predmetima, odnosno po oblastima; broj učenika u odjeljenju, odnosno djece u grupi; ostvarivanje obrazovno-vaspitnog rada u skladu sa obrazovnim programom i školskim kalendarom; radnim vremenom nastavnika i saradnika i dr.) i
- pedagoške evidencije, prema Pravilniku o obliku i načinu vođenja pedagoške evidencije i sadržini javnih isprava u školama (upisnica-matična knjiga, dnevnik rada sa prozivnikom, dodatak odjeljenske knjige - dnevnik nastave izbornog predmeta, evidencioni list, evidencija o ispitima i uspjehu učenika na kraju školske godine, evidencija o izdatim uvjerenjima, svjedočanstvima, diplomama kao i posebnim diplomama-nagradama, ljetopis škole, knjigu zapisnika sa sjednica nastavničkog vijeća i stručnih aktiva; knjigu zapisnika ispitnih komisija i dr)

U slučajevima u kojima je utvrđeno da ustanova ne obavlja svoju djelatnost u skladu sa propisanim pravilima, ukazano je na utvrđene nepravilnosti i dat rok za otklanjanje. Svi subjekti nadzora su u predviđenom roku postupili po ukazivanju inspektora.

Ocjena stanja i predlog mjera

Radi boljeg rada Prosvjetne inspekcije i regulisanja odnosa u oblastima iz svoje nadležnosti, a na osnovu iskustva u dosadašnjem radu i implementaciji Zakona o prosvjetnoj inspekciji smatramo da bi se izmjenama i dopunama navedenog Zakona moglo doprinijeti još boljem i efikasnijem radu i uređivanju odnosa u navedenim oblastima.

2. Inspekcija za sport

U Inspekciji za sport sistematizovano je sedam radnih mjesta, od kojih su popunjena šest, uključujući i glavnog inspektora (dva diplomirana pravnika, dva profesora sporta i fizičkog vaspitanja, jedan specijalista menadžmenta i jedan specijalista državno - pravnih studija). Od ukupnog broja zaposlenih, pet je sa mjestom rada u Podgorici i jedan sa mjestom rada u Rožajama.

Nadležnosti

Inspekcija za sport sprovodi nadzor nad primjenom Zakona o sportu, Zakona o skijalištima, podzakonskih akata i drugih propisa koji su doneseni za primjenu navedenog zakona.

Inspekcijski nadzor

U izvještajnoj godini inspekcija za sport je izvršila ukupno 377 inspekcijskih pregleda, u kojima je utvrđeno ukupno 118 nepravilnosti.

Inspekcija za sport je vršila nadzor sportskih organizacija u dijelu: postupaka i uslova osnivanja, upisa u Registar, uslova za obavljanje sportske djelatnosti, organizacije rada, statusnih promjena, uslova za zabranu i prestanak rada sportskih organizacija i brisanja sportskih registracija iz Registra, rada sportskih organizacija i njihovih organa, poštovanja zakonskih propisa od strane sportskih subjekata, postupka donošenja i primjene opštih i pojedinačnih akata sportskih organizacija, naplate članarina od strane sportskih klubova i evidencije o sportu.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	377
- Redovni	202
- po inicijativi	67
- kontrolni	108
Broj utvrđenih nepravilnosti	118
Broj ukazivanja	101
Broj rješenja	8
Broj izdatih prekršajnih naloga	23
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim nalogima	7.160,00 €
Broj zaključaka/rješenja o novčanom kažnjavanju	2
Iznos izrečenih novčanih kazni zaključkom / rješenjem	10.000,00 €

Utvrđene nepravilnosti: U izvještajnoj godini utvrđeno je ukupno 118 nepravilnosti, koje su se odnosile na: rad sportskih organizacija – organa upravljanja sportskih organizacija, nepravilnosti u radu Skupština sportskih organizacija, nepravilnost da je istekao mandat organima upravljanja sportskih organizacija; uslove za obavljanje sportske djelatnosti, sportske organizacije ne posjeduju odluku kojom je propisana visina članarine, treneri ne posjeduju trenersku licencu nadležnog nacionalnog sportskog saveza, sekretar i lica koja obavljaju stručne poslove ne posjeduju stručni ispit za rad u oblasti sporta, nijesu prijavljene promjene shodno članu 54 Zakona o sportu, nepravilno vođenje evidencija, učestvovanje sportista na takmičenjima bez saglasnosti nadležnog nacionalnog saveza;

članovi sportske organizacije ne učestvuju u sistemu takmičenja u organizaciji nadležnog nacionalnog sportskog saveza; da je visina članarine veća od 6% prosječne mjesečne neto zarade u Crnoj Gori u prethodnoj godini; neposjedovanje saglasnosti na Pravilnik o licenciranju i da odluke nijesu donijete shodno internim aktima sportske organizacije.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja 118 utvrđenih nepravilnosti, inspektori su u 101 slučaj izrekli mjeru ukazivanje i donijeli osam rješenja, koja su se odnosila na: dva rješenja kojima je naloženo otklanjanje nepravilnosti, sva rješenja kojima su odbijeni zahtjevi za ponavljanje upravnog postupka (u jednom slučaju za ponavljanje upravnog postupka, a u drugom slučaju rješenje kojim je odbijen zahtjev za obustavljanje izvršenja rješenja) i četiri rješenja kojim su odbijeni podnesci zbog nenadležnosti.

Takođe, Ministarstvu sporta i mladih podnijeto je 10 zahtjeva za brisanje sportskih organizacija iz Centralnog registra sporta shodno članu 55 Zakona o sportu.

Zahtjevi su podnijeti iz razloga što isti ne ispunjavaju ciljeve radi kojih su osnovani, i to u periodu dužem od šest mjeseci zbog neobavljanja sportske djelatnosti duže od jedne godine neprekidno.

Izvršenje rješenja: Od ukupno osam donesenih rješenja, izvršeno je šest, dok je jedno rješenje (rješenje iz 2021. godine) u postupku izvršenja.

U odnosu na gore navedeno rješenje iz 2021. godine, bitno je napomenuti da je Upravni sud Crne Gore presudom U.br.6099/2021. godine, od 18.10.2022. godine, odbio, kao neosnovanu, tužbu protiv rješenja Ministarstva prosvjete, nauke, kulture i sporta, a kojim rješenjem je potvrđeno rješenje Odsjeka za inspekciju za sport u drugostepenom postupku, nalazeći da je inspeksijski nadzor sproveden u skladu sa Zakonom o inspeksijskom nadzoru i Zakonom o sportu.

U postupku izvršenja rješenja donesena su dva zaključka o izricanju novčanih kazni u ukupnom iznosu od 10.000,00 eura.

U dva slučaja Upravi prihoda i carina Crne Gore podnijet je zahtjev za prinudnu naplatu novčane kazne izrečene gore navedenim zaključcima.

Protiv dva rješenja inspektora, u izvještajnoj godini, podnijete su dvije žalbe, na koje nije odlučio drugostepeni organ.

U izvještajnom periodu podnijete su i dvije žalbe na zaključke o izricanju novčanih kazni, po kojima nije odlučivao drugostepeni organ.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini inspektori su izdali 23 prekršajna naloga, sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 7.160 €.

U izvještajnom periodu naplaćen je ukupno 21 prekršajni nalog, što je **91,3%** od broja izdatih. Za četiri prekršajna naloga podneseni su zahtjevi za sudsko odlučivanje, u dva slučaja sud je izrekao kaznu.

U izvještajnom periodu, inspektori Odsjeka za inspekciju za sport nijesu podnosili sudovima zahtjeve za pokretanje prekršajnog postupka.

Od strane nadležnih sudova za prekršaje, u izvještajnom periodu riješena su dva zahtjeva iz prethodnog perioda (dva za pokretanje prekršajnog postupka).

U oba slučaja postupak je obustavljen, tačnije donesena su rješenja o oslobađanju i rješenje o djelimičnom oslobađanju, iz razloga što je pravno lice oslobođeno od odgovornosti za prekršaj, dok je fizičko lice kažnjeno od strane nadležnog suda za prekršaje.

Postupanje po inicijativama: Inspekcija za sport je u izvještajnom periodu primila ukupno 82 inicijative. Inicijative su podnesene od strane pravnih lica (11), anonimnih podnosilaca (14), i fizičkih lica (57). U izvještajnom periodu donijeto je četiri rješenja kojima su odbijeni podnesci zbog nenadležnosti.

Postupajući po inicijativama, inspektori Odsjeka za inspekciju za sport, izvršili su 67 inspekcijskih pregleda. Konstatovali su 26 nepravilnosti, pri čemu su u 14 slučajeva izrekli mjeru ukazivanja, donijeli dva rješenja kojima je naloženo otklanjanje nepravilnosti, izdali četiri prekršajna naloga i podnijeli Ministarstvu sporta i mladih osam zahtjeva za brisanje sportskih organizacija iz Centralnog registra sporta iz razloga što isti ne obavljaju ciljeve zbog kojih su osnovani i to u periodu dužem od šest mjeseci i što ne obavljaju sportsku djelatnost duže od jedne godine neprekidno.

Konstatovane nepravilnosti odnosile su se na: rad sportskih organizacija – organa upravljanja sportskih organizacija; učestvovanje sportista na takmičenjima bez saglasnosti nadležnog nacionalnog saveza; članovi sportske organizacije ne učestvuju u sistemu takmičenja u organizaciji nadležnog nacionalnog sportskog saveza; da je visina članarine veća od 6% prosječne mjesečne neto zarade u Crnoj Gori u prethodnoj godini; nepravilnosti u radu Skupština sportskih organizacija, neposjedovanje saglasnosti na Pravilnik o licenciranju i da odluke nijesu donijete shodno internim aktima sportske organizacije.

Ostale aktivnosti

U izvještajnoj godini, Odsjek za inspekciju za sport je, preko svog predstavnika, glavnog inspektora za sport, učestvovao u pripremi izmjena i dopuna, odnosno inicirao izmjene i dopune Zakona o sportu.

U mjesecu oktobru glavni inspektor za sport je uputio zahtjev za pokretanje postupka kod nadležnog Ministarstva finansija za uvođenje taksi na ime izdavanja uvjerenja od strane ovog organa o činjenicama o kojima se vodi službena evidencija, u skladu sa članom 33 Zakona o upravnom postupku.

Naime, shodno članu 117 stav 2 Zakona o sportu Ministarstvo sporta i mladih Crne Gore i opština su dužni da jednom godišnje, u roku od 30 dana od dana usvajanja Budžeta, odnosno budžeta opštine, raspišu javni konkurs za sufinansiranje sportskih organizacija.

Kako isti, a koji je u vezi sa navedenim konkursom, zahtjevaju potvrdu – uvjerenje Inspekcije za sport, da protiv sportske organizacije nije pokrenut postupak privremene zabrane obavljanja sportske djelatnosti, Uprava sa iznjetih razloga iste i izdaje.

Bitno je napomenuti da je u izvještajnom periodu izdato 278 uvjerenja kojima je potvrđeno da protiv sportskih organizacija nije pokrenut postupak privremene zabrane obavljanja sportske djelatnosti.

Ocjena stanja i predlog mjera

U izvještajnoj godini Inspekcija za sport je dala značajan doprinos u postupku sprovođenja i vršenju nadzora u oblasti sporta, kao i praćenju i unapređenju stanja u oblasti sporta, sa ciljem da se rad subjekata u sportu organizuje i realizuje u skladu sa pozitivnim propisima.

U cilju potpunog ostvarivanja nadležnosti iz inspeksijskog nadzora, usvajanja savremenih metoda rada, ujednačavanja prakse u nadzoru i preduzimanju mjera, neophodno je stalno usavršavanje znanja inspektora. To podrazumijeva blagovremeno praćenje, upoznavanje i primjenu novih propisa iz nadležnosti inspekcije za sport.

Potpuno ostvarivanje uloge Inspekcije za sport na savremen i efikasan način, moguće je u optimalnom pravnom okviru. Zato je usavršavanje zakonodavstva potreba, u čijoj realizaciji inspektori moraju sarađivati i doprinositi svojim iskustvima iz nadzora, nad primjenom propisa u praksi. Dakle, davanje predloga u postupcima izmjene postojećih i donošenja novih propisa, treba biti obaveza inspektora.

Odsjek za inspekciju za sport je izvještajnoj godini djelimično radio u otežanim uslovima, iz razloga što još uvijek nije u funkciji Centralni registar sporta, te stoga inspektori nijesu jednostavno dolazili do kontakta ili sjedišta sportskih organizacija.

3. Inspekcija za zaštitu kulturnih dobara

U Odsjeku za inspekciju za zaštitu kulturnih dobara i kulturne baštine sistematizovano je šest radnih mjesta, od kojih se četiri radna mjesta odnose na Inspekciju za kulturnu dobra.

Od sistematizovanih radnih mjesta u Inspekciji za zaštitu kulturnih dobara popunjeno je jedno mjesto i to inspektor III za kulturna dobra, sa mjestom rada u Podgorici, koji inspeksijskim nadzorima pokriva cjelokupnu teritoriju države Crne Gore.

Nadležnosti

Inspekcija za zaštitu kulturnih dobara i kulturnu baštinu, sprovodi nadzor nad primjenom sljedećih zakona: Zakona o zaštiti kulturnih dobara, Zakona o kulturi, Zakona o zaštiti prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora, Zakona o muzejskoj djelatnosti, Zakona o bibliotečkoj djelatnosti, Zakona o spomen-obilježjima, kao i nad velikim brojem podzakonskih akata, koji su doneseni za primjenu navedenih zakona.

Inspeksijski nadzor

U izvještajnoj godini Inspekcija za zaštitu kulturnih dobara je izvršila ukupno 335 inspeksijskih pregleda, u kojima je utvrđeno ukupno 16 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspeksijskih pregleda	335
- redovni	287
- po inicijativi	44
- po zahtjevu	1
- kontrolni	3
Broj utvrđenih nepravilnosti	16
Broj ukazivanja	1
Broj rješenja	9
Broj izdatih prekršajnih naloga	2
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim nalozima	4.600,00 €
Broj krivičnih prijava	9

Utvrđene nepravilnosti: U izvještajnoj godini utvrđeno je ukupno 16 nepravilnosti koje su se odnosile na:

- sprovođenje konzervatorskih mjera na nepokretnom kulturnom dobru bez posjedovanja potrebne dokumentacije (konzervatorskih uslova, konzervatorskog projekta) i saglasnosti od strane nadležnih državnih organa;
- uništenje nepokretnog ili pokretnog kulturnog dobra;
- oštećenje nepokretnog ili pokretnog kulturnog dobra;
- neadekvatno čuvanje muzejske dokumentacije.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti (16), inspektorica je u jednom slučaju izrekla mjeru ukazivanja; donijela sedam rješenja, koja su se odnosila na zabranu izvođenja radova na kulturnom dobru i na otklanjanje nepravilnosti, u smislu nepotpune dokumentacije i podnijela devet krivičnih prijava.

Izvršenje rješenja: Od ukupno devet donesenih rješenja u izvještajnom periodu, izvršeno je osam. Dobrovoljno je izvršeno osam rješenja. Na kraju godine ostalo je neizvršeno

ukupno dva rješenja, jedno donijeto u 2023. godini i jedno iz 2022. godine. U izvještajnoj godini dobrovoljno je izvršeno i jedno rješenje, prenijeto iz prethodne godine i to rješenje o izricanju novčane kazne, kojom prilikom je naplaćena kazna od 550,00 eura.

Protiv rješenja inspektora u izvještajnoj godini nije bilo podnijetih žalbi.

Prekršajna odgovornost - za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini inspektora je izdala dva prekršajna naloga, sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 4.600,00 €. Za predmetne prekršajne naloge podneseni su zahtjevi za sudsko odlučivanje.

U izvještajnom periodu podnijeto je devet krivičnih prijava, koje su se uglavom odnosile na uništenje/oštećenje kulturnog dobra.

Postupanje po inicijativama: Inspekcija za zaštitu kulturnih dobara je u izvještajnom periodu primila ukupno 44 inicijative, koje su u najvećem broju podnesene od strane organa/institucija – Uprave za zaštitu kulturnih dobara.

Od ukupno 44 primljenih inicijativa, 11 je prosljeđeno drugom nadležnom organu na postupanje, i to:

- pet inicijativa prosljeđeno drugim organima zbog nenadležnosti;
- šest inicijativa prosljeđeno drugim organima na postupanje u dijelu nadležnosti.

Za utvrđene nepravilnosti (19) inspektorica je preduzela mjeru ukazivanja u jednom slučaju, a u tri slučaja je doneseno rješenje o zabrani izvođenja radova. Izdata su dva prekršajna naloga i podnijeto devet krivičnih prijava.

Ocjena stanja i predlog mjera

Planirane aktivnosti Inspekcije za zaštitu kulturnih dobara za 2023. godinu realizovane su u skladu sa godišnjim planom.

4. Inspekcija za kulturnu baštinu

U Odsjeku za inspekciju za zaštitu kulturnih dobara, kulturnu baštinu i arhivsku djelatnost sistematizovano je šest radnih mjesta, od kojih se jedno radno mjesto odnosi na Inspekciju za kulturnu baštinu, koje je od sredine 2023. godine upražnjeno (inspektor I za kulturnu baštinu).

Nadležnosti

Inspekcija za zaštitu kulturnih dobara i kulturnu baštinu sprovodi nadzor nad primjenom sljedećih zakona: Zakona o zaštiti kulturnih dobara, Zakona o kulturi, Zakona o zaštiti prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora, Zakona o muzejskoj djelatnosti, Zakona

o bibliotečkoj djelatnosti, Zakona o spomen-obilježjima kao i nad velikim brojem podzakonskih akata, koji su doneseni za primjenu navedenih zakona.

Inspekcijski nadzor

U izvještajnoj godini Inspekcija kulturne baštine je izvršila ukupno 28 inspekcijskih pregleda, u kojima je utvrđeno ukupno 24 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	28
- redovni	19
- po inicijativi	8
- kontrolni	1
Broj utvrđenih nepravilnosti	9
Broj ukazivanja	3
Broj rješenja	7
Broj prekršajnih naloga	2
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim nalogima	530,00 eur
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	0
Broj krivičnih prijava	3

Utvrđene nepravilnosti: U izvještajnoj godini utvrđeno je ukupno devet nepravilnosti, a odnosile su se uglavnom na neadekvatno čuvanje muzejske dokumentacije.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti (devet), inspektor za kulturnu baštinu je donio sedam rješenja o otklanjanju nepravilnosti, tri ukazivanja i podnio tri krivične prijave.

Izvršenje rješenja: Od ukupno sedam donesenih rješenja u izvještajnom periodu, svih sedam je izvršeno dobrovoljno.

Protiv rješenja inspektora u izvještajnoj godini nije bilo podnijetih žalbi.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini inspektor je izdao dva prekršajna naloga, sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 530,00 €.

U izvještajnom periodu podnijete su tri krivične prijave, koje su se uglavnom odnosile na nestajanje/krađu muzejskih eksponata.

Postupanje po inicijativama: Inspekcija za zaštitu kulturne baštine je u izvještajnom periodu imala ukupno osam inicijativa.

1. Inspekcija za arhivsku djelatnost

U Inspekciji za arhivsku djelatnost, koja je u Odsjeku za inspekciju za zaštitu kulturnih dobara i kulturne baštine, i arhivsku djelatnost, sistematizovana su tri radna mjesta za inspektore, od kojih su popunjena sva tri mjesta za inspektore za arhivsku djelatnost, ne uključujući glavnog/u inspektora/ku za kulturna dobra, kulturnu baštinu i arhivsku djelatnost (Filološki fakultet, Katedra za orijentalistiku (osnovne studije) – jedno lice; Filozofski fakultet, Odsjek za filosofiju (osnovne studije) – jedno lice; Fakultet političkih nauka – Katedra za sigurnost i mirovne studije (magistarske studije) – jedno lice). Od ukupnog broja zaposlenih, dva lica su sa mjestom rada u Podgorici, i raspoređeni su za vršenje nadzora u centralnom i južnom dijelu Crne Gore a jedno lice, sa mjestom rada u Bijelom Polju, raspoređeno je za vršenje nadzora u sjevernom dijelu Crne Gore.

Nadležnosti

Inspektori za arhivsku djelatnost sprovode nadzor nad primjenom Zakona o arhivskoj djelatnosti („Službeni list Crne Gore“, br. 049/10 od 13.08.2010, 040/11 od 08.08.2011), podzakonskih akata i drugih propisa koji su doneseni za primjenu navedenog zakona.

Inspekcijski nadzor

U izvještajnoj godini inspektori za arhivsku djelatnost su izvršili ukupno 265 inspekcijskih pregleda, u kojima je utvrđeno ukupno 479 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	265
– Redovni	81
– po inicijativi	10
– kontrolni	174
Broj utvrđenih nepravilnosti	479
Broj ukazivanja	79
Broj rješenja	127
Broj izdatih prekršajnih naloga	12
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim nalogima	3.180,00 €
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	1
Broj zaključaka / rješenja o novčanom kažnjavanju	9
Iznos izrečenih novčanih kazni zaključkom / rješenjem	8.050,00 €

Broj krivičnih prijava	3
Broj zaključaka / akata o obustavi postupka	39

Utvrđene nepravilnosti: U izvještajnoj godini utvrđeno je ukupno 479 nepravilnosti koje su se odnosile na neizrađivanje Liste kategorija registratorske građe, neredovno izvršavanje postupka izlučivanja i uništavanja bezvrijednog registratorskog materijala, neredovno izvršavanje postupka predaje arhivske građe Državnom arhivu, neadekvatno (o)čuvanje javne registratorske i arhivske građe, neobezbjeđivanje odgovarajućeg prostora i opreme u istom za smještaj i čuvanje javne registratorske i arhivske građe, nepropisno uništenje javne arhivske građe, itd.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti (479), inspektori su u 79 slučajeva izrekli mjeru ukazivanje i donijeli 136 rješenja, koja su se odnosila na: 41 rješenje o otklanjanju nepravilnosti, 86 rješenja o produženju roka za izvršenje, i devet rješenja o novčanoj kazni.

Izvršenje rješenja: Od ukupno 136 donesenih rješenja u izvještajnom periodu, izvršeno je 43. Dobrovoljno su izvršena 43 rješenja, dok je devet rješenja izvršeno administrativno. Na kraju godine ostalo je neizvršeno ukupno 93 rješenja.

Protiv rješenja inspektora u izvještajnoj godini podnijete su dvije žalbe, od čega je odlučeno po jednoj na način što je odbijena od strane drugostepenog organa, dok je druga u postupku rješavanja kod drugostepenog organa.

Protiv jednog rješenja drugostepenog organa, kojim je potvrđeno rješenje inspektora, pokrenut je upravni spor i postupak je u toku.

Takođe, u 2023. godini riješeno je po jednoj žalbi koja je podnesena u 2022. godini. Drugostepeni organ je rješenje poništio i vratio predmet na ponovni postupak.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini inspektori su izdali 12 prekršajnih naloga, sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 3.180,00 €.

U izvještajnom periodu naplaćeno je ukupno 12 prekršajnih naloga u iznosu od 2.133,10€.

U izještajnom periodu doneseno je devet rješenja o novčanom kažnjavanju kojima je izrečena novčana kazna u ukupnom iznosu od 8.050,00 €. Od ukupnog broja navedenih rješenja, šest rješenja je izvršeno i naplaćeno je 5.500,00 €. Novčana kazna u iznosu od 1.500,00 € po jednom rješenju nije naplaćena jer je subjekat nadzora u dodatnom roku otklonio nepravilnost, za jedno rješenje još nije prispio rok na naplatu.

U izvještajnoj godini, uz doneseno rješenje o novčanoj kazni podnesen je jedan zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka.

Od strane nadležnih sudova za prekršaje, u izvještajnom periodu riješena su četiri zahtjeva iz prethodnog perioda (četiri za pokretanje prekršajnog postupka). Izrečena je

jedna novčana kazna, u ukupnom iznosu od 500,00 € (sa troškovima postupka 20,00 €). U jednom slučaju postupak je obustavljen (od čega jedan zbog zastarjelosti), u dva slučaja izrečena je opomena.

Postupanje po inicijativama: Inspekcija za arhivsku djelatnost je u izvještajnom periodu primila ukupno 10 inicijativa koje su podnesene od strane organa/institucija (šest), pravnih lica (jedna) i fizičkih lica (tri).

Od 10 primljenih inicijativa prijavljene nepravilnosti su se odnosile na: postojanje električnih kablova i veće table sa raznim priključcima koji se nalazi u arhivskoj prostoriji (jedna); nepravilno zavođenje akata (tri); neadekvatno (o)čuvanje arhivske građe od strane stvaraoca i držaoca javne arhivske građe (šest).

Od ukupno 10 primljenih inicijativa, tri su proslijeđene drugom nadležnom organu na postupanje, tako da je Inspekcija za arhivsku djelatnost postupila po sedam inicijativa koje su riješene na sljedeći način: nakon ukazivanja za otklanjanje nepravilnosti iste su otklonjene (jedan slučaj); po inicijativi od organa za ponavljanje postupka konstatovano da nema nepravilnosti kod subjekta nadzora te je postupak obustavljen (dva slučaja); po inicijativi od institucije predmet je proslijeđen Osnovnom državnim tužilaštvu, odnosno podnesen predlog za utvrđivanje elemenata postojanja krivičnog postupka kod subjekta nadzora (jedan slučaj); po inicijativi od organa, predmet proslijeđen Specijalnom državnim tužilaštvu, odnosno podnesen predlog za utvrđivanje elemenata postojanja krivičnog postupka kod subjekta nadzora (jedan slučaj); po inicijativi od organa, konstatovano da nema nepravilnosti kod subjekta nadzora te je postupak obustavljen (dva slučaja).

Podnesene su ukupno tri krivične prijave, a sve tri zbog namjernog ili nenamjernog uništenja registratorske i/ili arhivske građe, odnosno radi utvrđivanja da li je uništena dokumentacija trajne vrijednosti koja bi bila od trajnog značaja za nauku, kulturu, ili pravno-dokazne i druge potrebe fizičkih i pravnih lica, a koja je nastala u radu ili djelovanju organa i organizacija, pravnih i fizičkih lica, bez obzira na vrijeme, mjesto i oblik nastanka i medijum na kojem je zapisan.

Ostale aktivnosti

U izvještajnoj godini nastavljena je saradnja sa Državnim arhivom od kojeg su dostavljane informacije o stanju registratorske i arhivske građe, stepenu sredečnosti iste kod stvaralaca i držalaca registratorske i arhivske građe koji su u stečaju ili u nekom drugom vidu reorganizacije, a čija registratorska i arhivska i građa nije sređena ili nije adekvatno zaštićena.

Ocjena stanja i predlog mjera

Do veće efektivnosti i efektivnosti rada inspekcije za arhivsku djelatnost dovelo bi organizovanje obuka iz oblasti arhivske djelatnosti, kao i razmjena iskustava sa zemljama iz regiona a i šire kao vrsta edukacije inspektora.

Kako izvršavanje obaveza stvaraoca i držaoca registratorske i arhivske građe zavisi i od radnji Državnog arhiva, inspekcija nailazi na određeni broj poteškoća pri vršenju inspeksijskih nadzora i to na osnovu neblagovremenog djelovanja Državnog arhiva, odnosno nedjelanja organa shodno roku koji je propisan Pravilnikom o sadržaju i načinu izrade Liste kategorija registratorske građe i načinu odabiranja i predaje arhivske građe Državnom arhivu, a navedeno se odnosi na davanja saglasnosti na Listu kategorija registratorske građe (koju utvrđuju stvaraoci i držaoci registratorske i arhivske građe), kao i na davanje saglasnosti na izvršenje uništenja bezvrijednog registratorskog materijala od strane stvaraoca i držaoca.

Nadalje, poteškoće pri vršenju nadzora nastaju i zbog nedovoljnih smještajnih kapaciteta u prostorijama Državnog arhiva, i to u većini odsjeka u sastavu navedenog organa, što dovodi do nemogućnosti izvršenja postupka primopredaje arhivske građe stvaraoca i držaoca (kao i samog smještaja i čuvanja iste koja je od značaja za državu).

Nužna je izmjena Zakona o arhivskoj djelatnosti („Službeni list Crne Gore“, br. 049/10 od 13.08.2010, 040/11 od 08.08.2011), i to u saradnji sa Državnim arhivom i Ministarstvom kulture i medija. Zakonom treba da su propisane nadležnosti inspektora za arhivsku djelatnost, a kako su zakonom propisane i obaveze Državnog arhiva trebalo bi navesti i nadležnosti inspektora nad radom prethodno navedenog organa.

2. Inspekcija socijalne i dječje zaštite

U Inspekciji socijalne i dječje zaštite broj sistematizovanih radnih mjesta za inspektore je sedam, od kojih je popunjeno pet radnih mjesta, uključujući i mjesto glavnog inspektora (dva muškarca i tri žene), od toga je: jedan – diplomirani pravnik, jedan - diplomirani psiholog, jedan diplomirani sociolog, jedan – diplomirani politikolog i jedan diplomirani socijalni radnik.

Od ukupnog broja zaposlenih, četiri inspektora su sa mjestom rada u Podgorici (pokrivaju teritoriju cijele države), dok je jedna inspektorica sa mjestom rada u Mojkovcu – za opštine Mojkovac i Kolašin.

Nadležnosti

Inspekcija socijalne i dječje zaštite sprovodi nadzor nad primjenom Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti, Zakona o povlastici na putovanje lica sa invaliditetom, Zakona o izvršenju Odluke Ustavnog suda Crne Gore, Zakona o privremenom izdržavanju djece, kao i nad podzakonskim aktima donesenim na osnovu pomenutih zakona.

Nadzorom je obuhvaćena primjena propisa koji uređuju navedene oblasti u dijelu: provjere zakonitosti ostvarivanja i korišćenja prava na osnovna materijalna davanja i usluge iz socijalne i dječje zaštite; provjere ispunjenosti uslova za obavljanje djelatnosti socijalne i dječje zaštite; neposrednog uvida u ostvarivanje prava i usluga, uključujući i sprovođenje naloga izrečenih u postupku inspeksijskog nadzora; poštovanja hitnosti postupaka i blagovremenost postupanja po podnijetim zahtjevima korisnika za ostvarivanje prava iz socijalne i dječje zaštite, kao i sprovođenja postupaka za naknadu štete prema korisnicima koji su koristili prava na osnovna materijalna davanja na nezakonit način.

Nadzor se sprovodi i nad primjenom velikog broja podzakonskih akata donesenih na osnovu navedenih zakona.

Inspeksijski nadzor

U izvještajnoj godini Inspekcija za socijalnu i dječju zaštitu je izvršila ukupno 247 inspeksijskih pregleda, u kojima je utvrđeno ukupno 100 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspeksijskih pregleda	247
- redovni	106
- po inicijativi	70
- kontrolni	71
Broj utvrđenih nepravilnosti	100
Broj ukazivanja	53
Broj rješenja	9

Utvrđene nepravilnosti: U izvještajnoj godini Inspekcija socijalne i dječje zaštite je izvršila ukupno 247 inspekcijskih pregleda, u kojima je utvrđeno 100 nepravilnosti.

Posmatrano po vrstama djelatnosti, od ukupnog broja inspekcijskih pregleda (247), najveći broj nadzora je izvršen u centrima za socijalni rad (187), u javnim ustanovama za djecu i mlade (devet), u javnim ustanovama za odrasla i starija lica (20), u javnim ustanovama za dnevni boravak djece sa smetnjama i teškoćama u razvoju, odnosno odraslih lica sa invaliditetom (24), i kod drugih pružalaca usluga (pet), čiji se pregledi odnose na druge oblike organizovanja u pružanju usluga socijalne i dječje zaštite.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti (100), inspektori su u izvještajnom periodu izrekli 53 mjere ukazivanja i donijeli devet rješenja.

Pored navedenog, inspektori su podnijeli pet zahtjeva za iniciranje odgovornosti i šest zahtjeva za nadzor nad kvalitetom stručnog rada.

Izvršenje rješenja: Od ukupno devet donesenih rješenja u izvještajnom periodu izvršeno je sedam. Svih sedam rješenja je izvršeno dobrovoljno.

Na kraju godine ostala su neizvršena ukupno dva rješenja, kod kojih je postupak izvršenja u toku.

Drugostepeni organ je rješavao po jednoj žalbi, koja je odbijena. Kod drugostepenog organa je jedan postupak po žalbi u toku.

Protiv jednog rješenja drugostepenog organa, kojim je potvrđeno rješenje inspektora, pokrenut je upravni spor. U istom slučaju je postupak u toku.

Postupanje po inicijativama: U izvještajnom periodu, podnijeto je 70 inicijativa, za koje je izvršeno ukupno 145 inspekcijskih nadzora. Za 36 inicijative, od ukupnog broja inicijativa, su utvrđene nepravilnosti, za 19 nijesu utvrđene nepravilnosti, kod šest inicijativa inspekcijski nadzor je u toku, dok su preostale dvije proslijeđene zbog nenadležnosti.

Inicijative su se odnosile na: ostvarivanje prava na materijalno obezbjeđenje, dodatak za njegu i pomoć, ličnu invalidninu, pravo na troškove sahrane, jednokratnu novčanu pomoć, naknadu roditelju ili staratelju - njegovatelju lica koje je korisnik lične invalidnine, ostvarivanje prava na dodatak za djecu, naknadu za novorođeno dijete, troškove ishrane u predškolskim ustanovama, refundacije naknade zarade i naknade zarade za rad sa polovinom punog radnog vremena), pritužbe u odnosu na pružanje i korišćenje prava na usluge socijalne i dječje zaštite (pravo na podršku za život u zajednici, savjetodavno terapijske i socijalno edukativne usluge, smještaj i druge usluge); na provjeru ispunjenosti za obavljanje djelatnosti socijalne i dječje zaštite, uvid u opšte i pojedinačne akte javne ustanove socijalne i dječje zaštite i drugog pružaoca usluga i dokumentaciju javne ustanove socijalne i dječje zaštite i drugog pružaoca usluga na osnovu koje se ostvaruju prava i usluge socijalne i dječje zaštite.

Ostale aktivnosti

Predstavnici inspekcije za socijalnu i dječju zaštitu, tokom izvještajne godine, aktivno su učestvovali u radnim grupama, odborima i timovima: Operativni tim za borbu protiv porodičnog nasilja i nasilja nad ženama; Koordinacionom odboru za koordinaciju, sprovođenje, praćenje i procjenu politika i mjera za sprječavanje i borbu protiv svih vidova nasilja obuhvaćenih Konvencijom Savjeta Evrope o sprječavanju i suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u porodici; izradi Analize vezane za unaprjeđenje standarda za usluge smještaja odraslih i starih lica u ustanovu, kao i prihvatilištu –skloništu; Radnoj grupi za izradu Akcionog plana za sprovođenje Strategije razvoja sistema socijalne i dječje zaštite za period od 2018. do 2022. godine; Radnoj grupi za izradu Predloga Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o bližim uslovima za izdavanje, obnavljanje, suspenziju i oduzimanje licence za obavljanje djelatnosti socijalne i dječje zaštite i Pravilnika o bližim uslovima za izdavanje, obnavljanje, suspenziju i oduzimanje licence za obavljanje djelatnosti socijalne i dječje zaštite ("Službeni list Crne Gore", br. 38/18, 76/19 i 16/21); Radnoj grupi za podršku sprovođenja reforme utvrđivanja invaliditeta; Radnoj grupi za izradu Predloga Pravilnika o bližim uslovima i vršenju nadzora nad stručnim radom pružaoca usluga; Radnoj grupi za izradu izvještaja za realizaciju Akcionog plana za sprovođenje Strategije razvoja sistema socijalne i dječje zaštite za period od 2018. do 2022. godine; Radnoj grupi za izradu Akcionog plana za sprovođenje Strategije razvoja sistema socijalne zaštite starijih za period od 2018. do 2022. godine; Radnoj grupi za izradu izvještaja za realizaciju Akcionog plana za sprovođenje Strategije razvoja sistema socijalne zaštite starijih, za period od 2018. do 2022. godine; radna grupa za Analizu primjene Zakona o povlasticama na putovanje lica sa invaliditetom; radna grupa za izradu Predloga pravilnika o izmjenama i dopunama pravilnika o visini sredstava za razvoj, odnosno finansiranje usluga socijalne i dječje zaštite i kriterijumima za njihovu raspodjelu; radna grupa za izradu Predloga pravilnika o izmjenama i dopunama pravilnika o kriterijumima i mjerilima za učešće korisnika, roditelja, odnosno srodnika za plaćanje troškova usluga za život u zajednici, savjetodavno-terapijskih i socijalno edukativnih usluga i usluga smještaja; radnoj grupi za izradu Zakona o jedinstvenom vještačenju lica sa invaliditetom.

Ocjena stanja i predlog mjera

Za nesmetano izvršavanje planiranih radnih zadataka, usavršavanje metoda rada i podizanje nivoa efikasnosti u radu ove inspekcije, potrebno je obezbijedi odgovarajuću edukaciju inspektora.

3. Inspekcija za stanovanje

U Odsjeku inspekcije za stanovanje sistematizovana su radna mjesta za osam inspektora, od kojih su popunjena dva. Od ukupnog broja zaposlenih inspektora, jedan je sa mjestom rada u Podgorici a jedan sa mjestom rada u Bijelom Polju.

Nadležnosti

Inspekcija za stanovanje vrši nadzor nad primjenom Zakona o održavanju stambenih zgrada (kojim je inspeksijski nadzor podijeljen između Inspekcije za stanovanje i komunalne inspekcije), Zakona o svojinsko-pravnim odnosima i Zakona o socijalnom stanovanju.

Inspeksijski nadzor

U izvještajnom periodu Inspekcija za stanovanje je izvršila ukupno 471 inspeksijski nadzor u kojima su utvrđene 95 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspeksijskih pregleda	471
- redovni	103
- po inicijativi	287
- kontrolni	81
Broj utvrđenih nepravilnosti	95
Broj ukazivanja	43
Broj rješenja	52
Broj izdatih prekršajnih naloga	3
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim nalogima	90,00 €
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	18

Utvrđene nepravilnosti: Utvrđene nepravilnosti: Od ukupnog broja utvrđenih nepravilnosti (95) najveći broj odnosio se na kontrolu: postupanja upravnika u odnosu na obezbjeđenje obavljanja hitnih radova; pokretanja postupka prinudne naplate – izvršenja protiv izvršnih dužnika; podnošenja godišnjih i drugih izvještaja; postupanja investitora stambenih zgrada u skladu sa zakonom; postupanje predsjednika Skupštine etažnih vlasnika u vezi sa sazivanjem i vođenjem skupštine; upravnika, privremenog upravnika ili lica koje predstavlja u odnosu na podnošenje zahtjeva nadležnom organu lokalne uprave za dobijanje matičnog broja i šifre djelatnosti stambene zgrade; imenovanja privremenog upravnika, na zahtjev jednog ili više vlasnika ili po službenoj dužnosti, ako etažni vlasnici nijesu obrazovali organe upravljanja u skladu sa zakonom od strane organa lokalne uprave; otvaranja zajedničkog računa stambene zgrade na koji se uplaćuju sredstva za održavanje stambene zgrade i urbanističke parcele, vođenje registara – nadležni organi lokalne uprave, upis organa upravljanja, donošenje rješenja o naplati troškova održavanja itd.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti izrečene su 43 mjere ukazivanja i donesena 52 rješenja, od kojih se 43 odnosi na otklanjanje utvrđenih nepravilnosti, sedam rješenja o odbijanju inicijative zbog nenadležnosti i dva rješenja o produženju roka.

Izvršenje rješenja: Od ukupno 43 donesenih rješenja u izvještajnom periodu, izvršeno je 39. Dobrovoljno su izvršena 39 rješenja. Na kraju godine ostala su neizvršena ukupno četiri rješenja (donesena krajem decembra). U izvještajnoj godini dobrovoljno je izvršeno pet rješenja prenijetih iz prethodne godine.

U izvještajnom periodu, donijeto je pet zaključaka koji se odnose na izricanje novčanih kazni zbog neizvršenja rješenja (u ukupnom iznosu od 250,00 €), od kojih su svi naplaćeni u iznosu od 250,00 €.

Drugostepeni organ je postupao po pet žalbi na rješenje inspektora, od čega je u dva slučaja žalba odbijena, a u tri slučaja žalba je u toku.

Protiv dva rješenja drugostepenog organa, kojim je potvrđeno rješenje inspektora, pokrenut je upravni spor. U jednom slučaju je tužba odbijena, a u drugom slučaju tužba je u toku.

Takođe, u 2023.godini riješene su četiri žalbe koja su podnesene u 2022 .godini tako što su odbijena od strane drugostepenog organa.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini inspektori su izdali 3 prekršajna naloga, sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 90.00 € i svi su naplaćeni.

Pored izdatih prekršajnih naloga, inspektori su područnim sudovima za prekršaje podnijeli 18 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

Postupanje po inicijativama: U izvještajnoj godini, primljeno je ukupno 287 inicijativa za vršenje inspekcijskog nadzora od kojih je sedam bilo bez pravnog osnova za vršenje inspekcijskog nadzora. Inicijative su se odnosile na kvarove u zgradama i neadekvatno održavanje zajedničkih dijelova zgrada, kao što su krovovi, fasade, vodovodne i kanalizacione instalacije, dimnjačke vertikale, oštećenja zajedničkih dijelova stambenih zgrada usljed vremenskih nepogoda i požara na zajedničkim instalacijama, izvođenje hitnih radova na stambenim zgradama, na provjeru da li je etažni vlasnik po završetku dozvoljenih radova prostorije, uređaje i instalacije doveo u stanje kakvo je bilo prije izvođenja radova; nedostavljanje zahtjeva za određivanje matičnog broja i šifre djelatnosti stambene zgrade organu nadležnom za poslove statistike; pritužbe na rad upravnika stambenih zgrada, primjedbe na rad komunalnih inspekcija u primjeni zakona; zloupotrebe od strane upravnika stambenih zgrada u odnosu na raspolaganje sredstvima na zajedničkim računima i dostavljanje izvještaja etažnim vlasnicima; formiranje organa upravljanja stambenim zgradama, troškove održavanja zajedničkih dijelova stambenih zgrada, liftova, uzurpacije zajedničkih dijelova zgrada, postavljanja privremenog upravnika i dr.

Ostale aktivnosti

Inspekcija za stanovanje je u izvještajnoj godini realizovala aktivnosti u okviru propisanih nadležnosti, a u skladu sa godišnjim programom rada koji je, između ostalog, zasnovan i na Nacionalnoj strategiji održivog razvoja Crne Gore do 2030. godine i Nacionalnoj stambenoj strategiji za period 2015 - 2020. godine (po kojem se i dalje realizuju aktivnosti), kao i po inicijativama za vršenje inspekcijskog nadzora.

Pored nadzora, ova inspekcija je sprovodila i aktivnosti obuke: organa upravljanja u stambenim zgradama za primjenu propisa, organa lokalne uprave u odnosu na vođenje registara stambenih zgrada i njihovih posebnih dijelova, registara upravnika i etažnih vlasnika u skladu sa zakonom, donošenje rješenja o naplati troškova akontacije za održavanje stambene zgrade, razvoj i unapređenje kulture stanovanja, rad privatnih agencija iz oblasti upravljanja stambenim zgradama, usklađivanje vođenja evidencija i propisane dokumentacije od strane organa lokalne uprave i postupanje organa uprave - Uprave za nekretnine u odnosu na primjenu propisa iz oblasti stanovanja, učešće u radnoj grupi i dostavljanje primjedbi i predloga za izmjenu Zakona o održavanju stambenih zgrada.

Ocjena stanja i predlog mjera

Neposredan efekat nadzora ove inspekcije ogleda se u jednoobraznom vođenju evidencija u svim crnogorskim opštinama, blagovremenom dostavljanju podataka iz evidencija, povećanju broja konstituisanih skupština etažnih vlasnika i ponovo izabranih organa upravljanja u stambenim zgradama u kojima su istekli mandati i koji su finansijskim sredstvima sa zajedničkih računa raspolagali suprotno zakonu. Pored

navedenog, inspekcijski nadzor je uticao na ostvarivanje pojedinačnih prava podnosioca zahtjeva kao etažnih vlasnika u skladu sa zakonom, kod osnovnih sudova, kod nadležnih organa lokalne samouprave i organa uprave, što je u krajnjem uticalo i na efikasniji rad Sekretarijata za stambeno komunalne poslove i poštovanje hitnosti postupaka u stambenoj oblasti, a što predstavlja ostvarivanje javnog interesa.

Mali broj izvršilaca dodatno je otežao vršenje planiranih radnih aktivnosti.

4. Inspekcija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost

U Inspekciji za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost sistematizovana su tri radna mjesta za inspektore, od kojih su popunjena dva, uključujući i mjesto glavnog inspektora (dipl. inž.). Od ukupnog broja zaposlenih, dvoje je sa mjestom rada u Podgorici, dok je jedan raspoređen u Rožajama.

Nadležnosti

Inspekcija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost sprovodi nadzor nad primjenom sljedećih zakona: Zakona o elektronskim komunikacijama, Zakona o poštanskim uslugama, Zakona o zaštiti potrošača, Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanje usaglašenosti i Zakona o nadzoru proizvoda na tržištu, kao i nadpodzakonskim aktima, koji su doneseni za primjenu navedenih zakona.

Inspekcijski nadzor

U izvještajnom periodu Inspekcija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost je izvršila ukupno 70 inspekcijskih pregleda u kojima nijesu utvrđene nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	70
- redovni	13
- po inicijativi	57
Broj utvrđenih nepravilnosti	/
Broj rješenja	18

Preduzete upravne mjere: U izvještajnom periodu, inspektori su donijeli 18 rješenja koja su se odnosila na neosnovanost podnijetih prijava od strane potrošača.

U izvršenim inspekcijskim pregledima u oblastima elektronskih komunikacija i poštanske djelatnosti, inspektori nijesu utvrdili nepravilnosti, ali su shodno Zakonu o upravnom postupku donosili rješenja o odbacivanju zahtjeva potrošača i to: 11 rješenja o

neosnovanom prigovoru, četiri rješenja o angažovanju vještaka i tri rješenja o obezbjeđivanju predujma za izvođenje rada vještaka.

Izvršenje rješenja: Sva rješenja donijeta u 2023.godini (18) su izvršena dobrovoljno.

Protiv rješenja inspektora u izvještajnoj godini podnijete su tri žalbe, od čega je odlučeno po njih dvije. Po jednoj žalbi inspektor je donio novo rješenje, dok je drugostepeni organ riješio jednu žalbu tako što je poništio rješenje inspektora (djelimično). Preostala jedna žalba je u postupku rješavanja kod drugostepenog organa.

Postupanje po inicijativama: Inspekcija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost (u daljem tekstu IEKPD) je u izvještajnom periodu primila ukupno procesuirala 120 predmeta od čega 107 podnesenih inicijativa i 13 redovnih tržišnih nadzora po pitanju bezbjednosti proizvoda i ocjene tehničke usaglašenosti proizvoda iz grupe radio opreme.

Inicijative su dodjeljivane, kako iz nadležnosti IEKPD, tako i van nadležnosti pa su iste prosljeđene uglavnom Agenciji za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost i Tržišnoj inspekciji, odnosno po oblastima, od čega je 78 žalbi potrošača po osnovu nesaobraznosti proizvoda iz grupe proizvoda iz radio opreme, 14 inicijativa iz oblasti telekomunikacione infrastrukture operatora elektronskih komunikacija, šest inicijativa iz oblasti radio-spektra, dvije inicijative iz oblasti telekomunikacionih instalacija u objektima-tzv.kućne instalacije, tri inicijative su iz oblasti poštanskih usluga i četiri prijave, odnosno podneska, od strane elektronskih operatora koji su dostavili svoje planove za vanredne situacije po osnovu obaveza iz Zakona o elektronskim komunikacijama.

U 78 primljenih žalbi potrošača na saobraznost proizvoda iz grupe radio opreme (mobilni telefoni, smart watch uređaji i TV aparati) nije bilo registrovanih nepravilnosti od strane trgovca, pa je procesuiranje ovih prijava riješeno na sljedeći način:

Neosnovanih inicijativa je bilo 13, djelimično osnovanih tj. dobrovoljno riješenih od strane trgovaca 41, nenadležnost je ocijenjena u 13 inicijativa, odustanak od inicijative u pet predmeta i nezavršenih inicijativa je pet.

U oblasti bezbjednosti proizvoda, inspekcijски pregledi su vršeni putem administrativne provjere prateće dokumentacije (izjava o usaglašenosti, uputstvo za upotrebu, obavještenje i upozorenje o rizicima, označavanje propisanim oznakama i dr) i vizuelnom kontrolom proizvoda uz procjenu rizika. U izvršenim inspekcijским pregledima nijesu utvrđene nepravilnosti.

Ostale aktivnosti

Glavni inspektor je učestvovao na dva okrugla stola iz oblasti zaštite potrošača, prvi je organizovala NVO Cezap „Okrugli sto o pravima potrošača po osnovu nesaobraznosti robe i usluga“ i drugi u organizaciji Sekretarijata Savjeta za konkurenciju „Novi pravni okvir zaštite potrošača“.

Ocjena stanja i predlog mjera

Povećanje nivoa kvaliteta i efiksanosti u radu ove inspekcija, može se postići isključivo ukoliko dođe do redefinisavanja pravnog okvira u oblasti elektronskih komunikacija i u oblasti pružanja poštanskih usluga. Tačnije, velika je potreba za izmjenama Zakona o elektronskim komunikacijama i Zakona o poštanskim uslugama.

5. Inspekcija za usluge informacionog društva

U Inspekciji za usluge informacionog društva sistematizovano je jedno radno mjesto od kojih je isto popunjeno (dipl. inž. mašinstva). Inspekcija za usluge informacionog društva je u sastavu Inspekcije za elektronsku komunikaciju, poštansku djelatnost i usluge informacionog društva.

Nadležnosti

Inspekcija za usluge informacionog društva sprovodi nadzor nad primjenom sljedećih zakona: Zakona o elektronskoj trgovini, Zakona o elektronskoj upravi, Zakona o informacionoj bezbjednosti, Zakona o elektronskom dokumentu, Zakona o elektronskoj identifikaciji i elektronskom potpisu, kao i nad podzakonskim aktima koji su doneseni za primjenu navedenih zakona.

Inspeksijski nadzor

Inspeksijski nadzor vršen je kod državnih organa i određenog broja privrednih subjekata koji se bave elektronskom trgovinom, kao i kod mobilnih operatera, banaka (kontrola DATA – centra sprovedena u pogledu ispunjavanja kriterijuma zaštite podataka, zaštite informacionog sistema i fizičke zaštite).

U izvještajnom periodu Inspekcija za usluge informacionog društva je izvršila ukupno 74 inspeksijska pregleda, u kojima nijesu utvrđene nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspeksijskih pregleda	74
- Redovni	69
- po inicijativi	5
Broj utvrđenih nepravilnosti	/

Utvrđene nepravilnosti: U izvještajnoj godini nije bilo utvrđenih nepravilnosti.

Zakon o elektronskoj trgovini propisao je obavezu za davaoce usluga informacionog društva, prema kojoj moraju biti upisani u Centralni registar privrednih subjekata. Prikupljanje podataka o kompanijama koje se bave uslugama informacionog društva otežava činjenica da, prilikom registracije preduzeća, usluge informacionog društva, odnosno elektronska trgovina nijesu posebno klasifikovane, zbog čega je neophodno inovirati zakonski okvir.

Preduzete upravne mjere: U izvještajnoj godini nije bilo utvrđenih nepravilnosti pa samim tim nije bilo ni preduzetih mjera.

Ostale aktivnosti

U oblasti sive ekonomije, Inspekcija za usluge informacionog društva nije identifikovala nepravilnosti te, stoga, nije ni preduzimala mjere u okviru njenih zakonskih ovlašćenja po Zakonu o elektronskoj trgovini.

Ocjena stanja i predlog mjera

Inspekcija za usluge informacionog društva, će shodno svojoj nadležnosti, nastaviti kontinuitet u kontroli primjene Zakona o elektronskoj trgovini kod već registrovanih pravnih lica, koja se bave e-trgovinom i kod novih registrovanih lica sa ostalim nadležnim inspeksijskim službama, kroz preventivne i represivne mjere.

Inspekcija za usluge informacionog društva, će shodno svojoj nadležnosti, nastaviti kontinuitet u kontroli primjene Zakona o informacionoj bezbjednosti i Zakona o elektronskoj identifikaciji i elektronskom potpisu.

Inspekcija za usluge informacionog društva će, po Zakonu o elektronskoj upravi kontrolisati, eDMS i portal eUprava u svim ministarstvima.

III a POJAČANI INSPEKCIJSKI NADZOR

S obzirom na značaj turističke privrede za nacionalnu ekonomiju, i uz to karakteristike koje prate privredni sektor i tržište u sezoni, Uprava za taj period posebno planira pojačani nadzor na području Primorja i drugih turističkih destinacija Crne Gore. Pored već navedenih osnova, planiranje nadzora u sezoni (ljetnjoj i zimskoj), temelji se, između ostalog, i na iskustvima iz prethodnih sezona

Inspekcije Uprave (Turistička, Tržišna, Inspekcija rada i Zdravstveno-sanitarna) su u pojačanom nadzoru u sezoni (4. jul – 28. avgust), na primorju, izvršile ukupno 8.128 inspeksijskih pregleda. U izvršenim inspeksijskim pregledima utvrđeno je 4.694

nepravilnosti, za čije otklanjanje su izrečene upravne mjere (873 ukazivanja i 1.465 rješenja). Za počinjene prekršaje izdato je 6.585 prekršajnih naloga u ukupnom iznosu od 2.844.628,00 € i podnijeta 42 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka područnim sudovima za prekršaje.

Broj inspekcijskih nadzora	8.128
Broj utvrđenih nepravilnosti	4.694
Broj ukazivanja	873
Broj rješenja o otklanjanju nepravilnosti	1.339
Broj rješenja o zabrani obavljanja djelatnosti	126
Broj zapečaćenih objekata	5
Vrijednost oduzete robe	63.964,01 €
Broj izdatih prekršajnih naloga	6.585
Iznos izdatih prekršajnih naloga	2.844.628,00 €
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	42

U nastavku su prikazani statistički podaci iz pojačanog nadzora u sezoni (4. jul – 28. avgust 2023.) po parametrima (broj inspekcijskih pregleda, broj utvrđenih nepravilnosti, preduzete upravne mjere i kaznene mjere) i to: ukupno, po opštinama, u kojima je vršen pojačani nadzor i po inspekcijama, koje su učestvovala u pojačanom nadzoru:

Opština	Br. R	Br. I	Br.K	Br. U	Br. UN	Br. UK	Br. RON	Br. ROZ	Br. PN	Izn. PN	Br. PP	Br. KP	Br.PEČ	Vr. TOR	Vr. POR	Vr. OR
Bar	1183	118	408	1709	846	177	339	18	1116	424.358,00	10	0	0	1.798,00	440,00	2.238,00
Budva	1336	183	221	1740	1109	117	201	38	1713	877.400,00	18	0	4	2.720,95	0,00	2.720,95
H. Novi	1023	116	245	1384	742	211	260	34	972	394.130,00	5	0	0	1.584,31	0,00	1.584,31
Kotor	738	42	207	987	450	70	157	4	707	279.980,00	4	0	1	3.737,25	0,00	3.737,25
Tivat	616	21	53	690	411	153	101	1	563	257.630,00	1	0	0	28.515,80	0,00	28.515,80
Ulcinj	1253	68	297	1618	1136	145	281	31	1514	611.130,00	4	0	0	24.271,70	896,00	25.167,70
UKUPNO	6.149	548	1.431	8.128	4.694	873	1.339	126	6.585	2.844.628,00	42	0	5	62.628,01	1.336,00	63.964,01

Tabela 1: Podaci po opštinama za period 4. jul – 28. avgust 2023

Skraćenice: IP - broj inspekcijskih pregleda/broj inspekcijskih pregleda umanjeno za broj kontrolnih pregleda; UN - broj utvrđenih nepravilnosti; UK - broj ukazivanja; RoN - broj rješenja o otklanjanju nepravilnosti; RoZ - broj rješenja o zabrani obavljanja djelatnosti; PEČ - broj pečaćenih objekata; POR – vrijednost privremeno oduzete robe; PN - broj prekršajnih naloga; ZzPPP - broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka; KP – broj krivičnih prijava.

U zimskom periodu izvještajne godine realizovan je pojačani nadzor u skladu sa posebnim planom. Pored specifičnih turističkih djelatnosti u zimskom periodu i ugostiteljskih usluga koje se intenziviraju u zimskim turističkim centrima, pod pojačanim nadzorom na tim lokacijama bio je i promet robe, kako sa aspekta suzbijanja sive ekonomije, tako i sa aspekta zaštite života i zdravlja ljudi, te zaštite ekonomskih interesa potrošača. Istovremeno, predmet kontrole bilo je zapošljavanje i poštovanje propisanih prava zaposlenih u svim djelatnostima koje se intenziviraju u zimskom periodu u cilju suzbijanja sivog tržišta rada. U tom smislu, pored Turističke inspekcije, koja je bila u kontinuitetu prisutna na lokacijama u planinskim turističkim centrima, u pojačanom nadzoru su po potrebi učestvovali i Zdravstveno-sanitarna, Tržišna i Inspekcija rada.

Rezultat sveukupnog doprinosa pojačanog nadzora u turističkoj sezoni (ljetno, zima) je uređenije stanje na tržištu i unaprijeđena turistička ponuda Crne Gore, pa tako i njena pozicija na mapi turističkih destinacija Evrope i svijeta.

D. SEKTOR ZA MEĐUNARODNU SARADNJU

U Sektoru za međunarodnu saradnju, vrše se poslovi koji se odnose na: uspostavljanje i razvoj regionalne i međunarodne saradnje sa organizacijama i institucijama koje se bave inspekcijskim poslovima; pripremu sporazuma o saradnji sa regionalnim i međunarodnim institucijama i organizacijama na planu inspekcijskog nadzora; praćenje uporednih iskustava u cilju implementacije međunarodnih standarda, instrumenata i preporuka; uspostavljanje i realizacije saradnje sa međunarodnim donatorima i učestvovanje u izradi projekata i zajedničkih programa; pripremu i realizaciju saradnje na međunarodnim konferencijama, seminarima i radionicama; vođenje evidencija o aktivnostima na regionalnom i međunarodnom nivou; kao i druge poslove iz svoje nadležnosti.

U okviru Sektora za međunarodnu saradnju sistematizovano je ukupno osam radnih mjesta, od kojih je sedam popunjeno.

U toku izvještajne 2023. godine Sektor za međunarodnu saradnju je istražio „Strukturnu organizaciju inspekcija” pojedinih Evropskih zemalja, kao i inspekcija svih država u regionu.

Tokom izvještajne 2023.godine, upriličena je trodnevna radna posjeta predstavnika Sektora za međunarodnu saradnju, na čelu sa direktoricom Uprave za inspekcijske poslove Federalnoj Upravi za inspekcijske poslove Bosne i Hercegovine.

Tokom radnih sastanaka predstavljena je organizacija, sistematizacija i način rada ovih Uprava, sa posebnim naglaskom na Jedinstveni inspekcijski informacijski sistem (JIIS) koji se koristi u Upravi za inspekcijske poslove. Takođe, pojedini predstavnici inspekcijskih odsjeka imali su priliku da se, sa uporednom razmjenom iskustava sa

Federalnim inspektoratima, upoznaju sa različitostima, ali i sličnostima u postupanju tokom inspekcijskih nadzora koji će dalje poslužiti za unapređenje samog rada na terenu.

Prilikom ovog sastanka je potpisan Protokol o saradnji između Uprave za inspekcijske poslove i Federalne uprave za inspekcijske poslove koji će doprinijeti daljem povezivanju ovih uprava.

Tokom protekle godine, predstavnici Sektora za međunarodnu saradnju boravili su u radnoj posjeti Državnom inspektoratu Republike Hrvatske.

Tema radnih sastanaka imala je za cilj razmjenu znanja, iskustava i dobre prakse sa posebnim akcentom na teme radnih odnosa i zapošljavanja, zaštitu zdravlja ljudi i životne sredine, kao i zaštitu državnih resursa u šumarstvu i lovstvu.

Na ovaj način učvršćena je još jedna uspješna saradnja dvije srodne institucije komšijskih država, na čemu ovdašnje rukovodstvo Uprave za inspekcijske poslove insistira, a čiji je cilj ostvarivanje, produbljivanje i jačanje bilateralnih odnosa u oblasti inspekcijskog nadzora.

Uprava za inspekcijske poslove je kao dobitnik međunarodne nagrade za javnu upravu Zapadnog Balkana / Western Balkans Public Administration Award / za projekat Centralni informacioni sistem za zaštitu potrošača (CISZP) 2022. godine, pozvana da prisustvuje svečanoj ceremoniji dodjele nagrada u martu mjesecu 2023. godine u Sjevernoj Makedoniji – Skoplju, u okviru Ministarske konferencije Zapadnog Balkana o reformi javne uprave (PAR) koju su organizovali Regionalna škola za javnu upravu (ReSPA) i SIGMA.

Direktorica Uprave je bila panelista na obilježavanju Svjetskog dana zaštite i zdravlja na radu.

Osim navedenog, predstavnici Uprave učestvovali su na sljedećim događajima van Crne Gore: „Sajam poljoprivrede Agro Belgrade 2023” (Srbija), „Regionalni sastanak povodom izrade preporuka o sprovođenju tržišnog nadzora u skladu sa EU smjernicama za razmjenu informacija o opasnim proizvodima” (Makedonija), „Belgrade future gaming” (Srbija), „Osmi i deveti pregledni sastanak strana ugovornica Konvencije o nuklearnoj sigurnosti” (Austrija), „Grupa za administrativnu saradnju Mjerni instrumenti (AdCo MI) koju je organizovala Evropska komisija (Portugal), Studijska posjeta u oblasti upravljanja otpadom (Belgija), „Preduzimanje radnji protiv trgovine ljudima” (Makedonija), „IPA Regionalna konferencija” (Slovenija), „Sastanak stručnog tima za zaštitu prirode” (Italija), „Regionalni sastanak - procjena rizika u sektoru mašina” (Albanija), „Jadranski forum javnih nabavki” (Slovenija), „ESAP 2 radionica” (Albanija), „Regionalni trening u vezi sa pripremom i izradom procedura za zajedničke aktivnosti tržišnog nadzora mašinskih proizvoda” (Makedonija), „Focal point sastanak Evropske agencije za zaštitu i zdravlje na radu i obilježavanja EU predsjedništva Španije” (Španija), „Pododbor za inovacije, ljudske resurse, informatičko društvo i socijalnu politiku” (Brisel),

„Obuka za inspektore rada i zaštite na radu” (Italija), „Workshop on enforcement of road transport of dangerous goods rules” (Albanija), „Sastanak stručnog tima za zaštitu prirode” (Holandija), „World Forum for Democracy” (Francuska), „Regionalna konferencija o trgovinskim olakšicama” (Albanija), „Javne nabavke i javne nabavke u oblasti odbrane i bezbjednosti” (Srbija), „Business unaprjeđenje u cilju prisustvovanja radionici u okviru projekta EU 4 - unaprjeđenje zajedničkog regionalnog tržišta, kroz unaprjeđenje infrastrukture kvaliteta E-trgovinu” (Albanija), „Kopaonička škola prirodnog prava” (Srbija), „Regionalna konferencija protiv korupcije u javnim nabavkama” (Srbija).

Po uspješno realizovanom programu “Podrška osposobljavanju i zapošljavanju mladih za poslove inspeksijskog nadzora”, Uprava je primila sve učesnike i zahvalila se na saradnji, i rezultatima koje su ostvarili tokom perioda obuke za vršenje inspeksijskog nadzora.

Na zahtjev inspekcija, ovaj Sektor priprema i aplikacije za TAIEX instrument i prati realizaciju ove podrške, u cilju upoznavanja sa evropskim propisima i standardima, najboljom praksom država članica u određenim oblastima, kao i obavezama koje očekuju Upravu, sa procesom približavanja Crne Gore Evropskoj Uniji.

Zaposleni u Sektoru je član radne grupe za programiranje Instrumenta pretpristupne podrške EU za oblast konkurentnost i inkluzivni rast za period 2021-2027 (IPA III). U predstojećem periodu očekuje se realizacija predmetnih aktivnosti.

Službenici Sektora za međunarodnu saradnju, u saradnji sa timom iz IT sektora, uključeni su na sastancima koji se tiču projekta „Increasing the capacity of institutions harmonising and implementing of EU acquis in the area of Competitiveness and innovation“ („Povećanje kapaciteta institucija za usklađivanje i sprovođenje pravne podrške EU zakonskog okvira u oblasti konkurentnosti i inovativnosti“). Cilj je uvezivanje radnih grupa za pripremu IPA projekata tokom perioda 2021-2027 (IPA III) i pregovaračkih grupa za povezana poglavlja, u pravcu efikasnijeg planiranja podrške EU i pripreme Strateškog odgovora Crne Gore za IPA III period. U tom cilju doprinosi se i jačanju inspekcija kroz nabavku računarske i ostale opreme neophodne za unaprjeđenje sprovođenja inspeksijskog nadzora.

Predstavnici Sektora za međunarodnu saradnju učestvovali su i na online webinaru „Zabrana diskriminacije“.

E. SLUŽBA ZA ZASTUPANJE I PRAĆENJE SPROVOĐENJA PROPISA U OBLASTI INSPEKCIJSKOG NADZORA, RAZVOJ ELEKTRONSKIH BAZA I PODATAKA, ANALITIKE I IZVJEŠTAVANJA

Služba za zastupanje i praćenje sprovođenja propisa u oblasti inspeksijskog nadzora, razvoj elektronskih baza i podataka, analitike i izvještavanja broji četiri kancelarije: Kancelarija za zastupanje u oblasti inspeksijskog nadzora, Kancelarija za praćenje sprovođenja propisa u oblasti inspeksijskog nadzora, Kancelarija za oblast razvoja i

održavanja elektronskih baza podataka i inspekcijskih informacionih sistema i Kancelarija za oblast analitike i izvještavanja u okviru inspekcijskog nadzora.

U ovoj Službi sistematizovano je 26 radnih mjesta od kojih je 16 radnih mjesta popunjeno.

1.Kancelarija za zastupanje u oblasti inspekcijskog nadzora

U Kancelariji za zastupanje u oblasti inspekcijskog nadzora sistematizovano je devet radnih mjesta, od kojih su četiri popunjena.

U izvještajnom periodu zaposleni u ovoj Kancelariji su bili angažovani na zastupanju u 1376 prekršajna predmeta, od čega 1081 po zahtjevu za pokretanje prekršajnog postupka (515 zahtjeva podnesenih u izvještajnoj godini i 566 podnesenih u ranijem periodu) i 295 po zahtjevu za sudsko odlučivanje (143 zahtjeva podnesenih u 2023. godini i 152 podnesena u ranijem periodu).

Podaci iz prekršajnog postupka po zahtjevima za pokretanje prekršajnog postupka

	Zahtjevi za pokretanje prekršajnog postupka		
	2023. godina	Raniji period	Ukupno
Broj predmeta	515	566	1081
Broj i iznos novčanih kazni	248/ 125.620,00€	315/ 220.565,00€	563/ 346.185,00€
Broj opomena	27	17	44
Broj oslobađajućih odluka	3	19	22
Broj obustava postupka	24 (16 z)	63 (33 z)	87 (49 z)
Broj odbacivanja zahtjeva	5	-	5
Broj postupaka u toku	208	152	360

Od ukupnog broja zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka (1081) riješeno je 721 i to: 563 u kojima su izrečene novčane kazne u ukupnom iznosu od 346.185,00 €, 44 u kojima je izrečena opomena, 22 u kojem je donesena oslobađajuća odluka, 87 u kojima je obustavljen prekršajni postupak (od kojih 49 zbog zastare), pet predmeta u kojima je odbačen zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka. Kod ostalih predmeta (360) postupci su u toku.

Podaci iz prekršajnog postupka po zahtjevima za sudsko odlučivanje

	Zahtjevi za sudsko odlučivanje		
	2023. godina	Raniji period	Ukupno
Broj predmeta	143	152	295
Broj i iznos novčanih kazni *	66/69.710,00€	65/54.395,00€	131/ 124.105,00€
Broj opomena	1	4	5

Broj oslobađajućih odluka	0	7	7
Broj obustava postupka	0	37 (12 z)	37 (12z)
Broj prekršajnih naloga stavljenih van snage	1	1	2
Broj odbacivanja zahtjeva	1	0	1
Broj postupaka u toku	74	38	112

*uključujući i novčane kazne izrečene prekršajnim nalogima, koji su postali konačni i izvršni (odbačeni zahtjevi za sudsko odlučivanje)

Od ukupnog broja zahtjeva za sudsko odlučivanje (295) riješeno je 183, i to: 131 u kojima su izrečene novčane kazne u ukupnom iznosu od 124.105,00€, pet u kojima je izrečena opomena, sedam u kojima je donesena oslobađajuća odluka, 37 u kojima je obustavljen prekršajni postupak (od kojih 12 zbog zastare), jedan predmet u kojem je odbačen zahtjev za sudsko odlučivanje i dva predmeta u kojima su prekršajni nalozi stavljeni van snage. Kod ostalih predmeta (112) postupci su u toku.

Ukupan iznos izrečenih novčanih kazni (uključujući i troškove prekršajnog postupka) iznosi **470.290,00 €** i to:

	Zahtjevi za pokretanje prekršajnog postupka	Zahtjevi za sudsko odlučivanje *	Ukupno (€):
Pravnom licu	267.960,00€	99.010,00€	366.970,00€
Odgovornom licu u pravnom licu	40.850,00€	16.275,00€	57.125,00€
Preduzetniku	4.250,00€	4.300,00€	8.550,00€
Fizičkom licu	15.185,00€	500,00€	15.685,00€
Troškovi prekršajnog postupka	17.940,00€	4.020,00€	21.960,00€
Ukupno (€):	346.185,00€	124.105,00€	470.290,00€

*uključujući i novčane kazne izrečene prekršajnim nalogima, koji su postali konačni i izvršni (odbačeni zahtjevi za sudsko odlučivanje)

U toku izvještajne godine, Uprava je Višem sudu za prekršaje izjavila 29 žalbi, od kojih je po 10 odlučeno (jedna žalba je usvojena, pet žalbi je odbijeno, dok je po 23 žalbe postupak u toku).

Po žalbama okrivljenih, Viši sud za prekršaje donio je 15 odluka (devet žalbi se odbija, šest uvažava).

Kada je u pitanju kaznena politika pravosudnih organa u postupcima iniciranim od strane inspektora Uprave, treba ukazati na neujednačenu sudsku praksu pri sličnom ili identičnom činjeničnom i pravnom utvrđenju.

2.Kancelarija za praćenje sprovođenja propisa u oblasti inspekcijskog nadzora

U ovoj Kancelariji sistematizovano je pet radnih mjesta od kojih su dva popunjena.

U izvještajnom periodu, zaposlena u ovoj Kancelariji je na osnovu Zakona o inspekcijskom nadzoru i materijalnih zakona koji uređuju razne upravne oblasti, nadležnim inspekcijama pružala stručnu i drugu pomoć u vezi sa vršenjem nadzora na njihov zahtjev, a u cilju poboljšanja efektivnosti, efikasnosti i kvaliteta inspekcijskog nadzora, oko izrade upravnih akata, sastavljanja podnesaka u toku prvostepenog upravnog postupka, zatim je davala instrukcije, stručna mišljenja i obavještenja u vezi sa primjenom propisa na osnovu kojih se vrši inspekcijski nadzor, kao i druga pitanja u vezi sa inspekcijskim nadzorom. U izvještajnom periodu dostavljala su se obavještenja Agenciji za mirno rješavanje radnih sporova u vezi sa radnim sporovima, kao i izjašnjenja Zaštitniku imovinsko-pravnih intetresa Crne Gore u vezi sa podnijetim tužbama iz radnih sporova.

U izvještajnoj godini službenica Kancelarije je zastupala Upravu pred Disciplinskom komisijom u disciplinskim postupcima. Od 13 postupaka (postupci pokrenuti u 2023. godini i u ranijem periodu) u izvještajnoj godini pravosnažno su završena tri postupka na način što su od strane Disciplinske komisije donijeta dva Rješenja kojim su službenici oglašeni odgovornim i izrečena im je novčana kazna, za jedan postupak je donijeta oslobađajuća odluka, dok su četiri predmeta u postupku pred Upravnim sudom. U izvještajnoj godini donijete su četiri Odluke o pokretanju disciplinskih postupaka protiv službenika UIP-a zbog teže povrede službene dužnosti, i jedno Rješenje o disciplinskoj odgovornosti sa izrečenom novčanom kaznom zbog lakše povrede službene dužnosti.

Zbog nedovoljnog broja izvršilaca u Kancelariji za zastupanje u oblasti inspekcijskog nadzora, tokom izvještajne godine, zaposlena u ovoj Kancelariji zastupala je Upravu i pred sudovima za prekršaje.

Zaposlena u ovoj Kancelariji, koja je i menadžer Plana integriteta, zajedno sa ostalim članovima radne grupe, sačinili su Izvještaj o sprovođenju Plana integriteta za prethodnu godinu.

3.Kancelarija za oblast razvoja i održavanja elektronskih baza podataka i inspekcijskih informacionih sistema

U Kancelariji za oblast razvoja i održavanja elektronskih baza podataka i inspekcijskih informacionih sistema sistematizovana su četiri radna mjesta, od kojih su tri popunjena (jedna diplomirana inženjerka elektrotehnike, jedna specijalistkinja matematike i računarskih nauka i jedna inženjerka računarskih nauka).

U oblasti informaciono - komunikacionih tehnologija (ICT) i dalje se sprovode aktivnosti koje se odnose na unaprijeđenje i razvoj ICT alata i servisa koje inspektori koriste u svom radu, kao i aktivnosti održavanja i nabavke računarske opreme.

Tokom izvještajne godine sprovedene su aktivnosti na implementaciji nadgradnje vrlo kompleksnog i zahtijevnog Jedininstvenog inspeksijskog informacionog sistema (JIIS) Uprave, čiji je jedan od glavnih ciljeva jednoobrazno praćenje rada svih inspekcija. Ključne funkcionalnosti sistema JIIS su: formiranje elektronskih registara subjekata, objekata i lokacija nadzora na nivou svih inspekcija Uprave, podrška elektronskom vođenju dokumenata i predmeta i planiranju inspeksijskih nadzora, kroz različite vrste planova, a zasnovano na upravljanju rizicima, podrška za pripremu i vođenje inspeksijskog nadzora (pri čemu inspektori imaju elektronski pristup historiji nadzora i podršku evidentiranja činjeničnog stanja putem lista provjera, te izricanje upravnih i prekršajnih mjera, sugerisanjem mogućih od strane samog sistema, kao i elektronske pripreme svih dokumenata donesenih u nadzoru: zapisnika o inspeksijskom nadzoru, rješenja, prekršajnih naloga, zaključaka, odluka, zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka i drugih službenih dokumenta), podrška za vođenje kontrolnih nadzora, tj. procesa provjere izvršenja izrečenih mjera i evidentiranje žalbenih procedura i ishoda prekršajnih procedura, podrška statističkom izvještavanju, praćenju učinka, analizi učinka inspeksijskog nadzora, pripremi predloga za poboljšanje propisa i podrška usklađivanju strateških prioriteta.

Ova kancelarija je, preko alata finansiranja iz Evropske unije (IPA 2016), obezbijedila materijalna sredstva za izradu ovog sistema. Takođe je iz IPA 2020 dobila sredstva za potrebnu računarsku opremu čime je otklonjena još jedna prepreka u realizaciji ovog projekta, odnosno nedostatak sredstava iz državnog budžeta za kupovinu potrebnog hardvera. Na taj način Upravi je obezbijeđeno: 132 Desk top računara (HP ProOne HP 440 G6 24 All-In-One PC), 209 notebook računara (HP ProBook 450 G9 Notebook PC), 48 MF printera (HP LaserJet Pro MFP M4289dw), 200 mobilnih printera (HP OfficeJet 200 Mobile Printer), 75 printera (Xerox B310 Printer), 4 brza skenera (Fujitsu Image Scanner fi-7140), te 2 velika kopir aparata (Canon image RUNNER Advance 527), sa čim je obezbijeđena potpuna i savremena opremljenost inspektora za korišćenje ovog informacionog sistema.

Početak godine intenzivirana je komunikacija s kolegama (predstavnicima Ministarstva ekonomije i na tenderu odabranog dobavljača) koji rade na projektu IPA 2020 "Poboljšanje tehničkih kapaciteta institucija uključenih u sektor konkurentnosti i inovacija" u vezi sa isporukom ICT opreme dobijene ovim projektom kao i na izradi završnog dokumenta Inception Report.

Kako je navedena oprema dobijena početkom izvještajne godine, tokom godine važan segment u radu ove kancelarije bio je i:

- Priprema i implementacija računarske opreme dobijene iz projekta IPA 2020;
- Priprema, implementacija i preraspodjela stare računarske opreme;

- Evidencija rashodovane i dodijeljene/preraspoređene ICT opreme;
- Primopredaja računarske opreme Centru za reciklažu;
- Popis računarske opreme koja je zamijenjena i odložena u prostorije Uprave;

Važno je istaći da se, nakon cyber napada, koji se desio u avgustu 2023. godine, a u cilju zaštite od ponovnog napada, instalacija programa na radnim stanicama radila na mnogo restriktivniji način, što je uzrokovalo mnogo poteškoća u daljem instaliranju računara (posebno u dijelu instalacije/korišćenja štampača, drugih potrebnih softverskih alata, izrade back up-a podataka i sl.) i stoga zahtjevalo više vremena nego što je to uobičajeno.

Radi poštovanja novih procedura za instalaciju ICT opreme, bilo je potrebno održavati stalnu komunikaciju sa kolegama iz Ministarstva javne uprave (MJU), radi praćenja instrukcija i podešavanja računara u skladu sa istim, kao i podešavanje servera na kojima je instaliran JIIS.

U posljednjem kvartalu izvještajne godine zaposleni u ovoj kancelariji su u saradnji sa, na projektu odabranim ekspertom, radili na analizi JIIS-a i predlogu poboljšanja funkcionalnosti JIIS-a. Održani su sastanci (na zahtjev eksperta) sa odabranim predstavnicima iz Uprave, MJU i kompanije Čikom. Na osnovu sprovedenih intervjua, ekspert je kreirao tri dokumenta koji se odnose na preporuke za unaprjeđenje JIIS-a. Rad čitave kancelarije i JIIS-a su od strane eksperta ocijenjeni visokom ocjenom, što je istakao u pripremljenim izvještajima.

Na samom kraju izvještajne godine, održan je i sastanak sa tim liderom projekta (IPA 2020) na temu konačnih preporuka za sljedeću fazu JIIS-a. Aktivnosti na kreiranju konačnih preporuka će biti nastavljene tokom 2024.godine.

Tokom izvještajne godine je, u saradnji sa glavnim inspektorima, konstantno rađeno na unaprjeđenju JIIS-a: pripremljen je veliki broj kontrolnih listi koje su importovane u JIIS, izvršeno je ažuriranje dijela postojećih kontrolnih listi, formiran je veliki broj šablona za dokumente, napravljene su nove procedure/moduli u zavisnosti od potrebe rada pojedinih inspekcija, odnosno, konstantno se radilo na prilagođavanju IS radu svih inspekcija, kao i na poboljšanju svih elemenata ovog IS.

U cilju korišćenja JIIS-a održan je veliki broj obuka. U izvještajnom periodu je obučeno 140 inspektora i to: 104 tokom grupnih obuka i 36 tokom samostalnih obuka. Tokom vršenja obuka inspektori su dali veliki broj konstruktivnih predloga. Usvojeni su svi zahtjevi inspektora koji su bili predloženi u cilju poboljšanja JIIS-a

Takođe su tokom godine „stare“ aplikacije TURIS, TRIS, IRIS i URBIS prebačene na lokalne stanice – bez mogućnosti da se koriste putem interneta, ali lokalno dostupne. Ovaj korak je preduzet da se ne bi širio eventualni virus sakriven u navedenim aplikacijama.

Tokom izvještajne godine aktivnosti ove kancelarije su bile usmjerene i na održavanje i unaprjeđivanje ostalih IS koje koriste inspektori Uprave: sistem za brzu razmjenu obavještenja o opasnim proizvodima i veb sajt www.potrosac.me.

Tokom izvještajnog perioda unaprijeđeno je povezivanje i korišćenje informacionih sistema drugih državnih organa. Od tih aktivnosti izdvajamo sljedeće:

- podnošenje IOPPD–a vrši se elektronskim putem, preko veb aplikacije Poreske uprave;
- Inspekcija rada u toku pripreme inspekcijuskog nadzora koristi dio aplikacije Poreske uprave “Pregled CROO podataka – korisnici”, pomoću koje inspektori mogu da ustanove broj zaposlenih odnosno prijavljenih na obavezno osiguranje kod subjekta kod kojeg je planiran nadzor;
- svi podaci iz izrečenih prekršajnih naloga centralizovano se unose u informacioni sistem – Registar novčanih kazni i prekršajnih naloga (koji je u nadležnosti Ministarstva pravde);
- KIS – Centralna kadrovska evidencija (koja je u nadležnosti Uprave za ljudske resurse) u koju se redovno unose svi podaci koji se tiču prava i obaveza iz radnog odnosa zaposlenih u Upravi;
- komunikaciju između informacionog sistema Uprave carina i Tržišne inspekcije na području praćenja bezbjednosti proizvoda.

Zbog kreiranja novog mail servera i novog načina pristupa istom tokom izvještajne godine dužna pažnja i značajno vrijeme su zahtjevali: kreiranje domenskih usera, izmjena lozinki za usere, kreiranje tokena i obučavanje inspektora/zaposlenih koji su u Podgorici, odnosno slanje uputstava i pomoć u korišćenju, putem telefona, za inspektore koji nijesu u Podgorici, kako da se loguju, odnosno koriste webmail Vlade Crne Gore.

U cilju efikasnijeg korišćenja mail-a formirana je “grupa za disperziju” unutar UIP-a, čija je adresa zaposleni@uip.gov.me. Slanjem mail-a sa ove adrese isti će dobiti svi čija je extenzija @uip.gov.me);

Pored pobrojanih aktivnosti, vršene su i svakodnevne aktivnosti održavanja računarske, serverske i mrežne infrastrukture, održavanje korisničkih naloga, podrška inspektorima u vezi sa svim ICT pitanjima, podrška pri nabavci ICT opreme, a pripremljena je i tenderska dokumentacija za izbor firmi koje će održavati postojeće informacione sisteme (JIIS i potrošač).

Tokom izvještajne godine predstavnici Kancelarije za oblast razvoja i održavanja elektronskih baza podataka i inspekcijskih informacionih sistema prisustvavali su:

- 27. međunarodnoj naučno-stručnoj konferenciji Informacione tehnologije 2023. koja je održana od 15. do 18. februara 2023. godine na Žabljaku;
- obuci iz oblasti Cyber bezbjednosti pod nazivom „Technical training package for the election cybersecurity capacity building“ u trajanju od četiri dana u Budvi;

- on line obukama Kasperski Automated Security Awareness Platform, i polaganje pojedinih modula.
- jednodnevnoj operativno simulacionoj vježbi cyber bezbjednosti (eng. Table-top exercise) u organizaciji Ministarstva javne uprave.
- obuci “Cyber Security for Systems Administrators”;
- radnom sastanku/obuci na temu „Centralna baza podataka opasnih/neusklađenih proizvoda pronađenih na CEFTA tržištu“;
- G Tech HP korisničkom skupu u hotelu „Bianca Resort & Spa“ u Kolašinu (6 - 7. jula 2023. godine).

4. Kancelarija za oblast analitike i izvještavanja u okviru inspeksijskog nadzora

U Kancelariji za oblast analitike i izvještavanja u okviru inspeksijskog nadzora sistematizovano je pet radnih mjesta, i sva su popunjena.

Zaposlene u ovoj Kancelariji pripremaju izvještaje o radu, na osnovu izvještaja inspekcija, kao i drugih izvještaja Uprave, na mjesečnom i godišnjem nivou, ali i na nedjeljnom i dnevnom, kao i po potrebi, odnosno po zahtjevu.

Izvještaji o rezultatima nadzora su indikator rada inspekcija i stanja u oblastima nadzora, te osnov za planiranje inspeksijskog nadzora, kao i za ujednačavanje pristupa inspeksijskom nadzoru i kaznenoj politici.

Inspektori su u obavezi da ovoj kancelariji podnose izvještaje o inspeksijskom nadzoru, sa:

- određenim parametrima (broj izvršenih inspeksijskih pregleda, broj utvrđenih nepravilnosti, vrsta/broj naloženih upravnih i kaznenih mjera i radnji, odnosno broj i vrsta rješenja, broj ukazivanja, broj izdatih prekršajnih naloga i iznos izrečenih novčanih kazni, broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, broj krivičnih prijava itd),
- karakterističnim zapažanjima i problemima u oblastima nadzora, sa konkretnim predlozima i sugestijama za prevazilaženje istih, kao i za podizanje nivoa svijesti subjekata kontrole o potrebi poštovanja propisa,
- podacima o ishodu postupaka iniciranih pred nadležnim organima itd.

Na osnovu mjesečnih izvještaja inspekcija, kao i ostalih realizovanih aktivnosti koje su u funkciji inspeksijskog nadzora, Uprava priprema godišnji izvještaj o radu koji dostavlja, preko Ministarstva javne uprave digitalnog društva i medija, Vladi Crne Gore, i isti objavljuje na svom veb sajtu. Takođe, po zahtjevu se sačinjavaju i drugi izvještaji za traženi vremenski period o broju izvršenih inspeksijskih pregleda i preduzetim mjerama.

U izvještaju su sadržani podaci o broju izvršenih inspeksijskih pregleda na teritoriji Crne Gore, broju utvrđenih nepravilnosti i na šta su se one odnosile, kao i preduzete mjere za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti.

U Upravi se pripremaju i posebni izvještaji (na godišnjem i polugodišnjem nivou) koji se odnose na realizaciju:

- Plana pojačanog nadzora u ljetnjoj i zimskoj turističkoj sezoni, koji se dostavlja Ministarstvu ekonomskog razvoja i turizma;
- Plana integriteta Uprave, koji se dostavlja Agenciji za sprječavanje korupcije;
- Akcionog plana za sprovođenje Nacionalnog programa zaštite potrošača 2022 - 2024, u dijelu aktivnosti Uprave (na osnovu podataka nadležnih inspekcija), koji se dostavlja Ministarstvu ekonomskog razvoja i turizma;
- Opšteg programa nadzora proizvoda na tržištu, koji se dostavlja Koordinacionom tijelu za nadzor proizvoda na tržištu (tijelo Vlade Crne Gore);
- Akcionog plana za sprovođenje Strategije reforme javne uprave 2016 - 2020, u dijelu aktivnosti Uprave, koji se dostavlja Ministarstvu javne uprave
- Plana aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti 2017 - 2021, koji se dostavlja Ministarstvu pravde i Ministarstvu ljudskih i manjinskih prava;
- upravnih predmeta - izvještaj se dostavlja Ministarstvu javne uprave
- mjera iz Plana optimizacije javne uprave Crne Gore 2018 - 2020. godine, koji se dostavlja Ministarstvu javne uprave;
- nadzora u oblasti javnih nabavki, polugodišnji izvještaji se dostavljaju Vladi;
- aktivnosti inspekcijskog nadzora u pojedinim pregovaračkim poglavljima, za potrebe priloga izvještaju Evropskoj Komisiji itd.

Takođe, pored sačinjavanja mnogobrojnih izvještaja u ovoj kancelariji se zajedno sa menadžmentom radi i analiza istih.

U četvrtom kvartalu izvještajne godine, zaposlene u ovoj Kancelariji su izradile i Program rada Kancelarije, kao i objedinjavanje Programa rada Uprave za 2023. godinu, koji predstavlja sintezu programa i zadataka svih organizacionih dijelova Uprave i kao takav dokument predstavlja sliku uvezanosti svih njenih dijelova u jedinstvenu i sinhronizovanu cjelinu.

Pored planiranih aktivnosti, treba napomenuti da su, zaposleni u ovoj Kancelariji, od momenta potpisivanja ugovora za izradu Jedinstvenog inspekcijskog informacionog sistema (JIIS), u kontinuitetu davali svoj doprinos u implementaciji pomenutog sistema, te učestvovali u izradi kontrolnih listi za sve inspekcije, pratili predmete u JIIS za određene inspekcije, držali obuke inspektorima za korišćenje pomenutog informacionog sistema i davali predlog o vrstama i sadržini izvještaja u JIISu.

Zaposlena u ovoj Kancelariji je član Radne grupe za izradu Plana integriteta Uprave i novi Plan integriteta za naredni dvogodišnji period je usvojen u septembru 2022. godine.

Takođe sačinjen je Izvještaj o sprovođenju Plana integriteta Uprave za prethodnu godinu, koji je dostavljen Agenciji za sprječavanje korupcije Crne Gore.

Upravljanje Centralnim informacionim sistemom za zaštitu potrošača (CISZP)

Pored gorenavedenih aktivnosti, u ovoj Kancelariji vrše se i poslovi koji se odnose na upravljanje Centralnim informacionim sistemom za zaštitu potrošača (CISZP) koji povezuje sve organe/institucije na nacionalnom nivou nadležne za zaštitu potrošača. Kao kontakt tačka sistema, zaposlena u ovoj Kancelariji je u izvještajnoj godini primala, obrađivala i na dalje postupanje nadležnim inspekcijama u svom sastavu i drugim nadležnim organima i institucijama prosleđivala žalbe/pitanja/inicijative potrošača.

Usljed hakerskog napada na IT infrastrukturu Vlade Crne Gore, CISZP nije bio u funkciji od kraja avgusta 2022. godine, ali je rad "Mreže nadležnih organa", koja je u skladu sa Regulativom 2017/2394 osnovana odlukom Vlade CG sredinom 2021. godine, nastavljen preko nadležne službe Uprave za inspekcijske poslove (UIP), kao Centralne tačke CISZP-a. Krajem aprila 2023. god. sistem je vraćen u funkciju za nadležne organe/tijela, nakon čega je u isti izvršen unos potrošačkih podnesaka koji su do tada pristigli putem drugih kanala (Call centar, pisarnica, e-mail, društvene mreže). Krajem maja 2023. sistem je vraćen u funkciju i za potrošače, o čemu je javnost obaviještena kroz ponovljenu medijsku kampanju, odnosno emitovanje promotivnog TV spota u okviru programskih sadržaja RTCG.

U periodu od 1.1.2023. do 24.4.2023. god. preko nadležne službe Uprave za inspekcijske poslove (UIP), kao Centralne tačke CISZP-a, evidentirana je ukupno 171 žalba za inspekcije Uprave, od kojih su 142 dodijeljene u nadležnost Tržišnoj inspekciji, 20 u nadležnosti Inspekcije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, tri u nadležnosti Turističke inspekcije, pet u nadležnosti Zdravstveno – sanitrane inspekcije i jedna u nadležnosti Termoenergetske inspekcije. Za ostale organe/institucije – članove sistema, evidentirano je ukupno 12 žalbi, od kojih je pet u nadležnosti Ministarstva saobraćaja i pomorstva (Direktorat za drumski saobraćaj), tri u nadležnosti Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, tri u nadležnosti Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti i jedna u nadležnosti Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove (Inspekcija za hranu). U naznačenom periodu, evidentirano je i sedam žalbi za organe koji nijesu članovi sistema.

Kada su u pitanju ostali podnesci (inicijative i pitanja potrošača), u gore navedenom periodu preko CISZP-a je evidentirano 87 podnesaka za inspekcije Uprave (86 inicijativa i jedno pitanje potrošača), od kojih su 62 dodijeljena Tržišnoj inspekciji (61 inicijativa i jedno pitanje potrošača), 22 inicijative Turističkoj inspekciji i tri inicijative Zdravstveno – sanitarnoj inspekciji. Kada su u pitanju ostali organi - članovi sistema, evidentirane su tri inicijative za Upravu za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove (Inspekcija za hranu).

U periodu 25.4 – 31.12.2023. god. preko CISZP-a je evidentirano ukupno 577 žalbi za inspekcije Uprave, od kojih je 486 dodijeljeno u nadležnost Tržišnoj inspekciji, 52 u nadležnosti Inspekcije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, 25 u nadležnosti Turističke inspekcije, devet u nadležnosti Zdravstveno – sanitrane inspekcije, tri u nadležnosti Metrološke inspekcije, jedna u nadležnosti Elektroenergetske inspekcije i jedna u nadležnosti Inspekcije za usluge informacionog društva. Za druge organe - članove sistema, evidentirano je ukupno 59 žalbi, od kojih je 21 u nadležnosti Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, 12 u nadležnosti Ministarstva saobraćaja i pomorstva (Direktorat za drumski saobraćaj), deset u nadležnosti Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti, devet u nadležnosti Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove (Inspekcija za hranu), pet u nadležnosti Centralne banke Crne Gore, jedna u nadležnosti Ministarstva saobraćaja i pomorstva (Direktorat za pomorski saobraćaj) i jedna u nadležnosti Sekretarijata za komunalne poslove Glavnog grada Podgorica. U naznačenom periodu, evidentirano je i 26 žalbi za organe koji nijesu članovi sistema.

Kada su u pitanju ostali podnesci (inicijative i pitanja potrošača), u gore navedenom periodu preko CISZP-a je evidentirano 635 podnesaka za inspekcije Uprave (618 inicijativa i 17 pitanja potrošača), od kojih je 315 dodijeljeno Tržišnoj inspekciji (299 inicijativa i 16 pitanja potrošača), 297 inicijativa Turističkoj inspekciji, 22 inicijative Zdravstveno – sanitarnoj inspekciji i jedno pitanje Inspekciji za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost. Za druge organe - članovi sistema, evidentirano je 37 podnesaka (32 inicijative i pet pitanja potrošača) od čega je devet podnesaka za Agenciju za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost (sedam inicijativa i dva pitanja potrošača), 22 inicijative za Upravu za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove (Inspekcija za hranu), tri inicijative za Ministarstvo saobraćaja i pomorstva (Direktorat za drumski saobraćaj), dva pitanja za Centralnu banku Crne Gore i jedno pitanje za Regulatornu agenciju za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti. U naznačenom periodu, evidentirano je i 78 podnesaka za organe koji nisu članovi Sistema (24 žalbe i 54 inicijative), kao i 13 podnesaka koji se ne odnose na zaštitu potrošača.

Od ukupnog broja primljenih žalbi (748) koje su u nadležnosti inspekcija Uprave, riješeno je više od 95%, od čega u korist potrošača više od 59% (potpuno ili djelimično), dok je više od 21% žalbi bilo neosnovano, te se nije moglo udovoljiti zahtjevu, već je potrošač upućen da svoja prava može ostvarivati u sudskom/vansudskom postupku. U više od 14% slučajeva potrošač je odustao od žalbe. Ostale žalbe (više od 4%) su u postupku rješavanja.

Od ukupnog broja primljenih žalbi (71) koje su u nadležnosti drugih organa – članova sistema, riješeno je više od 53%, od čega u korist potrošača više od 16% (potpuno ili djelimično), dok je više od 11% žalbi bilo neosnovano, te se nije moglo udovoljiti zahtjevu, već je potrošač upućen da svoja prava može ostvarivati u sudskom/vansudskom postupku. U više od 12% slučajeva potrošač je odustao od žalbe, dok se u više od 12% slučajeva organ oglosio nenadležnim i žalbu prosljedio drugom organu. Ostale žalbe

(više od 46%) su u postupku rješavanja. Značajan broj žalbi se odnosio na kvalitet proizvoda i usluga, na saobraznost i garancije.

Od ukupnog broja primljenih inicijativa koje su u nadležnosti inspekcija Uprave (704), postupljeno je u više od **97%** slučajeva, dok su ostale u postupku obrade. Od ukupnog broja primljenih inicijativa koje su u nadležnosti drugih organa – članova Sistema (32), postupljeno je u 6% slučajeva, dok su ostale u postupku obrade. Najveći broj inicijativa odnosio na obavezu izdavanja računa, cijene (nepoštovanje utvrđene cijene, način isticanja), istekle rokove trajanja na prehrambenim proizvodima.

Od ukupnog broja primljenih pitanja koja su u nadležnosti inspekcija Uprave (18) potrošači su u svim slučajevima poučeni na koji način mogu zaštititi svoja potrošačka prava. Od ukupnog broja primljenih pitanja koja su u nadležnosti drugih organa – članova Sistema (pet), potrošači su u 80% slučajeva poučeni na koji način mogu zaštititi svoja potrošačka prava.

Shodno realizovanoj posjeti ekspertske misije (peer review) za privremeno zatvaranje PP 28 (dio zaštita potrošača), te Izvještaju eksperata o spremnosti CG za privremeno zatvaranje PP 28 date su odgovarajuće preporuke u cilju unapređenja postojećeg sistema i održavanja dobrih funkcionalnih karakteristika sistema u budućnosti. Pored navedenog, preporuke eksperata usmjerene su i na veće angažovanje lokalne samouprave u zaštiti potrošača, imajući u vidu da se zaštita potrošača najbolje sprovodi na nivou koji je najbliži potrošačima - na lokalnom nivou. S tim u vezi treba naglasiti i potrebu proširenja sistema na jedinice lokalne samouprave, što bi podrazumijevalo pokretanje rješavanja tog pitanja od strane Uprave kao kontakt tačke. Takođe, preporuke se odnose i na osnivanje Jedinственe kancelarije za vezu u Upravi za inspekcijske poslove, u okviru koje je planirano i uključivanje postojećeg sistema za zaštitu potrošača, pa je u tom dijelu važno dovršiti usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa EU legislativom.

F. SLUŽBA ZA OPŠTE POSLOVE I LJUDSKE RESURSE

Služba za opšte poslove i ljudske resurse broji tri kancelarije, i to: Kancelarija za administrativne poslove, Kancelarija za vozni park i Kancelarija za ljudske resurse. U Službi za opšte poslove i ljudske resurse sistematizovano je 45 radnih mjesta, od kojih je 30 popunjeno.

1. Kancelarija za administrativne poslove

U Kancelariji za administrativne poslove sistematizovano je ukupno 30 radnih mjesta, od kojih su popunjena 22 radna mjesta.

Zaposleni u ovoj Kancelariji vršili su poslove, od kojih su najznačajniji: izrada opštih akata Uprave, učestvovanje u pripremi dokumentacije za objavljivanje internih oglasa, javnih oglasa i konkursa, priprema rješenja o pravima i obavezama službenika i namještenika po osnovu rada (rješenja o zasnivanju, odluke o postavljenju, rješenja o raspoređivanju i prestanku radnog odnosa i druge odluke po osnovu rada i radnog odnosa); sačinjavanje odgovarajućih izvještaja i informacija iz oblasti radnih odnosa, prijavljivanje i odjavljivanje službenika kod nadležnih fondova i drugih državnih organa (JPR obrasci prijava i odjava zaposlenih službenika i njihovih porodica), priprema dokumentacije za sporove po osnovu tužbi iz radnih odnosa; administrativno-tehnička obrada podataka i prekršajnih naloga izdatih od strane inspektora Uprave u Registar novčanih kazni i prekršajne evidencije, saradnju sa Ministarstvom pravde u dijelu kaznenih i prekršajnih evidencija, prijem inicijativa za vršenje inspekcijskog nadzora koje dolaze putem telefona Call centra Uprave, službenog e-maila i web site-a, vođenje evidencije o podnijetim inicijativama itd.

Uprava je u 2023. godini donijela 132 Odluke o pokretanju postupka za zasnivanje radnog odnosa putem 65 javnih, 63 interna oglasa i četiri javna konkursa. U izvještajnoj godini popunjeno je 58 radnih mjesta na osnovu 33 sprovedena postupka javnog oglašavanja za zasnivanje radnog odnosa, na osnovu 21 postupka internih oglašavanja za popunu radnog mjesta i četiri na osnovu sprovedenih postupaka javnih konkursa. Uprava je uspješno saradivala sa Zavodom za zapošljavanje i Upravom za ljudske resurse.

U izvještajnoj godini, primljeno je 165 zahtjeva za slobodan pristup informacijama od kojih je 36 zahtjeva odbijeno, za 107 zahtjeva je donijeto rješenje o usvajanju ili djelimičnom usvajanju, dok je za 22 zahtjeva strankama traženo da izvrše dopunu ili su isti proslijeđeni drugim organima na postupanje zbog nenadležnosti. Izjavljene su 4 žalbe u 2023.godini. U jednom predmetu po žalbi, prvostepeni organ je uvažio žalbu i donio novo rješenje, dok je u ostala tri predmeta u toku postupak po žalbi.

U 2023.godini zaposleni su vršili i popis kancelarijskog materijala, pripremu predloga za rashodovanje opreme, kao i usaglašavanje knjigovodstvenog i stvarnog stanja opreme Uprave.

2. Kancelarija za vozni park

U Kancelariji za vozni park sistematizovano je šest radnih mjesta, od kojih je šest popunjeno.

Vozni park Uprave za inspekcijske poslove raspolaže sa 97 vozila. Pored ovoga Uprava se koristi u svom radu sa još 40 vozila uzetih u zakup. Šest vozila će biti rashodovano zbog starosti i velikih troškova održavanja. Imajući u vidu dinamiku rada Uprave, prirodu terenskog rada inspektora, postoji potreba za obnovom voznog parka.

Tokom izvještajne godine, zaposleni u ovoj Kancelariji vršili su poslove koji se odnose na redovne registracije i održavanje vozila, kao i vođenje potrebne evidencije o radu i tehničkoj ispravnosti vozila, koordinaciju aktivnosti uspostavljanja i sprovođenja procesa

upravljanja rizicima u Kancelariji. Vršeno je organizovanje prevoza službenika Kancelarije za zastupanje u oblasti inspeksijskog nadzora na suđenja pred sudovima za prekršaje Crne Gore, kao i prevoza za ostale zaposlene u cilju obavljanja radnih zadataka ili posjeta seminarima, radionicama, sastancima u Crnoj Gori i inostranstvu. Ova kancelarija je vodila evidenciju podataka koji se odnose na održavanje službenih vozila Uprave za inspeksijske poslove.

3. Kancelarija za ljudske reursse

U Kancelariji za ljudske resurse sistematizovano je devet radnih mjesta, od kojih su popunjena dva radna mjesta.

Sprovedenjem opštih i specifičnih programa edukacija, te prisustvom i aktivnim učešćem inspektora kao i službenika iz menadžmenta Uprave na ovim događajima, utiče se na efikasniji i efektivniji inspeksijski nadzor.

Službenici Uprave za inspeksijske poslove prisustvovali su značajnom broju događaja edukativnog karaktera (seminari, konferencije, okrugli stolovi, radionice, sastanci, studijske posjete), neposredno ili online, na različite teme, kao npr.: „Radionica o prikazu stanja u oblasti evropske standardizacije”, „CSIRT kurs”, „Postupak pred Komisijom za žalbe”, „Prekršajni postupak”, „Upravni postupak”, „Mirno rješavanje sporova”, „EDMS-Način upravljanja elektronskim podacima”, „Dilema u primjeni Zakona o slobodnom pristupu informacijama i Zakona o zaštiti ličnih podataka”, „Informatička zaštita podataka”, „Rodna ravnopravnost”, „Pravo na suđenje u razumnom roku u upravnom postupku”, „Način upravljanja elektronskim podacima”, „Zabrana diskriminacije”, „Inspeksijski nadzor”, „Metodologija za izradu analize stanja u oblasti upravljanja ljudskim resursima”, „Twinning Light Projekat, „Podrška Upravi prihoda i carina za pružanje efikasnih carinskih kontrola na granicama”, „Predstavljanje novog granskog kolektivnog ugovora za oblast uprave i pravosuđa”, „Pravni poredak Evropske unije, načela supremacije i direktnog efekta prava Evropske unije”, „Radionica o izradi kataloga poslova”, „Emocionalna inteligencija”, „Mobing”, „Poznavanje komunikacija međunarodnih kultura”, „Rodna ravnopravnost, „Timski rad”, „Disciplinska odgovornost”, „Slobodan pristup informacijama”, „Radni sastanak Mreže za ljudske resurse”, „Zaštita ličnih podataka”, Okrugli sto „Društveno odgovorno poslovanje prema zaposlenima”, „Izrada kataloga poslova u organima državne uprave”, „Predstavljanje rezultata ankete o zadovoljstvu zaposlenih”, „Uloga vrhovne državne revizije u kontroli zakonitosti i uspješnosti rada javnog sektora”.

Na teme primjene procesnih zakona, važnih za inspeksijski nadzor bilo je više prilika za edukaciju inspektora. Tako je Uprava za ljudske resurse na zahtjev Uprave za inspeksijske poslove, organizovala obuku na temu „Upravni postupak”, „Zakon o inspeksijskom nadzoru“ i „Zakon o prekršajima“.

Takođe u prethodnoj godini realizovane su obuke za petnaest novozaposlenih inspektora.

U 2023. godini je pripremljen Kadrovski plan za 2023. godinu koji je potom inoviran. Usvojen je na sjednici Vlade Crne Gore na osnovu prethodno dobijenog mišljenja Ministarstva finansija. U skladu sa Metodologijom za sprovođenje analiza potreba za stručnim osposobljavanjem i usavršavanjem (utvrđena od strane Uprave za ljudske resurse), na osnovu formiranog upitnika izvršena je analiza potrebnih obuka Uprave u 2023. godini i pripremljen Izvještaj o tome, koji je upućen Upravi za ljudske resurse.

Pored navedenog, u skladu sa Zakonom o državnim službenicima i namještenicima, ova služba je pripremila ocjenjivanje rada državnih službenika i namještenika za 2022. godinu. Izvršen je i unos dostavljenih podataka i priprema dokumenta Registar rizika Uprave za inspeksijske poslove za 2023. godinu koji je u tekućoj godini ažuriran od strane rukovodilaca organizacionih jedinica. Ministarstvu finansija upućen je Izvještaj konsolidovanog registra rizika Uprave za 2023. godinu.

G. SLUŽBA ZA FINANSIJE I JAVNE NABAVKE

U Službi za finansije i javne nabavke su tri kancelarije i to: Kancelarija za finansijske poslove, Kancelarija za računovostvene poslove i Kancelarija za javne nabavke.

U Službi za finansije i javne nabavke sistematizovano je 17 radnih mjesta, od kojih je 9 popunjeno.

Kancelarija za finansijske poslove

U kancelariji za finansijske poslove sistematizovano je 6 radnih mjesta, od kojih je 3 popunjeno. U kancelariji za finansijske poslove u 2023.godini vršili su se sljedeći poslovi:

<i>I kvartal</i>		<ul style="list-style-type: none"> - Godišnji finansijski izvještaj - Izvještaj o izvršenju budžeta - Izvještaj o realizaciji programskog budžeta - Portfolio dugova - Upitnik o investicijama u osnovna sredstva - Kvartalni finansijski izvještaj
<i>II kvartal</i>		<ul style="list-style-type: none"> - Portfolio dugova - Upitnik o investicijama u osnovna sredstva - Kvartalni finansijski izvještaj - Započeta finansijska i revizija pravilnosti Državne revizorske institucije
<i>III kvartal</i>		<ul style="list-style-type: none"> - Izrada budžeta za narednu godinu - Portfolio dugova - Upitnik o investicijama u osnovna sredstva - Kvartalni finansijski izvještaj
<i>IV kvartal</i>		<ul style="list-style-type: none"> - Započeta revizija izvršenja budžeta od strane Odjeljenja za unutrašnju reviziju Ministarstva javne uprave - Portfolio dugova

		<ul style="list-style-type: none"> - Upitnik o investicijama u osnovna sredstva - Kvartalni finansijski izvještaj
--	--	---

U Kancelariji za finansijske poslove kontinuirano su se vršili poslovi koji se odnose na: izradu i realizaciju Budžeta; izradu finansijskog plana; blagovremeno i namjensko korišćenje sredstava za namjene predviđene budžetom i finansijskim planom; izradu finansijskih iskaza i dostavljanje podataka Državnom trezoru; provjera finansijske dokumentacije (ugovora, računa, obračuna i drugo); provjera tačnosti i punovažnosti zahtjeva za plaćanje državnim novcem; kreiranje zahtjeva za plaćanje ugovorenih obaveza; vođenje registra izvršenih plaćanja; vođenje poslovnih knjiga; dostavljanje izvještaja po izvršenim transakcijama; saradnju sa organom državne uprave nadležnim za poslove finansija; kontakt sa poslovnim bankama; izradu periodičnih obračuna i završnih računa; učešće u izradi planova, programa i izvještaja o radu Kancelarije; koordinacija aktivnosti uspostavljanja i sprovođenja procesa upravljanja rizicima u Kancelariji; kao i druge poslove iz svoje nadležnosti.

Kancelarija za računovodstvene poslove

U kancelariji za finansijske poslove sistematizovano je šest radnih mjesta, od kojih je pet popunjeno. U kancelariji za računovodstvene poslove u 2023.godini vršili su se sljedeći poslovi:

Kontinuirano	<ul style="list-style-type: none"> - Priprema i obrađivanje knjigovodstvene dokumentacije; - Vođenje osnovne knjige (knjiga ulaznih faktura); - Evidentiranje i praćenje izdataka po budžetskim pozicijama; - Obrada zahtjeva za budžetsku potrošnju i isplatu koji se odnose na potrošačku jedinicu (isplate preko Državnog trezora); - Praćenje mjesečnih varanta, njihov utrošak i troškove po odobrenim pozicijama plana; - Popunjavanje zahtjeva Državnom trezoru za plaćanje po različitim korisnicima sredstava PIO, zdravstvo, doprinos za nezaposlene, neto po bankama, provizija po bankama, sindikat i alimentacija; - Usaglašavanje knjigovodstvenog i stvarnog stanja opreme Uprave za inspekcijske poslove; - Obrada podataka dostavljenih iz Kancelarije za administrativne poslove službenicima za obračun po različitim osnovama (rješenje za rad na određeno vrijeme, rješenja za rad u vrijeme praznika, rješenja za prekovremeni rad, evidencija odsustva sa posla uslijed bolovanja i sl.); - Obrada pojedinačnih rekapitulacija obračuna plata i pripremu podataka za popunjavanje zahtjeva Državnom trezoru; - Korekcija po osnovu minulog rada (koje se radi obavezno jedanput godišnje za sve zaposlene); - Priprema platnih spiskova; - Blagajničko poslovanje; - Vođenje knjige blagajne i usaglašavanje stvarnog stanja sa knjigovodstvenim stanjem;
---------------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> - Vođenje knjige putnih naloga; - Koordinacija aktivnosti uspostavljanja i sprovođenja procesa upravljanja rizicima u Kancelariji;
--	---

Kancelarija za javne nabavke

U Kancelariji za javne nabavke sistematizovana su četiri radna mjesta, od kojih je jedno popunjeno. U kancelariji za javne nabavke u 2023. godini vršili su se sljedeći poslovi:

I kvartal	<ul style="list-style-type: none"> - Donesen Plan javnih nabavki za 2023. godinu - Polugodišnji izvještaj o sprovedenim jednostavnim nabavkama - Priprema specifikacija za centralizovane javne nabavke - Zaključen ugovor o zakupu poslovnog prostora u opštini Cetinje - Zaključen ugovor o zakupu poslovnog prostora u opštini Herceg Novi
II kvartal	<ul style="list-style-type: none"> - Izmjena br.1 Plana javnih nabavki za 2023. godinu - Statistički izvještaj o sprovedenim postupcima javnih nabavki i zaključenim ugovorima o javnim nabavkama - Izvještaj o sprovedenim nabavkama i zaključenim ugovorima/računima za jednostavne nabavke - Sprovođen postupak jednostavne nabavke za nabavku usluge smještaja inspektora u ljetnjoj turističkoj sezoni u opštini Bar - Sprovođen postupak jednostavne nabavke za nabavku usluge smještaja inspektora u ljetnjoj turističkoj sezoni u opštini Herceg Novi - Sprovođen otvoreni postupak javne nabavke za nabavku usluge smještaja inspektora u ljetnjoj turističkoj sezoni u opštini Ulcinj - Sprovođen otvoreni postupak javne nabavke za nabavku usluge smještaja inspektora u ljetnjoj turističkoj sezoni u opštini Budva - Zaključen ugovor o zakupu poslovnog prostora u opštini Rožaje - Sprovođen postupak jednostavne nabavke za nabavku štamparskih usluga
III kvartal	<ul style="list-style-type: none"> - Sprovođen postupak jednostavne nabavke za nabavku usluge smještaja inspektora u ljetnjoj turističkoj sezoni u opštini Tivat - Polugodišnji izvještaj o sprovedenim jednostavnim nabavkama - Zaključen ugovor o zakupu poslovnog prostora u opštini Berane - Zaključen aneks ugovora o zakupu poslovnog prostora za potrebe menadžmenta
IV kvartal	<ul style="list-style-type: none"> - Sprovođen otvoreni postupak javne nabavke za usluge održavanja IS - Zaključen ugovor o održavanju softverskog rješenja web sajta i web aplikacije www.potrosac.me - Zaključen ugovor o zakupu poslovnog prostora za potrebe pisarnice u opštini Podgorica - Zaključen ugovor o korišćenju licence za katalog propisa - Zaključen ugovor o ustupanju na korišćenje sa naknadom prostora - Sprovođen postupak jednostavne nabavke za nabavku računarske opreme - Pokrenut otvoreni postupak za nabavku usluge mobilne telefonije - Izmjena br.2 Plana javnih nabavki za 2023. godinu

U Kancelariji javne nabavke kontinuirano su se vršili poslovi koji se odnose na: sprovođenje Zakonom propisanih postupaka javnih nabavki i jednostavnih nabavki propisanih podzakonskim aktima i to za: nabavku roba, usluga i radova za potrebe Uprave; pripremu Zakonom propisane dokumentacije za sprovođenje postupaka za nabavku roba, usluga i radova; sprovođenje Plana javnih nabavki; pripremanje dokumentacije za sprovođenje postupaka javnih nabavki; pripremu i praćenje realizacije sklopljenih ugovora vezanih za sprovedene postupke nabavki; saradnju sa odabranim dobavljačima roba i usluga po zahtjevu nadležnih organizacionih jedinica (telefoni, osiguranje zaposlenih, zakup poslovnih prostorija, hotelske usluge i drugo); obezbjeđivanje kontinuiteta u snabdijevanju robom i uslugama koja je predviđena godišnjim planom nabavki u skladu sa raspoloživim sredstvima; sačinjavanje zakonom propisanih izvještaja; vođenje elektronskog sistema javnih nabavki; praćenje propisa iz oblasti javnih nabavki; saradnju sa Upravom za katastar i državnu imovinu koja je u vezi sa planiranjem i praćenjem centralizovanih javnih nabavki, investicionih i drugih poslova; koordinacija aktivnosti uspostavljanja i sprovođenja procesa upravljanja rizicima u Službi; kao i druge poslove iz svoje nadležnosti.

IV OSTALE AKTIVNOSTI

Projekti podrške

Korišćenje projekata podrške:

U izvještajnoj godini inspekcije Uprave su uzele učešća u sljedećim projektima:

- HBRN Centra izvornosti Evropske komisije (CoE) br. 100 – „Jačanje mjera biobezbjednosti i biosigurnosti na liniji prvog odgovora u regionu jugoistočne i istočne Evrope (SEEE)“ (zdravstveno-sanitarna inspektorica član)
- Projekat “EU4 Business: Podrška regionalnoj ekonomskoj integraciji u oblasti infrastrukture kvaliteta i elektronske trgovine” je posvećen jačanju ključnih aspekata sistema infrastrukture kvaliteta u CEFTA zemljama, a takođe je usmjeren na postizanje potpune usklađenosti sa zahtjevima EU. Ovaj pristup podstiče slobodno kretanje industrijske robe, usklađenost proizvoda sa zahtjevima bezbjednosti kako bi proizvodi bili bezbjedni za potrošače. Projekat sufinansira Evropska Unija i njemačko Savezno ministarstvo za ekonomsku saradnju i razvoj (BMZ). “Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit” (GIZ) GmbH je ovlašten za sprovođenje projekta.
- Uprava je preko svog predstavnika učestvovala na online konferenciji – „Međunarodna nedjelja bezbjednosti proizvoda 2020“ (*International Product Safety Week 2020*), koju je organizovao Generalni direktorat za pravosuđe i zaštitu potrošača (DG JUST), u saradnji sa UN, na kojoj je predstavila iskustvo Crne Gore u procesu usklađivanja pravnog okvira sa pravnom tekovinom EU u oblasti bezbjednosti proizvoda.

- *ESAP projekat - Evropska platforma za zapošljavanje i socijalna pitanja koju finansira Evropska unija, a implementira Međunarodna organizacija rada (MOR) na Zapadnom Balkanu* – čiji je korisnik Inspekcija rada, sa ciljem jačanja regionalne saradnje i institucionalnih kapaciteta nacionalnih uprava, organizacija poslodavaca i radnika i inspekcija rada u šest zemalja Zapadnog Balkana. Druga faza ovog projekta (ESAP 2) započela je u oktobru 2018. godine, inicijalnim sastankom održanim u Sarajevu. Glavni inspektor rada bio je učesnik na regionalnoj online radionici u junu 2023. godine na temu „Borba protiv neprijavljenog rada“. Takođe inspektorica rada za oblast radnih odnosa i zapošljavanja bila je učesnik na radionicama koje su održane u Kipru i Tirani na teme „Rad na platformi“ i „Neformalno zapošljavanje/plate u koverti“.

Učešće u procesu evropske integracije

Imajući u vidu njenu horizontalnu ulogu u sprovođenju (harmonizovanog) zakonodavstva, Uprava je značajan institucionalni faktor među ostalim nosiocima aktivnosti na putu EU integracije Crne Gore. Pravilno sprovođenje zakonodavstva (nakon harmonizacije istog), najvažnija je obaveza Crne Gore na tom putu i najznačajnija aktivnost nadležnih organa nadzora za naše građane i poslovni sektor. Polazeći od toga, kao i potrebe stalnog usklađivanja procedura nadzora sa standardima EU, plan jačanja administrativnih kapaciteta za sprovođenje zakonodavstva je sastavni dio Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, pa je Uprava učesnik u njegovoj pripremi. Osim toga, predstavnici Uprave, kroz učešće u radnim grupama za određeni broj pregovaračkih poglavlja čine dio pregovaračkog tima. **Uprava je, preko svojih predstavnika i kroz vršenje nadzora koji ima za cilj obezbjeđivanje pravilne primjene zakona usklađenih sa propisima EU, direktno uključena u sljedeća pregovaračka poglavlja - Poglavlje 1, Poglavlje 2, Poglavlje 3, Poglavlje 5, Poglavlje 7, Poglavlje 10, Poglavlje 15, Poglavlje 19, Poglavlje 23, Poglavlje 27 i Poglavlje 28.**

Učešće u redefinisaniu pravnog okvira

U cilju obezbjeđivanja optimalnog pravnog okvira za nadzor i preduzimanje mjera, Uprava je u izvještajnoj godini dala sugestije, odnosno učestvovala u pripremi izmjena i dopuna jednog broja zakona, pri čemu posebno treba istaći Zakon o inspeksijskom nadzoru. Predlog zakona bi, u propisanoj proceduri, ukoliko se za to steknu uslovi, trebalo preispitati i dopuniti.

Takođe, preko svojih inspekcija Uprava je saradivala (učešćem u pripremi ili sugestijama), na izmjeni i dopuni sledećih zakona: Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, Zakon o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda, Zakon o prekršajima, Zakon o energetici, Zakon o zaštiti potrošača, Zakon o nadzoru proizvoda na tržištu, Zakon o radu, Zakon o strancima, Zakon o turizmu i ugostiteljstvu, Zakon o duvanu, Zakon o boravišnoj taksi, Zakon o turističkim organizacijama, Zakon o žigu, Zakon o državnom premjeru i katastru nepokretnosti, Zakon o geološkim istraživanjima, Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata, Zakon o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti, Zakon o rudarstvu, Zakona o šumama, Zakon o zaštiti prirode, Zakon o održavanju stambenih zgrada, Zakon o jedinstvenom vještačenju lica sa invaliditetom, Zakon o elektronskim

komunikacijama. Pored zakona, inspekcije su se uključivale, odnosno pokretale i pitanje izmjena i dopuna pojedinih podzakonskih akata.

S obzirom na to da jedan broj zakona čiju reviziju je Uprava inicirala u prethodnim godinama još uvijek nije izmijenjen, resorna ministarstva bi trebalo da pokrenu te aktivnosti, uključujući u realizaciju istih i Upravu kao inicijatora.

Višegodišnja namjera da se zakonski okviri i obaveze subjekata nadzora prevedu u oblik kontrolnih listi koje bi istima omogućile da spremno dočekaju izlazak inspekcija na teren realizovana je tokom izvještajne godine.

Naime na sajtu Uprave u momentu objavljivanja ovog izvještaja mogu se pronaći kontrolne liste za 21 inspekciju od ukupno 26 koje posluju u sklopu Uprave za inspeksijske poslove. Preostalih 5 je u završnoj fazi pred konačnu objavu na sajt.

Na ovaj način, rad ovog organa je dodatno približen građanima koji se pomoću ovih kontrolnih listi mogu informisati o svemu što ih čeka pred dolazak određene inspekcije bilo kojom djelatnošću da se bave samo jednim klikom.

Ovo je još jednom potvrdilo namjeru da se sve aktivnosti u Upravi planiraju po mjeri samih građana, pa je pored Call centra koji je dostupan 24/7, mail adresa, dežurnih inspektora po potrebi, društvenih mreža, još jedan od konkretnih primjera transparentnosti organa.

V OCJENA STANJA I PREDLOG MJERA

U 2023. godini Uprava je nastavila sa realizacijom svojih aktivnosti na način da inspeksijskim nadzorom isprati i planirano/očekivano intenziviranje aktivnosti u pojedinim djelatnostima.

U planiranju nadzora za izvještajnu godinu, osim od nadležnosti inspekcija Uprave, pošlo se od analize rizika u privrednim sektorima, posebno aktivnim tokom sezone, kao i od resursa kojima raspolaže Uprava – inspekcije nadležne za kontrolu tržišta. Inspekcije su usmjerile pažnju na tržište rada i tržište robe i usluga, kako bi se nadzorom uticalo na podizanje nivoa poštovanja propisanih obaveza i tako redukovati poslovanje u sivoj zoni. Prioriteti u nadzoru su opredjeljivani i stanjem na terenu i inicijativama pravnih i fizičkih lica za vršenje inspeksijskog nadzora.

Polazeći od značaja turističke privrede za nacionalnu ekonomiju, te od činjenice da turističku sezonu karakteriše povećano prisustvo potrošača/korisnika usluga i poslovnih subjekata, što je praćeno povećanim obimom prometa robe i usluga, kao i zapošljavanjem većeg broja lica, posebno u primorskim opštinama, nadzor u tom periodu je planiran i pripreman sa posebnom pažnjom i posvećenošću. Cilj je da se obezbijedi zaštita lojalne konkurencije i pruži podrška naplati prihoda na državnom i lokalnom nivou, te da se zaštite drugi javni interesi i interesi građana kada su u skladu sa javnim interesom kako bi se uticalo na kvalitet ukupne ponude Crne Gore kao turističke destinacije.

Ovakav pristup u nadzoru u sezoni nametnuo je intenzivno angažovanje više inspekcija Uprave (Turistička inspekcija, Zdravstveno-sanitarna inspekcija, Tržišna inspekcija i Inspekcija rada), koje su pretežno nadležne za kontrolu obavljanja djelatnosti čiji obim se povećava u tom periodu. Pored kontrole poslovanja privrednih subjekata u pogledu poštovanja obaveza propisanih sektorskim zakonima, pažnja je bila posvećena i

poštovanju propisa prilikom zapošljavanja (domaćih lica i stranaca), u cilju otkrivanja i suzbijanja „rada na crno“, kao i poštovanju prava zaposlenih, te obezbjeđivanju zaštite i zdravlja na radu. Zbog toga su pod nadzorom, osim navedenih, bile i druge djelatnosti koje zapošljavaju veliki broj lica, npr. građevinarstvo i dr.

Treba istaći da Uprava maksimalno koristi prednosti koje pruža objedinjavanje inspekcija, čiji se efekti snažno odlikavaju na tržište robe i usluga i tržište rada (i ostale segmente koji su pod nadzorom inspekcija Uprave), posebno u sezoni, ali i tokom cijele godine. Naime, zajedničkim nadzorom, koji se praktikuje putem ekipa inspektora, uz model rotacije sa jednog na drugo područje, kao i po inicijativama za vršenje nadzora, kada je predmet iste u nadležnosti više inspekcija. Takav pristup u organizovanju nadzora, osim što štedi resurse Uprave-inspekcija i što je jedna od preporuka EU, takođe podstiče razmjenu iskustava, posebno u poštovanju propisanih procedura i pristup u preduzimanju mjera, utiče na javnost rada inspektora kao i na sužavanje mogućnosti za eventualne negativne pojave sa obilježjima korupcije. S druge strane, to smanjuje i opterećenje subjekte nadzora, kako kroz manji broj posjeta, koje su posljedica istovremene kontrole od strane dvije i više inspekcija, tako i rasterećenjem onih subjekata koji poštuju propise, čemu doprinosi i tek će doprinijeti korišćenje Jedininstvenog inspeksijskog informacionog sistema Uprave (JIIS), na koji je Uprava čekala od svog formiranja i na čijem usavršavanju se aktivno radi.

Uprava je u izvještajnoj godini kao nacionalna kontakt tačke Centralnog informacionog Sistema za praćenje žalbi i pitanja potrošača (CISZP, www.potrosac.me), nastavila da realizuje aktivnosti na širenju i podizanju funkcionalnosti mreže organa/institucija nadležnih za zaštitu potrošača (više u dijelu *Kancelarija za analitiku i izvještavanja u oblasti inspeksijskog nadzora*).

Analiza pravnog okvira, na osnovu iskustva iz prakse inspeksijskog nadzora, kako materijalnih, tako i organizaciono-procesnih propisa, mora biti osnov za reviziju istih, u cilju podizanja nivoa efikasnosti i efektivnosti nadzora, i na to ministarstva nadležna za sektorske politike u kojima nadzor vrše inspekcije Uprave, moraju računati. Taj proces mora dobiti na značaju u mjeri u kojoj je nadležnost za iniciranje izmjena i dopuna zakona i drugih propisa u oblasti inspeksijskog nadzora i upravnih oblasti u kojima vrši inspeksijski nadzor, dodijeljena Upravi, kao i u mjeri očekivane odgovornosti organa koji donose te vrste odluka. U vezi sa tim, a polazeći od visokog stepena sive ekonomije na tržištu, koristimo priliku da ponovo ukažemo na ograničenje pristupa inspekcije djelatnostima koje se obavljaju „iza zatvorenih vrata“, zbog čega je Uprava ranije inicirala omogućavanje inspeksijskog nadzora u stambenom i dr. privatnom prostoru, kada postoji sumnja da se u njemu nelegalno obavlja djelatnost. Budući da to ugrožava poslovanje legalnih subjekata (neloyalna konkurencija) sa svim posljedicama koje to nosi po budžet i druge zakonom zaštićene vrijednosti, stvaranje uslova za proširenje obuhvata nadzora u tom pravcu, mora biti cilj Vlade i nadležnih ministarstava.

Ranije konstatovani problemi u pogledu sudske prakse koja prati predmete inicirane inspeksijskim nadzorom, koju karakteriše ublažavanje kazni ispod propisanog minimuma, pa čak i u slučajevima kada radnja prekršaja predstavlja sivu ekonomiju i dalje su prisutni. Takođe, sudska praksa obiluje predmetima u kojima se postupak obustavlja zbog nastupanje zastrajelosti. Zbog toga je potrebno kontinuirano analizirati razloge tih pojava i djelovati, zajedno sa organima pravosuđa, u pravcu njihovog otklanjanja.

Kada su u pitanju kapaciteti inspekcija (kadrovski i tehnički), treba istaći potrebu popune upražnjenih radnih mjesta uz istovremeno dalje podmlađivanje inspektorskog kadra. Edukacija inspektora orijentisana na sticanje znanja i vještina potrebnih sadašnjoj i sljedećim fazama integracije Crne Gore u Evropsku uniju, mora biti kontinuiran proces. Uz to, treba raditi na jačanju integriteta inspektora, jer samo inspektor od znanja i integriteta može biti nosilac važne uloge inspeksijskog nadzora u sistemu.

Problem koji nije riješen od uspostavljanja Uprave je nedostatak adekvatnog kancelarijskog prostora koji bi omogućio bolje povezivanje službi Uprave u Podgorici kao njenom sjedištu. Takođe, neophodno je rješavati i pitanje prostora u kojima funkcionišu inspekcije Uprave u pojedinim drugim opštinama Crne Gore. Uslov za efikasniji rad i racionalnije korišćenje resursa inspekcija Uprave jeste i odgovarajući broj službenih vozila, koja će omogućiti sigurno i brzo pokrivanje terena. To bi podržalo organizaciju nadzora putem razmjene inspektora sa jednog na drugo područje, što osim na efikasnost i efektivnost istog, utiče i na ujednačavanje i usvajanje dobre prakse nadzora.

Sve to, kao i potreban nivo finasiranja troškova poslovanja, mora imati podršku u odgovarajućem budžetu Uprave.

Uz očekivano razumijevanje, od strane Vlade i nadležnih ministarstava, navedenih kadrovskih i materijalnih potreba, kao i potreba bržeg unaprijeđivanja pravnog okvira u određenim upravnim oblastima, te daljeg hardversko-softverskog unapređivanja, Uprava će usavršavati planiranje i sprovođenje inspeksijskog nadzora, sa ciljem da se misija istog u potpunosti ostvaruje.

ZAKLJUČAK:

Uprave za inspeksijske poslove u 2023. godini zabilježila je najbolje poslovne rezultate još od formiranja ovog organa 2012. godine. Rezultati po gotovo svim parametrima nadmašuju čak i one iz 2019. godine, koju ekonomski stručnjaci u Crnoj Gori uzimaju kao godinu ekonomskog prosperiteta sa kojom se sve naredne porede. Statistički podaci ukazuju da su finansijski efekti nadzora Uprave za inspeksijske poslove u 2023. godini (ukupno 7.975,278,43€) veći za skoro milion eura u odnosu na one iz 2019. godine u približno jednakom ukupnom broju inspeksijskih nadzora. Broj krivičnih prijava je za 132, 5% veći nego u pomenutoj godini, dok je broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka za 68,80% viši, a naplata po istim za preko 70 000€ veća.

Godinu za nama obilježilo je i usavršavanje jedinstvenog informacionog sistema Uprave, koji ovaj organ u procesu digitalizacije kao jedne od ključnih ciljeva reforme javne uprave, čini najnaprednijim državnim organom. Kroz korišćenje IPA sredstava za obezbjeđivanje tehničkih uslova obezbijeđena je nabavka najsavremenije opreme koji ovaj proces digitalizacije neminovno prate, tako da inspektori u svom radu koriste jednu od najnovijih i najkvalitetnijih računarskih oprema.

U određenim opštinama u kojima su godinama zaposleni Uprave za inspeksijske poslove obavljali radne zadatke u nedostojanstvenim uslovima, konačno su obezbijeđeni adekvatni uslovi i moderne poslovne prostorije kakve dolikuju ovako važnom organu.

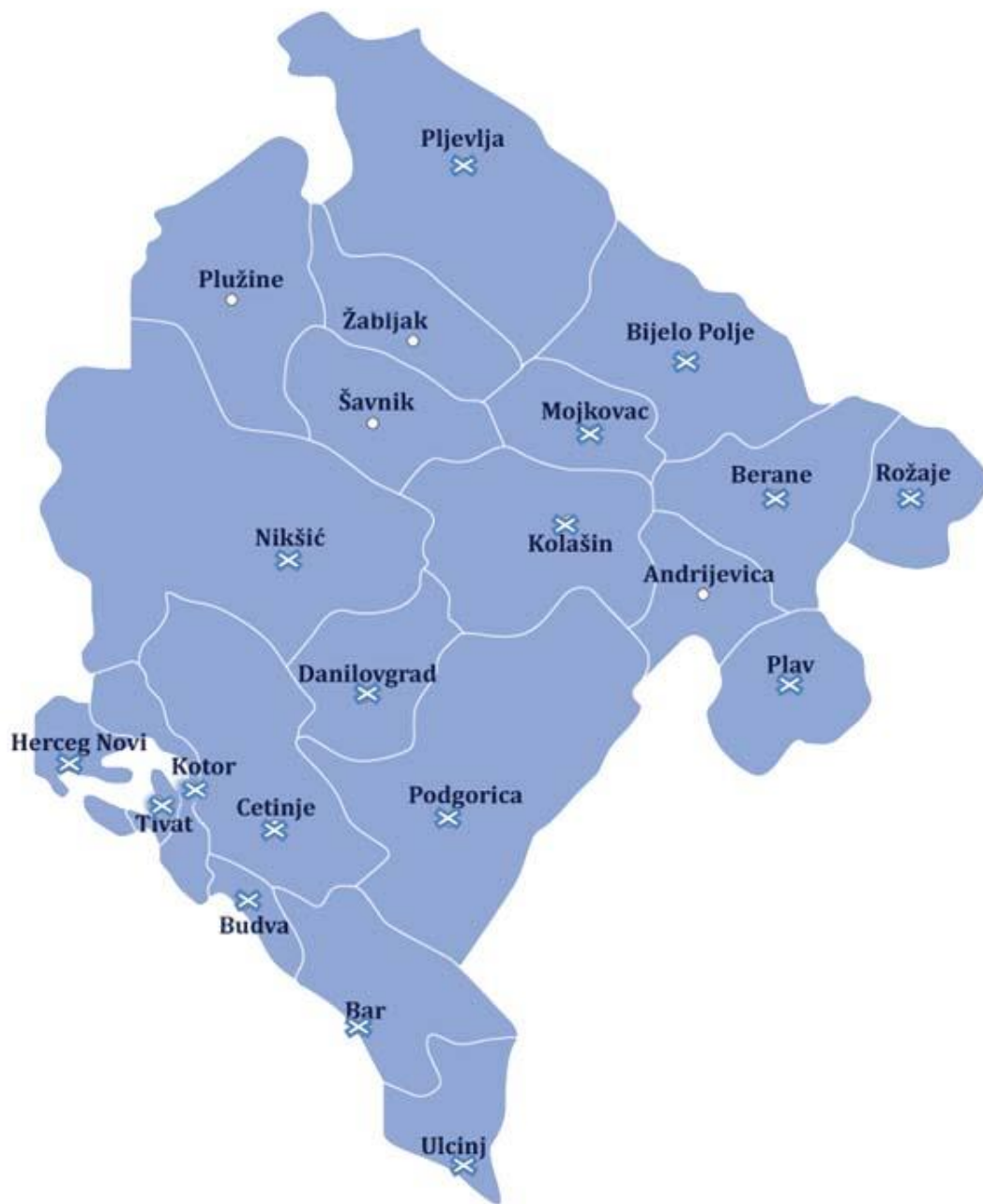
U prilog uspješnosti 2023. godine ide i podatak da tokom revizije od strane Državne revizorske institucije u Upravi nije zabilježena nijedna nepravilnost, već su upućene preporuke koje su pravovremeno realizovane od strane Uprave.

Također, Ministarstvo javne uprave – Odjeljenje za unutrašnju reviziju je sprovelo reviziju izvršenja budžeta u Upravi za inspekcijske poslove u Službi za finansije i javne nabavke. Tom prilikom revizija je uputila preporuke na koje je Uprava dostavila odgovor po pitanju prioritetne realizacije. Velika pažnja bila je posvećena komunikaciji sa javnošću i transparentnosti samog organa. Kako bi javnost bila pravovremeno obaviještena o svim aktivnostima koje sprovodi Uprava pravovremeno su objavljivane novosti i najave, kontrolne liste, kao i sva važna dokumenta i saopštenja na portal Uprave. Pored toga, sve informacije su bile dostupne i na društvenim mrežama koje su se pokazale kao aktivan kanal komunikacije sa građanima. Svaka medijska kuća je pravovremeno dobijala odgovore na pitanja koja se tiču rada svih 26 inspekcija koje posluju u okviru Uprave, a također i rada ostalih službi.

Uprava se odazvala na svaki poziv za gostovanje, o kojem god mediju da se radilo, te obezbijedila prisustvo ili starješine organa ili relevantnog predstvanika za predmetnu temu.

Aktivna saradnja sa nevladinim sektorom, privrednim subjektima, kao i sa aktivistima koji se bave zaštitom životne sredine bila je od velikog značaja u prikupljanju informacija potrebnim za rad na terenu kada je u pitanju nelegalna eksploatacija državnih resursa. Važno je istaći da je Uprava bila otvorena za učešće u projektima koje su organizovale organizacije civilnog sektora, kako bi dala svoj doprinos u prevazilaženju problema na terenu.

Uprava za inspekcije poslove će nastaviti borbu sa svim izazovima na terenu, te dati svoj maksimum da se obezbijedi lojalna konkurencija i poslovanje, jednaka zaštita prava svih građana, smanjenje sive ekonomije i drugih oblika nelegalnog poslovanja, zaštita državnih resursa, kulturnog nasljeđa, životne sredine, zdravlja i bezbjednosti ljudi, pruži neselektivna i ujednačena praksa u postupanju prema svim socijalnim kategorijama društva.

Crna Gora
Uprava za ljudske resurse

Uprava za ljudske resurse

IZVJEŠTAJ O RADU

2023

SADRŽAJ

1. UVOD	3
2. REZIME	4
3. SPROVOĐENJE POSTUPKA OGLAŠAVANJA I SELEKCIJA KANDIDATA	6
Prikaz broja objavljenih oglasa i konkursa po mjesecima u 2023. godini.....	6
3.1 POSTUPAK PROVJERE KANDIDATA PO INTERNIM, JAVNIM OGLASIMA I JAVNIM KONKURSIMA ..	9
3.2 AKTIVNOSTI NA UNAPREĐENJU I IMPLEMENTACIJI INFORMACIONOG SISTEMA ZA ELEKTRONSKO TESTIRANJE KANDIDATA	10
3.3 PODSTICANJE KONKURENTNOSTI U POSTUPCIMA SELEKCIJE	10
4. PRAĆENJE SPROVOĐENJA PROPISA I KADROVSKO PLANIRANJE	11
4.1 KADROVSKO PLANIRANJE	11
4.2 DAVANJE MIŠLJENJA NA AKTA O UNUTRAŠNJOJ ORGANIZACIJI I SISTEMATIZACIJI	14
5. STRUČNO OSPOSOBLJAVANJE I USAVRŠAVANJE DRŽAVNIH I LOKALNIH SLUŽBENIKA I NAMJEŠTENIKA	17
5.1 REALIZACIJA PLANA - SPROVOĐENJE PROGRAMA OBUKA	18
5.1.1 Opšti program stručnog osposobljavanja i usavršavanja državnih službenika i namještenika .	19
Evaluacija.....	21
5.1.2 Opšti program stručnog osposobljavanja i usavršavanja lokalnih službenika i namještenika ..	22
Evaluacija.....	25
5.1.3 Program obuke iz oblasti analize efekata propisa - RIA.....	25
5.1.4 Program obuke u oblasti upravljanja IPA sredstvima	26
5.1.5 Program obuke za računovođu u javnom sektoru	26
5.1.6 Program obuke za unutrašnje revizore u javnom sektoru	27
5.1.7 Program profesionalnog usavršavanju unutrašnjih revizora u javnom sektoru	27
5.1.8 Program obuke za unaprjeđenje znanja i vještina iz oblasti inspekcijskog i komunalnog nadzora na lokalnom nivou	28
5.1.9 Program obuke za sticanje i unaprjeđenje znanja, vještina i sposobnosti iz oblasti upravljanja i unutrašnjih kontrola u javnom sektoru	28
5.1.10 Program obuka za sticanje i unapređivanje znanja i vještina iz oblasti saradnje između javnog i nevladinog sektora	29
5.1.11 Program obuke o pravu Evropske unije i deontologiji za službenike u sudovima i tužilaštvima	29
5.2 Akreditovani programi	30
5.2.1 Program obrazovanja za sticanje ključnih vještina iz oblasti rodne ravnopravnosti	30
5.2.2 Program obrazovanja za stručno usavršavanje državnih službenika i službenika i namještenika za strateško planiranje	30
Evaluacija.....	31
5.3 SPROVOĐENJE OBUKA PREDVIĐENIH AKCIONIM PLANOVIMA, PROJEKTIMA, ZAKLJUČCIMA VLADE	32

5.4 PREGLED REALIZOVANIH OBUKA U 2023. GODINI	34
6. MEĐUNARODNA SARADNJA	35
7. REALIZACIJA PROGRAMA STRUČNOG OSPOSOBLJAVANJA LICA SA STEČENIM VISOKIM OBRAZOVANJEM	36
8. STANDARDI I AKTIVNOSTI U OBLASTI UNAPREĐENJA UPRAVLJANJA LJUDSKIM RESURSIMA	37
8.1 METODOLOGIJA SPROVOĐENJA ISTRAŽIVANJA O ZADOVOLJSTVU ZAPOSLENIH U DRŽAVNOJ UPRAVI U CRNOJ GORI	37
8.2 Mreža za upravljanje ljudskim resursima	40
8.3 Ocjenjivanje rada državnih službenika i namještenika	41
8.4 Promotivne aktivnosti	42
9. RAZVOJ CKE I DIGITALIZACIJA PROCESA UPRAVLJANJA LJUDSKIM RESURSIMA	42
9.1 Izrada novih aplikativnih rješenja	42
9.2 Praćenje ažurnosti CKE	43
10. KADROVSKI, OPŠTI POSLOVI I FINANSIJE	50
10.1 JAVNE NABAVKE	51
10.2 SLOBODAN PRISTUP INFORMACIJAMA	51
11. PREDLOG MJERA ZA UNAPREĐENJE STANJA	54

1. UVOD

Uprava za ljudske resurse osnovana je Uredbom o izmjenama i dopunama Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave („Sl.list CG“, br. 82/22).

Njene nadležnosti su usmjerene na upravljanje i razvoj kadrovima i pomaganje Vladi Crne Gore u svim oblastima koje se tiču kadrovske politike i razvoja kadrova.

Crna Gora se nalazi na putu EU integracija i u tom smislu veliki broj obaveza koji se odnose na jačanje administrativnih kapaciteta u državnoj upravi odnosi se na Upravu za ljudske resurse. Uprava je prepoznata u svim strateškim dokumentima, kao i u Izvještaju Evropske Komsije, pri čemu se naglašava potreba daljeg jačanja ovog organa i njenih funkcija kako bi obezbijedili implementaciju osnovnih načela i standarda EU koji su usmjereni na razvoj profesionalne, depolitizovane i servisno orjentisane javne uprave.

U narednom periodu, Uprava će u saradnji sa SIGMA-om staviti naglasak i na percepciju državnih službenika o njihovom zadovoljstvu radom u državnoj upravi.

Smatramo da su državni službenici najvažniji resurs i da moramo učiniti sve da zajedno identifikujemo sporne tačke i preduzmemo sve instrumente i mehanizme kojima bi ojačali status i položaj svih kategorija državnih službenika.

Dobra uprava nije moguća bez zadovoljnog i motivisanog službenika, a svojim kapacitetima i iskustvom Uprava može pružiti stručnu podršku resornom Ministarstvu u dijelu predlaganja mjera i aktivnosti koje su usmjerene i okrenute državnim službenicima i namještenicima u Crnoj Gori.

U odnosu na planirane reformske aktivnosti na putu ka EU, Uprava za ljudske resurse će pomoći u implementaciji uporednih standarda kako na centralnom tako i na lokalnom nivou.

Odabir pravih kadrova, njihovo stručno usavršavanje i digitalizacija službeničkog sistema, predstavlja jedan od ključnih faktora u izgradnji dobre javne uprave koja kreira i sprovodi javne politike u interesu svih građana i opšteg prosperiteta društva.

Od njihovih kompetencija, vrijednosti za koje se zalažu, znanja, vještina, profesionalnog iskustva, ambicija i motivacije, zavisi uspješnost javne uprave. S tim u vezi, neophodno je da se funkcija upravljanja ljudskim resursima organizuje u skladu sa ciljevima i uslugama koje treba da pruži javna uprava, obimom aktivnosti koje uključuju obuku, selekciju, znanja, vještine, kompetencije zaposlenih, upravljanje znanjem i HR usluge na svim nivoima administrativnog upravljanja.

Aktivnosti Uprave su usmjerene na uspostavljanje sistema strateškog planiranja obuka, uz primjenu savremenih oblika i metoda rada u izgradnji kapaciteta državnih službenika koji proističu iz kvalitetnih i savremenih programa obuke i edukacije.

Kontinuirano stručno usavršavanje doprinijeće da svaki službenik javne uprave odgovori na potrebe građana, te da pravilno, efikasno i ekonomično sprovede propise bez diskriminacije i na standardizovan način.

Profesionalni razvoj i upravljanje karijerom državnog službenika mora biti u fokusu pažnje kako rukovodilaca tako i Vlade Crne Gore.

Transparentnost i pravičnost u odlučivanju i nagrađivanju državnih službenika mora postati imperativni standard a rukovodioci i starješine organa moraju biti otvoreni i spremni da rade na profesionalnom razvoju i usmjerenju službenika i namještenika. Isto tako, rukovodioci moraju jačati znanja i sposobnosti, kao i vještine i kompetencije u organizovanju i upravljanju kadrovima i resursima.

Razvoj novih e-servisa i usluga prema državnim službenicima i građanima, ostaje u sferi našeg intenzivnog interesovanja.

Izvještaj o radu Uprave za ljudske resurse sadrži sve aktivnosti koje su realizovane u toku 2023. godine, sa posebnim akcentom na Predlog mjera koje je potrebno realizovati u cilju unapređenja rada institucije i službeničkog sistema u Crnoj Gori.

2. REZIME

Uprava za ljudske resurse je prepoznata kao centralni organ za upravljanje kadrovima kroz jasno utvrđene nadležnosti Zakonom o državnim službenicima i namještenicima («Sl. list Crne Gore br. 2/18, 34/19, 8/21, 37/22) i podzakonskim aktima donijetim na osnovu ovog zakona.

Uprava za ljudske resurse ima posebnu ulogu u dijelu sprovođenja aktivnosti koje su prepoznate Strategijom reforme javne uprave 2022-2026, a odnose se na unapređenje postupka selekcije i zapošljavanja državnih službenika i namještenika, uvođenje novih e-servisa namijenjenim državnoj administraciji i građanima, unapređenje kadrovskog planiranja i upravljanja kadrovima, jačanje jedinica za ljudske resurse, upravljanje karijerom i profesionalni razvoj državnih i lokalnih službenika i namještenika.

U izvještajnom periodu, realizovane su sve aktivnosti u skladu sa važećim propisima i obavezama koji proističu iz drugih strateških dokumenata i akcionih planova.

Uprava za ljudske resurse je dala **58** mišljenja na akta o unutrašnjoj organizaciji sistematizaciji državnih organa i pravnih lica kod kojih se na prava i obaveze zaposlenih primjenjuje Zakon o državnim službenicima i namještenicima.

U postupku davanja mišljenja na Predloge akata o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, izvršena je analiza unutrašnje organizacije, analiza opisa poslova, date se primjedbe i sugestije i u neposrednoj komunikaciji i saradnji sa predstavnicima organa odnosno predlagača, otklonjene su pojedine neusaglašenosti ili preispitana predložena rješenja.

Vlada Crne Gore je na sjednici od 30. juna 2023. godine donijela **Djelimični Kadrovski plan za organe državne uprave i službe Vlade Crne Gore**, koji sadrži podatke iz Nacrta Kadrovskih planova **42** organa.

Ukupan broj zaposlenih izvršilaca je **5414** (na neodređeno vrijeme **4800**, a na određeno **614** izvršilaca).

U toku 2023. godine planirano je zapošljavanje **798** izvršilaca, od čega **490** na neodređeno vrijeme i **308** na određeno vrijeme. (Ovaj broj uključuje započete postupke popune radnih mjesta u prethodnoj godini, koji nijesu okončani).

U periodu od 01.01. do 31.12.2023. godine, broj objavljenih oglasa i konkursa je **725**, za **1053** radnih mjesta, odnosno **1263** izvršilaca.

Objavljeno je:

- ✓ **208 internih oglasa**, za **314** radnih mjesta, odnosno **350** izvršilaca;
- ✓ **474 javna oglasa**, za **678** radnih mjesta, odnosno **849** izvršilaca;
- ✓ **33 javna konkursa**, za **51** radno mjesto visokog rukovodnog kadra, odnosno **54** izvršilaca;
- ✓ **10 javnih konkursa**, za **10** radnih mjesta starješine organa uprave, odnosno **10** izvršilaca.

Broj prijavljenih kandidata na interne, javne oglase i javne konkurse koji su objavljeni u periodu od 01.01. do 31.12.2023. godine, je **9792**, što je za **73% više u odnosu na 2022. godinu.**

U izvještajnom periodu, Uprava za ljudske resurse je sprovela:

- ✓ **543** postupka provjere znanja, sposobnosti, kompetencija i vještina kandidata po internim i javnim oglasima, i
- ✓ **50** postupaka provjere kompetencija, znanja i sposobnosti kandidata po javnim konkursima za visoki rukovodni kadar i javnim konkursima za starješine organe uprave.

U 2023. godini realizovali smo ključne aktivnosti koje se odnose na pripremu i sprovođenje programa stručnog osposobljavanja i usavršavanja državnih i lokalnih službenika i namještenika čija je sadržina utvrđena samostalno ili u saradnji sa drugim institucijama.

Ukupno su realizovane **252** obuke koje je pohađalo **3182** polaznika/ca.

Uprava je unaprijedila sadržinu Programa obrazovanja za sticanje ključnih vještina iz oblasti rodne ravnopravnosti modulom koji se odnosi na rodno zasnovani govor mržnje, seksizam i mizoginiju.

U toku 2023. godine, realizovan je četvrti ciklus **Programa obrazovanja za stručno usavršavanje državnih službenica i službenika za strateško planiranje**, koji je pohađalo **17** polaznika/ca.

Ovaj program obrazovanja namijenjen je ciljnoj grupi koja se u svom radu bavi izradom strateških dokumenata koje donosi Vlada i koji žele da unaprijede znanja i vještine u oblasti strateškog planiranja, razvijanja politika, izrade i praćenja sprovođenja strateških dokumenata. Program se realizuje u saradnji sa Generalnim sekretarijatom Vlade Crne Gore.

Ostvarili smo dobru saradnju sa organima državne uprave i jedinicama lokalne samouprave u dijelu upravljanja i razvoja ljudskih resursa i unapređenja razvoja Mreže za upravljanje ljudskim resursima.

U 2023. godini pripremljen je Program rada Mreže za upravljanje ljudskim resursima, na osnovu koga smo organizovali **6** predavanja, na kojima je prisustvovalo **273** učesnika/ce.

Uprava za ljudske resurse je u saradnji sa SIGMA-om sprovela je istraživanje o zadovoljstvu zaposlenih u državnoj upravi u Crnoj Gori.

Upitnik na osnovu kojeg je sprovedeno istraživanje je kreiran na način da mjeri relevantne indikatore:

- ❖ zadovoljstvo sadržajem rada;
- ❖ radnim okruženjem;
- ❖ kriterijumima ocjenjivanja;
- ❖ kriterijumima nagrađivanja;
- ❖ mogućnostima usavršavanja;
- ❖ stavovi o odgovornosti;
- ❖ rukovodiocima;
- ❖ participacija;
- ❖ zadovoljstvo komunikacijom i organizacionom kulturom;
- ❖ angažovanost;
- ❖ zadovoljstvo poslodavcem i blagostanje.

Ukupan broj ispitanika koji je odgovorio na anketu je **1157**, što predstavlja **37,3%** od ukupnog broja zaposlenih u organima koji su bili obuhvaćeni Anketom.

Zakonom o državnim službenicima i namještenicima propisano je da se u cilju praćenja rada državnih službenika i namještenika i pravilnog odlučivanja o njegovom kretanju u službi, vrši ocjenjivanje državnih službenika i namještenika.

Prema podacima iz Centralne kadrovske evidencije, od ukupno **10.247** zaposlenih, za 2022. godinu ocjenjeno je **4 774** državnih službenika i namještenika.

Ocjenom „**ističe se**“ ocijenjeno je **4188** službenik; ocjenom „**dobar**“ ocijenjeno je **582** službenik; dok je ocjenom „**ne zadovoljava**“ ocijenjeno **5** službenika.

Uprava za ljudske resurse je završila **digitalizaciju procesa ocjenjivanja** izradom modula **e-ocjenjivanje** kroz Centralnu kadrovsku evidenciju.

Započet je **Projekat nadogradnja CKE za lokalnu samoupravu, na osnovu kojeg je urađena Analiza o stanju upravljanja ljudskim resursima u kadrovskim jedinicama na lokalnom nivou.**

Uprava je u izvještajnom periodu kontinuirano pratila implementaciju **Programa stručnog osposobljavanja lica sa stečenim visokim obrazovanjem**, vršila elektronsku obradu prijave poslodavaca, vodila evidenciju ugovora i izvještaja o stručnom osposobljavanju za svakog korisnika (**1230** na mjesečnom nivou).

U okviru međunarodne saradnje nastavljena je saradnja i rad na projektima sa institucijama i organizacijama koje se bave upravljanjem i razvojem ljudskim resursima (EIPA – European Institute for Public Administration, SIGMA – OECD Support for Improvement in Governance and Management, RESPA, DISPA – Network of Directors of Institutes and Schools of Public Administration, NAPA - Nacionalna akademija javne uprave Srbije, EUPAN).

Uprava za ljudske resurse pripremila je Analizu o kadrovskim i prostornim kapacitetima sa kojima raspolaže u 2023. godini. Konstatovan je nedostatak kako administrativnih, tako i prostornih kapaciteta koji onemogućavaju efikasno funkcionisanje Uprave i ispunjavanje osnovnih funkcija i zadataka, posebno u dijelu oglašavanja i selekcije kandidata i stručnog osposobljavanja i usavršavanja državnih službenika i namještenika. O navedenim okolnostima Uprava će pripremiti Informaciju i obavijestiti Vladu Crne Gore u pravom kvartalu 2024. godine.

3. SPROVOĐENJE POSTUPKA OGLAŠAVANJA I SELEKCIJA KANDIDATA

U izvještajnom periodu (01.01.-31.12.2023. godine), Uprava za ljudske resurse je objavila 725 oglasa i konkursa, za 1053 radnih mjesta odnosno 1263 izvršilaca, i to:

- 208 internih oglasa, za 314 radnih mjesta, odnosno 350 izvršilaca;
- 474 javna oglasa, za 678 radnih mjesta, odnosno 849 izvršilaca;
- 33 javna konkursa, za 51 radno mjesto visokog rukovodnog kadra, odnosno 54 izvršilaca;
- 10 javnih konkursa, za 10 radnih mjesta starješine organa uprave, odnosno 10 izvršilaca.

Prikaz broja objavljenih oglasa i konkursa po mjesecima u 2023. godini

2023. godina	OGLASI / KONKURSI				
	Interni oglasi	Javni oglasi	Javni konkursi VRK	konkursi za imenovanje starješina	Ukupno:
Januar	14	66	5	2	87
Februar	11	16	0	0	27
Mart	13	20	2	3	38
April	25	51	4	1	81
Maj	25	81	9	1	116
Jun	20	29	2	0	51
Jul	21	58	4	1	84
Avgust	16	21	0	0	37
Septembar	16	27	2	0	45
Oktobar	19	29	3	1	52
Novembar	14	30	0	0	44
Decembar	14	46	2	1	63
Ukupno:	208	474	33	10	725

**Broj objavljenih oglasa i konkursa u 2023. godini je za 16% veći
u odnosu na 2022. godinu**

Tabelarni prikaz broja prijavljenih kandidata po kategorijama oglasa, odnosno konkursa objavljenih u periodu od 01.01. do 31.12.2023. godine,

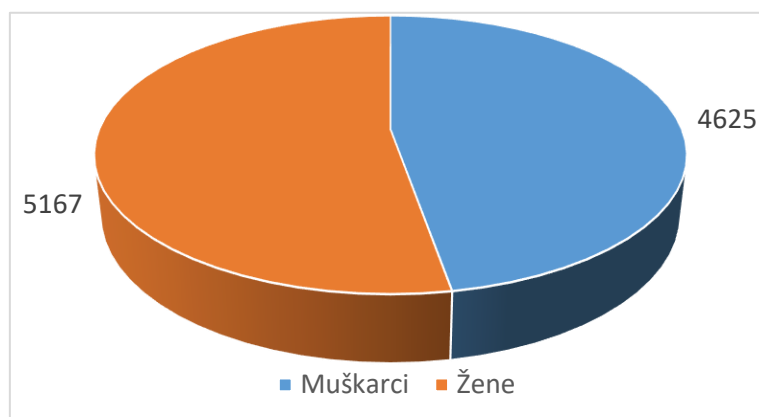
oglas/konkursi	broj prijavljenih kandidata
interni oglasi	322
javni oglasi	9320
javni konkursi za visoki rukovodni kadar	108
javni konkursi za starješinu organa uprave	42
Ukupno:	9792

Broj prijavljenih kandidata na interne, javne oglase i javne konkurse, koji su objavljeni u periodu od 01.01. do 31.12.2023. godine, je 9792 kandidata, što je za 73% više u odnosu na 2022. godinu

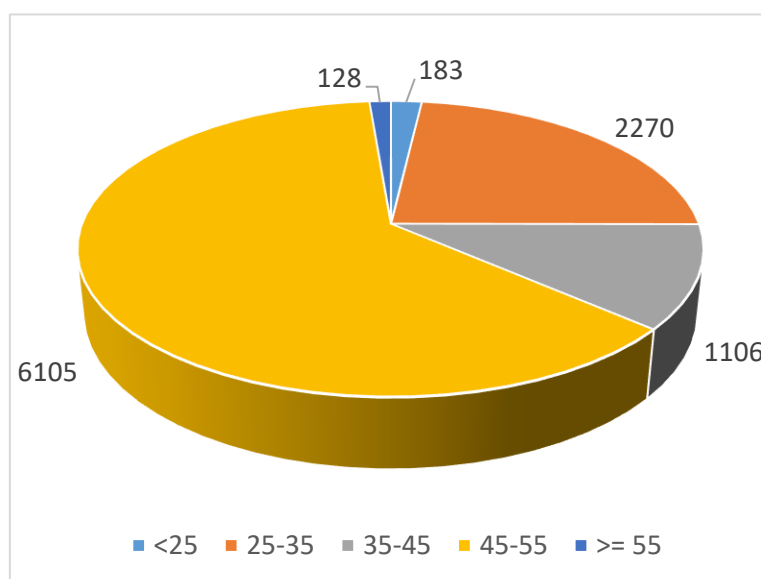
Prosječan broj prijavljenih kandidata po radnom mjestu po realizovanim oglasima i konkursima koji su objavljeni u 2023. godini:

oglas/konkursi	Prosječan broj kandidata po upražnjenom radnom mjestu
interni oglasi	1,92
javni oglasi	13,75
javni konkursi za visoki rukovodni kadar	2,12
javni konkursi za starješinu organa uprave	4,67

Broj prijavljenih kandidata – polna struktura:

Broj prijavljenih kandidata – starosna struktura:

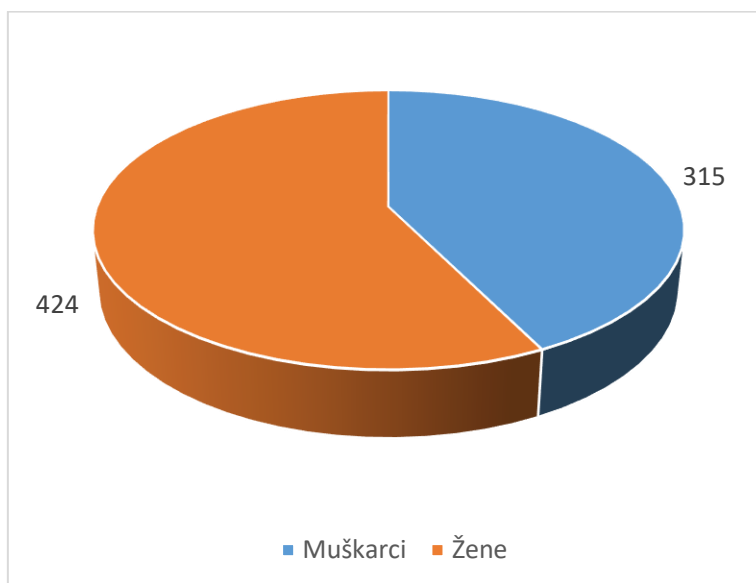
Na osnovu podataka o realizovanim internim, javnim oglasima i javnim konkursima koji su objavljeni u 2023. godini:

- za 691 kandidata je donijeta odluka o izboru u postupcima po internim i javnim oglasima;
- 42 kandidata su postavljena na radna mjesta visoki rukovodni kadar;
- 6 kandidata je imenovano za starješine organa uprave.

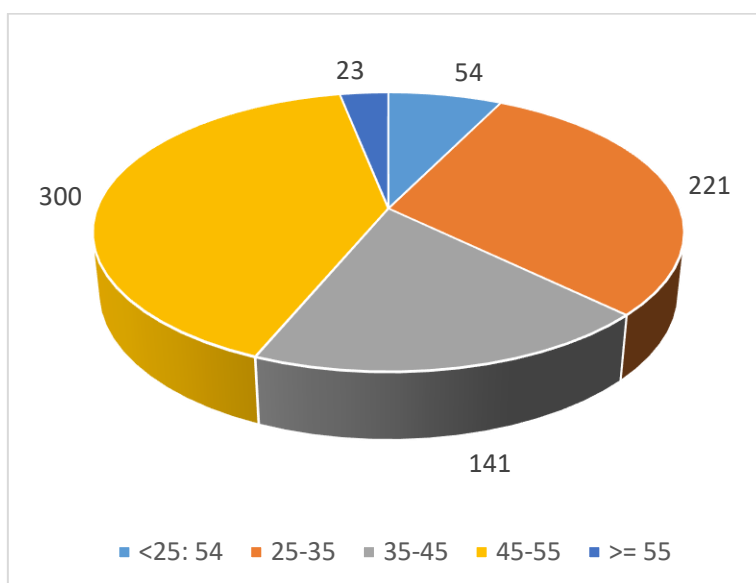
Broj izabranih kandidata po realizovanim oglasima i konkursima koji su objavljeni u 2023. godini

Oglas/konkurs	Broj izabranih kandidata
Interni oglasi	83
Javni oglas	608
Javni konkurs za visoki rukovodni kadar	42
Javni konkurs za starješine organa uprave	6
Ukupno:	739

Broj izabраниh kandidata – polna struktura:

Broj izabраниh kandidata – starosna struktura:

3.1 POSTUPAK PROVJERE KANDIDATA PO INTERNIM, JAVNIM OGLASIMA I JAVNIM KONKURSIMA

U izvještajnom periodu Uprava za ljudske resurse sprovela je:

- **543 postupka provjere znanja, sposobnosti, kompetencija i vještina kandidata po internim i javnim oglasima, i**
- **50 postupaka provjere kompetencija, znanja i sposobnosti kandidata po javnim konkursima za visoki rukovodni kadar i javnim konkursima za starješine organe uprave**

3.2 AKTIVNOSTI NA UNAPREĐENJU I IMPLEMENTACIJI INFORMACIONOG SISTEMA ZA ELEKTRONSKO TESTIRANJE KANDIDATA

Podstičući razvoj digitalizacije i e-usluga, Uprava za ljudske resurse kontinuirano radi na razvijanju i nadogradnji Informacionog sistema za elektronsko testiranje kandidata.

- U izvještajnom periodu praćene su izmjene propisa, kako bi se blagovremeno vršilo ažuriranje zbirke pitanja za teorijski dio pisanog testa;
- Informacioni sistem za elektronsko testiranje kandidata je nadograđen posebnim modulom za praćenje rokova izvršnosti odluka o izboru, po internim i javnim oglasima;
- Takođe, radi efikasnijeg sprovođenja postupaka oglašavanja, selekcije i zapošljavanja državnih službenika i namještenika, u posljednjem kvartalu protekle godine započete su i aktivnosti koje se odnose na nadogradnju Informacionog sistema sa još dva nova modula.
Jedan modul će omogućiti povezivanje Informacionog sistema sa evidencijama Komisije za žalbe, radi blagovremene informisanosti o podnijetim žalbama protiv odluka o izboru i obavještenja Uprave za ljudske resurse, kao i bržeg i efikasnijeg dostavljanja spisa premeta Komisiji za žalbe za potrebe postupaka po žalbi.
Drugi modul će pružiti mogućnost kandidatima da putem šifre pod kojom su se testirali, prate svoj status u daljem toku postupka i budu pravovremeno informisani o ishodu postupka, prije nego dobiju i zvanično obavještenje od Uprave za ljudske resurse;
- Uvođenje elektronskih servisa predstavlja ključni element reforme javne uprave i modernizacije javnog sektora. Kako bi se poboljšala efikasnost i dostupnost javnih usluga, Uprava za ljudske resurse je u izvještajnom periodu sprovela pripremne aktivnostima za uvođenje elektronske prijave na oglas i konkurs;
- Kada su za radno mjesto za koje se vrši provjera kandidata, propisana posebna znanja i vještine, konkretno znanje engleskog jezika za nivoe A1, A2, B1 i B2, provjera se takođe vrši elektronskim putem.

Za nivoe C1 i C2, elektronsko testiranje kandidata se sprovodi uz podršku Britanskog Savjeta u Crnoj Gori, upotrebom APTIS testa.

U izvještajnom periodu za 188 kandidata je sproveden postupak elektronskog testiranja znanja engleskog jezika.

3.3 PODSTICANJE KONKURENTNOSTI U POSTUPCIMA SELEKCIJE

Kako bi se obezbijedio najviši nivo transparentnosti u postupku selekcije i zapošljavanja, Uprava za ljudske resurse je u izvještajnom periodu, nastavila emitovanje filma o provjeri znanja, sposobnosti, kompetencija i vještina u postupcima po internim i javnim oglasima i filma o provjeri kompetencija, znanja i sposobnosti kandidata u postupku po javnim konkursima, a sve u cilju upoznavanja kandidata sa načinom sprovođenja postupka selekcije, povećanja transparentnosti u postupku zapošljavanja, te smanjenja prigovora i žalbi.

Takođe, osim što se javni oglasi i javni konkursi objavljuju u dnevnim štampanim medijima i na internet stranici Uprave za ljudske resurse, objavljuju se i na Instagram i Facebook profilu ovog organa

4. PRAĆENJE SPROVOĐENJA PROPISA I KADROVSKO PLANIRANJE

4.1 KADROVSKO PLANIRANJE

Zakonom o državnim službenicima i namještenicima ("Službeni list Crne Gore", br. 2/18, 34/19, 8/21 i 37/22) predviđeno je da se, u cilju upravljanja kadrovima u državnim organima, donosi Kadrovski plan, kojim se planiraju broj zaposlenih, promjene u kadrovskoj strukturi i druga strateška pitanja upravljanja kadrovima u skladu sa budžetskim i strateškim planiranjem rada Vlade.

Kadrovski plan se donosi za kalendarsku godinu, u roku od 30 dana od dana donošenja Zakona o budžetu.

Imajući u vidu da svi organi državne uprave i Službe Vlade Crne Gore nijesu dostavili nacрте Kadrovskog plana za 2023. godinu u roku od 30 dana od dana usvajanja Zakona o budžetu za 2023. godinu, Uprava za ljudske resurse je pripremila i dostavila Ministarstvu javne uprave i Vladi Crne Gore **Informaciju** o primjeni instituta kadrovskog planiranja u organima državne uprave i službi Vlade Crne Gore u 2023. godini.

Zaključkom broj 07-011/23-518/2 od 15. februara 2023. godine Vlada Crne Gore je usvojila Informaciju i zadužila organe državne uprave i službe Vlade, koji nijesu dostavili nacрте Kadrovskih planova za 2023. godinu Upravi za ljudske resurse, da iste dostave.

Vlada je na sjednici održanoj 16.03.2023. godine, donijela Djelimični kadrovski plan za organe državne uprave i službe Vlade Crne Gore za 2023. godinu, koji sadrži podatke iz nacрта Kadrovskog plana 35 organa:

1. Ministarstva pravde
2. Ministarstva odbrane
3. Ministarstva finansija
4. Ministarstva javne uprave
5. Ministarstva kapitalnih investicija
6. Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma
7. Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede
8. Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma
9. Ministarstva kulture i medija
10. Ministarstva nauke i tehnološkog razvoja
11. Ministarstva zdravlja
12. Ministarstva evropskih poslova
13. Ministarstva ljudskih i manjinskih prava
14. Ministarstva sporta i mladih
15. Uprave za izvršenje krivičnih sankcija
16. Direkcije za zaštitu tajnih podataka
17. Uprave za katastar i državnu imovinu
18. Uprave za statistiku
19. Uprave za saradnju sa dijasporom - iseljenicima
20. Uprave za ljudske resurse
21. Zavoda za školstvo
22. Uprave za saobraćaj
23. Uprave za željeznice
24. Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove
25. Uprave za gazdovanje šumama i lovištima
26. Uprave za vode
27. Uprave za kapitalne projekte
28. Agencije za zaštitu životne sredine
29. Zavoda za hidrometeorologiju i seizmologiju
30. Uprave za zaštitu kulturnih dobara
31. Državnog arhiva

32. Uprave pomorske sigurnosti i upravljanja lukama
33. Zavoda za socijalnu i dječiju zaštitu
34. Sekretarijata za zakonodavstvo i
35. Generalnog sekretarijata Vlade Crne Gore

Zaključkom broj 07-100/23-1144/2 od 16. marta 2023. godine, Vlada je zadužila organe državne uprave i službe Vlade Crne Gore, koji nijesu dostavili nacрте Kadrovskih planova za 2023. godinu i obezbijedili saglasnost Ministarstva finansija da, najkasnije do 31. marta 2023. godine, pripreme i Upravi za ljudske resurse dostave navedene nacрте.

Takođe, Vlada Crne Gore je zadužila Upravu za ljudske resurse da, na osnovu nacрта kadrovskih planova, dostavljenih do 31. marta 2023. godine, ažurira Kadrovski plan za 2023. godinu.

U skladu sa Zaključkom Vlade, nacрте Kadrovskog plana za 2023. godinu, kroz Centralnu kadrovsku evidenciju dostavili su:

1. Ministarstvo vanjskih poslova
2. Ministarstvo rada i socijalnog staranja
3. Ministarstvo prosvjete
4. Uprava za igre na sreću
5. Zavod za metrologiju i
6. Uprava za inspekcijske poslove

Na sjednici održanoj 20. aprila 2023. godine, Vlada je donijela ažurirani Djelimični kadrovski plan za organe državne uprave i službe Vlade Crne Gore za 2023. godinu i Zaključkom broj 07-100/23-1842/2 od 26. aprila 2023. godine, zadužila organe državne uprave i službe Vlade Crne Gore, koji nijesu dostavili nacрте Kadrovskih planova za 2023. godinu i pribavili saglasnost Ministarstva finansija da pripreme i Upravi za ljudske resurse dostave navedene nacрте.

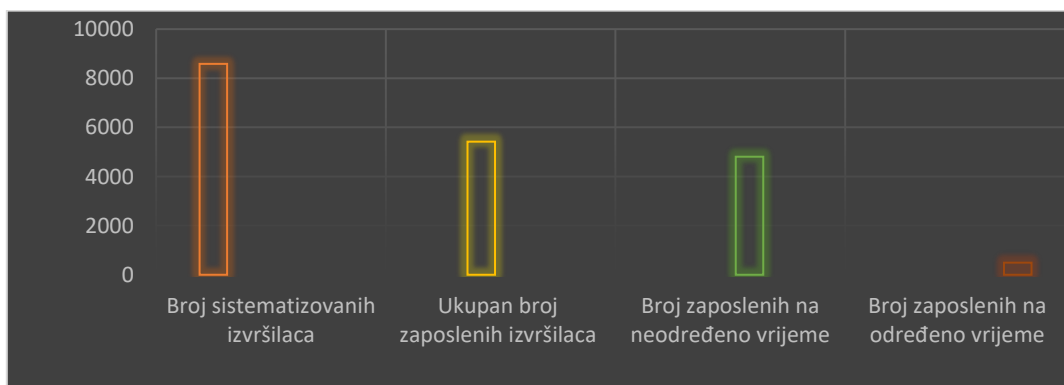
U skladu sa ovim Zaključkom, nacrt Kadrovskog plana za 2023. godinu, kroz Centralnu kadrovsku evidenciju dostavila je Uprava prihoda i carina.

Vlada Crne Gore je na sjednici od 30. juna 2023. godine donijela **Djelimični Kadrovski plan za organe državne uprave i službe Vlade Crne Gore, koji sadrži podatke iz Nacрта Kadrovskih planova 42 organa.**

Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava za ugljovodonike i Kabinet predsjednika Vlade Crne Gore nijesu dostavili nacрте Kadrovskog plana za 2023. godinu.

Ukupan broj sistematizovanih radnih mjesta u organima koji su dostavili Nacрте kadrovskih planova za 2023. godinu je **8587**.

Ukupan broj zaposlenih izvršilaca je **5414** (na neodređeno vrijeme **4800**, a na određeno **614** izvršilaca).

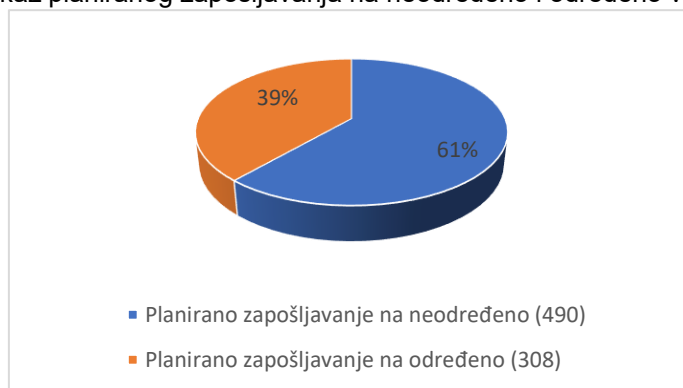

Prikaz broja sistematizovanih i zaposlenih izvršilaca

U toku 2023. godine planirano je zapošljavanje **798** izvršilaca, od čega **490** na neodređeno vrijeme i **308** na određeno vrijeme. (Ovaj broj uključuje započete postupke popune radnih mjesta u prethodnoj godini, koji nijesu okončani).

<i>RB</i>	<i>Institucija</i>	<i>Broj potrebnih službenika / namještenika</i>	<i>Broj potrebnih službenika / namještenika na neodređeno</i>	<i>Broj potrebnih službenika / namještenika na određeno</i>
1.	Ministarstvo pravde	6	6	0
2.	Ministarstvo odbrane	12	11	1
3.	Ministarstvo finansija	58	53	5
4.	Ministarstvo vanjskih poslova	32	32	0
5.	Ministarstvo javne uprave	15	12	3
6.	Ministarstvo prosvjete	10	9	1
7.	Ministarstvo kapitalnih investicija	8	2	6
8.	Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma	24	19	5
9.	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	32	21	11
10.	Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma	24	11	13
11.	Ministarstvo kulture i medija	18	13	5
12.	Ministarstvo rada i socijalnog staranja	15	14	1
13.	Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja	13	11	2
14.	Ministarstvo zdravlja	10	8	2
15.	Ministarstvo evropskih poslova	12	9	3
16.	Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava	14	10	4
17.	Ministarstvo sporta i mladih	7	6	1
18.	Uprava za izvršenje krivičnih sankcija	42	42	0
19.	Direkcija za zaštitu tajnih podataka	2	2	0
20.	Uprava prihoda i carina	167	55	112
21.	Uprava za igre na sreću	7	4	3
22.	Uprava za katastar i državnu imovinu	15	15	0
23.	Uprava za statistiku	12	10	2
24.	Uprava za saradnju sa dijasporom – iseljenicima	9	6	3
25.	Uprava za ljudske resurse	14	10	4
26.	Zavod za školstvo	7	5	2
27.	Uprava pomorske sigurnosti i upravljanja lukama	4	3	1
28.	Uprava za saobraćaj	6	6	0
29.	Uprava za željeznice	3	2	1
30.	Zavod za metrologiju	2	2	0
31.	Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove	21	2	19
32.	Uprava za gazdovanje šumama i lovištima	32	30	2
33.	Uprava za vode	2	2	0
34.	Uprava za kapitalne projekte	10	6	4
35.	Agencija za zaštitu životne sredine	1	1	0
36.	Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju	4	4	0
37.	Uprava za zaštitu kulturnih dobara	3	0	3
38.	Državni arhiv	10	6	4
39.	Zavod za socijalnu i dječiju zaštitu	2	1	1
40.	Uprava za inspekcijske poslove	98	14	84
41.	Sekretarijat za zakonodavstvo	3	3	0
42.	Generalni sekretarijat Vlade Crne Gore	12	12	0

Prikaz planiranog zapošljavanja na neodređeno i određeno vrijeme

U 2023. godini planirano je zapošljavanje **18** pripravnika sa visokim i **4** pripravnika sa srednjim obrazovanjem

Broj službenika i namještenika koji ispunjavaju uslov za odlazak u penziju u 2023. godini je **52**.

Postupak izrade Kadrovskog plana za 2023. godinu sproveden je kroz Centralnu kadrovsku evidenciju.

Uvodni dio - SEKTOR FINANSIJA									
Planirano									
Kategorija	Zvanje	Broj po sist. (1)	Zap. na neod. (3)	Zap. na odr. (4)	Potr. služ. neod. (6)	Potr. služ. odr. (7)	Potr. usl. za penz. (8)	Na raspl. UZK (9)	
Nivo plana: A									
	Ministar	0	0	0	0	0	0	0	0
	Državni sekretar	0	0	0	0	0	0	0	0
Suma		0	0	0					
Nivo plana: B Državni službenici									
	Stariješna organa uprave	0	0	0	0	0	0	0	0
	Stariješna organa uprave	0	0	0	0	0	0	0	0
	Stariješna organa uprave	0	0	0	0	0	0	0	0
	Visoko rukovodni kadar	0	0	0	0	0	0	0	0
	Visoko rukovodni kadar	0	0	0	0	0	0	0	0
	Visoko rukovodni kadar	0	0	0	0	0	0	0	0

Prikaz Centralne kadrovske evidencije u dijelu izrade Kadrovskog plana

Izmjene akata o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji pojedinih organa državne uprave prouzrokovale su izmene Djelimičnog Kadrovskog plana za organe državne uprave i službe Vlade Crne Gore za 2023. godinu, tako da su u toku 2023. godine donijete dvije izmjene Djelimičnog Kadrovskog plana za organe državne uprave i službe Vlade Crne Gore za 2023. godinu.

Pored toga, 61 drugi državni organ je donio Kadrovski plan za 2023. godinu.

Takođe, 5 drugih državnih organa donijelo je Izmjene Kadrovskog plana za 2023. godinu.

Kadrovski plan za 2023. godinu donijelo je 92% državnih organa.

4.2 DAVANJE MIŠLJENJA NA AKTA O UNUTRAŠNJOJ ORGANIZACIJI I SISTEMATIZACIJI

Na osnovu člana 151 stav 1 alineja 3 Zakona o državnim službenicima i namještenicima („Službeni list Crne Gore“, br. 2/18, 34/19, 8/21 i 37/22) Uprava je nadležna za davanje mišljenja na akta o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji organa državne uprave i pravnih lica kod kojih se na prava i obaveze zaposlenih primjenjuju propisi o državnim službenicima i namještenicima.

U postupku davanja mišljenja na Predloge akata o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, vrši se analiza unutrašnje organizacije, analiza opisa poslova, daju se primjedbe i sugestije i u neposrednoj komunikaciji i saradnji sa predstavnicima organa odnosno predlagača otklanjaju pojedine neusaglašenosti ili preispituju

predložena rješenja. Često se od strane Uprave za ljudske resurse pruža pomoć i u formulisanju konkretnih rješenja.

Uprava za ljudske resurse je u 2023. godini dala **58** mišljenja na predloge akata o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta (predloge Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta; predloge Pravilnika o izmenama i/ili dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji).

U toku januara 2023. godine Uprava je dala mišljenja na predloge Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, izmjene i/ili dopune za sljedeće organe:

- Ministarstvo unutrašnjih poslova (izmjene i dopune)
- Osnovni sud u Baru (izmjene)
- Ministarstvo kulture i medija (izmjene i dopune)
- Uprava za igre na sreću
- Uprava za inspekcijske poslove (izmjene i dopune)
- Zavod za zapošljavanje Crne Gore

U toku februara 2023. godine Uprava je dala mišljenja na predloge akata o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta za sljedeće organe:

- Ministarstvo odbrane (izmjene i dopune)
- Sekretarijat za zakonodavstvo (izmjena i dopuna)
- Osnovni sud u Kotoru (izmjena i dopuna)
- Upravni sud Crne Gore (izmjene)
- Zavod za metrologiju (izmjena i dopune)
- Uprava prihoda i carina (izmjene)

Uprava je **u toku marta 2023. godine** dala mišljenja na predloge akata o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji:

- Agencije za investicije (dopuna)
- Zavoda za zapošljavanje Crne Gore (izmjene i dopune)

U aprilu 2023. godine Uprava je dala mišljenja na predloge akata o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji:

- Centra za alternativno rješavanje sporova
- Sekretarijata tužilačkog savjeta (izmjene i dopune)

U toku maja 2023. godine data su mišljenja na predloge akata o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta za sljedeće organe:

- Agencija za zaštitu konkurencije (izmjene i dopune)
- Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja (izmjena)
- Sekretarijat tužilačkog savjeta (korigovane izmjene i dopune)
- Stručna služba Fonda za obeštećenje

Uprava je **u toku juna 2023. godine** dala mišljenja na predloge akata o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta za sljedeće organe:

- Kabinet predsjednika Vlade Crne Gore (izmjene i dopune)
- Ministarstvo javne uprave (izmjene i dopune)
- Vrhovni sud Crne Gore (izmjene i dopune)
- Zavod za metrologiju (izmjena)

U julu 2023. godine data su mišljenja na predloge akata o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta za sljedeće organe:

- Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma (izmjene)
- Apelacioni sud (izmjene)
- Uprava za katastar i državnu imovinu
- Osnovno državno tužilaštvo u Podgorici (izmjene i dopune)

- Uprava prihoda i carina
- Ministarstvo prosvjete (izmjene i dopune)

Uprava je **u toku avgusta 2023. godine** dala mišljenja na predloge akata o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji:

- Uprave za katastar i državnu imovinu
- Uprave za izvršenje krivičnih sankcija (izmjene)
- Agencije za investicije (izmjena i dopuna)

U toku septembra 2023. godine Uprava je dala mišljenja na predloge akata o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta za sljedeće organe:

- Osnovni sud u Kotoru
- Viši sud za prekršaje Crne Gore (izmjena i dopuna)

Uprava je **u toku oktobra 2023. godine** dala mišljenja na predloge akata o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta za sljedeće organe:

- Ministarstvo vanjskih poslova (izmjene i dopune)
- Sekretarijat tužilačkog savjeta (izmjene i dopune)
- Služba Predsjednika Crne Gore
- Osnovni sud u Kotoru (izmjene i dopune)
- Osnovni sud u Podgorici (izmjene i dopune)

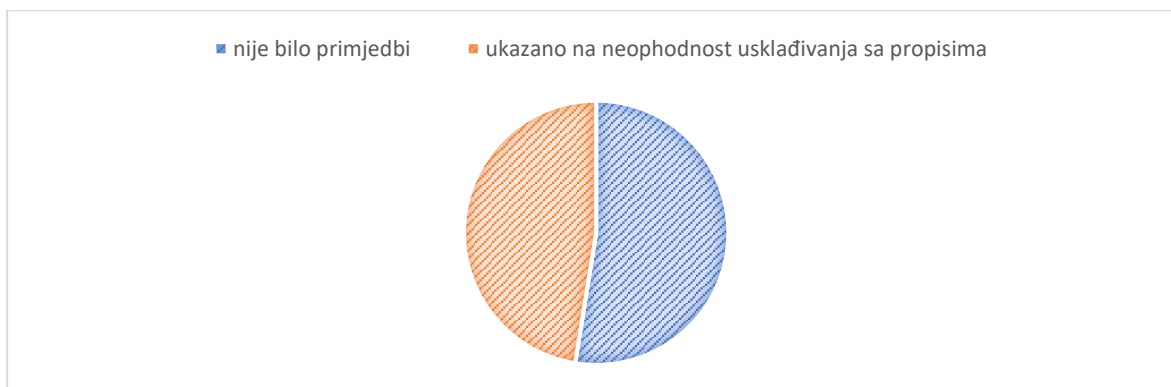
U novembru 2023. godine data su mišljenja na predloge akata o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji:

- Kabineta Predsjednika Vlade Crne Gore
- Ministarstva javne uprave

U decembru 2023. godine Uprava je dala mišljenje na predloge akata o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta za sljedeće organe:

- Sekretarijat Centra za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu
- Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine
- Ministarstvo ekonomskog razvoja
- Ministarstvo energetike i rudarstva
- Ministarstvo finansija
- Ministarstvo pravde
- Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija
- Sekretarijat za zakonodavstvo
- Osnovni sud u Beranama (izmjena)
- Osnovni sud u Cetinju (izmjene i dopuna)
- Kabinet predsjednika Vlade Crne Gore (izmjene i dopune)
- Ministarstvo evropskih poslova
- Generalni sekretarijat Vlade Crne Gore
- Viši sud u Bijelom Polju (izmjene)
- Ministarstvo saobraćaja i pomorstva i
- Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera.

Uprava je u postupku davanja mišljenja na predloge Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, u 27 mišljenja ukazala na neophodnost usklađivanja istih sa propisima.

Prikaz broja misljenja u kojima nije bilo primjedbi i u kojima je ukazano na neophodnost usklađivanja predloga Pravilnika

U postupku usaglašavanja i u mišljenjima, Uprava često ukazuje i na kvalitet opisa poslova organizacionih jedinica i pojedinačnih radnih mjesta.

- ❖ U cilju poboljšanja kvaliteta opisa poslova u aktima o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, u saradnji sa SIGMA-om, započete su aktivnosti na izradi Kataloga poslova u organima državne uprave, kojim bi bili obuhvaćeni poslovi iz pojedinih familija poslova, koji odgovaraju većem broju radnih mjesta u organima državne uprave.

5. STRUČNO OSPOSOBLJAVANJE I USAVRŠAVANJE DRŽAVNIH I LOKALNIH SLUŽBENIKA I NAMJEŠTENIKA

Uprava za ljudske resurse je u 2023. godini realizovala ključne aktivnosti koje se odnose na pripremu i sprovođenje programa stručnog osposobljavanja i usavršavanja čija je sadržina utvrđena samostalno ili u saradnji sa drugim institucijama. Realizovane su i aktivnosti po strategijama, odnosno akcionim planovima i nastavljena je saradnja sa državnim organima, jedinicama lokalne samouprave, međunarodnim i ostalim organizacijama.

- ✓ **Ukupno su realizovane 252 obuke koje je pohađalo 3182 polaznika.**

Kada je u pitanju ciljna grupa polaznika obuka, podaci ukazuju da je dominantan broj polaznika iz kategorije ekspertskog i izvršnog kadra, dok je manje zastupljen rukovodeći kadar.

U drugom kvartalu sprovedena je analiza potreba za stručnim osposobljavanjem i usavršavanjem držanih i lokalnih službenika i namještenika, u cilju pripreme Plana obuka za 2024. godinu.

PLAN OBUKA

DRŽAVNIH SLUŽBENIKA I NAMJEŠTENIKA ZA 2023.

PROGRAM OBUKE	BROJ CIKLUSA/OBUKA	BROJ POLAZNIKA
OPŠTI PROGRAM OBUKE		
OPŠTI PROGRAM STRUČNOG OSPOSOBLJAVANJA I USAVRŠAVANJA DRŽAVNIH SLUŽBENIKA I NAMJEŠTENIKA	80 obuka	2.000
KURSEVI RAČUNARA	10 obuka	120
OPŠTI PROGRAM STRUČNOG OSPOSOBLJAVANJA I USAVRŠAVANJA LOKALNIH SLUŽBENIKA I NAMJEŠTENIKA	50 obuka	1.250
SPECIFIČNI PROGRAMI OBUKE KOJI SE REALIZUJU U CIKLUSIMA		
PROGRAM OBUKE ZA RUKOVODIOCE	2 ciklusa (14 obuka)	40
PROGRAM OBUKE ZA NOVOZAPOSLENE	2 ciklusa (14 obuka)	40
PROGRAM OBRAZOVANJA ZA ANDRAGOŠKO OSPOSOBLJAVANJE (TOT)	2 ciklusa (12 obuka)	40
PROGRAM OBUKE U OBLASTI ANALIZE EFEKATA (RIJA)	8 ciklusa (24 obuke)	80
PROGRAM OBUKE ZA RAČUNOVOĐE U JAVNOM SEKTORU	2 ciklusa (50 dana obuke)	50
PROGRAM OBUKE ZA UNUTRAŠNJEG REVIZORA U JAVNOM SEKTORU CRNE GORE	1 ciklus (35 obuka)	25
SPECIFIČNI PROGRAMI OBUKE		
PROGRAM PROFESIONALNOG USAVRŠAVANJA UNUTRAŠNJIH REVIZORA U JAVNOM SEKTORU	20 obuka	300
SPECIFIČNI PROGRAM OBUKE ZA STICANJE I UNAPRJEĐIVANJE ZNANJA, VJEŠTINA I SPOSOBNOSTI IZ OBLASTI UPRAVLJANJA I UNUTRAŠNJIH KONTROLA U JAVNOM SEKTORU	40 obuka	800
SPECIFIČNI PROGRAM OBUKE U OBLASTI UPRAVLJANJA IPA SREDSTVIMA	15 obuka	300
SPECIFIČNI PROGRAM OBUKE ZA UNAPRJEĐIVANJE ZNANJA I VJEŠTINA IZ OBLASTI INSPEKCIJSKOG I KOMUNALNOG NADZORA NA LOKALNOM NIVOU	3 obuke	60
SPECIFIČNI PROGRAM OBUKE ZA SUDSKU I TUŽILAČKU ADMINISTRACIJU	5 obuka	100
AKREDITOVANI PROGRAMI		
PROGRAM OBRAZOVANJA ZA STICANJE KLJUČNIH VJEŠTINA ZA UPRAVLJANJE LJUDSKIM RESURSIMA	1 ciklus (23 obuke)	20
PROGRAM OBRAZOVANJA ZA DRŽAVNE SLUŽBENIKE IZ OBLASTI STRATEŠKOG PLANIRANJA	1 ciklus (12 obuka)	20
PROGRAM OBRAZOVANJA ZA STICANJE KLJUČNIH VJEŠTINA ZA KOMUNIKACIJE SA JAVNOŠĆU U JAVNOM SEKTORU	1 ciklus (11 obuka)	20
PROGRAM OBRAZOVANJA ZA STICANJE KLJUČNIH VJEŠTINA ZA OBAVLJANJE POSLOVA MENADŽERA INTEGRITETA	1 ciklus (12 obuka)	20
OSTALE OBUKE		
OSTALE OBUKE (REALIZOVANE PO PROJEKTU, AKCIONOM PLANU, ZAKLJUČKU VLADE) – AKCIONI PLANovi (BR. OBUKA) – DRUGE AD HOC OBUKE (BR. OBUKA)	50 obuka	1.000

U toku 2023. godine, realizovane su i obuke po drugim osnovama, kao što su: akcioni planovi, zaključci Vlade Crne Gore, zahtjevi za obukama od strane državnih organa i lokalnih samouprava, kao i obuke planirane po projektima i u saradnji sa međunarodnim partnerima.

5.1 REALIZACIJA PLANA - SPROVOĐENJE PROGRAMA OBUKA

Sprovođenje programa obuka podrazumijeva detaljnu pripremu svih aktivnosti, realizaciju obuke i evaluaciju iste.

Predavači su angažovani na osnovu utvrđene Liste predavača, na način kako je predviđeno pravilima za sprovođenje programa obuka i angažovanja predavača, odnosno trenera.

Zaključci dobijeni na osnovu sprovedene evaluacije, predstavljaju osnov za unaprjeđenje sadržine i dinamike realizacije programa.

5.1.1 Opšti program stručnog osposobljavanja i usavršavanja državnih službenika i namještenika

Program stručnog osposobljavanja i usavršavanja državnih službenika i namještenika je namijenjen svim službenicima i namještenicima zaposlenim u državnim organima koji žele da steknu odnosno unaprijede postojeća znanja i vještine .

Plan realizacije obuka predviđenih Opštim programom obuke razrađen je Kalendarima obuka za period mart - jun i septembar – decembar. Planirano je da se realizuje 80 obuka. Ukupno je realizovano 66 obuka, od čega 16 obuka po zahtjevu organa.

Od ukupno 1727 prijavljenih polaznika, Opšti Program državnih službenika i namještenika je pohađalo 1158 polaznika (846 polaznica i 312 polaznika), 395 polaznika se blagovremeno odjavilo, a 174 je bilo odsutno sa obuke. Razlika između odjavljenih i odsutnih polaznika je u tome što odsutni polaznici nisu informisali koordinatora o njihovom odustajanju sa obuke.

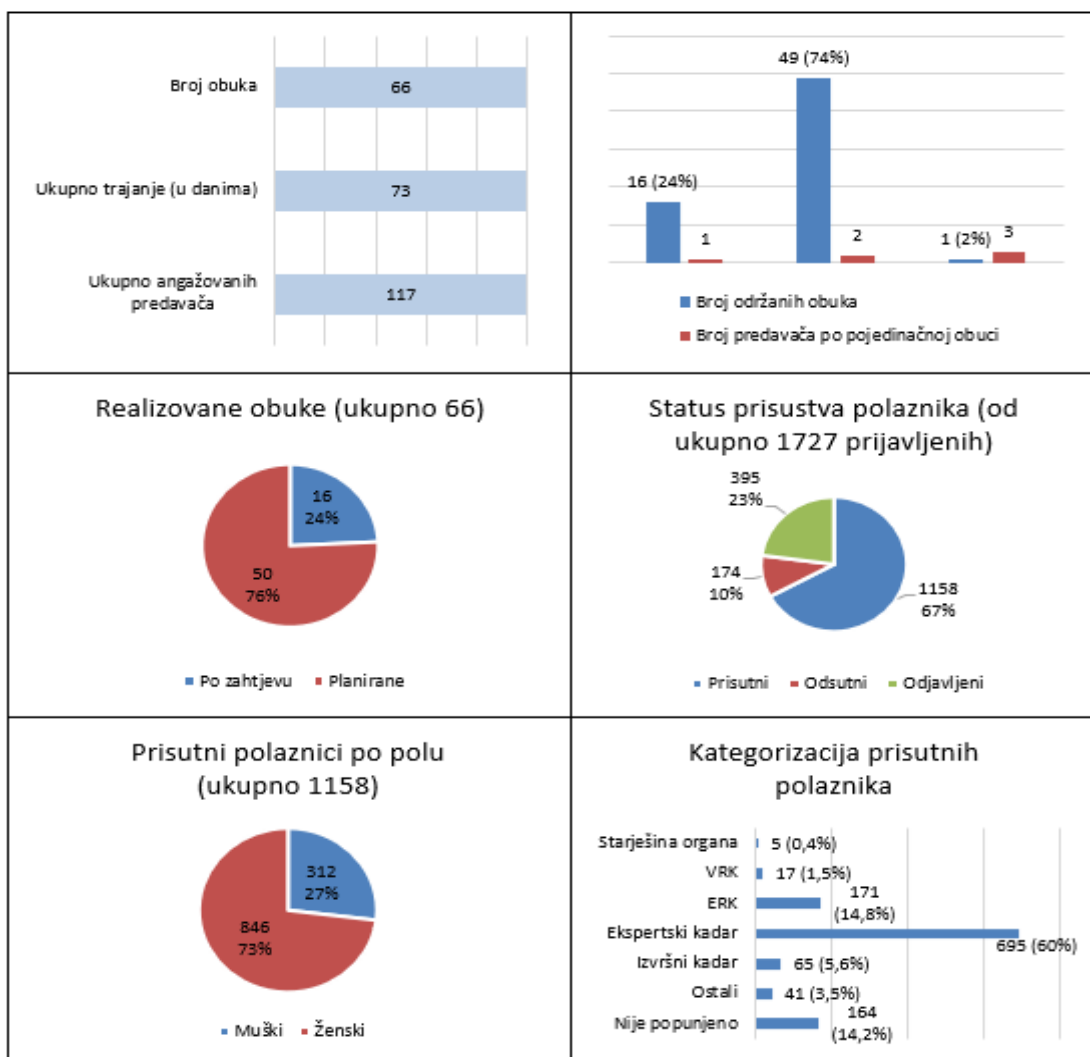
Evidencija pokazuje da su 52 obuke realizovane u sali za obuku, dok je 15 obuka realizovano onlajn, putem Zoom platforme. Angažovano je 117 predavača.

Slijedi detaljan pregled informacija o obukama:

Program obuke	Podaci o obukama							Podaci o polaznicima obuka												
	Planirane	Po zahtjevu	Odložene	Otkazane	Realizovane	Broj dana realizovanih obuka	Broj onlajn realizovanih obuka	Polaznici koji su prisustvovali obuci												
								Prijavljeni	Odjavljeni	Stariješine organa	VRK	ERK	Ekspertski kadar	Izvršni kadar	Ostali	Nije popunjeno	Ukupno prisutnih	Po polu		Broj odsutnih
																		Ženski	Muški	
Opšti program obuke državnih službenika i namještenika																				
OPŠTI PROGRAM STRUČNOG OSPOSOBLJAVANJA I USAVRŠAVANJA DRŽAVNIH SLUŽBENIKA I NAMJEŠTENIKA																				
Kalendar obuka za period septembar - decembar 2023. godine	20	5	0	0	25	28	3	668	105	5	7	58	256	32	9	60	427	330	97	136
Kalendar obuka za period januar - jul 2023. godine	31	11	0	1	41	45	11	1059	290	0	10	113	439	33	32	104	731	516	215	38
Ukupno	51	16	0	1	66	73	14	1727	395	5	17	171	695	65	41	164	1158	846	312	174

❖ Pregled realizovanih tema i broj održavanja obuka na navedene teme

Rbr	Naziv teme	Br održavanja
1	UPRAVNI POSTUPAK	8
2	OBUKA ZA VOĐENJE CENTRALNE KADROVSKE EVIDENCIJE	7
3	EDMS - NAČIN UPRAVLJANJA ELEKTRONSKIM DOKUMENTIMA	5
4	EMOCIONALNA INTELIGENCIJA	3
5	MOBING	3
6	RODNA RAVNOPRAVNOST	3
7	ES.JN – ELEKTRONSKI SISTEM JAVNIH NABAVKI	2
8	JAVNE NABAVKE	2
9	KANCELARIJSKO POSLOVANJE	2
10	MIRNO RJEŠAVANJE RADNIH SPOROVA	2
11	POSTUPAK PRED KOMISIJOM ZA ŽALBE	2
12	RJEŠAVANJE KONFLIKTNIH SITUACIJA	2
13	SAJBER BEZBJEDNOST	2
14	SLOBODAN PRISTUP INFORMACIJAMA	2
15	TAJNOST PODATAKA	2
16	TIMSKI RAD	2
17	ANALIZA POTREBA ZA STRUČNIM OSPOSOBLJAVANJEM, ODNOSNO USAVRŠAVANJEM	1
18	DISCIPLINSKA ODGOVORNOST	1
19	INFORMATIČKA ZAŠTITA PODATAKA	1
20	INSPEKCIJSKI NADZOR	1
21	INTEGRITET U JAVNOJ UPRAVI I SPROVOĐENJE PLANOVA INTEGRITETA	1
22	IZRADA KADROVSKOG PLANA	1
23	IZRADA ZAKONA I DRUGIH PROPISA U SKLADU SA PRAVNO-TEHNIČKIM PRAVILIMA ZA IZRADU PROPISA I SMJERNICAMA ZA USKLADIVANJE PROPISA CRNE GORE SA PRAVNIM PORETKOM EVROPSKE UNIJE	1
24	KANCELARIJSKO POSLOVANJE U SUDSKOJ ADMINISTRACIJI	1
25	POZNAVANJE KOMUNIKACIJE MEĐUNARODNIH KULTURA	1
26	PRAVNI POREDAK EU; NAČELO SUPREMACIJE I DIREKTOG EFEKTA PRAVA EU	1
27	PRAVNO-TEHNIČKA PRAVILA ZA IZRADU PROPISA SA SMJERNICAMA ZA USKLADIVANJE PROPISA CRNE GORE SA PRAVNIM PORETKOM EVROPSKE UNIJE	1
28	PRAVO NA SUDENJE U RAZUMNOM ROKU U UPRAVNOM POSTUPKU, (EVROPSKA KONVENCIJA O LJUDSKIM PRAVIMA - ČLAN 6)	1
29	PREKRŠAJNI POSTUPAK	1
30	RUKOVOĐENJE/UPRAVLJANJE ORGANIZACIONIM JEDINICAMA	1
31	UPRAVLJANJE VREMENOM	1
32	ZABRANA DISKRIMINACIJE	1
33	ZAŠTITA LIČNIH PODATAKA	1
Ukupno		66

Procentualna zastupljenost statusa obuka, statusa polaznika, prisutnih polaznika po polu i po kategoriji (po Opštem programu stručnog osposobljavanja i usavršavanja državnih službenika i namještenika i namještenika)

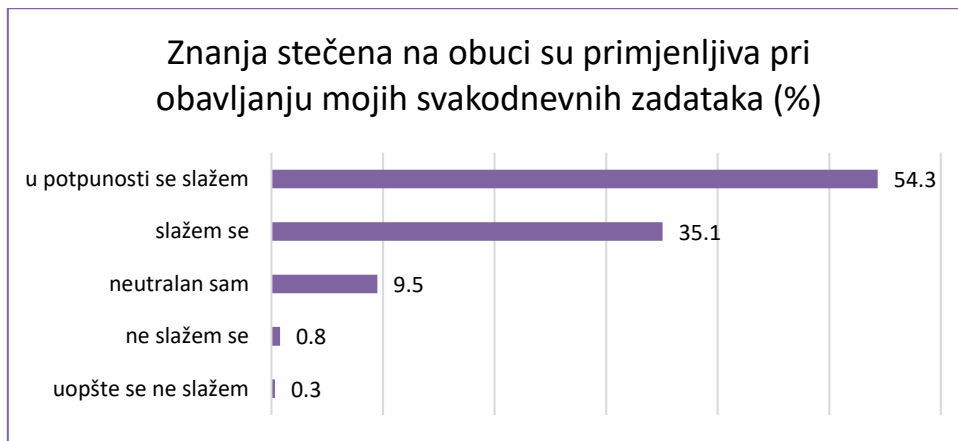
U nastavku je dat prikaz broja državnih službenika i namještenika iz institucija pojedinačno u toku 2023. godine koji su pohađali obuke iz opšteg Programa stručnog osposobljavanja i usavršavanja državnih službenika i namještenika i namještenika.

Rbr	Institucija	Br polaznika
1.	MINISTARSTVA	399
2.	ORGANI DRŽAVNE UPRAVE	367
3.	OSTALI DRŽAVNI ORGANI	268
4.	SUDSTVO	45
5.	TUŽILAŠTVO	7
6.	Ostale institucije	72
Ukupno		1158

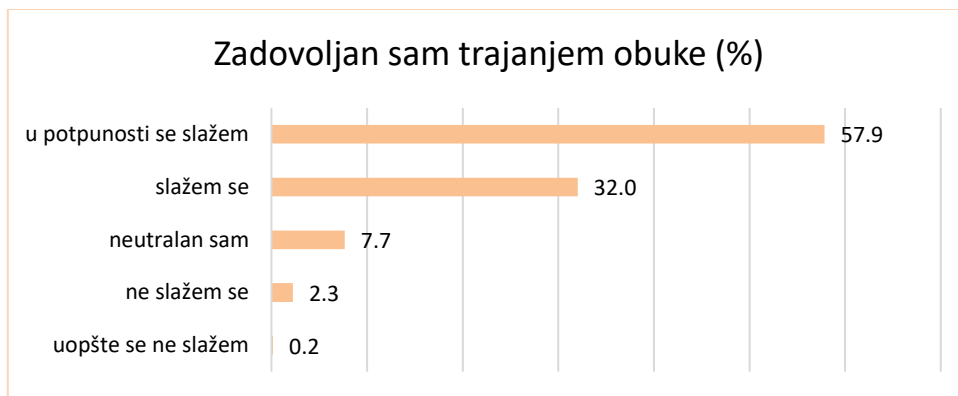
Evaluacija

U nastavku slijedi prikaz grafikona koji prikazuju:

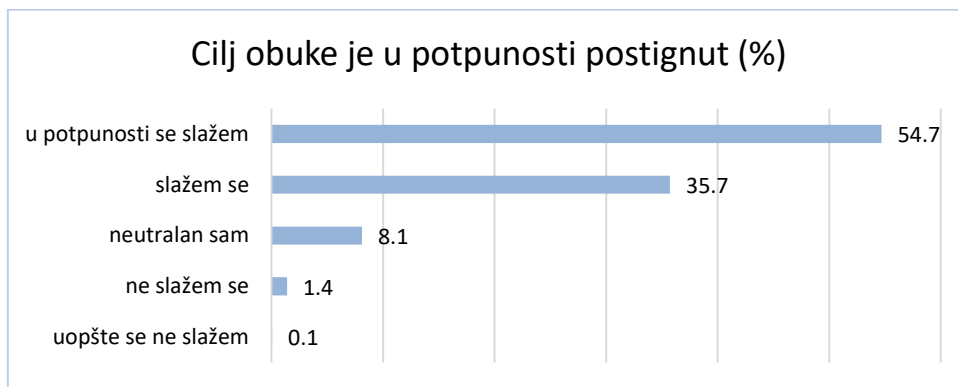
- svakodnevnu primjenjivost znanja stečena na obukama,
- zadovoljstvo trajanjem obuke i
- da li je postignut cilj obuke.

Opcije **u potpunosti se slažem** i **slažem se** je izabralo 89,4% polaznika.

Opcije **u potpunosti se slažem** i **slažem se** je izabralo 89,9% polaznika.

Opcije **u potpunosti se slažem** i **slažem se** je izabralo 90,4% polaznika.

5.1.2 Opšti program stručnog osposobljavanja i usavršavanja lokalnih službenika i namještenika

Opšti program stručnog osposobljavanja odnosno usavršavanja lokalnih službenika i namještenika je namijenjen za sticanje, odnosno unapređivanje osnovnih znanja i vještina za rad u organu lokalne uprave, stručnoj službi, odnosno posebnoj službi.

U 2023. godini, dodatan rad je uložen za aktivaciju VPN naloga u jedinicama lokalnih samouprava radi omogućavanja pristupa Kadrovskom informacionom sistemu.

Kada su lokalni službenici i namještenici u pitanju, od ukupno 1079 prijavljenih polaznika, Opšti Program lokalnih službenika i namještenika je pohađalo 740 polaznika (516 polaznica i 224 polaznika), 130

polaznika se blagovremeno odjavilo, a 209 je bilo odsutno sa obuke. Razlika između objavljenih i odsutnih polaznika je u tome što odsutni polaznici nisu informisali koordinatora o njihovom odustajanju sa obuke.

Obuke su realizovane u Podgorici, Bijelom Polju, Tivtu, Mojkovcu, Kotoru, Danilovgradu i Cetinju, a sve u cilju pružanja mogućnosti što većem broju lokalnih službenika i namještenika da prisustvuju obukama i unaprjeđuju svoja znanja i vještine. Po ovom programu realizovane su ukupno 34 obuke, na kojima je angažovano 58 predavača.

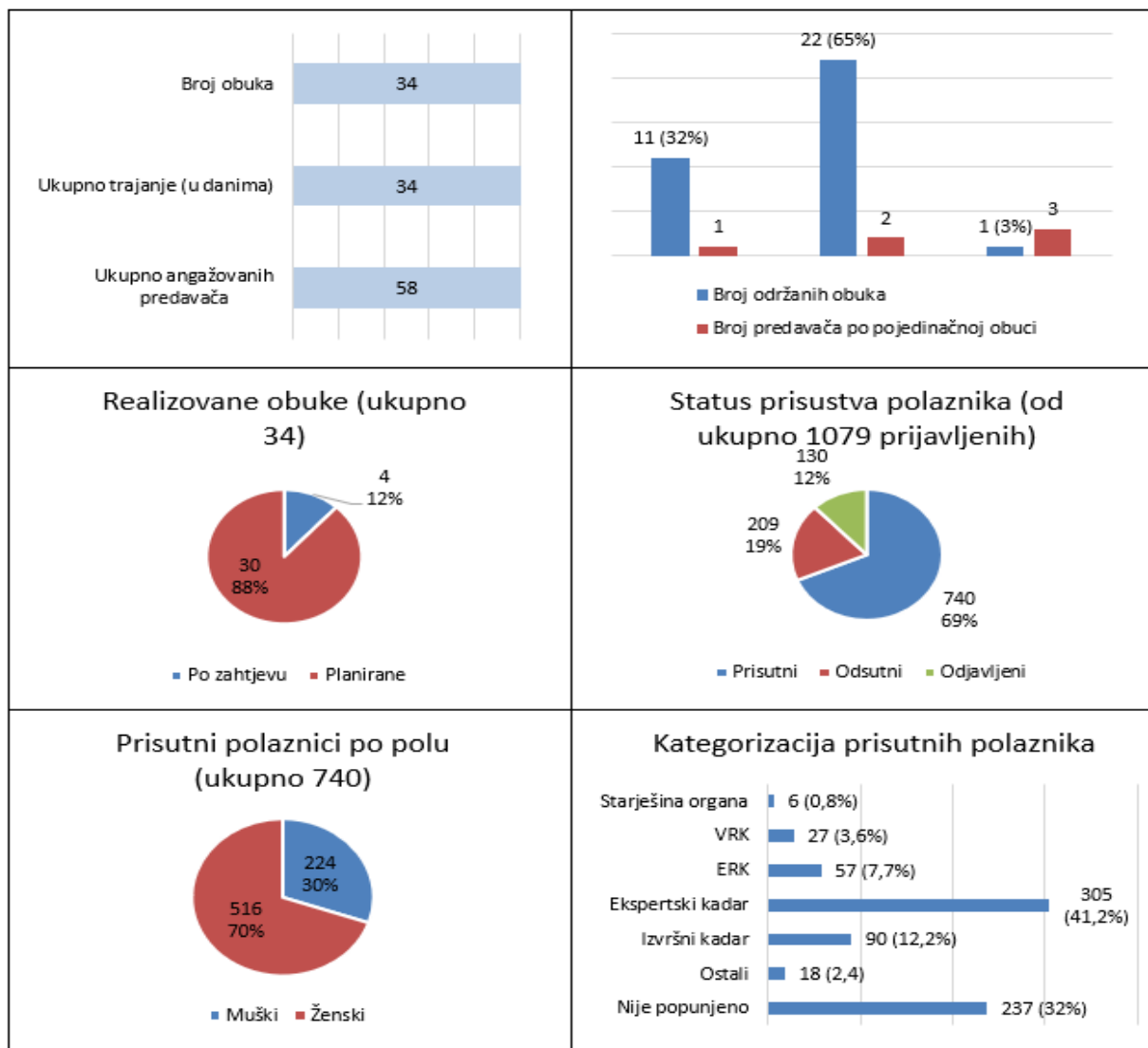
Program obuke	Podaci o obukama							Podaci o polaznicima obuka												
	Planirane	Po zahtjevu	Odložene	Otkazane	Realizovane	Br. dana realizovanih obuka	Broj online realizovanih obuka	Polaznici koji su prisustvovali obuci												
								Prijavljeni	Odjavljeni	Starješine organa	VRK	ERK	Ekspertski kadar	Izvršni kadar	Ostali	Nije popunjeno	Ukupno prisutnih	Po polu		Broj odsutnih
Ženski	Muški																			
Opšti program obuke lokalnih službenika i namještenika																				
Opšti program stručnog osposobljavanja i usavršavanja lokalnih službenika i namještenika																				
Kalendar obuka lokalnih službenika i namještenika za period mart-jun 2023. godine	16	1	0	2	15	15	5	368	90	1	11	21	104	17	9	99	262	194	68	16
Kalendar obuka lokalnih službenika i namještenika za period oktobar - decembar 2023. godine	16	3	0	0	19	19	1	711	40	5	16	36	201	73	9	138	478	322	156	193
Ukupno	32	4	0	2	34	34	6	1079	130	6	27	57	305	90	18	237	740	516	224	209

Pregled obuka i broja polaznika po Opštem programu stručnog osposobljavanja i usavršavanja lokalnih službenika i namještenika i namještenika

Ukupno održane 34 obuke, sa 21 različitim temom:

RB	Naziv teme	Broj održavanja
1	UPRAVNI POSTUPAK	5
2	KANCELARIJSKO POSLOVANJE	3
3	EMOCIONALNA INTELIGENCIJA	2
4	JAVNE NABAVKE	2
5	MOBING	2
6	POSTUPAK PRED KOMISIJOM ZA ŽALBE	2
7	PRAVNO-TEHNIČKA PRAVILA ZA IZRADU PROPISA SA SMJERNICAMA ZA USKLAĐIVANJE PROPISA CRNE GORE SA PRAVNIM PORETKOM EVROPSKE UNIJE	2
8	RJEŠAVANJE KONFLIKTNIH SITUACIJA	2
9	RODNA RAVNOPRAVNOST	2
10	ANALIZA POTREBA ZA STRUČNIM OSPOSOBLJAVANJEM, ODNOSNO USAVRŠAVANJEM	1
11	ESJN – ELEKTRONSKI SISTEM JAVNIH NABAVKI	1
12	INTEGRITET U JAVNOJ UPRAVI i SPROVOĐENJE PLANOVA INTEGRITETA	1
13	KADROVSKI PLAN	1
14	MIRNO RJEŠAVANJE RADNIH SPOROVA	1
15	MODELI FINANSIRANJA IZ SREDSTAVA EU: BUDŽETSKA POMOĆ, TWINNING PROJEKTI i GRANT	1
16	POSLOVNA KORESPONDENCIJA	1
17	RUKOVOĐENJE/UPRAVLJANJE ORGANIZACIONIM JEDINICAMA	1
18	SAJBER BEZBJEDNOST	1

19	SLOBODAN PRISTUP INFORMACIJAMA	1
20	TAJNOST PODATAKA	1
21	TIMSKI RAD	1
Ukupno		34

Procentualna zastupljenost statusa obuka, statusa polaznika, prisutnih polaznika po polu i po kategoriji (po Opštem programu stručnog osposobljavanja i usavršavanja lokalnih službenika i namještenika)

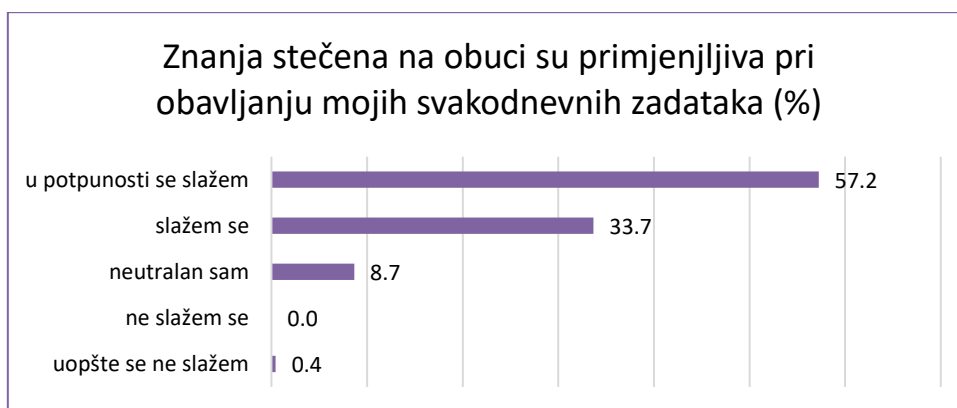
Slijedi pregled broja polaznika na obukama po jedinicama lokalnih samouprava:

Lokalna samouprava	Br polaznika	Lokalna samouprava	Br polaznika
Glavni Grad Podgorica	223	Opština Mojkovac	31
Opština Andrijevica	12	Opština Nikšić	37
Opština Bar	12	Opština Petnjica	7
Opština Berane	17	Opština Plav	2
Opština Bijelo Polje	29	Opština Plužine	11
Opština Budva	112	Opština Rožaje	21
Opština Danilovgrad	22	Opština Tivat	24
Opština Gusinje	4	Opština Tuzi	7
Opština Herceg Novi	13	Opština Ulcinj	2
Opština Kolašin	8	Opština Zeta	52
Opština Kotor	65	Prijestonica Cetinje	17
Nema podatka	12	UKUPNO	740

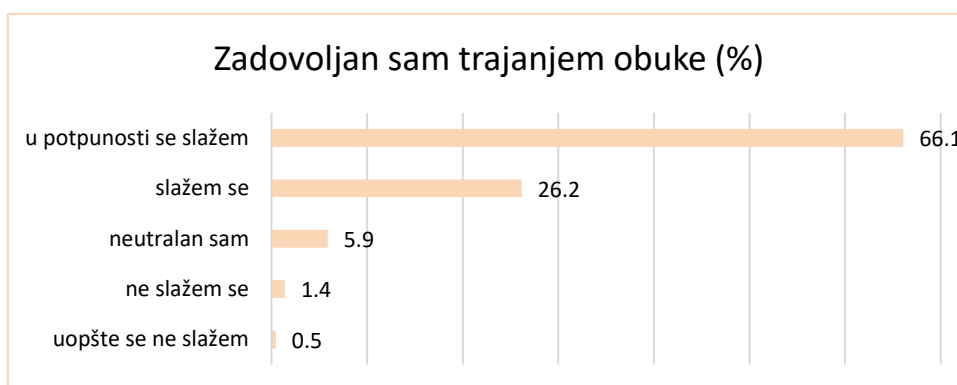
Evaluacija

U nastavku slijedi prikaz grafikona koji prikazuju:

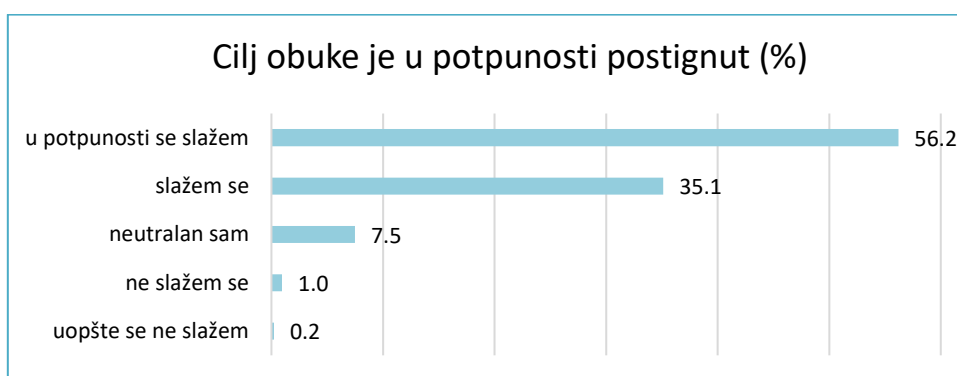
- svakodnevnu primjenjivost znanja stečena na obukama,
- zadovoljstvo trajanjem obuke i
- da li je postignut cilj obuke.

Opcije **u potpunosti se slažem** i **slažem se** je izabralo 90,9% polaznika

Opcije **u potpunosti se slažem** i **slažem se** je izabralo 92,3% polaznika

Opcije **u potpunosti se slažem** i **slažem se** je izabralo 91,3% polaznika.

5.1.3 Program obuke iz oblasti analize efekata propisa - RIA

Cilj realizacije ovog programa jeste stvaranje kadrovskih kapaciteta koji su neophodni za kvalitetnije i efikasnije sagledavanje efekata propisa na sistem u cjelini. Program sadrži 4 teme koje su posvećene elementima procedure sprovođenja Analize efekata propisa (RIA) prilikom izrade nove regulative i strateških dokumenata i realizuju se u ciklusima.

Ciljna grupa su državni i lokalni službenici koji rade na izradi zakona, podzakonskih akata, strategija.

Realizovan je 1 ciklus obuka koji je pohađalo 11 lokalnih službenika i namještenika opštine Bar koji rade na izradi propisa.

Program obuke	Podaci o obukama							Podaci o polaznicima obuka											Broj odsutnih	
	Planirane	Po zahtjevu	Odložene	Otkazane	Realizovane	Br dana realizovanih obuka	Broj online realizovanih obuka	Prijavljeni	Odlavljeni	Stariješine organa	VRK	ERK	Ekspertski kadar	Izvršni kadar	Ostali	Nije popunjeno	Ukupno prisutnih	Po polu		
																		Ženski		Muški
Specifični program obuke																				
SPECIFIČNI PROGRAM OBuke IZ OBLASTI ANALIZE EFEKATA PROPISA - RIA																				
Kalendar obuka - RIA Ciklus: 1	4	0	0	0	4	4	0	11	0	0	0	0	5	0	0	6	11	6	5	0
Ukupno	4	0	0	0	4	4	0	11	0	0	0	0	5	0	0	6	11	6	5	0

Pregled obuka i broja polaznika po specifičnom programu obuke iz oblasti analize efekata propisa – RIA

5.1.4 Program obuke u oblasti upravljanja IPA sredstvima

Cilj realizacije ovog programa je unapređenje znanja i vještina službenika i namještenika koji su uključeni u poslove vezane za upravljanje IPA sredstvima, poseban naglasak stavljen je na preventivne radnje i jačanje saradnje između tijela kroz organizovanje obuka i konferencija, sastanaka i seminara na kojima se dijele međusobna iskustva i na kojima se radi na poboljšanju komunikacije i podizanju svijesti u oblasti upravljanja IPA sredstvima i zaštite finansijskih interesa EU.

Za Program obuke u oblasti upravljanja IPA sredstvima je tokom 2023. godine realizovano 10 obuka, kojima je ukupno prisustvovalo 214 polaznika.

Program obuke	Podaci o obukama							Podaci o polaznicima obuka											Broj odsutnih	
	Planirane	Po zahtjevu	Odložene	Otkazane	Realizovane	Br dana realizovanih obuka	Broj online realizovanih obuka	Prijavljeni	Odlavljeni	Stariješine organa	VRK	ERK	Ekspertski kadar	Izvršni kadar	Ostali	Nije popunjeno	Ukupno prisutnih	Po polu		
																		Ženski		Muški
Specifični program obuke																				
Program obuke u oblasti upravljanja IPA sredstvima																				
Kalendar za realizaciju Programa obuke u oblasti upravljanja IPA sredstvima (oktobar - decembar 2023)	10	0	0	0	10	13	0	317	25	0	0	28	147	2	6	31	214	173	41	78
Ukupno	10	0	0	0	10	13	0	317	25	0	0	28	147	2	6	31	214	173	41	78

Pregled obuka i broja polaznika po Programu obuke u oblasti upravljanja IPA sredstvima

5.1.5 Program obuke za računovođu u javnom sektoru

Ovaj program obuke ima za cilj da na održiv način doprinese izgradnji i jačanju kapaciteta u oblasti računovodstva u javnom sektoru i da pomogne u stvaranju baze kadrova za primjenu računovodstvene reforme.

Program obuke za računovođu u javnom sektoru obuhvata teorijsku obuku iz oblasti računovodstva u javnom sektoru koja sadrži sljedeće predmete:

- 1) Osnovi nacionalnog zakonodavstva;
- 2) Finansijsko računovodstvo;
- 3) Upravljačko računovodstvo

Uprava je u saradnji sa Ministarstvom finansija organizovala drugi ciklus Programa obuke za računovođe u javnom sektoru, u 2023. godini, koji je pohađalo 32 polaznika.

Program traje 25 dana i za njegovu realizaciju je angažovano 17 predavača.

Program obuke	Podaci o obukama							Podaci o polaznicima obuka												
	Planirane	Po zahtjevu	Odložene	Otkazane	Realizovane	Br dana realizovanih obuka	Broj online realizovanih obuka	Polaznici koji su prisustvovali obuci												
								Prijavljeni	Odjavljeni	Stariješine organa	VRK	ERK	Ekspertski kadar	Izvršni kadar	Ostali	Nije popunjeno	Ukupno prisutnih	Po polu		Broj odsutnih
																	Ženski	Muški		
Specifični program obuke																				
PROGRAM OBUKE ZA RAČUNOVOĐU U JAVNOM SEKTORU																				
Kalendar obuka za realizaciju PROGRAMA OBUKE ZA RAČUNOVOĐU U JAVNOM SEKTORU Ciklus: 2	20	0	0	0	20	15.5	1	32	1	0	1	9	15	0	0	7	32	26	6	0
Ukupno	20	0	0	0	20	15	1	32	1	0	1	9	15	0	0	7	32	26	6	0

Pregled obuka i broja polaznika po Programu obuke za računovođu u javnom sektoru

5.1.6 Program obuke za unutrašnje revizore u javnom sektoru

Program je namijenjen licima koja rade na poslovima unutrašnje revizije. Ima za cilj sticanje znanja i vještina radi ispunjavanja uslova za sticanje sertifikata unutrašnjeg revizora u javnom sektoru, koji predstavlja uslov za obavljanje poslova.

U toku 2023. godine realizovan je četvrti ciklus ovog programa koji je pohađalo 25 polaznika.

Program obuke	Podaci o obukama							Podaci o polaznicima obuka												
	Planirane	Po zahtjevu	Odložene	Otkazane	Realizovane	Br dana realizovanih obuka	Broj online realizovanih obuka	Polaznici koji su prisustvovali obuci												
								Prijavljeni	Odjavljeni	Stariješine organa	VRK	ERK	Ekspertski kadar	Izvršni kadar	Ostali	Nije popunjeno	Ukupno prisutnih	Po polu		Broj odsutnih
																	Ženski	Muški		
Specifični program obuke																				
PROGRAM OBUKE ZA UNUTRAŠNJEG REVIZORA U JAVNOM SEKTORU																				
KALENDAR OBUKA ZA REALIZACIJU PROGRAMA OBUKE ZA UNUTRAŠNJE REVIZORE U JAVNOM SEKTORU 2023 Ciklus: 4	41	0	0	0	41	34	1	26	1	0	1	4	12	0	1	8	25	17	8	0
Ukupno	41	0	0	0	41	34	1	26	1	0	1	4	12	0	1	8	25	17	8	0

Pregled obuka i broja polaznika po Programu obuke za unutrašnje revizore u javnom sektoru

5.1.7 Program profesionalnog usavršavanja unutrašnjih revizora u javnom sektoru

U skladu sa Pravilnikom o posebnom programu profesionalnog usavršavanja unutrašnjih revizora u javnom sektoru, nakon sprovedene analize potreba za obukom pripremljen je Program profesionalnog usavršavanja unutrašnjih revizora u javnom sektoru.

U toku 2023. godine realizovane su 24 obuke (12 na centralnom i 12 na lokalnom nivou) i ukupno je prisustvovalo 309 službenika i namještenika.

Program obuke	Podaci o obukama							Podaci o polaznicima obuka												
	Planirane	Po zahtjevu	Odložene	Otkazane	Realizovane	Br dana realizovanih obuka	Broj online realizovanih obuka	Polaznici koji su prisustvovali obuci												
								Prijavljeni	Odjavljeni	Stariješine organa	VRK	ERK	Ekspertski kadar	Izvršni kadar	Ostali	Nije popunjeno	Ukupno prisutnih	Po polu		Broj odsutnih
																	Ženski	Muški		
Specifični program obuke																				
PROGRAM PROFESIONALNOG USAVRŠAVANJA UNUTRAŠNJIH REVIZORA U JAVNOM SEKTORU																				
KALENDAR PROGRAMA OBUKA PROFESIONALNOG USAVRŠAVANJA UNUTRAŠNJIH REVIZORA - Lokalni nivo-2023	12	0	0	0	12	12	0	157	0	0	11	1	39	0	0	91	142	111	31	15
KALENDAR PROGRAMA OBUKA PROFESIONALNOG USAVRŠAVANJA UNUTRAŠNJIH REVIZORA - Centralni nivo -2023	12	0	0	0	12	12	0	186	2	0	1	47	77	0	0	42	167	128	39	17
Ukupno	24	0	0	0	24	24	0	343	2	0	12	48	116	0	0	133	309	239	70	32

Pregled obuka i broja polaznika po Programu profesionalnog usavršavanja unutrašnjih revizora u javnom sektoru

5.1.8 Program obuke za unaprjeđenje znanja i vještina iz oblasti inspekcijskog i komunalnog nadzora na lokalnom nivou

Prateći potrebe lokalnih službenika i namještenika za realizacijom obuka iz oblasti inspekcijskog i komunalnog nadzora, realizovan je u cjelosti specifični program obuke za unaprjeđenje znanja i vještina lokalnih službenika i namještenika u ovoj oblasti. Obuke su odlično ocijenjene, a polaznici su bili zadovoljni konkretnim rješenjima koje su dobili tokom realizacije ovih obuka.

Na zahtjev opština Budva, Kotor, Bar, Tuzi i prijestonice Cetinje iz ovog Programa realizovane su 4 obuke, koje su pohađala 83 polaznika.

Program obuke	Podaci o obukama							Podaci o polaznicima obuka												
	Planirane	Po zahtjevu	Odložene	Otkazane	Realizovane	Brdana realizovanih obuka	Broj online realizovanih obuka	Prijavljeni	Odlavljeni	Polaznici koji su prisustvovali obuci										Broj odsutnih
										Stariješine organa	VRK	ERK	Ekspertski kadar	Izvršni kadar	Ostali	Nije popunjeno	Ukupno prisutnih	Po polu		
Ženski	Muški																			
Specifični program obuke																				
PROGRAM OBuke ZA UNAPRJEĐIVANJE ZNANJA I VJEŠTINA IZ OBLASTI INSEKCIJSKOG I KOMUNALNOG NADZORA NA LOKALNOM NIVOU																				
Kalendar obuka za realizaciju Programa obuke iz oblasti komunalnog i inspekcijskog nadzora na lokalnom nivou oktobar - decembar 2023.	3	0	0	0	3	3	0	100	3	0	0	7	34	10	1	15	67	33	34	30
Kalendar obuka za realizaciju Programa obuke iz oblasti komunalnog i inspekcijskog nadzora na lokalnom nivou jan-jul 2023	0	1	0	0	1	1	0	31	15	0	0	2	4	0	2	8	16	8	8	0
Ukupno	3	1	0	0	4	4	0	131	18	0	0	9	38	10	3	23	83	41	42	30

Pregled obuka i broja polaznika po Programu obuke za unaprjeđivanje znanja i vještina iz oblasti inspekcijskog i komunalnog nadzora na lokalnom nivou

5.1.9 Program obuke za sticanje i unaprjeđenje znanja, vještina i sposobnosti iz oblasti upravljanja i unutrašnjih kontrola u javnom sektoru

Program obuke za sticanje i unapređenje znanja, vještina i sposobnosti iz oblasti upravljanja i unutrašnjih kontrola u javnom sektoru podrazumijeva da rukovodioci razvijaju svoje kompetencije, uspješno vode sebe i druge, a sve u skladu sa savremenim trendovima podrške uspješnom rukovođenju.

U toku 2023. godine realizovano je 6 obuka na centralnom i 7 obuka na lokalnom nivou koje su ukupno pohađala 194 polaznika.

Program obuke	Podaci o obukama							Podaci o polaznicima obuka												
	Planirane	Po zahtjevu	Odložene	Otkazane	Realizovane	Brdana realizovanih obuka	Broj online realizovanih obuka	Prijavljeni	Odlavljeni	Polaznici koji su prisustvovali obuci										Broj odsutnih
										Stariješine organa	VRK	ERK	Ekspertski kadar	Izvršni kadar	Ostali	Nije popunjeno	Ukupno prisutnih	Po polu		
Ženski	Muški																			
Specifični program obuke																				
PROGRAM OBuke ZA STICANJE I UNAPREĐENJE ZNANJA, VJEŠTINA I SPOSOBNOSTI IZ OBLASTI UPRAVLJANJA I UNUTRAŠNJIH KONTROLA U JAVNOM SEKTORU																				
KALENDAR PROGRAMA OBuke ZA UPRAVLJANJE I UNUTRAŠNJE KONTROLE - Lokalni nivo - 2023	7	0	0	0	7	7	2	118	16	1	4	11	32	1	3	41	93	63	30	9
KALENDAR PROGRAMA OBuke ZA UPRAVLJANJE I UNUTRAŠNJE KONTROLE- Centralni nivo - 2023	7	0	0	1	6	6	0	123	8	0	2	22	43	0	2	32	101	76	25	14
Ukupno	14	0	0	1	13	13	2	241	24	1	6	33	75	1	5	73	194	139	55	23

Pregled obuka i broja polaznika po Programu obuke za sticanje i unapređenje znanja, vještina i sposobnosti iz oblasti upravljanja i unutrašnjih kontrola u javnom sektoru

5.1.10 Program obuka za sticanje i unapređivanje znanja i vještina iz oblasti saradnje između javnog i nevladinog sektora

Program obuka za sticanje i unapređivanje znanja i vještina iz oblasti saradnje između javnog i nevladinog sektora predstavlja specifičan program obuke namijenjen zaposlenima u javnom sektoru, prvenstveno u državnim organima, ali i svim drugim institucijama javnog sektora, koji žele da unaprijede saradnju sa nevladinim sektorom.

U cilju realizacije Kalendara obuka koji je realizovan krajem 2023. godine, u martu 2023. godine je objavljen javni poziv za predavače za realizaciju Programa za koji se prijavilo 11 kandidata.

Osam kandidata je zadovoljilo kriterijume Selekcione komisije za izbor predavača nakon sprovedenog intervjua i time su stekli pravo da se nađu na Listi predavača za realizaciju Programa.

Realizovane su 4 obuke iz II modula na kojima je prisustvovalo 75 polaznika.

Program obuke	Podaci o obukama							Podaci o polaznicima obuka												
	Planirane	Po zahtjevu	Odložene	Otkazane	Realizovane	Br. dana realizovanih obuka	Broj online realizovanih obuka	Prijavljeni	Odlavljeni	Stariješine organa	VRK	ERK	Ekspertski kadar	Izvršni kadar	Ostali	Nije popunjeno	Ukupno prisutnih	Po polu		Broj odsutnih
																		Ženski	Muški	
Specifični program obuke																				
PROGRAM OBuke ZA STICANJE I UNAPREJEDIVANJE ZNANJA I VJEŠTINA IZ OBLASTI FINANSIRANJA PROJEKATA I PROGRAMA NVO																				
Kalendar Programa obuke za sticanje i unapređivanje znanja i vještina iz oblasti saradnje između javnog i nevladinog sektora 2023	4	0	0	0	4	4	0	93	18	0	0	10	56	3	0	6	75	62	13	0
Ukupno	4	0	0	0	4	4	0	93	18	0	0	10	56	3	0	6	75	62	13	0

Pregled obuka i broja polaznika po Programu obuke za sticanje i unapređivanje znanja i vještina iz oblasti finansiranja projekata i programa NVO

5.1.11 Program obuke o pravu Evropske unije i deontologiji za službenike u sudovima i tužilaštvima

Kao rezultat dugogodišnje saradnje sa Evropskim centrom za sudije i pravnike (EIPA Luksemburg) i Centrom za obuku u sudstvu i tužilaštvu, a kroz projekat „Jačanje pravosuđa“, Uprava za ljudske resurse kreirala je Program obuka o pravu Evropske unije i deontologiji namijenjen službenicima u sudovima i tužilaštvima.

Ovaj program za cilj ima ne samo da ojača kapacitete službenika i namještenika u pogledu sagledavanja i primjene pravnih instrumenata i principa Evropske unije i poveća povjerenje u rad sudova, već i da olakša priznavanje njihovih odluka od strane sudskih organa u zemljama članicama EU.

Realizovana je dvodnevna obuka iz drugog modula na kojoj je prisustvovalo 26 polaznika, a za čiju realizaciju su angažovani predavači iz oblasti sudske organizacije Juan Diego Ramirez – Cardenas Diaz i Panagiotis Zinonos.

Program obuke	Podaci o obukama							Podaci o polaznicima obuka												
	Planirane	Po zahtjevu	Odložene	Otkazane	Realizovane	Br. dana realizovanih obuka	Broj online realizovanih obuka	Prijavljeni	Odlavljeni	Stariješine organa	VRK	ERK	Ekspertski kadar	Izvršni kadar	Ostali	Nije popunjeno	Ukupno prisutnih	Po polu		Broj odsutnih
																		Ženski	Muški	
Specifični program obuke																				
PROGRAM OBuke O PRAVU EVROPSKE UNIJE I DEONTOLOGIJI ZA SLUŽBENIKE U SUDOVIMA I TUŽILAŠTVIMA																				
KALENDAR ZA REALIZACIJU PROGRAMA OBuke O PRAVU EU I DEONTOLOGIJI ZA SUDSKU I TUŽILAČKU ADMINISTRACIJU 2023.	1	0	0	0	1	2	0	27	1	0	0	0	9	2	15	0	26	19	7	0
Ukupno	1	0	0	0	1	2	0	27	1	0	0	0	9	2	15	0	26	19	7	0

Pregled obuka i broja polaznika po Programu o pravu evropske unije i deontologiji za službenike u sudovima i tužilaštvima

5.2 Akreditovani programi

5.2.1 Program obrazovanja za sticanje ključnih vještina iz oblasti rodne ravnopravnosti

Uprava za ljudske resurse je unaprijedila sadržinu Programa obrazovanja za sticanje ključnih vještina iz oblasti rodne ravnopravnosti modulom koji se odnosi na rodno zasnovani govor mržnje, seksizam i mizoginiju. Program je namijenjen predavačima, odnosno trenerima Uprave, koji polaznicima obuke prenose znanje iz ove oblasti. Da bi oni ojačali svoja znanja, uz podršku UNDP-a, organizovane su tri radionice:

- 10-12. maja 2023. godine – Ulcinj;
- 20-21. jula 2023. godine – Podgorica;
- 25-28. oktobra 2023. godine – Petrovac.

Od ukupnog broja trenera koji su se prijavili za učešće na radionicama, a koje je bilo eliminatorni uslov za postupak završne provjere pravo da pristupe ostvarilo je njih deset.

Provjera stečenih znanja i vještina, sprovedena je u decembru, a predavači koji su zadovoljili u postupku provjere, uvršteni su u Listu predavača Uprave za ljudske resurse iz ove oblasti.

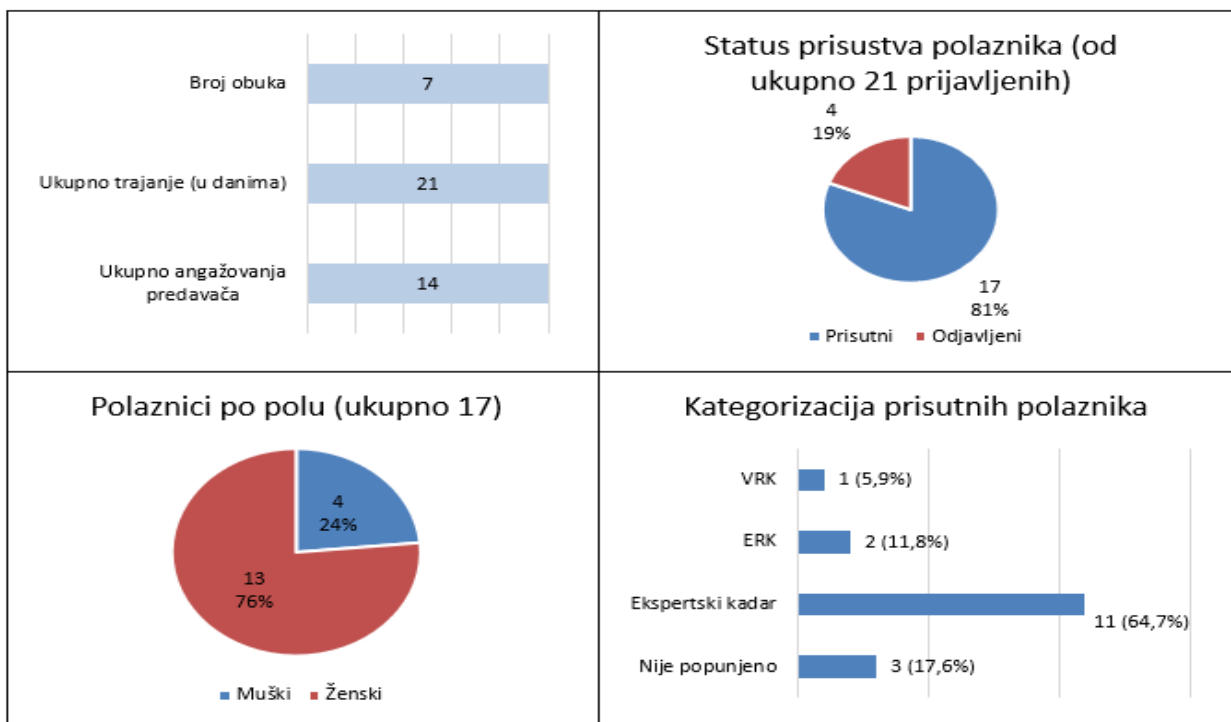
5.2.2 Program obrazovanja za stručno usavršavanje državnih službenica i službenika i namještenika za strateško planiranje

Program obrazovanja za stručno usavršavanje državnih službenica i službenika i namještenika za strateško planiranje namijenjen je državnim službenicima koji se u svom radu bave izradom strateških dokumenata koje donosi Vlada i koji žele da unaprijede znanja i vještine u oblasti strateškog planiranja, razvijanja politika, izrade i praćenja sprovođenja strateških dokumenata. Program se realizuje u saradnji sa Generalnim sekretarijatom Vlade Crne Gore.

U toku 2023. godine realizovan je četvrti ciklus ovog programa, koji je pohađalo 17 polaznika/ca.

Program obuke	Podaci o obukama							Podaci o polaznicima obuka												
	Planirane	Po zahtjevu	Odložene	Otkazane	Realizovane	Brdina realizovanih obuka	Broj online realizovanih obuka	Prijavljeni	Ođavljeni	Polaznici koji su prisustvovali obuci								Po polu		Broj odsutnih
										Starišine organa	VRK	ERK	Ekspertski kadar	Izvršni kadar	Ostali	Nije popunjeno	Ukupno prisutnih	Ženski	Muški	
Akreditovani programi obrazovanja																				
PROGRAM OBRAZOVANJA ZA STRUČNO USAVRŠAVANJE SLUŽBENICA I SLUŽBENIKA ZA STRATEŠKO PLANIRANJE																				
Kalendar obuka za realizaciju PROGRAMA OBRAZOVANJA ZA DRŽAVNE SLUŽBENIKE IZ OBLASTI STRATEŠKOG PLANIRANJA Ciklus: 4	7	0	0	0	7	21	0	21	4	0	1	2	11	0	0	3	17	13	4	0
Ukupno	7	0	0	0	7	21	0	21	4	0	1	2	11	0	0	3	17	13	4	0

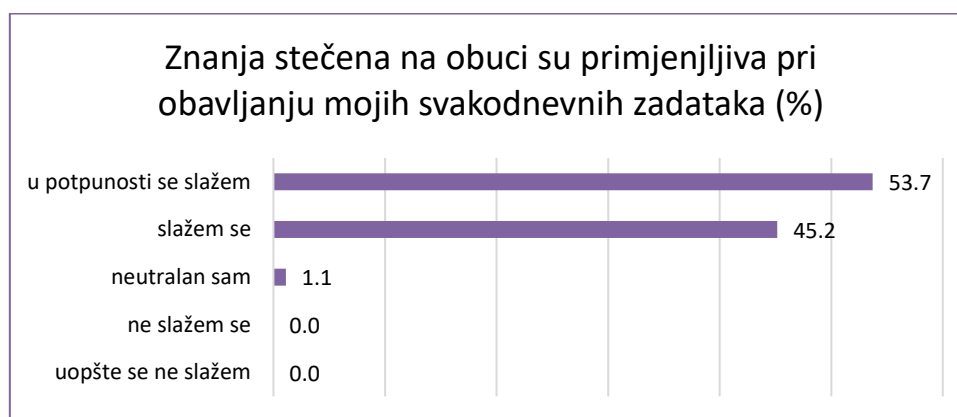
Pregled obuka i broja polaznika po Programu obrazovanja za stručno usavršavanje službenica i službenika i namještenika za strateško planiranje

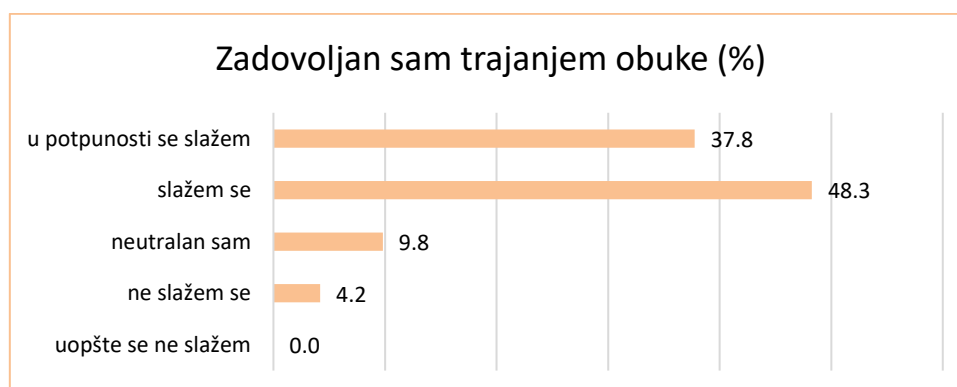
Evaluacija

U nastavku slijedi prikaz grafikona koji prikazuju:

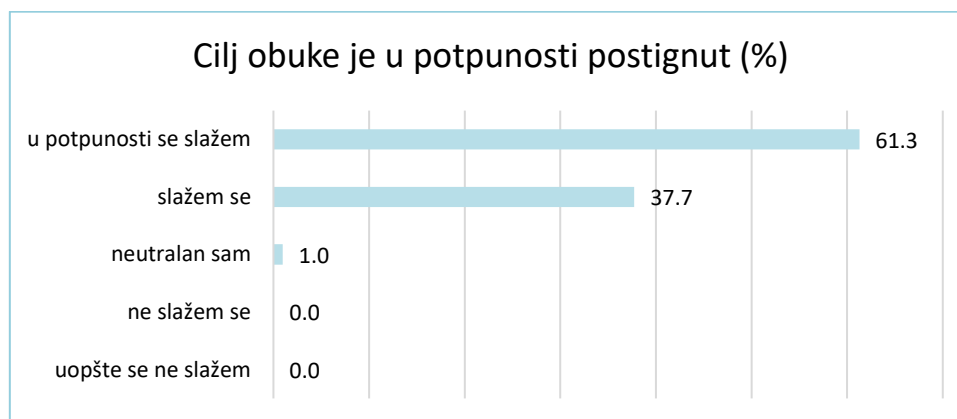
- svakodnevnu primjenjivost znanja stečena na obukama,
- zadovoljstvo trajanjem obuke i
- da li je postignut cilj obuke.

Opcije **u potpunosti se slažem** i **slažem se** je izabralo 98,9% polaznika.

Opcije **u potpunosti se slažem** i **slažem se** je izabralo 86,1% polaznika.

Opcije **u potpunosti se slažem** i **slažem se** je izabralo 99,0% polaznika.

5.3 SPROVOĐENJE OBUKA PREDVIĐENIH AKCIONIM PLANOVIMA, PROJEKTIMA, ZAKLJUČCIMA VLADE

Uprava za ljudske resurse kontinuirano realizuje aktivnosti koje su prepoznate po strateškim dokumentima, odnosno akcionim planovima za njihovu implementaciju. Najveći broj aktivnosti ogleda se kroz organizaciju različitih vidova stručnog osposobljavanja i usavršavanja.

Akcioni planovi čije se aktivnosti implementiraju su:

- Akcioni plan za implementaciju Strategije refome javne uprave 2022-2026;
- Akcioni plan za implementaciju Strategije rodne ravnopravnosti 2021-2025;
- Akcioni plan za implementaciju Strategije za borbu protiv trgovine ljudima 2019-2024;
- Akcioni plan za implementaciju Strategije Rezolucije Savjeta bezbjednosti Unjedinjenih nacija 1325 – žene, mir, bezbjednost;
- Akcioni plan za implementaciju Strategije saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija 2022-2026;
- Strategija manjinske politike 2019-2023.

Slijedi pregled obuka i broja polaznika realizovanih po projektu, zaključku, akcionom planu:

Program obuke	Podaci o obukama							Podaci o polaznicima obuka												
	Planirane	Po zahtjevu	Odložene	Otkazane	Realizovane	Br dana realizovanih obuka	Broj online realizovanih obuka	Prijavljeni	Odljavljeni	Stariješine organa	VRK	ERK	Ekspertski kadar	Izvršni kadar	Ostali	Nije popunjeno	Ukupno prisutnih	Po polu		Broj odsutnih
																		Ženski	Muški	
Ostale obuke (realizovane po: projektu, zaključku, akcionom planu)																				
Tehnička podrška EIPA	1	0	0	0	1	2	1	30	1	0	4	4	12	1	2	6	29	17	12	0
Kalendar obuka po zahtjevu Uprave za saradnju sa dijasporom - iseljenicima	0	2	0	0	2	2	0	22	0	0	0	0	10	0	0	6	16	8	8	6
Kalendar obuka 2023 za realizaciju obuka predviđenih AP za implementaciju Strategije "Borba protiv trgovine ljudima"	6	0	0	2	4	4	1	47	5	0	0	1	6	2	5	28	42	29	13	0
Kalendar za realizaciju obuka za web portal GOV.ME 2023	0	4	0	0	4	4	0	67	0	0	0	6	38	3	1	10	58	39	19	9
Kalendar obuka za centrolizovani obračun zarada - 2023. godina	1	1	0	0	2	4	0	8	0	0	0	0	4	0	4	8	6	6	2	0
Kalendar obuka u saradnji sa Centrom za stručno obrazovanje - 2023. godine	2	0	0	0	2	2	0	28	0	0	1	1	8	1	0	17	28	21	7	0
Kalendar obuka: "Rodno zasnovani govor mržnje" - Trening za trenere/ice 2023	3	0	0	0	3	8	0	42	0	0	3	9	9	0	2	19	42	34	8	0
Kalendar obuka "Sprovođenje javnih konsultacija i javnih rasprava u pripremi zakona i strategija" 2023	0	5	0	1	4	8	0	44	1	0	1	3	36	0	1	2	43	31	12	0
Kalendar obuka koji se realizuju uz podršku SIGMA-e 2023	2	0	0	0	2	2	0	44	12	1	0	14	15	0	0	2	32	24	8	0
Ukupno	15	12	0	3	24	36	2	332	19	1	9	38	134	11	11	94	298	209	89	15

5.4 PREGLED REALIZOVANIH OBUKA U 2023. GODINI

	Realizovane	Prijavljeni	Polaznici obuka		
			Prisutni	Po polu	
				Ženski	Muški
Opšti programi obuke					
Opšti program obuke državnih službenika i namještenika i namještenika	66	1727	1158	846	312
Opšti program obuka lokalnih službenika i namještenika i namještenika	34	1079	740	516	224
Ukupno	100	2806	1898	1362	536
Specifični programi obuke					
Program obuke iz oblasti analize efekata propisa - RIA	4	11	11	6	5
Program obuke za računovođu u javnom sektoru	20	32	32	26	6
Program obuke za unutrašnje revizore u javnom sektoru	41	26	25	17	8
Program obuke za unaprjeđivanje znanja i vještina iz oblasti inspekcijskog i komunalnog nadzora na lokalnom nivou	4	131	83	41	42
Program obuke za sticanje i unaprjeđenje znanja, vještina i sposobnosti iz oblasti upravljanja i unutrašnjih kontrola u javnom sektoru	13	241	194	139	55
Program profesionalnog usavršavanja unutrašnjih revizora u javnom sektoru	24	343	309	239	70
Program obuke u oblasti upravljanja IPA sredstvima	10	317	214	173	41
Program obuke za sticanje i unaprjeđivanje znanja i vještina iz oblasti finansiranja projekata i programa NVO	4	93	75	62	13
Program obuke o pravu evropske unije i deontologiji za službenike u sudovima i tužilaštvima	1	27	26	19	7
Ukupno	121	1221	969	722	247
Akreditovani programi obuke					
Program obrazovanja za stručno usavršavanje službenica i službenika i namještenika za strateško planiranje	7	21	17	13	4
Ukupno	7	21	17	13	4

Pregled realizovanih obuka i broj polaznika po svim programima

- Ostale obuke

	Realizovane	Prijavljeni	Polaznici obuka		
			Prisutni	Po polu	
				Ženski	Muški
<i>Ostale obuke (realizovane po: projektu, zaključku, akcionom planu)</i>					
Tehnička podrška EIPA	1	30	29	17	12
Kalendar obuka po zahtjevu Uprave za saradnju sa dijasporom - iseljenicima	2	22	16	8	8
Kalendar obuka koji se realizuju uz podršku SIGMA-e 2023	2	44	32	24	8
Kalendar obuka za centralizovani obračun zarada - 2023. godina	2	8	8	6	2
Kalendar obuka "Sprovođenje javnih konsultacija i javnih rasprava u pripremi zakona i strategija" 2023	4	44	43	31	12
Kalendar za realizaciju obuka za web portal GOV.ME 2023	4	67	58	39	19
Kalendar obuka: "Rodno zasnovani govor mržnje" - Trening za trenere/ice 2023	3	42	42	34	8
Kalendar obuka u saradnji sa Centrom za stručno obrazovanje - 2023. godine	2	28	28	21	7
Kalendar obuka 2023 za realizaciju obuka predviđenih AP za implementaciju Strategije "Borba protiv trgovine ljudima"	4	47	42	29	13
<i>Ukupno</i>	18	332	298	209	89

Pregled realizovanih obuka i broj polaznika po projektima, zaključcima, akcionim planovima

UKUPNO OBUKA realizovanih u 2023. godini, sa brojem prijavljenih i polaznika	Realizovane	Prijavljeni	Polaznici obuka		
			Prisutni	Po polu	
				Ženski	Muški
	252	4380	3182	2306	876

6. MEĐUNARODNA SARADNJA

Aktivnosti sprovedene uz podršku međunarodnih partnera:

U okviru Memoranduma o razumijevanju i tehničke podrške za 2023. godinu, realizovan je modul iz Programa obuke za sudsku i tužilačku administraciju pod nazivom: „Sudska organizacija Evropske unije“. Obuka je realizovana u hotelu Hilton 26. septembra od strane eksperata iz EIPA-e, kao i realizacija obuke iz oblasti zaštite životne sredine na temu „Upravljanje otpadom“ koja je namijenjena lokalnim službenicima (European Institute for Public Administration – EIPA)

Izrada Metodologije o mjeranju zadovoljstva zaposlenih u javnoj upravi i sprovođenje Ankete o zadovoljstvu, izrada Metodologije za izradu Analize stanja u oblasti upravljanja ljudskim resursima i rad na izradi Kataloga poslova sprovedeni su uz podršku SIGMA/OECD.

Modula Rodno zasnovani govor mržnje, seksizam i mizoginija, inegriran u akreditovani program obrazovanja za rodnu ravnopravnost razvijen uz podršku UNDP-a.

Uprava za ljudske resurse je pružila podršku ReSPA-i u dijelu sprovođenja Ankete o blagostanju zaposlenih u javnoj upravi kroz targetirane institucije u Crnoj Gori.

Radne i studijske posjete

U okviru radne posjete predstavnika zemalja Zapadnog Balkana, u aprilu ostvarena posjeta Kraljevini Belgiji (European Personnel Selection Office EPSO). Tokom septembra realizovana je radna posjeta Državi Palestini i Nacionalnoj školi za javnu upravu (PNSA).

Kontinuirano učešće na međunarodnim sastancima/konferencijama/radionicama

Konferencija "International Cooperation in the Spotlight" i multilateralni sastanak predstavnika institucija zemalja regiona institucija za stručno usavršavanje zaposlenih u javnoj upravi održana je 9. i 10. marta u Nacionalnoj akademiji za javnu upravu u Beogradu

Ostvareno je kontinuirano učešće na radnim sastancima i konferencijama u organizaciji međunarodne mreže EUPAN u kojoj Crna Gora ima status posmatrača (EU WL Meeting, oktobar, Madrid) i DISPA ("European Technical Cooperation as a driver of innovative public policies", oktobar, Madrid).

Službenici Uprave za ljudske resurse pohađali su obuke u organizaciji EIPA-e ("EU Law for Non-lawyers", novembar, Luksemburg)

Učešće na radionicama u organizaciji ReSPA-e o jačanju kapaciteta u javnoj upravi i sistemu upravljanja kvalitetom CAF (oktobar, Tirana) i radionici "Career development" (decembar, Tirana).

Učešće na Ljetnjoj školi na temu "Administrativni izazovi budućnosti u Evropi" u organizaciji Nacionalnog centra za državnu upravu Grčke EKKDA (jul, Atina).

7. REALIZACIJA PROGRAMA STRUČNOG OSPOSBLJAVANJA LICA SA STEČENIM VISOKIM OBRAZOVANJEM

U skladu sa Zakonom o stručnom osposobljavanju lica sa stečenim visokim obrazovanjem („Službeni list Crne Gore“, br. 38/12, 86/22) Uprava za ljudske resurse je u toku 2023. godine realizovala sve neophodne aktivnosti za sprovođenje Programa stručnog osposobljavanja lica sa stečenim visokim obrazovanjem.

Uprava prati implementaciju Programa, vrši elektronsku obradu prijava poslodavaca, vodi evidenciju ugovora i izvještaja o stručnom osposobljavanju za svakog korisnika, na mjesečnom nivou.

U 2023. godini, Uprava je objavila javni poziv poslodavcima za učešće u Programu stručnog osposobljavanja lica sa stečenim visokim obrazovanjem i obradila pristigle prijave poslodavaca.

U programu stručnog osposobljavanja lica sa stečenim visokim obrazovanjem za 2023. godinu učestvovalo je 1230 korisnika.

8. STANDARDI I AKTIVNOSTI U OBLASTI UNAPREĐENJA UPRAVLJANJA LJUDSKIM RESURSIMA

8.1 METODOLOGIJA SPROVOĐENJA ISTRAŽIVANJA O ZADOVOLJSTVU ZAPOSLENIH U DRŽAVNOJ UPRAVI U CRNOJ GORI

Metodologija sprovođenja istraživanja o zadovoljstvu zaposlenih u državnoj upravi u Crnoj Gori je pripremljena sa ciljem da definiše precizna pravila i korake za sprovođenje redovnog istraživanja o zadovoljstvu zaposlenih u državnoj upravi u Crnoj Gori.

U periodu februar-jun 2023. godine, organizovani su sastanci u cilju pripreme stručnih timova za sprovođenje istraživanja i jačanja kapaciteta za mjerenje zadovoljstva zaposlenih.

Metodologijom se posebno apostrofira cilj istraživanja pri čemu se naglasak daje na kreiranje budućih politika od strane donosioca odluka na makro nivou, ali i donošenje odluka od strane starješina organa i visoko rukovodnog kadra u cilju unapređenja rada i postizanja većeg stepena zadovoljstva zaposlenih.

Metodologijom je definisan i obuhvat istraživanja koji se odnosi na ministarstva i druge organe uprave. Upitnik na osnovu kojeg je sprovedeno istraživanje uspješno je testiran kroz pilot prikupljanje podataka i kreiran je na način da mjeri relevantne indikatore:

- zadovoljstvo sadržajem rada
- radno okruženje
- ocjenjivanje rada
- nagrađivanje službenika
- usavršavanje
- odgovornost
- o rukovodiocima
- participacija
- zadovoljstvo komunikacijom i organizacionom kulturom
- angažovanost
- zadovoljstvo poslodavcem i blagostanje.

Sistem mjerenja zadovoljstva zaposlenih u državnoj upravi u Crnoj Gori je u skladu sa međunarodnim standardima u ovoj oblasti i kompatibilan je sa sličnim istraživanjima koja su sprovedena u državama EU u oblasti mjerenja i evaluaciji zadovoljstva zaposlenih. Na taj način omogućena je komparacija dobijenih podataka ali i preduzimanje već provjerenih instrumenata i mehanizama koji mogu podstaći zadovoljstvo zaposlenih i učiniti njihov rad i rezultate efikasnijim i produktivnijim.

○ Rezultati istraživanja

Ukupan broj ispitanika koji je odgovorio na anketu je **1157**, što predstavlja **37,3%** od ukupnog broja zaposlenih u organima koji su bili obuhvaćeni Anketom.

Varijable kojima se operacionalizuju indikatori su tvrdnje sa petostepenom likertovom skalom (Uopšte se ne slažem; Ne slažem se; Neodlučan/a sam; Slažem se; Potpuno se slažem).

Institucije koje su obuhvaćene upitnikom sa brojem zaposlenih i brojem pristiglih odgovora

RB	Institucija	Broj zaposlenih	Broj odgovora
1.	Ministarstvo pravde	78	25
2.	Ministarstvo odbrane	192	17
3.	Ministarstvo finansija	278	120
4.	Ministarstvo vanjskih poslova	273	24
5.	Ministarstvo javne uprave	105	23
6.	Ministarstvo prosvjete	97	13
7.	Ministarstvo kapitalnih investicija	140	21

8.	Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma	168	85
9.	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	208	47
10.	Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma	185	51
11.	Ministarstvo kulture i medija	43	12
12.	Ministarstvo rada i socijalnog staranja	110	16
13.	Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja	21	5
14.	Ministarstvo unutrašnjih poslova -sa Upravom policije	4873	102
15.	Ministarstvo zdravlja	77	37
16.	Ministarstvo evropskih poslova	40	13
17.	Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava	33	10
18.	Ministarstvo sporta i mladih	40	11
19.	Uprava za izvršenje krivičnih sankcija	457	19
20.	Direkcija za zaštitu tajnih podataka	23	4
21.	Uprava prihoda i carina	1054	15
22.	Uprava za katastar i državnu imovinu	505	17
23.	Uprava za statistiku	97	44
24.	Uprava za ljudske resurse	53	36
25.	Zavod za školstvo	57	9
26.	Uprava pomorske sigurnosti i upravljanja lukama	54	34
27.	Uprava za saobraćaj	46	27
28.	Uprava za željeznice	9	2
29.	Zavod za metrologiju	43	15
30.	Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove	89	17
31.	Uprava za gazdovanje šumama	342	62
32.	Uprava za vode	8	4
33.	Uprava za kapitalne projekte	67	19
34.	Agencija za zaštitu životne sredine	74	21
35.	Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju	110	31
36.	Uprava za zaštitu kulturnih dobara	31	8
37.	Državni arhiv	134	14
38.	Zavod za socijalnu i dječiju zaštitu	18	12
39.	Uprava za inspekcijske poslove	303	100
40.	Sekretarijat za zakonodavstvo	21	15

Rangiranje institucija po broju zaposlenih koji su odgovorili na upitnik

○ Ocjena stanja

Kada je u pitanju **zadovoljstvo poslom**, srednja ocjena na nivou državne uprave je **3,93**, što označava relativno visoko zadovoljstvo. Zaposleni su najmanje zadovoljni time u kojoj mjeri su im dostupne informacije neophodne za obavljanje posla (15,4% nezadovoljnih) i pritiskom vremenskih rokova (27,4%). Dalje, najmanje su zadovoljni raspolaganjem opremom koja im je potrebna za obavljanje radnih zadataka (27,6% nezadovoljnih) kada je u pitanju ocjena **radnog okruženja**. Sa druge strane, najzadovoljniji/e su prijatnošću radnog mjesta (71,5%).

Ocjene su nešto niže u prosjeku kada je u pitanju **ocjenjivanje i nagrađivanje**. Zaposleni su najmanje zadovoljni/e pravičnošću postupka ocjenjivanja (25,8% nezadovoljnih) i jasnošću kriterijuma ocjenjivanja (21,4% nezadovoljnih). Kod nagrađivanja su najmanje zadovoljni transparentnošću (46,1% nezadovoljnih) i pravičnošću (44% nezadovoljnih) procedure nagrađivanja u svojoj instituciji. Po pitanju **usavršavanja**, 72,6% tvrdi da kolege i kolegice dijele iskustvo sa njim ili njom, a 61,1% da je dosta naučio/la na obukama koje je pohađao/la.

Zaposleni su uglavnom zadovoljni kada je u pitanju stepen **odgovornosti** koji im je povjeren, tako da 85,2% smatra da u obavljanju radnih zadataka ima značajan stepen samostalnosti, a 87,4% da im je jasno kako njihov rad doprinosi ostvarivanju ciljeva institucije u kojoj rade. Nešto je drugačija slika po pitanju **participacije**, pa 44,3% nije saglasno sa tvrdnjom da ima mogućnost da utiče na odluke koje su važne za njen/gov posao, a 32,6% da njegov/njen doprinos u instituciji nije prepoznat. Kad su u pitanju **rukovodioci**, ocjene su uglavnom dobre, ali postoji i određeno nezadovoljstvo. Tako 32,6% zaposlenih smatra da u

njihovoj organizacionoj jedinici radni zadaci nijesu raspoređeni na odgovarajući način. Takođe, 30,5% smatra da njen ili njegov neposredni rukovodilac/teljka ne reaguje ukoliko neko od zaposlenih ne radi svoj posao.

Ocjene u pogledu **komunikacije** su takođe visoke, a najniže su kada je u pitanju saglasnost sa tvrdnjom da su zaposleni/e pravovremeno obaviješteni/e o promjenama koje će na njih uticati (25,9% nije saglasno). Iako su ocjene povodom **organizacione kulture** takođe relativno visoke, postoji prostor za unapređenje. Tako 24,3% zaposlenih smatra da se u njihovoj instituciji ne uvažava mišljenje zaposlenih, 23,6% da se u njihovoj instituciji ne primjenjuju metodi rada koji osiguravaju visok kvalitet usluga, a 26,2% da ih vizije i odluke menadžmenta ne podstiču da doprinose ostvarivanju ciljeva institucije.

Sve dimenzije **OECD mjera za angažovanost na poslu** imaju izuzetno visoke ocjene. Tako, 63,7% tvrdi da osjeća snažnu pripadnost svojoj instituciji, 62,7% da se poistovjećuje sa misijom svoje institucije, a čak 87,1% da im je važno da posao koji obavljaju doprinosi opštem dobru.

Čak 59,7% zaposlenih bi preporučilo drugima svoju instituciju kao poslodavca, a 73,1% bi željelo da nastavi da radi u svojoj instituciji što ukazuje na visoko **zadovoljstvo poslodavcem**.

Većina ocjena po pitanju opšteg **blagostanja** je visoka, sa nekim izuzecima (na primjer, 48,5% zaposlenih tvrdi da se u protekle dvije sedmice budi sa osjećajem svježine i odmora).

Ocjene su najviše kada su u pitanju dimenzije – angažovanost na poslu, odgovornost i zadovoljstvo poslodavcem, a najniže po dimenzijama nagrađivanje, organizaciona kultura i blagostanje.

8.2 Mreža za upravljanje ljudskim resursima

Cilj Mreže se ogleda u unapređenju oblasti upravljanja ljudskim resursima, kroz uvođenje standarda i širenju novih pristupa, postupaka i alata za poboljšanje ove oblasti i umrežavanje zaposlenih koji se bave ljudskim resursima, kroz formiranje baze kontakata i unapređenje mehanizama za dobijanje povratnih informacija o potrebama i pitanjima koja su značajna za članove Mreže.

Mrežu za upravljanje ljudskim resursima čine službenici koji rade na kadrovskim poslovima i poslovima upravljanja ljudskim resursima u državnoj upravi i lokalnoj samoupravi.

Program rada Mreže za upravljanje ljudskim resursima za 2023. godinu napravljen je u saradnji sa predstavnicima organa i članova Mreže sa državnog i lokalnog nivoa, a sadrži teme koje su od suštinskog značaja za unapređenje upravljanja ljudskim resursima.

U 2023. godini održana su šest predavanja u okviru Mreže za upravljanje ljudskim resursima, na kojima je prisustvovalo 273 učesnika/ce.

Teme	Datum	Broj učesnika/ca
Prezentacija ILIAS platforme u cilju daljeg razvoja i unapređenja Mreže za upravljanje ljudskim resursima	26.01.2023.	25
Prezentacija novog Kadrovsko- informacionog sistema i budući koraci za nadogradnju za jedinice lokalne samouprave	02.02.2023.	24
Predstavljanje novog Granskog kolektivnog ugovora za oblast uprave i pravosuđa	16.05.2023.	95
Upravljanje ljudskim resursima-novi standardi	30.10.2023.	45
Predstavljanje rezultata ankete o zadovoljstvu zaposlenih	14.11.2023.	42
Uloga vrhovne državne revizije u kontroli uspješnosti rada javnog sektora	26.12.2023.	42

U izvještajnom periodu, naše aktivnosti su bili usmjereni na pružanje podrške:

- ❖ jedinicama za ljudske resurse u oblasti upravljanja ljudskim resursima;
- ❖ u oblasti primjene instituta službeničkog sistema;
- ❖ u postupku ocjenjivanja rada državnih službenika i namještenika;
- ❖ u razvoju Mreže za upravljanje ljudskim resursima na centralnom i lokalnom novou, razmjeni informacija i materijala;
- ❖ u pripremi, analizi i istraživanju u oblasti mjerenja zadovoljstva zaposlenih, razvoja I unapređenja administrativnih kapaciteta..

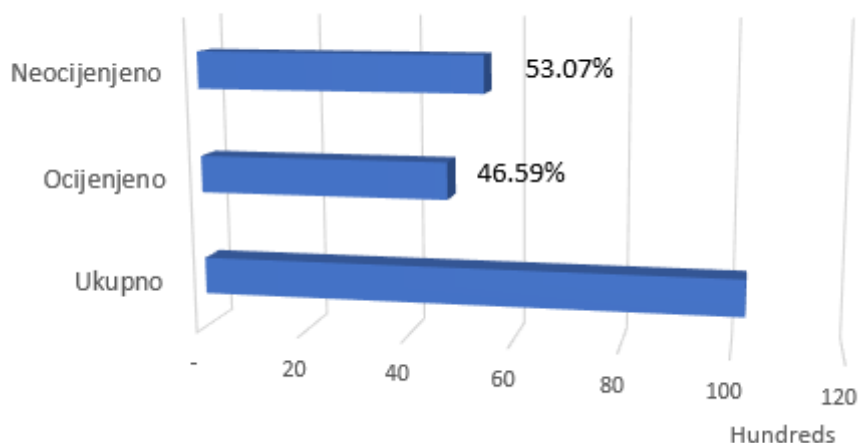
8.3 Ocjenjivanje rada državnih službenika i namještenika

Zakonom o državnim službenicima i namještenicima propisano je da se u cilju praćenja rada državnih službenika i namještenika i pravilnog odlučivanja o njegovom kretanju u službi, vrši ocjenjivanje državnih službenika i namještenika.

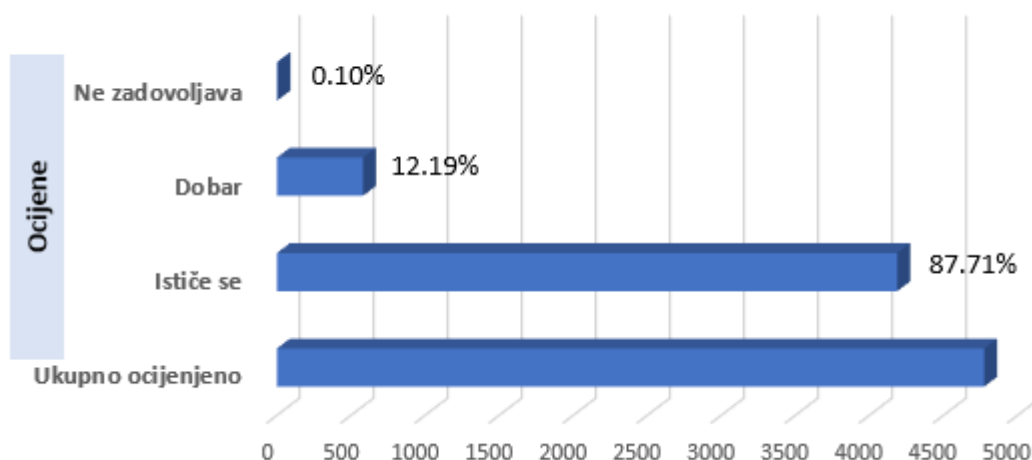
Prema podacima iz Centralne kadrovske evidencije, od ukupno **10.247** zaposlenih, za 2022. godinu ocijenjeno je **4 774** državnih službenika i namještenika.

Ocjenom „**ističe se**“ ocijenjeno je **4188** službenik; ocjenom „**dobar**“ ocijenjeno je **582** službenik; dok je ocjenom „**ne zadovoljava**“ ocijenjeno **5** službenika.

PRIKAZ OCJENJIVANJA RADA ZA 2022. GODINU

PREGLED OCJENA RADA

8.4 Promotivne aktivnosti

Realizovali smo promotivne aktivnosti iz nadležnosti Uprave za ljudske resurse u dijelu izrade idejnih rješenja, grafičkog dizajna, pripreme priručnika, publikacija, brošura, materijala za potrebe brendiranja prostorija Uprave za ljudske resurse, vođenje bibliotečkog fonda Uprave za ljudske resurse.

U kontinuitetu sarađujemo sa Nacionalnom bibliotekom Crne Gore „Đurđe Crnojević“ u oblasti katalogizacije publikovanih i elektronskih izdanja.

9. RAZVOJ CKE I DIGITALIZACIJA PROCESA UPRAVLJANJA LJUDSKIM RESURSIMA

Centralna kadrovska evidencija (u daljem tekstu: CKE) uspostavljena je Zakonom o državnim službenicima i namještenicima ("Sl.list CG", br.2/18, 34/19, 8/21).

Bliži sadržaj i način vođenja CKE je definisan Pravilnikom o bližem sadržaju i načinu vođenja centralne kadrovske evidencije i evidencije internog tržišta rada ("Sl. list CG", br. 54/2018).

Centralna kadrovska evidencija je dio kadrovske informacionog sistema (u daljem tekstu KIS) koji služi za digitalno upravljanje ljudskim resursima, a u cilju jačanja proaktivnosti funkcije menadžmenta upravljanja ljudskih resursa, te strateškog planiranja u ovoj oblasti.

Centralna kadrovska evidencija je prilagođena:

- promjenama koje su predviđene novim propisima iz oblasti službeničkog sistema;
- nadogradnjom aplikacije na osnovu zahtjeva organa čija su zvanja utvrđena posebnim propisima;
- kontinuiranim kreiranjem izvještaja na osnovu unešenih podataka i zahtjeva korisnika (pojedinačni, za državni organ i za sve državne organe)

9.1 Izrada novih aplikativnih rješenja

Preduzete su sve neophodne aktivnosti za nesmetano vođenje CKE za nove organe, a koje se odnose na organizovanje obuka za zaposlene koji unose podatke u CKE, kao i stvaranje tehničkih preduslova za vođenje iste.

Kreirani su novi izvještaji u novom sistemu: pojedinačni, za državni organ i za sve državne organe.

Automatizovan je proces koji se odnosi na privremeni raspored unutar istog organa i u drugi državni organ, kao i procesi koji se odnose na zaposlene koji primaju naknadu.

Kreirano je rješenje o godišnjem odmoru kroz KIS na osnovu podataka koji su unijeti u CKE.

Kroz portal moj personalni dosije dodat je modul za godišnji odmor gdje zaposleni imaju uvid u podatke o broju dana godišnjeg odmora, kao i koliko su dana iskoristili.

Svakodnevna komunikacija i pružanje kako tehničke tako i pravne pomoći za više od 150 KIS korisnika.

Pružena je tehnička podrška za uvođenje platforme za e-learning ILIAS.

U izvještajnom periodu započeta je komunikacija sa Ministarstvom javne uprave cilju povezivanja KIS-a sa relevantnim registrima preko jedinstvenog informacionog sistema za elektronsku razmjenu podataka (Interoperabilnost sa ostalim registrima preko JISERP-a).

9.2 Praćenje ažurnosti CKE

Uprava za ljudske resurse je pratila ažurnost podataka unešenih u Centralnu kadrovsku evidenciju (CKE) i to:

- ✓ Unos Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji;
- ✓ Unos kadrovskih planova;
- ✓ Unos statusnih promjena državnih službenika i namještenika (rješenja o rasporedu, imenovanju/postavljenju, zasnivanju radnog odnosa, zaradi, prestanku radnog odnosa itd.);
- ✓ Pratila je pilotiranje projekta obračuna zarada na osnovu podataka iz CKE kao i proces obuka kroz Kadrovski informacijski sistem (KIS) koje implementira Uprava za ljudske resurse.

U tabeli ispod su dati uporedni podaci za državne organe sa brojem zaposlenih za koje je urađen obračun zarada kroz COZ i brojem zaposlenih koji se vode kroz KISa - za decembar 2023. godine.

Institucije u ćelijama obojene žutom bojom su one za koje se zarade zaposlenih ne obračunavaju kroz COZ, već institucije same obračunavaju zarade svojih zaposlenih. Institucija u ćeliji koja je obojena plavom bojom, „Ministarstvo energetike i rudarstva“, je novoformirano ministarstvo tako da kroz KIS u nju još nijesu unešeni zaposleni.

Kod **Uprave za ljudske resurse** razlika od 14 se odnosi na članove Komisije za žalbe i Disciplinske komisije koji se kroz COZ vode kao da su u ULJR, 10 lica a preostala 4 su novi članovi Disciplinske komisije.

RB	K I S		C O Z		Razlika
	Institucija	Broj zaposlenih	Institucija	Broj zaposlenih	
1	Agencija za investicije	27	Agencija za investicije	27	0
2	Agencija za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja	15	Agencija za kontrolu i obez kval visokog obrazovanja	17	-2
3	Agencija za mirno rješavanje radnih sporova	12	Agencija za mirno rješavanje radnih	12	0
4	Agencija za sprječavanje korupcije	62	Agencija za sprječavanje korupcije	62	0
5	Agencija za zaštitu konkurencije	38	Agencija za zaštitu konkurencije	34	4
6	Agencija za zaštitu životne sredine	74	Agencija za zaštitu prirode i životne sredine	75	-1
7	Apelacioni sud	36	Apelacioni sud	49	-13
8	Centar za alternativno rješavanje sporova	14	Centar za alternativno rješavanje sporova	14	0

9	Centar za obuku u sudstvu i Drzavnom tuzilastvu	17	Centar za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu	17	0
10	Direkcija za zastitu tajnih podataka	23			23
11	Drzavna izborna komisija	12	Državna izborna komisija	13	-1
12	Drzavna revizorska institucija	84	Državna revizorska institucija	84	0
13	Drzavni arhiv	133	Državni arhiv	134	-1
14	Fond PIO	198	Fond PIO	198	0
15	Fond rada	10	Fond rada	10	0
16	Fond za obestecenje	7	Fond za obeštećenje	7	0
17	Fond za zastitu i ostvarivanje manjinskih prava	13	Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava	13	0
18	Fond za zdravstveno osiguranje	213			213
19	Generalni Sekretarijat Vlade CG + Kabinet predsjednika Vlade Crne Gore	177	Generalni sekretarijat Vlade Crne Gore	193	-16
20	Komisija za zastitu prava u postupcima javnih nabavki	20	Komisija za za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki	20	0
21	Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma	136	Ministarstvo ekonomskog razvoja	141	-5
22			Ministarstvo energetike i rudarstva	28	-28
23	Ministarstvo evropskih poslova	79	Ministarstvo evropskih poslova	64	15
24	Ministarstvo finansija	247	Ministarstvo finansija	263	-16
25	Ministarstvo javne uprave	109	Ministarstvo javne uprave	111	-2
26	Ministarstvo kulture i medija	47	Ministarstvo kulture i medija	47	0

27	Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava	35	Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava	44	-9
28	Ministarstvo odbrane	173			173
29	Ministarstvo poljoprivrede, sumarstva i vodoprivrede	215	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i voda	213	2
30	Ministarstvo pravde	86	Ministarstvo pravde	87	-1
31	Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine	152	Ministarstvo prostornog planiranja urbanizma i drž. imovine	153	-1
32	Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija	131	Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija	126	5
33	Ministarstvo rada i socijalnog staranja	124	Ministarstvo rada i socijalnog staranja	127	-3
34	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva	141	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva	120	21
35	Ministarstvo sporta i mladih	34	Ministarstvo sporta i mladih	38	-4
36	Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera	96	Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera	100	-4
37	Ministarstvo unutrašnjih poslova	867			867
38	Ministarstvo vanjskih poslova	278	Ministarstvo vanjskih poslova	275	3
39	Ministarstvo zdravlja	77	Ministarstvo zdravlja	78	-1
40	Osnovni sud Bar	53	Osnovni sud Bar	62	-9
41	Osnovni sud Berane	40	Osnovni sud Berane	46	-6
42	Osnovni sud Bijelo Polje	53	Osnovni sud Bijelo Polje	63	-10
43	Osnovni sud Cetinje	26	Osnovni sud Cetinje	31	-5
44	Osnovni sud Danilovgrad	20	Osnovni sud Danilovgrad	24	-4

45	Osnovni sud Herceg Novi	39	Osnovni sud Herceg Novi	41	-2
46	Osnovni sud Kolasin	14	Osnovni sud Kolašin	16	-2
47	Osnovni sud Kotor	54	Osnovni sud Kotor	73	-19
48	Osnovni sud Niksic	72	Osnovni sud Nikšić	86	-14
49	Osnovni sud Plav	15	Osnovni sud Plav	18	-3
50	Osnovni sud Pljevlja	31	Osnovni sud Pljevlja	34	-3
51	Osnovni sud Podgorica	155	Osnovni sud Podgorica	229	-74
52	Osnovni sud Rozaje	20	Osnovni sud Rožaje	22	-2
53	Osnovni sud Ulcinj	22	Osnovni sud Ulcinj	27	-5
54	Osnovni sud Zabljak	10	Osnovni sud Žabljak	11	-1
55	Osnovno drzavno tuzilastvo Bar	14	Osnovno državno tužilaštvo Bar	21	-7
56	Osnovno drzavno tuzilastvo Berane	12	Osnovno državno tužilaštvo Berane	15	-3
57	Osnovno drzavno tuzilastvo Bijelo Polje	14	Osnovno državno tužilaštvo Bijelo Polje	19	-5
58	Osnovno drzavno tuzilastvo Cetinje	11	Osnovno državno tužilaštvo Cetinje	15	-4
59	Osnovno drzavno tuzilastvo Herceg Novi	8	Osnovno državno tužilaštvo Herceg Novi	10	-2
60	Osnovno drzavno tuzilastvo Kolasin	6	Osnovno državno tužilaštvo Kolašin	7	-1
61	Osnovno drzavno tuzilastvo Kotor	12	Osnovno državno tužilaštvo Kotor	20	-8
62	Osnovno drzavno tuzilastvo Niksic	17	Osnovno državno tužilaštvo Nikšić	25	-8
63	Osnovno drzavno tuzilastvo Plav	6	Osnovno državno tužilaštvo Plav	8	-2
64	Osnovno drzavno tuzilastvo Pljevlja	9	Osnovno državno tužilaštvo Pljevlja	12	-3
65	Osnovno drzavno tuzilastvo Podgorica	34	Osnovno državno tužilaštvo Podgorica	79	-45

66	Osnovno drzavno tuzilastvo Rozaje	7	Osnovno državno tužilaštvo Rožaje	8	-1
67	Osnovno drzavno tuzilastvo Ulcinj	12	Osnovno državno tužilaštvo Ulcinj	14	-2
68	Privredni sud Crne Gore	78	Privredni sud	105	-27
69	Revizorsko Tijelo	23	Revizorsko tijelo	20	3
70	Sekretarijat Sudskog savjeta	43	Sekretarijat Sudskog savjeta	44	-1
71	Sekretarijat Tuzilackog savjeta	25	Sekretarijat Tužilačkog savjeta	25	0
72	Sekretarijat za zakonodavstvo	23	Sekretarijat za zakonodavstvo	23	0
73	Sluzba Predsjednika Crne Gore	35	Predsjednik Crne Gore	37	-2
74	Sluzba Skupstine CG	218	Skupština Crne Gore	320	-102
75	Sluzba zastitnika ljudskih prava i sloboda	32	Zaštitnik ljudskih prava i sloboda	34	-2
76	Specijalno drzavno tuzilastvo Crne Gore	48	Specijalno državno tužilaštvo	67	-19
77	Strucna sluzba Zastitnika imovinsko-pravnih interesa	34	Zaštitnik imovinsko-pravnih interesa Crne Gore	34	0
78	Sud za prekršaje u Bijelom Polju	52	Sud za prekršaje Bijelo Polje	65	-13
79	Sud za prekršaje u Budvi	51	Sud za prekršaje Budva	64	-13
80	Sud za prekršaje u Podgorici	123	Sud za prekršaje Podgorica	159	-36
81	Uprava policije	4655			4655
82	Uprava pomorske sigurnosti i upravljanja lukama	57	Uprava za pomorsku sigurnost i upravljanje lukama	57	0
83	Uprava prihoda i carina	1045	Uprava prihoda i carina	1047	-2
84	Uprava za bezbjednost hrane, veterinu I fitosanitarne poslove	88	Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove	89	-1

85	Uprava za gazdovanje sumama i lovistima	369	Uprava za gazdovanje šumama i lovištima	368	1
86	Uprava za igre na sreću	17	Uprava za igre na sreću	17	0
87	Uprava za inspekcijske poslove	323	Uprava za inspekcijske poslove	320	3
88	Uprava za izvršenje krivičnih sankcija	445	Uprava za izvršenje krivičnih sankcija	442	3
89	Uprava za kapitalne projekte	73	Uprava za kapitalne projekte	73	0
90	Uprava za katastar i državnu imovinu	502	Uprava za katastar i državnu imovinu	503	-1
91	Uprava za ljudske resurse	60	Uprava za ljudske resurse	74	-14
92	Uprava za saobraćaj	46	Uprava za saobraćaj	46	0
93	Uprava za saradnju sa dijasporom - iseljenicima	12	Uprava za saradnju sa dijasporom - iseljenicima	10	2
94	Uprava za statistiku	95	Uprava za statistiku	96	-1
95	Uprava za ugljovodonike	7	Uprava za ugljovodonike	7	0
96	Uprava za vode	9	Uprava za vode	9	0
97	Uprava za zaštitu kulturnih dobara	34	Uprava za zaštitu kulturnih dobara	33	1
98	Uprava za željeznice	11	Uprava za željeznice	11	0
99	Upravni sud	44	Upravni sud	60	-16
100	Ustavni sud CG	35	Ustavni sud Crne Gore	43	-8
101	Vise državno tužilaštvo Podgorica	22	Više državno tužilaštvo Bijelo Polje	22	0
102	Vise državno tužilaštvo Bijelo Polje	16	Više državno tužilaštvo Podgorica	36	-20
103	Visi sud Bijelo Polje	54	Viši sud Bijelo Polje	71	-17
104	Visi sud za prekršaje Crne Gore	19	Viši sud za prekršaje Podgorica	25	-6
105	Visi sud_Podgorica	110	Viši sud Podgorica	157	-47

106	Vrhovni sud	36	Vrhovni sud	52	-16
107	Vrhovno državno tužilaštvo CG	32	Vrhovno državno tužilaštvo	39	-7
108	Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju	111	Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju	112	-1
109	Zavod za metrologiju	41	Zavod za metrologiju	41	0
110	Zavod za školstvo	58	Zavod za školstvo	58	0
111	Zavod za socijalnu i dječiju zaštitu	19	Zavod za socijalnu i dječiju zaštitu	19	0
112	Zavod za zaposljavanje Crne Gore	311	Zavod za zapošljavanje	307	4
	UKUPNO	14602	UKUPNO	4244	

Uspješno su realizovane redovne aktivnosti:

- Redovno održavanje softvera;
- Komunikacija sa MJU oko digitalnih sertifikata, korisničkih naloga itd;
- Nabavka opreme i potrošnog materijala;
- Dodavanje novih modula u KIS-u kao i unapređivanje postojećih funkcionalnosti, ažuriranje šifarnika, dodavanje novih institucija, naziva, škola. Rad na novom modulu 'Izveštaji' koji će biti korisni kolegama iz drugih organa;
- Otvaranje korisničkih naloga u KIS-u za institucije koje su promijenile naziv i pomoć prilikom reorganizacije zaposlenih;
- Komunikacija sa KIS korisnicima; Asistencija prilikom unošenja podataka; ispravljanje eventualnih grešaka i implementacija novih ideja i modula koji su potrebni samo određenim institucijama;
- Pomoć kolegama iz drugih organa prilikom registracije na portal "Moj personalni dosije";
- Pružanje podrške korisnicima u KISu prilikom reorganizacije zaposlenih u nove institucije.

Izvršen je **revizija informacionog sistema za Elektronsko Testiranje Kandidata (ETK)** od strane Odjeljenja za reviziju informacionih sistema Ministarstva javne uprave.

Započet je **Projekat nadogradnja KIS-a za lokalnu samoupravu**. Nakon što je urađena **Analiza o stanju upravljanja ljudskim resursima u kadrovskim jedinicama na lokalnom nivou**, te pripremljen **Upitnik o stanju upravljanja ljudskim resursima u kadrovskim jedinicama na lokalnom nivou**, koji je distriburan svim jedinicama lokalne samouprave, započet je rad na projektu.

10. KADROVSKI, OPŠTI POSLOVI I FINANSIJE

U izvještajnom periodu, realizovani su poslovi koji se odnose na sprovođenje Zakona o državnim službenicima i namještenicima, Zakona o budžetu i propisa o finansijskom poslovanju, kancelarijskom poslovanju, izrada opštih akata Uprave, podrška u praćenju realizacije projekata, stručni i administrativni poslovi za potrebe Komisije za žalbe i Disciplinske komisije i drugi poslovi u skladu sa propisima i potrebama Uprave.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Uprave za ljudske resurse broj: 01- 040/23-3565/8 od 20.11.2023.godine, sistematizovana su radna mjesta za 85 izvršilaca.

Za potrebe Uprave za ljudske resurse, u toku 2023.godine objavljena su :

➤ **4 interna oglasa za radno mjesto:**

-Samostalni/a savjetnik/ca I-za postupak internog, javnog oglasa i javnog konkursa i selekciju kandidata u Odsjeku za postupak oglašavanja i selekciju kandidata, Sektor za praćenje sprovođenja propisa, kadrovsko planiranje, postupak oglašavanja i selekciju kandidata- 1 izvršilac;

-Samostalni/a referent/kinja u Odsjeku za postupak oglašavanja i selekciju kandidata, Sektor za praćenje sprovođenja propisa, kadrovsko planiranje, postupak oglašavanja i selekciju kandidata, 1 izvršilac;

-Samostalni/a referent/kinja - upisničar/ka arhivar/ka u Službi za kadrovske, opšte poslove i finansije- 2 izvršioca;

-Samostalni/a referent/kinja u Službi za kadrovske, opšte poslove i finansije,1 izvršilac.

➤ **8 javnih oglasa za radna mjesta:**

-Viši/a savjetnik/ca III -za selekciju kandidata u Odsjeku za postupak oglašavanja i selekciju kandidata, Sektor za praćenje sprovođenja propisa, kadrovsko planiranje, postupak oglašavanja i selekciju kandidata- 2 izvršioca;

-Samostalni/a savjetnik/ca III, Odsjek za razvoj mreže za upravljanje ljudskim resursima I promociju, Sektor za upravljanje ljudskim resursima, 1 izvršilac;

-Referent/kinja u Odsjeku za pripremu I sprovođenje programa obuka, Sektor za obuku i razvoj ljudskih resursa,1 izvršilac;

-Samostalni/a savjetnik/ca III- za planiranje stručnog osposobljavanja i usavršavanja, Odsjek za planiranje obuka i razvoj ljudskih resursa, Sektor za obuku i razvoj ljudskih resursa,1 izvršilac;

-Samostalni/a savjetnik/ca III- za sprovođenje programa obuka u Odsjeku za pripremu i sprovođenje programa stručnog osposobljavanja i usavršavanja, Sektor za stručno osposobljavanje i usavršavanje državnih i lokalnih službenika i namještenika, 1 izvršilac;

-Viši/a savjetnik/ca III- za finansije u Službi za kadrovske, opšte poslove I finansije,1 izvršilac;

-Samostalni/a referent/kinja - upisničar/ka arhivar/ka u Službi za kadrovske, opšte poslove i finansije- 2 izvršioca;

-Samostalni/a referent/kinja u Službi za kadrovske, opšte poslove i finansije,1 izvršilac.

Takođe, obavljani su poslovi koji se odnose na donošenje rješenja koja se odnose na ostvarivanje prava iz radnih odnosa, vođenje personalne evidencije, vođenje upravnog postupka po zahtjevima za slobodan pristup informacijama, izrada rješenja o isplati naknada stručnim licima, evidentiranje ulaznih dokumenata kroz Origami aplikaciju, prijem službene pošte upućene Upravi, Komisiji za žalbe I Disciplinskoj komisiji.

Za 2023. godinu, u budžetu Uprave za ljudske resurse planirana su sredstva u iznosu 1.760.604,65 eura, a izvršenje sredstava u navedenom periodu iznosi 1.536.585,65, 87,27 eura.

Urađeni su i dostavljeni Ministarstvu finansija kvartalni finansijski izvještaji i završni račun.

Neizmirene obaveze na 31.12.2023.godine iznose 10.338,76 eura.

10.1 JAVNE NABAVKE

U skladu sa članom 84 stav 6 Zakona o javnim nabavkama, sačinjen je Plan javnih nabavki i na isti tražena saglasnost nadležnog organa. Dana 31.01.2023.godine dobijena je saglasnost Ministarstva finansija broj 02-430/23-413/1 na Plan javnih nabavki za 2023. godinu.

U prvoj polovini godine, a u skladu sa Planom javnih nabavki, sproveden je jedan otvoreni postupak javne nabavke, a odnosi se na Usluge održavanja i nadogradnje softvera (Kadrovskog informacionog sistema), a sproveden je i postupak jednostavne nabavke – Usluge održavanja i nadogradnje softvera, koji se odnosi na informacioni sistem za elektronsko testiranje kandidata.

U drugoj polovini godine sproveden je postupak jednostavne nabavke za nabavku usluga – katering.

10.2 SLOBODAN PRISTUP INFORMACIJAMA

Shodno Zakonu o slobodnom pristupu informacijama, Uprava vodi računa o proaktivnom pristupu informacijama i javno objavljuje sve neophodne informacije i na taj način omogućava dostupnost dokumenata iz svoje nadležnosti.

U izvještajnom periodu, Uprava je zaprimila 87 zahtjeva za slobodan pristup informacijama što je duplo više u odnosu na prethodnu godinu.

**FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ UPRAVE ZA LJUDSKE RESURSE
ZA PERIOD 01.01 – 31.12. 2023 .GODINE**

IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA III		Godina		2023	
			Period	01.01.-30.06.	
				(u €)	(%)
Redni broj	NOVČANI TOK-EKONOMSKA KLASIFIKACIJA	Plan	I z v r š e n j e		Procenat izvršenja
			Prethodna godina	Tekuća godina	Plan / Realizacija
1	2	3	4	5	6
1	PRIMICI				
1.1	Opšti prihodi	1.760.604,81	1.270.233,62	1.536.585,65	87,27%
1.2	Namjenski prihodi				
1.3	Sopstveni prihodi				
1.4	Donacije				
1.5	Pozajmice i krediti				
1	Ukupno primici (1.1+1.2+1.3+1.4+1.5)	1.760.604,81	1.270.233,62	1.536.585,65	87,27%
2	IZDACI				
2.1	Tekući izdaci	1.522.619,71	1.243.655,24	1.326.173,11	87,10%
2.1.1	Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	1.091.990,01	828.322,51	984.896,12	95,14%
2.1.2	Ostala lična primanja	110.500,00	116.121,91	110.229,34	99,75%
2.1.3	Rashodi za materijal	41.310,00	12.072,64	36.724,07	88,90%
2.1.4	Rashodi za usluge	270.720,70	150.496,29	189.172,98	69,87%
2.1.5	Tekuće održavanje	8.100,00	3.595,36	5.150,60	63,58%
2.1.6	Kamate				
2.1.7	Renta				
2.1.8	Subvencije				
2.1.9	Ostali izdaci	208.932,10	133.046,50	144.235,40	69,03%
2.2.	Transferi za socijalnu zaštitu				
2.2.1	Prava iz oblasti socijalne zaštite				
2.2.2	Sredstva za tehnološke viškove				
2.2.3	Prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja				
2.2.4	Ostala prava iz oblasti zdravstvene zaštite				
2.2.5	Ostala prava iz oblasti zdravstvenog osiguranja				

2.3.	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	10.050,00	0,00	10.050,00	100,00%
2.4.	Kapitalni izdaci	19.001,00	2.404,30	18.990,69	99,94%
2.5.	Pozajmice i krediti				
2.6.	Otplata dugova	1,00	24.174,08	37.026,45	
2.7.	Rezerve				
II	Ukupno izdaci (2.1 + 2.2 + 2.3 + 2.4 + 2.5 +2.6 +2.7)	1.760.604,81	1.270.233,62	1.536.585,65	87,27%

Ukupna sredstva odobrena Upravi za ljudske resurse za period 01.01.2023.-31.12.2023.. godine, u skladu sa Zakonom o budžetu Crne Gore iznose 1.760.604,81 eura. Uprava je utrošila 1.536.585,65 eura, odnosno 87,27%

Izdaci

Ukupni izdaci Uprave za period 01.01.2023.-31.12.2023. godine iznose 1.536.585,65 eura, (87,27% izvršenje), od čega:

- Tekući izdaci 1.326.173,11(86,30%ukupnih izdataka.)
- Kapitalni izdaci 18.990,69(1,23%%ukupnih izdataka.)
- Otplata dugova 37.025,46, odnose se na troškove postupka pred Upravnim sudom koji je poništio odluke Disciplinske komisije i Komisije za žalbe.rješenja.

11. PREDLOG MJERA ZA UNAPREĐENJE STANJA

- Jačanje administrativnih kapaciteta i unapređenje profesionalnih kompetencija službenika Uprave za ljudske resurse;
- Unapređenje kvaliteta akata o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji kroz izradu kataloga poslova i uspostavljanje platforme za e-sistematizaciju koja će omogućiti jednostavniji pristup u postupku pripreme Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji;
- Definirati okvir kompetencija za sve kategorije državnih službenika, utvrditi nove načine i oblike provjere sposobnosti kandidata i bliže urediti kriterijume za izbor stručnih lica i istaknutih stručnjaka;
- Razvoj i nadogradnja informacionog sistema za elektronsko testiranje kandidata i uvođenje e-prijave za interne, javne oglase i javne konkurse;
- Unapređenje oblasti stručnog osposobljavanja usavršavanja i uvođenjem obaveznih periodičnih analiza potreba za obukom, obaveznih programa obuke za različite kategorije državnih službenika i namještenika, bliže uređenje i definisanje kriterijuma za odabir članova komisije za izbor predavača, kao i uslove za prijavu i odabira predavača;
- Razvoj digitalne platforme za stručno osposobljavanje i usavršavanje u cilju sprovođenja online obuka;
- Uvođenje novih standarda u oblasti praćenja i razvoja ljudskih resursa, formiranje i razvoj jedinica za ljudske resurse u državnim organima;
- Kontinuirano sprovođenje istraživanja i analiza o percepciji državnih službenika o primjeni instituta službeničkog sistema i upravljanja ljudskim resursima;
- Uspostavljanje novih e-servisa u oblasti službeničkog sistema i postizanje većeg stepena ažurnosti Centralne kadrovske evidencije;
- Intenziviranje regionalne i međunarodne saradnje sa institucijama i organizacijama koje se bave razvojem ljudskih resursa;
- Obezbeđivanje tehničkih i prostornih kapaciteta za nesmetan rad i efikasno funkcionisanje Uprave za ljudske resurse.

PREDLOG ZAKLJUČKA

1. Vlada je na sjednici od _____ razmotrila i usvojila **Izveštaj o radu i stanju u upravnim oblastima ministarstva javne uprave za 2023. godinu.**